HOMO DUBIUS

SIVE

DE BAPTISMO ABORTIVORUM.

R.P. HIERONYMI FLORENTINII LVCENSIS,

CONGREGATIONIS MATRIS DEI, CLERICI REGVLARIS

DE HOMINIBVS DVBIIS BAPTIZANDIS, PIA PROTHESIS.

Olim ſub Lugdunenſi prælo anno 1658. edita, à nullo prius aſſerta, vnica tunc diſputatione, nunc tribus ſuperadditis conſiſtens.

Quarum tertia argumento deſumpto à noua conſtitutione ALEXANDRI Papæ VII. de Immaculata Deiparæ Conceptione S. INDICIS Congregatione mandante, ab ipſo Authore correcta, & nonnullis inſignium Academiarum cenſuris, necnon pluribus Doctiſſimorum virorum laudibus exornata.

Parochis, Medicis, omnibuſque in praxi vtilis & neceſſaria PROPONITVR.

LVGDVNI.
Ex Officina ANISSONIANA.
M. DC. LXXIV.

[illegible]

CHRISTINÆ ALEXANDRÆ

SVECORVM REGINÆ Sapientissimæ, Religiosissimæ, Augustæ, & apud Apostolicam sedem gloriosissimæ. Hieronymus Florentinius Congregationis Matris Dei Cler. Regul.

H. D. O.

CONSPIRANT adeo fœlici augurio, quæ me mouent, vt Regio Majestatis tuæ Patrocinio, hunc meum de Baptismo Abortiuorum Librum commendem, vt non solum me sponte volentem, sed propensum, sed avidū sed ambitiosum & præcupidum faciant. Etenim nemo melius *pusillum* hunc Abortiuorum *gregem*, cui complacuit *Diuino Patri dare Cælorum Regnum* per

Batpisma

Baptiſma ſub conditione collatum, ſuſcipere poteſt protegendum, quam piiſſima tua Majeſtas, quæ terrenis Sceptro, & Corona neglectis, maluit inter Catholicos, maximo totius Reipublicæ Chriſtianæ exẽplo recenſeri, quam in naturales ſubditos Regiam poteſtatem exercere, & in terris regnare.

Magnus ille Alexander, cum plurimos orbes, præter hunc quem ſibi, nec iam totum ſubjugauerat, inveniri audiuiſſet, doluit & lachrymatus eſt. Ego vero tuæ regiæ Majeſtati gratulor, dum novum animarum orbem in abortiuis, huc vſque delitescentem, ſed iam detectum, & facili cura gubernandum deffendendumque offero: quæ forte fuit cauſa, cur San. Mem. Alexander Papa VII. dum te ſacro Chriſmate confirmaret, Alexandræ nomen, & omen, Chriſtinæ nomini addiderit, ſanè præſcius, quod aliquando veteris illius Alexandri vota eſſes pro orbe Chriſtiano fœlicius conſequutura.

Accipe igitur, & ſereno vultu hoc opus intuere, quod Regiæ tuæ glorioſiſſimæ Maieſtati venerabundus exhibeo; &, quæ tua ſumma eſt humanitas, religio, & benignitas in invictam maieſtatis tuæ clientelam, velis eſſe collatum. Memini olim regium Prophetam, *Reginam* Catholicam deſcripſiſſe *aſſiſtentem à dextris* Chriſti Domini circumdatam varietate, ſiue ut alij cum D. Hieronymo legunt *in ſcutulatis*. Vtinam ergo fœlici auſpicio te glorioſiſſi-

mam

mam Reginam quæ non iam à ſiniſtris, ſed à dextris Eccleſiæ Catholicæ partibus in orbe nimirum Romano, apud Apoſtolicam ſedem glorioſiſſima aſſiſtis, ſcutulatis veſtimentis indutam, & incedentem nanciſcar: ſunt enim tua ſtudia ſublimia, doctiſſima, actus Regij, zelo fidei, charitatis, & Religionis inſignes veluti tot ſcuta, in quibus, vt cum Apoſtolo loquar, *ignea* communis *hoſtis tela* contra penè innumeras animas earumque ſalutem iactata, fore ſpero, vt extinguantur. Interim Deum Optimum Maximum enixè precor, vt in annos plurimos eoſque lætos, & ſaluberrimos majeſtatem tuam ſeruet *incolumem*, ad maius divinæ gloriæ incrementum, Chriſtianæ Reipublicæ profectum, nec non vniuerſi orbis gaudium, & exemplum. Vale, Lucæ 3. idus Septemb. 1673.

AVCTO

AVCTORIS DE ORDINE Superiorum declaratio.

HANC ego ſententiam, de Baptiſmo Abortiuorum, tota hac Diſputatione comprehenſam, & præſertim Sectione vndecima expreſſam ab Eminentiſſimis Patribus Sacræ Indicis Congregationis iuſſus explicare, libens, volenſque grauiſſimo prudemtiſſimoque doctiſſimorum Principum judicio, & imperio, pareo.

Et in primis aſſero, me nihil in præſenti materia definiendo dicere, ſed vti rem probabilem, & per modum problematis proponere. Deinde adverto me neminem, quoad praxim attinet, ſub mortali obligare, ſed tantum rationes ſpeculativas id ſuadentes exponere, ac in ſuſpenſo relinquere, ſicuti, nec inducere novum aliquem ritum in Eccleſiam: cum id ad Sacram Rituum Congregationem, Summumque Pontificem ſpectet. Ita ſentio, ita ſcripſi & ita me ſcribere, & ſentire proteſtor, vt æquum eſt humilem, ac devotum S. Romanæ Eccleſiæ filium, qualem me eſſe, & fuiſſe hactenus, futurum in poſterum, Sancte profiteor;

FRANCIS

FRANCISCVS GVINIGIVS
Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rector Generalis.

CVM opus cui titulus Pia Prothesis, *De Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivis* P. HIERONIMI FLORENTINII, duo ex Patribus nostræ Congregationis quibus id commisimus, recognoverint ac in lucem edi posse probaverint; & cum de Ordine S. Indicis Congregationis, vsque de anno 1664. nobis à Reverendissimo P. Secretario, tunc temporis intimato, fuerit ab eodem Auctore declarata, seu correcta, vt in principio hujus operis dicitur; facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ijs ad quos spectat, placuerit, in quorum fidem præsentes propria manu subscripsimus & sigillo nostro munivimus. Romæ die 19. Augusti 1673.

FRANSCICVS GVINIGIVS Rector Generalis manu propria.

Loco † sigilli.

** HVMANISSI

HVMANISSIMO LECTORI
suo Hieronymus Florentinius. S.

HABES Amice Lector in hac quarta editione præter Primam, Secundam etiam, Tertiam, & Quartam Disputationem de Baptismo Abortivorum. Et ne, me nimis facilem credas, & avidum evulgandi quicquid in mentem venerit, hujusmodi additionis causam syncerè accipe. Nihil prorsus de hoc argumento amplius meditabar, nullam omnino appendicem primæ disputationis vel mente conceperam: quando ex improviso ad S. Indicis Congregationem Primam Disputationem Lugduni editam, delatam fuisse cognovi. Delata igitur triplici, ut moris est, examine à tribus Consultoribus, fuit de mandato Eminentissimorum PP. Propositio discussa; & licet ex relationibus factis, inventa fuisset probabilis, placuit nihilominus DD. meis, mihi per secretarium imponere, vt eam ad clariorem veritatis à me intentæ doctrinam, magis declararem: quod statim obediens feci, & assistente & approbante eodem secretario declarationem composui & vt vides illam in fronte libri proposui, & Lucæ typis Hiacinthi Pacij, in lucem edidi: ideo à prædicta S. Congregatione paulò post emanavit sub die decima Aprilis 1666. Decretum tenoris sequentis.

Disputatio de Ministrando Baptismo humanis fœtibus Abortivorum à P. Hieronymo Florentinio &c. non permittitur nisi correcta juxta ultimam impressionem Lucæ ex Typographia Hyacinthi Pacij.

Postea vero cum aliqua argumenta contra meam Propositionem fuissent à nonnullis excogitata, & quædammetiam acepissem per litteras, ab amicis à me rogatis, vt ea mihi proponerent eo studio, quo magis veritas innotesceret; & præterea, cum ex Alexandri Papæ VII. Constitutione de Immaculata Deiparæ Conceptione argumentum desumptum, & pro confirmatione eiusdem propositionis, non contemnendam iam præcogitassem, alias tres disputationes

disputationes primæ addidi & quidem secundam in qua principaliora in contrarium argumenta continentur à Superioribus Romanæ curiæ examinari, approbari & typis Romanis imprimi procuraui.

Accipe igitur studiosè Lector istud, qualecunque auctarium & vnico intuitu in subiecto indice censorum nomina lege: quod si illorum subscriptiones quibus meam Prothesim admittere, & probare voluerunt; imo si quorundam Opuscula perlegere non gravaberis, videbis ne dum illam libenter & obviis ulnis exceptam, sed hanc philosophicam veritatem, Quod nimirum humanus fœtus primis diebus viuat, Anima rationali, tanquam probabilem receptam & confirmatam; ita ut nihil illi deesse videatur, quominus inter propositiones tam intrinsece ut dicunt quam extrinsecè probabiles, debeat recenseri. Vale. & si quid in toto opere erroris occurrat benignus, excusa: si quid vero, ad Animarum salutem iuvandam opportunum inveneris vtere; & redemptionis Animarum sanctissimum opus agredere, adiuua, perfice: quod si meliora repereris, vt spero, precor vt afferas. Quidquid enim meis inventis addideris, ne amplius Abortiuorum Animulæ periclitantes perdantur erit ipsis salutiferum, Deo gratum & mihi etiam iucundissimum. Vale.

INDEX CENSVRARVM.

P.M.Mich.

CENSVRÆ,

Quas pro Baptiſmo Abortivorum favorabiles publicari voluerunt Vniverſales Academiæ, & Primarij Doctores, tum Theologi, tum Medici, qui primam tantum Diſputationem olim impreſſam perlegerunt.

Cenſura Illuſtriſſimorum Patrum præclariſſimæ Facultatis Theologicæ in Vniverſitate Viennenſi.

I.

DISPVTATIONEM de miniſtrando ſub conditione (prout ſectione xj. explicatur) Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum, ab adm. Rev. P. Hieronymo Florentinio Congreg. MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, ad Auctoris inſtantiam facultatis noſtræ Theologicæ ſub Univerſitate Viennenſi Cenſuram, & (ſi videretur) approbationem deſiderantis, complurium, & gravium S. Theologiæ Doctorum & Profeſſorum iudicio ſubmiſimus. Ij omnes præmiſſo accurato examine, pari ſuffragio, ac conſenſu cenſuerunt, nihil in eo opuſculo, vel à S. Eccleſiæ mente, vel à ſacrorum Canonum Decretis, vel à morum regula alienum eſſe: flagrantẽ inſuper zelum doctiſſimi viri pro ſalute plurimorũ caullaudarunt præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Deinde in ſolemni Doctorum noſtrorum Congregatione, viſis Cenſuris ſingulorum, poſt maturam deliberationem decretum fuit, vt communi nomine Inclytæ facultatis noſtræ libellus iſte, mole ſua exiguus, at magnus ampliſſima vtilitate, maximo animarum bono comprobaretur, quò citius ad felices conatus Authoris, publico Theologorum accedente Teſtimonio innumero puſillorum Populo, in regione umbræ mortis periclitanti

radius

radius æternæ lucis affulgeret. Hoc est,quod ex officio, præsentibus exhibemus, & consueto facultatis sigillo, ac manu propria testatum vniuersis volumus. Viennæ Austriæ, ex Congregatione facultatis Theologicæ. Die 18. Febr. Anno salutis 1663.

Loco † Sigilli.

Laurentius Aidinger SS. Theol.
Doct. Can.Vien.&c.p.temp.
Facultatis Theologicæ Decanus

Censura Excellentiss. DD. Praclarissimæ facultatis Medicæ in Vniversitate Viennensi.

II.

EXibita est nobis Disputatio Rever. Domini Patris Heronymi Florentinij, Congregationis Matris Dei Clerici Regularis de Baptismo humanis fœtibus administrando legenda, & censenda. Huius opinio penitus nova, per quatuor nostri Collegij Doctores accuratè relicta, & multis argumentis in vtramque partem discussa, tandem scrupulis, & obiectionibus omnibus remotis, vnanimi omnium nostrum consensu, etiam ex Divino charitatis præcepto meruit applausum, & approbationem; vtpote quæ ad maiorem Dei gloriam, & præmaturè nascentium pusillorum salutem æternam, non minus pio quam laudabili zelo Parochos, Parentes, & Obstetrices excitat ad zelum salutis, ut nihil possit addere doctrina peritorum; sed secuturis mansura temporibus de faciendis erudiet posteritatem. Nam etsi nullum detur tempus determinatum, in quo de inexistentia animæ rationalis non possit dubitari: attamen cum Doctissimo Thoma Fieno, Pemplio, & aliis Catholicis Medicis, apud Farinacium citatis, probabili assertione statuimus, facta spermaticæ materiæ fermentatione, seu geniture transmutatione, post paucas horas, vel paucos dies Embryoni animam rationalem infundi. Unde Morales Theologi concludere possunt, Fœtus ex uteri materni latebris immatu-

rè

rè prodeuntes dubia, aut saltem probabili vita præditos ex charitate posse sub conditione per Baptismum Christi meritis participes fieri, & Lymbo ereptos Cœlo adscribi: indubitata vero vitæ signa edentes ex iustitia absolutè esse baptizandos, vt multiplicatis intercessorum suffragiis, omnium saluatorem, pro nobis deprecentur. Jta Collegij Medici in generali studio Viennensi Collegiati quadraginta Doctores censemus. Jn quorum fidem præsentes Domini Decani nostri subscriptione, Collegiiq. sigillo voluimus communire. Dat. Viennæ Austriæ, pridie Nativitatis Dominicæ, Anno ejusdem supra mille sexcentos, sexagesimo secundo.

Joan. Gulielmus Mannagetta p.t.
Collegij Medic. Decanus, &c.

Loco † Sigilli.

Censura Illustriß. Patrum Antiquiß. facultatis Theologicæ Vniversitatis Carolo-Ferdinadeæ Pragensis.

III.

LIbrum hunc ab admodum Rev. P. Hieronymo Florentinio Clerico Regulari Congregationis MATRIS DEI typis editum cum approbatione Illustriss. ac Reverendiss. D. Joannis Caramuelis Episcopi Campaniensis, & Reverendiss. Patris Fr. Michaelis de Alcantara Ordinis Beatiss. Uirginis de Mercede Redemptionis captivorum Generalis dignissimi, diligenter perlegimus; & licet post tantorum Virorum approbationes, omnis alia iure meritò censeri deberet otiosa; nihilominus, vt Auctoris voluntati obsecundemus, dicimus in primis, nihil in eo omninò contineri, quod vel leuiter Catholicæ doctrinæ videatur opponi. Secundo Opiniones omnes circa fœtus animationem, & diligenter conquisitas, & eruditè propositas, & ingeniosè examinatas, & prudenter ad intentum operis inductas.

Qua-

Qua propter librum hunc qui lucem semel aspexit, dignissimum esse, qui eandem sæpius aspiciat. In conclusione autem sect. 11. ex opinionibus illis variis illata, aliquam putamus subesse difficultatem; cum enim, & dubia sit prolis intra triduum aut etiam citius, animæ rationalis informatio, itaut excepta quorundam Auctoritate, nullum aliud à ratione positivum fundamentum ei patrocinari videatur, quàm quod ejus falsitas è contrario efficaciter nequeat ostendi, & ex impedimento secundinarum, quibus obvolutus fœtus eiicitur, grave secundum oriatur dubium de Baptismi capacitate: & (quod maximè apud nos urget) tertium, ex perseverantia animæ, in tam exigua, & tenera materia qualis ponitur, in parvitate unius hordeacei grani, quæ non nisi, veluti levissima scintilla ignis, quæ sola relicta quasi instantaneè extinguitur, debeat judicari. Etenim vel ex uteri alteratione ob quam foras eiicitur, vel ex injuriis agentium externorum, quibus expositus talis fœtus, non potest facilè credi resistendo sufficiens, non putamus tunc, de animæ rationalis in eo perseverantia, ullam esse posse probabilitatem, sed tot, & tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptismi dubia, certam in contrarium ostendere incapacitatem, ut propterea gravis à nobis judicetur imposita sub mortali hujusmodi tam exiguum fœtum baptizandi, etiam sub conditione, necessitas. Quæ tamen admitti probabiliter poterit, si fœtus in majori aliqua quantitate, puta ovi columbini, eiiciatur, cum in eo tertium, & ferè maximum periculum de extinctione subitanea probabiliter cessare videatur. Hoc est Facultatis nostræ Judicium, quod libentissimè aliorum Censuræ submittimus.

Hujus difficultatis solutionē vide infra

Datum Pragæ 3. Martij. Anno Domini 1663.

Loco ✠ Sigilli

Rodericus de Arriaga Soc. IESV
Sacerdos S. Theol. Doct. ejudem
Pragensis Vniversitatis Decanus,
nec non Præfectus Generalis stustudiorum in Collegio Clementino ejusdem Societatis.

Censura Excellentiss. DD. Antiquiss. Facultatis Medicæ Universitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragensis.

IV.

LIbellum R.P.Hieronymi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum Facultas Medicea Pragensis accuratè revisum, non solùm ex eo, quod salutem animarum in fœtibus abortivis delitescentium sollicitè,& magno zelo procurare satagat,eosdemque Baptizari posse,aut etiam deberi solidè demonstret; sed etiam ob multam eruditionem,quam continet Studiosis Medicinæ perutilem,majori Luce,quo à pluribus legatur,dignum judicat.Pragæ 1.Februar.Anno 1663.

Jo.Marcus Marci à Croland, &c.
Medicinæ Professor prim. & p.t. Decanus

CENSVRA ILLVSTRISSIMORVM PP. Theologorum Celeberrimæ Vniversitatis Parisiensis Sorbonensis à tribus fidelissimis Testibus,& Assertoribus per Epistolam subscripta.

Adm. R. ac Eruditiss.P.Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Religioso.
Stephanus le Bulenger,Ioannes Hamel,Ioannes Du Moulin, Theologi Parisienses.

V.

LIbrum, cui titulus est, *Disputatio de Ministrando Baptismo Humanis fœtibus Abortivorum*, non sine magna voluptate legimus, Vir religiosissime, nec non in eam, quam in decima præsertim, & undecima sectionibus proponis, explicasque, Thesim, *Fœtus humanos quocumque tempore venerint in lucem à die conceptionis sub conditione saltem baptizandos esse*, diligenter inquisivimus,illam in publicis exercitationibus Sorbonicis, & quidem

quidem comprobantibus Digniſſimo Sacræ Facultatis Syndico ac tanquam veram propugnari curavimus. Illam expenſis accuratè, quibus nititur,ſcripturæ,Patrum,rationiſq.momentis, indubitatam plurimarum Animarum promovendæ ſaluti,& prohibendis (quæ in procurando Abortu perpetrant perditiſſimæ illæ mulieres,falſa quadam ſervandi honoris ſpecie,& damnata à S.Baſilio formati,& informis fætus ſubtilitate deluſæ)homicidiis perutilem, quin etiam Sacramento Baptiſmatis,cujus finis hominum Sanctitas,& ſalus,commodam eſſe cenſuimus.Datum Pariſiis anno Domini milleſino, ſexcentiſimo, ſexageſimo tertio,die vero ſeptima Menſis Decembris.

Stephanus Le Boulenger.
Joannes Du Moulin.
Joannes Hamel.

Cenſura Illuſtriß.DD.T.Mercier.D.Theologi, & Antiqui Rectoris Inclytæ Vniverſitatis Remenſis.

VI.

QUamvis nihil obſcurius materia,quam hic Liber Diſputationis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fætibus Abortivorum à R.P.Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari compoſitus tractat,attamen ita clarè,& nitidè dubium illud Author expoſuit, quodque authoritatibus tam ſcripturæ,quàm Sanctorum Patrum,& Phyſicorum ratiociniis ſtabilivit;ut veritatis potius nomen ſibi vendicaverit,quàm dubij;ſcilicet miniſtrandum eſſe humanis fætibus abortivorum Baptiſma ſub conditione. Quamobrem ut in lucem prodeat cenſui,& judicavi, cum nihil contineat contrarium Fidei Catholicæ, Apoſtolicæ,& Romanæ; immò ipſum multum devol-

luentibus fructum allaturum; quippe qui pugnat adversus eos nuperrimè docentes, sed statim damnatos, posse gravidam, innuptam sibi (ut salvetur honor) tuta conscientia abortum procurare; pessimè addentes fœtum humanum non animari Anima rationali, nisi post (elapso tempore maturo) ex utero ejectionem, ideoque secundum eorum sententiam non baptizandum, nec homicidam matrem sævientem in prolem, puniendam à Prætore, quod est impium. Datum Parisiis die 29. Mensis Martij Anni reparationis humanæ Naturæ millesimi, sexcentesimi, sexagesimi quarti.

T. MERCIER DOCTOR THEOLOGUS

Illustrissimi, & Reverendissimi D.D. Joannis Caramuel, Campaniensium, & Satrianensium Episcopi, Sacræ Cæsareæ Majestatis Consiliarij, &c.

Ad Adm. Reverendum, & Eruditissimum D. Patrem Hieronymum Florentinium Auctorem hujus Libri.

EPISTOLA PRO CENSURA

VII.

INgeniosam illam disputationem tuam *de Baptismate humanis fœtibus abortivis ministrando* quam magna rationum, necnon Patrum Doctorumque juniorum authoritatum efficacia firmasti, libentissimè legi, & ex cimmeriis tenebris tantam te lucem, & claritatem eruere potuisse demiror. Multa in isto erudito Syntagmate, quæ hodie rara, cras, aut perendie erunt communia, suo enim pondere stat veritas, suo splendore se prodit; & semel visa, esse non poterit viris doctis invisa. Sane Pygmæus, & Gigas nomina sunt in Categoria quantitatis opposita, at ipsa in hoc libro coincidunt; si enim considerem molem est parvus; si fructum, magnus; nam omnes in eo litteræ in majorem Dei gloriam, & proximorum miseria extrema laborantium salutem æternam

æternam collimant. Hanc oro ob rem Florentini doctissime, ut tandem aliquando festines, & in lucem emittas ista folia, quæ plena pretiosi seminis fructum uberrimum sunt reddîtura. Hæc est sententia mea: hoc est meum de hoc libello judicium. Et quidem tametsi viris doctis ita pauca dixisse, aut verius insinuasse, sufficeret, quia tamen istud opus ad doctos, & indoctos perveniet, utriusque me debitorem fateor, & rationem, qua subsistit meum judicium subjungo.

Magni hominis (& Μακρανθρώπου nomine mundum intelligo) conditio, & syntaxis est mira. In eo sol oriturus, prius ad crepusculinam lineam, quam ad Horizontalem accedit, & ipse occidens, ultra Horizontem præterlapsus, magno ruit adhuc tempore, antequam iterum superet crepusculinam. Si Horizontalem pingi jubeas in pagina, una, & eadem erit omnium Geographorum, & Astronomorum opinio: si autem crepusculinam, quot capita, tot sententias invenies. Uoluerunt plurimi inter lineam Horizontalem, crepusculinamque graduum 15^{m}. interesse divortium; & hanc sententiam me docuerunt Compluti, dum ibi Philosophiæ vacarem. Submittit illam Tycho Brahæus ad gradum 16.$\frac{1}{2}$: & audentiores alij, quorum *in Commentariis suis super Sphæram Ioannis de Sacro Bosco,* Clavius meminit, ponunt 17.$\frac{1}{2}$ Ptolemæus 18. statuerat. Christophorus Rothmanus *in Epistola quadam ad Tychonem* 24. & quod mireris alij etiam 30. Vnde meritò P. Navius, cum tam dissentientes illustrium hominum opinationes subaudit, exclamat, non posse dari certam aliquam crepuscula metiendi regulam, cui consonat Joannes Alstedius *Encyclopediæ tom. 2. libro 17. parte tertia capite. 3. paragrapho quarto pag.* 452. *&* *libro* 19. *parte.* 1. *capite.* 3. §. 9. *pag.* 596.

Hac notitia præventus ad parvum mundum (& *Microcosmi* nomine, hominem intelligere debeo) converto oculos, & Divini Platonis sententiam, quæ inter utrumque hominem, inter utrumque mundum (parvum, magnum) summam analogiam, & concordiam instituit, esse veram invenio. Uita est Sol Microcosmi? quia, sicut in mundo Æthereo, Sol est omnium cælestium motuum ratio: etiam illa ortui, & occasui est

 obnoxiae

obnoxia: nempe visibili, & crepusculino. Oritur Homo oculorum judicio, cum nascitur; occidit eorumdem oculorum sententia, cum desertus à sensibus nullum vitalem actum elicit, qui possit humanitus percipi. Iste est visibilis diei Humani Finitor, hic Horizon: & quidem diem meritò voco totam durationem humanam ut consonem illi, qui dixit. *Tota vita dies unus.*

An ne tunc primum homo vivere incipit, cum vivere à nobis videtur? an tunc ultimo vivere desinit, cum videtur vitam cum morte commutasse? Non puto. Ante ortum Humanus Sol auroram (hoc est lucem, & claritatem dubiam) habet: post occasum crepusculum: nam in homine prius desinit operari quam esse. Hinc ortæ leges in Republica, tam Ecclesiastica, quam sæculari, ne corpora efferantur statim: aliqui enim sunt egressi ex sarcophago, & aliqui sepulti adhuc vivi. Possem multos nominatim producere, sed quia frequens, & scita res est, sufficit Philomarum Poëtam ingeniosum audiri: numero enim LXIV. de quopiam, qui discipulorum errore mortuus creditus, vivus terram subiit, sic cecinit.

Mente procul stantem sua vecors turba magistrum
Viventem sepelit, quem periisse putat.
Errantum pœnas Doctor luit: & rude vulgus
Iam male, sic moriens, edocuisse dolet.

Ergo sicut sunt leges, quæ jubent ne desivisse putemus hominem, quem sensu destitutum videmus, quousque succurrat tempus ratio-ve, quæ illum esse mortuum evidenter ostendat; esse deberent etiam, ne nondum incepisse infantem vivere existimemus, tametsi sensuum in illo nulla inveniamus tyrocinia quousque vel nunquam eum habuisse vitam, vel jam perdidisse ratio certa, & indubitata persuadeat.

Sed quò ponemus crepusculinæ vitæ terminos? quis definire audebit, quanto ante ortum tempore, quanto post occasum vita infra sensibilis Horizontis terminos delitescat?

Multæ profecto sunt sententiæ de Solis materialis crepusculo: at multo plures de vitæ Humanæ initio fineque. Agens de vitæ Humanæ aurora in Theologiæ fundamentalis meæ *num.* 1622. extremas sententias connexui: has etiam, & intermedias omnes. Tu à sect. 2. ad 10. prudentissimè statuis *punctum, aut instans illud temporis, quo rationalis anima à Deo creatur, & corpori Embryonis infunditur, incertum, & valde dubium esse*: quod ipsum sacræ Scripturæ auctoritate *parte prima*, Patrum testimoniis *secunda*, & rationibus *tertia*, confirmas.

Hinc converto ad occasum oculos, & alterum contemplor crepusculum. Ejusdem libri mei fundamento LXVI. *num.* 1881. hanc conclusionem statuo, *Non est evidens tunc mori hominem cum vltimo sensu privatur*: vel verbis tuis assertionem accommodans *punctum, aut instans illud temporis, quo rationalis anima separatur à corpore, incertum, & valde dubium est.*

Hinc oriuntur duæ connexæ quæstiones, altera de Baptismo, altera de Pœnitentia, utrum videlicet omnis fœtus abortivus possit, aut debeat baptizari? utrum omnis homo, qui ita sensibus est destitutus, ut videatur jam mortuus, si aliunde non obstet, absolvi possit? (Consulto dixi *si aliunde non obstet*; nolo enim quæstionem, quæ inquirit, an qui nec est confessus, nec vllo signo sensibili confessarium vocavit, absolvi possit? hæc enim novam addit difficultatem & à me uberius edisseritur *à n.* 1848. *ad num.* 1878.) utramque breviter dilucidabo, & ut priorem expediam eruditiùs, & clariùs, posteriorem prætermittam, quam *ibid. n.* 1878. ad sequentes conclusiones reduco,

Prima. *Anima separata à corpore non potest à peccatis absolvi.* Secunda. *Impossibilis est casus, in quo dubitetur utrum homo adultus sit vivus, vel mortuus.* Tertia: *Si esset possibile ejusmodi dubium, & de facto daretur, deberet homo habens dubiam vitam absolvi.* Quarta. *Si fuisset homo mortuus, & miraculo dubio ad vitam dubiam revocatus, deberet censeri non vivus.* Quinta. *Casus est possibilis, in quo aliquis probabiliter dicatur*

dicatur mortuus. Sexta. *Homo probabiliter vivus (si aliunde non obsit dispositionis defectus) absolvi potest, imo & debet.* Septima. *Homo minus probabiliter vivus, absolvi potest, debetque.* Sed à quo ? *Ex justitia à suo Parocho : ex charitate vero à quocumque simplici Sacerdote*, & hinc novum dubium suboritur, scilicet. An quando Hominem posse, aut debere absolvi dicimus, de absoluta, an vero de conditionata, absolutione disseramus ? Respondeo. *Hominem certo vivum, quantum ex hoc capite absolvi debere absolutè : probabiliter vivum absolutè, vel conditionate : at vero dubio vivum tantummodo conditionatè* Hæc de vitæ humanæ crepusculo, quod sensibilem occasum sequitur : transeo ad aliud crepusculum, & vitæ humanæ auroram, & initium contemplor, & has conclusiones subjungo.

Prima : *Non creantur animæ rationales, antequam corporibus humanis infundantur.* Quid si prius crearentur, & postea demum infunderentur ? Illæ antequam unirentur corporibus non possent baptizari : cum quia pure spirituales sunt, & aqua lavari ideo non possunt : tum quia Sacramentum Baptismi pro Hominibus est institutum, & animæ nondum vnitæ corporibus non essent homines. Secunda : *Possibilis est casus in quo dubitetur, an fœtus animatus sit ?* Tertia : *Fœtus habens dubiam vitam potest, & debet baptizari.* Quarta *si esset à natura certum tempus ad fœtuum animationem constitutum, Embryo, qui miraculo dubio ad vitam dubiam perveniret, prudenter censeretur nondum vivus* : & cur ? quia esset pro lege à natura constituta possessio. Quinta. *Casus est possibilis, in quo fœtus probabiliter dicatur vivus.* Sexta : *Sanè fœtus probabiliter vivus baptizari potest, debetque.* Septima : *Imo etiam minus probabiliter vivus etiam potest, & debet.* Sed à quo ? *Ex justitia ab ordinario Parocho : & ex charitate à quocumque.* Et quo modo quæso baptizabitur, absolutè, an solummodo conditionate ? *Fœtus si certò vivat, absolutè, si vita probabili animetur, absolutè, aut conditionatè; si vero dubia tantùm conditionate.*

Si scire velit aliquis, vnde hæc potestas, aut etiam obligatio exoriatur ?

exoriatur? Ad officium, si de Parocho; ad charitatis legem si de cæteris agamus, recurro: tenetur enim homo sub peccato mortali juvare proximum constitutum in æternæ damnationis periculo. At fœtus animatus, qui meo errore judicatur aut nondum animatus, aut mortuus; & æger vivus, qui meo errore jam obiisse putatur, sunt in æternæ damnationis periculo, salui erunt, si congrua Sacramenta recipiant, aut aliàs in æternum peribunt. Ergo crudelis sũ, & sanguinis Divini reus, si nolim abluere alterum & alterum à peccatis absolvere. Quamobrem, Si in dubio Sacramenta administro conditionatè, infero nulli injuriam, etiam in casu, quo careãt anima illa corpora de quorum vita dubitatur. Cæterum si illa anima prædita sunt, & tamen Sacramenta negentur, ob opinationem meam in æternum damnantur Ergo ne hanc illis irrevocabilem injuriam inferam, tutiorem viam ingredior, faveo periclitantibus, & eis quo possum modo Sacramenta administro.

Hanc tu resolutionem, quoad abortivos fœtus statuis, & eruditè exponis *sect.* 10. postea *sect.* 12.13. & 14. objectiones nonnullas proponens, & fortissime diluens.

Uale igitur Pater eruditissime, bellum infer Lymbo (aut etiam forte Inferno, de statu enim infantum, qui caruerunt, aquæ Sacramentalis beneficio, nihil hucusque definivit Ecclesia) & quia eum non potes expoliare animabus, quas eo invexere ignorantiæ scrupulosæ, præjudicia, ob quæ multis infantibus, qui erant re vera vivi, cum tamen viderentur mortui, fuit Baptisma negatum, grandi ore potius concionare, quam disputa; ne Obstetrices, & qui Embryonibus aborientibus adsunt, pergant desipere, hoc est, ne Christi meritis efficaciam invideant, infantibus dubia, aut probabili præditis vita, viam ad gratiam, & gloriam occupantes. Uale iterum, ut doctissimis libris exornes Theologiam. nostro ævo sublimium ingeniorum concursu ad magnam perfectionem promotam. Romæ pridie Kalendas Octobris M.DC.LVII.

Censura per Epistolam Excellentiss. D. D. Ludovici Crespij Episcopi Placentini, & ad SS. D. N. ALEX. PP. VII. Oratoris pro Ecclesiis Hispaniarum, & Catholico Rege Philippo IV.

VIII.

Molto Rever. Presbitere Osservandiss.

IL Presbitere Hippolito Marracci farà testimonio à V.P. della mia impossibilità di rispondere alla sua gratissima Lettera; poiche parecchi giorni mi hà veduto travagliato dalli dolori di fianco, e di podagra. Adesso trovandomi sollevato di essi rispondo ringratiandola in primo luogo del favore che mi fà, parendoli che sia di qualche stima il mio giuditio del suo Libro; E volendo che jo ne cavi da N. Sig. il suo giuditio in quanto alla pratica. Quanto à me jo non dubiterei certo, de che si potesse ministrare il Battesimo *sub conditione*, e la prima volta, che tenga Audienza del Papa, farò l'vfficio opportuno per cavare il più sicuro parere. E per fine le bacio le mani. Di Roma li 18. Giugno del. 1661.

Di V.P.

Sér. Affettionatiss.

Lodovico Vesc. di Placenza.

Censura

Censura iterum scripta per secundam Epistolam ad Authorem ab Illustriß. DD. Ioanne Caramuel, Episcopo Campan. &c.

IX.

Adm.Rev.P.Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari. D. & Amico meo Observantiss.

ERit valdè difficile, ut opinor, universitatum Salmanticensis, Lovaniensis, Parisiensis, &c. extorquere Censuras: nam Politica ratione ducuntur, cui omnes Scholasticæ cedunt. Salmanticensis ante viginti annos à me in Causa Cornelij Jansenij consulta, respondit, non esse moris, ut per modum corporis responderet, nisi à Sum. Pontifice, aut à Rege rogata; sed tamen jussit; ut singuli dicerent privatim, quid sentirent: quod ipsum plerique fecerunt. Lovaniensis in Belgio, Salmanticensis Vniversitatis Soror est: undè non miror, si lege simili suam authoritatem manuteneat. Sorbona Vniversitatum Galliæ Princeps, crebro consulta à Regibus, tacebit consulta à privatis. Ergo proderit has Vniversitates tanquam scientiarum Numina venerari, sufficiet enim Nobis, si per Doctores suos respondere dignentur.

Jam scis, mi Florentini, causam, ob quam tacent celeberrimæ Vniversitates: Non igitur Salmanticensis, ob illas, quas tibi rescribunt. Videlicet (1) hoc, quod tuus libellus suadet, esse nouum in Ecclesia Catholica: (2) esse contra D.Thomam: (3) non esse probabile embryonem, qui primis à conceptione diebus vix granum hordeaceum excedit, informari anima rationali. Ergo proderit, si de singulis his objectionibus breviter discurramus. Agens igitur.

De *prima* dico, te optimè probavisse, Ecclesiam, si lege sanciret omnes fœtus abortivos esse sub conditione baptizandos, non esse dicendum novum præceptum ferre, sed antiquum ex-

tendere,aut verius explicare.Hujusque oppositum illa non jussit, præceptum enim Divinum à Baptismo reposuit, jussitque infantes anima rationali præditos ablui; quinam autem essent illa anima rationali præditi,judicio prudentum reliquit. Vndè quia hodie major lux judicio prudentum affulsit, ex natura rei illud præceptum extenditur, & non esset novitatis, aut inconstantiæ arguenda Ecclesia,si hanc ipsam veteris præcepti extensionem, quæ re vera jam datur ad omnium instructionem, dari de facto declararetur.

Et quid,si per impossibile antiqui Pontifices sibi à sui temporis Philosophis, & Medicis suaderi permisissent, fœtus ante diem 40.vel 80.rationali anima non informari,& huic stando persuasioni illos ante prædictum 40.vel 80 diem baptizari inhibuissent? an non hodie veritate detecta non deberet ALEXANDER VII. Sanctissimus Dominus Noster jubere absolutè contrarium? Non est cur à me responsionem expectes, jam enim olim *Epist.*180. respondit Mellifluus Bernardus. *Hoc solet habere præcipuum Apostolica Sedes,* inquit ille, *ut non pigeat revocare,quod à se fortè deprehenderit fraude elicitum.* Ergo in casu nostro Veteres Pontifices prudenter iussissent ante diem 40. vel 80. abortivos, fœtus non esse baptizandos, quia Philosophorum,& Medicorum sententiæ,tunc temporis indubitatæ, assentiri debuissent: & tamen hodie Sanctissimum Dominum Nostrum, ubi deprehenderit, jussionem illam Philosophorum fraude, aut errore fuisse elicitam, non pigeret eandem revocare.

Confirmat hanc doctrinam Eugenij IV. Constitutio, quæ incipit. *Regularem vitam.* in qua nos juvat hæc periodus. *Cum plerumque contingat importunitate potentium, & negotiorum multitudine suppressione veritatis Sum. Pontifices fatigatos,aut circumventos,ea concedere,quibus aliàs nullatenus annuerent,&c.* Ergo si Eugenius prudentissimè revocavit gratias,quas suppressione veritatis Sum.Pontifices Prædecessores sui circumventi concesserant:etiam revocasset præcepta,si qua illa suppressione veritatis circumventi imposuissent.

Confirmat

Confirmat hanc doctrinam adhuc clarius Julij II. Constitutio, quæ incipit, *Religionem vestram*, & expeditur 30. Januarij 1508. Nam cum quidam Sylvius ab eodem Julio postulasset, & impetrasset, aliquas Ecclesias, & domos, quæ erant Patrum Augustinianorum, veritate detecta, integerrimus Pontifex gratiam prudentissimè, & justissimè revocavit, Sylvio perpetuum silentium imposuit, declaravitque *suæ intentionis, & primi propositi semper fuisse, conservare singulis sua Iura, nec unquam voluisse privare Ordinem S. Augustini illis Ecclesiis, si illius erant; sed accensere Ordini, ad quem pertinerent revera: adeoque impetrationes illarum, qualitercumque factas (etiamsi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem suam expeditas.* Julius igitur Pontifex, si à Philosophis deceptus, & circumventus Baptismo fœtus abortivos privasset, ubi errorem percepisset, perceptum revocasset, & declarasset. *Suæ intentionis, & primi propositi, semper fuisse conservare singulis sua Iura; nec unquam Baptismate voluisse privare abortivos, si viverent: adeoque jussiones illas, siquæ infantes vivos baptizari inhiberent, qualitercumque factas (etiamsi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem suam expeditas.*

Ecce non dantur Ecclesiasticæ leges de non baptizandis abortivis; interim, si darentur, fuissent justissimæ, quandiù ut certum à Philosophis, & Medicis supponeretur, illos anima rationali carere: cæterum veritate detecta prudentissimè, & sanctissimè revocarentur, & contraria lege sublata, Jure suo frui abortivi fœtus permitterentur. Nec juvat dicere; non esse certum illos Anima rationali informari; Nam infans, qui probabiliter est vivus, baptizari debet sub mortali: & opinionem Fieni quis audebit improbabilem dicere, si præter Uiennensis, & Pragensis Vniversitatum Censuras, etiam Avenionensis, quæ Pontificia est, approbatione, & judicio honoratur. Uide Danielis Sennerti Epitomen à Claudio Bonetio exaratam.

A secunda Objectione facili negotio me expedio Primo enim ajo, posse sententiam tuam in Schola D. Thomæ defendi; illo videlicet modo, quem proponis; Nam illa Animarũ successio, si

datur, breviſſimo tempore completur: vel etiam alio modo dicendo, has tres Animas, quæ ſuccedere ſibi dicuntur, non diſtingui intrinſecè, & entitativè, ſed extrinſecè, & quo ad effectus; Infunditur enim ſpiritualis Anima,quæ ſub initium, qua vegetativa, & poſtea organa convenientia nacta, quà ſenſitiva, & tandem qua rationalis operatur. Hanc viam inivit P. Poncius Minorita: hanc alij, ut D. Thomam cum Scoto concilient. *Aio ſecundo*, non eſſe neceſſarium, ut Conſtitutiones Pontificiæ ad doctrinam D. Thomæ elimentur. Hoc clariſſimè oſtendo: quoniam, ſi agamus de Jmmaculatæ Uirginis conceptione, opinionem minus piam habuiſſe D. Thomam certum, & indubitatum eſſe affirmant Patres Dominicani: & tamen multi Summ. Pontifices ediderunt Bullas, quæ faverent opinioni contrariæ. Non poſſe Sedem Apoſtolicam in voto diſpenſare ſolemni, eſt Angelici Doctoris, & omnium Thomiſtarum ſententia: & tamen pluries Summi Pontifices in illo diſpenſarunt. Solius eſſe Epiſcopi Ordines majores conferre tenent cum D. Thoma communiter PP. Dominicani: Et tamen Abbas Ciſtercienſis, & quatuor Coabbates Hypodiaconatum, & etiam Diaconatum conferunt, ex particulari privilegio. Quid plura? Nota res eſt, nec debet vlterius probari. Sanè æmulis, vel invitis omnia Angelici Doctoris aſſerta, vel certa, vel probabilia ſunt. Hoc non tollit multa poſſe præter, aut etiam contra probabiliter aſſeri. Et vt in particulari loquamur, iſtam conſequentiam. *Hoc eſt contra Sanctum Thomam: Ergo eſt impoſſibile.* Nemo doctus admittet: multa enim Scotiſtica Schola pronunciat, quæ opponuntur Thomiſtarum doctrinæ, & tamen probabilia ſunt. Accedit, te prudenter Propoſitionem ſimplicem à Modali diſtinguere, & ſi enim ultro demus Propoſitionem hanc, *Embryo tertia ad ſummum die informatur anima rationali*, opponi doctrinæ Divi Thomæ, negabimus eidem doctrinæ opponi hanc, *Probabile eſt Embryonem tertia ad ſummum die anima rationali informari.* Nullibi enim Sanctus Thomas dixit ſententiam hanc, quam poſt Fienum paſſim amplectuntur Doctores, eſſe probabilem.

Ad

Ad Tertiam objectionem dico, responsionem illam tuam esse solidam : Nam si dicamus Animam esse organici corporis conformatricem, nullo modo intelligi poterit Embryonem figuram humanam affectare, & anima humana carere.

His igitur iterum consideratis ad controversiam principalem unico Syllogismo respondeo.

Infans, qui probabiliter vivit (qui probabiliter Anima rationali informatur) debet saltem sub conditione baptizari. Notá illud *debet.*

At embryonem tertia ad summum die informari Anima rationali est probabile.

Ergo baptizari debebit, si per abortum emittatur.

Uale Uir doctissime, & Deo, cujus causam agimus; me in tuis Sacrificijs commenda. Neapoli 23. Novembris 1663.

Tuæ doctissimæ, & Eruditissimæ
Dominationis humillimus Servus

Caramuel, &c.

Censura Reverendissimi Patris Magistri Fratris Michaëlis de Alcantara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris Generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Sanctæ Inquisitionis in Hispania qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Urbe Consultoris.

X.

De mandato Reverendissimi P. Francisci Guinisij Religiosissimæ Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rectoris Generalis, Præsulis quidem eximij, & mihi quam-

plurimis

plurimis titulis summa observantia colendissimi, sedulò, ac attente perlegi Disputationem istam de ministrando Baptismate humanis fœtibus abortivorum Auctore R.P. Hieronymo Florentinio ejusdem Congregationis Alumno, & non modo nihil in ea offendi, quod Ecclesiæ Sanctionibus, aut bonis moribus, vel leviter repugnet, verum etiam, & illius Auctorem solidæ eruditionis virum, ac superiori laude dignissimum censeo, ut qui in re morali, in qua Doctores, uti Hercules in suis columnis Gaditanis non plus ultra videbantur inscripsisse, plus ultra aggredi, uti Columbus in novi occidui orbis inquisitione, ac adinventione, & conatus sit, & feliciter adeptus fuerit. Feliciter inquam imo & felicissime; perspicuè enim apparet novam resolutionem suam non tam topica ratiocinatione probare, quam Theologica demonstratione convincere, dum eam legitima consequentia infert ex quodam principio certo ex Præcepto Charitatis desumpto, ac ad fidem pertinente, & ex varietate opinionum circa animationem humani fœtus, quarum licet nulla transeat probalitatis metas, omnes tamen, cum qualibet sit assensus cum formidine alterius partis, evidenter concludunt, quod quamvis incertum sit determinatum tempus talis animationis, in quocumque tamen post conceptionem, seu receptionem seminis ea potest contingere. Quapropter judico, prædictam resolutionem uti probatissimam omnino in praxi sequendam esse, excipiendamque fore cum magna omnium, Theologorum congratulatione, si typis detur, ut lucem videat simulque det lucem. Et hæc mea mens, cui lubens me subscribo sub meliori semper. Romæ in hoc Conventu S. Adriani Sacri Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum die 1. Novembris 1657.

Fr. Michaël de Alcantara.

Censura

Censura Reverendiss. D. D. Vicarij Generalis Illustriss. D. D. Episcopi Viennensis.

Stephanus de Zvvixschlag Sanct. Theolog. D. Præpositus Viennensis, & antiquissimæ Vniversitatis ibidem Cancellarius, S. C. M. Consiliarius, & Illustriss. ac Reverendiss. Principis Episcopi Viennensis Officialis, & Vicarius Generalis.

XI.

DIsputationem de abortivis, & immaturis Fœtibus humanis conditionatè baptizandis, Authore R. P. D. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari conscriptam, magna mea consolatione legi, & censeo planè dignissimam esse, quæ in toto Orbe Christiano evulgetur, & typis sepius mandetur, quatenus, non tam animarum curæ Præfecti, quàm etiam omnes alij, qui parturientibus, aut abortum patientibus adsunt, hanc salutiferam doctrinam sequantur, & in plurium animarum salutem exerceant, caveàntque studiosissimè, ne hujusmodi fœtus humanus sine Baptismate subito quasi non esset animatus anima rationali de utero translatus ad tumulum, vita temporanea simul & æterna privetur. Ita censeo infrascriptus Viennæ Die 22. Decembris 1662.

Loco ✠ Sigilli.

Stephanus de ZWixschlag. Vicar Gener. Illustriss. Episcopi Viennen.

***** *Censura*

Censura Reverendiss. P. Bernardi Geyer Societat. IESV D. Theologi.

XII.

EXimius hic libellus, & summè vtilis Orbi Christiano, dignissimus est, qui sæpius recudatur, vt tam salutaris ejus Doctrina de administrando Baptismate abortivis, toti mundo securè, quinimò (ut efficaciùs loquar, cum eruditissimo libelli Auctore sect. 11.) etiam necessariò practicanda, per novas editiones amplius innotescat. Viennæ Austriæ 28. August. 1662. Ita censeo.

Bernardus Geyer è
Societate IESV.

Censura Reverendiss. P. Michaelis Heintz Societat. IESV D. Theologi.

XIII.

DIsputatio de Ministrando sub conditione (provt sect. xj. explicatur.) Baptismo Humanis fœtibus Abortivorum, ab Adm. Reverendo. D. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, vix dum quadriennio ab hinc primùm in publicum emissa, brevi suo Authori animos conciliavit, laudesque Sapientum. Id merito quidem suo: præterquam enim, quòd nihil vel à S. Ecclesiæ mente, vel à morum regula alienum continet; flagrantem pro plurimorum salute zelum Doctissimi Viri abundè prodit, præstanti eruditione conspicuum, & solidis Theologiæ subnixum momentis. Vt omninò nihil obstet: quin libellus

libellus iste, mole sua exiguus, at amplissima vtilitate verè magnus, maximo animarum bono, secundis, & sæpius iteratis typis vulgetur. Neque vero ab eximio eius Authore desiderari quicquam possit: nisi, vt(postquam conatu felicis ingenij, publico Theologorum testimonio, effecit; vt Pusillorum populo in regione umbræ mortis periclitanti radius æternæ lucis affulgeret) porrò nunquam desinat, erudito, quo vtitur, ac sapiente calamo suæ, & alienæ salutis avidos, atque omnem sibi Theologiam demereri. Ita censui, Viennæ Austriæ Die 28. Augusti 1662.

Michaël Heintz è
Societate JESV.

Censura Rever. P. Maximiliani Reichenberger Societ. IESV D. Theologi. ejusdemque in universitate Pragensi Professoris ordinarij, & facultatis Philosophicæ pro tempore Decani.

XIV.

LEgi accuratè, & expendi Disputationem de Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivorum, editamà Rev. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI, Clerico Regulari, & censeo sententiam asserentem, fœtus abortivorum, quocumque tempore ejectos, sub conditione baptizari posse, & debere, esse tum ex principiis intrinsecis, tùm propter gravium, & peritissimorum Medicorum authoritatem, valdè probabilem. In hujus rei fidem propria manu subscripsi Pragæ in collegio S. Clementis Societ. JESV die 3. Ianu. Anno 1663.

Maximilianus Reichenberger è
Societ. IESV SS. Theol. Doctor.

Censura Reverendiß. Raymundi Pinsger Ordin. Prædicat. S.Theologiæ Doctor. Generalis Studij Viennens. Regentis, & Convent. p. t. Vice-Prioris.

XV.

Libellum hunc ab Admodum Reverendo Domino Patre Hieronymo Florentinio Clerico Regulari, non minùs vtiliter, quam ingeniosè elucubratum, perlegi; qui cùm de administrando humanis fætibus Abortivorum Baptismate, tractet, ejusdemque necessitatem, & obligationem ponderosis rationibus, & argumentis persuadeat, tanquam fœtus quidam intellectualis, ex fœcundissimo, ac subtilissimo Authoris ingenio quasi semine conceptus, jamjamque progenitus, per omnia sanæ Doctrinæ conformis, adeòque non abortivus, aut immaturus, dignissimus est, vt per novas editiones, iterum iterumque renascatur, quo sic uberrimis benevoli Lectoris, suffultus alimentis, ad immortalem eiusdem Authoris gloriam multarumque animarum vtilitatem, & salutem magis magisque excrescat. Ita censeo, Viennæ Austriæ 1. Septembris, 1662.

Fr.Raym.&c.Pinsger Ord.Præd.

Censura Reverendissim. P. Christophori Spies Ordin. Prædicat. S. Theologiæ Doctor.

XVI.

Cum Disputatio hæc eruditissima, de Ministrando Baptismo humanis fœtibus Abortivorum conscripta, nil Fidei, aut bonis moribus contrarium contineat, quin potius plurimum proximorum

proximorum saluti consulat, dum Author in ea infantium, seipsos tueri non valentium, zelosum agens Advocatum, fœtuumque Abortivorum partes, de Ministrando eisdem Baptismo, piè, & ingeniosè defendens plures Parvulos ad Dominum Parvulorum amatorem conatur deducere, opus hoc prælo dari, & publici juris fieri posse censeo.

Fr. Christophorus Spies, Ord. Prædic.
SS. Theologiæ Doctor.

Censura R. P. Vincentij Geitter. Ord. Præd. S. Theolog. Doct.

XVII.

Libellus hic à me infrascripto relectus, non supra arenam, sed supra solidissimam tum Auctoritatum, tum rationum petram fundatus subsistit. Proinde velut Civitas supra montem posita, abscondi non potest, sed potiùs dignus est, ut secundo prælo lucem non tam aspiciat, quàm aliis præluceat; velut lucerna accensa super candelabrum posita; quod maximè præstat erga humanos Abortivorum fœtus, æternis alioquin tenebris obnoxios, quos eximia instructione, & directione circa administrandum iisdem Baptismi sub conditione Sacramentum illuminat, & reducit ad lucem inaccessibilem, ut luceat eis cum Sanctis Dei lux ęterna, & qui erraverāt ab utero, dirigit in viā justitiæ, & veritatis: qui mox sederēt in regione umbrę mortis, pręservat ad vitā, promovendo parvulos venire ad eum, qui est via, veritas, & vita ut sint Cives Sanctorum, & domestici Dei, qui fuerant vi peccati originalis patria extorres; prodeat ergò voto meo libellus hic in lucem communem, qui pro communi multorum pusillorum perpetua utilitate salubriter est conscriptus. Ita Censeo

P. F. Vincentius Geitter
Ord. Prædicatorum SS. Theol. Doctor.

Censura R.P. Iacobi Thilippi Polini Magistri, Regen. & Lector. publ. in Conven. S. Dominici Bononiæ.

XVIII.

TAm multiplex, dissitaque Scolasticorum est complexio, ut admodum semper collaudaverim illud ad Ephes. 3. *Multiformis*. textus Syriaci versionem. *Sapientia Dei differentiis plena.* Reticeo plures humorum varietates, quibus DD. constant: hanc dumtaxat meo instituto non absonam, observo. Quosdam enim capulari dogmatum vetustati expertus sum affixos, ut probro dent, quidquid novitatis umbram augurari conspexerint, morsibus placita recentiora corrodentes, & comminuentes. Alios recentiorum asserta ambabus ulnis vice versa amplexantes, & principia, tametsi pretioso veritatis unguento delibuta, non alio ab eisdem depulsa prætextu, nisi quia ex senili Parentum fonte perenni fluxu defluxerunt. Quamvis autem novitatis aliquid redolentia, nisi vetustissimis Angelici Doctoris innitantur principiis, mihi non multum arrideant, (hac namque ratione pronunciatum Christi illibatum custoditur, qui de Patre familias edisserens, De Thesauro suo nova, & vetera deducente, vetustatem haud propulsans, nec novitati interdicens, utramque tamen amicabili nexu conjungit) novissima tamen collimantes, Constantinopolitanæ Synodi sententia protectos, nempe *Beatus qui prædicat verbum inauditum*, prorsus non illaudo. Præsertim si ea, qua par est reverentia, veritatisque indagandæ causa pandantur; nec non spiritu non illaqueandi, sed Animas salvandi dirigantur: quæ cum summa industria, mira claritate, disputandi methodo, pulcherrimo stylo, propria eruditione, in hoc perinsigni Libello de Baptismate fœtibus abortivis conferendo à Doctissimo Presby. Hieronimo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, elaborato apprimè illucescant: Ego infrascriptus Sacræ Theologiæ Magister, ac in celeberrima Universitate Bononiensi Theologicæ

gicæ Cathedræ S. Thomæ Moderator,nec non ſtudij Generalis S.Dominici Regens (qui juſſus, ſedula pro viribus diligentia, non impari voluptate, hoc præclarum Opuſculum luſtravi) fateor nihil in eo reperiſſe Fidei Catholicæ Regulis diſſonum, Chriſtianæ vitæ moribus nihil contrarium : Quinimo authori non modicum ornamentum allaturum, omnibuſque ſtudioſis plauſibilem futurum cenſeo. Si quidem in arduis, vel altiſſimis voluiſſe; ſeu attentaſſe, commendabile judicatur; hinc conatus, ſtudium, vigilantia, pulſatio ad ſupernaturalem gratiam, virtutis non eſſe naturalis ſancitur in Concilio Arauſſicano 2. *can.6.*Magiſque concupiſcimus ſcire modicum de rebus honorabilibus, & altiſſimis, quamvis topicè, ac probabiliter dumtaxat, quam multum certoque de minus Nobilibus, ſi credimus Philoſopho *libro 11. de animalilus* apud D. Thom. *libro primo de Anima lect.1.* Quid, quod in Theologica navigatione, quæ difficultates,quæ pericula ſuperanda ſint, qui leget,intelliget: Nos enim ſub aquis tam vehementibus non gemere tantum (quod, & magnis viris, ipſiſque etiam Gigantibus evenire, Scriptura teſtatur) ſed & opprimi, ac penè mergi non diffitemur,cum à ſpiritu procellæ exaltati fluctus aſcendant uſque ad Cœlos,& deſcendant vſque ad Abyſſos, ut in tanto diſputationum fragore, & illidentium undarum mole, omnis ſapientia noſtra (ſi tamen noſtra) plenè devorata ſit. Quid ni petere in tam luctuoſa tempeſtate portum, dirigendo puppim, movendo clavum,expediendo vela, dignum commendatione non prædicabitur? Laudetur ergo,pluribus celebretur titulis,conatus,ſtudium ſiderium, vigilantiaque præfati eximij viri. Datum Bononiæ in Conventu S. Dominici die 1. Julij 1663.

F. Jacobus Philippus Polinus.

Cenſura

Censura R. P. Alberti de Albertis Soc. IESV S. Theol. Doct. in Collegio Romano.

XIX.

Legi jampridem idem quoque pereruditum eiusdem Adm. Reu. Patris Hieronymi Florentinij Opusculum de Ministrando Baptismo, &c. testorque ingenuè, mihi illius sententiam legitimè probabilem visam esse, ea propter, quoniam apud cunctos Doctores extra controversiam est, toties sub conditione administrandum esse baptismum, quoties sub dubio negativo rationabili, vel sub opinione probabili est, an validè fuerit collatus vel omninò prætermissus. Vnde infero conferendum quoque esse sub conditione, quotiescumque sub dubio negativo rationabili, vel sub opinione probabili est, an fœtus sit rationali anima informatus; nec ne? Quandoquidem in utroque casu idem periculum damnationis æternæ imminet, ut consideranti perspectum est, facilèque evinci posset, si hic locus esset. Porrò omnia, quæ valdè erudite Author ibidem disceptavit, ex doctissimis Medicis, & Philosophis, & Theologis, vel opinionem probabilem, vel saltem dubium negativum rationabile, necessariò gignunt: an ille fœtus initio sit Anima rationali informatus Neque vllum hactenus argumentum audivi, *quod physicè, vel moraliter demonstret non esse in principio prædicto modo eum animatum*, sed certè prorsus sine prudenti formidine constare de opposito. Quare libenter subscribo supra expositæ doctrinæ, etiam quantum ad reliquas conclusiones, Salvo meliori Judicio, &c.

Albertus de Albertis è Soc. JESV
5. Julij 1663.

Censura R. P. Antonij Soc. IESV olim in Collegio Romano S.Theologiæ, & Philosophiæ Lectoris, & pro tempore Studiorum Præfecti.

XX.

Legi disputationem de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum Adm.Reu.Patris Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, in eaque laudavi ingenium, Pietatem, prudentiam, doctrinam, & eruditionem, ex qua sequentes mihi videntur satis probabiliter eliei posse conclusiones.

Prima, in quocumque dubio rationabili etiam negativo, quod fœtus sit animatus, potest, imo ex charitate debet baptizari. Conclusionem optimè probat Author, & elicitur ex principiis moralibus evidentibus.

Secunda, Supposita incertitudine animationis fœtus, & probabilitate, quod statim primo animetur Anima rationali: Probabile est, posse baptizari fœtum quocumque tempore habett aliquod etiam dubium signum viventis, quamvis non appareat sensibiliter organizatio accidētalis membrorum, &c. quia adhuc potest esse homo substantialiter cum Anima, quæ contraxit peccatum originale, & à qua formatur organizatio accidentalis membrorum, &c.

Primam, & secundam partem eruditè probat Author, ex quibus satis probabiliter deducitur conclusio.

Ex his

Infertur, viros doctos data opportunitate, debere ex Charitate hanc doctrinam propalare, præcipuè Parochis, ut illam suis Parochianis insinuent, præsertim Obstetricibus, & Medicis: Verum magna opus est prudentia, & suavitate, hisce initiis propter Pusillos, ne excitetur in illis turbatio, quā solet parere novitas; quamvis hæc non sit novitas, sed antiqua veritas, noviter tamen deducta, sicut quotidie fieri solet; Paulatim enim usu mollescit.

† sicut

ſicut factum eſt in multis, ut Author eruditè oſtendit in conferenda abſolutione moribundis, &c.

Nec obſtat, quod Ecclesia huc vſque hanc veritatem non docuerit fideles; Nam ſicut ſarctum tectumque eſt, ipſam non poſſe docere falſum, ita indubitatum eſt non teneri docere omnes veritates, præſertim, quando tradita ſunt talia principia, ex quibus aliæ veritates *deduci poſſent expreſſius, ut paulatim fieri videmus.* Ita judico Salvo, &c. 6. Julij 1663.

Antonius Caſilius Societatis JESV.

Censura R. P. Michaelis Baſſani Soc. IESV, Doctor. Theologi, & librorum in Italia imprimendorum Cenſoris.

XXI.

DIſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum Auctore Admodum Rever. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari, licet quæſtionem contineat à Theologis tam Scholaſticis, quàm moralibus non agitatam, eam tamen ſingulari eruditione ſacra, & profana, ita ſapienter contextam, tantoque authoritatis, & rationum pondere communitam proponit, ac diſſoluit, ut ſi qua inter opiniones, de re morali valde dubia, & obſcura ſupremum probabilitatis gradum attigit, hanc, de miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivis, opinionem auctoris ſui ſolertia, & ingenio, illum feciliter attigiſſe non dubitem Ita judico ego

Michaël Baſſanus Soc. JESV.

Censura

Censura R. P. Nicolai Martinez Soc. IESV D. Theol. in Collegio Romano p. t. S. Theol. Primarij Lectoris.

XXII.

Vidi eruditam Disputationem doctissimi Viri Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, de Ministrando Baptismo Humanis fœtibus abortivorum: & reperi plenam eruditionis, & Theologicæ Doctrinæ, adeo ut argumentum sibi propositum omninò impleat. Circa resolutionem Authoris judico, illum modestissimè agere, dum contentus rem in utramque partem problematicè examinasse, tandem concludit, se in illam magis inclinare, quæ Baptismum infantibus immaturè editis, concedit. In quam eandem Conclusionem ego libenter eo.

Primo, quia quoties prudentibus fundamentis dubitatur, an vivat nec ne, hujusmodi Infans baptizandus est; nec modo potest, sed & debet baptizari ab iis, ad quos spectat. At certum est, hujusmodi fœtus imperfectos non vivere incertum esse; & de illis, an vivant dubitari cum prudentibus fundamentis posse. Ergo & baptizari debent, & possunt. Major est omninò certa in re morali, & si illa non admittatur, ut certa, corruere necesse est innumeras conclusiones, quæ quasi certa dogmata in praxi Ecclesiæ communi recepta sunt. Minor verò evidenter ostenditur ex iis omnibus, quæ in hoc tractatu aureo disputantur à pr. sect. usque ad 11.

Secundo, quia quoties concurrunt duo Præcepta incompossibilia, hic, & nunc, quod minus est, cedit majori; & majori obtemperandum est; remittente interim minore suam vim obligandi. At hic concurrunt duo præcepta, alterum Charitatis erga Deum, & Proximum, in materia spiritualissima, in qua agitur de summa rerum, hoc est de salute æterna Animæ: Alterum de reverentia servanda Sacramentis. Illud primum majus est, & strictius obligat, quam hoc secundum, ut patet tum à priori,

quia illud præceptum pertinet ad Charitatem Dei, & Proximi quæ proculdubio est major virtus, quàm religio: Tum à posteriori, quia in similibus casibus ejusdem Concursus sivè occursus præceptorum, semper charitati obtemperamus, subveniendo Proximo periclitanti spiritualiter, & præceptum religionis, ut hic & nunc non obligans, omittimus; sic moribundo sensibus destituto, de quo dubitatur, an sit dispositus, absolutionem sub conditione impendimus, Infantem morti proximum cum adest solum aqua, de qua dubitatur, an sit naturalis, baptizamus, &c. Ergo hujusmodi fœtus imperfecti etiam baptizandi sunt sub conditione.

Nec obstat consuetudo contraria. In primis, quia in hac re praxis est anceps, & varia, secundum opinionem Medicorum, & Obstetricum. Nec potest probari in Vniversa Ecclesia viguisse, aut etiam nunc vigere praxim vniformem omninò contrariam. Secundo, & maximè quia Pastor universalis, sicut nec quicumque alter legislator descendit ad casus particulares specificè, & in individuo, qui propter circumstantias infinities combinabiles, sunt infiniti; sufficientissimè salvatur Providentia Sanctæ Matris Ecclesiæ circa salutem horum parvulorum minimorum, si dicatur sub principiis, legibus, & regulis generalibus de Baptismo parvulis Ministrando, etiam hos, de quibus est sermo, fuisse comprehensos. Ita sentio, & judico, salvo semper Doctiorum, & præcipue Superiorum meorum Judicio, cui me, & resolutionem hanc submitto, dum subcribo. Romæ in Collegio Romano Societatis JESV die 21. Julij 1663.

Nicolaus Martinez
C. in Coll. Rom. S. Theol. Lect. &c.

Censura Reverendissimi Patris Ioannis Trybault Societat. IESV Doctor. Theologiæ & olim Sacræ Theologiæ Lectoris Lovanij.

XXIII.

Exhibita mihi fuit hæc propositio. *Fœtus Abortivi quocumque tempore edantur in lucem etiam primis diebus cum dubium sit, illos vivere Anima rationali, Baptizandi sunt sub conditione.* Et expensis rationibus, quas pro ea affert Reverendissimus Petrus Hieronymus Florentinius Congregationis MATRIS DEI Clericus Regularis; Censeo, propositionem probabilem, & practicè sequendam: modo fœtus illi humanam speciem præseferant, & non planè constet esse mortuos.

Datum Antuerpiæ 8. Martij 1664.

Joannes Tribault Societatis
JESVS Sacræ Theologiæ
Lovanij quondam Professor.

Censura Excellentissimi Dom. Dom. Ioannis Baptistæ Solerij Medici Ianuensis.

XXIV.

OPinionem de incertitudine temporis, quo Anima rationalis fœtui in utero Matris existenti, infunditur, ab Ad.Reverendiss.Hieronymo Florenio, Congregat. MATRIS DEI, Clerico Regulari, in suo doctissimo opusculo de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum assertam, probabilissimam esse omnino censeo; vt varietas doctissimo-

rum virorum in hoc tempore decernendo manifestè oſtendit: quod ſoli Deo cognitum eſſe, certè credo; Probabiliorem tamen in tanta incertitudine exiſtimo ſententiam opinantium, Animam rationalem primis diebus à concepto fœtu, infundi; quia ſive fiat delineatio, & formatio immediatè à Deo; ſive ab Intelligentia, ſive ab Anima vegetante, ut doctiſſimis viris placuit, cum otioſa non ſit facultas; & omnia membra ſimul, & eodem tempore formentur, credibile eſt ſtatim, ac primis diebus ad eam formationem devenire, in qua Anima rationalis decenter infundi poſſit; Hanc formationem in provocato abortu die ſeptima obſervavit Hippocrates, qui ex ſententia Macrobij nimis tamen audacis, nec falli, nec fallere potuerit.

Nec obſtat, quod in abortivis fœtibus hæc non obſerventur quotidie: quia multa concurrere poſſunt ad has obtenebrandas delineationes; præterquam quod natura tanta ſubtilitate ſua perficit opera, quæ poſſint potius intellectu, quam ſenſu percipi omninò. Acarus habet motum progreſſivum, & per conſequens pedes, crura, nervos, ſpinam, & caput, aut quid illis reſpondens; & totum animal ope etiam Miſcroſcopij vix intueri quis poteſt; Stat igitur verum, incertum, & valde dubium eſſe tempus, quo Anima rationalis à Deo creatur, & corpori infunditur, & probabiliorem eſſe ſententiam, quæ hoc primis diebus fieri aſſeverat, Et ita ego ſentio ſalvo, &c.

Ioan. Baptiſta Solerius
Medicus Ianuenſis.

Illuſtriſſ.

Illustrissim. & Reverendissim. Patres, viginti numero S. Theologiæ Professores, Doctores, & Magistri, in celeberrima, & Dignissima Universitate Salmanticensi, visa mea prima Disputatione, De Baptismo Abortivorum edita Ludugni anno 1658. & lecto etiam folio, eadem de re, Lucæ impresso anno supperiori 1663. non solum approbarunt etiam ex professo, meam Prothesim de Baptismate humanis fœtibus quocumque temporè ab utero Matris fundantur, ministrando: Sed imò, tanto studio, & animi propensione periclitantes Animulas juvandi, hujusmodi veritatem amplexi sunt, ut Illustrissim. D. D. Laurentius Cenamius, nunc pro nostra Excellentiss. Rep. Lucensi apud Philippum IV. Orator dignissi. datis ad me litteris sub die 8. Octobris hujus præsentis Anni 1664. scripserit, Reverendissim. Salmanticenses Theologos ad omnes Hispaniarum Episcopos, significasse per Epistolas, meam prædictam Propositionem, esse usu recipiendam, & sequendam in praxi.

Sequuntur Censuræ Illustrissimorum, & Reverendissimorum Patrum Salmanticensium, quarum prima est, imo Opusculum Reverendissimi Patris Ioannis Barbiani Societatis I E S V, in quo doctissime, breviter, & dilucidè perstringit, omnia, quæ ego tribus sequentibus Disputationibus, & præsertim Tertia

Tertia jam impressa, fusè, & sparsim asserveram; Veritas, enim vna est, & vbique, omnibusque illam amantibus, se prodit cognoscendam.

XXV.

VIDI, & accurate perlustravi libellum Reu. Adm. P. Hieronimi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis Lugduni editum, cui titulus est, *De administrando Baptismate Humanis fœtibus abortivorum*, eximiè jam laudatum, & comprobatum ab Illustriss. Domino Caramuele. Uidi etiam, & duo ejusdem authoris folia seorsim typis mandata, in quibus novâ luce donatur propositio illa: *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium sit illos vivere anima rationali, Baptizandi sunt sub conditione.* Existimo autem prædictam propositionem, quæ est totius doctrinæ summa in libello contentæ, non solum esse probabilem, & ab omni prorsus censura, sive Theologica, sive Philosophica immunem, sed veram etiam, & in praxi ab omnibus observandam; dignumque esse authoris studium, quod totus litteratorum Orbis cum laude, ac plausu excipiat; cuique de asserta, vel asserenda forsan tot animarum in abortivis fœtibus delitescentium salute. Catholici omnes gratulentur. Ecce enim duo tantum continet illa propositio. Primum est, posito quod prudenter dubitetur, an sit anima rationalis in humano fœtu à primis etiam diebus, cum conformari jam incipit, si eum aboriri contingat, posse ac debere sub conditione Baptizari; ac de hoc quidem dubitari minime potest. Alterum est, incertum nobis esse absolute, atque omninò dubium, quo temporis puncto humanus fœtus anima rationali vivere incipiat, ac sententiam esse, vel possitive, vel saltem negative probabilem, quæ docet animam rationalem mox à principio concepti fœtus infundi, nec expectandum esse quo adusque omnibus organis humanæ proli convenientibus

corpusculum illud distinctum perfectumque sit. Et quo ad hanc etiam partem spectat, plane in ea sum sententia, vt quod anima rationalis sit primis diebus in fœtu, videatur posse prudenter dubitari, Id enim & ex authoritate scripturæ, ac SS. PP. & ex tot relatis Philosophorum sententijs, rationibusque ab Authore diligenter adductis, efficaciter comprobatur. Quo circa, quamvis nihil Omnino desiderandum nobis reliquerit Authoris industria, adnotare hic tamen breviter placuit, quæ novissime scripsit Petrus Gassendus Sacræ Theoloiæ Doctor, ac Philosophiæ quidem peritissimus, qui solus hac de re latuisse videtur authorem libelli, forte quia Jtaliam ex Gallia non dum transcendit.

Hic igitur tom.2.sect.2. Physicæ, membro posteriori lib.4. capite quarto sic habet: *Quandoquidem vero dubium superest, de tempore quo rationalis anima in corpus infunditur, fatendum est sane rem esse obscuram, nihilque de ea definiri posse, quo ad usque sacra fides, qua creari, & infundi docet quo tempore id fiat definierit. Quippe cum res pendeat ex Dei arbitrio, nemo, mortalium scire id possit, nisi cui forte Deus revelet, aut quis sit, qui gloriari possit esse se Deo à consiliis.* Tunc postquam proposuit, & ex principijs Sacræ Fidei rejecit Stoicorum sententiam, quia asserebat animam rationalem non prius, quam à partu seu nativitate, homini advenire, subjungitur: *Longe esse planius videretur, ut putaremus infusionem fieri ab ipsa usque conceptione, seu à quo usque tempore, semina eo pacto excepta, commixtaque in utero sunt, ut conformationis actio inchoetur quippe propter illum tenorem, quem jam inculcavimus* (scilicet quo fœtus ita paulatim formatur, vt ab obscuris quibusdam rudimentis, ad majorem semper majoremque distinctionem insensibiliter procedatur) *nullum reperitur commodius momentum, cum assumpto quolibet alio, incredibile fiat, cur non tantisper antea dispositio idonea fuerit, aut cur tunc adeo fuerit idonea, vt non tantisper amplius expectari debuerit. Nam quod credunt quidem Aristoteli agnoscenti in*

 fato

fætu ex semine usque vegetalem animam, accentique temporis progressu sensilem recipi, qua animal fiat, ac postremo accedere extrinsecus mentem, qua evadat homo; Ecce, si requiratur cur non ab initio, sentiens quoque anima sit? Respondent, quia tunc non sunt adhuc organa ad sentiendum apta; & si instetur, cur cum est etiam sentiens, rationalis quoque non sit. Respondeant oportet, quia non sunt tunc quoque organa ad ratiocinandum idonea. At verò admittuntnè fætum in utero ratiocinari, ex quo rationalis adest anima, quod jam sint inservientia ratiocinationi organa idonea? Nam perspicuum est homines ratiocinari non posse nisi longè à nativitate, &c. Quare organorum dispositio videtur quidem necessaria, ut operari anima, non ita ut inesse possit; adeo proinde ut cum anima fætui infundatur intra uterum, dum illi tamen nullus esse rationis usus conceditur, nihil esse videatur magis consentaneum, quam ut ab initio usque infundatur. Hæc Gassendus. Ex quibus & si cœtera deessent, constare satis videtur, quam prudenter dubitari possit de infusione animæ rationalis ab ipso usque humani fœtus exordio. Nec obesse quidquam potest, quod immediatè Gassendus subjungit. *Verumtamen aliqua sunt, quæ id fieri ratum minimè patiuntur. Nam primo sunt aliquæ leges tam canonicæ quam Civiles, quæ procurationem abortus, aut alias occisionem fætus in utero pro homicidio non habent, nec puniunt, nisi ille fuerit formatus animamque acceperit. Deinde praxis non est Ecclesiæ, ut fætus qui sunt informes baptizentur, etiam sub illa conditione, si animatus quidem est, &c.* Nihil, inquam, obesse hoc potest; Nolumus enim *ratum esse* quod anima rationalis sit primis diebus in fætu, sed solum, quod sit probabile, aut de quo saltem dubitari meritò possit; nec argumenta quæ Gassendus insinuat, ab ipso adducuntur, quasi manifestè demonstrent, dari post conceptionem tempus, quo rationalis anima nondum creata sit, ac infusa, sed quia rem probabilem faciunt, & sententiam oppositam, quam velut probabiliorem amplectitur, *ratam esse* non sinant. Et certè quod

quod ad primum attinet, ut leges tam Canonicæ, quam Civiles procurationem abortus pro homicidio non habeant, donec ille formatus jam sit, satis est, quod ante formationem fœtus non constat illum esse animatum, quamvis dubitari possit, an etiam ab initio animam rationalem acceperit. Nam in dubio an fœtus sit animatus, forum externum præsumit pro inanimatione in favorem delinquentis, ut ait Navarrus consil. 46. de homic. Ergo quod procuratio abortus in foro externo, non semper reputetur esse homicidium, nihil obest; quominus prudenter dubitari possit, an fœtus ab initio anima rationali vivere incipiat. Quod vero attinet ad praxim de non Baptizando fætu adhuc informi, ea ipsa est quam cavere intendit Author libelli, & quam revera probat non esse ipsius Ecclesiæ praxim, sed Parochorum, aut obstetricum inscitiam, vel incuriam.

Prosequitur deinde Gassendus, & concludit probandam non esse sententiam illam, quæ asserit animam in maribus quidem circiter quadragesimum, & in fæminis circiter octogesimum diem, infundi, *quia articulatio fætus conspicua tantum temporis non expectat; ac præter memoratum*, inquit, *fætum dierum duodecim, observata est etiam ab Hypocrate delineatio in fætu dierum non amplius septem; idcirco supposita etiam delineationis necessitate ad infusionem animæ, videretur animæ infusio reduci saltem posse ad septimum diem, neque esse trigesimum aut quadragesimum expectandum. Quamquam idnè adhuc tempus congruum sit, Deus solus hactenus novit.* Sive igitur organorum distinctio necessaria sit ad introductionem animæ rationalis, sive non sit necessaria; dubium tamen esse potest, an fætus abortivus paucis à conceptione diebus vivat anima rationali, cum intra paucos dies à concepto fætu, dari absolute possit corpus organicum, licet ejus dearticulatio communiter in tam exigua quantitate observetur.

Imo exinde suaderi probabiliter potest, advenire animam rationalem statim, ab initio conformationis fætus; quoniam

anima rationalis non requirit ad actuandum corpus, exquisitam perectamque ipsius organizationem, ut patet in infantibus, quibus afdhuc ſunt organa rudia, & confuſa, ut proinde rationis vſu tandiu careant, donec ſint omnino diſtincta, & elaborata: Ergo ſufficere debet organizatio quamvis imperfecta, & obſcura; a t fœtus mox à principio habet aliqua organa, non illa quidem eo modo diſtincta, quo ſunt temporis progreſſu futura, ſed confuſa tamen, ſoluta, ac rudia, cum natura ſtatim à concepto fœtu prima hominis lineamenta ducere incipiat, Ergo dici probabiliter poteſt mox, à principio animam rationalem infundi, cum etiam ſit prorſus conſentaneum illam è Dei manibus recens natam, non exigere adhuc niſi corpus naſcens, ſeu organis naſcentibus, rudiſſimis ſcilicet conſtans.

Confirmatur primo: quoniam, ſi certo quodam momento, corporis dearticulatio fieret, ac membra velut erumperent; tunc fortè probabilius, certiuſvè eſſet, animam rationalem ſimul cum iis advenire; at quia res potius ita fit, ut à rudiſſimis rudimentis ad majorem ſemper, majoremque diſtinctionem inſenſibiliter procedatur, ut loquitur Gaſſendus, probabile jam eſt ab initio uſque animam adeſſe, quæ actuoſa ex ſe cum ſit, non ceſſet unquam incumbere qualibuſcumque functionibus poteſt.

Confirmatur ſecundo. Namque in humano fœtu, diſpoſitiones, quæ ſufficiunt ad animam vegetativam, & ſenſitivam, ſufficiunt etiam ad rationalem; tum quia anima rationalis apta eſt per ſe exercere operationes vegetativas, & ſenſitivas: Tum quia ulterius expectare non poteſt ad primam ſui exiſtentiam, ut materia ſit capax diſcurſus: certum enim eſt, & apud omnes in confeſſo, imo ſæpe inſinuatum in ſcriptura naſci homines, & vivere anima rationali, etiam tunc, cum nullum rationis actum elicere poſſunt. Atqui diſpoſitiones ad animam vegetativam, ac ſenſitivam, citiſſimè adſunt, quando fœtus formari jam incipit; Ergo non improbabiliter dici poteſt fœtum humanum ab initio uſque animatum eſſe anima

rationali

rationali. Minor prob. Nam, ut expressè advertunt Patres Conimbricenses in libro 2. de anima capite primo quæst. 4. artic. 2. *Fœtus confestim post conceptionem nutritur sanguine, quem et Mater per venam umbilicarem ad id muneris destinatam transmittit, &c. Deinde aliquot post diebus moveri incipit, et si tenui & obscuro motu; ut in iis qui abortu eiiciuntur, observari poterit: si enim pungantur, contrahent se se, quod pertinet ad animam sensitivam.* Igitur ab initio fœtus adsunt dispositiones requisitæ ad animam vegetativam, quandoquidem adest anima ipsa, & paulo post sensitiva se prodit. Ergo & ab initio etiam adesse oportet dispositiones ad animam rationalem, atque adeo ipsammet corpori infundi; quando quidem cum primo creatur, & infunditur, non alias quam vel vegetativas, vel sensitivas operationes exercere potest, aut petit. Quare vel hoc argumento constat opus non esse, ut materia fætus informetur primum sola anima vegetativa; deindè verò sensitiva, ac demum rationali, cum dispositiones quæ sufficiunt ad animam vegetativam, aut sensitivam, sufficiant etiam ad rationalem.

Hinc verò statim suboritur Tertia confirmatio. Quamvis enim propter authoritatem Angelici Præceptoris probabile admodum sit, animam vegetativam, ac sensitivam præcedere rationalem in eadem materia; probabilius tamen, magisque receptum est, solam esse in humano fœtu animam rationalem, quæ prius quidem actiones vegetandi, deinde sentiendi, ac tandem suo tempore intelligendi munera obeat: Quod præter ea, quæ author libelli adducit præsertim sect. 3. probari ulterius potest tum ex proximè dictis; tum, quia captum fugit, generationem hominis non nisi alterius animalis morte constare, & quod natura eo solum fine animal illud pariat, ut brevissime pereat; tum denique quia cum dispositiones unius animæ sint subordinatæ, nedum incompossibiles, cum dispositionibus alterius animæ, deberet potius in eodem vivente remanere præcedens anima, & sequi pluralitas animarum simul, contra Doctores. Quis enim credat animam vegetativam,

aut sensitivam informare fœtum adhuc informẽ,cum imperfectè solùm,aut obscurè agere possunt, ac demum, cum adeptæ jam sunt materiam exquisitè organicam, in qua operari perfectius possent, procul ab ea expelli? Quippe nulla unquam substantialis forma esse desinit, nisi dispositiones sibi contrariæ in materiam prius introducantur. at vero anima vegetativa, vel sensitiva,quæ rationalem præcederet, tunc potius peritura foret, cum materia jam esset perfectè disposita ad actus sentiendi,& vegetandi; quod plane videtur, absurdum. Dicendum est igitur, ante adventum animæ rationalis, nullam aliam præcedere in fœtu vel vegetativam, vel sensitivam; atqui fœtus ab initio est absolutè animatus, siquidem continuo per nutritionem augetur,atque intus se se in omnem partem figurat, & format Ergo ab initio usque vivere incipit anima rationali.

Denique confirmatur: quia quæcumque alia forma, præter animam rationalem, nutritionem, & incrementum fœtus, & elaborationem illam organorum peragat, ipsamet sibi suam destructionem moliretur; siquidem postquam sunt jam organa distincta, & elaborata, cum advenire debeat anima rationalis, ipsa operi suo superstes esse non poterit. Ergo forma illa quæ embryonem format, nisi sit anima rationalis, directè operabitur in sui ipsius interitum: at hoc absurdum esse videtur ergo dicendum est, animam rationalem esse,quæ sola ab initio, fœtus conformationem aggreditur; æqujus,enim est,ut quæ organizatum jam corpus sola possidet, organizationi prius incumbat,& in sui emolumentum laboret;quam ut alia quævis forma nihil sibi profuturo labore defatigetur, & propriam sibi mortem adsciscat.

Jam quod attinet ad parvitatem humani corpusculi quamvis illud primis diebus hordeacei grani magnitudinem non excedat, ut ex sententia Medicorum docet Author libelli, nihil obest quominus in ea quantitate adeo parva existere possit anima rationalis. Nam minimum quantitatis, in qua potest anima rationalis primum infundi, non excedere quantitatem

titatem formicæ, docet ex Aristotele D. Thomas in 3. dist. 3. quæst. 5. art. 2. & Abulensis in cap. 1. Matthæi, parte 1. quæst. 53. Atque id quidem mirabili artificio Divina Sapientia instituit, ut viventia creata in suis initiis sint adeo parva, & minimum quod fieri possit accipiant à generante, nempe ut cœtera vitaliter, & ab intrinseco obtineant, imitando modum illum quo Deus se habet. Quare homo, qui est inter viventia omnia corporea excellentioris naturæ, eo ipso debet in exigua valde quantitate produci, vt totam ferè magnitudinem suam sibi debeat, ac naturam Divinam, quoad fieri possit, æmuletur. At qui hinc etiam facilè rejicitur, quod communiter dici solet, non decere vt anima rationalis, quæ est forma omnium perfectissima, in rudem, & incompositam materiæ molem ab initio fœtus introducatur, sed in corpus organis aptè, concinneque elaboratum. Hoc inquam facile rejicitur, quia, cum modus habendi perfectionem à se sit proprius Dei, & maxima omnium perfectio, tanto aliquod vivens erit perfectius, magisque ad Deum accedens, quanto magis habet à se perfectionem suam. Igitur major erit perfectio hominis, si anima rationalis ab initio, fœtus conformationem peragat, ac totam corporis sui concinnitatem, & elegantiam à se ipsa vitaliter obtineat, quam si corpus organis jam suis distinctum, & elaboratum ab alio accipiat. Namque hoc pacto poterit anima corpus agnoscere tanquam aliquid plane suum, hoc est tanquam adæquatè à se ipsa in eam figuram conformatum. Sic invenire aliquam pulcherrimam veritatem proprio ingenio, melius est ac delectabilius, quam illam discere ab alio; & universim, quod modus possidendi aliquod bonum tanquam à se partum, augeat pretium ipsius boni, docuit Aristoteles 1. rethoric. cap. septimo. Non igitur dedecet animam rationalem, vt in rudem, & incompositam materiæ molem prius infundatur, quando ipsa sibi confestim elaborare illam potest, quin alteri formæ debeat organorum omnium, & corporis sui apparatum.

Sed finem hic facio, ne amplius videamur ligna in sylvam adducere.

adducere, vel lumina in solem; quando in libello Authoris nihil omnino desiderari possit ad stabiliendam suæ propositionis veritatem. Quare iterum censeo, prudentissimè dubitari posse, an fœtus abortivus à primis diebus vivat anima rationali, & consequenter eum sub conditione Baptizari debere etiam, in quantitate grani hordeacei. Salvo, &c. In hoc Regali Collegio Salmanticensi Societatis JESV Decimo octavo Kalend. Jul. anno Domini 1664.

Joannes Barbianus.

Richardus Lynceus.

XXVI.

EXistimo hanc propositionem, *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium sit illos vivere anima rationali, baptizandi sunt sub conditione*, Quæ est scopus totius libelli R. P. Hieronymi Florentinij, probabilem esse, & laudabiliter in praxi observandam; quam solidissimis rationibus Author persuadet, & conformem judicio communi doctrinæ Theologiæ moralis docentis fœtum esse baptizandum sub conditione, quando dubitatur an habeat animam rationalem, ut si haberet caput ferinum, & cætera humana. In præsenti autem prudentissimè dubitatur, an anima rationali informentur fœtus abortivi quocumque tempore, & sub quacumque brevi quantitate in lucem edantur; cum in tot placita sint Doctores divisi, & aliqui doceant septima die anima rationali vivere, alij tertia die, ut refertur sectione septima libelli, & tandem alij in ipso momento conceptionis, vel intra septem horas à retentione seminis in utero, ut constat ex his, quæ congerit Author sect. 8. & 9. Quis autem negabit prudens judicium adesse, ubi est tanta sententiarum diversitas, quarum quælibet non contemnendo

nendo fundamento suadetur, quarum nulla evidenter falsitati convincitur.

Confirmatur. Prudenter potest dubitari an fœtus abortivi habeant animam nutritivam, quocumque tempore, in quacumque brevi quantitate edantur in lucem; cum ad operationes nutritionis minor quantitas, minorque organizatio, quam ad sentiendum, & intelligendum sint requisitæ, & quantitas grani hordeacei ad nutritionem videatur sufficiens, sed quando prudenter dubitatur, an fœtus abortivus habeat animam nutritivam, & dispositiones sufficientes ad actionem nutritionis tantum, prudenter etiam dubitatur an informetur anima rationali, quia est sententia probabilis corpusculum non prius habere animam nutritivam, quam rationalem, sed ubi primum dispositum est ad operationes nutritionis animam rationalem infundi, quæ pro tunc tantum est principium nutritionis, & operationum communium plantis; crescentibus quoque paulatim dispositionibus eadem anima rationalis principium est sensationum; tandemquè posteriori tempore ad infusionem animæ rationalis organizatio perfecta ad intelligendum exacta producitur; quam sententiam docet, & ut veriorem tuetur P. Rodericus de Arriaga disp. 1. de Anima, sect. 12. à num. 348. Et eisdem probat rationibus, quibus suam confirmat Petrus Gassendus à Sapientissimo P. M. Joanne Barbiano adductus, quo sicut prudenter potest dubitari, an fœtus abortivi quocumque tempore, & sub quacumque brevi quantitate in lucem edantur, habeant animam nutritivam, poterit etiam dubitari prudenter an habeant animam rationalem. Sic sentio, salvo &c. In hoc P N. Divi Bernardi Salmantino Collegio die 2 Mensis Julij, anno Domini 1664.

Franc Antonius de San Pedro, &c

††† Libellum

XXVII.

LIbellum hunc, & Reverendissimorum Patrum censuras perpendi, contra quem nullum censeo impugnatorem posse prævalere, neque si, teste Regio Vate, qui ex ore infantium, & lactentium perficit laudem, inimicum facile destruit, & ultorem qui linguis nondum formatis non dum lactentium, sed abortivorum adhuc, quasi novus redemptor jure optimo plauditur, nullius poterit opprobrio subjacere, maxime cum quidquid in eo supponitur totum sit ad minus speculativè probabile, & quidquid infertur, certum, pium, & in praxi securum. Sic sentio in eodem Parentis D. Bernardi Collegio Tertio Non. Julij anno 1664

Mag. Franciscus de Roys, &c.

XXVIII.

QVa cura potui, & diligentia libellum hunc Reverendi admodum Patris Hieronymi Florentinij, *de Ministrando Baptismo humanis fœtibus arbotivorum*: Cum sua assertione, nempe *Fœtus abortivi, quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium sit illos vivere Anima rationali, baptizandi sunt sub conditione*; Et cum supra positis censuris, perlustravi, haudque modica aviditate relegi; legique formosissimos ex Florentinio flores, ex lucubrationibus de abortivis fœtibus, partus uberrimos concinnavi. Nec mirum, quippe ab ortu libelli, quasi Solis ortu, quidam mihi collucere visi sunt radij, novamvè fulsisse lucem, qua abortivis oriatur splendor, qui nescit Occasum. Misera plane esset ignavia, æternitatis aditum occludere parvulis; parvulis, inquam, qui mortalium infelicitate; adhuc intra materna viscera sunt periclitati. Hæc florida serta, hæc gariophylla dedit vobis (O insontes) Florentinius, quibus per tempora, intempesto tempore licet nati, Redimiamini, & Redimamini; Si Ibero Vati fiditis Martialis.

Extra

Extra fortunam est, quidquid donatur egenti;
Quas dederis solas semper habebis opes.

At qua doctrina, acumine quanto? Miror in tali Corpusculo, Lib. 5.
hos Spiritus: Sed experiri fas erit gemmatas tantillo ambitu Epig. 43.
contineri thecas, quas molybdena sive plumbi ingens quantitas haud æquarit, Quid immoror? *Tamen* (cum Floro loquor) *quia ipsa sibi obstat magnitudo; verumque, diversitas aciem intentionis obrumpit: faciam, quod solent, qui terrarum situs pingunt, in brevi quasi tabella, totam eius imaginem amplectar, non nihil, ut spero, ad admirationem collaturum, si pariter atque in semet, universam magnitudinem ejus ostendero.* Ita Apellæam lineam contuebor. Qua enim claritate, qua præstantia, proprosita difficultate, sectione pri. & per sequentes variis ad quæstionis intelligentiam adnotatis, placitis Vniversis de animatione humani fœtus explosis; propria & certissima sententia, de incertitudine rei; tum ex Scripturis, tum ex ratione, comprobata: tandem assertum expendat sect. 11. (nimirum quod cum probabile sit, in quacumque quantitate fœtui humano inesse rationalem Animam, debet ei semper sub conditione, vel mente concepta, vel verbis expressa, largiri Baptismum) oppositasque machinationes perfacile, scite, erudite, & compte dissoluit? Et meritò sic processit, cum omnino pendeat resolutio à tempore, quo Anima rationalis, carnis ergastulum inhabitat primo; taleque dogma figendum, ut parvulis utile, doctis jucundum, & quod mage, undequaque securum. Sic censeo cum Sapientissimis Patribus Magistris hujus nostri Salmantini Musæi, Salvo, &c. In hoc Patris nostri, & Divi Bernardi Collegio die 10. Julij Anni Dominici 1664.

Fr. Petrus de Oviedo,

XXIX.

SEmel probato, & constituto, neque leviter quidem, sed efficaciter omnino, dubium esse, nil certum, imò utrinque probabile, juxta varias sententias Philosophorum, atque Medicorum, de tempore, quo fœtus animetur in utero, vita nimirum rationali; infertur planè quod intendit Doctissimus non minus, quàm pius Pater Hieronymus Florentinius hoc libello pulchro, & erudito, de Ministrando Baptismo Humanis fœtibus abortivorum, nempè securè posse, imò deberi, ex charitate saltem, illis ministrari sub con ditione tacita, aut expressa quocumque tempore Baptisma, nè in salute periclitentur, quæ modis omnibus possibilibus procuranda est omninò. Quarè subscribo libentissimè, & gratulor sententiæ, ingenio, atque pietati prædicti Patris Florentinij; maximè vero roboratæ tot gravium Magistrorum approbatione, atque consensu Salva semper, &c. In hoc nostro Collegio Divi Parentis Bernardi Salmanticensi, undecima die Julij, anno salutis Christianæ 1664.

Fr. Michaël de Fuentes, &c.

XXX.

ITa probabilis, pia, & utilis apparet mihi doctrina P. Hieronymi Florentinij, quam in suo libello, De Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum, tradit; ut quidquid sit de opposito, in praxi jam tantummodo possem, firmiter adhærere huic sanè proficuo judicio. Sic sentio, Salvo meliori. In hoc Salmantino Parentis D. Bernardi Collegio die 16. Julij Anni Dominici 1664.

Fr. Ildephonsus Herbas, &c.

XXXI.

CUm evidenter non constet de tempore, quo infunditur in corpus anima rationalis, merito probabiliter dubitari potest

de

de quocumque in lucem edantur abortivi fœtus, an scilicet sint animati anima rationali nec ne, etiam primis diebus: consequenterque posse ipsis administrari Sacramentum Baptismi absque aliqua iniuria ipsius sacramenti. Vnde studium, piamque resolutionem R.Adm.P.Hieronymi Florentinij in suo libello aureo de administrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum, ne dum immunem ab omni prorsus censura tam Theologica, quam Phylosophica existimo; verum etiam summa laude dignam, summa pietate plenam, in praxiquè probabilem.

Neque ei obest; imò prodest, quod hucusque sententia ista piissima in tenebris delituerit, neque ei fuerit exorta Theologicæ disputationis lux; est enim hoc majus Auctoris encomium: dicebat enim Picus Mirandulæ Comes in apologia: *Profectò ingenerosum est, ait Seneca, Sapere solum ex commentario quasi majorum inventa nostræ industriæ viam præcluserint; & quasi in nobis effæta vis naturæ nihil ex se patere, quod veritatem, si non demonstret, saltim innuat, vel de longiquo: quod si in agro colonus, in uxore maritus odit sterilitatem, tanto magis infæcundam animam oderit illi, complicita, associata Divina mens, quanto inde nobilior, longè proles desideratur: propterea præter communes doctrinas plurima quoque per nos inventa, & meditata disputando proposuimus*, Salvo meliori &c. In hoc nostro Collegio Divi Vincentij Salmantini Ordinis Sanctissimi Parentis nostri Benedicti die 6. Aug. Anni Domini 1664.

M. Frater Maurus Semocoi, &c

XXXII.

Ipsa incertitudo de tempore animationis, (quæ satis conspicua ostenditur à R.Adm. P.Hieronymo Florentinio, ex multiplici facultatis Medicæ argumento, ex quo saltem constat apud Artis Medicæ peritissimos, nullum fixum stabiliri momentum

animationis) simul cum pietate administrationis Baptismatis pro salute æterna necessarij, comprobat mentem quam intendit R.Adm.P.Hieronymus Florentinius, in suo libello Lugduni edito; cui titulus est, *de administrando Baptismate humanis fœtibus abortivorum.* Quare, censeo nec pietatem nec probabilitatem Theologicam deesse huic Authori in re ista, quam noviter excogitavit; sed ex novitate, quam spero in æternam plurimarum animarum fælicitatem excipiendam fore, merito laudandus, cui adgratulor, subscribens RR. PP. Magistrorum præcedenti judicio etjam. In nostro Benedictinorum, apud Salmanticenses D. Vincentio Collegio Sacro Die 6. Augusti Anno Domini 1664.

M.Fr.Placidus de Puga, &c.

XXXIII.

OPinionem valde probabilem, & ab omni prorsus censura sive Theologica, sive Philosophica immunem, existimo asserentem dubium esse tempus, & incertum, quo anima rationalis à Deo creatur, & in corpus infunditur, quam supra laudatus R.Adm.P.Hieronymus Florentinius Congr. MATRIS DEI Clericus Regularis satis efficaciter suadet tum ex sacris literis, tum ex Sanctis Patribus, tum ex ratione, & experimentis. Qua sententia supposita censeo ex illa per legitimam consequentiam inferri posse sub conditione tacita, vel expressa tuta conscientia, immo & deberi ministrari baptisma humanis fœtibus abortivorum, quod in suo libello Lugduni edito præfatus author intendit, ne tot animæ pereant, & periculo damnationis æternæ exponantur: nec est cur hæc sententia, quæ animarum saluti favet, & præter Christianam pietatem maximam continet probabilitatem, non sequatur in praxi. Ita censeo salvo meliori, &c. In hoc nostro Benedictinorum apud Salmanticenses D. Vincentio sacro Collegio die 20. Aug. Anno Domini 1664.

M.Fr.Antonius de Castillo, &c.

Uidi

XXXIV.

VIdi disputationem hanc de Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivorum à R. Adm. P. Hieronymo Florentinio, tam recenter, quam piè in veritatis semita inductam; vere, & luculenter discussam, & non minori, imo maximæ animarum facilè pereuntium subventioni haud difficilè incumbentem. Felix inventio, Non siccis ingeniorum phaleratis structuris male fœcunda; Sed pietatis stillicidiis, sed salutari rore, sed caritatis flamma, non pinguis campus, sed bibula nubes, quæ pientissimi cordis ardore liquida se se in aridum abortivorum campum irrorantem agit, vt in meliorem frugem, incuria colonorum marcidam, reducat. Gratulatorem potius quam Censorem, vel primis labijs egi. Cœpi fateor, Ast, si hacce in difficultate nihil censura dignum, quid agerem? Scio quid agendum: dolere, sic angustijs horarijs premi, quod latiori, ut æquum erat, calamo Authori haud quaquam pro tam ingenti animarum beneficio gratulationem facere possim. Salmanticæ ex nostro Benedictino Collegio D. Vincentio Sacro die 26. Augusti à Christi Nativit. 1664.

M. Fr. Joseph Gomez, &c.

XXXV.

LIbellum de Ministrando Baptismo humanis abortivorum fœtibus sub conditione; qui noviter in lucem prodiit per R. P. Hieronymum Florentinium ex Cong. MATRIS DEI, dignum quidem judico, ut ab omnibus in praxi habeatur; Jmò potius doleo tot ante acta sæcula non haberi: & sic animarum sine dubio perdita salus tam facili lucraretur medicamine. Sic judico in nostro Benedictinorum Salmanticensi Collegio B. Vincentio Sacro, die 27. Augusti anno 1664.

M. P. D. Philippus Vahamonde &c.

Collegium

Collegium Veræ Crucis Regalis Ordinis B. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum Salmantinum.

XXXVI.

AVreum opus R.P.Hieronymi Florentinij de administrande Baptismate humanis fœtibus abortivorum, jam diu typis excusum avidè volvimus, atque relegimus. Authori gratulamur, quod habitantibus in regione umbræ mortis lucem afferat, vt lumina videant. Jn hac ergo disceptatione subtilissima, atque neruosa sic ex Concilijs, sic ex Patribus, Theologicis, & Phylosophicis momentis solida fundamina jacit stabilire thesim; vt nihil in ea non securum occurrat, nil ruinosum immineat, nil addendum, nihilque dolandum obuiet. Absolutissimum censemus opus, & de manu eruditissimi Authoris strenuè clypeatum: nodos solvit cæcos hucusque: exitiali parvulorum infortunio medetur: nova debellat climata salutaria calamo perennaturo, pio genio, clarissimo ingenio. Ipsi procul dubio de innumeris benemerito infantibus nullus non ante eiulatum primum abjectus è vulva concinens plaudet cum Davidico Psalte: *Misericordia tua magna est super me: eruisti animam meam* Psal. 85. vers. 13. *ex inferno inferiori.* Et à præservatrice novissima idæa plerique redempti de carcere cœco melos dabunt in choris, cum illo centesimo vigesimo-tertio cantico graduum: *cum exurgerent* Psal. 123 ver. 3. ad 7. *homines in nos, fortè vivos deglutissent nos. Cum irasceretur furor eorum in nos forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransivit anima nostra* (baptismatis exponimus) *forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Pateat ergo, quod latuit; nanque dubium prudens & posse, & debere efformari de rationali animatione fœtus abortivi quantumvis minimi post illius efformationem citra dubium videtur; serio inspectis, quæ Reverendissimus, ac peritissimus P.M. Joan. Barbianus congessit. Ex quibus subducitur quempiam

teneri ad salutarem aquam sub conditione effundendam supra fœtum quantumvis rudem incomptum,& lineamentis non apparentibus,ut à morte æterna animam,quam ibi latitare dubitat prudenter, si possit, eripiat, ut in monstrosis fœtibus persæpe contingit : satius enim est aborsum fœtum cum dubio Sacramento decedere,quàm sine tanto juvamine perire.Subscribimus ergo,& nos tot Academiæ nostræ Doctorum judicio. Subscribimus & illi viro magno nostri Collegij alumno,Sacræ Indicis Romanæ Congregationis Consultori,R.P.Magistro Fr.Michaëli de Alcantara Italiæ,& Siciliæ Uicario,& apud Sanctam Sedem Procuratori Generali,Theologo insigni,& operis hujusce Censori, atque ex calculo Approbatori. Salmanticæ in nostro Ueræ Crucis Sacri, Regalis, ac Militaris Ordinis Redemptorum S. UERBI paræ de Mercede Collegio pridie Kalendas Septembris,nostro Sacra Hispaniarum Cardinali Raymund.anno 1664.

M.Fr.Jo:Baptista de Candanedo,&c.
M.Fr.Didacus de Uillavicenero,&c.
M.Fr.Joseph Gonzalez , &c.
M.Fr.Ferdinandus de Carvajal. &c.
M.Fr.Ildelphonsus Gundisaluus del' Alma
Salmantinus,Theologiæ Professor.

XXXVII.

DVm tot Sceleribus, æternæ vitæ aditum sibi præcludunt Adulti,Opportunus is quoque strenuissimus, misericordiæ superexaltantis judicium, vindex adest R. P. Hieronymus Florentinius è MATRIS DEI, misericordiæ opificis,Congregatione Clericus Reg. Consulit quippè humanis fœtibus immaturis,anima rationali adhuc sub Judice:ipsisquè impervium (proh dolor!)hucusque aditum vitæ æternæ patefacit,egregia disputatione de baptismo eisdem ministrando.Scopum collimasse dexterrimè,lectio evincet brevissima:nec enim angustia temporis, ultra tempus,& tempora laboraturis animulis prospiciens; tot

occupationũ mole laborantibus animis,tẽporis infert dispendiũ Herclè doctissimæ huic disputationi praxim tutè accessuram censeo ingenuè.Cupio quoque isthæc diffundi copiosius, ut ex. Doctiorum manibus(quibus, Homeri invidia, & si intra Darij deliciosum scriniolum teguntur)evulgata;vel cunctos in baptisma sub conditione conferendum erigant, vel saltem Illustriss. Præsules in subsidium horum,pereuntium certò,& fortè salvandorum accingant, quatenus subditis possunt injungere praxim adeo probabilis resolutionis, qua practicata à Paradiso exclusæ,propter opinantium (ne dixerim nimis credentium, minus quam discutientium)varia placita istæ animæ amphibiæ, forsan Ecclesiæ concinent,Paradisi Portæ per te nobis apertæ sunt.Sic Salvo,&c.voveo ex animo qui subscribo, Salmanticæ in nostro Canonicorum Regularium Præmonstratensium Collegio die 2. Septembris 1664.

M.Fr.Joseph Bravo,&c
de Uillalobo.

XXXVIII.

CVm satis efficaciter authoritatibus, & rationibus tã Philosophorum,quàm Medicorum probabilitas ergaincertitudinem temporis in quo fœtui anima rationalis infunditur stabiliatur, abortivis Baptismatis Sacramentum sub conditione impertiendum esse (ut luculenter opinatur in suo erudito libello de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum R. P. Hieronymus Florentinius)in praxi securè,& sine aliquo neque contra Philosophiam,neque Theologiam piaculo censeo,libenterque doctissimis nostræ Salmanticensis Academiæ Magistris hac in re subscribo. Salmanticæ die 3. Septembris anno 1664.

Mag. D. Petrus Cardoso
& Ualdes, &c.

De

XXXIX.

DE mandato Rev.D.mei Vicarij Generalis,vidi, & accuratè perlegi tam primam jamdiù Lugdunicis typis excusam,quam alias mox additas disputationes *de Baptismo Abortivis sub conditione ministrando* Adm. R.P.Hieronymi Florentinij Religionis Matris Dei, in præsenti Libello contentas, & quo ad primam, post tot Insignium Accademiarum, & Præstantissimorum tum Theologicæ Scientiæ,tum Medicæ facultatis Professorum, ne dum approbationes, sed Elogia initio operis præmissa, quid ego? Faculam nempè sibi admoveri ad proprij luminis incrementum Sol dedignatur. De reliquis hoc vnum. Accessorium sui principalis naturam sequi, vulgare est effatum. At posteriores hasce, quæ priori accesserunt disputationes, Operis pretiositate, & eruditissimi sui Authoris ingenij redolentia illam præire verius,quam sequi dixerim. Hunc igitur Libellum innumerabili propè Parvulorum numero hactenus clusum,ad æternam vitam aditum reserare gestientem, ut æternum, & ipse vivat, publica eius facta impressione, in lucem edi cum Catholica Fides non renuat, & Christiana pietas non exigat modò sed vrgeat, imprimendi potestatem faciendam censeo.

Ego Ludovicus Cittadella Prior
Insignis Collegiatæ, & Parrochialis
Ecclesiæ SS. Joannis, & Reparatæ.

INDICVLVS SECTIONVM
Disputationis primæ.

DE


ΜΡ ΘΥ
IN STILLICIDIIS EIVS.



DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS

Diſputatio Prima.

PROLOQVIVM

SVMMARIVM.

1 *Parvuli baptizandi ſunt propter originale peccatum, quod verè contrahunt.*

2 *Pelagiani id negant, & ſolum concedunt requiri Baptiſma ad Regnum Cælorum comparandum.*

3 *Wiclef, & alij hæretici negant eſſe neceſſarium ad vtrumque effectum.*

4 *Calvinus, Bullingerus, & Lullardi aſſerebant parvulos Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo naſci ſanctos.*

5 *Sancta mater Eccleſia neceſſarium eſſe Baptiſma parvulis quibuſcunque, & præſertim periclitantibus ſemper docuit.*

6 *Opinio quorumdam Theologorum hîc potest eſſe cauſa periculi quoad parvulos Abortivos.*

7 *Quod Animæ quorumdam Abortivorum damnentur, pœna eſt originalis peccati.*

GRAVISSIMAM difficultatem, quam antiquiſſimam etiam dicerem, cum ab Orbe redempto diſputari debuerit, ſed à nullo tam ex antiquis, quam ex recentioribus, quos viderim diſcuſſam, vel excitatam, imo ab omnibus diſſimulatam, & neſcio qua fatali conniuentia prætermiſſam, in examen adduco. Non quidem vt de ea quidquam certi conſtituam, ſed vt quam probabilis ſit ſententia, quæ animarum ſaluti fauet, oſtendam: & ſimul etiam, ut ſapientioribus magiſtris, à quibus me didiciſſe non pœnitebit, dubium indicem, & occaſionem exhibeam decernendi.

De Baptiſmate quippe fœtibus Abortiuorum, ſiue miniſtrando, ſiue ſubtrahendo agitur: hoc eſt, de plurimarum animarum ſalute, vel æterna damnatione. Et quidem de fide penes Catholicos certum eſt, ex *c. 3. Ioannis; quod niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in regnum Dei.* Et ſæpius antea à Conciliis, & nouiſſimè à Sacro Tridentino.
1 *ſeſſ. 5. can. 2. &* 4. Decretum eſt parvulos eſſe baptizandos & ab originali peccato, quod verè contraxerunt, liberandos; id quod contra Hæreticos ſtatutum meritò fuit: nam Pelagiani
2 dicebant Baptiſma non eſſe neceſſarium ad peccatum Originis delendum, ſed ſolum ad Regnum Cœlorum comparandum. Wielef negabat ad vtrumque effectum eſſe neceſſarium,
3 quem ZWinglius, & Bucerus ſequuti ſunt. Caluinus docebat
4 parvulos ex Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo eſſe Sanctos, cui adhæſerunt Bullingerus, & quidam Hæretici nuncupati Lullardi, qui ſtatim ac anima rationalis corpori vnitur infundi ei gratiam Spiritus Sancti affirmabant, vt videre eſt apud *Thomam Waldenſem tom. 3. tract. d. c. 53. Bellarm. tom. 2. de Sacram. Baptiſmi. lib. 1. cap. 4. Valent. tom. 1. controuerſ.*
5 *de Baptiſ. Paruulorum. Iodocum Coccium in Theſauro, tom. 2. lib. 5. art. 6.*

At Sancta Mater Eccleſia ſemper neceſſitatem Baptiſmi ab ipſa Chriſtianitatis origine recognoſcens, parvulos eſſe Baptizandos firmiter docuit, & affirmauit: & quia olim ſtatis quibuſdam diebus dumtaxat Paſchæ videlicet, & Pentecoſtes hoc Sacramentum publicè miniſtrabatur, illud ſemper enixis verbis

bis declarauit paruulis periclitantibus eſſe ſtatim tam neceſſario remedio ſubueniendum; & quidem tali loquendi modo, vt etiamſi noluerit Philoſophicam quæſtionem de tempore, quo 6 fœtus viuere incipiat anima rationali, dirimere: attamen particularibus miniſtris occaſionem dederit ſatagendi, vt quicumque humani fœtus extra vterum maternum viui egrediantur, poſſint hoc Sacramento à communi culpa liberari.

Cæterum aliqui in Chriſtiano negotio fortaſſe nimis Philoſophorum ſententiis addicti, & perſuaſi, vt humani fœtus, qui immaturi prodeunt in lucem prius tempore viuant anima ſenſitiua, quam rationali, etiamſi videant illos non integrè, ſed ex parte formatos, & aliquem ab intrinſeco motum habere propter quem fatentur viuere vita ſenſus, negligunt tamen baptizare, putantes ipſos anima rationali carere: Id quod veluti ſub opinione poſitum ſicuti dubium eſt, ſi falſum eſſet, & re vera anima rationalis adeſſet, quis non videat perplures animas propter ſolam Philoſophiæ opinionem in æternum damnari?

Quod vero aliqui fœtus in vtero matris antequam perfectè conformentur decedant, & animæ inexiſtentes damnentur pœna eſt originalis peccati, & iudicium Dei imperſcrutabile, vti docent, *D. Auguſtinus de bon. perſeue. c. 12. & lib. de natur. & grat. c. 8. in fin. & S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 1. ad tertium. D. Proſper. 1. de vocat. gentium c. 13. Bellarm. lib. 2. de grat. c. 3. ad finem, & Suarez 1. tom in 1. p. lib. 4 c. 3. n. 13.*

At quod Parochi fere omnes, & obſtetrices fœtus immaturos baptizari non curent, niſi ad certum tempus triginta vel quadraginta dierum peruenerint, quando membra omnia perfectè conformata videntur, eſt illud, quod apud me totum faceſſit negotium, & vereor, ne ex nimia quorundam ſecuritate, plurima, eaque grauiſſima damna ſequantur animarum. Idcirco valde vtilè, & neceſſarium duxi præſentem diſputationem inſtituere & veritatem hucuſque latentem, & indiſcuſſam, ſi non oſtendere indicare ſaltem, & aliis qui perſpicaciori vtuntur microſcopio ad huiuſmodi animulas, ſi exiſtant, in fœtu diſcernendas, materiam præbere, & excitamentum.

SECTIO I.

Proponitur status difficultatis, & supponuntur aliqua.

SVMMARIVM

1 *Quando in fœtu immaturè edito apparent humana membra cum motu, absolutè esse baptizandum docent omnes.*
2 *Difficultas est, an conditionaliter sit baptizandus fœtus, quando est adeo exiguus, vt grani hordeacei magnitudinem non excedat, & vix apparent vitæ signa.*
3 *Intentio conditionalis habet motivum, tum quia non est certa Animæ rationalis inexistentia, tum quia Verbum, Baptizo, dubium est, an verificetur propter inuolucrum secundinarum.*
4 *Baptismus collatus puero secundinis inuoluto, valet; sed in dubio; & ideo sub conditione collatus, sub conditione est reiterandus.*
5 *Actio Ministri Sacramentorum debet esse prudens.*
6 *Minister Sacramenti Baptismi debet formare iudicium prudens de baptizando hic, & nunc, non tamen debet scire Philosophiam, & Medicinam.*
7 *Sed saltem Auctoritatibus imixus, debet posse iudicare an hic, & nunc fœtus sit animatus.*
8 *Datur in fœtu humano organizatio accidentalis, & quænam sit?*
9 *Organizatio substantialis quæ sit?*
10 *Vtraque organizatio infert esse à causa intelligente.*
11 *Homo inter animalia ovipara quodammodo reputatur.*
12 *Datur Ovum humanæ conceptionis, & quomodo formetur?*
13 *Secundinæ formantur, & intra eas fœtus humanus concluditur.*
14 *Humanus fœtus in ovo formatur, sicut pullus.*
15 *Punctum saliens est primum, quod mouetur in fœtu humano motu composito ex Systole, & Diastole.*
16 *Mola in vtero quid sit, & quam multos decipiat.*
17 *Homunculus vnius mensis in ovo conceptionis quam paruus.*

Non

NOn eſt dubium quod formato iam fœtu, & apparentibus 1
in eo omnibus humanis membris unà cum motu, quæ
ſunt vitæ certiſſima argumenta debeat homunculus ille bapti-
zari: hos enim omnes Catholici admittunt, & abſolutè, non
conditionaliter baptizant. Præſens difficultas eſt quando hæc
ſigna non apparent, & certum eſt conceptionem iam eſſe in-
choatam, & humani opificij prima filamenta deducta; ſed
dubitatur an anima rationalis adhuc informet corpuſculum
illud, quod aliquando grani hordeacei, aut minoris phaſelli
magnitudinem non excedit, vt Anatomicus Gallus *Ioannes Rio-
lanus l.6. Anthropographia, c.6. ex Varolio* obſeruavit, & tunc 2
maximè procedit difficultas, an ſaltem ſub conditione poſſit
tuta conſcientia, & debeat baptizari?

Quia vero conditio, quæ à Miniſtro Baptiſmi in huiuſmodi
caſu dubio debet eſſe ſaltem mente concepta, poteſt ex duplici
motivo dependere: primò nimirum ſi fœtus vivat anima ra-
tionali: ſecundò ex hypotheſi quod ita vivat, an ſit capax, ut 3
de illo homine verificentur verba formæ Sacramentalis *Ego te
Baptizo*, id eſt lavo: nam cum fœtus huiuſmodi ſecundinis
ſit involutus, iam non videtur lauari infans cum aqua eius
ſubſtantiam non attingat, ſed involucrum illud ſecundinarum;
duplex hic eſſet explicanda difficultas.

Prima, an poſito dubio, quod in fœtu eſſet anima rationa-
lis miniſtrandum ſit Sacramentum tantæ neceſſitatis ſub con-
ditione ſi vivat anima rationali? Secunda, an interpoſitis ſecun-
dinis miniſtrandum ſit Sacramentum ſub alia conditione, ſi ni-
mirum verificentur verba formæ? in hoc ſecundo ſenſu non
intendo examinare præſentem difficultatem, cum luculenter
ab eruditiſſimo P.Diana reſolvatur pro affirmativa, licerè ni-
mirum ſub conditione baptizare infantem ſecundinis involu- 4
tum ita ille, *p.5.tract.3.reſol.4.& 112.& p.10.tract.16.reſol.18.*
Quamvis huiuſmodi Baptiſmum poſtea reiterandum eſſe ſub
conditione affirmet cum Diana Eminentiſſimus de Lugo in
reſponſ.moral.lib.1.dub.1.n.10. Sed in primo ſenſu procedit dif-
ficultas, an ſcilicet ſub conditione, quod in fœtu ſit anima ra-
tionalis ſit miniſtrandum Baptiſmi Sacramentum? Et in hoc

ſenſu ab Auctoribus (quod valde miror) neque propoſitam diſputationem aggredior.

Pendet difficultatis in hoc ſenſu propoſitæ deciſio a periculo cui exponitur fœtus amittendi perpetuo ſalutem animæ, ſi viveret vita rationali: & ideo videndæ ſunt, & expendendæ diligenter rationes dubitandi, an fœtus tali anima viuat hic & nunc, quando caſus occurrit, ita vt prudenter iudicare quilibet poſſit miniſtrandum eſſe Sacramentum. Actio enim Miniſtri Eccleſiæ debet eſſe prudens, cum ſit illius, de quo dicitur, *Matthæi c. 24. n. 45. Fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit Dominus*
5 *ſuper Familiam ſuam.* Sed quia ad formandum hoc iudicium practicum non eſt neceſſe ſcire, & ſcientifice cognoſcere omnes rationes Philoſophicas, & Medicorum ſententias penetrare, quæ de humani fœtus animatione agitantur in ſcholis, vt patet, cum quilibet poſſit eſſe neceſſarius Baptiſmi Miniſter, & teneatur ſaltem ex charitate in caſu contingente formare huiuſmodi iudicium, non tamen poſſit, aut debeat eſſe Philoſophus, vel Medicus, ſatis eſſet ſi in præſenti indicaremus varias Philoſophorum, & Medicorum hac de re ſententias, cum Auctoribus quibus tales concluſiones defendi poſſunt, vt ſal-
7 tem per rationes extrinſecas liceret iudicare rem eſſe dubiam, & vtrimque rationes probabiles adeſſe, ad iudicandum fœtum eſſe animatum, vel non animatum anima rationali: nam poſito dubio huiuſmodi, locum habebit, vt videbimus, Theologica reſolutio. Cæterum ad pleniorem doctrinæ explicationem non grauabor etiam rationes aliquas Philoſophorum afferre, & explicare, vt ſolidiori fundamento reſolutio danda ſubſiſtat.

Et ne fruſtra laboremus in æquiuoco antequam huiuſmodi ſententias expendamus, præmittendum eſt duplicem in humano fœtu dari organizationem, ſeu præparationem materiæ ad animam recipiendam.

Prima eſt accidentalis, & eſt illa, qua materia ſeminalis, à virtute plaſtica præparatur, & afficitur diuerſis accidentibus proportionatis ad formandas diuerſas partes heterogeneas; nam frigidum temperamentum ad formandum cerebrum, calidum

calidum ad cor, siccum ad ossa, humidum ad carnem requiritur, & sic de aliis.

Altera sustbantialis, quæ consistit in variis membris, & partibus ad inuicem substantialiter distinctis, vt sunt caro, ossa, venæ, pulmones, brachia, caput, & similia, de quibus Medici, 9
& etiam Theologi: inter quos admittunt hanc distinctionem communiter receptam *Scotus in 3 dist. 2. q. 3. vers. quantum ad secundum. Suarez in metaph. disp.* 18. *sect.* 2, *n.* 32. & rursus *l.* 1. *de An. c.* 2. *n.* 7. 30. & 31. *Hurtadus de Mendoça de Generat. disp* 2. *sect.* 6. *n.* 86. Vtraque organizatio est adeo artificiosa, & mirabilis, vt valde laborent Philosophi in assignanda causa efficiente creata tam ingeniosi opificij. *Scotus de cæl. comm.* 69. & *seq. dixit semen agere virtute Diuina, &* 7. *metaph.* text. 31. *vir-* 10
tutem seminis esse Diuinam, & artificiosam, & intellectualem. Galenus in lib. de fœt. format. sentit admirabilem operationem seminis non esse absque aliquo rationis, & intellectus compote.

Vt autem melius humanus fœtus cogitatione concipiatur, & intelligatur quid sit illud, cui ministrandus est Baptismus, sciendum imprimis, quod forte alicui incredibile videbitur, ho- 11
minem inter ouipara animalia non male connumerari aliquo modo posse; & esse adeo verum, vt etiam ipsi fabularum inuentores, vt in auditorum animis sibi fidem conciliarent, illi quam adinuenerunt fabulosæ commentationi, hanc veritatē pro fundamento supposuerunt. Vnde, Lædam ex Ioue in Cycnum conuerso, grauidam, ovum peperisse, ex quo gemini prognati Castor, & Pollux refert *Theatr. vit. hum. to.* 4 *p.* 1. *Clearchus in amatoriis apud Athenæum l.* 2. *c.* 17. Helenam ex ovo natam fuisse testatur; imo Selenitidas mulieres ova parere, indeque nascentes homines quinquies decies nobis grandiores approbat *Herodotus Heracleotes*: & refert *Aldrouandus de Histor. monstr. initio.* Sed fabulosis istis omissis veniamus ad ea, quæ apud oculatos testes, & expertos Autores sunt certissima, & receptissima, & præsertim apud *Aldrouand. ibid. cap.* 1. *fol. mihi* 48. Quod mixtis ambobus seminibus, maris scilicet & fœminæ in eodem utero, quædam substantia subito producitur, quam Placentam

12 Placentam vocant, siue ex eadem genitura, ut communior opinio Medicorum asserit, remanente pro subiecto transmutationis: sive post actum prolificum utero fœcundato resolvantur, & euanescant eadem semina, ut per exactissimas observationes in sectionib. Damarum factas, deprehendisse credit *Harueus*: arteriarum osculis in uteri cauitate apertis, paulatim sanguis tunc effluat in illum locum, & ex uteri prolifico calore concrescat, ut sentit, *Nathanael Highmerus in disquisit. anatom. corpor. human. l. 1. p. 1. c. 5. vers. Atque sic.* Illico quadam tenui pellicula superinducta, huiusmodi Placenta quasi intra tenuissimum ovi putamen concluditur. Iam post huiusmodi conceptionem munimenta fœtus, nimirum duæ tunicæ producuntur, qua-
13 rum prima Allanthoides, secunda Amnea; & duarum simul compago Chorion appellatur. *Vesal. l. 5. c. 17.* Deinde tres Ampullæ, ut testatur etiam cit. *Riolanus l. 1. Anthropograph. c. 6.* ibidem formantur instar vuarum racemi, in quarum media punctum seu corpusculum generatur, quod vel est Iecur, vt sentit Galenus; vel, vt cum Aristotele philosophantur Auicenna, & alij, est cor, aut certe fundamentum totius corporis: & ab hoc puncto, inquit, totius corporis generatio inchoatur. Aliæ duæ vesiculæ nihil præter aquam continent pellucidam, quæ in alimentum convertitur illius corpusculi; & hanc esse primam hominis formationem asserunt artis professores, & ovum conceptionis appellant.

14 Addendum etiam, quod ista prima hominis conceptio in utero mulieris eo modo se habet, sicuti Pullificatio, seu pulli ex ovo formatio; id quod docuit *Hippocrates in l. de nat. puer.* & adhæret *Aristoteles l. 7. de Histor. animal. c. 7. & lib. 3. de generat. animal. c. 9.* idemque confirmat *Riolanus* ex practica observatione, *& Iacobus Rueffus in libello de concept. hom. c. 2. 3. 4. 5. 6.* At vero contingit in pullificatione, vt fieri observarunt multi, & præsertim *Vlysses Aldrovandus Ornithologiæ l. 14. pag. mihi 127. Guillielmus Harveus exercit. 17. de tertia oui inspect.* quod in principio quartæ diei ab incubatione Gallinæ apparet punctum quoddam sanguineum saliens, quod iam movetur, ut animal,
15 inquit *Aristoteles de Histor. anim. l. 6. c. 3.* & pulsatione rythmica

seruat

servat ordinem compositum ex Systole, & Diastole. Ex hoc puncto sanguineæ venæ in ramusculos diffusæ apparent: & ita, prorsus contingit in prima hominis generatione, ut testatur etiam *Hippocrates lib. cit. de natur. puer.* ubi docet se observasse in illo sex dierum fœtu à saltatrice Muliere excreto quod detracto ovi putamine apparuit rotundum quoddam corpusculum rubrum, & circa ipsam fibræ venulæ, quæ albæ quidem, sed exterius erant sanguineæ.

Hæc sunt quæ de prima hominis conceptione præcogitanda sunt, ut sciamus distinguere in hoc primo tempore fœtum humanum à mola, quam etiam mulieres interdum gestant in utero putantes se esse fœcundas cum non sint. Nec mirum quod 16
mulieres errent in gestatione molæ, cum inter molam, & fœtum quandiu sunt in utero, tanta sit convenientia, ut innumeros aberrare fecerit Medicos. teste *Nicolao Rocheo de morb. mulier. c. 7.*

Est autem mola, ut *Hippocrates describit lib. 1. de morb. mulier.* frustum vel plura frustula carnis concepta ex abundantia menstrui, & paucitate seminis. Hanc vero molam, quia fœtus non est, à nostra consideratione penitus ablegamus, & advertimus hanc non esse, de qua præsens procedit disputatio, quando quærimus, an fœtus nondum formatus, sit baptizandus.

De ovo igitur in prima hominis conceptione formato, & de corpusculo, quod intra ipsum ovum genitum apparet disputandum est: quod sane corpusculum est adeo pusillum, vt ex 17
Botallo l. de miss. sanguin. c. 3. Riolanus loc. cit. dixerit fœtum menstruum vix accedere ad pondus unius drachmæ quamvis integerrimè sit formatus: & de hoc incerto virunculo, quærimus an baptizandus sit, saltem sub conditione.

Neque alicui id videatur incredibile, vel absurdum; nempe hominem adeo pusillum omnibus partibus, ita esse figuratum, ut plures & primarij Medici fateantur in eo animam rationalem existere; nam culices, musciculæ, pediculi, aliæque bestiolæ, ut ope microscopij intueri licet (& ego sæpius vidi) pluribus distinctisque organis, oculis, & pupillis præditæ sunt, quæ tamen sensum effugiunt, nisi ad oculum specillis augeantur: &

B tamen

tamen integra ſunt animalia, & animam in ſuo gradu perfe-ctam habent.

SECTIO II.

Referuntur variæ ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem eſſe animatum anima matris, refellitur.*

2 *Non ſunt in humano corpore tres animæ diſtinctæ.*

3 *In humano fœtu primò eſſe animam vegetativam, mox iſta corrupta ſuccedere ſenſitivam, tandem pereunte ſenſitiva creari animam rationalem docet S. Thomas.*

4 *S. Thomas non determinat tempus, in quo fœtus humanus vivat tantum anima ſenſitiva.*

5 *Chriſti corpus fuit in primo inſtanti perfectè formatum.*

6 *Explicatur* S. Auguſtinus, *de perfecta Chriſti corporis formatione, vſque ad partum, quando dicit tot diebus fuiſſe formatum Chriſti corpus, quot annis Templum Hieroſolymitanum fuerat ædificatum.*

7 Jobi c. 10. *deſcribitur formatio humani fœtus ſimilis primi hominis creationi.*

8 *Aliqui ex Sanctis Patribus ſentire videntur luteam Adami ſtatuam prius tempore fuiſſe organizatam, deinde animatam.*

9 *Sed explicantur commodè de accidentali organizatione.*

10 *Angelicum miniſterium in creatione Adæ, ſi forte interfuit, ſolum fuit ad deferendum, & congregandum lutum in loco creationis.*

11 *Sed dato, quod illa organizatio prævia fuerit ſubſtantialis, fuit tanta celeritate facta, vt Angelorum miniſterium præueniſſe ſentiat Suarez.*

12 *Ex cap.* 10. *Iob re vera ſolum infertur, quod organizatio illa in prioritate naturæ, non temporis, præceſſerit animationem.*

13 *Videtur inutilis organizatio ſubſtantialis, quæ tempore præ-cedat*

cedat, ſi datur reſolutio vſque ad materiam primam.

14 *Etiam in ſententia aſſerente dari formas partiales in materia præcedentes, ex cit. c. 10. Iob, non infertur prius tempore materiam illam fuiſſe ſubſtantialiter organizatam.*

15 *Probabile eſt, quod formatio illa materiæ, & creatio animæ in illa fuerint actiones ſimul, & in inſtanti à Deo factæ.*

16 *Deus in productione aliorum animalium operatus eſt in inſtanti, & non ſucceſſiuè, & per partes, vt faciunt Agentia naturalia.*

HIs præmiſſis: prima ſententia eſt eorum, qui dixerunt Embryonem eſſe inanimatum, operationes autem vitæ, quæ in ipſo apparent, vel eſſe ab anima matris, vel à virtute formatiua ſeminis. 1

Sed hanc refert, & refellit *S. Thom.* 1. *p. q.* 118. *art.* 2. *ad* 2. quia opera vitæ, qualia ſunt ſentire, nutriri, & augeri non poſſunt eſſe à principio extrinſeco, cuiuſmodi ſunt tam anima matris, quam virtus formatiua ſeminis.

Secunda ſententia eſt aliorum dicentium, tres animas omnino diſtinctas eſſe in homine, vegetatiuam, ſenſitiuam, & rationalem, eaſque ſibi inuicem paulatim ſuccedere, & tamen ſimul in eodem corpore, quandiu viuit, permanere.

Sed rejiciuntur communiter præſertim à *S. Thoma* 1. *p. q.* 76. 2
art. 13. & 2. *contra gentes c.* 50. & 59. *Hurtado de generat. diſp.* 2. *ſect.* 8. *n.* 104. 105. 106. 107. & *de An. diſp.* 1. *ſect.* 4. *num.* 24. 25. 26. 27. 28. quia homo non eſſet vnum compoſitum ſubſtantiale: eſſent enim in in eo tres formæ diſtinctæ: & vnum aggregatum ex pluribus compoſitis, nimirum arbore, bruto, & homine: tum quia cum anima ſenſitiua ſit formaliter vegetatiua, vt patet in brutis, etiam anima rationalis eſt formaliter ſenſitiva:, ſicut homo eſt formaliter ſenſitiuus, non minus, quam alia bruta. Vide *S. Thom. q. vnic. de An. art.* 11. & 1. *p. q.* 76. *art.* 3 & 4.

Tertia ſententia eſt illorum, qui moti ſupradictis rationibus, 3
& aliis quas proſequitur. S. Thom. cum ſuis, dixerunt in homine, ſeu embryone hominis, eſſe vnam tantum animam; ſed hanc à principio dicunt eſſe ſolum vegetatiuam, deinde virtute for-

tiua seminis produci animam sensitiuam, & illam priorem corrumpi, cum sensitiva sit etiam vegetativa: tandem ab extrinseco venire, ut loquitur *Aristoteles l.2.de generat.animal.c.3*.hoc est Deo creante, produci animam rationalem, ita *S.Thomas p.1. quaest.76.art.3.ad 3.& q.118.art.2.ad 2.& 2.contr.gent c.89.vers. Nec est inconueniens*: sequuntur omnes Thomistæ, & alij etiam *vt Conimbr. l.2.de An.c.1.q.4.art.2.* & plures è schola Medicorum. Et probant, quia materia fœtus prius disponitur, ut solet natura ad vitam imperfectam, id est vegetativam, deinde ad perfectam, & tandem ad perfectiorem. Exemplum afferunt amygdalarum, quæ prius habent aqueum humorem, deinde duriorem, cum quo educitur nuclei forma. Hoc fundamento procedunt ij auctores, & quia Medici, & Parochi vident huius sententiæ Antesignanum S.Thomam, facile docent, non debere nos circa hos fœtus, in quibus apparent primæ operationes sensitivæ, quales sunt constringi, si acu pungantur, dilatari secundum aliquas partes; si in aquam immergantur, innatare, & moveri in ea tamquam pisciculos; non inquam debere nos esse valde sollicitos, vt illis ministretur Baptismi Sacramentum, nisi post diem trigesimum vel quadragesimum, quia ante hoc tempus vivunt solum anima sensitiva, ut Sanct.Thomas, loc. cit. & aliqui Medici asserunt, quos infra citabimus.

4 Sed re vera licet S. Thomas dicat humanum fœtum prius vivere anima sensitiva, quam rationali; at nec loc.cit.nec alibi dixit observandos esse illos, vel alios dies ad formandum iudicium de inexistentia animæ rationalis; imo vero, cum *in 3.p. q.3 art.1 ad 1*.responderet ad difficultatem factam ex auctoritate *S.Augustini l.4 de Trinit.c.5.& l.83.quæstionum, q.56.* hanc Medicorum observationem, nequidem indicat: cum enim posuisset hanc conclusionem, quod corpus Christi fuit perfectè
5 organizatum in illo primo instanti, quo materia sanguinis congregata pervenit ad locum conceptionis, & contra se in primo argumento objecisset, quod quadraginta sex diebus fuerat formatum Christi corpus, nam quadraginta sex annis ædificatum fuit Templum Hierosolymitanum, quod *ex c.2.Ioan.* figurabat Christi

Christi corpus, & *quot anni fuerunt in templi ædificatione tot dies fuerunt in corporis Dominici perfectione* inquit *S. Augustinus*, respondet *S. Thomas*, dicerem D. Augustinum verificari non de sola formatione Christi corporis, sed de illius perfectione, & augmento vsque ad Natiuitatem: & expressè S. Augustinus dicit, quod si dies quadraginta sex ducantur in numerum senarium, conflabunt dies ducentos septuaginta sex, qui nouem menses, & sex dies, comprehendunt à, vigesima quinta die Martij, vsque ad vigesimam quintam Decembris. Hunc solum dierum numerum circa humanum corpus obseruat S. Thomas ibi; non autem tempus formationis tantum: verum quidem est, quod ibidem S. Augustinus refert, & non refellit dies, quos nonnulli è Schola Medicorum obseruant circa humanam conceptionem; vt nimirum sex primis diebus fœtus habeat similitudinem lactis, sequentibus nouem diebus conuertatur in sanguinem, deinde aliis duodecim solidetur, reliquis decem, & octo formetur homunculus, vsque ad perfecta lineamenta membrorum, & tandem perficiatur usque ad natiuitatem. Sed hanc obseruationem S. Augustinus non affert tanquam suam, vel tanquam alienam, vt approbet; sed solum refert his verbis: *Dicitur autem conceptio humana sic procedere, & perfici, vt primis sex diebus, &c.* & eam adducit ad ornamentum, & eruditionem, non quia esset ad proprium institutum necessaria, cum satis sibi foret multiplicare numerum quadraginta sex per senarium, vt auctoritatem Ex Euangelio petitam de ædificatione templi, interpretaretur de perfecta Christi corporis formatione usque ad partum: quare neque S. Augustini, neque S. Thomæ, auctoritate potest prædicta dierum obseruatio confirmari.

Nihilominus hæc sententia S. Thomæ, & quibusdam Medicis adscripta videtur non male probari ex *c.* 10. *Iob vers.* 10. 11. & 12 vbi describens primo loco S. Job tum primi hominis in Paradiso formationem ex luto, tum omnium deinde in vtero matris generationem dicit: *Memento quæso, quod sicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me, nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? pelle, & carnibus vestisti me, ossibus, & neruis compegisti me: vitam, & misericordiam tribuisti mihi* &c.

In quibus verbis præmissa Adæ ex luto formatione, statim quasi ad eius imitationem fiat ipsa naturalis procreatio, dicit ad instar lactis, & casei ex semine viri tanquam ex coagulo, & ex sanguine mulieris tanquam ex lacte materiam generationis in vtero primum concrescere; quæ similitudo ex caseo coagulato desumpta non solum indicatur à Salomone *Sap.c.7.vers.2.* sed eam late docet *Glossa* in hunc locum *Iobi*, *Aristotel.2. de gener.animal.c.4.Galenus lib. de semine. Plinius lib. 7. c.16. Gellius l.3.c.16.* Sed Medici omnes admittunt. Deinde subdit S. Job partes omnes dissimilares figuratas, & conformatas, pellem, carnes, ossa, neruos, &c. varia membra constituisse, ex quibus tandem integratum corpus organicum, *vitam*, id est animam, & *misericordiam*, id est animæ vitam, sanctitatem à Deo infusam accepisse vt sit homo.

Cum autem hominis generatio describatur cum successione materialis præparationis, vt prius intelligatur corpus organicum esse factum, & instructum suis partibus, deinde animatum; & hoc totum fieri ad imitationem primæuæ creationis, constat, & probatur prius tempore hominem viuere vita sensitiua, quam rationali, quia præcessit organizatio substantialis. Et videtur esse sententia S. Augustini in lib. quæstionum veter. & nou.testam.quæst.23.vbi habet: *Contemplemur facturam adæ, in Adam enim exemplum datum, &c. quia primum oportebat domum compaginari, & sic habitatorem induci*, &c. Verum huius libri Auctor, ut infra videbimus non est *D. Augustinus*, sed aliquis Hæreticus. Idem sentire videtur *Auctor libri de spiritu, & anima c.9.* qui tamen licet sub nomine Augustini, est cuiusdam viri docti, ut observavit Bellarminus, consentit etiam *D.Hugo Eterianus tom.9.Bibliothecæ veterum Patrum lib.de An.regress.c.4.*

8 Quod autem prima Adæ ex luto creatio facta fuerit, ita ut prius tempore non solum figurata fuerit à Deo exterius, sed etiam interius formata, & organizata cum omnium membrorum internarumque partium delineatione, & distinctione docent multi ex Patribus, ut *S. Augustinus 1.retract.c. 10. & lib.13. de ciuit.c.24. Chrysostomus homil. 12. & 13. in Genesim Hilar.in Psalmum 118. Cyprianus epist.64. Diodor.apud Lippoman. in caten. Abulen.*

*len.in c.2.Geneſis.D.Bonauentura in 2.d.17.n.3.D.Alcimus cap.6. Pined.in Iob.c.*10.Qui omnes ita de ea loquuntur, vt videantur ſentire quod lenior eſſet pars in carnem conuertenda , durior quæ in oſſa,politior quæ in cutem,flexibilior quæ in neruos,& quæ in medullas mollior,& ſic ante animationem corpus eſſet organicum potentia vitam habens,ut ait *Ariſtot.2.de An.c.*1.& 2.Imo videntur hi Patres indicare, quod ita in prima creatione hominis Deus obſeruauerit,vt præluderet eiuſdem generationi , & minus miraculosè,quam oporteret , formaretur homo ,ſuæque naturæ conformior,cum ſine neceſſitate Deus miracula non faciat.

Sed reſpondetur,quod licet in argumento aſſumantur multa tanquam certa , quæ ſint valde dubia , & fortaſſe non vera, non tamen probant hanc ſententiam : nam licet concedamus Deum præluſiſſe in prima hominis creatione eiuſdem naturali propagationi;&licet vera eſſet ſententia illorum Patrum,qui dicunt prius formatam eſſe luteam illam ſtatuam,& deinde animatam;licet etiam demus organizatam fuiſſe interius , & non tantum figuratam exterius ; hæc tamen nec ſimul ſumpta, nec ſeorſim concludunt intentum.

Et vt ab hoc vltimo incipiam; certum eſt, quod in luto tota illa diuerſitas pàrtium interiorum conſiſtit ſolum in maiori, vel minori duritie,aſperitate,lenitate , & mollitie eiuſdem luti, & varia delineatione, & figuratione , ergo in accidentali tantum diſpoſitione.

Deinde conceſſa illa Patrum ſententia tanquam probabili, quod nimirum prius tempore corpus Adami ſit à Deo formatum,nihil tamen infertur pro hac tertia ſententia , quæ aſſerit ante trigeſimum,vel quadrageſimum diem corpus humanum non animari anima rationali; nam ob creatoris infinitam virtutem,& omnipotentiam,& ob perfectiſſimam creaturæ ſubiectionem, cum tanta, imo maxima celeritate facta eſt ſtatuæ illius formatio,& præparatio ad animam recipiendam , ut *Suarez in lib.de opere ſex dierum lib.3 c.*1 *n.*15. putet Angelorum miniſterium non interfuiſſe , ſed ad ſummum potuiſſe ſolùm 10 inſeruire ad congregandam materiam , & lutum in illo loco

determi

determinato:at vero nullatenus ad lutum comprimendum, & formandum,sed formationem illam superasse omnem Angelorum virtutem,& velocitatem:quare si Deus voluit, vt hanc formationem imitaretur naturalis in vtero generatio, solum infertur, quod breuissimo tempore præcesserit Animæ rationalis creationem,& infusionem organizatio illa à S. Jobo des-
11 scripta, ut aliqui ex Auctoribus pro quarta sententia afferendis existimant de facto contingere.

Præterea ex auctoritate,& ex modo,quo S. Job describit propagationem humanam non sequitur, quod prius tempore organizatio præcedat animationem,sed satis est,quod prius natura;vt etiam Pineda aduertit,in ordine ad operationes, quas anima in suo subiecto exercet; quia respectu illarum corpus organicum habet rationem causæ materialis.Imo in sententia *S.Thom. & Thomistarum*, qui vt in præsenti aduertit bene
12 *Auers.q.45.de corpore animato sect.2.vers.asserendum*, cum rejiciant in universum omnem formarum pluralitatem in vna materia, & dicant in mutatione substantiali dari resolutionem vsque ad materiam primam non apparet ad quid tempore præcedente adsit in materia primum anima vegetativa, & deinde ista corrumpatur adveniente sensitiva, & eodem modo,adveniente rationali,hæc desinat esse;nam semper anima,& quælibet forma substantialis in hac sententia advenit materiæ nudæ, & resolutæ ab omni forma etiam accidentali.

Dices inseruire ad sigillandam, & determinandam materiam,vt ita determinata naturaliter exigat talem formam.

Sed contra, quia hæc determinatio, præter quam quod, est mera denominatio extrinseca,cum nulla forma sit in materia, quando denominatur,bene,& sufficienter intelligitur facta per talia accidentia absque multiplicatione animæ vegetativæ primum,& deindè sensitivæ; ergo superflua est ista animarum præcessio:ideo refert Viguer.eiusdem familiæ alumnus c.1.Inst. §.2.vers.1.ab Oxoniensi Academia fuisse reprobatam.

Quod si,ut alij philosophantur,dentur formæ partiales heterogeneæ,quæ præcedant animam,& cum anima remaneant in materia,vt voluit *Scotus in 4. dist.21.quæst.3.art.2.* cum suis, &

Medi ci

Medici communiter asserunt apud *Bannes 1.de generat.c.4.q.8. art.4.* quos refellit *Auers. loc. cit.* adhuc respondetur ex hac Iobi descriptione non probari intentum, quia ex modo loquendi ipsius solum habemus, prius enumerari partes heterogeneas corporis, & deinde animæ creationem: at cum non potuerit omnia simul, & vno verbo recensere, ideò vnam formam post aliam necessariò numerauit; id quod etiam in illa satis probabili sententia seruandum fuisset, quæ dicit simul cum anima,& non prius esse in corpore partes heterogeneas,quatenus sunt eius effectus proprij:quam sententiam latè, & efficaciter tuetur *Suar.de An.lib.pr.c.1.n.6.22.13. & 24. & Auers.loc cit.* vbi docent, quod iuxta variam accidentium dispositionem iam introductam in materia siue à calore vteri,siue à plastica virtute seminis, siue etiam à solo Deo, vt infra videbimus,vna & eadem anima indiuisibilis diuerso modo se vnit, & communicat diuersis partibus materiæ.

Tandem assumitur etiam in argumento ex Auctoritate S. Jobi desumpto tanquam certum, quod prima humani corporis ex luto facti formatio tempore præcesserit animæ rationalis creationem, quod non est certum; imo in contrarium satis probabiliter sentiunt *Damascenus, lib.2.de fide c.12.Nyssenus lib.de opif.hom.cap.28.& 29 S.Augustinus,* qui licet loco supra citato valde propendeat in illam sententiam,tamen hanc oppositam probabilem putat,& tenet *lib.2.de Genes. contra Manichæum c.8.& ipse S.Thomas 1.p.q.91.art.2. & sequent.*& præsertim *art.4 ad* 3. & probabiliorem vocat,& tuetur *Suar. de opere sex dierum lib.3.c.1. num.* 13. nimirum subito, & in momento, ac simultanea operatione Adami corpus esse compactum, & in corpore animam à Deo fuisse productam; & probat, tum quia magis consentanea est hæc sententia illis verbis Sacræ Scripturæ: *Faciamus hominem ad imaginem*, &c. *Creauit Deus hominem*, &c. *Et formauit Deus hominem*, &c. tum quia hac simultanea & instantanea mutatione videtur Deus creasse cætera animantia, tam quoad accidentalem quam quoad substantialem organizationem, cum ea produxerit simplici, & absoluto vocis imperio: & tertio, quia non fecit alias

creaturas eo modo, quem postea naturalia agentia deberent imitari, licet ex præjacente produxerit materia: vt patet in productione volucrum ex aquis,& aliorum animalium ex terra,sed altiori,& nobiliori modo operatus fuit,utpote ad instar creationis subitò,& in instanti,non autem per partes,& successivè,sicuti fit ab agentibus naturalibus; & quidem meritò, vt distingueretur modus operandi Divinus, qui est à virtute independente, & infinita, à modo operandi creaturæ, quæ in esse, & operari dependens est, & limitata; quare non potest dici quod in formatione primi hominis debuerit, aut voluerit præludere naturali hominum propagationi. Ideo hæc tertia sententia non satis efficaciter probatur ex auctoritate Jobi.

SECTIO III.

Proponitur quarta, & quinta sententia de tempore, quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem prius vivere vita vegetiva,sentiunt aliqui.*

2 *Ioannes Gallego Philippi tertij, & quarti Hispaniarum Regum Medicus reprehendit eos, qui dicunt animam rationalem creari in materia generationis.*

3 *In instanti, in quo creatur anima rationalis in materia, dicit idem auctor corrumpi dumtaxat formam Embryonis, quæ ibi tantum præcedebat.*

4 *Non placet idem auctor,dum dicit contra sancta Romanæ Ecclesiæ sensum,& reuerentiam animæ rationali debitam facere,qui illam in humida materia ponunt.*

5 *Anima rationalis non educitur de potentia materiæ,sed creatur ex nihilo.*

6 *Non*

6 *Non præcedit tempore ſuum corpus,ſed in ipſo creatur.*
7 *In vnoquoque homine eſt vna tantum anima.*
8 *Anima rationalis eſt immortalis,& eſt vera forma informans corpus,& contrarium dicere,eſt gravi cenſura dignum.*
9 *Fœtus à principio ſtatim ac eſt completè accidentaliter organizatus informatur anima rationali ibi à Deo creata.*
10 *Explicatur Ariſtoteles quando dicit hominem prius vivere vita plantæ, deinde animalis,& tandem hominis.*
11 *Vita apud Ariſtotelem duplex eſt,altera ſubſtantialis,quæ conſiſtit in actu primo,& altera accidentalis,quæ conſiſtit in operationibus.*
12 *Sententia affirmans animam rationalem creari in materia ſtatim,ac perfecta eſt accidentalis organizatio eſt multorum veterum, & recentiorum,& probatur multis.*
13 *Hac ſententia melius explicat miraculoſam Chriſti conceptionem abſque tot miraculorum ſuperflua multiplicatione.*
14 *Chriſti corpus fuiſſe in primo inſtanti perfectè organizatum,formatum,animatum, & aſſumptum à verbo Divino certum eſt ex Conciliis, & Sanctis Patribus, & contrarium eſt temerarium, & erroneum.*
15 *In hac ſententia melius explicatur cur non debuerit naſci ante novem menſes, & cur non creverit in maiori quantitate.*
16 *Afferuntur, & explicantur aliqui Sancti Patres, & interpretes de parvitate Chriſti corporis in inſtanti incarnationis.*
17 *Aſsignatur cauſa efficiens humani fœtus, tam ingenioſè organizati.*
18 *Abſurdum videtur,quod aliquando corpus humanum ſit animatum, & non ab anima rationali.*

QVarta ſententia eſt cuiuſdam recentioris exiſtimantis ſupradictam tertiam ſententiam nimis detrahere animæ rationalis dignitati,quãtenus illam in fæces ſeminales,& ſãguineam materiam Auctores immergunt.Hic autem dicit fœtum vivere prius vita vegetativa,quam ipſe vocat Embryonis:hic eſt

Joannes Gallego Hiſpanus, & Philippi tertij, & quarti Medicus, qui anno 1634. edidit tractatus quinque de generatione, vbi præſertim *lib.1. tract.1. cap.19. verſ. Quapropter.* temerarium
2 dicit aſſerere quod anima rationalis à Deo creetur in ſolo ſemine, vel in maſſa ex ſemine, & ſanguine permixta: Idem repetit *cap.35. verſ. Quam vero.* vbi dicit contra Sanctiſſimæ Matris Eccleſiæ Romanæ receptam opinionem ſentire, qui dicunt in liquido adhuc exiſtente humore, defluique paratiſſimo, animam pretioſiſſimam introduci. *Et cap.33. verſ. Nobis tamen,* dicit ſuperfluam eſſe animam ſenſitiuam, ad introductionem animæ rationalis, propter rationes iam factas contra tertiam ſententiam, & ſufficere formam Embryonicam viuentem anima Embryonis.

Probatur hæc ſententia, quia nulla ratio Phyſica conuincit, vt inter vegetantem, & rationalem ſit forma intermedia ſenſitiua; imo potius eſt impedimento; nam ad introductionem rationalis, ſatis eſt debita attemperatio, & organizatio corporis: Sed hæc omnia ſufficientiſſimè præſtat anima Embryonica actu recipiens influxum, ſeu directionem ab anima matris, quæ eſt agens principale vniuocum. Et ita intelligit *Galenum lib.1. de ſem.* loquentem de hoc principio cum ait. *Illud habere fœtum quatenus, vt planta gubernatur, & ſolum viuere, ut viuunt*
3 *plantæ vſque ad expreſſam formationem quæ apparet in tertio tempore, quando iam diſtinguuntur hepar, cerebrum, & cor, cum omomnibus vehiculis, per quæ fit cõmunicatio,* &c. Et verſ. *Quapropter,* docet, quod in eodem inſtanti in quo abſolutũ eſt hoc modo cor, cerebrum, & hepar, creatur in illo corpuſculo anima rationalis à Deo, & corrumpitur anima Embryonis, & anima rationalis continuat actiones iam inchoatas nutritionis, augmentationis, exſiccationis, omnium partium ſeparationis, ac perfectæ elaborationis; & propterea dicit *Galenum 1. de ſem.* dixiſſe *plantam hanc, cum ſit animal, non amittere quam habebat facultatem, ſed alia inſuper acquiſita animal reddi,* &c.

Cæterum licet quæ Gallego dicit de anima Embryonica, & de introductione animæ rationalis ſatis probabiliter diſputet,

&

& non male ab omnibus audiantur, illud tamen, quod de anima rationali addit, nempe in irreverentiam hujus nobilissimæ formæ esse excogitatum, & contra Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sensum quod in immundam materiam introducatur, nimis scrupolosè, & immeritò exaggeratur; nam quod substantia spiritualis informet impuram materiam, neque physicè, neque moraliter detrahit illius dignitati, cum ex parte animæ immaterialis & incorporeæ non detur contactus quantitativus, qui solus est conspurcationis periculosus: sicuti re vera, licet totus homo compositus ex anima rationali tamquam ex nobilissima forma dicatur *Iob. cap. 14. n. 4. de immundo conceptus semine*: non tamen propterea detrahitur aliquid formæ præstantissimæ, sed magis declaratur admirabilis Dei sapientia, quod gemmam pretiosissimam absque sui vilitate intra luteum vas collocaverit; sicut radius solis impura tangit, neque tamen contaminatur.

Et ipse Gallego fatetur animam rationalem advenire ad exsiccandas, magisque discernendas partes dissimilares, & membra: ergo si tunc non est periculum, vt in illa humida, mucosa, & non adhuc exsiccata materia fœdetur, cur paulo ante tam scrupulose timet Catholicus auctor? neque Sancta Romana Ecclesia, vt huiusmodi periculum præcaveret, fuit vel minimum sollicita: sed solum declaravit aliqua de fide circa substantiam animæ rationalis. Quæ autem sunt de fide ab Ecclesia determinata circa animam rationalem sunt hæc.

Primò animam rationalem non educi de potentia materiæ, vt cæterorum viventium formæ educuntur, sed ex nihilo à Deo esse creatam, & esse spiritualem. Ita in *Conc. Lateranen. sub Innocentio III. c. Firmiter. de sum. Trinit. & Fide. V. de Mag. in 2. d. 18. S. Thom. 1. p. q. 118. art. 2. Bellarm. tom. 3 de amiss. grat. l. 4. c. 11. vers. Quod vero. Suar. de an. l. 1. cap. 9. n. 11. & de Ang. lib. 1. cap. 5. num. 7.*

Secundo non esse creatam ante corpus, vt male sensit Origenes: cuius error damnatur *à Leone I. Pontifice epist. 31. & in 1. Conc. Bracar. cap. 7.* sed creari in ipso corpore, vt *Leo I.* statuit *in epist. ad Toribi.* & in *Conc. octavo Const. act. 11.*

Tertio non esse in unoquoque homine nisi unam animam: id quod repetitur *in Conc. octauo Constan. Can.* 11.

Quarto esse immortalem, & à corpore independentem, in alio *Conc. Lateranens. sub Leon. X. sess.* 8. Esse autem in homine veram formam in formantem, licet expresse non sit definitum: est tamen apud Theologos ita certum ut contrarium censura gravi sit dignum, quod docet Suarez *lib.* 1. *de An. cap.* 8. *n.* 4. & merito cum in dicto *Concil. Lateranens. sub Leone X. sess.* 8. post quam gravissimis verbis damnatus fuit error contra animæ rationalis immortalitatem, statim dicitur: *cum illa non solum per se, & essentialiter humani corporis forma existat, verum immortalis: &c.*

Hæc sunt quæ Catholici communiter fatentur, & sunt certa; cætera autem Sancta Ecclesia relinquit Theologorum, & Philosophorum considerationi; Itaque hæc sententia Gallegi Ecclesiæ auctoritate non probatur.

Quinta sententia est illorum, qui dicunt fœtum à principio habere virtute seminis accidentalem organizationem; sed statim ac perfecta est, & completa huiusmodi organizatio, ita ut naturaliter exigat materia istam vnionem cum forma substan-
9 tiali, creari ibi à Deo animam rationalem, quæ non statim omnia munera vitæ exerceat, sed ea primum quæ sunt vegetativæ, deinde quæ sensitivæ, & demum suo tempore quæ intellectivæ sunt animæ; & ita intelligunt quod auctores communiter dicunt *ex Aristotele, lib.* 2. *de generat. animal. c.* 3. *Hominem*
10 *prius vivere vita plantæ, deinde animalis, & tandem hominis*: hoc est gradatim procedere in exercitio harum operationum, quia primo tempore apparent operationes vegetativæ, secundo sensitivæ, & postremo rationales.

Et quidem negari non potest, hanc interpretationem esse ad
11 mentem Aristotelis; nam apud ipsum vita, vel vivere, duplici significatione accipitur: primo modo substantialiter, ut idem sit vita, vel vivere ac animam esse vnitam corpori, & illud substantia sua informare: secundo modo accidentaliter, ut importet operationes, & actus, qui accidentia sunt, sed magis sensibilia, & nota.

Est

Eſt autem hæc diſtinctio ipſius Ariſtotelis, *lib.1.Ethic cap.7.* ubi loquens de illo animali, quod rationem habet, hoc eſt de homine, præmittit hanc eamdem diſtinctionem, & aſſerit vitam accidentalem dici magis propriè; hoc eſt, ut ego intelligo, magis communiter, cum ait *quandam eſſe vitam rationem habentis, ſed cum hæc biſariam dicatur, exponenda eſt, quæ eſt actu, & hæc magis proprie dicitur vita. Et l.10. Ethicor. cap.7.* ait *Vita quadam eſt operatio.* De priori autem acceptione loquitur, *l.2. de anim. text.37.* cum dicit, *Vivere in viventibus eſt ſubſtantiale, &c.* At vero cum loquitur in allegato *c.3. lib.2. de gener. anim.* de vita hominis, quod intelligat in ſecundo ſenſu conſtat ex eo, quod dicit in eadem ſignificatione; *l.5. de gener. anim. c.1. animalia quædam cum dormiunt, vivere vita plantæ*, &c. At manifeſtum eſt animalia cum dormiunt vivere vita plantæ, non ſolum ſubſtantiali, ſed etiam vita accidentali, ſeu quoad operationes: & hanc Doctrinam docet etiam *S.Thomas 1.part.q.118.art.1.ad 4.* Cum igitur ibi Ariſtoteles ſit intelligendus de vita quoad operationes, non eſt contra ipſum hæc ſententia, quæ dicit humanum fœtum, ſtatim ac animatus eſt, vivere vita rationali, quoad eſſe ſubſtantiale.

Huius ſententiæ inter antiquos Philoſophos fuit *Philoponus* 12 *in Comment. ad text.3. & 24. l.2. de An. Albertus Magnus in ſumma de homine quæſt.18. &* plures alij, quos citat *Dandin. lib.2. de Ani. Comment.13. digreſ.8. p.3. verſ. His duobus ſcl. Mihi 790. 791. Hugo de S.Victore tom.1. lib.4. Alleg. in Euang. Lucæ ad* ea verba *Et exultauit: Beda tom.1. lib. de mun conſt. verſ. De certa.* D.Gregor. Niſſen. de *ani. & reſurr.* & S. Ceſarius Dial.3. in reſp. ad 115. interrog. Eſt etiam expreſſa ſententia *Hipocratis, Galeni, Auicennæ*, & plurimorum Medicorum, qui hac noſtra tempeſtate hac de re, ex profeſſo ſcripſerunt, quos infra citabimus. Inter recentiores hanc defendunt *Petrus Garc. diſp 38. c. verſ. 2. verſ. Sed licet, &c. Hurtadus de generat. diſp.2. ſect.8. n.108. & 109. & P. Theophil. Raynaud de ortu infant. c.10. n.48.* P.Gaſſ. *tom.2. ſect.2. phiſicæ membro poſteriori l.4. c.4.* P. Roder. Arriaga *Diſp.1. de ani. ſec 12. num.* 318. P. Bambian. *in cenſur. ſupra fol.* 27. & alij *in manuſcript.*

Primo,

Primo, quia nullum inuenitur commodius tempus, absoluta accidentali organizatione, quo dicatur anima rationalis adesse in materia disposita, quam illud, quo inchoatur formatio prima hominis. Ergo tunc adest: Antecedens patet, nam dato quocumque posteriori tempore nulla ratio potest assignari cur non tantisper antea fuerit ibi producta anima rationalis, & quocumque tempore assignato, aliud anterius semper peti potest, usque ad illud tempus primæ formationis.

Dicunt Authores contrariæ sententiæ rationem esse, quia non sunt adhuc ibi organa necessaria, ad operationes rationales.

Sed contra quia quousque filius est in vtero matris, imo etiam, & multo tempore post egressum ex vtero non exercet operationes rationales, & tamen creatur anima rationalis in corpore, antequam egrediatur ex utero, & est homo vivens anima rationali, aliquo tempore, quo manet in vtero. Ergo carentia organorum non probat ibi illo primo tempore quo inchoatur formatio non adesse animam rationalem sicut carentia oculorum, aurium, dentium, &c. vel impotentia operationem, non probat, ibi non esse animam sensitivam.

Secundo quia anima rationalis vbi primum est completa accidentalis organizatio exigitur naturaliter tanquam forma debita illi materiæ Ergo Deus tanquam naturale agens nisi velit alterare concursum generalem; tenetur illam ibi creare. Ergo adest.

Tertio quia, in humano fœtu dispositiones, quæ exigunt naturaliter animam vegetativam, & sensitivam exigunt rationalem; sed huiusmodi dispositiones ad animam vegativam, & sensitivam adsunt, vbi primum est completa organizatio accidentalis, seu ubi primum incipit formatio, & organizatio substantialis. Ergo tunc primo adest anima rationalis. Major patet, quia tunc illæ dispositiones non exigunt illas formas nisi prout illæ constituunt hominem: sed hoc non præstant illæ animæ, nisi provt identificantur cum anima rationali. Ergo exigunt simul animam rationalem: & ideo non exigunt organa plantæ

quæ

quæ sufficerent ad nutritionem; neque organa bruti, quæ sufficerent ad sentiendum. Sed organa humani corporis. Minor probatur, quia statim fætus attrahit sanguinem per venam umbilicalem Matris, ut nutriatur, & statim incipit moveri, ut patet in Abortivis, qui si pungantur acu sese contrahunt; & patet in puncto saliente supra sect. 1. n. 13. 14. 15. Vide Disp. 4. sect. 15. num. 18.

Quarto quia si illæ duæ animæ vegativa, & sensitiva præexisterent ante animam rationalem, tanquam ab ea distinctæ deberent corrumpi adveniente anima rationali, ne plures formæ simul essent: hoc autem dici non potest, nam nulla forma substantialis corrumpitur in materia, nisi dispositiones propriæ corrumpantur à dispositionibus contrarijs formæ incompossibilis: sed dispositiones prærequisitæ ad animam rationalem non sunt illis contrariæ, imo convenientes; quia anima rationalis ipsis indiget ut nutriat, & sentiat. Ergo si illæ adsunt à principio formationis, adest etiam anima rationalis, ab illis non distincta.

Quinto quia, si ut Authores contrariæ sententiæ discurrunt deberent præcedere duæ illæ animæ, nutritiva, & sensitiva in communi deberent ei præcedere non solum in homine, sed in Equo, Leone &c. Et tandem animæ vegetativæ anima hinniens & anima rugiens advenire; probatur sequela; quia ideo præcedunt in homine, quia in hoc præcedunt operationes nutritivæ, deinde sensitivæ, & tandem sequitur rationalis: sed in Equo, & Leone pariter præcedunt huiusmodi operationes, ergo deberent etiam in istis precedere anima vegetativa, & sensitiva in communi; & tandem advenire tertia constitutiva in sua specie Equum, & Leonem in sua: consequens autem nemo philosophorum huc usque concessit, ergo falsum est antecedens.

Sexto quia, inquit Arriaga, illa anima sensitiva præcedens in homine, vel est rationalis, vel irrationalis: si primum habeo intentum: si secundum ergo constituit brutum. Ergo homo prius est bestia, quàm homo. Deinde si est sensitiva non debet esse generica quia genus à parte rei sine specie non datur:

ſi eſt ſpecifica. Ergo ante iſtam datur alia in genere: probatur dari; ideo enim ante rationalem ponunt ſenſitivam, quia materia priùs per ipſos diſponitur ad operationes cōmunes ſentiendi quam ad rationales; ergo prius fuit anima ſenſitiva diſponens ad operationes ſenſitivas in communi; ante quam diſponeret ad proprias talis animæ ſenſitivæ, ergo ante illam fuit alia, & alia, & ſic in infinitum.

Septimo quia, cum anima rationalis ſit inter omnia animalia imò, & omnia corpora præſtantiſſima forma debet, inter omnia magis accedere ad Deum, & aſſimilari illi, qui eſt agens excellentiſſimum: hæc autem excellentia in operando, eſt ſumma independentia, & eſſe à ſe: ergo quod anima rationalis ipſa ſit agens, & producens ſibi membra in corpore incipiens à prima formatione non ſolum non dedecet ipſam, ſed ſuæ perfectioni eſt maximè conueniens; quia ſic propiùs accedit ad Dei perfectionem. Ergo eſt ibi preſens, & à principio ſibi corpus conformat.

Octauo quia ſuperflua eſt illa animarum productio, & corruptio, cum per ſolam animæ rationalis infuſionem, omnia ſatis & bene explicentur.

13 Nono, quia in hac ſententia facilius intelligitur conceptio corporis Chriſti, eiuſque animatio, neque tot miracula multiplicantur, ſicut in ſuperioribus ſententijs, quarum exinde ſumitur inveriſimilitudo, quia abſque neceſſitate coguntur multiplicare miracula. Nam cum corpus Chriſti in inſtanti formatum perfectè organizatum, & animatum ſit, vt dicitur in *5. & 6. Synodo, & in Conc. Epheſ.* nec non *in epiſt.* 11. Leonis

14 Papæ *ſimul carnem Chriſti fuiſſe formatam, & animatam, & aſſumptam à Verbo*; & hæc omnia in primo inſtanti, vt docent *D. Baſilius, Damaſcen.* & bene *Suarez tomo 2. in 3. p. diſp.* 11. *ſect.* 2. probat hanc concluſionem eſſe Theologicam, omnino certam, & contrarium ſentire, temerarium, & erroneum: ſequitur quod non poſſint Auctores contrarij rationem reddere, cur non fuerit Chriſto neceſſarium exire de vtero Matris ante novē menſes; cum enim alij infantes in illorum ſententia egrediantur ante octavum menſem, qui animantur poſt 35. vel 40. diem

diem à conceptione; corpus Chriſti, quod fuit animatum in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuiſſet ſub majori quantitate,& mole, quam naturaliter eſſe poſſet; ſuppoſito, quod in utero Matris ſteterit ſpatio nouem menſium, ut uniuerſaliter recipit Eccleſia & toto illo tempore creuerit. 15

Reſpondent aliqui, naturaliter debuiſſe quidem naſci ante nouem menſes; ſed miraculo factum eſſe,vt ſpatio nouem menſium ibi fuerit; tum vt occultaretur myſterium; tum ne monſtroſa, & præternaturalis natiuitas videretur: Augmentum autem illud cum fuerit factum ſpatio quadraginta dierum,non videtur fuiſſe adeo magnum,ut ad ſenſum appareret, & videretur præternaturale. Ecce igitur quomodo multiplicant miracula ſine fundamento,& neceſſitate,& ideo à *Suarez loco citato* reprehenditur hæc reſponſio.

Alij dicunt augmentum illius corpuſculi fuiſſe ita temperatum,& paulatim factum,vt non creſceret ſpatio nouem menſium,niſi quantum alij pueri ſolent creſcere ſpatio octo menſium.Verum hæc etiam reſponſio merito diſplicet *Suarez ibidem*, quia iſta retardatio augmenti fuiſſet perpetuum miraculum non enim fuiſſet naturalis, ſed ex divina ſupernaturali prouidentia.

Ideo ipſe Suarez,& alij recentiores dicunt, quod organizauit quidem Deus corpus Chriſti in primo inſtanti;ſed quia minima, & maxima infantilis corporis quantitas non conſiſtunt in indiuiſibili,ſed aliquam habent latitudinem;potuit in primo inſtanti, eſſe ſub minima quantitate poſſibili ad recipiendam naturaliter formam humanam, & infans ſpatio novem menſium potuit naturaliter creſcere uſque ad maximam quantitatem,quam talis puer intra talē vterum poſſet iuxta ſuam complexionem naturaliter habere; & ſic potuit compenſari exceſſus quadraginta dierum, quibus aliorum corporum animationem præceſſit.

Sed neque hæc reſponſio placere omnino poteſt, nam imprimis diuinare videtur;& deinde non vitat omnem multiplicationem miraculi.Inquiro enim,quis novit,aut unde ſciri potuit ab illa corporis puillitate,quæ fuit à principio,tale incre-

mentum paulatim ita fuisse incohatum,& sensim factum,usque ad præfinitum tempus Natiuitatis Christi, vt exacte potuerit peruenire Diuinus Infans ad maximam illam quantitatem, quam puer perfectæ complexionis, qualis erat Christus intra talem uterum naturaliter exigebat: & quod potius non satis fuerit illa paruitas sufficienter recompensata per excessum illum quadraginta dierum, quo fuit animatus fœtus ante tempus communis animationis?

Respondent à Deo tantam quantitatem ex purissimis Beatæ Mariæ sanguinibus fuisse determinatam, & congregatam in utero, quanta satis erat ad naturalem paruitatem infantilis corporis, ut postea ex incremento continuo ad illam maximam quantitatem perueniret, quæ naturaliter exigebatur in tali puero nasciturо.

Sed contra quia hæc est manifesta diuinatio, ad quam cogit supradicta sententia.

Deinde, cum Beata Virgo propter optimam complexionem, & perfectum calorem nullam haberet, nec in sanguine, qui fuit materia conceptionis, nec in utero imbecillitatem, aut imperfectionem, sed omnia requisita, quæ habent aliæ mulieres perfectæ complexionis, & virtutis, vt omnes admittunt, & notauit *Suarez disp. 10. sect. 2. vers. sed adhuc.* Sequitur quod minima illa materiæ portio, non esset in ea naturaliter exigita, sed potius maior portio illi vtero deberetur, vt posset concipi corpusculum majoris quantitatis, sub qua infans naturaliter exigebat animari in vtero materno optime disposito.

Cum igitur debuerit Deus tanquam naturalis concausa illa sola præstare, quæ præstitisset vir, si beatissima Virgo humana operatione concepisset, sequitur, quod determinatio illa sanguinum fuerit miraculosa; tum quia in aliis conceptibus humanis virilis concursus illam non faciat; tum quia determinatio parvæ quantitatis erat contra naturalem exigentiam talis vteri: superaddit igitur etiam hæc responsio miracula, & diuinare cogitur.

16 Sed adhuc in fauorem tertiæ & quartæ sententiæ video hic multiplicari posse, quæ à quibusdam Sanctis Patribus, & Sacræ Scripturæ

Scripturæ interpretibus dicuntur de paruitate corporis Chriſti in puncto Incarnationis ad oſtendendum, quam ſingularis, & ſupernaturalis fuerit illius Sanctiſſimi corpuſculi organizatio, nam *Petrus Comeſtor. in Hiſtor. Euang. cap.2.* dixit quod poſtquam Sanctiſſima Virgo protulit illa verba. *Ecce Ancilla Domini*, quibus Angelicæ legationi conſenſum præbuit *ſtatim conceptus eſt Chriſtus de Virgine plenus homo in anima, & carne: ita tamen quod lineamenta corporis, & membrorum oculis diſcerni non poſſent, &c. Toſtatus in Paradoxo primo, cap.27.* dicit *quod fuit parua quantitatis, minus quolibet alio corpore humano, cum perfectam organizationem attigerit, &c. Dionyſius Cartuſ. in cap.2. Lucæ art.3.* dicit, *quod diſtinctio membrorum oculis perceptibilis vix fuiſſet ob corporis paruitatem, &c. S. Thomas 3. part. q.33. articulo ſecundo, ad ſecundum*, dicit de quantitate huius diuiniſſimi corporis, quod *non erat tam parua, vt in ea non poſſet ratio humani corporis conſeruari; cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora inueniantur, &c. & S. Bernardinus Senenſis tom.1. ſerm. fer. 3. poſt Dom. 2. quadrag. artic. 2. cap. 7.* dicit *quod cum Chriſtus in vtero Virginis venit, carnemque aſſumpſit, tanta breuitate circumamictus eſt, vt ſi iam conceptus in Virgine poſitus fuiſſet ſuper papyrum, vel palmam manus, vix eum humanus oculus percepiſſet; licèt Diuinitus, & anima, & corpore, atque omnibus interioribus, & exterioribus membris, & lineamentis perfectè completus fuiſſet, vt verificaretur, quod Iſaias* 10. *verſiculo vigeſimo tertio, & Apoſtol. ad Romanos cap. 9.* 27. *de Chriſto teſtati ſunt. Verbum abbreuiatum faciat Dominus ſuper terram*; Ex quibus patet omnes vnanimiter admittere, quod illa corporis Chriſti puſillitas fuerit ſupernaturalis, & ſingularis: Non ergo eſt communis aliis humanis fœtibus.

Sed reſpondetur facilè nullos ex Sanctis Patribus, & Interpretibus dixiſſe quod fuerit ſingularis illa Chriſti corporis organizatio, quoad paruitatem, ſed ſolum quoad cauſam, vnionē, & modum quibus fuit producta, quia ſcilicet facta fuit virtute Spiritus Sancti, & quoad durationem fuit in inſtanti, & quoad

unionem, quia in eodem instanti fuit personaliter assumpta à Divino Verbo. Bene verum est, quod omnes cum admiratione, & exaggeratione consideraverunt illam parvitatem, quatenus
2 sub illa Divina Majestas totam se quodammodo abbreviaverit: quomodo *D. Paulus ad Philippenses cap. 2. num. 7.* admirabatur Divinum Verbum exinanitum in forma serui: & tamen nemo dixit hucusque, huiusmodi exinanitionem, & depressionem fuisse factam infra terminos naturaliter conuenientes humanæ naturæ.

Jmo D. Thomas expresse videtur dicere, quod licet parvitas Christi corporis in puncto Jncarnationis fuerit considerabilis, non tamen fuit adeo minima, vt sub ea non posset naturaliter ratio humani corporis conservari, & animari, & in hoc sensu, qui allegoricus est, non litteralis, accipienda sunt verba illa *Isaiæ* 10. *v.* 23. iuxta translationem *septuaginta Interpretum*, quos sequutus est *D. Paulus ad Romanos. c. 9.* 27. quod nimirum in Jncarnatione Divinum Verbum breviaverit semetipsum, uniendo sibi personaliter animam Christi, & corpusculum ita parvum in instanti factum, sicut solent aliorum hominum corpora postea in tempore organizari. Quare ex huiusmodi locutionibus Sanctorum Patrum, & Interpretum nihil peculiare colligitur pro tertia, & quarta sententia.

17 Decimo principaliter probatur quinta sententia, quia melius saluatur quomodo homo sit vnum substantiale, & bene redditur ratio, & assignatur causa efficiens tam ingeniosi opificij, ipsa nimirum anima rationalis, aut Deus ipse solus iuxta septimum modum infra afferendum.

18 Vndecimo quia ridiculum, & præter rationem videtur, esse humanum corpus sine anima rationali bestiam nasci dicamus, vt ratiocinatur *Hugo de Sancto Victore, loc. cit.*

Duodecimo quia sicuti triticum, verbi gratia, ex tritici semine, & alia similia ex similibus seminibus perfecte, nascuntur: sic ex humano semine non nisi rationale animal nasci debet; vt argumentatur *Galenus in l. An quod in vtero est animal c. 4. & 5.*

Et confirmatur, quia, statim ac in morte separatur anima rationalis à corpore, desinunt omnes operationes vitales, tam vegetativæ,

getativæ, quam ſenſitivæ; ergo ipſa ſola, ſe ipſa eſt omnium principium.

Hæ ſunt principales ſententiæ, quæ de humani fœtus animatione inveniuntur: ſunt autem varij modi, quibus, tum Medici, tum Anatomiſtæ conjectant tempus illud, quo tunc primum anima rationalis informat materiam: omnes tamen ad aliquam ex dictis ſententijs referuntur. Et quia non vno modo ſe explicant, vt clarius conſtet, quam dubium ſit, & incertum tempus primæ animationis, expedit illos modos ſeorſim referre.

SECTIO IV.

Afferuntur varij modi explicandi ſupradictas ſententias quoad tempus animationis.

SVMMARIVM.

1 *Animationis tempus iuxta diuerſas diſpoſitiones, tum ſubjecti, tum agentis eſt varium; ſed hæc varietas, vt Medici dicunt clauditur ſpatio quindecim dierum.*

2 *Quando fœtus non eſt perfecte formatus, eſt tamen animatus.*

3 *Sed re vera hcc ſpatium eſt excogitatum à Medicis, non tam ad deſignandum tempus animationis, quam perfectæ formationis.*

4 *Spatio primi menſis Medici, & Anatomici fatentur, ſe non poſſe obſervare fœtum humanum propter parvitatem, & teneritudinem.*

5 *Quando Medici aſſignant tempus animationis, non poſſunt loqui, niſi de perfecta corporis formatione.*

6 *Avicenna credit primis ſeptem diebus, fœtum eſſe ſpumoſum; nona die delineari; decima quinta eſſe ſanguinolentum; vigeſima ſeptima carneum; trigeſima ſexta habere membra diſtincta; quadrageſima, vel ad ſummum quadrageſima tertia die eſſe integrè formatum.*

7 *Con*

7 *Concluditur diem trigesimam, trigesimamquintam, quadragesimam, & quadragesimamquintam non de animatione, sed de perfecta formatione assignari.*

8 *Ideo non bene infertur tempus certum animationis esse à trigesima, vsque ad quadragesimam diem.*

9 *Puerperia in partu masculi durant triginta dies; in partu fœminæ quadraginta.*

10 *Asserunt aliqui, tum ratione, tum auctoritate vtriusque Iuris fœtum humanum non esse baptizandum ante trigesimam diem.*

11 *Sed neque ex puerperijs, neque alio modo id bene probatur.*

12 *Rituale Romanum nulla habita ratione dierum, si vivus est fœtus, monet esse baptizandum.*

13 *Liber quæstionum veteris, & novi testamenti, non est D. Augustini, sed cuiusdam Hæretici, qui ante illum scribebat.*

14 *Et quisquis sit ille Auctor, meritò irridetur à Glossa.*

1 PRimus modus assignandi tempus, quo fœtus animatur, est quorumdam Medicorum, qui iuxta Doctrinam *Galeni lib. de fœt. form.* monent non in omnibus fœtibus statuendum esse idem tempus: nam ex diuersitate caloris, & maiori dispositione materiæ variatur; & tardius fœminæ, celerius mares & inter mares citius calidiores, & ficciores animantur: sed hanc diversitatem claudi spatio quindecim dierum; ideo animationis terminum primum, dicunt aliquando esse diem trigesimum, vel trigesimumquintum, vel quadragesimum, vel quadragesimumquintum, vel quinquagesimum. Sed ut notavit *Levius Lemnius, cap. 11. Gallego tract. 1. lib. 3. de nat. infant. c. 35. vers. cum igitur, & vers. ex quibus.* Interdum hoc tempus anticipatur; nam multæ mulieres masculum perdiderunt, vt ipse fatetur ante trigesimum diem, quo tempore deprehensus fuit in articulatus fœtus; &, vt ipse se explicat, non perfecte formatus, quare huiusmodi termini à Medicis assignati, videntur potius ad designandam perfectam formationem, quam fœtus animationem, id quod etiam notavit Daniel Sennertus l. 1. de partu c. 10. & novissime Riolanus lib. 3. Anthropograp. c. 6. his verbis: *Cæterum quæ de generatione partium corporis humani traduntur*

traduntur à Medicis, Anatomicis, ea in perfectis, & absolutis fœtibus contemplati sunt, & adnotarunt; vt prudenter animaduertit Varolius dicens quod pauci, vel nulli productionem, siue procreationem partium quæ fit ab eo tempore concreti seminis vsque ad mensem integrum obseruarunt, & descripserunt. At sane huiusmodi opificium nostris oculis imperuium, & inaspectabile solo mentis discursu vel ex aliorum animalium fœtificatione deprehendi potest. Quis enim adeo crudelis, & inhumanus viuentis mulieris aluum inciderct, ad huius rei inuestigationem? in effluxu, siue in abortu artificium structuræ sæpius destruitur; & ob paruitatem pusilli corpusculi, vel spernitur, vel non potest accuratè discerni delineatio, etiamsi conspicilia adhibeas, quæ res multiplicare, & augere possint, &c.

Hæc Riolanus, opportunè aduertens, Medicos cum tempus 5 prædictum assignant non loqui de animatione, sed de perfecta corporis formatione: ipsorum enim est ea solum, quæ ad corporis sanitatem spectant obseruare principaliter, & tanquam proprium obiectum considerare.

Et Auicenna reprehendens eos qui cum Galeno, & Hippocrate terminos fixos ponentes, masculum trigesima, & fœminam quadragesima die formari aiunt, ipse audacior illis, 6 tempora designat. Spatium spumæ inquit sex, aut septem sunt dies; nonum diem, vt plurimum censet esse terminum primæ delineationis; in quintodecimo, genituram esse sanguinolentam; in vigesimo septimo carneam habere effigiem in vigesimo sexto, fœtum habere caput separatum ab humeris, & brachia, & crura à lateribus distincta; adeo ut iudicari possit fœtus formatus quadragesima die, vel ad summum quadragesima tertia.

Constat igitur, quod Medici, quando assignant diem trigesimum, trigesimumquintum, quadragesimum, & quadragesimumquintum, non de animatione, & vita, sed de perfecta mẽ- 7 brorum formatione loquuntur, quã Gallego substantialem formationem appellat, consequentem ad accidentalem organizationem ab ipso embryonicam appellatam *ibidem vers. Auicenna.* Vbi statim infert, fœtum accipere animam à Deo per 8

E creationem,

creationem, cum primum absoluta est formatio accidentalis; & hoc quod vocant instans creationis, *qui sciret, vtique*, ait, *sciret tunc primò factum esse animatum anima rationali*: Sed cum sit incertum, conjiciunt aliqui esse à trigesimo die, vsque ad quadragesimum.

9 Probat primo Gallego hunc dicendi modum, quod nimirum ante trigesimum diem fœtus non sit humana forma animatus, *ex Hippocrate lib. de nat. puer.* argumento desumpto ex mulierum parturientium puerperiis: hæc enim post masculi partum durant dies triginta; post partum vero fœminæ dies quadraginta, & quadraginta duos, quàm longissimè.

Secundo, quia etiamsi Ecclesia moneat, vt Mininistri Sacramentorum diligenter caveant, quod fœtus non pereant, sine Baptismo; Parochi tamen & obstetrices id non curant ante trigesimam diem.

10 Tertio probatur auctoritate desumpta ex D. Augustino, relato paulo ante *ex c. Moyses* 32. *q.* 2. nam ibi disputans, an ex traduce sint animæ sicut, & corpora; & defendens Catholicam veritatem, quæ docet animas rationales, non ex traduce fieri, sed à Deo creari ex nihilo, ita ratiocinatur. *Si cum semine statim existit anima; vt sentiunt, qui ex traduce faciunt, multæ animæ quotidie pereunt, cum semen fluxu quodam non proficit natiuitati*; quam sequelam non tam probat, quam supponit, vt certam; Ruunt igitur Catholicæ veritatis præcipua fundamenta, si non existit aliquando corpus sine anima.

Quarto; quia Jura civilia non puniunt, ut homicidam pœna capitali nisi illum, qui causavit abortum animatum, *l. Diuus ff. de extraord. crim. & l. si quis aliquid, §. qui abortionis ff. de pœnis, & l. Cicero, ff. de pœn.*

l. Diuus ff. de extraord. crim. & l. si vult. C. ad l. Cornel. de Sicar. & l. si mulierem, ff. eo, & l. Cicero, ff. de pæn. Et Jura Canonica non imponunt pœnam irregularitatis, nisi quando fœtus est animatus; nam *in cap. consuluisti* 2. *quæst.* 5. Stephanus V. respondens Episcopo Moguntino dicit homicidam esse, qui conceptum in vtero abortum deleuerit, vbi glossa explicat de abortu formato; iuxta *cap. Moyses* 32. *q.* 2. vbi ex D. Augustino, pro eodem accipitur abortus formatus, & animatus: imo expressè docet in fœtu non esse animã ante ipsius formationem, & *c. sicuti* 32. *quæst.* 2.

q.2. deſumpto ex Epiſtola *D. Hieronymi ad Algaſiam* dicitur *ſicuti ſemina paulatim formantur in vteris, & tandiu non reputatur homo, donec elementa confecta ſuas imagines, membraque ſuſcipiant.* Igitur antequam imaginem, & lineamenta acceperit fœtus, id quod non ſtatim in conceptione fit, non erit ille homo; nempe forma ſubſtantiali humana, quæ eſt anima rationalis, caret. *Et in c. ſicuti ex litterarum de homic.* Innocentius III. declarat, illum Monachum, qui abortum cauſaverat, eſſe irregularem, ſi conceptus erat *viuificatus*, minimè vero ſi non erat *viuificatus. Et Sixtus V. in ſua conſt. 77 in præfat.* deſumptis verbis ex *D. Auguſtino l. 1. de nuptiis, & concupiſcentia c. 15.* relato *in c. aliquando 32. q. 2.* dixit, abortum procurantes eſſe in cauſa, vt proles prius intereat, quàm vivat, & §. 1. diſtinguit inter fœtum animatum, & inanimatum, formatum, & informem, prout etiam diſtinguit inter animatum, & inanimatum *Gregorius XIV. in ſua Conſt. 8. §. 2. & 3. & Clem. VIII. in decreto ſuper Caſuum reſeruatione pro regularibus.*

Sed hæc argumenta non probant efficaciter intentum: ad primum enim reſpondetur, quod purgatio illa mulierum non concludit neceſſario, quod animatio fœtus non poſſit præcedere diem trigeſimum; ſed ſolum probat, quod in partu maſculi purgatio ſit brevior, & in partu fœminæ longior, iuxta maiorem ſanguinis copiam. Imo Medici illi, qui cum Avicenna admittunt prima vitæ filamenta inchoari nono die, non videntur ſibi ſatis cohærere, dum fatentur ante trigeſimum diem, iam adeſſe in fœtu actiones vitæ, nempè nutriri, & diſtingui membra: negant autem vitæ principium. 11

Ad ſecundum, Reſpondetur eſſe illud, quod cavere intendimus, ideo non probat. Et ipſe Gallego admittit aliquando, intra brevius tempus ordinariæ formationis, fœtum poſſe eſſe animatum, & plures mulieres ante trigeſimum diem maſculum perdidiſſe: non igitur conſequenter loquitur, dum monet baptizandum eſſe Infantem conſtitutum in periculo mortis, ſi ſit vivus; & concedit fieri poſſe, vt vivat ante trigeſimũ; & ante hunc dicit non eſſe baptizandum. Imo quod eſt valde notandum, Rituale Romanũ Pauli V. præcipit, vt ſi quando 12

contingat matrem prægnantem mori vivo fœtu intra viscera remanente, extractum ab vtero esse baptizandum: non tamen obligat ministrum ad baptizandum post triginta dies tantum, sed tunc qualecunque sit tempus periculi, quod prudenti ministrorum judicio determinandum reliquit. Quare nostræ intentioni favet Ordo Ecclesiæ quatenus mortua matre prægnante, eaque secta, statuit vt sine aliquo respectu ad tempus, baptizetur fœtus, si sit vivus.

Ad tertium argumentum pariter facilis est responsio; nam librum illum *Quæstionum veter. & nou. testam.* ex quo desumitur *cap. Moyses* esse Auctoris Heretici, testatur Bellarminus, & pluribus illum erroribus indignis tanto Doctore, conuincit: præsertim vero non esse librum D. Augustini constat *ex q.* 44. in qua dicit Auctor ab Excidio Hierosolymitano, vsque ad tempus in quo ipse scribebat, fluxisse annos trecentos septuaginta duos à Natiuitate Christi, sed D. Augustinus mortuus est anno Christi 430. ætatis suæ annorum 76. Cum ergo natus sit anno 354. sequitur quod anno 372. quo scriptus est hic liber, esset Augustinus annorum sexdecim: at ipse non potuit cœpisse scribere, pro Christiana fide, nisi post susceptum baptismum quem anno suæ ætatis trigesimo suscepit & fuit annus post Christum natum 384. Et sic anno duodecimo postquam scriptus fuit liber *Quæstionum veter. & nou. testament.* Non igitur est veri Augustini hic liber, sed alterius sub eius nomine: & idem sentiunt DD. Louanienses.

Minus probat ratio allata siquidem sequela illa, quam supponit de Animabus quotidiano seminis fluxu pereuntibus, valet contra illos, quos ille Auctor redarguit, qui dicebant animam rationalem fieri ex traduce Non valet autem contra Catholicos, qui dicunt creari ex nihilo in materia, saltem accidentaliter dispositа, vt supra *sect.* 1. iam vidimus, quæ quidem natiuitati proficit, cum sit necessarium subiectum; neque consistit in fluxu seminis, licet adhuc substantialiter, organizata. At verò quicunque sit Auctor illius libri, sané nullius est nominis, & ideo merito irridetur à Glossa; nam volens Auctor ibidem probare quod anima rationalis non potest præcedere

præcedere organizationem seu formationem corporis, ait *Anima certe, quia spiritus est, in sicco*, id est rudi, & informi corpore *habitare non potest*. Glos. V. *in sicco dicit argumentum esse pro Normannis, & Anglicis, & Polonis, vt possint fortiter bibere, ne anima habitet in sicco.*

Ad quartum argumentum responsio non est ita brevis, ideo commodius rejicitur in sequentem sectionem.

SECTIO V.

An ex distinctione Iuris Ciuilis, & Canonici de fœtu animato, & inanimato inferat benè Gallego huiusmodi humanum fœtum ante mensem non esse baptizandum.

SVMMARIVM.

1 *Ex judicio jurisperitorum dubitari potest fœtum ante trigesimum, vel quadragesimum diem esse animatum.*

2 *Refertur sententia eorum, qui dicunt, quod iura non puniunt eos, qui dant causam abortui, nisi quando infans est iam natus.*

3 *Homo non dicitur nisi postquam natus est.*

4 *Pœna capi. ali, sed non pœna mortis punitur, qui causavit abortum animatum.*

5 *Qui in vtero est, pro iam nato habetur, in iis, quæ sunt sibi vtilia: non autem in ijs, quæ aliis nocent.*

6 *Alij dicunt tunc puniri abortum tanquam homicidium, quando fœtus erat formatus.*

7 *Nulla Iura Ciuilia puniunt abortum pœna mortis.*

8 *Sunt, qui putent fœtum non esse formatum, nisi post octauum mensem.*

9 *Sed hi Auctores præterea plura requirunt, ad effectum, vt deli-*

ctum abortus puniatur pœna mortis; & primò, ut sit vitalis id est non cctimestris.

10 *Secundò: ut sit dolose causatus.*

11 *Tertiò: ut sit procuratus à sciente, mulierem esse prægnantem.*

12 *Quartò: ut non sit causatus abortus, ex fine salvandi mulierem.*

13 *Quintò: ut non ad turpitudinem matris occultandam.*

14 *Sextò: ut mater, quæ sibi abortum causavit, sciret, & adverteret, se esse gravidam.*

15 *Septimò: nec punitur mater, si dicit se peperisse filium mortuum.*

16 *Ipsi iurisperiti monent, salvandam esse baptismo animam fœtus; etiamsi, qui illum delevit eximatur à pœna.*

17 *Et confessarios debere attendere in absolutione à peccato abortus, an fœtus esset animatus.*

18 *Qui fœtum animatum, vel inanimatum delet, peccat mortaliter.*

19 *Irregularitatis pœna non imponitur abortui, nisi fœtus sit animatus, imo vivificatus.*

20 *Affertur textus D. Augustini, in quo dicitur, quid sit fœtum esse vivificatum.*

21 *In sententia D. Augustini, dubitari potest, an fœtus, qui non est formatus, sit animatus.*

22 *In eiusdem sententia fœtus vivificatus est, quando exercet operationes sensibiles.*

23 *Fœtus, qui non habet vitam in actu secundo, non potest occidi in ordine ad pœnam irregularitatis.*

24 *Laudatur Censura Reuerendiss. P. D. Hilarionis Rancata.*

25 *Fœtus dicitur vivificatus non solum quando est animatus; sed præterea quando habet operationes animæ sensitivæ.*

26 *Iura Civilia & Canonica quando puniunt abortum fœtus animati, pro animato intelligunt vivificatum, seu animatum in actu secundo; quia ex operationibus sensitivis iudicant abortum, esse homicidium.*

27 *Deus ipse huic iudicio se accommodavit Exod. 21. quia humano iudicio rem esse dubiam consideravit, quod in fœtu informiter animato sit anima.*

28 *Ideo Doctores conueniunt, abortum masculi ante quadragesimum,*

fœmina

fœmina vero ante octogesimum, non esse punibilem tanquam homicidium, quia res est dubia.

19 *Non ergo datur tempus ante quadragesimum, vel octogesimum diem, in quo certum sit fœtum non vivere anima rationali.*

Existimat Gallego, opinionem suam de non baptizando humano fœtu ante trigesimum diem, firmiter esse fundatam, in vulgata distinctione fœtus animati, & inanimati: sed ut videamus, quam insufficiens sit hæc ratio; quod nimirum, quia tam Jus Canonicum, quam Ciuile non puniunt, nisi occisionem fœtus animati: ergo omnes fateri debemus dari tempus ante mensem, in quo fœtus non sit animatus, & sic non potuit ante mensem baptizari, oportet vt aliquantulum immoremur in recensendis variis Doctorum opinionibus, de hujusmodi pœnis, quas vtrumque Jus imponit iis, qui causam dant, ut fœtus animatus intereat: nam ex diuersitate judicij, quod Prudentes Jurisperiti formant de hoc delicto, nos etiam inferre poterimus, quam prudenter, dubitare possimus, fœtum esse animatum, etiam ante illud tempus, quod Doctores exigunt, ut delictum hujusmodi puniatur pœna mortis. 1

Prima sententia potest esse illorum, qui dicunt numquam jura punire pœna mortis eos, qui procurant abortum fætus animati, sed solum quando infantem iam natum occidunt; ita videtur sentire *Alex. in l. quod dicitur n.3. ff. de liber. & posth.* & ante ipsum *Bald. ibid Decius cons. 535. n.3. Fulgos. in l. si mulierem num. 1. ff. ad l. Cornel. de Sicar. & Marsil. ibi num. 5.* adhærent *Thesaur. Pedemont. decis. 12 num. 8. & 9. & Menoch. de arbitr. cas. 1357. num. 7.* quia inquit *Menochius*, etiamsi fœtus sit animatus, non tamen homo esse dicitur. Et *in l. si quis aliquid, §. Qui abortivi ff. ad l. Cornel. de Sicar.* habemus, quod *si ex eo mulier, aut homo perierit, summo supplicio afficiantur.* At vero *Papinianus l. Falcidia ff ad leg. Falcidiam. Arist. libr. 2. de generat Animalium. cap. 11.* & latè *Thesaur. dict. decis. 12. num. 7* homo non dicitur nisi postquam natus est; aut si est homo, est homo tantum in spe, vt dicitur *in leg. cum in veteres Codice,* 2 3

de

de fideicommissis, ibi, *quod nondum natus speratur esse homo*: & cum minus sit quod est in spe, quam quod est in re, seu quod iam habet esse productum, *l.minus ff.de reg. iur.* inferunt huius sententiæ auctores minori pœna, quam homicidij puniendum esse homicidium abortus animati nondum nati. Et ideo *Meno-*
4 *chius* post *Thesaurum* arbitratur homicidium abortus animati nondum nati puniendum esse non pœna mortis, sed pœna capitali, cuiusmodi sunt pœna religionis, exilij perpetui, vel Triremium: juxta *l.secundam, & l.Capitalium, ff.de pœnis.*

Quod si objicias *l.septimam, de stat.hom.* in qua dicitur quod *qui in vtero est, pro tam nato habetur.*

5 Respondent aliud esse quod sit tale, & aliud quod habeatur tali; & quod in illa *l.7. Paulus Iurisconsultus* se declarans, dicit, quod licet homo nondum natus in iis, quæ spectant ad suum commodum habeatur pro tali; at in iis, quæ respiciunt interesse alterius, non habetur pro nato; quare cum puniri homicidium pœna mortis, sit maximum hominis præiudicium, hinc est quod hi Auctores, illum non puniant pœna vltimi supplicij, nisi fœtus sit iam natus: cum igitur in sententia horum Auctorum fœtus sit animatus, & tamen qui illum interimit non puniatur pœna mortis, constat ex tali distinctione non desumi argumentum efficax pro Gallego.

6 Secunda sententia est eorum qui credunt, non esse expectandam infantis natiuitatem, ut procurans abortum tanquam verus homicida pœna mortis puniatur; sed attendendum esse, an fœtus sit formatus. Fundamentum huius sententiæ est, quia
7 nullum Jus Ciuile affertur, quod vltimo supplicio hoc delictum puniat, & primo ex allatis legibus *l. Diuus*: punit matrem, quæ data opera partum abegit, & punit illam, sola pœna temporalis exilij. *Lex penultima, C.ad l.Cornel.de Sicar.* expressis verbis loquitur, non de eo, qui fœtum immaturum abegit, sed de eo, qui occidit infantem iam natum. At vero *l.si mulierem, ff.ad l.Cornel.de Sicar.* punit illum, qui poculo dato non solum fœtum sed matrem etiam occidit: *& l.Cicero, ff. de pœn.* punit matrem, quæ accepta pecunia, medicamentis fœtum abortiri fecit: quod delictum, cum non sit vnum, quia vltra homicidium

dium continet, etiam pecuniæ receptionem ad perpetrandum homicidium, & delationem hæreditatis ad ſecundos hæredes, nihil mirum, quod morte puniatur. Sed re vera non imponit lex iſta mortem, ſed pœnam capitalem. At vero cum ſimus, in quo Jura ſunt interpretanda, oportet illa emollire potius, quam exaſperare, *l. interpretationes, ff. de pæn.* & fauet huic explicationi Jus Canonicum quatenus *in cap. Moyſes 32. quæſt.* 2. nulla eſt diſtinctio de fœtu animato, & inanimato, ſed ſolum de fœtu formato, & informi, quæ verba ex Pſeudo-Auguſtino deſumpta, ſunt ab eo accepta *ex cap. 21. Exod.* vbi Deus non punit pœna mortis dantem cauſam abortui, niſi quando mater cum fœtu moritur.

Defendunt hanc ſententiam *Menoch. de arbitr. caſ.* 357. *&* 8 *Theſaur. dict. deciſ.* 12. *num.* 7. *&* 8. ſed hic Auctor exiſtimat fœtum non eſſe formatum regulariter, niſi poſt octavum menſem; in quo ſane decipitur; nam formatio fœtus terminatur, vt vidimus ex ſententia Medicorum, multo ante; ſed ipſe aliam circunſtantiam involuit, quam putat neceſſariam ad effectũ ut hujuſmodi delictum puniatur pœna mortis nempè vt fœtus ſit vitalis; qualis non eſt fœtus octimeſtris; & ideo dum ipſe Verſellis iudicaret, cum duobus Senatoribus ex 9 quinque, qui rotam Vercellenſem regebant, à pœna mortis liberauit mulierem quandam jam damnatam, quæ partum quidem formatum abegerat; ſed quia partus erat octimeſtris, & ideo nullo modo vitalis, vt teſtatur. *Hippochrates lib. de octimeſtr. partu* mollito Jurium rigore, obtinuit in reviſione ſententiæ, vt mulier illa à pœna mortis liberaretur. Ex hac ſententia plures modi, vltra jam indicatum, de partu octimeſtri re- 10 cedendi à rigore Jurium excogitati ſunt ab Auctoribus, quos refert *Farinac. q.* 122. *n.* 138.

Aliqui enim dicunt, temperandum eſſe rigorem, etiamſi Mulier attingeret nonum menſem: quando percuſſio non fuit 11 doloſa hoc eſt animo cauſandi abortum. *Farinac. n.* 152.

Alij, quando qui cauſam dedit abortui neſciebat, mulierem eſſe prægnantem. *Menoch. d. caſ.* 357. *numer.* 18. *Farinac.* 12 *num.* 153.

Alij, quando qui abortum causauit, pro muliere salvanda id fecit: nam in isto casu ab omni pœna Iure Ciuili imposita excusaretur. *Marian. Socin. seni. in cap. si aliquis. de Homicid. Menoch. ib. n. 20.* quia, qui vitam vnius perdidit vt alterius vitam tueretur, quando vtriusque vita periclitabatur, non deliquit.

13 Alij, in Filia, quæ suasionibus impiæ Matris, abortum in se fecit, vt suam turpitudinem occultaret, nullam pœnam agnoscunt: *Decius cons. 135.* sed alij arbitrariam reputant, *Osasc. decis.*
14 *60. n. 8. Menoch. n. 22.*

Alij, quando mulier ipsa abortum inaduertenter sibi causauit nesciens, se esse prægnantem, *Osasc. ibid. Thesaur. decis. 13. n. 3. Menoch. ibid. 23.*

15 Et alij demum temperant rigorem pœnæ mortis, quando mulier dicit se peperisse fœtum mortuum, & illum sepulturæ tradidisse, quia sine dolo præsumitur fecisse: *Thesaur. d. decis. 13. n. 7. Menoch. d. cas. 357. num. 24.*

16 Patet igitur Jura Ciuilia non statim, ac fœtus est animatus punire illius extinctionem pœna mortis, sed sæpius à pœnis capitalibus, & aliquando etiam ab omni pœna excusare. Et quamvis tam variis excusationibus à pœnis, etiam imponendis vel abstineant, vel remorentur, tamen ipsi Auctores aduertunt, & præsertim *Thesaur d. decisione 12. n. 7. & Menoch. d. cas. 357. n. 7.* semper habendam esse rationem animati fœtus propter ministerium Baptismi: quia inquit *Thesaur.* grauissimum est peccatum in foro conscientiæ propter periculum animæ, fœ-
17 tum sine Baptismo perire. *Et n. 9.* Addit Confessarios nihilominus debere in foro conscientiæ attendere, an fœtus sit animatus, & pœnitentiam congruam imponere delinquenti: non est igitur tutum in conscientia negligere, seu omittere baptisma abortiuorum eo tempore, quo Jura Civilia illos qui fœtus interitum causant, aut pœna arbitraria, aut nulla puniunt, & hoc de Jure Ciuili. Sed iam videamus, quid ex eadem distinctione fœtus animati, & inanimati, sequatur inspecto Jure Canonico.

Et primo cum Jus Canonicum attendat, non solum ad imponendas pœnas iis, qui abortum causant, sed etiam ad digno-

scendam

scendam culpam huius delicti, declarat tam illum qui abortum delet animatum, quam etiam qui inanimatum peccare mortaliter; & licet non sit verè homicida; in conscientia tamen tanquam homicida censetur: vt est expressus textus *in c. si aliquis de homicid.* in quo statuitur, quod qui ex passione potionem dederit ut impediret generationem, aut conceptum, siue etiam hominis natiuitatem, *vt homicida teneatur*, vbi Barbos. idem notat n.3. cum multis, & ideo Tertull. in Apolog. cap.3. dicebat, quod *homicidij festinatio est, prohibere nasci: nec refert natam quis eripiat animam, an disturbet nascentem; homo est qui futurus est, nam fructus in semine est &c.* quibus verbis eandem culpam homicidij cognoscit Tertull. in inanimati fœtus, ac in nece animati. Et tenent omnes cum *Couarr. in Clement. si furiosus de homicid. part. 2. §. 3. n. 1.* 18

At vero pœnam irregularitatis non imponunt Sacri Canones huic delicto, nisi quando fœtus est talis, vt eius destructio, sit verum homicidium, quod aduertit *Sayrus lib. 7. de cens. c. 1. n. 2. & Barbos. d. n. 3. Et in cap. sicut ex litterarum de homicid.* quo in loco *Innoc. III.* vigilanti verbo vsus est, dum declarans, Monachum illum esse irregularem dicit, *si viuificatus erat conceptus*: pro cuius verbi intelligentia. 19

Advertendum est ex D. Augustino quæst. 180. in Exod. & refertur in cap. quod vero 32. quæst. 2. quia cap. 21. Exod. n. 22. cum Deus decreuerit, quod qui fuit causa, vt mulier prægnans abortiuerit, & ejecerit, vt Septuag. Interpretes declarant, infantem nondum formatum, pœna arbitraria puniretur: at vero si mortua fuerit ipsa mulier puniretur pœna mortis: dicit S. Doctor. *hic de anima quæstio solet agitari, vtrum quod formatum non est, nec animatum quidem possit intelligi, & ideo non sit homicidium; quia nec exanimatum dici potest, si adhuc animam non habebat, &c.* & deinde subdit *si ergo illud informe puerperium jam quidem fuerit, sed adhuc quodam modo informiter animatum; quoniam magna de anima quæstio non est præcipitanda indiscussa temeritate sententia, ideo lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici potest anima viua in eo corpore, quod sensu caret, si talis est in carne nondum formata, & ideo nondum sensibus prædita,* 20 21 22

&c. Quando igitur anima, quæ est vita in actu primo non est
in corpore vivens in actu secundo, hoc est, non tribuit illi ope-
rationes vitales, & quidem sensitiuas, tunc juxta S. Augustini
doctrinam in tali corpore, quod, inquit, *sensu caret* viva dici
23 non potest. Non occiditur igitur id, quod non habet hanc vi-
tam in actu secundo, etiamsi habeat in se principium vitæ,
quod est anima: unde, & animatum in hoc sensu dicitur mori
ea morte, quæ opponitur vitæ, quæ est in actu secundo.

24 Hanc ingeniosam interpretationē fœtus animati, & viuifica-
ti docuit me, & indicavit Reverendissimus D. Hilarion Ran-
cata Ordinis Cisterciensis in Alma Urbe Præses Generalis
dum ad instantiam Eminentissimi, & Reuerendissimi D. D.
Marci Antonij Cardinalis Franciotti hanc meam primam dis-
putationem legere dignatus est; & coincidit cum illa Doctri-
na Aristotelis, quam supra *sect.2. vers. Et quidem, &c* tradidi,
quod homo prius vivat vita plantæ, quoad vitam quæ consi-
stit in operationibus.

Respondeo igitur ex doctrina S. Augustini, fœtum dici ani-
matum, esse aliquid minus, quam esse vivificatum: animatus
est enim, & dicitur fœtus, si habeat animam, seu vitam in actu
primo: at vero fœtus significat aliquid amplius, nempe actum
25 primum, & secundum, id est animam, & functiones vitæ sen-
sitiuæ ab eadem procedentes: quo sensu *Genesis cap.2. n.7.* Adam
à Deo perfectè delineatus, & humana corporis imagine for-
matus, post insufflatam animam dicitur *factus in animam viven-
tem*, cui *D. Paulus 1. Corinth. cap. 15. n. 45.* assimilat secundum
Adam Christum *factum in spiritum vivificantem*; ut viuificans
ibi sit idem, ac vivens in actu secundo. Plus est igitur esse vi-
vum, seu vivificatum, quam animatum, juxta D. Augustini do-
ctrinam qui non vocat puerperium vivum, quandiu sensu
caret: caret autem quandiu non habet organa sensuum; etiam-
si animam, quæ est principium sentiendi fortè habeat ante or-
ganizationem, siue, vt ipse loquitur, *sit informiter animatum;
quod in præsenti est valde notandum.*

26 Ex dictis colligitur facilè, cur iura Civilia, & Canonica
non

non puniant niſi eos,qui delent fœtus vivificatos; ut opportunè loquitur Jnnocentius III.cuius intelligentia, ut video fugit alios Canoniſtas, uno excepto Reverendiſſ. D.Hilarione, inter omnes oculatiſſimo interprete. Cum enim communis opinio pro eodem accipiat fœtum animatum, & animæ functiones exercentem, nam ex nullo alio ſigno poterant judices humani, & legum conditores dignoſcere (itavt homo, cui lex illa Exodi, & omnis alia lex, tam Canonica, quam Ciuilis eſt poſita, capax eſſet legalis obſervantiæ, quod aborciri facere mulierem, & puerperium necare,eſſet delictum homicidij) niſi ex formatione corporis organici, & vitalium functionum exercitio:ideo,ante talem formationem,vt dicebat D. Hieronym.*non reputatur homo*,licet fortè ſit homo;quia in fœtu jam vivat anima in actu primo,quod eſt dubium noſtrum.Quare in re dubia, fauorabilior pars pro delinquente fuit à lege eligenda;& huic dubio etiam Deus ipſe voluit ſe per Moyſem accomodare:ideoq; nolens rem Philoſophicam definire,ſequutus eſt hominum judicium;homines autem ex eo, quod non vident in fœtu formationem, vel operationes ſenſitivas, quæ ſunt indicia certa, quod ille fœtus ſit homo, exiſtimant rem eſſe dubiam, & putant probabile,quod ibi ſit anima: ſed quia hæc probabilitas non excludit dubium, cum non ſit aſſenſus certus, ideo ſtante hac incertitudine humani judicij, voluit Deus favere reo, ipſum à pœna mortis abſolvens, ſolàque arbitraria pœna puniens: melius eſt enim reum abſolvere, quam innocentem condemnare. 27.

Cum autem juxta ſententiam *Ariſtotelis l.7.de An.c.3.& Pliny l.7.c.6.*omnes Canoniſtæ, & Theologi,imo etiam S. Pœnitentiaria, teſte *Naldo in ſum.V.Abortus, n.2.& Diana part.7. tr.5.reſ 6.*admittat mares integrè formatos,& exercentes operationes ſenſitivas apparere die quadrageſimo à conceptu,fœminas vero die octogeſimo,& aliquando die nonageſimo;hinc eſt quod omnes conueniant in decernendis pœnis contra procurantes abortum, attendendum eſſe hoc tempus,in quo certum eſt fœtum vivere,cum vivat vita in actu ſecundo, *ſeu vivificatus ſit*,vt dicitur *in cit.cap. ſicut ex litterarum de homic.* & 28

tamen certum est, ut fatetur Gallego, & omnes Medici, & Anatomistæ consentiunt, quod ante dicta tempora, fœtus sunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod supposita communi distinctione fœtus animati, & inanimati; sicut non licet dicere, quod ante hoc tempus fœtus non sit animatus in actu primo, cum res sit dubia, vt etiam melius infra videbimus, eo quod distinctio illa procedat de animatione in actu secundo; sic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum, in quo fœtus nullo modo sit animatus, quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaque ex hoc primo dicendi modo, solum est certum tempus perfectæ, & absolutæ formationis triginta dierum in masculo, & quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina. Nos autem tempus animationis in actu primo secundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij sex modi, quibus statuitur à quibusdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1 *Albertus Magnus sentit animam rationalem in fætu masculo aliquando esse vigesima quinta die à conceptu.*

2 *Pythagorici, quos aliqui medici sequuntur, dicunt fætum masculum decima-septima, fæminam vero decima-nona die animari.*

3 *Thomas Thomay sentit decima quinta die animari.*

4 *Astrologi die decima, fætum humanum asserunt vivere.*

5 *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt; sed sol vivificat.*

6 *Alij sunt, qui dicant animā rationalem die septima infundi.*
7 *Et asserunt hanc esse sententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expressam; qui sane liber est Hippocratis.*
8 *In partubus perfectissimis gestandis requiruntur dies* 280. *ex sententia Hippocratis.*
9 *Beatissima Virgo mater Dei, suum Sanctissimum Filium gestauit diebus* 274. *in vtero; nempè sex diebus minus* 280. *respectu temporis in naturali conceptione exigiti; quia statim in primo momento fuit Christi fœtus perfectè formatus.*
10 *Imo ex hoc, non obscure colligitur fœtum viuere anima rationali ante diem septimam.*

SEcundus igitur dicendi modus est *Alberti Magni, qui lib* 9. *de An. tract.* 1. *cap.* 5. vult masculum aliquando animari die vigesimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus est *Pythagoricorum apud Censorinum de die natali c.* 12. *Nicolai Rocchei in lib. Gyneciorum de morb. mulier. cap.* 2 *2. Ricciard. in comment. Symbol. V. partus num.* 2. qui omnes numero senario apud ipsos sacro, diuidunt tempus partus septimestris dierum ducentorum decem, & decimestris, dierum ducentorum septuaginta quatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, solos vitales agnoscunt, & asserunt in septimestri, die decima septima, in decimestri, die decima nona, fœtum esse sanguineum, nutriri, & vegetari, quare cum Anima vegetans dubitetur an distinguatur in humano fœtu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fœtus humanus viuat anima rationali die decima septima, vel decima nona.

Quartus modus est *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in lib.* 3 *cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap.* 9. qui existimat fœtum decima quinta die esse animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum respirationem.

Quintus modus est, *Astrologorum ex eodem Nicolao Rocheo c.* 21. dicentium, die decima fœtum humanum uiuere; fundantur 4 *in proposit.* 51. ex Centiloquio Ptolemæi; quæ sic habet. *Vbi est Luna tempore natiuitatis, illud signum in conceptione ascendebat, & vbi*

vbi fuit in conceptione, illud signum in natiuitate ascendet, aut diametraliter, & oppositum. dicunt autem Astrologi, quod tres Planetæ superiores concurrunt ad primam fœtus formationem scilicet Saturnus suo frigore, & siccitate cōgregat, & constringit materiam generationis; Iuppiter suo spiritu illam viuificat; & Mars suo calore, & siccitate roborat, & firmat: atque hi tres Planetæ septem primis diebus operantes formāt tria præcipua membra, iecur, cor, & cerebrum. Sol deinde sua actione suggerit fœtui materiā nutritionis, & augmentationis membrorum, vt iam recipere valeat, id quod in triduo perficit. Ueneri quintam actionem adscribunt formandi membra, quam spatio complet dierum nouem, sextam actionem Mercurio tribuunt, qui assistit membrorum discretioni, & separationi, & formationi etiam instrumentorū, quæ ad vocem, & sensus exercendos sunt necessaria; & hæc omnia expedit diebus duodecim: septimam deinde actionem attribuunt Lunæ, quæ cum sit humidus Planeta toto deinde tempore, fœtum expolit, & perficit. Itaque iuxta Astrologos die decima influente sole vitam hoc tempore fœtus viuit

Sextus modus est *Ferdinandi Menæ in comment. de septimestr. part. Te ri Garzæ, Carrery, & Trosteri Martiani in notat. ad lib. Hipp ocr. de Carn. vers. 216. & Nathanaelis High mori in corp. hum. disquis. Anat l. 1. c. 5. vers. atque sic, &c.* qui dicunt septima die, à conceptó semine, animam rationalem infundi. Fundamentum huius sententiæ est in Hippocrate, qui *lib. de carn.* sic habet. *Hominis spatium temporis conformandi septem dierum est; nam septem diebus habet omnia quæ corpus habere debet.*

Et hoc dicit se pluries expertum fuisse in Abortiuis Scortorum, & concludit: *clarum & ex hoc est, quod hominis in vtero conformandi tempus septem dierum est.*

Aliqui dicunt hunc librum *de Carn.* non esse legitimum sed compositum à Polybio Hippocratis discipulo.

Sed gratis opponunt; quia aliqui ex recentioribus Medicis, vt *Iac bus Schenchius lib. 2. de plastic. sem. facult. fol. mihi 4. Antonius Mirindolus* infra citandus, & *Mercurialis Censura in Hippocratem. & Galen. in lib.* An quod *in vter. anim. cap. 3.* illum tan-

quam

quam librum Hippocratis adducunt & ideo *Ioannes Antonius Vender lib. de scriptor medicis* inter opera Polybi non recenset. Præterea, vt bene monet *Martianus* liber *de Carn.* in senectute, liber vero *de Natu. puer.* in juventute conscribi potuerunt; & ideo nihil mirum, quod in illo libro addat majorem experientiam, quam in isto in quo dicit conceptionem sexta die fuisse informem; & alioquin hic liber doctrinam Hippocratis continet solidam & receptam.

Deinde quia cuiuscumque Auctoris sit opus, quia adducit experientiam sæpius repetitam, fidem facit, & est admittendus ad practicum iudicium formandum de existentia animæ rationalis in fœtu, alioquin nemini credemus historiam referenti; quod si spatio septem dierum, homo ex sententia Hippocratis est formatus, & ex auctoritate Sacræ scripturæ *Exod.* 21. 22. quando homo est formatus datur anima pro anima, iam fœtus humanus septima die animatus erit anima rationali.

Probat autem hunc modum dicendi Martianus, nam Sanctissima Dei Genitrix etiamsi in principio, & in fine miraculosè, virtute Spiritus Sancti conceperit, & parturierit Filium suum sanctissimum; tempore tamen gestationis, menses observavit, sicut aliæ matres; nam à die Conceptionis quæ incidit in vigesimam quintam diem Martij, usque ad partum, qui fuit media nocte præcedente vigesimam quintam Decembris, ut communis Eclesiæ testatur Auctoritas; dies ducenti septuaginta 8
quatuor fuerunt. At certum est ex doctrina Hippocratis, quem præceptorem in hac materia recipiunt omnes, tempus, quo perfectissimi fœtus in vtero morantur, à conceptione, inquam ad horam partus, esse dierum ducentorum octoginta, vt ipse testatur *in lib. de Septimestri partu vers.* 76. & clarius *in lib. de Carn. vers.* 140.

Cum itaque tempus gestationis vteri communiter sit dierum ducentorum octoginta, & qui ante hoc tempus nascuntur, ob aliquam violentiam euenire docet idem *Hippoc. l. de Nat. puer. vers.* 470. tempus vero quo Christus Dñs in utero sanctiss. 9
Virginis commoratus est, statuatur ab Ecclesia dierum ducentorum septuaginta quatuor; siquidē in momento, vt dictum est,

corpus fuit integrè organizatum; ſequitur horum duorum temporum, nempe dierum ducentorum octoginta, & ducentorum ſeptuaginta quatuor differentiam, in ſex diebus conſiſtere, quibus expletis, articulationem conceptus abſolui, & rationalem animam infundi, ab Hippocrate ſtatutum eſt.

Verum quia fieri poteſt, ut quod Hippocrates in Scortorum conceptibus violenter excuſſis obſervavit, etiam anteactis diebus factum eſſet, & humanam cognitionem latuerit: idèo Martianus concludit, poſitionem Hippocratis, quod articulatio fœtus ſeptima die ſit completa, non eſſe abſurdam, ſed rationabilem, & fortaſſe etiam veram, nam inquit indubitata veritas à ſolo Deo eſt.

Liceat igitur mihi addere, quod non propterea certi ſumus hominem, non vivere anima rationali ante ſeptimam diem,
10 & ideo ſunt alij modi dicendi.

SECTIO VII.

Referuntur alij duo modi explicandi tempus animationis juxta quartam ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Ante diem ſeptimum, dicunt aliqui vivere anima rationali humanum fœtum.*

2 *Et videtur expreſſa ſententia Ariſtotelis.*

3 *Ex admirabili artificio humani corporis infertur ſolum Deum eſſe eius cauſam efficientem.*

4 *Et probari videtur ex ſacris litteris.*

5 *Alij recentiores dicunt tertia die à conceptione animam rationalem eſſe in fœtu, & videtur eſſe ſententia Avicennæ.*

6 *Hi Auctores cum Scoto, Galeno, & alijs dicunt animam ipſam rationalem efficere tam elegantem ſui corporis formationem.*

7 *Berſabea à Davide cognita non ſtatim, ſed poſt aliquot horas certificata eſt de conceptu.*

8 *Fœtu*

8 *Fœtus in ſacris litteris ponitur pro fœtu animato.*

9 *Cum non videatur diſtinguenda cauſa efficiens fœtum à vi formatiua membranarum, & aliarum diſsimilarium partium, quæ tertia die incipiunt formari, infertur, animam ibi eſſe tertia die.*

10 *Non poteſt membranarum formatio eſſe à ſolo vteri calore, vt cruſta panis à calore clibani.*

11 *Membranæ autem, quod quinta, vel ſexta die ſint formatæ, auctoritate & experientia probatur.*

12 *Seminum mixtio in vtero fit ſubito: natura enim non eſt otioſa, nec momento temporis.*

13 *In prima rerum effectione agens non operatur cum omnibus requiſitis, quæ poſtea quando eſt in perfectiori ſtatu exigit.*

SEptimus modus dicendi, & explicandi ſententiam probabiliorem, quæ dicit in humano fœtu nullam animam præcedere vitam rationalem, eſt *Antonij Mirindoli Art. Med. par.* 1 1. *lib.* 4. *cap.* 8. *fol.* 118. *verſ. Quare à &c.* qui ſentit intra ſeptem dies, & ante diem ſeptimum fœtum nutriri, & eſſe animatum anima rationali; quia tunc viuit cum nutritur; moueri autem circa quadrageſimum diem apparet; ergo priùs, inquit, viuebat anima vegetante; & coniectat hic auctor fœtum viuere, cum primum vitæ filamenta ſunt formata; tunc enim ad conſervationem ſucco alimentari irrorante per vaſa vmbilicalia nutritur, quæ ut vidimus ex obſeruatione Hippocratis intra ſeptem dies accidunt; *at*, inquit, *quocunque die viuat, eo* 2 *ipſo Deus animam rationalem per creationem infundit,* ita ille; cui fauere videtur *Ariſt. lib.* 7 *de Hiſtor. animal cap.* 3. vbi ait: *Sed ſi ſemen intra ſeptimum diem intus permanſerit, conceptum iam eſſe certum eſt*; Ad hunc ſeptimum dicendi modum pertinet *Fernelius lib.* 7 *de Homin. procreat* quatenus dicit die ſeptima membra ſitu, & ſubſtantia apparere diſcreta; & hanc ſententiam aſſeruiſſe auctores illuſtres teſtatur *Ludouicus Bonaciolus Muliebrium lib.* 2. *cap.* 2. *fol. mihi* 708. & 716. qui etiam illam ſequitur dummodo ſemen non ſit effuſum. Explicat ſeipſum, & defendit ſuam ſententiam Mirindolus quatenus *dict. cap.* 3. diſcuſſis,

de An.cap.vltim.in fine qui dicit ipsam animam efficere sui corporis conseruationem,quia ipsa separata corpus interit,& tabescit.Ergo Ipsa erit formatrix membrorum.

Et quidem sententia Fieni habet etiam ex sacris literis probabilitatem, *nam lib.2.Regum cap.11.vers.5.* refertur Historia Dauidis cum Bersabea adulterantis, qui vt patet ex textu, & notauit *Abulensis q.11.*in hunc locum , statim ipsam per noctem cognouit,& primo mane,vt factum non innotesceret, remisit in propriam domum,quam historiam referens Spiritus sanctus ait, *dormiuit,cũ ea statimque sanctificata est ab immũditia sua* id est mundata est à fluxu menstruo,quo tunc laborabat,vt *Sanctius*,& alij explicant; *& reuersa est in domum suam concepto fætu; mittensque nuncia Dauid,& ait concepi,&c.* hoc vltimum verbum *concepi*,etiamsi nihil aliud addatur,intelligi debet de fœtu tum quia paulo ante dictum fuit *concepto fætu* tum quia non potest significare nisi,vel fœtum , vel materiam , id est semen;at hoc secundum dici non potest;nam quando sacræ literæ nominant præuiam generationis materiam,illam disertis verbis exprimunt, *vt c.14.vers.4. Iobi*, dum de homine dicunt esse *de immundo conceptum semine*,tum quia si mulier voluisset monere solum modo Regem,quod semen conceperat commodius id fecisset per se ipsam,quam per nuncium,& antequam regiam domum egrederetur;tunc enim satis nouerat,se illud retinuisse,neque effluxum passam,sed ignorabat, an genuisset fœtum: ideo cum hoc scire non posset nisi aliquot horæ laberentur, expectauit signum certum generationis,Ita explicant *Glos Hugo Cardinalis,& Pineda in Salom.lib.1.c.7.n.5.*

Manet igitur,quod de fœtu intelligatur verbum illud *Concepi*,ideo ex Hebraica radice *Marius de Calasco in concord.Hebra. tom.1.fol.1339.* transfert, *& concepit mulier , & dixit pragnans ego.* At vero quoties Sacræ Literæ vtuntur hoc nomine *fætus* absolutè,& simpliciter prolato ,intelligunt de fœtu animato, ideo *Genes. cap.28. vers.4.* de Vxore Judæ dicit vulgata: *rur-*
8 *sumque concepto fætu.Pagninus* transfert, *& concepit,& peperit filium*,& *Genes.cap.31.vers.8.*de pecoribus Jacob *Vulgata* habet: *Pariebant oues diuersos fætus* ; *Pagninus* vertit : *Pariebant*

omnes

omnes pecudes maculis reſperſas: Et *Levit.cap.22 verſ.28. Siue bos, ſiue ovis non immolabuntur vna die cum fœtibus ſuis*: *Tagninus.* habet: *bouem autem vel pecus ipſum & filium eius immolabitis die vna*: *Septuaginta, Vitulum, & ovem ipſam, & filios non iugulabis in die vno. Chald. bouem, aut ovem non immolabitis vno die cum filio, & Iob.c.21.n.10. Vacca peperit, & non eſt privata fœtu ſuo. Prou.c.17.12. expedit magis vrſa occurrere raptis fœtibus, quam fatuo confidenti ſibi in ſua ſtultitia.* Cant.c.4.2. *dentes tui ſicut greges tonſarum quæ aſcenderunt de lavacro omnes gemellis fœtibus; & non eſt ſterilis inter eas, &c.* Hebræ. *omnes gemellos fœtus edentes.* Chald. *omnes pariebant gemellos.* Hierem c.31.2. *& confluent ad bona domini, ſuper frumento & vino, & oleo & fœtu pecorum, & armentorum.* Hebr. *& ſuper filios pecorum & boum.*

Itaque iuxta Sermonem ſacrarum literarum, idem erit *concepto fœtu*, & concepto filio. At vero notandum ex *Abulenſ. q.8.* Quod ideo Dauid remiſit illam in domum ſuam, ne vel ad breue tempus viſa mulier in Palatio Regis, malam ſuæ famæ, ſuſpicionem excitaret; ergo intra breue tempus à Conceptione vel præparatione materiæ Anima rationalis eſt in fœtu.

Hic diſcurſus ſi quid probat, probat etiam, quod poſt aliquot horas materia generationis animatur vita rationali; ut videbimus in decimo modo.

Probat deinde Fienus ſuam ſententiam, ratione, primo; cum 9 non ſint temere, & ſine neceſſitate multiplicanda entia, non eſt credendum vim formatiuam membranarum diſtingui ab illa quæ fœtum efficit; ſed vnam, & eandem animam rationalem formare primas membranas, & corporis membra; ſed quod format membranas debet tertia die eſſe in ſemine, ergo, &c.

Secundo quia membranæ fœtus gratia formantur, iiſque ſemẽ obducitur, ne ſordibus vteri, & ſanguine menſtruo fœdetur. néve diffluat, & utero excidat, aut ſpiritus inexiſtens exhalet.

Tertio; quia vaſa umbilicalia conformentur ab eadem cauſa, à qua fœtus: ergo & membranæ; debent enim membranæ cum venis umbilicalibus apte coniungi, & vaſa umbilicalia ipſis veſtiri, & ipſas perforatas pertranſire: at illa vnio, & connexio non poteſt fieri à conformatrice diuerſa.

Minorem

&c. Quando igitur anima, quæ est vita in actu primo non est in corpore vivens in actu secundo, hoc est, non tribuit illi operationes vitales, & quidem sensitiuas, tunc juxta S. Augustini
23 doctrinam in tali corpore, quod, inquit, *sensu caret* viva dici non potest. Non occiditur igitur id, quod non habet hanc vitam in actu secundo, etiamsi habeat in se principium vitæ, quod est anima: unde, & animatum in hoc sensu dicitur mori ea morte, quæ opponitur vitæ, quæ est in actu secundo.

24 Hanc ingeniosam interpretationē fœtus animati, & viuificati docuit me, & indicavit Reverendissimus D. Hilarion Rancata Ordinis Cisterciensis in Alma Urbe Præses Generalis dum ad instantiam Eminentissimi, & Reuerendissimi D. D. Marci Antonij Cardinalis Franciotti hanc meam primam disputationem legere dignatus est; & coincidit cum illa Doctrina Aristotelis, quam supra *sect. 2. vers. Et quidem, &c* tradidi, quod homo prius vivat vita plantæ, quoad vitam quæ consistit in operationibus.

Respondeo igitur ex doctrina S. Augustini, fœtum dici animatum, esse aliquid minus, quam esse vivificatum: animatus est enim, & dicitur fœtus, si habeat animam, seu vitam in actu primo: at vero fœtus significat aliquid amplius, nempe actum
25 primum, & secundum, id est animam, & functiones vitæ sensitiuæ ab eadem procedentes: quo sensu *Genesis cap. 2. n. 7.* Adam à Deo perfectè delineatus, & humana corporis imagine formatus, post insufflatam animam dicitur *factus in animam viventem*, cui *D. Paulus 1. Corinth. cap. 15. n. 45.* assimilat secundum Adam Christum *factum in spiritum vivificantem*; ut viuificans ibi sit idem, ac vivens in actu secundo. Plus est igitur esse vivum, seu vivificatum, quam animatum, juxta D. Augustini doctrinam qui non vocat puerperium vivum, quandiu sensu caret: caret autem quandiu non habet organa sensuum; etiamsi animam, quæ est principium sentiendi fortè habeat ante organizationem, siue, vt ipse loquitur, *sit informiter animatum; quod in præsenti est valde notandum.*

26 Ex dictis colligitur facilè, cur iura Civilia, & Canonica

non

non puniant nisi eos, qui delent fœtus vivificatos; ut opportunè loquitur Innocentius III. cuius intelligentia, ut video fugit alios Canonistas, uno excepto Reverendiss. D. Hilarione, inter omnes oculatissimo interprete. Cum enim communis opinio pro eodem accipiat fœtum animatum, & animæ functiones exercentem, nam ex nullo alio signo poterant judices humani, & legum conditores dignoscere (ita vt homo, cui lex illa Exodi, & omnis alia lex, tam Canonica, quam Ciuilis est posita, capax esset legalis observantiæ, quod abortiri facere mulierem, & puerperium necare, esset delictum homicidij) nisi ex formatione corporis organici, & vitalium functionum exercitio: ideo, ante talem formationem, vt dicebat D. Hieronym. *non reputatur homo*, licet fortè sit homo; quia in fœtu jam vivat anima in actu primo, quod est dubium nostrum. Quare in re dubia, fauorabilior pars pro delinquente fuit à lege eligenda; & huic dubio etiam Deus ipse voluit se per Moysem accomodare: ideoq; nolens rem Philosophicam definire, sequutus est hominum judicium; homines autem ex eo, quod non vident in fœtu formationem, vel operationes sensitivas, quæ sunt indicia certa, quod ille fœtus sit homo, existimant rem esse dubiam, & putant probabile, quod ibi sit anima: sed quia hæc probabilitas non excludit dubium, cum non sit assensus certus, ideo stante hac incertitudine humani judicij, voluit Deus favere reo, ipsum à pœna mortis absolvens, solàque arbitraria pœna puniens: melius est enim reum absolvere, quam innocentem condemnare. 27.

Cum autem juxta sententiam *Aristotelis l.7. de An. c.3. & Plinij l.7. c.6.* omnes Canonistæ, & Theologi, imo etiam S. Pœnitentiaria, teste *Naldo in sum. V. Abortus, n.2. & Diana part.7. tr.5. res.6.* admittat mares integrè formatos, & exercentes operationes sensitivas apparere die quadragesimo à conceptu, fœminas vero die octogesimo, & aliquando die nonagesimo; hinc est quod omnes conueniant in decernendis pœnis contra procurantes abortum, attendendum esse hoc tempus, in quo certum est fœtum vivere, cum vivat vita in actu secundo, *seu vivificatus sit*, vt dicitur *in cit. cap. sicut ex litterarum de homic.* & 28

tamen certum eſt, ut fatetur Gallego, & omnes Medici, & Anatomiſtæ conſentiunt, quod ante dicta tempora, fœtus ſunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod ſuppoſita communi diſtinctione fœtus animati, & inanimati; ſicut non licet dicere, quod ante hoc tempus fœtus non ſit animatus in actu primo, cum res ſit dubia, vt etiam melius infra videbimus, eo quod diſtinctio illa procedat de animatione in actu ſecundo; ſic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum, in quo fœtus nullo modo ſit animatus, quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaque ex hoc primo dicendi modo, ſolum eſt certum tempus perfectæ, & abſolutæ formationis triginta dierum in maſculo, & quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina. Nos autem tempus animationis in actu primo ſecundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij ſex modi, quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1 *Albertus Magnus ſentit animam rationalem in fœtu maſculo aliquando eſſe vigeſima quinta die à conceptu.*

2 *Pythagorici, quos aliqui medici ſequuntur, dicunt fœtum maſculum decima-ſeptima, fœminam vero decima-nona die animari.*

3 *Thomas Thomay ſentit decima quinta die animari.*

4 *Aſtrologi die decima, fœtum humanum aſſerunt vivere.*

5 *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt; ſed ſol vivificat.*

6. Alij

6 *Alij sunt, qui dicant animã rationalem die septima infundi.*

7 *Et asserunt hanc esse sententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expressam; qui sane liber est Hippocratis.*

8 *In partubus perfectissimis gestandis requiruntur dies 280. ex sententia Hippocratis.*

9 *Beatissima Virgo mater Dei, suum Sanctissimum Filium gestauit diebus 274. in vtero; nempè sex diebus minus 280. respectu temporis in naturali conceptione exigiti; quia statim in primo momento fuit Christi fœtus perfectè formatus.*

10 *Imo ex hoc, non obscure colligitur fœtum viuere anima rationali ante diem septimam.*

SEcundus igitur dicendi modus est *Alberti Magni, qui lib 9. de An. tract. 2. cap. 5.* vult masculum aliquando animari die vigesimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus est *Pythagoricorum apud Censorinum de die natali c. 12. Nicolai Rocchei in lib. Gyneciorum de morb. mulier. cap. 2. Ricciard. in comment. Symbol. V. partus num. 2.* qui omnes numero senario apud ipsos sacro, diuidunt tempus partus septimestris dierum ducentorum decem, & decimestris, dierum ducentorum septuaginta quatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, solos vitales agnoscunt, & asserunt in septimestri, die decima septima, in decimestri, die decima nona, fœtum esse sanguineum, nutriri, & vegetari, quare cum Anima vegetans dubitetur an distinguatur in humano fœtu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fœtus humanus viuat anima rationali die decima septima, vel decima nona. 2

Quartus modus est *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in lib. cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap. 9.* qui existimat fœtum decima quinta die esse animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum respirationem. 3

Quintus modus est, *Astrologorum ex eodem Nicolao Rocheo c. 21.* dicentium, die decima fœtum humanum uiuere; fundantur *in proposit. 51.* ex Centiloquio Ptolemæi; quæ sic habet. *Vbi est Luna tẽpore natiuitatis, illud signum in conceptione ascendebat, &* 4

vbi

vbi fuit in conceptione, illud signum in natiuitate ascendet, aut diametraliter, & oppositum. dicunt autem Astrologi, quod tres Planetæ superiores concurrunt ad primam fœtus formationem scilicet Saturnus suo frigore, & siccitate cōgregat, & constringit materiam generationis; Iuppiter suo spiritu illam viuificat; & Mars suo calore, & siccitate roborat, & firmat: atque hi tres Planetæ septem primis diebus operantes formāt tria præcipua membra, iecur, cor, & cerebrum. Sol deinde sua actione suggerit fœtui materiā nutritionis, & augmentationis membrorum, vt iam recipere valeat, id quod in triduo perficit. Veneri quintam actionem adscribunt formandi membra, quam spatio complet dierum nouem, sextam actionem Mercurio tribuunt, qui assistit membrorum discretioni, & separationi, & formationi etiam instrumentorū, quæ ad vocem, & sensus exercendos sunt necessaria; & hæc omnia expedit diebus duodecim: septimam deinde actionem attribuunt Lunæ, quæ cum sit humidus Planeta toto deinde tempore, fœtum expolit, & perficit. Itaque iuxta Astrologos die decima influente sole vitam hoc tempore fœtus viuit

Sextus modus est *Ferdinandi Menæ in comment. de septimestr. part. Petri Garziæ, Carrery, & Trosperi Martiani in notat. ad lib. Hipp ocr. de Carn. vers. 216. & Nathanaelis Highmori in corp. hum. disquis. Anat. l. 1. c. 5. vers. atque sic, &c.* qui dicunt septima die, à concepto semine, animam rationalem infundi. Fundamentum huius sententiæ est in Hippocrate, qui *lib. de carn.* sic habet. *Hominis spatium temporis confirmandi septem dierum est; nam septem diebus habet omnia quæ corpus habere debet.*

Et hoc dicit se pluries expertum fuisse in Abortiuis Scortorum, & concludit: *clarum & ex hoc est, quod hominis in vtero confirmandi tempus septem dierum est.*

Aliqui dicunt hunc librum *de Carn.* non esse legitimum sed compositum à Polybio Hippocratis discipulo.

Sed gratis opponunt; quia aliqui ex recentioribus Medicis, vt *Iac. I us Schenchius lib. 2. de plastic. sem. facult. fol. mihi* 4. *Antonius Mirindolus* infra citandus, & *Mercurialis Censura in Hippocratem. & Galen. in lib.* An quod *in vter. anim. cap.* 3. illum tan-

quam

quam librum Hippocratis adducunt & ideo *Ioannes Antonius Vender.lib.de ſcriptor.medicis* inter opera Polybi non recenſet. Præterea, vt bene monet *Martianus* liber *de Carn.* in ſenectute, liber vero *de Natu.puer.* in juventute conſcribi potuerunt; & ideo nihil mirum, quod in illo libro addat majorem experientiam, quam in iſto in quo dicit conceptionem ſexta die fuiſſe informem; & alioquin hic liber doctrinam Hippocratis continet ſolidam & receptam.

Deinde quia cuiuſcumque Auctoris ſit opus, quia adducit experientiam ſæpius repetitam, fidem facit, & eſt admittendus ad practicum iudicium formandum de exiſtentia animæ rationalis in fœtu, alioquin nemini credemus hiſtoriam referenti; quod ſi ſpatio ſeptem dierum, homo ex ſententia Hippocratis eſt formatus, & ex auctoritate Sacræ ſcripturæ *Exod.*21.22.quando homo eſt formatus datur anima pro anima, iam fœtus humanus ſeptima die animatus erit anima rationali.

Probat autem hunc modum dicendi Martianus, nam Sanctiſſima Dei Genitrix etiamſi in principio, & in fine miraculosè, virtute Spiritus Sancti conceperit, & parturierit Filium ſuum ſanctiſſimum; tempore tamen geſtationis, menſes obſervavit, ſicut aliæ matres; nam à die Conceptionis quæ incidit in vigeſimam quintam diem Martij, uſque ad partum, qui fuit media nocte præcedente vigeſimam quintam Decembris, ut communis Eccleſiæ teſtatur Auctoritas; dies ducenti ſeptuaginta 8
quatuor fuerunt. At certum eſt ex doctrina Hippocratis, quem præceptorem in hac materia recipiunt omnes, tempus, quo perfectiſſimi fœtus in vtero morantur, à conceptione, inquam ad horam partus, eſſe dierum ducentorum octoginta, vt ipſe teſtatur *in lib. de Septimeſtri partu verſ.*76. & clarius *in lib.de Carn. verſ.*140.

Cum itaque tempus geſtationis vteri communiter ſit dierum ducentorum octoginta, & qui ante hoc tempus naſcuntur, ob aliquam violentiam euenire docet idem *Hippoc.l.de Nat. puer.verſ.*470.tempus vero quo Chriſtus Dñs in utero ſanctiſſ. 9
Virginis commoratus eſt, ſtatuatur ab Eccleſia dierum ducentorum ſeptuaginta quatuor; ſiquidē in momento, vt dictum eſt,

corpus fuit integrè organizatum; sequitur horum duorum temporum, nempe dierum ducentorum octoginta, & ducentorum septuaginta quatuor differentiam, in sex diebus consistere, quibus expletis, articulationem conceptus absolui, & rationalem animam infundi, ab Hippocrate statutum est.

Verum quia fieri potest, ut quod Hippocrates in Scortorum conceptibus violenter excussis observavit, etiam anteactis diebus factum esset, & humanam cognitionem latuerit: idèo Martianus concludit, positionem Hippocratis, quod articulatio fœtus septima die sit completa, non esse absurdam, sed rationabilem, & fortasse etiam veram, nam inquit indubitata veritas à solo Deo est.

Liceat igitur mihi addere, quod non propterea certi sumus
10 hominem, non vivere anima rationali ante septimam diem, & ideo sunt alij modi dicendi.

SECTIO VII.

Referuntur alij duo modi explicandi tempus animationis juxta quartam sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Ante diem septimum, dicunt aliqui vivere anima rationali humanum fœtum.*

2 *Et videtur expressa sententia Aristotelis.*

3 *Ex admirabili artificio humani corporis infertur solum Deum esse eius causam efficientem.*

4 *Et probari videtur ex sacris litteris.*

5 *Alij recentiores dicunt tertia die à conceptione animam rationalem esse in fœtu, & videtur esse sententia Avicennæ.*

6 *Hi Auctores cum Scoto, Galeno, & alijs dicunt animam ipsam rationalem efficere tam elegantem sui corporis formationem.*

7 *Bersabea à Davide cognita non statim, sed post aliquot horas certificata est de conceptu.*

8 *Fœtus*

8 *Fœtus in sacris litteris ponitur pro fœtu animato.*

9 *Cum non videatur distinguenda causa efficiens fœtum à vi formatiua membranarum, & aliarum dissimilarium partium, quæ tertia die incipiunt formari, infertur, animam ibi esse tertia die.*

10 *Non potest membranarum formatio esse à solo vteri calore, vt crusta panis à calore clibani.*

11 *Membranæ autem, quod quinta, vel sexta die sint formatæ, auctoritate & experientia probatur.*

12 *Seminum mixtio in vtero fit subito: natura enim non est otiosa, nec momento temporis.*

13 *In prima rerum effectione agens non operatur cum omnibus requisitis, quæ postea quando est in perfectiori statu exigit.*

SEptimus modus dicendi, & explicandi sententiam probabiliorem, quæ dicit in humano fœtu nullam animam præcedere vitam rationalem, est *Antonij Mirindoli Art. Med. par.* 1 *1. lib. 4. cap. 8. fol. 118. vers. Quare à &c.* qui sentit intra septem dies, & ante diem septimum fœtum nutriri, & esse animatum anima rationali; quia tunc viuit cum nutritur; moueri autem circa quadragesimum diem apparet; ergo priùs, inquit, viuebat anima vegetante; & coniectat hic auctor fœtum viuere, cum primum vitæ filamenta sunt formata; tunc enim ad conseruationem succo alimentari irrorante per vasa vmbilicalia nutritur, quæ ut vidimus ex obseruatione Hippocratis intra septem dies accidunt; *at*, inquit, *quocunque die viuat, eo* 2 *ipso Deus animam rationalem per creationem infundit*, ita ille; cui fauere videtur *Arist. lib. 7 de Histor. animal cap.* 3. vbi ait: *Sed si semen intra septimum diem intus permanserit, conceptum iam esse certum est*; Ad hunc septimum dicendi modum pertinet *Fernelius lib. 7 de Homin. procreat* quatenus dicit die septima membra situ, & substantia apparere discreta; & hanc sententiam asseruisse auctores illustres testatur *Ludouicus Bonaciolus Muliebrium lib. 2. cap. 1. fol. mihi* 708. & 716. qui etiam illam sequitur dummodo semen non sit effusum. Explicat seipsum, & defendit suam sententiam Mirindolus quatenus *dict. cap. 3.* discussis,

& exclusis variis sententiis de prolifica hominis forma fatetur se de fœtus humani formatione causam ambigere: nam cum summam in huius fabrica, & sapientiam, & potentiam videat, adduci non potest, vt credat, quod quæ in semine est anima vegetalis, fœtum ipsa formet; cum non modo sapiens non sit, sed omni prorsus ratione careat; & ideo docet hic auctor, Deum solum, vel Angelum ad illius custodiam deputatum, causam esse illius substantialis, & admirandæ organizationis, quatenus applicando actiua passiuis perfectam membrorum formationem molitur.

Hic modus dicendi licet sit parum philosophicus non est omnino inverisimilis, nec improbandus quoad efficientiā solius Dei; nam re vera Sacræ literæ speciali quadam emphasi, & expressione loquuntur, quod humani corporis formatio sit à
4 Deo; & quidem diuerso modo, ac alij naturales effectus ab ipso producuntur, siquidem Jobi cap. 10. 8. dicitur: *Manus tuæ Domine fecerunt me, & plasmaverunt me totum in circuitu.* Psalm. 118. vers. 73. *Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me*, & Psal. 128. vers. 5. & 6. *Tu formasti me, & posuisti super me manum tuam:* & quia opificium est apprimè mirandum subdit: *Mirabilis facta est scientia tua ex me*: vbi Lyran. exponit *ob incomprehensibilem modum procedendi Divinæ bonitatis*.

Et ne aliquis putaret hæc dici à Davide de prima Adæ formatione addit: *Non est occultatum os meum à te quod fecisti in occulto. Psal 32. vers. 5. qui finxit sigillatim corda eorum: Et Isaiæ cap. 64 vers. 8. Et nunc Domine Pater noster es tu, nos vero lutum, & Fictor noster es tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Et Hieremiæ cap. 1. vers. 5. Priusquam te formarem in vtero novi te: Et Machabæ.* 2. c. 7. illa mater septem filiorum dicebat de illis, quos ipsa conceperat in utero, *Singulorum membra non ego ipsa compegi, sed enim mundi Creator:* Et Lucæ 11. vers. 40. Christus Dominus reprehendens Pharisæos, quia solum ad externam corporis speciem attenderent, non autem ad animæ ornatum, eodem modo loquitur de corporis humani, & animæ formatione dicens: *Stulti, nonne qui fecit quod de foris est, etiam id, quod de intus est fecit?* Et passim alibi sacra

sacra eloquia eodem modo loquuntur de animæ rationalis, & humani corporis à Deo formatione: Et Sancti Patres etiam, præsertim vero auctor *lib. de Eccles. Dogmat. c.* 14. dicit Deum esse nostrorum corporum formatorem, & *Tertullianus.* qui de animæ nostræ substantia non benè sensit *lib. de An. cap. 37.* dicit Angelum esse humani corporis opificem, hoc est, vt Mirindolus interpretatur, Angelum custodem sicuti eiusdem animæ est efficiens ita, & corporis.

Sed licet falsum sit, Angelum Custodem animam rationalem creare, cum iuxta meliores Theologos: creare, sit solius Dei; non est tamen incredibile ex modo loquendi sacræ scripturæ quod sicut Deus propter animæ nostræ nobilitatem, & excellentiam (quod erudite probat P. Theoph. Raynaud, de ortu infan. cap. 10. n. 27. & 28. ita est eius causa, vt excludatur omnis alia naturalis concausa, eodem modo sit nostri corporis Artifex propter stupendi operis elegantiam,

Octavus dicendi modus est *Auicennæ, qui lib. 9. de nat. animal cap. 3.* dicit animam rationalem infundi aliquando tertia die à conceptione, ita refertur ab aliquibus, & præsertim *à Bellecchio de cas. b. reseru. p. 2. quæst. 8, num. 66.* Sed ego attentè perlegi Auicennam, nec aliquid tale adinueni, solum vidi quod *l. 16 cap. 1.* quia in homine virtus sensitiua, & ratiocinatiua sunt idem subiecto, ex hoc infert Auicenna quod dum ex materia spermatica; quam ipse dicit butyrosam generatur homo; complentur simul membra pertinentia ad sensum, & ad rationem: non longe igitur abest Auicenna ab hoc modo dicendi, sed quidquid sit, hunc modum docet, & probat accuratè *Thomas Fienus* dum *lib. de vi formatrice fœtus quæst. 8. concl. 11.* dicit tertia die completam esse organizationem accidentalem, & iam deinde mēbra formari, & vitæ filamenta apparere: id quod non malè ex præcitata obseruatione Hippocratis suadetur: at vero Fienus substantialis organizationis videns nullam aliam conuenientem causam naturalem assignari posse, cum *Scoto; Galeno*, & aliis asserit, esse ipsam animam rationalem, quæ per creationem 6
ibi à Deo infusa efficit sui corporis substantialem organizationem. Et videtur non alienus ab hac sententia *Aristoteles*

de An.cap.vltim.in fine qui dicit ipsam animam efficere sui corporis conseruationem, quia ipsa separata corpus interit, & tabescit. Ergo Ipsa erit formatrix membrorum.

Et quidem sententia Fieni habet etiam ex sacris literis probabilitatem, *nam lib.2.Regum cap.11.vers.5.* refertur Historia Dauidis cum Bersabea adulterantis, qui vt patet ex textu, & notauit *Abulensis q.11.in* hunc locum, statim ipsam per noctem cognouit, & primo mane, vt factum non innotesceret, remisit in propriam domum, quam historiam referens Spiritus sanctus ait, *dormiuit, cũ ea statimque sanctificata est ab immũditia sua* id est mundata est à fluxu menstruo, quo tunc laborabat, vt *Sanctius*, & alij explicant; *& reuersa est in domum suam concepto fœtu; mittensque nuncia Dauid, & ait concepi, &c.* hoc vltimum verbum *concepi*, etiamsi nihil aliud addatur, intelligi debet de fœtu tum quia paulo ante dictum fuit *concepto fœtu* tum quia non potest significare nisi, vel fœtum, vel materiam, id est semen; at hoc secundum dici non potest; nam quando sacræ literæ nominant præuiam generationis materiam, illam disertis verbis exprimunt, *vt c.14.vers.4. Iobi*, dum de homine dicunt esse *de immundo conceptum semine*, tum quia si mulier voluisset monere solum modo Regem, quod semen conceperat commodius id fecisset per se ipsam, quam per nuncium, & antequam regiam domum egrederetur; tunc enim satis nouerat, se illud retinuisse, neque effluxum passam, sed ignorabat, an genuisset fœtum: ideo cum hoc scire non posset nisi aliquot horæ laberentur, expectauit signum certum generationis, Ita explicant *Glos. Hugo Cardinalis, & Pineda in Salom.lib.1.c.7.n.5.*

Manet igitur, quod de fœtu intelligatur verbum illud *Concepi*, ideo ex Hebraica radice *Marius de Calasco in concord. Hebra. tom.1.fol.1339.* transfert, *& concepit mulier, & dixit prægnans ego.* At vero quoties Sacræ Literæ vtuntur hoc nomine *fœtus* absolutè, & simpliciter prolato, intelligunt de fœtu animato, ideo *Genes. cap.28. vers.4.* de Uxore Judæ dicit vulgata: *rur-*
8 *sumque concepto fœtu. Pagninus* transfert, *& concepit, & peperit filium*, & *Genes.cap.31.vers.8.* de pecoribus Jacob *Vulgata* habet: *Pariebant oues diuersos fœtus*: *Pagninus* vertit: *Pariebant omnes*

omnes pecudes maculis reſperſas: Et Levit. cap. 22 verſ. 28. Siue bos, ſiue ovis non immolabuntur vna die cum fœtibus ſuis: Pagninus habet: bouem autem vel pecus ipſum & filium eius immolabitis die vna: Septuaginta, Vitulum, & ovem ipſam, & filios non jugulabis in die vno. Chald. bouem, aut ovem non immolabitis vno die cum filio, & Iob. c. 21. n. 10. Vacca peperit, & non eſt privata fœtu ſuo. Prou. c. 17. 12. expedit magis vrſæ occurrere raptis fœtibus, quam fatuo confidenti ſibi in ſua ſtultitia. Cant. c. 4. 2. dentes tui ſicut greges tonſarum quæ aſcenderunt de lavacro omnes gemellis fœtibus; & non eſt ſterilis inter eas, &c. Hebræ. omnes gemellos fœtus edentes. Chald. omnes pariebant gemellos. Hierem c. 31. 2. & confluent ad bona domini, ſuper frumento & vino, & oleo & fœtu pecorum, & armentorum. Hebr. & ſuper filios pecorum & boum.

Itaque iuxta Sermonem ſacrarum literarum, idem erit concepto fœtu, & concepto filio. At vero notandum ex *Abulenſ.* q. 8. Quod ideo Dauid remiſit illam in domum ſuam, ne vel ad breue tempus viſa mulier in Palatio Regis, malam ſuæ famæ, ſuſpicionem excitaret; ergo intra breue tempus à Conceptione vel præparatione materiæ Anima rationalis eſt in fœtu.

Hic diſcurſus ſi quid probat, probat etiam, quod poſt aliquot horas materia generationis animatur vita rationali; ut videbimus in decimo modo.

Probat deinde Fienus ſuam ſententiam, ratione, primo; cum 9
non ſint temere, & ſine neceſſitate multiplicanda entia, non eſt credendum vim formatiuam membranarum diſtingui ab illa quæ fœtum efficit; ſed vnam, & eandem animam rationalem formare primas membranas, & corporis membra; ſed quod format membranas debet tertia die eſſe in ſemine, ergo, &c.

Secundo quia membranæ fœtus gratia formantur, iiſque ſemẽ obducitur, ne ſordibus vteri, & ſanguine menſtruo fœdetur, neve diffluat, & utero excidat, aut ſpiritus inexiſtens exhalet.

Tertio; quia vaſa umbilicalia conformentur ab eadem cauſa, à qua fœtus: ergo & membranæ; debent enim membranæ cum venis umbilicalibus apte coniungi, & vaſa umbilicalia ipſis veſtiri, & ipſas perforatas pertranſire: at illa vnio, & connexio non poteſt fieri à conformatrice diuerſa.

Minorem

Minorem probat, quia cum cauſa efficiens ſit prior tempore, vel ſaltem natura cum effectu ſuo, debet, vel antequam membranæ formentur vel ſimul, ac formari incipiunt, eſſe in ſemine, at membranæ formatæ ſunt ad ſummum quinta, vel ſexta die: ergo ad minimum formari incipiunt tertia die: videtur enim ad minimum biduum, aut triduum requiri, priuſquam membranæ ſint perfectæ, cum ſtructuram ſatis artificioſam habeant, & venulas, & arteriolas, per ſubſtantiam ſuam decurrentes, quæ non poſſunt temporis momento formari.

20 Quod ſi dicas membranas non fieri à vi vlla formatrice, ſed ſolum à calore vteri, ſicut cruſta panis à calore clibani, & pellicula in lacte à calore ignis.

Reſpondet generationem membranarum, & connexionem cum vaſis vmbilicalibus, adeo eſſe artificioſam, vt à calore per ſolam exſiccationem fieri nequeat: præſertim quia ſpecialiter à natura intenditur; quia ſine ea formatus fœtus ex ſemine fieri nequeat: quare non fit ex ſola neceſſitate naturæ.

21 Quod vero membranæ quinta, vel ſexta die ſint formatæ; primo probat experientia, & Medicorum obſeruatione; nam *Hippocrates*, vt iam diximus *lib de nat. puer.* affert Pſaltriam quæ genituram ſexto die à conceptione, pellicula obductã, eiecerat, & *Galenus* 1. *de ſem, cap.* 4. ait Mulieribus ſæpe, poſt tres, aut quatuor dies à conceptione, ſemen membrana circumuolutum excidiſſe, & *Macrobius de ſomno Scipionis lib. 1. c. 6.* & recentiores medici ſuis obſeruationibus confirmant.

Probat quarto, quia ad animæ introductionem; non eſt opus alia actione, quam vt ſemina in vtero virtute, & calore eius
22 miſceantur, fermentẽtur, & actuentur; ad hanc vero mixtionẽ, & fermentationem, non eſt opus longa temporis mora, natura enim, ne momento quidem temporis, eſt otioſa; ſed mox à concepto ſemine incipit operari, & ſemini, non eſt opus vlteriori, & maiori in vtero alteratione, & elaboratione, vt patet ex ſeminibus plantarum, in quibus, quia ſunt vltimæ diſpoſitiones ſæpius antequam terræ mandentur in tabulatis incipiunt ſpontè germinare. Hæc ſunt quæ Fienus in ſummam redacta affert pro ſua ſententia.

Inſurgit

Inſurgit contra hunc dicendi modum *Mirindolus cit.cap.* 8. *verſ.Thomas*;quia difficile ſibi videtur.quod anima in materia non organizata poſſit, ſe ipſa immediatè membra delineare, diſtinguere,& formare,præſertim cum in probabili Philoſophorum ſententia,ſubſtantia non ſit immediatè operatiua.

Sed hæc inſtantia non tollit rationũ efficaciam,ſiquidem in omnibus tam Phyſicis,quam moralibus,& artificialibus videmus,quod ab initio rerum,non neceſſario ſeruantur illa omnia,quæ deinde, quando agens eſt in ſuo perfecto ſtatu, obſeruat. Sic in prima orbis creatione,ante diem quartum,in quo Sol,Luna,ac Stellæ facta ſunt à Deo, lucem primam creatam ab initio circumferebant nubes,ſeu aliud corpus lucidum,iuxta orbis indigentiam:ſic in prima hominis creatione, non ſunt obſeruata tempora naturalis incrementi;ſic in abſentia Gallinæ cubantis,calore ignis excluduntur pulli;& vermis ſerici vita ab adſcitio calore ex ſemine excitatur:ſic in arte, quæ confici ſibi ſua inſtrumenta,non ſtatim vtitur inſtrumentis perfectè elaboratis cum illa non habeat: ſic in principio alicuius Religionis approbatæ non eſt neceſſe quod primi profitentis vota acceptentur ab aliquo Religioſo eiuſdem Religionis,cum nullus præexiſtat;quod tamen eſt neceſſarium in ſecundo, tertio, & alijs,qui profiteri valide volunt,Et multa ſunt huius rei exẽpla, tam in naturalibus, quam in alijs. Itaque ſicut ſingularis eſt prima animæ rationalis creatio,propter ſui excellentiam, ita inconueniens non eſt,quod propter mirabilem illã organiſationem, ſingulares etiam ſint eiuſdem animæ primæ operationes,cum modus operandi ſequatur modum eſſendi.

SECTIO VIII.

Recenſetur nonus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Vopiſcus Fortunatus aſſerit cum alijs citatis à Farlnac. in*

 ipſo

ipso conceptionis momento animam rationalem creari in materia, quia natura non est otiosa.

2 *Post tres, aut quatuor dies genituram membranis esse inclusam ait Galenus.*

3 *Probatur hic dicendi modus, etiam ex festo Immaculatæ Deiparæ Conceptionis.*

4 *Hæc tamen probatio non est efficax.*

5 *Melius probari videtur ex conceptione S. Ioann. Baptistæ.*

6 *Conceptio S. Ioann. Baptistæ incidit in diem 24. Septembris.*

7 *Explicatur discrimen inter Christi, & eius præcursoris conceptionem.*

Vopiscus Fortunatus Templius, Amstelodamensis artis, & Medicinæ Doctor, & in Academia Louaniensi. Trimarius lib. 2. de fundament. Medecin cap. 6.* laudat supradictam sententiam Fieni, & addit ipso primo momento conceptionis, animam humanam corpori increari, & huius sententiæ videntur aliqui, quos citat Farinac. q. 122. n. 139,

1 Primò quia natura ne momentò quidem est otiosa, sed mox à concepto semine incipit operari, & statim in semine fiunt operationes; & *idem Galen. lib. 1. de sem. cap. 4.* docet post tres, aut quatuor dies, semen membrana esse inclusum.

2 Secundo, quia hic modus Ecclesiæ vniuersali videtur esse conformior, celebrat enim Ecclesia festum Immaculatæ Conceptionis Sanctissimæ Virginis Mariæ die 8. Decembris: natiuitatem vero die 8. Septemb. sed si 8. die Decembris in conceptu illo non adfuisset anima rationalis, celebraret conceptionē vel inanimatæ, vel cuiusdā brutæ massæ, quodnon est dicendū.

3 Tertio, quia celebrat Immaculatæ Conceptionis festum, quatenus iuxta piam. & communiter receptam sententiam illius anima non fuit, vel in primo momento suæ creationis, & vnionis cum corpore peccato originali infecta: ergo supponit in illa die 8. animam illā sanctissimam corpusculū suū informasse.

4 Verum ex hac Ecclesiæ festiuitate mihi non videtur satis efficaciter probatus hic nonus dicendi modus; nam bene potuit triduo, aut quatriduo ante octauum Decembris, iuxta modum

dum dicendi à Fieno traditum præceſſiſſe prima ſeminis conceptio,& deinde completa accidentali organizatione anima eius,die octaua Decembris increari,& immaculata,& impoluta vniri,quod Eccleſiæ ſatis eſſet,ad immaculatam Conceptionem celebrandam.

Melius fortaſſe probaretur ex conceptione S.Joannis Baptiſtæ,nam *in Euangelio Lucæ cap.*1. deſcribitur tempus conceptionis dum dicitur *factum eſt,vt impleti ſunt dies officij eius.* Zachariæ videlicet,*abijt in domum ſuam Zacharias; poſt hos autem dies concepit Elizabeth.lect.Arab.habet.grauida facta eſt* : *Euthymius in hunc locum* dicit quod *Zacharias poſt dies expleti miniſterij congreſſus eſt cum vxore ſua, vt filium ſibi compararet , iuxta Angeli promiſsionem.* Euthymium ſequuntur alij Patres. Poſt hæc;Angeli teſtimonio dicentis *& hic menſis eſt ſextus illi,quæ vocatur ſterilis,*computatur tempus ſex menſium conceptionis , & cum præcurſoris Natiuitas , celebretur die vigeſima quarta Junij, hoc eſt tribus menſibus poſt diem vigeſimam quintam Martij,in qua Angelus ita alloquebatur, ſequitur eius conceptionem fuiſſe die vigeſima quarta Septembris, vt teſtatur etiam *S. Ioannes Chryſoſtomus homil.* 11. *in Lucam* , quem omnes fere Sancti Patres ſequuntur,& præſertim *Beda. Hugo Cardinalis,Haymon,S.Thomas in cat.& Dionyſius Chartuſ.& aliquæ Eccleſiæ Chriſtianorum , vt notauit Cornelius à Lapide* celebrant Præcurſoris conceptionem, hac die vigeſima quarta videre eſt *ex Martyrologio Vſuardi , & Molani.*At vero ab hoc tempore , vſque ad vigeſimam quartam Junij ſunt nouem menſes vſuales , ſeu ciuiles;qui à medicis regulariter humano fœtui aſſignantur.vt perfectiori modo edatur in lucẽ& totidem ad amuſſim excurrunt ad vigeſimã quintam Decembris, qua natus,ad vigeſimã quintã Martij,qua conceptus eſt Chriſtus,& ſine dubio anima rationali animatus,vt ſupra vidimus.

Sed reſponderi facilè poſſet ex communi Patrum,& Theologorum ſententia organizationem Corporis Chriſti,quia Spiritus ſancti virtute infinita facta eſt,fuiſſe completam in inſtãti,& ideo:vt *S.Thomas* 3.*part.q.*33.*vlt.in fine,* per hoc dicitur ipſe *Filius Dei conceptus* , quod aliter dici non poſſet , hoc eſt

H 2 eius

eius animam creatam, corpori vnitam & in eodem momento totam naturam humanam assumptam à Verbo. Hæc autem miracula non fuerunt in conceptione Præcursoris, sed solum quod mulier senex, & infœcunda opera viri conceperit; quod vero in prima conceptione seminis statim, vel paulo post, conceptus sit filius, non ex Evangelica Historia certum, nisi quis vim faceret in verbis Angeli dicentis, *& ipsa concepit filium in senectute sua, & hic mensis est sextus illi; &c.* id est à conceptione sicuti *S. Thomas l. citat. art. 2.* vim facit in verbis Symboli. *Qui conceptus est de Spiritu sancto*: Filius autem hominis in proprietate loquendi, vt S. Thomas modo relatus discurrit, non est massa carnis, aut genitura, sed compositum ex corpore & anima rationali.

Cæterum hæc prosequi, & probare non est mei instituti, quia solum varios dicendi modos de tempore animationis recenseo, & omnes in sua probabilitate relinquo; vt ex illis constet, quam varium sit, & incertum hoc tempus animationis.

SECTIO IX.

Refertur vltimus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Refertur sententia asserens in fine secunda diei, permixtis seminibus, statim adesse animam rationalem, quæ totum opus molitur, & perficit.*

2 *Intra septem horas si semen fuerit ab vtero retentum, animam ibi adesse* ex Macrobio, Hippocrate, & Tertulliano, *Probatur.*

3 *Ex* SS. Greg. Nyssen. & Cæsar. *probatur animam simul, & in momento esse cum corpore.*

4 *Semen permixtum in vtero statim incipit vivere.*

5 *Infertur ex ante dictis dubium ad minus esse, quod anima rationalis sit, vel non sit ante 30. dies in fœtu.*

DEC

Decimus, & vltimus dicendi modus eſt, *Danielis Sennerti Doctoris, & Medicinæ in Academia Vuittembergenſi, Profeſſoris*, qui in *Hypomnematibus Phyſicis Hypomnemate* 4. *cap*.10. ubi commendaſſet doctrinam Fieni, dicentis tertia die, imo in fine ſecundæ adeſſe animam rationalem, ipſe exiſtimat quam primum in utero ſemina ſunt permixta, id eſt ſpatio ſeptem horarum ab una, & eadem anima rationali incohari, continuari, perfici, & abſolvi totam corporis humani fabricam; additque contrarium ſentientes in abſurdiſſimas opiniones incidiſſe. 1

Probat ſuam ſententiam *Sennertus* tum auctoritate, tum ratione, & primo ex Macrobio *lib.de Somn.Scipion.cap.6.* qui ait: *Semen quod poſt iactum ſui intra ſeptem horas non fuerit in effuſionem relapſum, hæſiſſe in vitam pronunciatur.* Et paulo poſt *Conceptum, quem quiſquis vltra ſeptem horas ſuſtinuerit, eſſe ad vitam creatum:* Idem ſentit *Ludovic. Mercatus lib.3.de morb.mulier.c.6. Hippocrates, lib.de genitur.* non à ſeptima, ſed ab ea, qua ſemen retentum fuit conceptionis initium computandum docet, dum ait: *Si mulier aliquando partum experta fuerit & aduertit quando genitura non exciderit, ſed virtus permanſerit „ ſciet qua die conceperit. Et Tertull. l.de An.* ait, *& in ipſo & ex ipſo ſeri hominem, & viuum eſſe à primordio ſemen.* 2

Et S.Gregor. Nyſſenus de An. & reſurrect. ait, *poſteriorem eſſe originem animarum, ipſaſque recentiores eſſe corporum conſtitutione, nemo ſana mente præditus in animum induxerit, &c.* 3

Et *S.Cæſar. lib.Dialog.dialog.3.in reſponſione ad* 115. *interrogationem*, loquens de anima noſtra, & corpore dicit neque alterum ab altero generatione prius eſt, ſed vtraque ineffabiliter propter bonitatem Deus in momento fabricavit: Et paulo poſt, *Longe etiam mihi velim ab illa reſilias opinione, quod corpore poſterior ſit anima*, idem ſentit *Beda de mun.conſt.§.de certa*. 4

Secundo ratione probat, quia imperfectum ſemen plantatarum ſtatim animatur, vt patet ex eo, quod ſæpe ſponte germinet, abſque eo quod terræ mandetur; ergo & perfectius ſemen, nõ tantum hominis, ſed brutorum, & conformatio membranarum, ſtatim ac conceptum eſt, & fermentatum incipit eo

corrupto, adesse anima: & nulla alia causa est necessaria, quam ipsa anima, qua viuere debet tale animal, ergo adest ipsa non solum tertia die, sed statim, ac membranæ incipiunt fieri, nempe à primo conceptionis momento intra septem horas.

5 Hæc sunt quæ de prima animæ rationalis existentia dicuntur ab auctoribus; quæ nec evidentia sunt, nec certa, sed tantum probabilia; verum in tanta rerum varietate, illud ad minus videtur esse certum, quod tam dubium est, existere, quam non existere animam rationalem in fœtu, ante illud tempus triginta, vel quadraginta dierum perfectæ formationis à quibusdam præscriptum & ab obstetricibus nimis periculosè obseruatum.

SECTIO X.

Ponitur sententia Auctoris.

SVMMARIVM.

PRIMÆ PARTIS.

1 *Modus quo anima rationalis ingreditur corpus ignotus est Christi testimonio* cap.3. Joan.

2 *Infertur ex hoc quod etiam sit incertum tempus.*

3 *Ex* 10.cap. Job *probatur rem esse dubiam, an anima ingrediatur corpus, ante, vel post eius conformationem.*

4 *Ex* Psal. 128 *probatur ad literam, quod cognitio, & scientia de formatione humani corporis, est solius Dei, & hominibus omnino occulta.*

5 *Ex* cap. 11. n. 1. & 5. Eccles. *probatur esse hominibus ignotum tempus, & momentum, quo anima rationalis corpus informare incipit.*

6 *Ex* cap. 3. n. 1. Job. *probatur incertum, & dubium esse tempus, quo humanus fœtus animatur.*

7 *Idem patet ex* lib. 2. Machab. c. 7. n. 22.

Vltima

VLtima igitur, & sexta sententia erit, quæ ex supradictis omnibus necessario colligitur, nimirum incertum esse & valde dubium tempus illud præcisè, quo Anima rationalis à Deo creatur, & infunditur in corpus, sed ne prolixitas tædium pariat, dividemus præsentem Sectionem in tres partes; in quarum altera argumenta ex Sacris litteris; in altera ex Sanctis Patribus; & tandem ex rationibus iam adductis, & adducendis nostram sententiam referemus.

PARS PRIMA.

Probatur ex Sacris Literis, quàm sit incertum tempus quo fœtus humanus Anima rationali vivere incipiat.

PRimum ex Sacris Literis argumentum petitur *ex c.3. Ian.* ubi cum Nicodemus audiret Christum Dominum dicen- 1
tem neminem salvari posse, qui ex unda Baptismi non esset renatus, ignorans quomodo qui iam natus est posset iterato renasci, neque huiusmodi spiritualem regenerationem capiens dicebat, quomodo homo cum sit senex regenerari potest, & renasci, cui Dominus respondens eius inscitiam redarguit, dicens, *Spiritus ubi vult spirat, & vocem eius audis, & nescis, unde veniat, aut quo vadat.*

Hæc verba triplicem literalem sensum admittunt, primus est 2
de Vento; secundus de Spiritu sancto; tertius de anima hominis, & hunc approbant *Hugo Card. in c.11. vers. 5. Salmer. tom. 8. tract. 5. fol. mihi* 45. *Maldonat. Barrad. & Cornelius à Lapide*, & non improbabilem vocat *Lorinus cap. 11. Eccles. vers. 5.* Itaque iuxta hunc sensum reprehendit Christus Nicodemum, quasi dicat ait Lorinus, *Anima, quæ vult, animat corpora, & ex mortuis viva reddit, vult autem non omnia, quæ homines volunt, sed quæ ita sunt affecta, ut animari ab illa possint: & vocem eius audis, quia loquentem hominem, hinnientem equum, rugientem leonem vides, &*

& ipsam quodammodo loquentem animam audis, vnde intelligis hominem viuere: nescis tamen vnde veniat, aut quo vadat, quia ignoras quomodo Anima corpus ingrediatur, quomodo egrediatur, aut in quid desinat, quis inquit Eccles cap. 3. vers. 21. nouit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & spiritus iumetorum descendat deorsum? quid ergo mirum ò Nicodeme, quod non intelligas, quomodo fiat spiritualis animæ regeneratio, si naturalem prorsus ignoras?

2 Si igitur ex testimonio Christi nescitur modus, quo Anima corpus ingreditur, sequitur quod dubium sit tempus, & incertum, quo incipit homo viuere Anima rationali; nam inter alia, quæ hunc modum concernunt, præcipuum est; an statim ac coagulatum, & concretum est semen; an vero postea, quando accidentalis organizatio est completa, Anima corpus ingrediatur; siue potius, an expectet incohatam esse substantialem organizationem, saltem quoad formationem illorum trium, cordis nimirum, hepatis, & iecoris; an vero integram membrorum delineationem, & totius corporis completam formationem præstoletur. Cum ergo hæc omnia spectent ad modum, & hic ex testimonio Christi sit nobis incertus, & ab homine ignoretur, sequitur etiam tempus esse dubium, & incertum; nam concretio seminis, organizatio accidentalis, substantia incohata, & completa, habent ex obseruationibus peritorum sua tempora, ergo intra quod tempus spiritus hominis incipiat viuere in fœtu dubium est.

3 Secundo *Iob c.10. vers.10.* vt Dei charitatem, & commiserationem erga se tot calamitatibus, & ærumnis affectum conciliet, exactissimè describit divinum opificium, & diligentiam, qua Deus ipse hominem molitus est, ut opus tam admirabile non patiatur oblivione, vel dissimulatione neglectum aboleri, & ad nihilum reduci, dicit enim: *Memento quæso quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me: nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? pelle, & carnibus vestisti me, ossibus, & nervis compegisti me; vitam, & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodivit spiritum meum; licet hæc celes in corde tuo tamen scio, quia vniuersorum memineris, &c.* huiusmodi operis

ris modum, an nimirum anima primum in materia generationis à Deo creata, & existens sua sibi fabricaverit instrumenta, & ipsum corpus substantialiter organizauerit; an vero prius corpus fuerit elaboratum, & conformatum, & deinde in eo creata anima. S. Job fatetur soli Deo esse notum, dum dicit, *licet hæc celes in corde tuo*, & omnibus sint abscondita. At vero Deum ipsum hæc omnia recogitare, & omnium meminisse; sed dissimulanter illas ærumnas, & miserias immisisse, quamvis illum impense diligat. Fatetur igitur sanctus vir rem esse hominibus ignotam, & valde dubiam, quod anima ingrediatur corpus ante inchoatam figurationem, vel post ipsam completam,

Tertio quia *Psalm*. 128. *vers*. 6. dicitur *mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est, & non potero ad eam, &c.* Hic ad 4 literam sermo est de admirandis Dei operibus, in ordine naturæ factis sed præcipuè in hominis generatione naturali: ideo *septuaginta interpretes a ud Agellium* vertunt: *hæc tua scientia, per quam omnia, & me inter cætera intimè nosti; adeo mirabilis, atque difficilis est ad cognoscendum, ut ad eam pertingere non possim, &c.* eodem modo interpretatur hunc locum *Nazianzenus Orat de Theolog. & S. Basil. Homil. 9 in Hexamer.* hæc scientia, quam Deus habet de hominis creatione, & constitutione est adeo excellens, vt hominis notitiam effugiat, & *confortata*, id est ut *Græcus interpres* ait, adeo elevata, ut ad illum David se non posse pertingere fateatur.

Et quod ibi sermo sit de naturali hominis generatione, patet ex *vers*. 15. quo dicitur, *Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto, & substantia mea in inferioribus terræ, &c.* Pagninus vertit *Non fuit occultatum corpus meum à te, quando factus fui in occulto, &c.* S. Augustinus & Arnobius existimantes melius esse à Grammaticis reprehendi, quam à Christianis non comprendi legunt, *non est occultatum ossum meum à te*, S. Hieronymus, *non sunt occultata ossa mea*, id est, inquit Agellius, *occultissimum est, & inuestigari non potest, quomodo ex illa fluida, & molli materia ossa existant, & coaugeantur, &c.* Hæc autem res occulta, atque secreta minimè Deum latuit, quamvis illam in occulto, & abdito loco sit operatus, nempe in ventre

matris, *& substantia mea,* id est productio mei corpusculi, seu statura mea non te latuit, quamvis ea in inferioribus terræ, id est in ventre matris facta sit.

Ad hunc autem sensum cohærenter sequitur *vers. 16. imperfectum meum viderunt oculi tui*, Pagninus legit. *Embryonem meum viderunt oculi tui. Symmachus. Informem me viderunt oculi tui Hebræus. Inuolucrum meum,* id est fœtum secundinis, & ovo conceptionis complicatum distinctè cognoscit solus Deus, *& in libro tuo omnes scribentur:* id est, inquit, *Cardinalis Bellarminus,* quia in libro mentis tuæ omnes homines sunt descripti: *Dies formabuntur*, id est in dies formabuntur informia corpora, quorum opificium in mollissima, & tenuissima materia est adeo remotum à cognitione, vt nemo inquit, *Agellius* hominum sit, qui cognoscat huiusmodi abditissimum artificium.

Si ergo huiusmodi operis cognitio est solius Dei, sequitur rem hominibus esse valde dubiam.

Quartò ex *Ecclesiast. cap. 11. vers. 1. vsque ad* 8. Spiritus sanctus, vt obseruat etiam *Cornel. à Lapide* hortatur diuites ad largas eleemosynas; & inter alia motiva adducit, quod ipse Deus arcana sua providentia facit, ut divites eleemosynarij nunquam depauperentur; sed potius rebus affluant: opus sanè Diuinæ munificentiæ admirabile, cuius effectum quotidie videmus, & experimur: tempus autem præcisum, & particulare in quo annui prædiorum fructus, & census, non, inquam, percipiuntur ab homine; sed multiplicati recolliguntur, & negotia omnia diriguntur ad lucrum, & damna, quæ aliis obveniunt, remouentur, ignoramus: huiusmodi opus dicit esse tam secretum, & occultum sicut incognitum est quomodo anima nostra, quæ spiritus est, corpus Infantis ingrediatur, & quomodo ea vilissima materia in diversas effigies, ac lineamenta formetur, & vt loquitur *S. Hieronymus; quomodo mollescat in carnib. durescat in ossib. in venis palpitet, & ligetur in nervis:* verba Spiritus sancti *vers. 5. sunt. Quomodo ignoras, quæ sit via spiritus, & qua ratione compingantur ossa in ventre prægnantis, sic nescis opera Dei, qui fabricator est omnium*, Quo loco nomine spiritus animam intellectualem intelligunt *S. Hieron. Lyranus, Hugo,*

Hugo, Caietanus, Clarus, Vatablus, & alij & idem *Chaldæus* clare transtulit: *sicut non potest, ibi omnino esse perfectum, qua tandem via anima spirabilis, & vitæ capax in corpus infantis infunditur, & in fœtum qui visceribus vtero gerentis Matris continetur. & ignoras planè, donec in lucem edatur, masculus ne sit, an fœmina: sic nec iudicare poteris opera Domini qua omnia summa prudentia perficit.*

Hunc etiam locum interpretatus *Salmer. loc. cit. ait: spiritus, cui tribuitur vita & iungitur cum compactione ossium in ventre spiritus humanus siue animus noster, est, qui creatur, & infunditur corpori, ignoratur tamen via eius, quia nemo certè statuere valet momentum, quo creatur aut infunditur.*

Quintò quia *Iob. cap. 3. vers. 11.* cum sibi extremum malum imprecatus esset, dicit: *Quare in vulua mortuus, egressus ex vtero non statim perij, nunc enim dormiens silerem, &c. aut sicut abortivum absconditum non subsisterem.* Notandum est in scriptura, abortiuum nunquam sumi pro fœtu non adhuc animato, vt hic putauit *Glossa* vsurpari; sed pro fœtu qui aliquando fuit animatus, ideo Exod. 21. vers. 22. de muliere percussa à rixante viro dicitur, quod *si abortiuum quidem fecit. Emanuel Sa in Aphorism. ex Hebræo.* intelligit de viuo fœtu, ideo *septuaginta* legunt *Et exierit infans eius Pagninus: & egressi fuerint nati eius* Alij apud Lippomanum: *Et egressi sint pueruli: Et Numerorum cap. 10. vers. 12.* pro Maria sorore Mosis à lepra percussa rogat Aaron *ne fiat hæc quasi mortua aut sicut abortiuum, quod proijcitur de vulua Matris suæ:* vbi notat *Lorinus* duas afferri similitudines: alteram cadaueris, & hominis iam mortui, alteram abortiui, quod egreditur in frusta de vtero Matris à putredine consumptum, & quod *S. Augustinus infra referendus in Enchir. cap. 88.* dicit non posse negari absque temeritate, quod aliquando vixerit. *Et Ecclesia. cap. 6. num. 3.* de Auaro dicitur, quod *melior illo sit abortiuus.* quia auaritiæ peccato abortiuus non grauatur, sed vt hoc loco etiam ostendit *Cornel. à Lapide* significatur fœtus iam animatus, & qui deinde in vtero moritur; vel in ipso ortu; aut paulo post; ita vt eius memoria statim pereat. Sicut ergo abortiuus, ait *Cornelius*

in vanum recipit animam rationalem, ita Auarus; quia damnatur in Gehenna, *& D. Paulus* 1. *Corinth. cap.* 15. *n.* 9. appellat se ipsum. *Abortivum*, id est vt ait *D. Anselmus*, quem alij sequuntur, lumine oculorum orbatum, cæcum, & semimortuum, sicuti nascuntur Abortivi: ad differentiam aliorum Apostolorum, qui apertis oculis Christum sunt sequuti. Constat autem, quia semi mortuum, & cæcum se appellans vivum sine dubio existimavit. Igitur in sacris literis, abortivus dicitur ille, qui aliquando animatus vixit, & oritur ante tempus. *At S. Iob.* vocat hunc *abortiuum absconditum* hoc est nemini notum, vt interpretatur Pineda: ergo incertum est, & dubium tempus, quo fœtus animatur in utero.

Sextò, quia sapientissimè Mater illa septem Machabæorum Filios suos Divino spiritu alloquuta, ut ad Martyrium hortaretur dicebat *lib.* 2. *Machaba. cap.* 7. *n.* 22. *nescio qualiter in utero meo apparuistis, neque enim ego spiritum, & animam donaui vobis, & singulorum membra non ego ipsa compegi: sed enim mundi Creator, qui formauit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem &c.* Et alia nonnulla essent ex sacris Literis testimonia, ad idem probandum, quæ brevitati studens omitto.

PARS SECVNDA.

Afferuntur Patrum testimonia, quibus probatur huius temporis incertudo.

SVMMARIVM.

1 Sancti Basilij, & Balsamonis, *sententia est, vt siue fætus sit formatus, sive informis, abortus est verum homicidium, & ideo pœna homicidij punitur.*

2 S. Augustini *testimonio ostenditur hominibus esse ignotum tempus quo anima rationalis incipit esse in corpore.*

4 S. Junilij Episcopi Africani, *Auctoritate idem confirmatur.*

5 *Nec*

5 *Nec refragatur.* Origenis *locus ex* commentario in Iobum; *quamvis non sit illius, sed alterius opus, qui post ipsum scripsit.*

6 *Sed cuiuscumque sit Auctoris non probat intentum.*

7 Auctor libri de Ecclesiast. Dogmat. cap. 14 *dum videtur dicere animam creari in corpore, iam formato, non loquitur ex propria sententia, sed vtitur argumento ad hominem.*

8 *Quod anima rationalis fiat ex traduce est propositio damnata à* Leone I. Papa.

9 *Tempore* S. Augustini, *non erat hæc propositio damnata, & ipse valde dubitat, & dicit esse de ijs, quæ Deus vult ab hominibus nesciri.*

10 Auctor libri quæst. veter. & nou. testam. *iam supra à nobis est exclusus* sect. 2. num. 7. & sect. 4. num, 13.

11 Auctor libri *de spirit.* & *An. non est S. Augustinus, & quicunque sit non est fide dignus, cum liber ille contineat errores.*

PRimo loco considerandus est & merito *S. Basilius Cæsariensis:* qui *in secundo Canone* tanquam nimis scrupulosam reiiciens distinctionem inter fœtum informem & formatum, & quidem, vt ex Balsamonis Patriarchæ Antiocheni Commentario constat, propter eos, qui ante formationem negant, fœtum esse animatum, ait, *Quæ de industria fœtum corrupit, cædis pœnas luat. Formati autem, vel informis subtilitas à nobis non attenditur. Hic non solum, quod nascendum est, vindicatur, sed etiam ipsa, quæ sibi insidias parauit quoniam vt plurimum huiusmodi inceptis, vna quoque mulieres intereunt: Ei autem accedit fœtus quoque interitus: alta cædes eorum quidem certe, qui hæc Audent, existimatione.* 1

In quem locum *Balsamonis commentarium*, sic habet *Hoc autem dictum est propter eos, qui dicunt, quod quoniam semen in matricem deiectum non statim formatur in hominem; sed prius quidem fit sanguis; deinde in carnem humanam concrescit; deinde effingitur, & formatur in membra, & partes; non fit cædes quando abortio facta non fuerit fœtus; qui nondum est formatus; &c.* ex quibus constat D. Basilij; & Balsamonis sententiam esse vt fœtus sit animatus, etiamsi nondum sit formatus: & hoc non tantum in ordine ad culpam,

ſed vt abortus verè ſit homicidium,& homicidij pœna ſit punibilis.

2 Secundo *S.Auguſtini quæſt.* 80. *in Exod.* & refertur in cap. *Quod vero* 32.*quæſt.*2. & ſupra, *ſect.*5.*n.*19. expenditur; conſiderans fœtum ab vtero matris excuſſum,quando nondum formatus eſt, vocat quidem illum informem, ſed quodammodo *informiter animatum* & deinde ſubdit, *ſi talis eſt in carne nondum formata,& ideo nondum ſenſibus prædita,&c.* quibus verbis conſtat quidem apud ipſum,quod potentiæ ſenſitiuæ non ſunt in carne,quæ nondum habet organa,vel nondum eſt formata at ipſe ſuſpenſus manet, & dubius, an fœtus ſit animatus ante formationem:& magis clarè in *Ench.c.*85. dicit,*ſcrupuloſiſſime quidē inter doctiſſimos quæri poteſt,ac diſputari,quod vtrum ab homine inveniri poſſit prorſus ignoro, quando incipiat homo in vtero viuere, &c.* & *lib.* 4. *de orig. Anim. cap.* 4. ſcribens ad quemdam Uincentium Uictorem, qui interrogauerat ipſum,vt diceret ex qua ſubſtantia implerentur vtres quando inflantur,dicit,*infantiam ſuam quiſque non recolit,& putas hominem, niſi Deo docente poſſe cognoſcere, vnde in matris vtero viuere cœperit, &c. Tum me docebis, aut quemquam, vnde homines animentur, qui neſciebas adhuc vſque, vnde vtres, qui inflantur impleantur.*

Tertio *Auctor Dialog.de orig.An.*ſub nomine *S.Hieronymi* introducit S.Auguſt. qui ex illa dierum quadraginta quinque
3 diuiſione in Schola Medicorum,vt vidimus,recepta,qua dicitur iuxta verſum.

Sex in lacte dies,ter ſunt in ſanguine trini,
Biſſeni carnem,ter ſeni membra figurant,&c.

Uidetur aſſerere,figurari fœtum, vſque ad perfecta lineamenta,ſpatio dierum quadraginta quinque, & deinde animari.Sed Auctor Dialogi ocurrit in perſona D.Hieronymi.D.Auguſtino,eumque reprehendit,quod voluerit hac periodica noticia determinare tēpus,quo anima rationalis corpus,ingreditur vtiturque S. Hieronymi verbis in *Comment.ad cap.*11. *Eccleſiaſtici verſ.*5.dicentis:*Sicut neſcis viam ſpiritus, & animæ ingredientis in paruulum, & ignoras oſſium, & venarum varietates*

tes, in ventre prægnantis, ita Dei opera scire non poteris.

Et Bridefertus Ramesiensis in Glossa super *Bedæ Presbyteri de nat rer.cap.*2.ait, *Beatus Augustinus, & Hieronymus nihil temere de anima asserere conati sunt, sed ingeniosè se ignorasse dixerunt: vnde fiat, vel quando ad corpus veniat, vtrum tempore conceptionis, an alio quolibet tempore; &c.*

Quarto quia *Iunilius Episcopus Affricanus tom.*1.*Biblioth.veter.*
*patrum lib.*2.*de Part.diuin.leg cap.*13.dixit; *de abortiuorum, &* 4
statu, & merito causa subtilis dubiusque tractatus est.

Dices aliorum Sanctorum Patrum doctrina est quod corpusculum hominis non animatur, nisi post completam corporis formationem, vt Medici quidam asserunt atque ideo, sicut datur tempus certum, in quo fœtus non est perfectè formatus, nempe triginta, vel quadraginta dierum; ita non manet dubium, vt hæc vltima sententia asserit, tempus animationis.

Et Patres, qui hoc dicunt sunt *Origenes, qui comment. in lib.*
*Iob. Perionio interprete cap.*10 *fol.mihi* 531.explicans supradictam 5
Jobi descriptionem de hominis generatione, ait: *Physicorum ergo more aptum ordinem ponit, principium quidem appellans seminis effusionē, & eius concretionē: deinde partiū figurationem cutis carnis, ossiū neruorum formationem, postremo animi à Deo infusionem, &c.*

Respondeo primo Medicos primarios non esse ex illis supra relatis pro tertia sententia, sed pro quinta, quæ docet statim à principio adesse in fœtu animam rationalem.

Secundo respondeo hunc librum, non esse Origenis, sed Auctoris innominati, & ætate posterioris, vt probat Bellarm. in lib.de Scriptor.

Tertio cuiuscunque sit Auctoris liber, jam supra vidimus ex ordine, quem S. Job servavit non inferri tempus illud tri-
ginta, vel quadraginta dierum: deinde S Job non facit vim in 6
ordine partium, imo illum negligit, vt patet, quia primo loco, & antequam nominet carnem, ponit pellem, *Pelle*, inquit, *& carnibus vestisti me*: & tamen pellis post carnem generatur, ut oculatissimus *Anatomista Haruæus etiam observavit exercit.* 56. *fol.* 255. sed satis illi fuit diuinæ memoriæ anteponere more humano opus singulare humanæ generationis, vt ex

reor

recordatione tantæ diligentiæ,& industriæ adhibitæ,Deus ad sui commiserationem moveretur.

Secundo loco opponitur *S.Augustinus,lib.de Eccles.Dogmat. c.*4 vbi dicit, *Corpus tantum per coniugij copulam seminatur, Dei vero iudicio coagulari in vulua compingi,atque formari ac formatio iam corpore, animam creari, & infundi, & cap* 18. idem repetens *Anima* inquit,*humana non carne moritur,quia non cum carne seminetur sed formato in ventre matris corpore, Dei iudicio creatur, infunditur,&c.*

7 Respondeo primo hunc librum non esse S Augustini, sed Gennadij Episcopi Massiliensis, vt probat Bellarminus, qui septuaginta annis post D.Augustinum vixit,& scripsit.

8 Respondeo secundo quod huius libri author, & plures alij qui hoc sæculo scripserunt damnant tanquam errorem animam rationalem fieri ex traduce, hoc est seminari cum corpore ab anima genitoris:& quia antequam à Theologis communiter firmaretur catholica veritas contraria, quod anima rationalis à solo Deo creatur ex nihilo, ut probat Bellarm. *contr.to.*3.*lib.*4.*c.*11. multi nesciebant intelligere quomodo contraheret homo originale peccatum, si cum corpore à parentibus anima non seminaretur:habebat sententia illa multos fautores, & ipse *S. Augustinus licet in Epist. de origine animæ ad Hieron.*credat à solo Deo creari, dubitat tamen, an de fide ita tenendum sit & respondet scripturis, quibus id probatur; & alibi valde dubius est,imo *in lib.de Heres. cap.*81. dicit Tertullianum non esse Hæreticum,quia crediderit animam rationalem esse ex traduce,*& in lib.*4 *de Origin.An.cap.*4. suspicatur quæstionem hanc an anima sit ex traduce, vel potius creetur à Deo, esse de iis, quæ Deus in hac vita non vult nos scire:& de quibus *Eccl.* 3. dictum est, *altiora te ne quæsieris.* Et S. Gregor.Papa *lib.*7.*ind.*2.*in Epist.* 53. *quæ est ad Secundinum inclusum,ait. De origine animæ inter sanctos Patres requisitio non parua versata est; sed vtrum ipsa ab Adam descenderit, an certe singulis detur, incertum remansit, eamque in hac vita insolubilem fassi sunt esse quæstionem. Gravis enim est quæstio nec valet ab homine comprehendi: quia si de Adæ substantia anima cum carne nascitur*

nascitur, cur non etiam cum carne moritur? si vero cum carne non nascitur, cur in ea carne quæ de Adam prelata est, obligata peccatis tenetur? sed cum sit incertum hoc, illud incertum non est, quia nisi sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo omnis anima Originalis peccati vinculis est obstricta &c. Cum itaque hæc veritas esset apud Catholicos, & Sanctos Patres communiter recepta, ut *cit. loc.* probat Bellarm. Hæretici & alij eo tempore, quo scripsit auctor, ubi de Eccles. Dogmat. conabantur illam impugnare ideo auctor, ut ex eius verbis apparet totus est in profligando huiusmodi errore; quia vero in sententia illa, quæ docet ante formationem fœtum non esse animatum, facilius erat ostendere, quod anima non seminatur cum corpore, ideo sequitur sententiam dicentem infundi animam, quando corpus est formatum, sed quia id nulla Scripturæ auctoritate, aut nulla ratione probat, constat *Auctorem lib. de Eccles. Dogm.* & alios plures, non ex propria, sed ex vulgari, & ad intentum magis accommodata sententia, fuisse locutos.

Tertio obiicitur idem *S. Augustinus, qui in lib. quæst. veter. & nou. testam. cap.* 23. explicans illa verba *ex c.* 21. *Exod. Si quis percusserit mulierem in utero habentem, & abortiuerit, si formatum fuerit det animam pro anima. si autem informatum fuerit multetur pecunia, &c.* notat. hoc à Deo, ita esse ordinatum, vt *probaret non esse animam ante formam. Itaque si iam formato corpori detur, non in conceptu corporis nascitur cum semine deriuata, &c.* est igitur sententia expressa S. Augustini, quod anima non existat in fœtu antequam sit formatus.

Respondeo eodem modo hoc testimonium non probare intentum, quia vt patet ex illis vltimis verbis *Pseudo-Aug.* imo Hæreticus, qui vt sup. *sect.* 4. *n.* 13. vidimus, est Auctor libri, totus est in excludendo illo errore, quod anima rationalis generetur ex traduce. Secundo quia non loquitur de perfecta formatione membrorum, sed de aliqua formatione, quæ inchoatur, vt vidimus, multo ante trigesimum diem. Tertio quia S. Augustini sententia, & interpretatio in illa verba Exodi, vt videbimus sect. 13. est valde diuersa.

Quarto tandem arguitur ex eodem D. *August.* qui in *lib. de*

ſpirit.& An.cap.9. ait *humanum corpus nec viuere,nec naſci poteſt ſine anima rationali,vegetatur tamen,& mouetur & creſcit, & humanam formam in vtero recipit, priuſquam animam rationalem recipiat.*

Reſpondeo pariter *librum de ſpirit.& An.* non eſſe S. Auguſtini,vt idem *Bellarminus* admonuit,& quidem inuenio ea-
11 dem verba,& ſententias apud *Hugonem de S.Victore lib.2.de An. cap.4.* non tamen auſim credere hunc librum eſſe Hugonis, quia non pauca ſunt in operibus Hugonis,quæ ipſius non ſunt vt *Bellarminus* etiam obſeruauit,& ex ijs forte eſt hic ſecundus liber,quoniam cap.8. docet animam præexiſtere ante corpus, & ad ipſum Dei nutu venire,quæ tamen doctrina, immo error Hugonis non eſt,ideo non magni facienda eſt Auctoritas huius libri.

Illud poſtremo lectorem hic monitum eſſe volo,quod etiamſi vnus,vel alter,ex ſanctis Patribus afferatur, qui ſequi videatur quorumdam ſententiam,exinde ſolum licebit inferre illam eſſe probabilem, quod negare non intendo; quia tamen minus tuta eſt imo periculoſa,vt qui illam ſequuntur,animarum multarum damnationis ſint cauſa,exiſtimo non eſſe illi acquieſcendum, vt magis etiam conſtabit ex dicendis.

PARS TERTIA.

Ratione probatur incertitudo temporis quo humanus fœtus anima rationali primo viuat.

SVMMARIVM.

1 *A primo tempore,quo conceptus eſt in vtero,nullæ rationes occurrunt,quæ intellectum cogant ad aſſentiendum, vel diſſentiendum: quod fœtus viuat,aut non viuat anima rationali.*

2 *Idem colligitur ex Auctoritate antiquorum medicorum.*

3 *Idem confirmatur ex anatomiæ famoſis experimentis,& præcipuè ex duobus allatis ab Hippocrate.*

4 *Atque etiam ex pluribus obſeruatis à Felice Platerio.*

5 *Eadem*

5 *Eadem incertitudo ex aliis recentioribus obſeruatis à Varolio, & Riolano, infertur quatenus interdum fœtus menſtruus habet maiorem diſtinctionem membrorum, quam fœtus alius bimeſtris*

6 *Et conuincitur, quia moraliter eſt impoſſibile obſeruare conceptus humani formationem à primo tempore conceptionis, vſque ad finem menſis.*

7 *Oſtenditur hoc tempus eſſe non ſolum ſpeculatiuè, ſed practicè dubium, & incertum.*

VIdimus tum ex ſacris Litteris tum etiam ex auctoritate ſanctorum Patrum, & Interpretum incertum eſſe, & dubium tempus quo fœtus humanus uita hominis viuere incipiat; iam igitur id ratione probemus, & experimentis. 1

Et primo ratione; nam vt ex variis dicendi modis in ſect. 4. 5 6. 7. 8. & 9. ſupra relatis iam vidimus, à primo illo tempore, quo mulier genituram retinet, vſque ad tempus triginta, vel quadraginta dierum, quo apud omnes communiter certum eſt fœtum humanum viuere anima rationali, omnia tempora ſunt incerta: nam non habemus rationes, quæ euidenter cogant, & neceſſitent intellectum, ad aſſentiendum potius vni parti, quam alteri; ſed illis conſideratis, adhuc relinquitur intellectus ita ſuſpenſus, vt poſſit parti, cui vult adhærere, cum motiuo ſufficiente ad eliciendum aſſenſum probabilem, pro utraque parte; & ad minus hoc motiuum ſemper erit in promptu, quod rationes in contarium non cogunt ad hunc aſſensũ, quod fætus humanus ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem anima rationali non viuat; & ſic dari poteſt pro vtraque ſententia aſſenſus opinatiuus, & probabilis, qui à ſcientifico, & ab illo qui eſt Diuinæ Fidei, diſtinguitur in eo, quod dubius ſit.

Secundo, quia ſunt Auctores quidem ex ſchola Medicorum antiquiores, & Primarij, *Hipp. Galen. Auic.* & plures ex recentioribus, qui dicunt fœtum à principio viuere, & alij qui negẽt & experientiæ ipſæ quæ rem eſſe dubiam oſtendant; igitur in praxi prudenter quilibet dubitare poteſt, an fœtus humanus toto hoc tempore ſit anima rationali animatus, vel non. 2

Et confirmatur ex variis Anatomicorum obseruationibus; quarum Prima est illa quam ex *Hippocrate lib. de nat puer.* adducit etiam *Galen. lib. de form. fœt. & in lib. de sem.* & nos etiam adduximus; Hippocrates namque describens genituram sex diebus in vtero retentam, ait: *Vt si quis ovi crudi putamen auferat, membranamque interiorem relinquat, quod intus est, liquidum compareat; quod similiter ferè habebat; tamen coloris rubri, & rotundum erat, quædamque fibræ; venulæque crassæ albæ in membrana inesse cernebantur, sanie crassa, & rubra conuolutæ, circa quæ membrana extrinsecus cruenta sanguinolentaque, quædam varices, vbicesue, connectebantur; medioque membranæ loco, tenue quid extabat, quod mihi vmbilicus videbatur, quo primo respiraret, membranaque tota semen complexa ex eo circumdabatur. Hoc quidem sex dierum spectaui.*

Et deinde promittit aliud testimonium de animatione fœtus humani, quod est inquit, *quatenus quis homo mortalis de hoc negotio scire, & dicere possit.* At vero *in lib. de carn.* promissam fidem soluit dicẽs, *abortum septem dierum in aqua imectum, omnia diligenter inspicienti, habuisse rudimenta partium, & membrorum, nempè loca oculorum, nasum, aures, manus, & earum digitos, corpusque totum.* Hanc ipse obseruationem dicit sibi non semel à scortis demonstratam fuisse & per se etiam vidisse.

Ex his duabus obseruationibus colligitur incertitudo animationis, primo; quia illud punctum rubrum quod Hippocrati in genitura sex dierum apparebat, Galenus putat fuisse iecur. Auicenna cor arbitratur, recens Gulielm. Haruæus nititur probare esse sanguinem primogeneum, quem viuere, & primo animatum esse affirmat, & multis probare contendit exercit. 50. & 51. fol. mihi 189. & 195. contra communem Philosophorum sententiam, qui constanter negant, sanguinem viuere quare si punctum illud sanguis erat dubitari potest, an viueret

Secundo quia vt *Mercurial. in adnotat. ad illa verba Hippocrat. ex lib. de Carn. Porro vita septem dierum est*, animaduertit Hippocratem varium esse, & diuersum à seipso; nam hoc loco; ait, conceptui septem dierum inesse omnia, quæ corpus habere debet; & *in lib. de nat. puer.* asserit in genitura

sex

sex dierum nihil eorum, quæ ibi vidisse refert, apparuisse: quæ diuersitas, vt supra sect. 4. vidimus, quibusdam occasionem dedit dubitandi, an *lib. de Carn.* esset Hyppocratis; sed quamvis sit revera eius legitimus partus, tamen diversitas inter vtramque experientiam negari non potest; quare vt eam tollant aliqui dicunt genituram sex dierum ab Hippocrate visam esse in se immediatè, & sine speculo, quod particulas sensum fugientes, posset sensibiliter ostendere; at verò alias quas recenset *in lib. de Carn.* obseruasse iniectas in aquam, quæ speculum est, & augere poterat minima illa partium rudimenta, & partes apparentes ostendere. Mercurialis loc. cit. alio modo hanc differentiam conciliat dicens, in fœtu sextæ diei nihil vidisse, in aliis autem septem dierum, vestigia tantum deprehendisse membrorum, vel hic res apparentes, ibi tantum res inexistentes, narrasse. Constat igitur rem esse dubiam.

Secunda experientia est *Felicis Plateri*, qui *in quæstionibus Medicis, quæst.* 1. testatur se per multos annos plurimos abor- 4 tus vidisse qui prima septimana ita se habebant. *Exurgit*, inquit, *primum vis illa procreatrix in semine latens, & recondita, ac insigniores seminis portiones, quæ à tribus parentum principiis defluxerunt, in tres quasi bullas spiritibus turgentes dispertit, quæ cerebri, cordis, & iecoris sunt rudimenta, in exiguo corpusculo inclusa reliquasque illi adhærentes, portiones in artus, illique adnata membra rudîter segregat, quæ prima septimana fere perficiuntur, ita ut tum reiecto per abortum Embryone, informis talis massula ex semine veluti concreta rotunda, & convoluta, tribus hisce bullis distincta, appareat; qualem psaltria illa quæ per vim saltu impetuoso abortum sibi conciliarat, observasse scribit. Hippocrates. Egóque huiusmodi retectum globuli rotundi, & albi instar magnitudine avellanæ in quadam, quæ quotannis abortiebat, vidi; atque ex Amnio tenui cui innatabat exerui; & cum ab invicem deducerem, tres hujusmodi bullas; quarum inferior iecoris rudimentum exprimens; pallidior; non tamen rubra erat, observavi; quatuorque portiones pro brachiis, & pedibus formandis, & quod spectatu iucundum duo puncta nigra minutissima, oculis dicata notavi. quæ vti, & in aliis; sic & in generosa quadam, quæ toto fere biennio,*

 quod

quod mirum, & inauditum singulis mensibus abortiebat, saepeque ad me huiusmodi abortum, vt quid esset iudicarem, transmittebat similiter sic se habere deprehendi, &c.

Quarta experientia est *Varolij* apud *Riolanum cap.6.* qui fœtum viginti dierum vidit in quo homo confusè formatus, caput extra collum referebat. At Riolanus ibi in fœtu vnius mensis testatur se non vidisse, nisi corpus omnino informe instar formicæ ex quo tenuissimum rubrum filamentum pro vmbilico protendebatur: at *c.vlt.eiusdem lib.idem Riolanus* duos fœtus bimestres testatur vidisse primum plenè formatum, cum omnibus membris: secundum autem non omnia membra perfectè ostendebat: & ibidem dicebat anno 1608. vidisse se alium fœtum vnius mensis, & in eo omnes partes invenisse jam descriptas, & conformatas.

5 (margin number beside line 2 of this paragraph)

Exhinc cognosce incertitudinem hujus facti; nam aliquando fœtus vnius mensis est perfectè formatus, interdum verò fœtus duorum mensium minime.

6 Et tandem cum ipso *Riolano in lib. Adnimaduers. ad anatom. Laurentij fol.mihi 671.* conclude quod, *si verum fateri volumus conceptionis rudimenta, & fœtus formatio intra primum mensem nobis ignota est, & nostræ cogitationes sunt coniecturales, quia nemo naturam inspexit operantem.* Atque, vt idem *Auctor.d.6.cap.* aiebat *pauci, vel nulli productionem siue procreationem, quæ fit à tempore concreti seminis vsque ad mensem integrum obseruarunt; nam ob paruitatem pusilli corpusculi, vel spernitur, vel non potest accurate discerni delineatio; &c.* ergo tempus primæ animationis est valde dubium.

7 Tandem probatur: nam illa sententia dicitur tum speculatiue, tum practice probabilis, quæ non levi ratione, sed etiam auctoritate fulcitur, vt *Sanchez in sum.lib.1.cap.9.n.7. & Diana part.4.tract.4.resol.30.* sed quod tempus animationis in humano fœtu sit dubium, monet in primis non semel Spirtus sanctus in sacris Literis, confirmant deinde aliqui ex Sanctis Patribus, conuincunt postea plures rationes, consonant postremo Doctores, & tandem patet experientia: ergo quod hoc tempus

sit practice dubium,& non sit novum,& speculativum commentum est opinio plusquam probabilis.

SECTIO XI.

Resolvitur difficultas ab initio proposita.

SUMMARIUM.

1 *Fœtus abortivus quocumque tempore eiectus baptizandus est sub conditione.*

2 *Tenetur quilibet saltem ex charitate proximi extremè periclitantis salutem adiuvare, etiam cum propriæ vitæ periculo.*

3 *Quæ obligatio videtur esse certa de fide.*

4 *Admisso dubio practico, de existentia animæ rationalis in fœtu urget obligatio ministrandi Baptismum sub conditione; quia, Sacramento non fit iniuria, & subvenitur proximo in periculo gravissimo.*

5 *Moribundus, qui sensibus est destitutus, si saltem confessionem petijt, absolutè est absoluendus: conditionatè vero, si confessarius dubitet, an sit satis dispositus.*

6 *Imo etiamsi confessionem non petijt, & nulla dedit signa contritionis, si Christianè vixit, est sub conditione absolvendus, iuxta probabilem multorum sententiam.*

7 *Arguitur ex dictis, & ex simili de Baptismo collato in capillis reiterando sub conditione; quod fœtus humanus abortivus sub conditione sit baptizandus.*

8 *Etiamsi dubium de vita rationali abortus esset negativum, baptizandus est.*

9 *Probatur conclusio, etiam ad mentem S. Thomæ.*

10 *Imo stante iudicio quorumdam contrariæ sententiæ, adhuc baptizandus est quia illud iudicium non est iure, sed est facto*

11 *Ratio est, quia in Sacramentis necessitatis, cuiusmodi est Baptisma, peccatum est sequi opinionem probabilem, quæ saluti animarum sit periculosa.*

12 *Osten*

12 *Ostenditur quod judicium, de vita humana fœtus abortivi, habet omnia requisita, ut sit morale practicum.*

1 RESpondeo igitur ad quæsitum ab initio factum quod quando fœtus abortivus, elapsò quocunque tempore à conceptione excutitur ab vtero matris; si in illò appareant lineamenta fœtus humani propria, propter quæ à mola distinguitur non licet illi negare Baptismum, sed debet ministrari sub conditione, aut verbis expressa, vel saltem mente concepta. *Si es capax ego te Baptizo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Intelligendo sub tali conditione, tam vitam rationalem, si illam habeat, quã ablutionem verbis significatã, vt forma verificetur, si nimirũ interpositæ secundinæ nõ impediant.

2 Primo probatur; quia quilibet tenetur saltem ex obligatione charitatis, etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis subvenire proximo extreme periclitanti, quoad animæ salutem: quam doctrinam tradunt omnes Theologi, tum scholastici, tum morales, vt videre est apud *Suar. de triplici virtut. Theol. tract. 3. disput. 9. sect. 2. n. 2.* & apud *Bonac. tract. 2. disp. 3. q. 4. punct. 4. n. 2. P. Theophil. Raynaud. de ortu infantium c. 6. n. 8. & 9.* & videtur esse certa de fide, nam Joannis Epistola 1. cap. 3. dicitur:
3 *quod nos debemus pro fratribus animas ponere.* Et omnes Doctores afferunt exemplum de paruulo moribundo ante vsum rationis; & dicunt, hunc esse baptizandum, etiamsi minister propter tale ministerium mortis periculum subiret: quidquid dicat Sotus, quem redarguit Suarez, ibidem: & quoad infantes Christianorum communissima est doctrina, ut contra Joann. Sanch. defendit d. *T. Raynaud. d. c. 6. n. 9. &* 10. sed in nostro casu, si in fœtu existat anima rationalis, & non baptizetur infans sub prædicta conditione, periclitatur anima ineuitabiliter propter peccatum originale contractum in vnione illius cum corpore; ergo quilibet tenetur baptizare.

4 Secundò quotiescunque hic, & nunc non temere, sed cum fundamento formidare potes, quod tua culpa & omissione anima proximi æternam damnationem incurrat, teneris illi subvenire, de opportuno remedio: sed excluso de utero

matris

matris abortu potes, vt patet ex dictis, prudenter, & non temere suspicari, quod ibi anima rationalis existat, certissimè damnanda, nisi baptizes; ergo iam teneris dubium morale admittere, & iudicium practicum formare, de administratione Baptismi, & cum huiusmodi remedio, tibi tam facili, illique omnino necessario, subvenire. Et ratio à priori est, quia nulla fit injuria Sacramento si enim conditio de facto non verificetur, verba formæ suo fine non frustrantur, cum non proferantur nisi cum intentione conditionata. & quidem cum fundamento probabili dubitas, ergo prudenter operaris, dum remedium applicas ad impediendum periculum probabile.

Tertio, quando moribundus absente confessario petiit 5 confessionem, & postea sensibus destitutus est, potest, imo debet absolvi à confessario superveniente, cui per alios, vt loquitur *Paul V. in Rituali Romano* desiderium huiusmodi confessionis innotuit: quod si, stante tali testimonio Sacerdos adhuc dubitet, an scilicet infirmus habeat sufficientem dispositionem, tenetur illum sub conditione absoluere: quod *Eminentissimus de Lugo latè docuit de Pœnitent. disp. 17. sect. 5. n. 91.* vbi etiam *n. 87.* asseruerat, ad idem teneri etiamsi Confessarius sit ex illorum auctorum sententia, qui dicunt, non posse absolui moribundum, qui saltem unum peccatum in specie non dixit; & ratio est, quia ad minus sententia contraria propter auctoritatem, est extrinsece probabilis, ac proinde talis, vt eam possit Sacerdos amplecti tuta conscientia: quoties autem potest absque gravi incommodo subvenire proximo graviter periclitanti circa æternam salutem, ad id tenetur. Ergo.

Imo etiamsi moribundus nulla signa contritionis ostenderit, neque desiderium confessionis declarauerit, si Christiane 6 vixerit, & Sacramenta frequentaverit, absolvi posse sub conditione docuerunt antea *Molfes. in Sum. tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. Homobon. in exam. Eccles. part. 1. tractat. 7. cap. 58. num. 7. Alex. Ludovisius Archiepiscopus Bononiensis, postea Summus Pontifex Gregorius XV. in memor. Confessariorum cap. 1. num. 16.* vbi id in praxi præcepit observari. *Petrus Marchant. in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7.* qui

licet eſſet contrariæ ſententiæ, periculum expertus in ſeipſo, & ab eo liberatus, deinde illam retractavit: ***Lezan.in ſumm.q. Regular. tom.3.V.Confeſsio n.11. Aversa de Sacram. Pænit.q.10. ſect.18. Pelizzarius in Manual. Regul.tom.1.tract.5.c.3.ſect.1.n.60. & tom.2.tr.8.c.3.ſect.2.n.114.*** vbi teſtatur ita practicaſſe Suarez, Baldellum, & Naldum. ***Victorianus Tremoli ex Societate Ieſu in memor. Clericor.par.4.c.1.n.14. Thom.Tamburin.in methodo expeditæ confeſsionis lib.2.c.10.§.1.n.11.*** vbi attendens, quod Paulus V. exigit in tali moribundo, quod ſaltem confeſſionis deſiderium oſtenderit, ait: *Satis ſuperque confeſsionem petijt per mores Christianos tota vita ſenſibiliter peractos.* ***Leander de Sacram.tom.1. tract.5.diſp.5 q.46. & Raynaud de Martyr.part.2.c.3.num 7. Illuſtriſsimus, & Reverendiſsimus Dominus meus D. Ioan. Caramuel. Epiſcopus Campanienſis, &c.*** qui, & ſi ſententiam contrariam laudet, dicit tamen peccaturum mortaliter illum, qui in caſu practico depoſito proprio dictamine, moribundum, qui omnibus ſenſibus deſtitutus eſt, & nullo externo ſigno confeſſionem petijt, non vult abſolvere. Cur ergo puerulum omnibus operationibus deſtitutum, quem tamen vivere, & eſſe Baptiſmi capacem, prudenter dubitas, baptizare negabis? Ita in ſimili caſu, de Baptiſmo in capillis collato, dixit: ***Eminentiſsimus***
7 ***de Lugo in Reſponſ. Moral. lib.1. dubit.1. num.12. de Pænitentia diſp.7. ſect.13. num. 273.*** vbi docet eſſe obligationem rebaptizandi ſub conditione, quoties adeſt morale dubium in facto de valore primi Baptiſmi; vt in caſu de illo, qui baptizatus fuit in capillis. Et hoc propter inconuenientia, quæ ſequerentur ſi primus baptiſmus non fuiſſet validus exponeretur enim periculo æternæ damnationis ille baptizatus in capillis, ſi baptiſma non fuiſſet validum. Sed quodnam majus inconueniens, quam animas damnari, ſi ſunt in fœtu, & omittatur baptiſma propter opiniones contrarias, quæ certitudinem non haben?

Dices eſſe probabilem opinionem S.Thom. putatam, & quorumdam medicorum, quod ante diem trigeſimum fœtus non vivat anima rationali; qui ergo ſe conformaret huic opinioni, prudenter operaretur; ergo non peccaret; ergo non datur talis obligatio.

Reſpondeo

Reſpondeo Sanctum Thomam nihil de ſpatio triginta dierum docere, ſed ſolum, quod fœtus humanus viuat à principio anima tantum ſenſitiua: Quanto autem tempore duret hæc vita, & incipiat anima rationalis eſſe in fœtu, aliorum judicio relinquit. Medici autem, ſi rectè expendantur, dicunt fœtum ante trigeſimum diem regulariter non habere membra perfectè diſtincta, & formata; aliquando vero etiam propter actiuitatem agentis, & diſpoſitionem ſubiecti prius habere illa diſtincta, ergo etiamſi concedamus opiniones illorum eſſe probabiles, adhuc non adeſt motiuum efficax ad prudenter formandum aſſenſum probabilem, & iudicandum ante trigeſimum diem, non adeſſe animam rationalem; quia intellectus adhuc manet dubius an hic, & nunc fœtus, qui membranis eſt inuolutus, ſit ex numero illorum, qui propter maiorem actiuitatem agentis, ante trigeſimum diem ſit formatus; & conſequẽter animatus vita intellectuali: Et etiam poteſt dubitari, an tempus conceptionis, à quo pendet determinatio triginta dierum fuerit exactè obſeruatum; dabitur ergo in iſto caſu dubium negatiuum, quod, vt docet: *Eminentiſſimus de Lugo d. dub.* 1 *num.* 12 tunc eſt, quando neutri parti poſſumus aſſentire; ergo erit obligatio miniſtrandi Sacramentum; quia in dubio de periculo animæ tenemur adhibere remedium certum.

Tertio probatur etiam ex doctrina *Sancti Thomæ in* 4. *diſtinct.* 6. *q.* 1. *art.* 1. *ad primum*: nam ibi reſpondens quæſito, an in baptizando natiuitas ex vtero ſit expectanda? reſoluit affirmatiuè, quia *ex D. Dionyſio de Eccleſ. Hier. cap.* 4. Baptiſmus eſt actio Hierarchica, & ideo per Miniſtros Eccleſiæ conferendus eſt, vel per eos, qui in neceſſitate vicem Miniſtrorum obtinent; ſed puer quandiù eſt in vtero matris exiſtens, ſubijci non poteſt operationi Miniſtrorum, nec eſt hominibus notus, ideo infert non eſſe baptizandum, Si ergo S. Doctor ex tot experientijs, & ex iudicio peritorum, & rationum probabilitate, quæ noſtris temporibus habentur, ſuo tempore potuiſſet ſibi perſuadere, quod in fœtu abortiuo, notum hominibus ſaltem ex probabili opinione eſſet, quod ſi puer iam extra matris vterum eſſet, viueret anima rationali, vtique intuliſſet eſſe

baptizandum. Et propterea sententia illorum, qui dicunt non posse baptizi infantem intra matris vterum, quia non potest renasci qui non est natus, iampridem antiquatam esse, & contrariam esse receptam, dummodo ablutio pertingat ad ipsum in secundina involutum, testatur Theoph. Raynaud. *dict. tract. de ortu infantium, cap. 6. n.* 13.

Ultimo probatur principaliter nostra sententia, quia etiamsi, saltem propter quorundam Medicorum auctoritatem, & fere vniversalem consuetudinem obstetricum, non baptizandi huiusmodi fœtus sub conditione esset probabilis opinio, quod ante trigesimum diem non teneamur ministrare Baptismum fœtibus abortivis, tamen quia hoc judicium probabile non nascitur ex aliqua ratione, siue, vt loquitur *Sanchez* statim citandus non provenit ex jure, sed ex facto, quo nimirum si subiectum, cui applicandum est medium salutis, sit capax, adhuc probabilis sententia illorum non sufficit ad hoc, ut non detur obligatio baptizandi, ergo baptizandus est talis fœtus sub conditione.

Probatur consequentia; quia, quidquid sit de aliis Sacramentis, an in eorum collatione, & susceptione liceat sequi sententiam probabilem: in baptismo tamen, Sacerdotio, & Episcopatu, propter eorum necessitatem, & ad vitandum irreparabile damnum, quod si non ministrentur, consequeretur, debemus quoties fieri potest, certum, & securum medium adhibere, ut post *Scotum, Suarez, Vasquez, & alios docet Sanchez in lib.* 1 *cap.* 9. *n.* 32. 33. *&* 34. *& novissimè Cardinalis de Lugo dict. n.* 11. qui omnes asserunt, tunc in administratione Sacramentorum licere sequi opinionem probabilem, & minus tutam, quando non fit contra præceptum charitatis, & misericordiæ respicientis remedium necessarium proximi. At vero quando charitas urget, peccat minister, sequens opinionem probabilem, minus tamen tutam, si proximo moribundo certa via succurrat: at in casu nostro, etiamsi minister sequatur opinionem probabilem illorum Medicorum, quia tamen eligit viam minus tutam hoc est omissionem baptismi, & exponit animam illam, si existat in fœtu, certissimo damnatio-

nis,

nis periculo; peccat; ergo datur obligatio baptizandi sub conditione.

Dices non dari iudicium morale in presenti, quo aliquis possit prudenter formidare ex sententia Medicorum, sequi Animæ damnationem, sed solum iudicium speculatiuum, quod non satis est ad innouandum in re tam graui.

Respondeo, cum iudicium morale, sit illud, quod est iuxta hominum morem, & prudentem consuetudinem, vt *Eminentiss. de Lugo d. num.* 12 docet; atque, vt patet ex sententijs relatis, & variis modis, quibus, quicumque hanc difficultatem examinarunt, illas sententias applicant ad explicandum hoc factum animationis fœtus, cuius non est certum tempus, sed omnes Auctores procedunt ex coniecturis, & sic dubium sit, an anima rationalis statim, post aliquot horas existat in fœtu, an intra septem dies, an istis elapsis, vsque ad decimam quintam, vel decimam septimam, decimam nonam, vigesimam quintam, trigesimam, vel vlterius expectet, quid deest, & quid requiritur ad formandum dubium morale in re tam incerta, de qua non omnes Medici eodem modo loquuntur, quam S. Augustinus dicit se nescire an sciri possit, mater Machabæorum ignorat, Deus ipse indecisam relinquit, & Spiritus Sanctus tamquam inscrutabilem, & soli Deo notam proponit? certè non video, quæ vtilitas vel honestas suadeant, vt tam facile remedium omittatur, & tam magno periculo, imo extremæ damnationi infinitæ propemodum abortiuorum animæ exponantur, quod etiamsi non multæ, sed paucæ, vel vna tantum anima hoc remedio saluaretur, adhuc non esset nostra diligentia inutilis, & frustratorius labor. Si enim ex *D. Gregorio in Psal.* 50. verum est, quod *nullum tam gratum est sacrificium, quam zelus animarum:* nihil Deo charius ab animarum ministris, nihil illarum saluti vtilius operari potest, quam animas, si existant, & Baptismo sint capaces, certo certius saluare, alioquin si renuas baptizare, infallibiliter damnandas.

SECTIO XII.

Proponitur Argumentum principale contra supradictam sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Rationes plures occurrunt, quibus redditur difficile, quod in re tam graui Ecclesia Catholica huc vsque non prouiderit de necessario remedio.*

2 *Affertur* cap. maiores de Bapism. *quo videtur probari quod pro fœtibus*

 non

non formatis remedium Baptismi non sit institutum.

3 *Error est dicere parvulos nondum formatos, & in vtero matrem morientes per ipsorum parentum lachrymas salvari.*

4 *Pij V. iussu suppressum est Commentarium Caiet. in artic. 2. q. 68. 3 p. S. Thomæ.*

A Nonnullis, quorum apud me multum valet auctoritas, opponitur quoniam in re tam graui, non est verisimile, vniuersalem Ecclesiam, quæ Spiritus sancti regimine gubernatur, neque sub eo errare permittitur, tanto tempore desidem fuisse, & non ordinasse remedium adeo necessarium pro animabus abortiuorum. Imo tot Sapientissimos, & Doctissimos viros qui semper in Ecclesia Dei præfuerunt nunquam vidisse tam ingens animarum discrimen; & si præviderunt ob solam Philosophorum sententiam stetisse; quin parvulorum parentes & Parochos admonuerint, vt abortiuos sub conditione baptizarent.

Confirmatur primo, quia *in cap. maiores de baptis.* contra Hereticos qui volebant solos adultos esse baptizandos, Innocentius III. dicit: *Absit, vt vniuersi parvuli percāt, quorum quotidie tanta multitudo moritur; quin & ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procurauerit ad salutem.*

Cum ergo Summus Pontifex ex voluntate, qua Deus vult neminem perire, inferat remedium contra originale peccatum, scilicet baptismum esse etiam pro parvulis institutum, & ideo parvulis jam perfecte formatis, statuat Baptismum esse ministrandum; cum de imperfecte formatis non loquatur, sequitur etiam noluisse ad eos hoc remedium pertinere, ergo etiam sub conditione non sunt baptizandi.

Confirmatur secundo, quia reijcitur tamquam error sententia *Gersonis Serm. de B. virg. part. 3. consid. 2. Gabr. in 4. dist. 4. q. 2. dub. 2. & Caietani Com. in art. 2. & 11. 68. q. 3. part. S. Thomæ*, qui dicebant parvulos nondum formatos, & in vtero matrum morientes per lachrymas, & preces parentum saluari, & ideo Pius V. vt notauit *Valēt. to. 4. disp. 6. q. 4. part. 4.* præcepit hanc doctrinam expungi, & penitus deleri, ex Comment. Caiet. *in dd. art. 2. & 11.* vt videre est in impressionibus post ipsum Pium V. & ideo *Vega de iustific. lib. 5. cap. 15.* acriter reprehendit hos auctores quasi octavum Sacramentum introducere ausi sunt in Ecclesia Dei, & Nunnus *in 3. part. q. 68. art. 2. diffic. 4. concl. 1.* manifeste vocat erroneam huiusmodi doctrinam, & temerariam: ergo in re tam graui, in qua viri doctissimi lapsi sunt, non est tam facile innouandum.

SECTIO

SECTIO XIII.

Proponuntur,& referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro solutione prædictorum.

SVMMARIVM.

1 Siricius Papa *mandat omnibus,qui sunt in periculo mortis etiam pueris, quis per ætatem loqui non possunt ministrari Baptismum.*

2 Leo primus, *quod omni tempore periclitantibus Baptisma ministretur, decernit.*

3 Concilium Cartaginense, *statuit vt omni tempore puero,qui in vtero matris formatus est hoc Sacramentum conferatur.*

4 Sexta Synodus,*iubet vt parvulo ægrotanti à nullo presbytero baptisma negetur.*

5 Concilium Mileuitanum. *excommunicat,qui parvulos recentes ab vteris matrum egressos negat baptiszandos esse.*

6 Concilium Parisiense, *statuit nullo tempore hoc Sacramentum esse dandum, nisi tempore Paschatis, & Pentecostes; excipit tamen ægrotantes.*

7 Concilium Gerundense *parvulos qui infirmi egrediuntur maternum, vterum,eadem die* dicit *esse baptizandos.*

8 S.Gregor.Papa *statuit,vt si quæ mulier,quæ peperit sit in periculo mortis,eadem die,& hora qua nascitur, id quod genuit, baptizetur ne periculum sit in mora.*

9 Concilium Matisconense *decernit, vt filij qui ex infirmitate, vel imminente periculo vrgentur,baptizentur,etiam extra prescripta tempora Paschæ,& Pentecostes.*

10 *Idem præcipiunt* Concilium Moguntinum, Vormatiense, & Triburiense.

11 Rituale etiam Romanum sub Paulo V.& sacerdotale Samarini,*ordinant,quod mortua matre pragnante fœtus cautè extrahatur,& si vivus est baptizetur.*

VT prædictorum solutio melius,& cum maiori fundamento pateat notanda sunt decreta Summorum Pontificum,& Conciliorum tam Generalium,quam prouincialium de hac materia disponentium.

Primo *Siricius Papa in Epist. ad Himerium Tarraconen. cap. 2.* licet statuat tempus Baptismi esse diem Paschæ,& Pentecostes tamen *Infantibus, qui nec dum loqui poterunt,per ætatem, vel his, quibus in qualibet*

necessitate opus fuerit sacri vnda baptismatis, omnis volumus celeritate succurri, ne ad nostrarum perniciem tendat animarum, si negato desiderantibus fonte salutari, exiens vnusquisque de sæculo, & regnum perdet, & vitam, &c.

Leo Primus in Epist. ad Episcopos Siculos, dicit, *quia, etsi sunt alia quoque festa, quibus multa in honorem Dei reuerentia debeatur principalis tamen, & maximi Sacramenti custodienda nobis est mysticæ rationis exceptio, non interdicta licentia, qua in baptismo tribuendo quolibet tempore periclitantibus subuenitur, &c.*

Concilium Carthaginense ex Epist. 8. lib. 3. D Cypriani, & aliorum ad Fidum Præsbyterū de Infantibus baptizandis, hæc habet, *Quantum vero ad causam infantium pertinet, quos dixisti intra secundum, vel tertium diem, quo nati sunt constitutos baptizari non oportere, & considerandam legem esse Circumcisionis antiquæ, vt intra octauum diem eum qui natus est, baptizandum, & sanctificandum non putares; longè aliud in Consilio nostro omnibus visum est, sed vniuersi potius iudicauimus, nulli hominum nato misericordiam Dei, & Gratiam, denegandam, nam cum Dominus in Euangelio suo dicat. Filius hominis non venit animas hominum perdere, sed saluare, quantum in nobis est, si fieri potest, nulla anima perdenda est, quid enim ei deest, qui semel in vtero, Dei manibus formatus est? &c.*

Sexta Synodus Constantinopolitana de Can. Apost. c. 2. Si Paruulus ægrotans ad quemlibet Presbyterum baptismi gratia, de cuiuslibet Parochia allatus fuerit, ei baptismi Sacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectauerit; & ille Paruulus absque baptismi gratia mortuus fuerit, nouerit se ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima rationem redditurum.

Concilium Mileuitanum c. 1. n. 2. Item placuit, vt quicumque Paruulos recentes ab vteris Matrum baptizandos negat, &c. Anathema sit.

Concilium Parisiense c. 7. baptizandi sibi quisquam passim quocumque tempore nullam credat esse fiduciam, præter Paschale festum & Pentecostes venerabile Sacramentum, excepto dumtaxat grauissimi languoris incursu, in quo verendum est, ne morbi crescente periculo sine remedio salutari fortassis ægrotans excidio preventus abscedat.

Concilium

Concilium Gerundenſe cap.5. De Paruulis, qui nuper è materno vtero editi ſunt, placuit conſtitui, vt ſi infirmi (vt aſſolet) fuerint, & lac maternum non appetant, etiam eadem die, qua nati ſunt, ſi oblati fuerint, baptizentur.

S. Gregorius Papa Primus in reſponſ. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuar. cap.10. Baptizari autem, vel enixam mulierem, vel hoc, quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur, vel ipſa hora eadem, qua gignit, vel hoc, quod gignitur, eadem, qua natum eſt, nullo modo prohibetur; quia ſicut ſancti myſterij gratia viuentibus, atque diſcernentibus cum magna diſcretione prouidenda eſt, ita quibus mors imminet, ſine vlla dilatione afferenda eſt; ne dum adhuc tempus ad præbendum Redemptionis myſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.

Concilium Matiſconenſe cap.3. Cenſemus, vt ex hoc tempore Paſchæ, & Pentecoſtes nullus permittatur filios ſuos baptizare præter illos, quos infirmitas nimia, aut dies extremus compellit.

Concilium Moguntinum cap.4. & Synodus Moguntina cap.3. & concilium Vormatienſe cap.1. & Concilium Triburienſe cap.12. idem ſtatuunt.

Imo ex moderno *Rituali Romano iuſſu Pauli V.* edito anno 1614. ſtatuitur, quod ſi mater prægnans mortua fuerit fœtus quàm primum *cautè extrahatur, & ſi viuus eſt, baptizetur.*

Conſtat igitur ſummos Pontifices, & Concilia ſumma diligentia, & ſolicitudine ſemper inſtitiſſe, vt quotieſcumque paruuli recenter nati, & fætus viui periclitantur, baptizentur.

Monſtrum quod humanam ſpeciem non præſe ferat baptizetur *ſub hac conditione*, ſi tues *homo*, ego te Baptizo &c.

M SECTIO

SECTIO XIV.

Soluitur principale argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Antiqua Ecclesiæ consuetudo à tempore Apostolorum inchoata est, vt paruuli baptizentur.*

2 *Ecclesia Catholica nunquam fuit negligens circa baptismum Abortiuorum.*

3 *Summi Pontifices, & Concilia meritò hunc articulum, de baptismo Abortiuorum noluerunt disputare, cùm res in facto sit valdè dubia, sed ministrorum zelo, & prudentiæ commisit.*

4 *Imo Deus ipse, ex sententia* S.Augustini, *noluit veritatem sibi notam declarare propter incertitudinem humani iudicij, cui potius voluit accomodari, ob altissimos suæ prouidentiæ fines.*

5 *Ex quo* S.Augustinus *rursus dubitat, an in fœtu nondum formato, sit anima rationalis.*

6 *Deus vult omnes animas paruulorum saluari; sed voluntate antecedenti.*

7 *Hac voluntate Deus non se determinat, ad impediendum ordinem causarum naturalium.*

8 *Paruuli abortiui cùm respectu aliorum, qui in infantia moriuntur, sint in paruo numero, in Ecclesiæ aliquo Decreto non sunt expressè nominati.*

9 *Sed satis sunt comprehensi in generalibus Decretis de baptizandis paruulis viuis.*

10. *Licet matris pragnantis, & iam ad mortem damnatæ mortem accelerare, vt prolis saluti spirituali prouideatur.*

11 *Pueros abortiuos saluari ex diligentia aliorum opportunè illos bapti*

baptizantium , eſt generalis Dei prouidentia , vt docet S. 7
Proſper.

12 *Ad induſtriam Chriſtianæ pietatis pertinere voluit Deus quod parvuli Abortivi aliquando ſalventur , vt* S.Proſper *aſſeruit.*

13 *Non prohibuit Deus tempore Moſaycæ legis , vt pueri , etiam* 8
ante octauum diem circumciderentur : ſi mortis periculum immineret.

14 *Etiam fœminæ habebant aliud ſimile remedium.*

15 *Tempore legis naturalis ante Moyſem aliquod remedium contra originale peccatum erat inſtitutum;ſcilicet aliquod ſacrificium, vel oblatio ſenſibilis in generali.*

16 *Et horum applicatio pietati , & diligentiæ aliorum erat commiſſa ; licet peculiare preceptum non haberent à Deo : nec ob id paruulorum illorum ſalus dicitur à Deo ne-* 9
glecta.

17. *Similiter Eccleſia Catholica non ob id notari debet negligentiæ: præſertim cùm generali precepto, de Baptiſmo miniſtrando ſatis prouiderit.*

18. *Quod parentes internis illuminationibus , & inſpirationibus moueantur ad id ,vnde ſequitur, quod paruuli baptizentur, eſt opus Diuinæ Prouidentiæ.*

19. *Quod vtinam ſit etiam huius diſputationis minimus* 10
labor.

20. *Explicat tandem Auctor intentionem ſuam,quam ſapientiorum iudicio,& Sanctæ Romanæ Eccleſia auctoritati,& cenſuræ humiliter ſubycit.*

EX ſupradictis non erit difficilis poſiti argumenti ſolutio; 1
reſpondetur enim, quod eodem tempore , quo in Eccleſia Dei decretum fuit contra Hæreticorum ſententiam , ex antiqua conſuetudine à temporibus Apoſtolorum inchoata, paruulos eſſe baptizandos , vt conſtat ex *Divo Dionyſio libro de Eccleſ. Hierarchia capite ſeptimo vel decimo-ſecundo parte tertia & S. Clem. Romano libro 6. conſtitut. capite* 15. *&*

Suar.tom.3.in 3.part.disp.25.sect.1.vers. Dico primo: eodem inquam tempore fuisse satis prouisum paruulis abortiuis; nam etiam ipsi, si viuunt anima rationali, comprehenduntur sub dispositionibus Summorum Pontificum,& Conciliorum;& pro ipsis etiam faciunt motiua quæ in præcitatis Decretis conti-
2 nentur; tum quia in huiusmodi paruulis, de quibus ibi sermo est,nunquam Ecclesia considerauit tempus Natiuitatis,quot nimirum dies, vel menses haberent à conceptione, sed solùm supposito, quod viui essent, & in periculo mortis constituti, declarauit nullum tempus expectandum,sed esse subito baptizandos;ergo dici non potest, quod tanto tempore Ecclesia Dei negligens fuerit; quod Sancti Spiritus lumine non fuerit circa hunc casum illustrata: & quod Sancti Patres, & Theologi non satis prouiderint.

3 Quod autem Summi Pontifices,& Concilia, quando occasio sese obtulit disputandi, à quo tempore fœtus sit absolutè vel sub conditione baptizandus, ab hac quæstione abstinuerint, & sicco pede pertransierint, existimo prudentissimè id fecisse, nam in re tam graui, & quæ ob sui incertitudinem, adhuc sub iudice manet, meritò noluerunt definire, sed eam prudentiæ ministrorum, & peritorum iudicio dereliquerunt.

4 Jmo quod magis est, Deus ipse, qui omnia nouit, ob eandem rationem, vt *S. Augustinus* notauit, idem voluit obseruare, & rem indecisam omittere, nam *Exod.cap.*21.*num.*22. Cum Moysi commisisset, quod pœna pecuniaria ad abitrium puniretur ille,qui mulierem prægnantem fecisset arborteri, si tamen ipsa mulier non fuisset mortua; at verò pœna mortis, si mulier culpa ipsius mortua fuisset; interrogat S. Augustinus, quare in primo casu non puniat illum pæna mortis, cum fieri potuerit, vt fœtus, licet non perfectè formatus, viuus tamen fuerit anima rationali, & sic mortuus sit homo propter illam violentam matris percussionem; & quærit cur in isto casu ille, qui causauit abortum, non sit homicida? & subdens ait. *Hic de anima quæstio solet agitari; vtrum quod forma-*

tum non est, nec animatum quidem possit intelligi, &c. & deinde sumpta occasione ex translatione *septuaginta Interpretum,* quæ sic habet: *Si effigiatus, vel efformatus sit puer, &c.* præmissaque distinctione de fœtu informi, & de fœtu formato respondet: quod quando fœtus est informis, dubium est an sit animatus, & ideò cùm hoc non constaret notitia certa, & eo in loco publicaret Deus legē Talionis, noluit pro vita, quæ ad sensum humanum non apparebat, & ideo incerta erat & in existimatione hominum inutilis, certam, & perfectam vitam loco pœnæ exigere. Verba *Sanct. Augustini quæstio.* 80. *in Exod. sunt. Si ergo illud informe Puerperium iam quidem fuerit, sed adhuc quodammodo informiter animatum, quoniam magna de anima quæstio non est præcipitanda indiscussa temeritate sententiæ, lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici potest anima viua in eo corpore, quod sensu caret, si talis est in carne nondum formata, & ideo nondum sensibus prædita, &c.*

En igitur, quod iuxta sensum talis Scripturæ dubitans S. Doctor, an in carne nondum formata sit humana vita, dicit: *Si talis est in carne,* ex quo manifestè patet, quod Deus noluit hunc articulum declarare, ob altissimos suæ prouidentiæ fines vide *Disp.* 3. *Sect.* 19. Cùm ergo nec lex Diuina voluerit magnam de anima quæstionem dirimere, an fœtus nimirum nondum formatus, sit viuus anima hominis, nihil mirum, quod etiam Summi Pontifices non determinauerint tempus, in quo Baptisma sit absolutè ministrandum, sed solùm sæpius declarauerint, quod si mortis periculum immineat, nulla mora interposita, gratia paruulis ministretur. 5

Ad primam confirmationem respondetur, optimè Summum Pontificem considerare magnam multitudinem paruulorum quotidie morientium in ordine ad voluntatem, quam habet Deus de illorum salute, & ex illa inferre, quod etiam huiusmodi periculo animarum Deus consuluit instituendo Sacramentum Baptismi.

Sed est aduertendum cum Theologis in materia de præ- 6

 destinatio

destinatione, & præsertim *in 4. distin. 4. & 6. & Bellarm. lib. 2. de Grat. cap. 5. ad finem. Vega in in Tridentinum lib. 5. cap. 6. & Suar. 1. tom. in 1. part. numero secundo & lib. 4. cap. 4. num. 16. & Cardin. de Lugo de Sacram. dicto 3. num. 25.* quod illa propositio desumpta ex Epist. ad Timoth. cap. 2. *Deus vult omnes homines saluos fieri*, intelligenda est de voluntate inefficaci salutis, quam vocant antecedentem: ex hac autem voluntate non tenetur Deus immutare cursum causarum naturalium, quia iam esset voluntas efficax mediorum; cum igitur circa huiusmodi Paruulos, qui de facto sine propria culpa actuali, vel eorum parentum, carent remedio
7 baptismi, Deus habeat voluntatem generalem, quantum est de se illos saluandi, nec ex eiusmodi voluntate inefficaci teneatur tollere impedimenta naturalia sequitur, quod instituendo baptismum illis quocunque modo applicabile, siue, vt loquitur *Suarez citat. numero decimo sexto*, diviso vtero Matris iure, vel iniuria, siue Matre viuente, & ministerio Angelorum, siue quocumque alio modo eis prodesse posset, sequitur inquam, Deum satis prouidisse medium salutis sufficiens, etiam si hoc in particulari contingat impediri: nam si verbi gratia, vt loquitur *Sanct. Augustin. libro primo ad Simplicianum.* Mater, vel Pater ab Angelo inspirati, vel à Deo immediate excitati, orationibus, & lacrymis impetrarent, vt huiusmodi filij nascerentur, in tali statu, vt possent baptizari; iam verum esset dicere etiam tunc ante quam nascerentur, quod Sacramentum Baptismi erat a Deo etiam pro ipsis institutum; quare si de facto immaturo tempore, & per abortum egressi sunt ad lucem, quia vteri materni infirmitas, vel ipsius fœtus intemperies, aut quid aliud naturale, ita fuit in causa: solum sequitur quod Deus non immutaverit cursum naturalem causarum secundarum; non autem quod non sit verum, quod Deus sua generali Providentia velit, quantum est de se, hos parvulos baptizari.

8 Quod si Ecclesia non fecit mentionem expressam de istis aborti-

abortivis, & informibus, est, quia, vt notauit *D. Cardinali. de Lugo citat numer.* 26. respectu aliorum parvulorum, qui in Infantia moriuntur sunt in parvo numero; nec proptèrea sequitur, ad illos non pertinere baptismum; quia cum Ecclesia expressè statuerit, parvulos recenter natos imminente mortis periculo esse baptizandos, satis ostendit & declaravit 9
suam voluntatem circa illos si judicio prudenti existimantur vivere cum in illa propositione generali illi etiam includantur.

Nec valet illàtio, quod Ecclesia nunquam fuit expresse loquuta de fœtu abortivo non formato, ergo ad istum baptisma non pertinet:non valet inquam,quia de iis qui respectu aliorum pauci sunt non erat necesse legem particularem concedere, cum facile posset de illis judicari ex interpretatione legis generalis; sicuti non valet, Ecclesia nunquam decrevit, quod si Mater prægnans sit ad mortem damnata, & differendo supplicium usque ad partum, iuxta *leg. prægnantem digest.de pæn.* periculum probabile sit, quod puer moriatur, tunc liceat accelerare supplicium Matris, vt vita spiri- 10
tualis illius fœtus saluetur, non valet inquam; ergo non licet accelerare supplicium Matris; nam & si *Paludanus in* 4. *distinct.* 6. *quæst.* 1. *versic. Tertio contra*, dubius sit, tamen bene. *Suarez* 3. *tom in* 3. *part. quæst* 68. *comment. in articul.* 11. dicit id licere absolutè, seruato tamen Juris, & Justitiæ ordine: nam in isto casu nemini fit injuria, & alioquin bono spiritualis illius pueri providetur, & quod lex illa mandet differri supplicium Matris, est in bonum prolis, ergo si bonum, & vita prolis periclitetur, cessat lex per Epiicheiam, & ei magis consentaneum est anticipare, quam differre mortem Matris: ergo similiter, licet Ecclesia non præceperit, abortivum informem esse baptizandum sub conditionet non valet illatio, ergo non est baptizandus; quia isti suncasus de minus contingentibus, de quibus lex non disponit in particulari, & in generali, ut vidimus satis disposuit.

Aliam

Aliam similem rationem affert *S. Prosper*, non omittendam in præsenti; ipse enim occurrens obiectioni Hæreticorum dicentium, quod si verum est, quod Deus vult omnes homines saluos fieri; quid est quod multos paruulos permittit sine baptismo decedere, si enim habet hanc voluntatem Deus, cur non disponit sua Prouidentia, vt omnes paruuli antequam moriantur, baptizentur.

Respondet *D. Prosper lib. 2. de vocat. Gent. cap.23.* his ver-
11 bis, *Irreligiosè arbitror credi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper vniuersis est impensa, nationibus; qua vtique, si bene vterentur, parentes etiam ipsi per eosdem iuuarentur, &c. sicut enim ex aliena confessione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut dissimulatione non credunt, &c.*

Sententia igitur *S.prosperi* est, quod habet quidem Deus voluntatem, vt paruuli, qui sine baptismo moriuntur, saluentur, sed talem habet voluntatem, qualem ipsorum capacitas postulare videtur, & qualem semper habet Deus erga omnes nationes, dandi nimirum auxilia generalia, hoc est auxilia non quidem omni modo possibili, nam hoc pertineret ad voluntatem efficacem, & specialem; sed per ordinarias causas, in quibus satis est, quod existat virtus, per se sufficiens ad illos baptizandos: quia verò paruuli si baptizantur, non nisi ex aliena voluntate, diligentia, & confessione baptizantur, & vt loquitur *D.Prosper*, credunt, & saluantur; contingit sæpius, vt ex aliena infidelitate, dissimulatione, aut negligentia non baptisentur, & adhuc dicitur Deus habere hanc voluntatem, vt saluentur.

12 *Et cap.24.* sequenti occurrens instantiæ quorundam, qui arroganter, imo blasphemè de Deo dicebant, non esse iustum, quia non omnibus paruulis simili prouidentia consulit. Respondet demonstrans, quam immeritò Diuinæ Iustitiæ succenseant; quia si ita fieri oporteret, vt omnes causæ remouerentur, à quibus mors illorum ante baptismum prouenit, deberet Deus cum omnibus paruullis ita obseruare, vt om-

omnes baptizarentur; cum de omnibus sit eadem ratio; atque ita non esset metuendum; aut de negligentia illorum, ad quos cura parvulorum spectat; aut de morte ipsorum, quia non posset impediri Divina Providentia; sed ad eam tantum pertineret, ut non carerent hoc remedio salutis; & ita sequeretur. Primo, quod esset inamissibilis salus Infantium. Secundo quod facile à Pelagianis dici posset, Gratiam Dei dari secundum merita; quia innocentiæ parvulorum posset attribui. Tertio quod baptismus adoptaret quidem illos in filios; sed originalem culpam non dilueret, ut dicebant Pelagiani supra relati in Procemio. At huiusmodi errores, & hæreses detestantur omnes Fideles, & qui de divina Providentia catholicè sentiunt, & fatentur occulta quidem, sed iusta Dei discretione illorum salutem esse effectum Divinæ Gratiæ; aliorum autem damnationem à peccato originali procedere, & ab illorum etiam negligentia, qui in parvulorum salutem tenentur incumbere; & tandem concludit his verbis S. Prosper: *Vt nec contra donum elevetur superbia, nec contra periculum cesset industria, &c.* Ad industriam igitur pietatis Christianæ pertinere voluit divina Providentia, vt parvuli periclitantes, quam citissime baptizentur.

Et confirmatur quia olim, ante institutionem baptismi, tempore legis Mosaicæ, licet Deus in remedium originalis peccati veluti Sacramentum circumcisionem instituisset eamque nonnisi octavo die applicari mandasset, at non prohibuit, quod etiam ante octavum diem, puer circumcidi posset, si mori ipsum parentes dubitassent, ut notant Theologi, & præsertim. *Suarez tertio tomo, in tertia parte, disputatione vigesima quinta, sectione prima, versiculo alterum argumentum, & Eminentissimus de Lugo dicta disputatione tertia, sectione secunda, numero vigesimo octavo, cum S. Thoma quæstione septuagesima, articulo quarto, ad. 2.* Et fœminas, quæ circumcidi non poterant, non est credibile caruisse remedio: imo vera, & communis Theologorum sententia docet, ante legem Mosaicam in lege naturæ, fuisse à diuina Prouidentia institutum remedium aliquod contra originale peccatum, sacrificium

N

crificium nimirum, vel aliquam sensibilem oblationem à pa-
15 rentibus factam, in fide Christi venturi; licet nihil determi-
natum esset; ut idem Suarez ostendit *disputatione quinta, se-
ctione prima. versic. secundo dicendum, Nunũs in tertia parte, quæ-
stione sexagesima octava, articulo secundo, difficultat. 4. ad secun-
16 *dum, & Cardinal. de Lugo dicta disputatione tertia, sectione se-
cunda per totum*, at omnem diligentiam, & studium applicandi
huiusmodi remedia parvulis ante octauum diem morituris,
aliorum pietati, & arbitrio committebat; ideo *S. Augustinus,
S. Gregorius, Beda, Hugo de S. Victore*, & alij ita docent: quamvis
præceptum, & legem particularem Deus non dederit, imo, ut
S. Augustinus, libro quinto, contra Iulianum capite vigesimoprimo,
adnotavit, Scriptura sacra aliqua necessaria causa latere voluit;
& tamen nemo huc usque dixit divinam Providentiam, & le-
gem non satis consuluisse, dum parvulis ante diem octavum
morituris, speciali modo remedium non providit: Ergo ea-
dem & multo majori ratione dici nequit, quod Ecclesia Ca-
17 tholica huiusmodi abortivis non providerit, quando non tan-
tum generaliter, sed specialiter inculcavit, ut nulla mora in-
terposita, quando mortis periculum imminet parvuli bapti-
zentur quam citissime, ne vt S. Gregorius loc. cit. ait: *Interve-
niente paululum mora inveniri non valeat, qui redimatur, dum
adhuc tempus quæritur ad præbendum Baptismum.*

Minus obstat tertia confirmatio argumenti, in qua expro-
18 bratur nobis doctrina ab omnibus communiter reiecta; nos
enim non dicimus preces, & lachrymas parentum infallibiliter
saluare infantes abortiuos non baptizatos, sed tantum asseri-
mus divinam Providentiam, etiam illis sufficienti remedio
consuluisse, quatenus, parentes internis inspirationibus præ-
movet, & cogitationibus excitat ad orandum, ut filij in lucem
nascantur antequam moriantur, vel ad aliquod faciendum,
quod si fieret, nascerentur, & baptizarentur, ut bene *Eminen-
tissimus de Lugo dicta disputatione tertia, sectione secunda, nume-
ro vigesimo sexto*, Et addimus, quod non debemus acquiescere
illis Philosophis, & Medicis, qui solam corporis vitam, &
sanitatem considerant, sed baptizare debemus abortivos sub
conditione

conditione quando vel juxta regulas Medicorum, vel iuxta ſigna evidentia in facto certi non ſumus, ſed prudenter dubitare poſſumus, quod huiuſmodi fœtus vivant anima rationali; nam quod *S. Auguſtinus in Epiſt. ad Optatum Milevit. de orig. An.* dicebat: *Si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim in Chriſtum credimus, ut naſcamur, quomodocumque nati fuerimus.* Nos paucis mutatis dicimus, ſi ab origine fœtus anima lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim Baptiſmus eſt illis neceſſarius, ut naſcantur, ſed ut renaſcantur, ſi nati aliquo modo fuerint.

Utinam igitur hæc mea quoque ſententia, & diſputatio 19 ſit illius Chriſtianæ pietatis, & induſtriæ pars, quam Divina providentia elegit, ut per genitores, & alios, quibus hujuſmodi parvulorum ſalus commiſſa eſt, ſalvarentur animæ derelictorum: utinam inquam hic meus, qualiſcumque leviſſimus labor à ſapientibus probatus, & approbatus, cedat in Cœleſtis regni, & Divinæ gloriæ æternum additamentum.

Hæc ſunt quæ in præſenti diſputatione de Baptiſmo Abor- 20 tivorum, ſeu de exiſtentia animæ rationalis in fœtu quamvis problematice, diſſeruiſſe volui: mihi tamen rem ipſam non ſolùm valde dubiam, & periculo gravi expoſitam oſtenderunt, ſed me totum apprime perſuaſum reddiderunt, ut in praxi illam partem tanquam ſecuriorem amplectendam eſſe crediderim, quæ ad miniſtrandum baptiſma infantibus immature editis inclinat, & in illorum ſalutem quàm maximè impellit. Et quidem in hoc ultimo meæ diſputationis ſpiritu niſi praxis eſſet apud DD. omnino nova, & à nemine huc uſque quem viderim, indicata, converſus ad animarum Paſtores ad ipſorum Abortivorum parentes, ad obſtetrices fœminas, & ad quoſcumque neceſſarios Baptiſmi Miniſtros audacter declamarem, ut in re tam gravi, tantique ponderis negotio, omni ſegnitie devicta, ſeu etiam Philoſophica ſcrupuloſitate depoſita, iam volarent, ut nubes ad aquas Salvatoris ſupra germina ſub terris latentia, diffundendas, iam

Lymbo bellum inferrent,& jam ab hac tenebrarum abyſſo animas præriperent,& quæ in parvo corpuſculo vix morantur,in Cœlorum regnum jamjam grandeſcentes tranſmitterent.

Verùm quia ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Prælatos,& ad ipſum ſupremum animarum Paſtorem, Sanctiſſimum in terris Chriſti Vicarium,Summum Pontificem ſpectat quid in hac materia à Sacramentorum Miniſtris ſit ex debito exequendum, decernere:mihi ſufficiat ſtatū graviſſimæ difficultatis indicaſſe, & ſapientiſſimis Eccleſiarum moderatoribus,Sacrarum Academiarum Dynaſtis, ſacræ Theologiæ doctiſſimis Magiſtris, omnibuſque ſalutis animarum Miniſtris, rem ſicuti mihi viſa eſt, dubiam, & non contemnendam propoſuiſſe,vt ab ipſis diligentius expenſa,periculum frequens animarum in abortivis fœtibus deliteſcentium,ſi ita eſt,pro ſui officij,& charitatis obligatione averti,ſtudeant.

Finis primæ Diſputationis.

DE

DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

SVB CONDITIONE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Disputatio Secunda.

PRIVS ROMÆ IMPRESSA TYPIS Michaëlis Herculi 1672. cum licentia superiorum Romanæ curiæ, nimirum Illustrissimi et Reverendissimi D. Joannis de Angelis Archiepiscopi urbis Vicesg. et Reverendissimi P. Fr. Hyacinti Libelli sac. Apost. pal. Magistri, nunc denuo Cum variis correctionibus & additionibus prodit.

JNDICVLVS SECTIONVM.

LECTORI PRÆLOQVIVM.

AD formam mihi ab Eminentissimis Sacræ Indicis Congregationis Cardinalibus præscriptam, jam anno 1666. tibi, Amice Lector, hanc secundam Disputationem Romæ impressam offero, de Abortivorum Baptismo illis fœtibus administrando, in quibus humanæ vitæ apparent prima lineamenta. Neque quia sub Romano prælo hanc Thesim recudo, me vel minimum à typis Lucensib recedere suspiceris, in quibus illam ad mentem Eminentissimorum illorum Patrum præmissa protestatione in frontispicio libri declaravi; illam enim eandem protestationem omni ex parte hic repetitam esse volo: Sed quia & nunc Romæ existo brevi tamen discessurus, & à doctissimis viris, & præcipuis Romanæ Curiæ Ministris recognitam esse desideravi, ut ità certior essem, nihil à me in hac materia pronunciari quod à mente Superiorum sit alienum. In hac secunda disputatione, eos qui sentẽtiæ meæ, contrarij sunt redarguere non intendo, vnusquisque enim in suo sensu abundat, & pro veritate sentire & veritatem amare profiteor; sed meũ studium in præsenti, & mens vnica est, meã Propositionem maiori luce illustratã confirmare, Id quod assequi posse facilius credidi, si quæcumque contra me, Appelles post tabulam, imaginatus sum audire, & opponi posse prævidi, ego ipse contrà meam Propositionem objicerem, & objectis

pro

pro mea tenuitate responderem. Sunt autem quæ prævidi sequentia.

I. Quia consuetudo S.Rom Ecclesiæ est, vt fœtus abortivi recenter nati, & à primis diebus ab utero excussi nullo modo baptizentur, ergo propositio nullo pacto est admittenda.

II. Quia iuxta communem & hucusque receptissimam sententiam fœtus humanus masculi, non nisi quadragesima die, fœminæ vero octogesima, vel nonagesima die vivit anima rationali: Ergo fœtus humanus abortivus ante hoc tempus nullo modo est baptizandus.

III. Quia Ecclesia Romana nunquam consuevit baptizare fœtus abortivos, nisi eorum corpuscula sint, & appareant perfecte formata.

IV. Quia baptizare abortivos dubios de quibus nimirum dubitatur an vivant est contra stylum sanctæ Rom. Ecclesiæ.

V. Quia meæ propositionis praxis, aut omnino est impossibilis, aut certe valde difficilis; quoniam in utero mulierum prægnantium, non tantùm veri fœtus humani generantur, sed etiam inutilia quædam germina; siue ut D. Jo. Marcus Medicus Iatrophysicus Pragensis literis ad me datis, de anno 1663. sub die 1. Februar. loquitur, Carunculæ, & grumi sanguinis gignuntur, quæ Molæ, proprio vocabulo nuncupantur. Quare sæpe contingere potest, quod à veris fœtibus non dignoscantur, & ita non sine magna sacramenti irreverentia huiusmodi Molæ aut impuri sanguinis excrementa baptizentur.

VI. Quia hæc propositio fundatur in doctrina contraria Aristoteli, & S. Thomæ. Aristoteles enim, quem sequitur S. Thomas locis à me citatis disp. 1. sect. 2. num. 3. docet hominem, priùs vita plantæ, deinde Bruti, tandem propria hominis vita rationali vivere. At vero duæ substantiales mutationes nempe generatio animæ vegetativæ, & post hanc, generatio animæ sensitivæ non nisi spatium 40. vel ad minus 30. dierum requirunt. Ergo fœtus huiusmodi non sunt baptizandi quocunque tempore lapso à conceptione excussi fuerunt ab utero.

VII. Quia iam elapsi sunt 1672. anni ab Incarnatione Domini, & nunquã Ecclesia mandavit huiusmodi homines dubios

baptizari

baptizari; Ergò, ne dicamus in re adeò necessaria Sanctam Ecclesiam negligentem fuisse, neque etiam hoc tempore meæ propositionis praxis est inducenda.

VIII. Quia hæc propositio, cum ab Auctoribus non fuerit hucusque in eorum libris asserta, nullam habet speciem probabilitatis, ergò non debet inter sententias probabiles recenseri.

IX. Et vltimo. Quia indecens est Ecclesiæ Sacramentum applicari subjecto, adeò impuro, & spermatico humore resperso, sicuti est fœtus abortivus ab vtero recens excussus.

SECTIO I.

Confirmatur breviter indicatis Argumentis iam allatis in præcedente disputatione proprositio de Baptismo abortivorum.

SVMMARIVM.

1 *Dubium quod fœtus abortivi vivant vitam humanam, est rationabile.*

2 *Quod anima rationalis sit forma informans corpus & in eodem causa efficiens sua membra sententia est magni ponderis.*

3 *Valet illatio: sunt primis diebus in humano fœtu prima hominis membra; ergo adest anima rationalis.*

4 *Propositio est non tantum speculative sed etiam practicè probabilis.*

5 *Discursus sub n. 3. est directus.*

6 *Probatur hæc propositio ordine retrogrado.*

7 *Fœtus 40. dierum absolute baptizandus.*

8 *Fœtus 15. dierum aliquando movetur in vtero.*

9 *Fœtus primæ diei, nisi in eo appareant prima vitæ rudimenta neque sub conditione est baptizandus.*

10 Expe

10 *Experientia Theodori Cherchringÿ, fœtus trium vel ad summum quatuor dierum est animatus.*

ANtequam supradictis argumentis satisfaciam, juvat hic discursum repetere, quo, & mea Propositio de Baptizandis sub conditione fœtibus humanis abortivis, in quibus humanæ vitæ prima lineamenta apparent firmior evadat, & quam rationabile sit, & probabiliter fundatum dubium, cui eadem propositio innititur, cognoscatur. Siquidem & ratione gravi munitur, & multorum DD. qui illi subscripserunt, vt in Censuris im- 1
pressis initio meæ primæ Disputationis apparet, auctoritate fulcitur, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ stylo conformior invenitur.

Rationem gravem appello argumenta & Sententiam Philosophorum, quos citavi in 1. Disput. sect. 3. n. 12. dicentes animam rationalem in humano Corpusculo existere, statim ac completa est accidentalis organizatio, ita vt primum non esse seminis, sivè Embrionis sit primum esse animæ rationalis ibi à Deo creatæ, & simul vnionem eius cum corpore ab agente naturali produci ad exigentiam illarum qualitatum, in quibus organizatio accidentalis consistit; & quidem animam rationalem esse ibi non solùm tanquam formam informantem, sed tanquam causam efficientem sibi sua membra, & totam substantialem organizationem inchoantem, & perficientem. Explicant, & probant hanc veritatem præcitati Doctores, quorum argumenta non refero, quia loc. citat. plene adduxi, 2
sed suppono; & magni ponderis existimo, quia à tot Auctoribus in materia tam graui recipiuntur & approbantur, Neque enim à Legistis, & Canonistis huiusmodi veritatem, sed à Philosophis debemus accipere philosophicam conclusionem.

Erit igitur in hac sententia vera huiusmodi ratiocinatio: apparent pimis diebus in humano corpusculo aliqua prima hominis membra, ergo adest anima rationalis. Sicut vera est 3
hæc: dies est: ergo Sol est Et ideo meritò S. Congregatio Indicis

mihi imposuit, vt meam Propositionem de Baptismo sub conditione abortiuis fœtibus conferendo de illis dumtaxat fœtibus intelligerem, in quibus sunt prima vitæ humanæ delineamenta. Huic meæ Propositioni subscripserunt sex Vniuersitates, & totidem supra 30. Doctores, vt videre est in Indice Censurarum in fronte primæ disput. impresso: Ergo Propositio est

4 non solùm speculatiuè, sed practice probabilis, Si quidem non potest sine iniuria denegari probabilitas practica illi veritati, quam plures, & graues DD. tuto practicari posse existimant. Est ergo dubium probabiliter fundatum, quòd anima rationalis primis diebus sit in humanis fœtibus abortiuis, in quibus prima humanæ vitæ rudimenta reperiuntur.

5 Hunc discursum directo ordine factum appellare liceat, quia à prima Animæ rationalis inexistentia in homine ad Baptismum illi sub conditione conferendum procedit.

6 Nunc ad alium discursum ordine retrogrado, ad idem probandum me conuerto. Praxis, & stylus Ecclesiæ Romanæ est, quòd, qui causauit abortum animatum, puniatur, vt verus homicida, & cum eo tanquam cum irregulari dispensat Sacra Pœnitētiaria. Regula autem in praxi seruata est, vt fœtus masculus 40. die à congressu maris cum fœmina sit, & supponatur animatus; & die 80. vel 90. fœtus fœmininus; quod si dubium sit, masculus censetur, vt infra sect. quarta probabo. Igitur si contingat, quod mulier prægnans die 40. fœtum pariat abortiuum qui vndequaque membranis sit contectus, & inuolutus, hic profectò statim baptizandus erit, & quidem baptismo; non sub

7 conditione, sed absolutè collato; huius enim vita certa est, & nullatenus dubia. At verò pro diebus præcedentibus vitam esse dubiam sequitur, si fundamentum examinemus, quo Ecclesiæ stylus habet, vt die quadragesima vita sit certa. Nam S. Pœnitentiariæ Tribunal, & Tribunal etiam laicorum in puniendis illis, qui abortum fœtus animati causarunt, fundantur, vt infrà dicta sect. 4. dicam, in sententia Aristotelis, siuè in experientia ab eodem adducta, quòd mares vt plurimum circa 40. diem mouentur potiùs dextero latere, fœminæ sinistro circa nonagesimum. Vt Tribunal tam Ecclesiasticũ, quam sæculare haberet certum,

&

& determinatum tempus, quo possent supponere delictum tanquam certum, ad effectum illud puniendi, nè innocentem punirent, vt reum, non fuerunt soliciti de tempore quo fœtus in vtero incipit moueri; cum hoc sit incognitum, & incertum, sed satis fuit illis habere tempus determinatum, quo certum est moueri; & per consequens fœtum viuere humanam vitam, & reum illum esse verum homicidam: & inuenientes prædictam experientiam ab Aristotele assertam tanquam certam, & maiore fortè diligentia adhibita confirmatam, istud tempus determinarunt in ordine ad puniendum delictum certum: non tamen dixerunt ante quadragesimam diem fœtum in vtero non moueri; cum ad illorum institutum non pertineret: Siue ergo vtri vsque Tribunalis ministri acquieuerint soli Aristotelis testimonio, vt fatentur Doctores dicta sect.4. relati, siue à peritis indagauerint, quod ego ipse feci, & non semel audiui mulieres experiri motum in vtero causari à fœtu, non solum quadragesima, sed aliquando etiam quinta decima die, sequitur quòd in fœtu abortiuo 39.38.37. dierum, & deinceps retrocedendo sit homo dubius, & de eius vita, juxta Ecclesiæ praxim, & stylum dubitari cum fundamento possit, & licet quò magis à tempore vitæ certæ, à die inquam 40. vel 80. recedamus, eò minor sit ex hac parte probabilitas, quia tamen ex alio ordine directo semper occurrunt dies, in quibus adest aliunde maior probabilitas, hæc semper erit maior, & hinc fit, quòd quantum decrescit ex vna parte probabilitas tantum crescit ex alia, atque ideò semper siue recedamus à prima die humanæ conceptionis, siue à 40. die certæ animationis, habemus sufficiens, & prudens fundamentum probabilis opinionis, qua fœtus abortiuus asseritur animatus anima rationali, & ideò sub conditione baptizandus est. 8

Dicet hic aliquis, maximus recessus à 40. die est prima dies conceptionis, siue congressus maris cum fœmina; ergo pro isto tempore nullum fundamentum habemus opinionis probabilis. Respondeo si hoc tempore nulla vitæ humanæ filamenta sint effigiata, ita, vt aperto per sectionem ouo, si tamen fieri potest, siue secundinarum inuolucro, iam concreto, non appareant vitæ

humanæ prima rudimenta, non adeſt prudens motiuum ad coniectandum adeſſe in fœtu animam rationalem, propterea dixi primis diebus, non prima die fœtum abortiuum eſſe ſub conditione baptizandum, & nunc valdè probabiliter exiſtimo tertia vel quarta die eſſe animatum, quia ex recentiſſima experientia quam Theodorus Cherchringius medicus Amſtelodamenſis affert, factam anno ſuperiore 1671. in fœtu tertiæ vel ad ſummum quartæ diei, conſtat apparuiſſe *caput clarè à corporis mole diſtinctum & in capite inquit, quaſi per nebulam adnotata organorum puncta, corporis autem reliqui rudis adhuc indigeſtaque moles*, videbatur. Ex hac hiſtoria patet quàm veræ ſint obſeruationes & hiſtoriæ ex Hipocrate, Varolio, Platerio, & alijs à me relatæ Diſp. 1. Sect. 10. part. 3. n. 3, Uide D. 4. l. 7.

Hoc ego bicipiti diſcurſu libenter vtor, antequam Aduerſariorum argumentis occurram, non quidem, vt eos ab vtroque quaſi armato latere circumobſeſſos comprehendam, ſed vt vtroque brachio extenſo, & obvijs vlnis complectar, ad hunc finem, vt mecum vnanimi conſenſu in plurimarum animarum ſalute promouenda conſpirent.

SECTIO II.

Præmittuntur aliquia ad ſolutionem obiectorum conducentia.

SVMMARIVM.

1 *Omnes infantes, in genere loquendo, indigent Baptiſmo, vt ſaluentur.*

2 *Etiam illi, quorum vita eſt dubia.*

3 *In adminiſtratione ſacramentorum ſeruanda ſunt quæ ſunt de iure Diuino, & de generali eccleſiæ conſuetudine.*

4 *Quod baptizentur infantes Abortiui animati, eſt de iure Diuino, & de generali conſuetudine Eccleſiæ.*

5 *Sub*

5 *Sub nomine infantium, & parvulorum sacra scriptura, Concilia Patres, & S. Tomas intelligunt etiam Abortivos non formatos.*

6 *Stilus Ecclesiæ antiquus est, vt Abortiui statim ac vivere incipiunt baptizentur.*

RVrsus antequam argumentis satisfaciam, duo sunt hic à me præmittenda. Vnum, quod est de fide certum, sed non aduertitur ab illis qui ita arguunt; nimirum omnes infantes in 1
genere loquendo esse baptizandos, & alterum, quod ex primo sequitur, non solùm, infantes illos, quos certum est viuere humanam vitam, esse baptizandos, sed etiam eos, de quibus dubitari prudenter potest, an ità viuant, quos propterea homines 2
dubios siuè incertos virunculos in mea Disput. 1. sect. 1. n. 17. vocaui, & ità in progressu loquar.

Exordior à primo: & pro fundamento assero, veram, & antiquam consuetudinem Ecclesiæ Catholicæ fuisse, & esse, vt in 3
administratione sacramentorum obseruentur ea, quæ sunt de iure diuino scripto, vel iuxtà vniuersalem traditionem ab Apostolis derivatam, à Summis Pontificibus à Concilijs, & à SS. Patribus commendatam, vt etiam Paulus Quintus dicit in sua Constitutione, pro Sacrorum Rituum obseruantia edita anno 1614. quæ est inter Bullas huius Summi Pontificis Constit. 85. & legitur in principio Romani Ritualis impressa.

Et quòd Baptizentur Infantes in genere, sub quo continentur tam illi, qui immaturo partu egrediuntur ab vtero, & vocantur abortiui, quàm illi, qui legitimo tempore, nono videlicet, vel decimo mense nascuntur, habemus ex c. 3 Io. in Euang. dicente. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Cælorum &c.* quibus verbis non tam imponitur præceptum Baptismi, quam exponitur necessitas huius medij pro omnibus tàm certis, quàm dubijs. Habemus ex Apostolica traditione, de qua testatur *Beatus Clemens Romanus lib. 6. constitut. cap. 15. D. Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap. vlt. §. 11. Origenes lib. 15 in cap. 6 ad Roman. S. August. contra Donatistas l. 4. cap. 23. & 24. & de Gen. ad lit. lib. 10. & 20. Bellarm. tom. 2. controu. libro primo de Baptism. cap. 8. versicul. secunda clauis,*

Suarez 3. tit. in tertiam partem, Disput. 25. sect. 1. versic. secundo principaliter. Et Vasqu. tom. 2. in tertiam partem. Disp. 154. cap. 1. num. 10. Habemus *ex Innocentio Tertio in cap. Maiores de Baptism.* sub nomine Infantium, quorum ait, *quotidie tanta multitudo moritur.* Habemus *ex Tridentino sess. 5. num. 4.* vbi sub nomine paruulorum, decernit illos esse baptizandos ex Apostolica traditione. Habemus tandem ex SS. Patribus, quos plena manu contra Hæreticos Pelagianos, Albigenses, Anabaptistas, Caluinum, Lutherum, & alios, congerit *Iodocus Coccius tom. 2. l. 5. art. 6.* ergò quòd baptizentur abortiui animati in genere, & omnes infantes simpliciter loquendo, ius diuinum est, & consuetudo vniversalis Ecclesiæ Catholicæ.

Quòd autem sub nomine Infantium, & parvulorum veniant etiam illi, qui legitimum nascendi tempus antevertunt, probatur.

I. Quia Exodi cap. 21. num. 22. vbi sermo est de abortivo violenter ab utero Matris excusso, quem editio vulgata dicit. *Si abortivum quidem fecerit &c.* Septuaginta legunt, *si exierit infans, eius non formatus, &c.* Itaque sacræ literæ non solùm abortivum sed non formatum vocant infantem. Et hanc versionem sequuntur *Origenes homil. 10. in Exod. D. August. ibid. quæst. 80. Cajet.* qui ex Hæbreo transfert, *si exibunt infantuli eius.* Lippomanus. *Si egressus infans non fuerit effigiatus*, Et S. Thom. 2. 2 q. 64. art. 8. ad secundum, hunc abortivum *puerum animatum appellat.*

II. Idem probatur, quia *Origenes hom. 14. in Luc. D. Basilius hom. in Psalm. 32. D. Gregorius Magnus lib. 7. epist. 53. Hysichius in Levit. lib. 2. cap. 6. Gelasius Papa tom. 1. Epist. 5. ad Episcopos per Picenum. S. Leo Papa in sermone primo de Nativitate. D. Aug. lib. 3. de peccator. merit. cap. 6. & D. Hieronymus in cap. 3. Ionæ, illa verba ex Iobi cap. 14. 4. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine &c.* cum Septuaginta Interpretibus ita legunt, *Nemo mundus à sorde, nec infans cuius est vnius diei vita super terram.* Hi omnes afferunt hunc locum ad probandum, originale peccatum contrahi, statim ac homo incipit in vtero vivere. Et hæc est Catholica veritas, & vera de fide doctrina, quòd nō in secunda

cunda nativitate, qua post inchoatam vitam in utero Matris egreditur infans, sed in prima, qua intrà vterum primò vivit per animæ rationalis creationem in corpore, contrahitur peccatum originale, vt Tridentinum expresse declaravit *dicta sess.* 5. *num.* 4. dum dixit *peccatum originale parvulorum in Baptismi regeneratione mundari, quod generatione contraxerunt*. Et tunc dicuntur, & sunt parvuli, & infantes. Ergò iuxta vsitatum sacræ Scripturæ, Summorum Pontificum, Conciliorum, & veterum Patrum loquendi modum, parvuli sunt, & infantes, statim ac in utero generantur, & incipiunt vivere, ergò abortivi omnes si vivi sunt, veniunt sub nomine infantium, & parvulorum, qui iuxtà Ecclesiæ antiquum stylum baptizandi sunt ex eo quod necessario Baptismi remedio indigeant.

SECTIO III.

Solvitur primum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quia obligatio certa de iure divino est, ut Abortivi animati baptizentur; putat Vasquez ideo ecclesiam particulare præceptum non fecisse.*

2 *Eminentissimus de Lugo existimat causam fuisse, quia Abortivi sunt in parvo numero respectivè.*

3 *Quia Ecclesia non semel præcepit baptizari parvulos qui sunt in extremo periculo vitæ satis est vt voluerit etiam de Abortivis intelligi.*

4 *Sed Sanctus Gregorius claris verbis loquitur de baptismo Abortivorum etiam unius diei.*

5 *Sub genere infantium baptizandorum Ss. Patres comprehendunt etiam Abortivos.*

6 *Imo & Concilium Tridentium ita loquitur. vt etiam de illis possit intelligi.*

7 *Parvulos nondum de materno vtero egressos, indigere baptismo*

tismo, ut salventur, doctrina est S. Augustini & universalis Ecclesiæ.

8 *Et S. Augustinus licet dubius suo tempore de origine animæ, hanc doctrinam firmiter tenet.*

9 *Consuetudo in contrarium asserta corruptela est, abusus popularis & error hominis extra Ecclesiam constituti.*

CVm igitur ex tam universali, & communi loquendi modo, satis evidenter constet, quod sub generico nomine infantium, & parvulorum contineantur abortivi, omnesque homunculi, qui immaturo tempore nascuntur, sequitur responsio ad primum, nimirum consuetudinem Ecclesiæ esse, vt baptizentur etiam abortivi, quia vera, & expressa mens Ecclesiæ est, vt omnes parvuli, & infantes cujuscumque ætatis, quia Baptismo indigent, illo mundentur à communi sorde peccati.

Nec mirari aliquis debet, quod nunquam à Summis Pontificibus, Conciliis, & Patribus de Abortivorum in particulari, sed de Baptismo parvulorum, & infantium in universali, & in genere, mentio facta fuerit.

1 Nam primo respondet *Vasquez in tertiam partem Disp.* 150. *cap.* 2. *num.* 11. quòd ad Ecclesiam non spectat necessitatem hujus Sacramenti per actum legis, & Jurisdictionis imponere, & tempus illud recipiendi determinare, nempè extremum vitæ periculum quoad moribundos, & quoad sanos, cum primum fieri potest; nam satis ex iure divino hæc necessitas constat, cum Io.c.3. dicatur, quod *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.*

Respondet secundò *Eminentissimus Cardinalis de Lugo de Sacram. Disp.* 3. *sect.* 2. *n* 26. quod cum abortivi, qui ad lucem veniunt, pauci sint, & in parvo numero respectu illorum, qui
2 legitimo tempore nascuntur, sicut antiquo tempore, incipiendo à lege naturæ non fuit necessaria specialis mentio de illis, sed satis fuit, quod divina providentia aliquo modo ad illos se extenderit, saltem illuminando Genitores, vt aliquem actum externum fidei, & religionis exercerent, quo pecca

peccatum originale filiorum tolleretur, vt ibi Theologi conſentiunt cum D. Auguſtino, ità ſatis fuit in lege noua Euangelica inſtitutum eſſe Baptiſma, pro remedio omnium paruulorum in genere, & Deum illuminare genitores, vt aliquibus inſpirationibus ſe gubernari ſinant, in ordine ad aliquod faciendum, quod ſi facerent, filij peruenirent ad Baptiſmum, & ſine illo non decederent. At verò cum Eccleſia ſolùm de illis, qui extra vterum naſcuntur curam habere regulariter poſſit, & debeat, ſatis illi fuit de paruulis in genere imponere miniſtris, vt omnibus paruulis, & infantibus, qui in extremo periculo verſantur, Baptiſmum cum omni celeritate miniſtrent.

Tértio. Reſpondeo, quòd quotieſcumque Summi Pontifices, 3
quos ego refero Diſp. 1. ſect. 23. per totam, nempè Siricius Papa, Leo I. Concilium Carthaginenſe, ſexta ſynodus, Mileuitanum, & Gerundenſe Concilium, & S. Gregorius Papa Epiſt. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem, mandant ſtatim baptizari eos parvulos, quorum vita eſt in extremo periculo, de omnibus quidem, ſed de Abortiuis præſertim ſunt intelligendi, iſti enim ſunt, qui cum ità naſcantur, vt ad horam circiter, plus minùs, vitam ſint habituri; maiori ratione verificantur de illis, quæ dicuntur ab ipſis, & præcipuè à S. Gregorio in Epiſtola citata, vt ſcilicet baptizentur ipſa eadem hora, qua naſcuntur. *Ne, dum adhuc corpus ad præbendum Redemptionis miſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.*

Relege mi lector ſi placet verba S. Gregorij relata *Diſp. pri. ſect.* 13. *n.* 8. & conſidera modum loquendi; ſi quidem ſanctiſſimus iſte, & doctiſſimus Pontifex, ut reſpondeat Epiſcopo Auguſtino interroganti aperte diſtinguit tres caſus, in quibus non prohibetur adminiſtratio Baptiſmi extra tempora Paſchatis, & Pentecoſtes: dicit enim *Baptizari autem, vel enixam mulierem, vel hoc quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur; vel ipſa eadem horâ quâ gignit vel hoc quod gignitur, eadem qua natum eſt, nullo modo prohibetur &c.*

Et primo reſpondet mulierem prægnantem baptizari nullo modo prohiberi. ſed iſte caſus non pertinet ad rem noſtram. ſecundo dicit filium ab ea genitum ſi legitimo tempore naſca-

tismo, ut salventur, doctrina est S. Augustini & universalis Ecclesiæ.

8 *Et S. Augustinus licet dubius suo tempore de origine animæ, hanc doctrinam firmiter tenet.*

9 *Consuetudo in contrarium asserta corruptela est, abusus popularis & error hominis extra Ecclesiam constituti.*

CVm igitur ex tam universali, & communi loquendi modo, satis evidenter constet, quod sub generico nomine infantium, & parvulorum contineantur abortivi, omnesque homunculi, qui immaturo tempore nascuntur, sequitur responsio ad primum, nimirum consuetudinem Ecclesiæ esse, vt baptizentur etiam abortivi, quia vera, & expressa mens Ecclesiæ est, vt omnes parvuli, & infantes cujuscumque ætatis, quia Baptismo indigent, illo mundentur à communi sorde peccati.

Nec mirari aliquis debet, quod nunquam à Summis Pontificibus, Conciliis, & Patribus de Abortivorum in particulari, sed de Baptismo parvulorum, & infantium in universali, & in genere, mentio facta fuerit.

1 Nam primo respondet *Vasquez in tertiam partem Disp.* 150. *cap.* 2. *num.* 11. quòd ad Ecclesiam non spectat necessitatem hujus Sacramenti per actum legis, & Jurisdictionis imponere, & tempus illud recipiendi determinare, nempè extremum vitæ periculum quoad moribundos, & quoad sanos, cum primum fieri potest; nam satis ex iure divino hæc necessitas constat, cum Io. c. 3. dicatur, quod *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.*

Respondet secundò *Eminentissimus Cardinalis de Lugo de Sacram. Disp.* 3. *sect.* 2. *n* 26. quod cum abortivi, qui ad lucem veniunt, pauci sint, & in parvo numero respectu illorum, qui
2 legitimo tempore nascuntur, sicut antiquo tempore, incipiendo à lege naturæ non fuit necessaria specialis mentio de illis, sed satis fuit, quod divina providentia aliquo modo ad illos se extenderit, saltem illuminando Genitores, vt aliquem actum externum fidei, & religionis exercerent, quo

pecca

peccatum originale filiorum tolleretur, vt ibi Theologi conſentiunt cum D. Auguſtino, ità ſatis fuit in lege noua Euangelica inſtitutum eſſe Baptiſma, pro remedio omnium paruulorum in genere, & Deum illuminare genitores, vt aliquibus inſpirationibus ſe gubernari ſinant, in ordine ad aliquod faciendum, quod ſi facerent, filij peruenirent ad Baptiſmum, & ſine illo non decederent. At verò cum Eccleſia ſolùm de illis, qui extra vterum naſcuntur curam habere regulariter poſſit, & debeat, ſatis illi fuit de paruulis in genere imponere miniſtris, vt omnibus paruulis, & infantibus, qui in extremo periculo verſantur, Baptiſmum cum omni celeritate miniſtrent.

Tertio. Reſpondeo, quòd quotieſcumque Summi Pontifices, 3 quos ego refero Diſp. 1. ſect. 23. per totam, nempè Siricius Papa, Leo I. Concilium Carthaginenſe, ſexta ſynodus, Mileuitanum, & Gerundenſe Concilium, & S. Gregorius Papa Epiſt. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem, mandant ſtatim baptizari eos parvulos, quorum vita eſt in extremo periculo, de omnibus quidem, ſed de Abortiuis præſertim ſunt intelligendi, iſti enim ſunt, qui cum ità naſcantur, vt ad horam circiter, plus minùs, vitam ſint habituri; maiori ratione verificantur de illis, quæ dicuntur ab ipſis, & præcipuè à S. Gregorio in Epiſtola citata, vt ſcilicet baptizentur ipſa eadem hora, qua naſcuntur. *Ne, dum adhuc corpus ad præbendum Redemptionis miſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c*

Relege mi lector ſi placet verba S. Gregorij relata *Diſp. pri. ſect.* 13. *n*. 8. & conſidera modum loquendi; ſi quidem ſanctiſſimus iſte, & doctiſſimus Pontifex, ut reſpondeat Epiſcopo Auguſtino interroganti aperte diſtinguit tres caſus, in quibus non prohibetur adminiſtratio Baptiſmi extra tempora Paſchatis, & Pentecoſtes: dicit enim *Baptizari autem, vel enixam mulierem, vel hoc quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur; vel ipſa eadem horâ quâ gignit vel hoc quod gignitur, eadem qua natum eſt, nullo modo prohibetur &c.*

Et primo reſpondet mulierem prægnantem baptizari nullo modo prohiberi. ſed iſte caſus non pertinet ad rem noſtram. ſecundo dicit filium ab ea genitum ſi legitimo tempore naſca-

P tur

tur & sit in mortis periculo, posse Baptizari; & hic est secundus casus explicatus, illis verbis *vel hoc quod genuerit si mortis peri-culo vrgetur*. Tertio respondet fœtum seu parvulum, ipsa ea-dem hora generationis actiuæ qua mater illum gignit non ar-ceri à Baptismo si eadē hora nascatur & egrediatur ab utero; vt alia verba sequentia distincte declarant, *vel ipsa eadē hora qua gignit vel hoc quod gignitur &c.* Et est tertius casus in quo di-sertis verbis loquitur S. Gregor. de Baptismo parvuli abortiui, qui prima non solum die, sed hora sit animatus, & eadem pri-ma hora nascatur extra vterum docet esse baptizandum; quid clarius dicere poterat?

Hoc ipsum probatur ampliùs, non solùm ex modo loquendi Sanctorum Patrum, sed ex ipsorum sententia & discursu, quod
5 nimirum sub genere Jnfantium etiam Abortiui comprehen-dantur. Nam *S. Cyprianus Epist. 59. ad Fidum Episcopum de Infanti-bus baptizandis*, & refertur etiam *à S. Augustino tom. 7. lib. 3. de peccatorum merit. cap. 5. & tom. 10. de verbis Apostoli Sermone* 14. rogatus, an parvulorum baptisma esset ad instar antiquæ circumcisionis differendum vsque ad octauum diem, respondet vna cum voto sexaginta sex Episcoporum, qui erant in illo Concilio congregati, minimè esse differendum; & rationem reddens huius tam vnanimis decreti ait. *In Concilio nostro omni-bus visum est, nulli hominum nato Misericordiam Dei, & gratiam denegandam, cum Dominus in Euangelio suo dicat filius hominis non venit animas perdere, sed saluare, &c.* & infra: *Infans recens natus, nihil peccauit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquæ prima natiuitate contraxit, &c.* Notanda sunt illa veba, *prima Natiuitate contraxit, &c.* vt non solùm Infantes legitimo, sed etiam immaturo tempore natos comprehenderet: prima enim natiuitas est generatio in vtero; secunda vero ex vtero Matris egressio.

S. Augustinus lib. 3. de peccator. merit. cap. 5. huius à S. Cypriano scriptæ sententiæ memoriam faciens dicit, quod hæc *non fuit noua constitutio, quia fuit iuxtà illud, quod ab initio creditum, & in-tellectum seruat Ecclesia, &c. & serm. 33. de verbis Apostoli*, ait. *Ecce*

videe

video Ecclesiam matrem ipsis vberibus suis testimonium reddentem. Accurrunt Matres cum parvulis filijs, ingerunt Salvatori salvandos: Mater qualibet mulier pietate currens cum parvulo suo dicit, baptizetur, ut salvetur. Et in *Epist.* 2. quæ est ad D. Hieronymum de Pelagio dicit: *Hic profectò, & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur, & accurritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo viuificari omninò non posse.*

Auctor libri *de Eccles. Dogmat.* c. 34. cuius verba sunt *in c. placuit, ut quicumque de consecrat. distinct.* 4. & sumitur ex Concil. Milevitano, in quo fuerunt S. Augustinus, & Anselmus, qui Romanæ Ecclesiæ legatione in eo Concilio fungebantur, imo *Concilium Tridentinum Sessione* 5. *n.* 4. transtulit de verbo ad uerbum intelligentiam horum verborum D. Pauli ex *Cap.* 5 *ad Rom. Per unū hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ità in omnes homines mors pertransÿt, in quo omnes peccaverunt, &c.* & conjungens veram Apostoli doctrinam cum Ecclesiæ consuetudine dicit, *hanc esse regulam Fidei ex traditione Apostolorum, ut per baptismum in parvulis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt, &c.* ubi diligenter observanda sunt hæc ultima Concilij verba *generatione contraxerunt*: generatio quippe est in utero, antequam infans emittatur, quod si immaturo tempore emittatur est Abortivus. Constat igitur, quod tam de aliquo Jnfante Abortiuo, quam de alio legitimo tempore nato Concilium Tridentinum docet, & definit disertis verbis, esse regulam Fidei ex traditione Apostolorum, ut quicumque Jnfantes, qui peccatum in generatione contraxerunt, baptizentur, & baptismi regeneratione mundentur.

D. Augustinus lib. 6. *contrà Iulianum cap.* 5. expressè loquitur, de parvulis nondum de materno corpore egressis, & contrà Pelagianum istum concludit, tam ex Apostoli auctoritate, quam ex Ecclesiæ consuetudine illos, ut salventur, indigere baptismo. 7 Hanc eandem Apostoli doctrinam una cum observantia Ecclesiæ, urgent *Origenes lib.* 5. *in cap.* 6. *ad Romanos. Nazianzenus Orat. in S Baptism. S. Ambrosius de Mysterio Paschæ c.* 5. *& contrà Pelagianum. D. Hieronymus dialog.* 3. *cap.* 6. & alij SS. Patres passim

 hanc

hanc Apoſtolicam doctrinam repetunt,& nunquam illam diſiungunt à conſuetudine univerſali Eccleſiæ,quod nimirum parvuli exiſtentes in utero matris indigent Baptiſmo Chriſti , ut ſalventur.

Dices teſtimonium D. Auguſtini quoad primam animationem humani fœtus,non eſſe magni faciendum, nam ipſe ſemper de animæ rationalis origine , quæ ſuo tempore certa non erat,dubitavit,ac proindè de Abortivorum baptiſmo,illum non potuiſſe,tradere doctrinam adeo certam.

Reſpondeo , & hoc magis probare , omnes infantes etiam Abortivos eſſe iuxtà Eccleſiæ ſtylum baptizandos : Nam quamvis D. Auguſtinus eſſet de prima animæ origine ambiguus; non tamen de veritate Catholica,ſeù de Apoſtoli doctrina,unquam dubitavit; quod nimirum in prima nativitate contraheretur peccatum originale,ſtatim ac homo inciperet vivere,undecumque anima proveniret ; quod remedium unicum & neceſſarium eſſet baptiſma, & quod ità Eccleſiæ vniuerſalis conſuetudo ſtatim baptizandi Jnfantes interpretaretur,ut conſtat etiam ex ijs,quæ ſcripſit de *Gen ad lit.lib.*10.*c.*23.ibi enim ſuam de origine animæ incertitudinem indicans ; humiliter Deum rogat, ut ſe dignetur docere quidquid de anima expedit ſcire, & deindè ſubdit:*Conſuetudo tamen Matris Eccleſiæ in Baptizandis Parvulis nequaquam ſpernenda eſt*,neque vllo modo ſuperflua deputanda, nec omnino credenda, niſi Apoſtolica eſſet traditio

Cum igitur conſuetudo Eccleſiæ conformari debeat Apoſtolicæ traditioni,& hæc, ut vidimus,ſit,quod baptizetur quicumque Jnfantium,& parvulorum nomine comprehenduntur,ſci-
8 licet tam Abortiui , quàm non Abortivi;omnes enim contrahunt originale peccatum,planè ſequitur,non eſſe attendendam illam conſuetudinem , quæ Abortivos excludit à baptiſmo: quippè quæ non Eccleſiæ conſuetudo,ſed corruptela,& vt mitius loquar,vetularum obſtetricum negligentia , & inſcitia dicenda eſt.Imò verò talis aſſerta conſuetudo non baptizandi Abortivos,ſi vivant, neque datur de facto,neque poſſibilis eſt; eſſet enim contrà Jus diuinum dicens,quod omnes,qui vivunt, remedio Chriſti indigent,& Baptiſmate.Quare ceſſat primum argumentum

argumentum quod,ut verum fatear,videtur eſſe,non hominisCatholici,ſed extrà Eccleſiam conſtituti.

SECTIO IV.

Soluitur ſecundum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quod Eccleſia non ſoleat baptizare Abortivum maſculum ante quadrageſimam diem, & fæminam ante octogeſimam, non eſt ſententia vera,ſed ficta.*

2 *Diſtinctio de fœtu animato, & inanimato legalis eſt,& iuridica: ſed in jure nullum datur tempus determinatum pro tali diſtinctione.*

3 *Miniſtri utriuſque Tribunalis pro determinatione talis temporis conuenerunt,eſſe attendendam doctrinam Ariſtotelis.*

4 *Fœtus in dubio præſumitur maſculus.*

5 *Iudicium in ordine ad pœnam eorum qui cauſant Abortum fœtus animati, & in ordine ad Baptiſmum debet eſſe diuerſum.*

6 *Et canoniſtæ monent,non eſſe ſequendam eamdem regulam ad effectum baptizandi.*

ARguunt ſecundo loco , eſſe quidem antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, ut baptizentur Infantes etiam Abortiui, non tamen maſculi ante quadraſimum , neque fœminæ antè octogeſimum,vel nonageſimum diem à conceptione, quòd ut probent,fingunt ſibi ſententiam quorumdam , quos ità ſentire aſſerunt,eamque vocant receptiſſimam. 1

Cœterùm,vt verùm fatear,hic modus arguendi ſuo ſe gladio perimit , & meam propoſitionem egregiè probat. Quòd vt oſtendam,cauendam hic eſſe magnam æquivocationem qua laborat argumentum exiſtimo. Nam Iura omnia tam Canonica, quàm Ciuilia , ut pœnas ſtatuant contrà eos, qui prægnantes mulieres faciunt abortiri , diſtinctionem adhibent de fœtu

animato, & inanimato, vivificato, & non vivificato: ut videre est *in cap. sicut ex litterarum de homic. in constitut.* 87. *Sixti V.* in alia *Constitut.* 8. *Gregor. XIV. & in decreto Clement. VIII.* super reservatione casuum pro Regularibus. Sed nullum tempus determinatum hæc jura designant, quo fœtus iudicandus sit animatus, vel non animatus. Quare Ministri utriusque Tribunalis Ecclesiastici, & sæcularis videntes aliquam temporis determinationem esse necessariam in praxi pro executione, & observantia dictarum legum, conuenerunt fœtum esse judicandum animatum quoad masculos, si diem quadragesimum at-
3 tingat, & quoad fœminam, si diem octogesimum, vel aliquando nonagesimum. Fundamentum huius determinationis est, vt notavit *Bassæus in Floribus tomo 2. verbo Abortus numer.* 1. Quia *Aristoteles lib. 7. de Histor. animal. cap.* 3. scripsit, quòd *Mares fœtus magna ex parte circà quadragesimum diem dextro potiùs latere moventur, fœmina sinistro circa nonagesimum, &c.* Et quamvis *Gloss. in princip. distinct.* 5. vtatur alia ratione; quia nimirum *Leuit. cap.* 12. Mater, quæ masculum pariebat diebus quadraginta, quæ fœminam octoginta diebus, erat immunda; tamen est omnino idem fundamentum, vt inter Expositores Levitici notavit *Lorinus ad cap. 12. n.* 4. & quando dubitatur; sit
4 ne masculus fœtus, vel fœmina, præsumi masculum, & sic animatum anima rationali, dixit *Navarrus in Manual. cap.* 27. *num.* 23. & servat S Pœnitentiaria, vt notant *Naldus in summa, verbo Abortus, num.* 2. *Diana parte 7. tom. 5. resolut. 6. & Marcus Paulus à Leone in Praxi S. Pœnit. fol. mihi* 467. *vers. fœtus*, & dixi ego *Disput. 1 Sect.* 5.

Hac de causa aliqui recentiores, vt meam propositionem impugnent, dicunt humanò fœtui, antè diem quadragesimum, tanquam subjecto omnino incapaci, quia inanimato, nullo modo, neque absolutè, neque conditionaliter Baptismum esse administrandum.

Verùm, ut magis pateat æquivocatio commissa, distinguendum est judicium faciendum de eo, qui Abortum ita animatum causat, tanquam de vero homicida puniendo, à judicio de ministrãdo Baptismate fœtibus Abortivis; cum sint hæc duo

judicia

judicia valde diversa, & de illis diverso modo loquantur Auctores. Primum enim judicium tendit ad irrogandam pœnam; delicto homicidij condignam; & secundum ad afferendum remedium animarum saluti necessarium. Doctores considerantes tempus, quo homo in vtero Matris incipit vivere humanam vitam, esse omnino incertum, quia neque Sacræ literæ docent, neque naturalis Philosophia vlla evidenti ratione cognoscere potest; hinc est, quòd ne Jnnocentes punirent tanquam Reos, observarunt, Aristotelem loco citato non dixisse quòd Mares, vel fœminæ illo determinato tempore vivere incipiant, sed solùm, quòd Mares, ut plurimum circà quadragesimum diem moventur potiùs versus dexteram partem Matris, & fœminæ potiùs versùs sinistram circà nonagesimum; Ideo tali tempore ex hac certa operatione inferebant, adesse principium talis motus nempè animam; atque ideò benè *Navarrus in Manuali cap.27.num.223. Coriolan. part.2. de casibus reservat. cas.6.num.3. Peyrinus tom.2.quæst.3. cap.2. num.46. Diana part.7. tract.5. resolut.6. & Bassæus loc. cit.* ut tutiorem partem sequerentur, in imponenda pœna convenerunt, quod tali tempore fœtus esset certissime animatus, quia aderat vita in actu secundo, idest motus, ex quo inferebant adesse animam, minimè tamen denegarunt, diebus antecedentibus fœtum vivere anima rationali.

Itaque sententia de animatione fœtus in ordine ad non ministrandum Abortivis Baptisma, est omnino improbabilis, nec potest in hoc discursu fundari, & multo minus, vt supponitur, & creditur communis existimari. Et revera, ut *Disput.1. à Section.2.* usque *ad Section.9.* omni adhibita diligentia inuenire illam non potui apud Auctores; qui typis suas sententias publicarunt; quare neque dici debet receptissima; cum apud nullum Auctorem inveniatur, nisi in ordine ad puniendum delictum Abortus, quod sane est verissimum; at vero non sequitur, quod anteà non possit cum fundamento dubitari, fœtum esse animatum, cum adsint sententiæ probabiles, quas ego recensui illa *Disput.1 à Sectione 6.* usque *ad vndecimam.*

Jmo non solum ex Thonlogis, sed ex Canonistis nonnulli 6

admonent

admonent, quod confessarij, quoad forum Sacramenti, & vt in eo iudicent gravitatem talis peccati, non observant prædictam regulam quadraginta, vel nonaginta dierum, sicut faciun etiam administrantes baptismum, ne animæ sine baptism^e damnentur; ità *Menoch. de Arbitr. cas. 357. num. 7. & Thesauro Pedem. decis. 12. num. 1.* quia inquit *gravissimum est peccatum in foro conscientiæ animam sine baptismo perire, &c. Et Menochius num. 5.* dicit, *quod ratione Sacramenti baptismi habenda est major ratio animati fœtus, quam deceat illa regula in judicio forensi observata.*

SECTIO V.

Solvitur tertium Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Ex tempore quo regulariter lacerantur secundinæ, infertur quo tempore appareat perfecta formatio fœtus.*
2 *Apparitio perfectæ formationis, non potest esse regula ad baptizandum fœtum abortivum.*
3 *Perfecta formatio fœtus datur die quadragesima.*
4 *Non est, neque potest esse in Ecclesia catholica consuetudo expectandi perfectam formationem, ad effectum baptizandi fœtum abortivum.*

IMpugnant tertio argumento, meam propositionem & confirmantes eandem sententiam addunt, Romanam Ecclesiam non habere consuetudinem baptizandi fœtus Abortivos, nisi quando eorum corpuscula apparent perfecte formata.

Sed contrà primo: quia non obstante hoc additamento ab Ecclesiæ Romanæ consuetudine desumpto, non propterea fugiunt argumentum supra factum, ex doctrina D. Pauli, & Concilij Tridentini, sed solùm imponunt Ecclesiæ Romanæ hujusmodi consuetudinem, Si enim Sacramentum Baptismi est

à Deo

à Deo inſtitutum, ut tollatur macula peccati originalis iam con-
tracti in ipſa conceptione, & hæc perfecta formatio non appa-
ret niſi poſtquam infans fregit membranas Secundinas, & illis
ſe ipſum expoliavit, ſequitur ex hac imaginata conſuetudine
magnum abſurdum, quòd ſcilicet non niſi poſt nonum menſem 1
inchoatum Infantes ſint baptizandi. Siquidem, ut teſtatur Hip-
pocrates à Medicis communiter receptus *lib. de nat. puer. part. 26.*
Secundinas tunc rumpit infans, quando iam adultus egreſſum
ſibi parat ab uterò; quià nimirum tunc non ſatis alimenti perci-
pit à matre per venam umbilicalem, & ideo membranas lacerat,
ut egrediatur, & ſufficientem ab uberibus recipiat alimoniam:
quod Hippocrates regulariter exiſtimat contingere inter no-
num, & decimum menſem; ergo impoſſibile eſt, ut ante hoc
tempus appareat formatio perfecta. Quod ſi non de illa perfe- 2
cta formatione, quæ apparet poſt exutas, & depoſitas membra-
nas ſe loqui aſſerant, ſed de alia formatione, quæ priùs latet, hæc
profectò datur die quadrageſima, ut teſtantur Anatomici, pro
quibus unum hic affero *Ioannem Fernelium lib. 7. de homin. proc.* 3
cap. 10. qui ita loquitur. *Ità quidem ſæpè obſeruauimus die quadra-
geſima eiectum fœtum ſemidigiti, aut, ut ait Ariſtoteles, Formicæ ma-
iuſculæ magnitudine verè ac prorſus conformatum, & cuius partes
omnes excepto iecore albæ ac ſpermaticæ cernebantur caput par erat
Auellanæ & maius, quam pro reliqui corporis ratione, oculi
exerti, naſus, auriculæ, & omnia contecta cute tenuiſſima, alba qui-
dem omnia, fibroſa, & ſeminis æmula, nullo ſanguinis, aut carnis ru-
bore perfuſa, &c.*

Secundò, ſi die quadrageſima fœtus eſt homo, corpore & anima rationali compoſitus, vt patet, & omnes Doctores communiter admittunt, intrà ſecundinas datur quidem formatio diſcreta, & cum diſtinctione inter ſingula membra, ſed rudis, & imperfecta, nam membra non ſunt adhuc carne veſtita, ſed alba mucoſa, & ſæminis æmula, ſequitur, quòd non tantùm ſuperflua ſit maior corpuſculi formatio, ſed quòd de conſuetudine Romanæ Eccleſiæ non ſit expectanda. Si enim hæc imperfecta, & rudis formatio ſatis eſt Iudici criminali, vt iuxtà vtriuſque Tribunalis leges procedat contrà illum, qui cauſavit hujuſmodi

Abortum, ad pœnas homicidij, & satis est Ecclesiæ Ministro, ut judicet juxtà Consuetudinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & S. Pœnitentiariæ, hoc peccatum esse verum homicidium, excommunicationi, irregularitati, & alijs pœnis obnoxium, tam à iure civili, quàm canonico inflictis, ut Sixtus Quintus dixit in sua *Constitut.87. in Bullar.* quæ incipit *Effrænatam, &c.* vbi §. 1. enixis verbis declarat hoc peccatum esse gravissimum, quia animabus recenter creatis affert æternam damnationem, cur non satis erit Ecclesiæ Ministro, ut collatione Baptismi saluet animam in ultimo & ineuitabili damnationis æternæ periculo constitutam?

Tertiò probo hujusmodi assertam consuetudinem in Eccle-
4 sia Romana neque esse de facto, neque de possibili: Cum enim Sancta Dei Ecclesia vivat de spiritu Christi, idest fide, charitate, doctrina Sacrarum literarum, & Sacramentis Christi ut *D. Paulus prima ad Corin. c. 12. vers. 13.* docet, *in uno spiritu* inquit, *omnes nos in unum corpus baptizati sumus, &c.* & Christus totum quidem hominem salvare venerit, corpus scilicet, & animam, animam quidem principaliter, & propter animam secundariò corpus, ideò *Lucæ cap. 9. vers. 56.* dicebat de principali sua intentione. *Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare.* hinc est quod vera Dei Ecclesia, qualis est Ecclesia Romana, non potest non principaliter intendere salutem animæ, & secundariò corporis salutem. Itaque quando vita corporis, aut perdita est, aut in periculo extremo desperata, ad salutem solius animæ omni studio debet incumbere quod solet facere, ut videmus in cura & visitatione illorum infirmorum, qui paulatim tendunt ad interitum; nam Parochis ab Ecclesia præscribitur in Rituali Romano sub Rubric. *de Visitat. & Cur. infirmor.* ut quousque spes est, ut infirmus convalescat, visitet frequenter, soletur pijs verbis, & in via salutis spiritualis eum dirigat, & etiam humanis auxilijs, si indigeat, vel de suo Parochus, vel de alieno, ex collectis eleemosynis succurrat, & ad Deum prò infirmo oret, ut mentis, & corporis sanitate gaudeat. Verùm si corporalis vitæ spes deficiat, mandat, ut saluti animæ dumtaxat intentus, ultima Sacramenta Ministret, & animæ fatiscenti usque ad ultimum spiri-

tum

tum Sacramentalibus quibusdam ad id ordinatis semper assistat.

Est igitur consuetudo Romanæ Ecclesiæ, neque alia esse potest, quàm corporis, & animæ salutem ità curare, ut si tandē Corporis vita desperetur, tunc solùm animæ saluti maxime intēdat ideo in Constitutione praec. pœnas Iuris Ciuilis, & Canonici, & excōmunicationem etiam addendo procurat, eos, qui fœtus animati abortum causare tentant hujusmodi pœnis comminatis à tam immani scelere perpetrando remouere. Quòd si, his non obstantibus, contingat per abortum excuti fœtum animatum ab utero matris, tunc quia corpusculi illius spes nulla est, ut supervivat, debet Ecclesia solum animæ saluti intendere, & non expectare maiorem corporis, & membrorum formationem, ut de spiritu Christi viuens, possit cum veritate dicere, quod non intendit animas hominum perdere, sed saluare.

Hac sola ratione permoti plures Episcopi cum D. Cypriano dixerunt in Concilio Provinciali, quod in baptizandis parvulis non erat expectanda dies octava, ut olim tempore circumcisionis. Ergo neque est, neque esse potest in Ecclesia ista asserta consuetudo non baptizandi fœtus animatos, nisi quando apparet esse perfecte formatos.

SECTIO VI.

Solvitur quartum argumentum

SVMMARIVM.

1 *Stilus Eccesiæ est ut quocumque tempore abortivi animatio dubia sit baptizetur.*

2 *Ecclesia Romana admittit, & approbat conditionalem Baptismi collationem.*

3 *Vana est distinctio de hujusmodi baptismi collatione quod tunc solum liceat, quando praecessit baptismus absolute collatus.*

4 *Ecclesia solet ministrare sacramenta sub conditione non solum ex*

causa necessaria; sed etiam ex causa honesta.

5 *Fœtus quia membranis est involutus si dubium sit quod sit animatus baptizari debet sub conditione.*

6 *Ex eo quod Paulus V. mandauit monstrum baptizari sub conditione sequitur esse ritum Ecclesiæ ut baptizetur abortiuus de cuius vita dubitatur.*

7 *Stilus S. Rom. Ecclesiæ quisnam sit.*

8 *Iuxta Ecclesiæ stylum fœtus septem dierum baptizandus est.*

REplicant alij Iuniores contrà meam propositionem, quia est contà stylum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; sed gratis, & nullo fundamento contradicunt, quod ità facile ostendo.

Et suppono tanquam certum, quod ex aduerso conceditur,
1 Abortiuos, qui diem quadragesimum attingunt, esse animatos, & ideo absolute, & non sub conditione baptizandos; sed Medici aliqui quos ego refero *Disput* 1. *sect*. 4. *numero primo* & nonnulli alij, qui sentiunt contrà me, fatentur pro majori caloris intensione seminis utriusque, & uteri activitate, animationem fœtus aliquando adeo anticipari, ut nonnunquam ante mensem fœtus fuerit animatus: Tunc sic argumentor: In hac sententia quæ supponitur ad hominem esse iuxtà Ecclesiæ stylum, potest cum fundamento dubitari, an hic, & nunc Abortus eiectus ab utero sit animatus, ante diem quadragesimum; quod si sit animatus certum est, & tanquam certum supponi debet quod sit in extremo vitæ periculo; quid tunc à Ministro, ut charitati satisfaciat, præstandum est? an vocabit Medicos; inquiret Anatomicos, ut dijudicent, an fœtus sit animatus an Philosophos, an vita tantùm vegetatiua, & embryonica vivat? sed periculum est in mora, cum vita si adsit, sit horaria: an absolute baptizabit? Sed obstat communis Theologorum doctrina, quæ docet, non licere, quando vita est dubia; ergo superest, ut baptizentur sub conditione. Hoc argumentum urget semper contra sententiam mihi contrariam quia nunquam contingit in casu practico diem quadragesimum

præcisè

præcisè, & certò esse notum, Ergo stylus Ecclesiæ est, ut Abortiui quocumque tempore nascantur, cum illorum animatio sit dubia, baptizentur. Probo autem directè propositionem meam esse stylo Ecclesiæ conformem.

I. Quia stylus Ecclesiæ est ministrare Sacramenta sub conditione, quando dubitatur de vita, aut de capacitate subiecti. 2
Primum patet ex cap. 2. de Baptis. ibi enim Ecclesia præcipit, eos baptizandos esse sub conditione de quibus dubitatur, an antea fuerint baptizati, & consequenter an sint capaces, ut baptizentur. Secundùm probatur ex Rituali Romano sub Paulo V. edito anno 1614. in quo sub Rubrica *de Sacramento Extremæ Vnctionis* dicitur, quod si Parochus de infirmo in extremis posito dubitet, an vivat, adhuc unctionem prosequatur, sub conditione pronunciando formam. Deinde sub Rubr. *de Sacramento Baptismi, titulo de Baptizandis parvulis vers. nemo, &c.* dicitur, quod si infans adhuc in utero matris clausus, imminente mortis periculo non caput, sed aliud membrum emiserit, in illo baptizetur, & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, non nisi, quia si validum fuit Baptisma collatum, verbi gratia, in digito, vel in pede, subiectum est incapax, ut iterùm baptizetur, *& vers. Infantem, &c.* Idem, & propter eandem rationem statuitur de Infantibus expositis, si nimirum non constet esse baptizatos, baptizandos esse sub conditione.

Neque audiri sine refutatione potest, illa distinctio nuper excogitata; quod Ecclesia admittit, quidem aliquando Baptismi conditionalis collationem, non tamen in omni casu, sed solùm quando præcessit ejusdem collatio absoluta, ita tamen, ut postea de Baptismi valore dubitetur, non autem quandò nulla 3
præcessit collatio. Nam hæc distinctio sicuti gratis & sine fundamento excogitatur, ità gratis negatur; & facilè redarguitur. Nam si Infans legitimo tempore nascatur, sed ita, ut vix natus incipiat languere ad mortem, & statim dubitari possit, an vivat. Quis adeò inhumanus, & impius, qui non baptizet? Et quis adeò temerarius, ut dubitans de vita absolute, & non potius conditionaliter baptizet? Vana est gitur distinctio

diſtinctio,& ratio eſt quia in prædictis caſibus à Jure, & Rubrica deſcriptis datur baptiſma ſub conditione, non quia præceſſerit aliqua baptiſmi collatio, ſed quia poſito dubio de vero Baptiſmi valore non debet remanere anima illa, ſine neceſſario ſalutis remedio, ſi primus Baptiſmus non fuit validus quæ quidem ratio militat in Abortivis, & rationis fundamentum eſt quia omnia Sacramenta,vt jam vidimus, ſolet Eccleſia Miniſtrare ſub conditione,non ſolum ex cauſa neceſſaria,ſed etiam honeſta,vt notavit
4 *Suar.tom.* 3. *in* 3. *part.diſp.*13. *ſect.*13.*verſ.dico* 3.*&c.*independenter ab eo,quod antea fuerint, vel non fuerint adminiſtrata.

Præterea in eadem Rubrica. Ritualis *Verſ. monſtrum* ut ego retuli *Diſp.*1.*ſect.*13.*n.*10.proponitur caſus de monſtro recenter nato, & non antea baptizato, ſed in hoc caſu mandat Eccleſia, quod ſi dubium fuerit, an monſtrum ſit homo, vel brutum,baptizetur ſub conditione etiam ſi antea non præceſſerit aliqua Baptiſmi collatio.

Deinde ſi Infans egreſſus partim humanam,& partim bru-
5 talem ſpeciem præſeferat, & ideo ſub conditione ſit baptizandus, cur non dicemus idem de humano fœtu, qui præſertim primis diebus eſt omnino membranis involutus, & certè judicari non poteſt,an humana,an Embryonica forma ſit vivus: id eſt an ſolum habeat prima vitæ filamenta, an vero cum illis adſit etiam anima rationalis, & dubium eſt utrimque probabile, cum neutra ex ſententiis oppoſitis ſit evidens, & pro utraque adſint rationes, & Patroni, certe non apparet diſparitas: nam ſtatim ac fœtus menſtruum humorem attrahit pro alimento, & ex eo percipit incrementum,infert Ariſtoteles *lib. de ſpiritu cap.* 3. in eo eſſe vitam; ſed an ſit vita à forma Embryonica, an vero ab anima rationali dubitari poteſt; ergo eſt paritas.Atque ideo mea propoſitio eſt conformis.Eccleſiæ ſtylo,

II. Probo hoc idem directe, quia cum ritus nihil aliud ſit, vt Feſtus,ait,quam mos in ſacrarum rerum adminiſtratione comprobatus nemo rationabiliter poteſt nouitatem eius mihi opponere,

opponere, quia dicam Baptiſmum eſſe conditione miniſtrandum Abortivis, quando non alium morem baptizandi adhiberi volo, præter illum, quem communiter ſeruat Eccleſia Catholica à Romano Rituali præſcriptum. Et quis, rogo, vnquam dicet, Paulum Quintum in ſuo Rituali, quia hujuſmodi monſtrum de quo dubitatur, an ſit homo, ſub conditione baptizari præcepit, ex eo quòd antea antiqui Rituales non ordinabant, mutaſſe & innovare voluiſſe ritum Baptiſmi, dum ipſe, ut in præcitata Conſtitutione proteſtatur, totus eſt, vt receptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, & ab ea probatum vſum antiquitatis, inviolatè obſervari conſtituat. Ergo quia Sanctiſſimus iſte, & vigilantiſſimus Pontifex dixit, monſtrum in quo dubia eſt hominis vita iuxtà antiquum, & approbatum in Eccleſia Catholica ritum eſſe baptizandum, ea nimirùm ratione motus, quia ſi fortè anima rationali vivat, indiget remedio Chriſti, vt ſalvetur: eodem modo liceat mihi dixiſſe, Abortivos de quibus dubitatur, an vivant, eſſe ſub conditione baptizandos, abſque eo quod novum ritum introducere videar cum uſitatum tantummodo, & antiquum in Eccleſia velim obſervari. 6

III. Quia ille ſtylus eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, qui concordat cum Apoſtolica traditione, alioquin non ſtylus, ſed abuſus eſſet in Eccleſia, quæ, vt vidimus, omnes infantes, & parvulos ſtatim morituros omni celeritate baptizat, vt Chriſti Salvatoris remedio tempeſtivè liberet à communi culpa, quam ab illis contrahi, antequam membranas abrumpant certiſſimum eſt, & certiſſimum etiam eſt vivere vita rationali, antequam illas lacerare poſſint.

IV. Quia ille eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtylus quem Theologi paſſim colligunt, ex doctrina, quam Eccleſia tradit de adminiſtratione Sacramentorum, ſed Infantem ſecundinis incluſum, & ita immature natum, vt periculum ſit ne ſubito moriatur eſſe ſub conditione baptizandum, docent *Vaſq Ochogavia Præpoſitus, Granado, Hurtadus, Cabrera, Moſcoſus, Layman, Terre Blanca, Caſtro Palaus, & Cardinalis de Lugo quos citat*, & ſequitur *Diana part. 5. tr. 3. reſ. 4. & 112. & part. 10. tract. 16. reſ. 18.* 7

V. Probo

V. Probo prædictam propositionem, non solùm stylo Ecclesiæ esse conformem, sed contineri inter ritus ab Ecclesia jam præscriptos: Nam in Rituali Romano sub *Rubr. de baptizandis parvulis vers. si mater. &c.* nulla adhibita distinctione, an fœtus fuerit in vtero gestatus quadraginta, vel pluribus, aut paucioribus diebus, nulla distinctione de fœtu perfecte formato, vel informi, dicitur indistincte: *Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quam primum cautè extrahatur, & si vivus est baptizetur.*
8 Ponamus igitur, argumentandi gratia, hanc matrem mortuam gestare in utero fœtum, verbi gratia, septem dierum ex hoc Ecclesiæ ritu fœtus iste septem dierum, statim ab utero extrahendus est, & baptizandus, sed supposita sententia probabili, prudenti iudicio existimandus est vivus, nisi per accidens, & ex causa alicuius compressionis, aut contusionis evidenter appareat mortuus. Ergo iuxta Ecclesiæ ritum fœtus septem dierum baptizandus est.

Nulla autem quoad hoc assignari potest differentia inter hunc fœtum ità ab arte extractum, & inter illum de quo procedit propositio, ab utero antè tempus effusum, cum uterque sit Abortivus, idest, ante tempus legitimum ab vtero separatus.

Quod autem possit secto utero matris extrahi fœtus septem dierum testatur Hipocrates, qui *lib. de nativit. puer.* fatetur se propriis oculis spectasse mulierem violento saltu, ex altiore loco facto, fœtum sex dierum ab utero excussisse, qui in terram cadens insonuit, & ab eo prima membrana, quasi ovi crudi putamine abstracta, vitæ signa, idest umbilicum, venas, & respirationem in eodem, refert, comprehendisse, ergò talis fœtus sensu preceptibilis est, atque ideo extrahi potest.

Quare tantùm abest, ut mea propositio sit contra ritus jam ab Ecclesia receptos, quod imo inter illos contineatur.

SECTIO

SECTIO VII.

Solvitur quintum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Ovum conceptionis humanæ describitur, quoad figuram, & tactum.*
2 *Molæ Ethymologia, & definitio.*
3 *Molæ figura, & causa.*
4 *Mulierem non parere ova subventanea, sicut Gallina sentit Galenus.*
5 *Sed contradicit experientia multorum recentiorum.*
6 *Mola non est figuræ ovalis: quia deficiente calore non potest ita formari.*
7 *Molæ color non subalbus sed interdum viridis vel varius ex viridi & albo, vel etiam subniger.*
8 *Adfertur regula ad discernendam Molam ab ovo; et n. 10.*
9 *Ovum conceptionis continet subjectum morali certitudine & prudenti iudicio, baptizandum.*
10 *Molam dignoscendi ab Ovo, regula est evidens.*
11 *Etiam rudiores mulieres distinguere possunt verum fœtum à Mola.*

NEc difficultatem facit, quod quinto loco objicitur; nimirum non facilè discerni posse, primis præsertim diebus, verum fœtum à mola, nam præter ea quæ *disp. 1. sect. 1.* dixi de ovo conceptionis humanæ in quo latet humanus fœtus jam coagulatus adverto cum *Galeno l. de uteri dissect. c. 1 quod humor in vtraque fœtus membrana non paucus continetur: alter ab altero, tam calore, quam copia diversus. Flavus enim in intestinali, albior in Amnio, atque is etiam copiosior cernitur, tunica siquidem hæc, altera est major, quippè quæ totum fœtum induat, &c.* Galeno subscribunt recentiores Anatomici, & præsertim *Vesalius de corpor.* 1

R *hum*

hum.fabr.lib. 5 *cap.*17.& confirmant obstetrices expertæ,quæ si ovale hoc involucrum, seù chorion, digito præmant, dicunt quod cedit,ad contactum,inclinatur,& remoto digito, statim ad orbicularem suam formam replendam assurgit. At vero intima membrana Amnion,licet candida sit omnino,& prorsus alba, exterior tamen Allanthoides, intestini modo externa superficie prorsus membranea exacte lubrica, & levis existit, & ideo loco citato ait, *quasi intestinalem dixeris.* Hæc autem intestinalis,licet venarum ramificatione,seù integumento à Galeno ibidem nomine Chorion dicto, sit intexta:habet nihilominus in quadam sui parte carneam quandam substantiam Lieni persimilem,in qua uteri venæ sese aperientes,illi adgenerantur: figuræ est omnino orbicularis.*qualis,* inquit Vesalius *esset oblongior ceræ globus, si leuiter incauatæ manus volæ hæreret, & firmaretur.*

Mola vero, à Mola lapidea sic dicta, propter duritiem quam habet,*Galenus lib.*14 *de vsu part.cap.*7.ait.*Est caro quædam otiosa,*
2 *& informis,&c.& lib.*14. *de Method.medendi. Est caro informis, &c.Plinius lib.*7. *cap.*15.*est caro informis, & inanima ferri ictum,& aciem respuens,&c.Auicenna lib.*3.*Canon.fen.tract.*2. *cap.*18. *Est frustum carnis cuius est forma quædam, cuius species non comprehenduntur,&c.& quandoque sunt superfluitates,quæ egrediuntur cum sanguine plurimo,&c.& Paul.Æginet.lib.*3.*cap.*69.*Mola induratus est humor in utero,&c.Christoph.à Vega lib.*3.*de arte medendi sect.* 10.*c.*14.*est obdurata,& informis caro,&c.*

Si autem ad eiusmodi Molæ superficiem respiciamus irregularis esse figuræ,& omninò informis inveniemus,non minùs si vna tantùm sit caro, quam si plura carnis frustula,aut grumi
3 sanguinis appareant ab effusione. Ad causas vero Molæ si oculos conuertamus. *Hippocrates lib.*1. *de morb.mulier.* dicit, *Molæ verò conceptus, hæc causa est,cum plurima menstrua insunt, pauculum semen,morbosumque corripiunt, conceptusque verus non fit,&c. & lib.*3.*cum intus menstrua multa coacta, non multam genituram, morbosamque conuoluunt,&c.* subscribit *Aristoteles lib.*4.*de generat.animal.cap.*7.ubi afferens causam Molæ dicit:*quòd cum ex humore concoctu difficili, conceptus consistit, tunc gignitur quòd Mola*

vocatur,

vocatur, &c. & paulo ante dixerat, quod *Mola adeò obdurescit, ut vix ferro transfigi possit, &c. & quòd generatur non propter calorem, sed propter caloris debilitatem; natura enim de vita certare videtur, nec posse perficere, finemque apponere generationi, & lib.* 10. *de Histor. Animal. cap.* 9 *adeò enim*, inquit, *durum id evadit, ut discindi securi nequeat.* Non longè abest *Galenus dum lib.* 14. *de usu part. cap.* 7. respondens quæsito, quare mulier, quæ ut *Disput.* 1. *Sect.* 1. *num.* 11. dixi, & mox repetam fœtum suum concipit in Ovo sine Viro, ova non pariat, sicut Gallina parit sine masculo, & respondet ex communi Anatomicorum auctoritate, quia *animalia gressibilia* (inter quæ procul dubio mulier existit) *sunt volucribus longe humidiora, corpus fœmininum habent imbecille, quod eo motus progredi non potest, ut formam artificiosam fœtui imprimat, &c. & Fernel. lib.* 7. *cap.* 12. Adscribens debilitati caloris: Molæ procreationem, asserit, quod in illo uteri sinu, in quo semen virile in debita quantitate recipitur, fœtus nascitur. At vero in quo minùs necessaria portione, Mola generatur.

Sed contra hanc hypotesin, quod mulier sine viro, oua subuentanea non gignat, affert experientiam doctus Theodorus Kerkringius in opere inscripto Anthropogenia c. 1. quam ex anathomica sectione se deprehendisse testatur his verbis. *Ex ouo producitur homo. Oua autem reperiuntur in testiculis fæminarum, non tantum earum quæ per coniugij usum facundæ sunt, sed etiam Virginum; non secus ac fit in gallinis: sunt autem oua hæc pisi viridis magnitudine. Tam coniugatæ autem quam Virgines hæc Oua sæpissimè excernunt insensibiliter quidem, quia non aduertunt; sed quod mihi ex relatione quarumdam constat sentiunt dum reflectunt. Et hæc Excretio potissimum accidit, instante purgatione menstrua &c.* hæc ille. Et ante ipsum eamdem historiam de ovis mulierum tradidit Fallopius, & post ipsum in diurnis relationibus anni 1672. confirmavit *Academia Parisiensis* citatis aliis Authoribus. & *L. Christianus Fridericus: in Opus* cui titulus, *ovi de ovo* §. *quadragesimo-secundo & quadragesimo-tertio* nec non *Regnerus Graaf. in epistol. de partibus genitalibus mulierum.* Supradictam doctrinam, tam quoad Molæ descritionem

quam quoad causas illius productiuas sequuntur alij Medici communiter; vt *Harmon. Gynecior. part pr. cap. 7. Nicol. Rocheus de morb. mulier. cap. 7.* vbi cum Plinio sentit, Molam gigni posse etiam si mulier non conceperit ex viro. *Ludouic. Bonaciol. muliebr. lib. 1. c. 5. Andr. Christ. Enchir. Medic. lib. 5. cap. 29. Vega loc. cit. & alij Recentiores.*

Cum igitur ex defectu masculini caloris Mola generetur, si-
5 ve vt loquitur Aristoteles, eius duritiei, quàm habet causa sit cruditas: duo exindè necessariò sequuntur. Primùm est, quòd Mola non possit esse figuræ ovalis, siuè orbicularis ex eo quòd,
6 vis formatiua calore necessario destituta, nequeat, vt Galenus ait, formam artificiosam fœtui imprimere, & finem apponere generationi, ut dicit Aristoteles, sed necessariò huiusmodi mola, si in unum, vel plura frusta concrescat, informis sit, scabra, & superficiei omnino irregularis; si vero non concrescat in unam Massam diuersæ fiant carunculæ, ut Hippocrates dicit, & grumi sanguinis.

Alterum, quod infertur est, quod sit diuersi caloris non subalbi, seù cinericij adinstar intestinorum, quorum calorem
7 veræ conceptionis ouum imitatur, vt iam dixi cum Andrea Vesalio, sed propter inconcoctam menstruorum materiam ex causa insufficientis Elixationis, ut verbis utar Aristotelis, coloris sanguinei, aliquando subnigris, interdum etiã viridibus, & albis maculis tincta; id quod mihi etiã peritæ mulieres affirmãt. Hæc certè signa sufficiunt, vt Molas à veris fœtibus distinguamus.

Cùm itaque Mola, quæ propter cruditatem, seu inconcoctionem, & defectum caloris concrevit, sit inflexibilis ad tactum, & prorsus obdurata, informis, scabra sanguinea; & sub nigris
8 ductibus, & vibicibus, aut etiam versicoloribus variegata; è contrà vero tota fœtus compago ad tactum mollis, ad aspectum leuis, intestinorum colori persimilis, & albi, vt cum Platerio adnotaui *Disp. 1. sect. 10. num. 5.* & figuræ sit omnino orbicularis, & ovalis, inter vtramque discrimen est valdè sensibile, atque ideo facile discerni, dijudicarique subito possunt.

Siue igitur primis diebus, siue aliis insequentibus intrà trigesimum

trigesimum, aut etiam quadragesimum diem discernendum sit, quicquid immaturè ab utero effusum est, sive grani hordeacei, aut minoris phaseli; sive maioris formicæ; aut nucis avellanæ, sive apis, aut grandioris muscæ, sive etiam minimi digiti magnitudinem exæquet, hujusmodi enim metaphoris Auctores recentem fœtum metiuntur, hanc esse regulam statuo; vt quando internus homunculus, ob sui teneritudinem mẽbranas nequivit abrumpere, & se ipsum prodere, si involucrum illud effusum, appareat membrana circumdatum, quæ sit subalbi, seu cinerītij caloris, similis intestinis, figuræ ovalis, & quæ digito tacta mollescat, & cedat, quia peritorum observationes, & documenta, veri fœtus notas esse contestantur, tunc prudenti iudicio pronunciandum est fœtum esse, non Molam. Et 9 quia hoc prudens iudicium morali cum certitudine coniunctum est, de subiecto sensibili, & digito demonstrabili, atque ideò de subiecto Sacramenti Baptismi capaci, iam constat, quia ex huiusmodi signis cognoscimus fœtum esse talem, vt in eo prima rudimenta vitæ intus existant.

Si verò illud, quòd ex vtéro mulieris abortientis egressum 10 est, sit caro informis, nigris venis, & sanguineis intexta, ad aspectum scabra, ad tactum dura, vel etiam vario colore infecta, procul dubio Molam esse, & frustraneam genituram, non fœtum iudicabimus, & nullatenus baptizari oportet: & multò magis, si ex utero sanguinis grumi, seù carunculæ exierint, Molas esse non fœtus humanos est asserendum, nam etiam hujusmodi frustula carnis, & sanguinis ad Molæ substantiam pertinere, indicauit *Hippocrates loc. cit.* & Molæ speciem esse, cum Avicenna scripsit *Andr. Christ. cap. 29.*

Ad argumentum igitur dico, quod si supradictam regulam 11 explicent Parochi, eamque doceant mulieres etiam montanas, quas de materia, & forma Baptismi, alioquin oportet esse instructas, licet de istis sine dubio sint magis incapaces, cum sint à natura remotiora, illa verò signa sint omnino naturalia, & sensibilia; sequitur non esse valdè difficilè, atque ideo nec in iure impossibile, Molas à fœtibus dijudicare.

Quare ad Excellentissimum Dominum meum dico monen-

das esse omnes mulieres nuptas, & innuptas, jmo & quascunque personas, quæ in casu necessitatis priuatim Baptismum tenentur administrare, & Parochos posse uno verbo absque Medicorum consultatione prædicta signa, & notas ad utrumque fœtum, inquam, & molam, nec non ad alia excrementa dignoscenda inculcare, & ut veros fœtus sub conditione baptizent, admonere. Illud vero quod additur de sanguineis excrementis, nescio an secundum conscientiam ab aliquibus contra me obiiciatur. Si quidem obstetrices, quantumvis rudes, & imperitæ, nisi cæcutire voluerint, optime discernunt menstruum humorem ab humanis fœtibus.

SECTIO VIII.

Solvitur sextum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Animæ viales vegetativa & sensitiva in sententiâ S. Thomæ corrumpuntur quàm citissimè.*

2 *Et probatur experientia in præsenti allata à S. Doctore, vermiculorum, & ranarum.*

3 *Idem sentit Aristoteles dum dicit quod cum cadit semen viri in matricem &c. Creatur anima iussu Dei.*

NEc possum vllo pacto dissimulare, quòd exprobretur mihi, meæ propositionis fundamentum esse non solùm contrà doctrinam S. Thomæ, sed etiam Aristotelis, quatenùs hic *lib. 2. de generat. Anim. c. 3.* dicit, priùs tempore præcedere in humano fœtu animam vegetativam, huic deinde succedere sensitivam, cui post multum temporis advenit anima rationalis, forma hominis constitutiva. Nam loquens de humanis fœtibus, seu conceptibus in uteris mulierum existentibus dicit. *Ergò animatum in ijs habere vegetalem palam est, sensualem etiam, quà animal est tempore præcedenti recipi, & rationalem,*

quæ

qua homo certum est:non enim simul,& animal fit,& homo &c. Nam facile ostenditur cum hac doctrina,quæ est de embryone, eamque S.Thomas amplectitur pluribus in locis, & præsertim *prima parte quæst.*118. *art.* 2. *ad secundum*,meam propositionem non admodum repugnare. Quod ut ostendam circumscribo hic, interim Philoponi gravissimi interpretis Aristotelis explicationem & aliorum quos adduxi *disp.* 1. *sect.* 5. *n.*12.qui omnes sentiunt, Aristotelem esse intelligendum de operationibus, id est de vita in actu secundo; vt nimirum primo appareant in fætu operationes animæ vegetativæ, & deinde sensitivæ, & demum animæ rationalis, & admissa tanquam probabili S. Thomæ sententia de embryonismo: dico cum eodem Doctore, animas illas vitales, vegetativam scilicet,& sensitivam, vtpote generatas non propter se in humano fætu, sed vt sint dispositiones ad rationalem, interire quàm citissime: nam in cit. loc. non alia ratione probat hujusmodi animarum vialium successivam generationem 1
quàm experientia quorundam animalium, quæ ex putri generantur, dicens, *& hoc ad sensum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil in hoc genere sensibilius, & omnibus magis notum, quàm æstivo tempore super carnes, muscarum contactu, horario temporis spatio vermiculos generari: item ranas guttis pluvialibus vix in terræ pulverem 2
cadentibus, mira celeritate ad multas myriades nasci, & subito gregatim assurgere, & exilire, in quorum animalium generatione, juxta S. Doctoris sententiam, antequam ultima forma, nempe anima sensitiva, in tali specie vermiculorum, vel ranarum educatur de potentia materiæ, debet præcedere primum prævia accidentalis dispositio ad animam vegetativam de potentia materiæ educendam. Secundo ipsius animæ generatio. Tertio prævia dispositio ad animam sensitivam vermis, vel ranæ, & tandem ipsius animæ sensitivæ generatio & tamen videmus quanta festinatione exurgant illico,& exiliant in solo hujusmodi animalcula,statim ac pluviales guttæ terrenum pulverem madefaciunt, ut pene videatur idem esse, ex aqua lutum fieri,& ranas nasci.

Quod

Quod autem hoc voluerit S.Doctor,dum exemplum adduxit animalium, quæ ex putri generantur,patet ex ijs, quæ ſcripſit *lib.2.c.89.contrà gen.verſ.nec eſt inconueniens,&c.*vbi reſpondens obiectioni contrà ſe factæ,de tam modica duratione duarum animarum in Embryone, ait, *nec eſt inconueniens ſi aliquid intermedium generatur, & ſtatim poſtmodùm interrumpitur,quia intermedia non habent ſpeciem completam, ſed ſunt, ut via ad ſpeciem, & ideo non generantur, ut permaneant, ſed ut per eas ad vltimum generatum perueniatur,&c.*& poſt pauca oſtendens,quòd de hujuſmodi duabus animabus loquebatur ait: *Anima igitur vegetabilis quæ primò ineſt,cum Embryo viuit vita plantæ, corrumpitur,& ſuccedit anima perfectior, quæ eſt nutritiva, & ſenſitiua ſimul,& tunc Embryo vivit vita animalis,hac autem corrupta ſuccedit anima rationalis, &c.* Conſtat igitur S. Thomæ ſententiam eſſe,quòd animæ viales,quâm citiſſimè,& ut ipſe loquitur,*ſtatim* intereant.Nec longe ab hac ſubita Embryonis corruptione abeſt Ariſtoteles,quippe qui *lib.2.de cauſ.proprietat. element. &* planetarum relatus à S.Thoma *opuſc.28. artic.5.*dicit, quod *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris decoquitur in ea decoctione forti, & fit fruſtum carnis, & creatur in anima iuſſu Dei,&c.*

3 Hic liber Ariſtotelis hodie non inuenitur inter eius opera, quæ recenſet Poſſeuinus *in Bibliotheca lib.14. cap.21.* & fortaſſe S.Thomas hæc verba tranſcripſit,ex quibuſdam libris Ariſtotelis, quos ipſe nondum in latinum conuerſos vidiſſe teſtatur *opuſc.16.ſect.1.* Vtitur hac auctoritate Ariſtotelis S. Thomas in allegato *opuſc.28.*contra Platonem,qui dicebat animas rationales præexiſtere in quibuſdam ſtellis comparibus, & ex illis in corpora humana deſcendere.

Cùm igitur ex Ariſtotelis mente ſit, quòd ſtatim ac ſemen maris in matricem cadens decoctum eſt,ſive ut Medici loquuntur fermentatū,virtute caloris ſemini fœmineo permixtum,fiat fruſtum carnis,& in eo ſufficienter diſpoſito ad humanam formam recipiendam,hæc ibi à Deo creetur,plane ſequitur,quòd tam ex mente Ariſtotelis,quam S.Thomæ ſit,quòd in breuiſſimo tempore fiat Embryo,& formetur humanus conceptus,de quo probabiliter dubitari poteſt, quòd ab Anima rationali ſit informatus.

informatus, Quare nec in ſententia horum defendi poteſt eſſe expectandum tempus quadraginta dierum, ſed ſtatim ac ab utero per Abortum excutitur, & apparet eſſe humanum conceptum; in quo ut vidimus ſunt prima vitæ lineamenta eſſe ſub conditione baptizandum.

SECTIO IX.

Solvitur ſeptimum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia catholica non recuſat innouare quando exigit ita utilitas, aut neceſsitas fidelium:*

2 *Ideo quorundam hæreticorum Baptiſma iterandum eſſe decrevit anno 325.*

3 *Duas eſſe in Chriſto voluntates definivit anno 649.*

4 *Animas anctorum ſeparatas à corpore, ſi purgari non indigeant ſtatim deum videre intuitivè declaravit anno 1336.*

5 *Iuſtificationem hominis fieri per gratiæ inhærentis infuſionem concilium Tridentinum declaravit anno 1546.*

6 *Communionem ſub utraque ſpecie laicis interdicit anno 1567.*

7 *Confeſſario abſenti per litteras confiteri, & ab eo abſolvi, quæ erat olim ſententia probabilis damnavit Clemens VIII. anno 1602.*

8 *Diſputabile olim erat an monſtrum eſſet baptizandum nunc Rituale Romanum ab anno 1614. ſub conditione ſi ſit homo ſtatuit eſſe baptizandum.*

MInus obſtat, quod ſeptimo loco opponitur, præſertim, quia Eccleſia ipſa in aliis ſimilibus caſibus exiſtimavit non eſſe attendendum, quando alioquin gloria Dei, & animarum ſalus pro quibus fundata eſt ipſa Eccleſia, & inſtituta ſunt omnia Sacramenta poſtulent eſſe aliquid denuò ſtatuendū. 1

Nam licèt *nihil eſſe innouandum in Eccleſia* dixerit olim S.

Stephanus primus Papa, *ſed quòd traditum eſt ſeruandum*, vt refert *S.Cyprianus Epiſt.*74. & alioquin ſupra probauerim in ſolutione ad primum, Baptiſma conferendum Abortiuis non eſſe nouum in Eccleſia, ſed à principio Eccleſiæ introductum, & à SS.Patribus contrà Pelagium communiter aſſertum, tamen, ut vis huius argumenti appareat, quàm ſit inefficax & nullius ponderis, præter ea quæ *Diſput.*1.*ſect.*14. dixi addo nunc aliquos ex pluribus caſibus, in quibus patet Eccleſiam vtilitate fidelium, vel neceſſitate ſuadente, nunquam hujuſmodi argumentum attendiſſe, tam in ijs, quæ de fide credenda ſunt, quàm in ijs, quæ opere ſunt adimplenda.

Et in primis anno 326. S. Silueſter Papa definivit hæreticos Pauliniſtas, & Cataphryges redeuntes ad Eccleſiam eſſe baptizandos, ex eo quod in eorum baptiſmo vera forma non ſeruabatur, & tamen erant iam anni trecenti, & amplius, quod hujuſmodi decretum de Baptizandis Hæreticis nondum fuerat promulgatum.

II. Martinus Primus in Concilio Lateranenſi de anno 649. & Agato Papa in ſexta, & iterùm in ſeptima Synodo generali, duas in Chriſto eſſe voluntates definiuit, & tamen per annos elapſos ſexcentos, nunquam tale decretum fuerat in Eccleſia Dei propoſitum.

III. Benedictus duodecimus anno 1336. contrà plures Theologos animas Sanctorum poſt ſeparationem à corpore, ſi
4 purgatione non indigeant, ſtatim Deum intuitiue videre declarauit, & tamen in Eccleſia per annos 336. ſupra mille, nunquam fuerat ità definitum.

IV. Anno 1547. *Concilium Tridentinum Sect.6. de Iuſtificat. c.7.* dixit contra hæreticos, iuſtificationem hominis fieri per infu-
5 ſionem & veram inhærentiam Diuinæ gratiæ in Anima, quamvis iam eſſent elapſi anni 547. poſt mille, ante quos tale decretum non fuerat auditum in Eccleſia Dei.

V. Licet à principio Laici Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ſub utraque ſpecie reciperent tamen Concilium Conſtantienſe ſeſſio. 13. anno 1414. & deinde quamvis Rex Galliarum, & Imperator contrà inſtarent,

&

& Concilium Tridentinum anno 1562.*sess*.21. *cap*.2.decreverunt ut tantum sub specie panis communicarent, & pro lege voluerunt observari, ut sub specie vini imposterum non communicarent laici quamvis per annos 1418. jam elapsos nunquam fuerat illis interdicta communio sub utraque specie. 6

Deinde disputabant Theologi anno 1602. An liceret per literas confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem consequi? & probabilem olim fuisse partem affirmativam docet Suar. *tom*. 4.*in* 3.*p.disput*.19.*sect*.3.*n*.1. Nihilominus Clemens VIII.eodem anno sub die 20. Junij, non obstante quod posset dici iam sunt elapsi ab institutione Sacramenti Confessionis anni plures, quam mille sexcenti, & talis propositio nunquam fuit prohibita illam damnavit. Videatur Dian. *part*. 3. *tractat*. 3. *resolut*. 7. 7

Disputabile Olim erat ante annum 1614.quando post Henr. Gandau.& Sotum scribebat P.Comitolus anno 1609.an monstrum natum ex viro, & muliere cunctis humanis membris instructum, præter caput esset baptizandum utrinque erant rationes dubitabiles; & pro negatiua erat caput ferinum, in quo resident præcipua animæ rationalis organa; & pro parte affirmativa erat humanum pectus, in quo cor est primum, quod vivit. At vero Paulus V.in suo Rituali anno 1614.litem dirimens,mandat sub conditione baptizari. Item si mater prægnans mortua fuerit foetum cautè extrahi, & baptizari: non obstante quod aliqui dicere potuissent;non esse innovandum, cum iam sine huiusmodi ritu Ecclesia stetisset per annos 1614.

Ergo similiter non dedecet baptisma Abortivis sub conditione, quando homunculus est dubius administrari, quia his novissimis temporibus propter accuratas observationes Anatomicorum, & Philosophorum, atque Medicorum sententias prudenter de vita illorum dubitari potest,quia ita vtilitas, & necessitas postulat ne innumeræ fere animæ damnentur. Vide infra Disp.4.sect.11.n.9.alios casus. 8

SECTIO X.

Solvitur octavum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum Theologicum explicatur.*
2 *Propositio de baptizandis fœtibus habet majorem probabilitatem quam multæ aliæ, quæ apud Authores circumferuntur tanquam probabiles.*
3 *Ponitur argumentum in forma in quo infertur Propositio tanquam conclusio, ex majore de fide & minore probabili.*
4 *Prima & secunda pars majoris est certa de fide.*
5 *Minorem esse intrinsece, & extrinsece probabilem ostenditur.*

QVòd vero hæc mea propositio non sit inter probabiles sententias recensenda, gratis dicitur, & sine aliquo rationis fundamento, quia cum ex duplici capite pendeat propositionis alicujus probabilitas, sive ab auctoritate, & dicitur locus ab extrinseco, sive à ratione, & dicitur ab intrinseco, nihil illi deest, quominus ex utroque habeat, quidquid requiritur: quod ut ostendam, liceat mihi aliquantulum cum
1 Theologis dialecticare. Siquidem omnes Theologi conveniunt illud esse argumentum Theologicum, in quo altera præmissarum est de Fide, & altera lumine naturali evidenter nota: & in hoc debemus omnes convenire, ut oportunè advertit *Cardinalis de Lugo de Fide Disput. 20. num. 78. & 86. Coninch. & Castro Palao*, & benè explicat *Suar. de Fide disp. 19. sect. 2 n. 14.* est enim argumentum Theologicum illud in quo infertur conclusio quæ non est adeo certa, sicuti est propositio de fide, cui tota ratio assentiendi est divinum testimonium; sed conclusio hujusmodi est certa ea certitudine, quæ post certitudinē Fidei, est immediatè major omni alia certitudine, & talis est sine dubio cōclusio, quæ infertur ex vna de Fi-
de

de & altera de lumine naturali nota, propter illud Axioma, quod concluſio ſequitur debiliorem partem; & ratio eſt, quia totum formale motivum aſſentiendi tali concluſioni, non eſt ſolum Divinum teſtimonium, ſed etiam naturalis euidentia, medium certius omni alia certitudine præter Divinum teſtimonium. Itaque non poteſt fortaſſe dici quod mea Propoſitio in hoc ſenſu ſit Theologica, cum minor, ex qua infertur, non ſit forſitan niſi probabilis. Quod ſi aliquando eſſet evidenter probabilis, ut ſæpè contingit, quòd propoſitio, quæ hodie eſt tantum probabilis, cras evadat evidenter probabilis; ſi nimirum, vel plerique, vel omnes, illam exiſtiment veram, ac proinde eius modalis fiat evidens, iam non dubito, quin concluſio talis argumenti theologici futura ſit in omni rigore theologica, tunc enim huic argumento conveniret definitio argumenti theologici, & illi propoſitioni definitio propoſitionis evidenter probabilis. Videatur *de Lugo cit. n.86.*

Igitur negari non poteſt, quod prædicta Concluſio ex eo, quod inferatur ex una præmiſſa de fide, & altera probabili, ſi non habet certitudinem theologicam in illo rigore acceptã, & immediatè poſitam infrà certitudinem Fidei, non habeat ſaltem certitudinem immediatè poſitam, infrà theologicam certitudinem; ac proinde maiorem, quam ſit certitudo illarum 2 concluſionum, quæ quotidie inferuntur, ex vtraque præmiſſa probabili, quales ſunt plures concluſiones Theologiæ moralis, quæ paſſim occurrunt. Si ergo his non denegatur probabilitas per locum ab intrinſeco, neque meæ propoſitioni eſt deneganda quæ ex maiori de Fide, & ex minori probabili infertur, ut patet in ſequenti ſyllogiſmo.

Omnes Infantes ab utero matris egreſſi, ſi dubium ſit, quod vivant anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione; ſed Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem, & in illis ſunt 3
prima humanæ vitæ lineamenta, ſunt Infantes recentes ab utero matris egreſſi, & dubium eſt, quod vivant anima rationali, ergo Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem, & in illis ſunt prima lineamenta humanæ vitæ ſunt baptizandi ſub conditione.

Quod maior sit de Fide certa, sic ostendo: diuidatur claritatis ergo in duas partes, quarum prima sit. Omnes Infantes ab
4 utero matris egressi sunt baptizandi: Secunda, si dubium sit quod viuant anima rationali, baptizandi sunt sub conditione. Prima pars est reuelata in Sacra Scriptura *Matth. cap.*28. *num.*19. *Euntes ergo, docete omnes gentes baptizantes eos, &c. & Ioan.*3.*numero quinto. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.* nam idem est formaliter, ac dicere omnes homines baptizandi sunt. Verum quia sub hac uniuersali propositione continentur multæ propositiones particulares, scilicet homines adulti, parvuli, & infantes, homines certi, seu qui humanam vitam certè vivunt, & homines dubij de quorum vita prudenter dubitatur: ideò omnes huiusmodi propositiones directe, & formaliter sunt revelatæ, eo modo quo communiter Theologi, vt videre est apud *Suar. de Fide disput.*3. *sect.*11. *num.*5. *& Cardinalem de Lugo disput.*1. *num.*318. usque *ad numerum* 330. docent propositiones singulares esse de Fide, licet solum in generali sint in Sacra Sciptura revelatæ; quo etiam modo *Conc. Trident. sect.*5.*sub num.*4.contra hæreticos definivit expresse hanc primam partem maioris.

Quod vero secunda pars propter eandem rationem sit revelata ex dictis patet: & ideo Sacri Canones & Rituale Rom. loc. sup. cit. hac ead. d. sect.6.n.2.3.4. declararunt in casu dubio
5 Baptismũ sub conditione esse conferendum Ergo maior est de Fidequoad vtramq; partem. Minor iam ex allatis rationib. est probabilis. Ergo conclusio quæ sequitur deteriorem partem, est
6 partim ex Diuino testimonio, & partim ex lumine naturali, quod reddit minorem probabilem, ergo erit in Theologia intrinsece probabilis, & vera conclusio Theologica.

Quod vero etiam extrinsece, & propter auctoritatem Doctorum sit probabilis, facile suadetur, nam licet ante annum ab Incarnatione Domini 1658. quando sub Editione Lugdunensi, hanc propositionem primo publicavi, à nullo ex Auctoribus qui suas sententias typis ediderunt, aut quos ego viderim, fuerit asserta nihilominus plures deinde amore veritatis, & salutis animarum zelo ducti, illam comprobarunt, eique

sponte

ſponte ſubſcripſerunt & Magiſtros quadraginta tres numeratos habeo in Cenſuris, qui illam ornatiſſimis verbis illuſtrarunt, & nouiſſime R.P. Joan. de Cardenas Societatis Jeſu in ſua Chriſi Theologica part. 1. Diſput. 14. com. 1. cap. 3. me citato, & relatis Auctoribus, qui illam defendunt, dicit eſſe ſententiam probabilem doctiſſimè, & ſolidiſſimè probatam à noſtro P. Maximiliano Dezza Theologiæ Profeſſore & eximio Verbi Dei Prædicatore.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur nonum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Mors filij Dei tamquam medium ad finem minus principalem ordinata fuit, ad noſtram ſalutem.*

2 *Non hominum ſalus ad Sacramenta, ſed Sacramenta, ad hominum ſalutem ordinantur.*

3 *Nulla eſt contra ſacramentum Baptiſmi irreverentia, baptizare fœtus abortivos.*

4 *Deus nihil quod ad ſalutem hominum conduceret, exiſtimavit ſibi ignominioſum.*

5 *Non ergo indecens eſt baptizare abortivum mox ab vtero ejectum, id quod congruo paradigmate confirmatur.*

VLtimum argumentum ſi quid probaret, probaret etiam fœtus abortivos Trimeſtres, Quadrimeſtres, &c. imò, & Octimeſtres, qui exeunt ad lucem immundo ſanguine madidi ob reverentiam Sacramenti non eſſe baptizandos. Quod quam alienum ſit à Chriſtiana pietate, & obligatione nemo non videt.

Uerum, ut à priori, & à radice difficultatem convellam, adverto ſi animarum ſalutem æqua lance æſtimare velimus, & intelligere quanti valeat, vel vnius animæ pretium, ad juſtiſ-

ſimam

ſimam Crucis ſtateram appendere debemus, & expendere. Nam licet præcipuus, & vltimus finis, quem Deus habuit, cum Filium ſuum Unigenitum morti tradidit, Divina gloria fuerit vere tamen finis minus principalis, & ſecundarius fuit
1 noſtrarum Animarum ſalus, & humani generis redemptio, quia *propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cælo*, & ut dicit, *Ioan. cap. 3. 16. ſic Deus dilexit mundum, vt Filium ſuum unigenitum daret, & Apocal cap. 1. 5. Dilexit nos, & lavit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo*, voluit ergo Deus *propter nimiam charitatem ſuam, qua dilexit ad Epheſ. cap. 2. 4.* tanquam medium ad finem ordinare mortem Unigeniti Filij, & precioſiſſimum ſanguinem ad noſtrarum Animarum ſalutem, nòn vero è contra Animas noſtras tanquam medium ad illius mortem & ſanguinem in Cruce effuſum honorandum referre. Et ideo non Animæ hominum propter Sacramento-
2 rum reverentiam, & honorem creatæ, ſed potius Sacramenta propter Animarum ſalutem fuerunt inſtituta. Nulla ergo erit irreverentia Sacramenti quando, ita exigente ſumma, & extrema animarum neceſſitate adminiſtrandum erit, baptiza-
3 re hujuſmodi Fœtus abortivos, licèt alioquin extra caſum talis neceſſitatis Sacramenta non eſſent adminiſtranda. Hinc eſt, quod ipſe Deus Dei Filius, qui in ſplendoribus Sanctorum ante Luciferum genitus, in ſtabulo naſci, & inter animalia collocari, non eſt dedignatus. Et *Ezechiel cap. 6. Vidi te* (inquit) *conculcatam in ſanguine tuo, & dixi tibi cum eſſes in*
4 *ſanguine ſuo, vive, & Divus Theodorus Epiſcopus Ancyranus in Concilio Epheſino hom. de Nativitate Domini*, ut Græcorum, inſcitiam reprehenderet, qui ſtultitiam exiſtimabant Crucem Chriſti, dicebat? *Nihil horum, quæ ſalutaria ſunt homini iniuriam Deo facit*. Et rurſus *hom. in Natalem Salvatoris. Deus nihil ignominioſum ducit, quod humanam ſalutem conciliare natum eſt, &c.*

Non ergo indecens reputare debemus ad ſalutem Anima-
5 rum comparandam, quando de earum ſalute prudenter dubitamus, & periculum eſt in mora, Sacramentum Baptiſmi miniſtrare ſubiecto probabiliter capaci excrementitio licet

humore conſperſo. Sed vt ſcrupuloſam hanc indecentiã exemplo vulgari peſtringam: Fingat animo quiſquis contra meam propoſitionem argumento prædicto opponitur, Infidelem aliquem Turcam, vel Maurum Christiani hominis mancipium, jam factum, ſæpius à pio aliquo Cathechiſta, & Apoſtolicæ Sedis Miniſtro probato, ad Baptiſmum ſuſcipiendum, rogatum, ſed nunquam exoratum. Ecce ex improviſo dum Vrbem perambulat Turca labitur in ſterquilinium, in quo male ſeipſum volutans, iterũ, & iterum clamat, ut à viatoribus auxilium conſequitur, extrahatur, & ab imminente morte liberetur. Tandem neſcio quis ex tranſeuntibus illum extrahit, ſed ſemivivum, & pene animam exhalãtem. Statim adeſt pius ille Cathechiſta, & rogat, an tandem baptizari velit, & Animam mox à corpore egreſſuram ſalvare; miſer iſte nutibus, ut poteſt, & capite annuens baptiſmum petit, Quis non ſummæ impietatis, ne dicam ignorantiæ, aut ſi mavis, dementiæ ſcrupuloſum iſtum Cathechiſtam argueret, ſi Baptiſmum negaret, eo quod indecorum, & indecens reputaret homini adeo turpiter ſtercorato, Baptiſmi lavacrum miniſtrare, & ob reuerentiam Sacramenti æternæ damnationi perditum illum exponere, quando prudenter dubitare poſſet illum non eſſe ita ſufficienter diſpoſitum, ut ſaltem baptiſmo flaminis ſalvari poſſet? Ergo ſimiliter, & multo magis in caſu noſtro.

Et hęc dixiſſe ſufficiat pro ſolutione eorũ quæ in contrariũ objecta fuiſſe præmeditatus ſum. Quibus addo me prædicta omnia intelligere de illis tantum fœtibus, in quibus ita apparent prima humanæ vitæ lineamenta, ut ſubjectum baptizandum ſit omnino ſenſibile, & homo dubius ſub conditione baptizandus, ſit ſenſibiliter talis. Quia ita Reverendiſſimus Pater Uincentius Fanus Ordinis Prædicatorum Magiſter, & S. Indicis Congregationis Secretarius, & Eminentiſſ. Card. ſentire me, & ſcribere præcipiunt. Ideo cenſeant Uiri Docti quorum prudentiſſimo Judicio, & præſertim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cenſuræ omnia ſubjecta eſſe volo.

Finis Secundæ Diſputationis:

DE MINISTRANDO BAPTISMATE SVB CONDITIONE HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS, Disputatio Tertia.

INDICVLVS SECTIONVM

VI. *Humanum fætum primis diebus viuere, & contrarias ſententias vel eſſe contra medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.*

VII. *Proponitur argumentum cuiuſdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die 8. Decembris, deſumptum.*

VIII. *Soluitur ſupradictum argumentum, & confirmatur, quod fætus humanus vivat primis diebus.*

PRÆLOQVIVM.

SVMMARIVM.

1 *Vterus Virginis Domus Divinæ Sapientiæ.*

2 *Scientiæ naturales Ancillæ Divinæ Sapientiæ.*

3 *Corriguntur ab ipſa.*

4 *Declaratio Sum. Pontificis de Immaculata Deiparæ Conceptione.*

5 *Lumen affert dubitationi de prima humani fætus animatione.*

CVM Divina *Sapientia*, ut Sacræ literæ teſtantur, 1
ſive Sanctam Catholicam Eccleſiam, ſive Beatiſſimæ Virginis Mariæ uterum tanquam Domũ, ut SS. Patrum unanimis interpretatio declarat, *ſibi ædificaverit*: & ex Angelici præſertim Doctoris ſententia 1. *p. q.* 1. *art.* 5. compertum ſit quod *Ancillæ*, quas 2
pro miniſterio ſubiectas habet, dirigit, & mittit, ut ſibi in miniſterium ſalutis ab ea corrigi aliquando, & emendari certum eſt; ne lumine naturali in quibuſdam naturæ abditiſſimis arcanis explorandis, minime penetrante, decipiantur, & errent; 3
ſed ſibi ad veritatem aliquam detegendam ancillentur. Hic eſt, quod eadem ſapientia, quæ Sanctæ Apoſtolicæ ſedi ſemper adeſt, & Chriſti in terris Vicario, cui ut fideles doctrinæ pabulo paſcantur affulget, iam ab antiquis temporibus plures

Sum. Pontifices illuminauerit, vt Deiparæ Uirginis Immaculatam Conceptionem, si non tanquam articulum fidei hucusque
4 definierint, certè tanquam opinionem, & sententiam adeo piam & certam moraliter proposuerint, ut fere omnes Doctorum Academiæ, omnesque Christiani Orbis Ecclesiæ, illam non solùm libentissime admiserint, sed fouendam, & sartam tectam defendendam ultro susceperint.

5 Uerum quia fæl. record. Alexander Papa VII. in sua, hac de re edita nuper Constitutione, nimirum, Divina illa sapientia dictante, de hac Jmmaculata Beatissimæ Uirginis Conceptione, eiusque festo, ita decernit, esse ab omnibus Christi fidelibus, sententia, voce, & scripto sentiendum, ut non modicum, exinde lumen scientiis quibusdam naturalibus, Philosophiæ scilicet, & medicinæ impartiatur; hæ namque de primo tempore, quo humani fœtus animantur obscurè non minus, quam dubiæ philosophantur; Jdeo ego, qui iam de hoc argumento primam Disputationem institueram, hanc tertiam superaddere necessarium existimavi, ut quam vera, quam firma, & quam probata sit illa sententia, quæ asserit primis diebus in humanis fœtibus rationalem Animam existere, luculentius appareat.

Legat igitur curiosus quisque sequentes sectiones, in quibus, si quid ad rem dictum esse, quod ad Animas Abortivorum Sacra Baptismatis unda lavandas, & salvandas conducat, deprehenderit, illud mecum Almæ Sapientiæ Matri Mariæ acceptum referat, de cuius stillicidiis Ecclesiæ campum germinaturum iam primo fueram auspicatus; si quid vero minus benè à me dictum invenerit, mihi adscribat, & tanquam homini involuntariè erranti, pro sua benignitate indulgeat.

SECTIO

SECTIO I.

Proponitur in argumento Theologico compendium præcedentis Diſputationis; ſeu principale Authoris conſilium, & oſtenditur quàm ſit connexum cum argumento ex Immaculata Conceptione deſumpto.

SVMMARIVM.

1 *In varios ſenſus, eoſque contrarios interpretata fuit mens Authoris.*

2 *Immeritò Traducianus fuit creditus Author.*

3 *Anima non eſt in materia ſeminis, niſi huius forma corrupta.*

4 *Varias Authorum ſententias Author confirmavit; non ut omnes probaret, ſed ut ex omnibus vitam dubiam Abortivorum inferret.*

5 *Proponitur in argumento theologico compendium totius concluſionis.*

6 *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt.*

7 *Propoſitio conditionalis ſub genere propoſitionis in materia contingente, continetur.*

8 *Ritus ab Eccleſia probati non ſunt mutandi.*

9 *Vel conditionaliter, vel abſolute eſſe miniſtrandum Baptiſma eſt de fide.*

10 *Quia propoſitio illa conditionalis eſt formaliter revelata.*

11 *Argumentum theologicum ex una de Fide, & ex altera euidente, euidenter infert.*

12 *Minor non eſt ſimpex propoſitio, ſed modalis.*

13 *Propoſitio probabilis quomodo ſit evidens.*

14 *Diſtinguuntur iſta duo; propoſitio probabilis, & evidenter probabilis.*

15 *Argumentum ſupradictum, & eius concluſio eſt Theologica.*

QVamvis aliqui non defuerint Viri doctiſſimi, inter quos ſane fuit Rheuerendiſſ.D.T. Mercier Doctor, Theologus, & antiquus Rector Vniverſitatis Remenſis, qui exiſtimaverint,
1 vitam Abortivorum in prima Diſput. tanquam dubiam primis diebus propoſitam, & explicatam, me ita probaſſe, ut ipſa propoſitio veritatis potius, quam dubij nomen ſibi compararuerit: attamen plures alij fuerunt, qui minus vere meam hujuſmodi intentionem interpretantes, in varios ſenſus, eoſque à me alienos diſtraxerunt. Aliqui enim crediderunt, me certo certius exiſtimaſſe, primis diebus Animam rationalem eſſe in fœtu; Alij & non indocti, quod ſententiarum Pemplij, Menæ, Garziæ, Martiani, Fieni, Mirindoli. Sennerti, & aliorum quas recenſui, me patronum fecerunt, & defenſorem: Sed iniuſte: cum enim ex illis aliqui ſtatim à ſuſcepto ſemine adeſſe Animam rationalem; alij poſt horas ſeptem; alij in fine ſecundæ diei; Alij tertia die; Alij ante ſeptimam; & alij non niſi poſt ſeptimam, & deinceps uſque ad trigeſimam, & quadrageſimam, adeſſe in fœtu Animam rationalem contendant, conſtat, inter ſeſe, pugnantes habere ſententias, & impoſſibile mihi fuiſſe vni adhæ-
2 rere, quin alias reprobarem. Imò diſertis verbis in fine *ſect.*8. dixi me ſententias illas nolle probare, ſed ſolùm tanquam probabiles referre: Et multò minus illorum errori adhærere potui, qui cenſuerunt Animam rationalem traduci cum ſemine: Nihil enim magis abhorrui, quam animam rationalem ſeminatam, & cum ſemine traductam aſſerere, ut conſtat tam ex iis, quæ *ſect.*3.*d.Diſp.*1.*à n.*5. de fide tenenda eſſe prænotavi; inter quæ primum locum habet, animam rationalem non educi de potentia materiæ, ſed ex nihilo a Deo creari; quam ex iis, quæ à *n.*9. & deinceps, cum communi ſententia de eadem veritate proſequutus ſum, quod pariter tenuerunt Authores qui ante
3 me ſcripſerunt; non enim voluerunt Animam eſſe in ſemine, ſed quod ſemine per diſpoſitionem ad animam rationalem proxime præparato, ipſum deſinat per corruptionem formæ ſeminis; & incipiat per creationem Animæ, corpus illud eſſe anima-

tum-

tum : Ita ut primum non eſſe ſeminis, ſit primum eſſe Animæ rationalis in corpore,quod tunc fœtus humanus proprie nominatur.Et id iuxta communem,& vulgarem ſententiam de rerum permanentium deſitione, & inceptione apud Averſ. *tom. 1r. philoſoph quæſt.30.ſect.2.*& alios.

Jllud verò emolumenti, ex tot variis Authorum ſententiis referre ſtudui, quod cum ſingulas recenſerem,confirmare illas curaverim ; tum ex aliquibus ſacrarum literarum teſtimoniis, tum ex dictis SS.Patrum, & Philoſophiæ rationibus; non quidem ut illas meas facerem,cum,ut dixi, eſſet impoſſibile ; ſed quia, cum omnes in anticipatam fœtus humani animationem conſpirent,exiſtimavi me magis inferre poſſe, quod ſtatim ac ſemen eſt in vtero receptum, & fermentatum, nullum poſſit aſſignari tempus uſque ad trigeſimam, vel quadrageſimam diem,in quo certe poſſit affirmari, fœtum humanum non eſſe animatum vita rationali;ac proinde, omne illud tempus eſſe 4
dubium, & prudenter tunc dubitari poſſe in ovo illo, ſeu tunicarum involucro, eſſe hominem ſub conditione ſaltem baptizandum.

Quare,ne in poſterum amplius lateat,quid ego *in prima diſput.*ſenſerim, operæ pretium duxi, illius veluti Epitomen ob oculos proponere,& mearum rationum progreſſum,ſtylo ſeueriori,& argumento ad formam ſcholaſticam compreſſo,exhibere; ut etiam cunctis pateat,quàm proprie,& quàm vere concluſio illata de baptiſmo Abortiuorum ad Theologiæ ſcholam,tanquam vera concluſio theologica pertineat. Argumentum eſt, non quidem ad menſuram epiſtolæ, quam poſt hæc ſcripta dedit ad me Illuſtriſſimus Caramuel,ſed magis extenſum ; illud 5
tamen idem,ut ſequitur.

Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt;& ſi probabile eſt,quod vivant Anima rationali:baptizandi ſunt ; ſub conditione.

Sed Abortiui fœtus poſt aliquot horas, vel ſtatim à concepto & fermentato ſemine;quod vivant Anima rationali,probabile eſt.

Ergo baptizandi ſunt ſub conditione.

Maiorem diuido in duas partes:quarum prima eſt Propoſitio ſimplex. *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt* : Hæc

eſt

est definita de fide contra Hæreticos in Trident.*sess.5.sub n.4.* Secundam partem, in qua dicitur, *& si probabile est, quod viuant*
6 *anima rationali, baptizandi sunt sub conditione*, Probo esse formaliter, in confuso tamen, & implicite contentam sub illis Christi Domini verbis generalibus Matth.*c.28.Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Nam vt Logica docet, & patet euidenter, sub genere propositionis in materia contingente, qualis est hæc Euangelica propositio: *Omnes gentes baptizandæ sunt*: continentur duæ propositiones; altera est absoluta; & altera,
7 conditionalis: Et quod conditionalis sit sub Euangelica illa admonitione. *Baptizantes eos, &c.* patet etiam ex Ecclesiæ praxi, in Rituali Romano Pauli V. in quo sub titulo *De baptizandis paruulis: vers. Nemo &c.* Dicitur, si Infans adhuc in vtero matris clausus, membrum aliquod præter caput emiserit, propter periculum imminens baptizetur, quod si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus: Et *vers. si mater, &c.* pariter de infantibus expositis, idem statuitur, ut nimirum sub conditione baptizentur, si re diligenter inuestigata, de eorum baptismo non constet; & similiter *vers. Monstrum. &c.* si dubitetur ex forma exteriori, an monstrum sit homo, præcipitur, ut sub conditione, si est homo, baptizetur, & in Rubrica *De ordine Baptizandi*, dicitur, quod si dubitetur, an infans fuerit baptizatus, baptizetur sub conditione, si non est baptizatus.

Quia verò Ritus Catholicæ Ecclesiæ receptos, approba-
8 tos, & in Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, nefas est immutare; ut contra Hæreticos statuit Trident. *sess.7. can.13.* duo mihi sunt certissima: nimirum, primo, baptismi collationem sub conditione, esse ritum ab Ecclesia approbatum; & secundo per legitimam Ecclesiæ Catholicæ approbationem contineri sub illis verbis, *Baptizan-*
9 *tes eos, &c.* ex quibus habemus institutionem, & vsum huius sacramenti.

Admissa igitur hujusmodi legitima interpretatione, quod per illa verba *baptizantes eos*, significetur formaliter, tam absoluta, quàm conditionata Baptismi collatio; plane sequitur, etiam secundam partem illius Maioris esse de fide certam, & propter

Diuinum

Diuinum testimonium ab Ecclesia interpretatum, & propositum, esse credendam. Confirmatur, quia propositio particularis specifica, nempe conditionalis, sub illa uniuersali, quod infantes recentes ab utero matris sint baptizandi, est de fide; quia formaliter est revelata: ut cum communi Theologorum docent Suar. 10
de fid. disp. 2. sect. 6. n. 6. & disp. 3. sect. 11. n. 5. & Card. de Lugo disp. 3. n. 66. & 69.

Minor est conclusio probabiliter illata, ex præmissis in scientia Medicinæ assumptis, & probatis, partim ex philosophia, & partim ex diligentissimis Anatomicorum sententiis à me *disp. prima sect. 6. 7. & 8. relatis in 6. 7. 8. & 9.* modo explicandi humanam generationem; *& in sect. 15. disp. 3* iterum ex auctoritate Aristotelis, Galeni, & rationibus, eadem conclusio confirmatur; & quamvis ista propositio simplex. *Abortivi fœtus post aliquot horas, vel statim à concepto semine vivunt Anima rationali*, non excedat evidentiam probabilem; cum non inferatur demonstrativè, sed tantùm ex probabilibus; & hæc evidentia non sufficiat, vt argumentum sit theologicum; 11
ex eo quod omnes conveniunt, ut advertit *Card. de Lugo d. n. 86.* quod illud sit argumentum theologicum, cuius una præmissarum est de fide, altera est naturali lumine evidens, & conclusio evidenter infertur; Attamen quia minor propositio supradicti argumenti non est illa sola propositio simplex, sed altera propositio modalis nihil illi deesse videtur, ut argumen- 12
tum sit verè theologicum.

Nam vt rectè *Illustriss. D. meus Episcopus Caramuel advertit tum in Theologia fundamentali n. 48 2. tum in secunda cit. epist.* & latè etiam probat *Em. de Lugo de fide disput. 20. sect. 3. num. 86.* aliud est propositionem aliquam esse veram probabiliter, & aliud est esse evidenter probabilem. Illa enim est propositio simplex, in qua de aliquo subiecto affirmatur, vel negatur simpliciter aliquod prædicatum; vt ista propositio. *Fœtus Abortivus primis diebus est vivus Anima rationali*; Prædicatur enim simpliciter in ea, vita rationalis, de hoc subjecto, *fœtus abortivus primis diebus, &c.* At verò si de ista tota propositione assumpta pro subjecto, prædicetur evidentia moralis. idest

iudicium rationis ex authoritate omnium, aut fere omnium iam non est propositio simplex, sed modalis: Prædicatur enim de illa modus, quo iudicatur esse vera nimirum evidentia probabilis; Cum enim evidentia nihil aliud sit, quàm videntia, seu visio obiecti, quæ ita determinat intellectum, ut prudenter non possit sine temeritate oppositum iudicare, licet physice possit tale obiectum non esse verum: V. G. Romam esse, & Imperium Peruanum, est ita evidens, quia omnes admittunt, vel plerique; ut iam non possit prudenter dubitari, quod existant, cum iuxta regulas prudentiæ, incredibile sit omnino, tot homines conspirasse ad falso asserendam illorum existentiam, licet eorumdem hominum physica natura non ostendat, omnes illos non potuisse mentiri: videatur. *Ovied. in log. controu.* 10. *punct.* 2. *n.* 10. *& Card. de Lugo de fide disp.* 1. *sect.* 13. § 4. *num.* 312. Ita licet physicè ista propositio esset falsa: *Fœtus Abortivus primis diebus vivit anima rationali*; At quia in ista iam tot Authores consentiunt, & iudicant probabilem. illamque supponere videntur omnes Universitates, quæ Immaculatam Deiparæ Conceptionem defendunt; iam est evidens illius propositionis probabilitas, & ad argumentum theologicum satis, ut bene *Card. de Lugo n.* 86.

13 Et confirmatur, quia vt acutissime suo more *Illustrissimus Caramuel advertit sub d. num.* 482. *Hæc propositio, materia habet actum entitativum*, est probabilis; hanc enim, & probat, & asserit vniversa Thomastarum schola; quamvis Scotistæ omnes falsam reputent. Sed si ex hac & ex modo fiat vna propositio modalis sic. *Materiam primam habere actum entativum, est probabile*, iam ista modalis erit evidens, ita ut etiam illi, qui simplicem illam propositionem tenent, licet, si velint, possint tenere oppositam, tamen ab hac modali nequeant dissentire: si enim conveniamus assensum probabilem esse illum, qui

14 est cum formidine oppositi, quatenus, non ex evidenti terminorũ connexione determinatur intellectus ad illi assentiendum; sed ex aliqua gravi ratione; præsertim si accedat multorum Doctorum iudicium & authoritas; constat ex illa simplici propositione, & ex modo, factam esse propositionem

euidenter

evidenter probabilem ; Cui enim convenit definitio , evidens est convenire definitum. Eodem modo , cum hæc propositio. *Abortivi Fætus post aliquas horas , vel statim à concepto semine vivi sunt Anima rationali* , sit tantum probabilis, potest ab aliquibus negari , cum rationes , quibus innititur, non necessario convincant , vel determinent intellectum : Cæterum , qui iam videt , præter rationes , habere etiam tot virorum Doctissimorum censuram , & testimonium , imo in primariis Academiis , vt in Sorbonensi , Uiennensi , & aliis, publicè disputatam , inventam , & judicatam fuisse Sacrarum literarum Authoritati, & rationum momentis innixam, & tanquam veram , & vtilem proclamatam ; quis prudenter dubitare potest , quin sit probabilis , & quis illius probabilitatem sine temeritate negabit ?

Jam ergo huic modali? *Abortivos fætus post aliquas horas, vel statim à concepto semine vivere anima rationali, est probabile,* Convenit evidenter , & ex definitione assensus probabilis, tale prædicatum probabilitatis : hanc autem evidentiam sive moralem, sive probabilem appelles , parùm refert ; est enim quæstio de nomine , cum certum sit, in hac modali propositione probabilitatem esse reflexam, ut loquitur *Card. de Lugo d.n.*86.& judicium esse circa probabilitatem , non circa veritatem illius propositionis simplicis.

Cum igitur argumentum supra factum habeat majorem 15
de fide certam , & minorem evidenter probabilem, & conclusionem evidenter illatam , sequitur propter definitionem argumenti theologici cum omni proprietate eius conclusionem,& totum argumentum esse theologicum.

Hæc in vestibulo huius secundæ Disputationis dixisse volui vt iam mea intentio amplius neminem lateat.

SECTIO II.

Præſentem Diſputationem in Alexandrina Conſtitutione fundari oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum pro Immaculata Conceptione ab eius feſto deductum.*
2 *Adverſarij ſolutionem afferunt, ſed duobus falſis ſuppoſitis innixam.*
3 *Epiſcopus Creſpius huiuſmodi ſolutionem ad ſanctiſſimum defert*
4 *Antiquiſſ. eſt conſuetudo illud feſtum celebrandi die* 8.*Decemb.*
5 *Revelationibus particularibus comprobatur, Et tandem Conſtitutione Pontificia decernitur.*
6 *Hoc feſtum in d. Conſtitutione dicitur fuiſſe celebratum cultu nunquam immutato.*
7 *Innovantur, & extenduntur pœnæ contra tranſgreſſores.*
8 *Etiamſi tranſgreſſio ſit indirecta.*
9 *Et libri, quibus feſtum huiuſmodi in dubium revocatur, prohibentur.*

VAlidiſſimum argumẽtum Defenſores Jmmaculatæ Con-
1 ceptionis deſumebant his ultimis temporibus, ex feſto, quod ſub titulo Conceptionis celebrat Eccleſia Romana: hæc enim cum non celebret feſta Sanctorum niſi obiectum ipſorum feſti ſit ſanctum, inferebant conceptionem eſſe ſanctam: & merito, vt notavit *P. Auguſtinus de Angelis in tract. de Im-*
2 *macul. Concept. part. 2. art.* 1. Sed è contra qui piæ ſententiæ aduerſabantur reſponſionem, quaſi novum Propugaculum excogitaverant; dicentes quod ſicut Eccleſia in celebrando huiuſmodi feſto die 8 Decembris præſcindit à vera die, qua talis Conceptio fuit, nam in generatione fœminarum fœtus non animatur,

animatur, nisi post 80.dies. Et sic volebant conceptionem esse, celebrandam die 26. Februar. Ita cum in uno instanti morali, seu brevissimo tempore, quod in tali festivitate Ecclesia veneratur, sint duo instantia physica alterum, quo anima Deiparæ creatur, unitur corpori, & contrahit originale peccatum, vt ipsi sentiunt: & alterum quo sanctificatur, & liberatur à peccato: non considerat illud primum instans, sed ab eo præscindens, & solum ad secundum attendens, celebrat tale festum.

Sed revera hæc responsio nullius erat momenti, ad efficaciam supradicti argumenti infringendam. Duo siquidem, vt constat supponebant Adversarij in hac solutione: quorum alterum ab aliquibus ex nostris, & præcipuè ab Episcopo Crespio, ut patet ex eius *Tropugn. Theol. disp.* 3. *art.* 3. *n.* 38. specie veri deceptis, admittebatur, tanquam verum & communiter receptum, nempe fœmineum fœtũ non esse animatum nisi post diem octogesimum: huius autem suppositi falsitas constabit, ex infra dicendis *hac* 3. *disp. sect.* 7. 8. *& ex dictis supra disp.* 2. *sect.* 4. alterum vero, quod debuissent probare, erat, quod in hoc festo celebratur inadequate illud instans morale, quatenus in eo, non primum, sed solum secundum instans physicum sanctificationis attenditur tanquam obiectum huius cultus.

Quare vtroque supposito negato facile machina dissolvebatur, & corruebat. Verum quia primum suppositum de animatione fœtus fœminei credebatur facile à pluribus, & res est plena timoris amor, Amantes Jmmaculatam Conceptionem, timebant, ne, etiamsi nunquam prævaluisset sententia affirmativa peccati, Adversarij contenderent, aut festum Conceptionis transferendum esse versus finem Februarij, ut aliquid saltem consequerentur, aut certe studium, & fervor fidelium erga huiusmodi festum aliquo modo tepescerct, frustraretur. Argumentum igitur Aduersariorũ, quod anno præsertim 1661 circumferebatur, quasi triumphans, detulit ad SS. D. N. Alex. PP. VII. Jll. & Rev. D. Lud. Crespius Ep. Placentinus, qui in causa Jmmaculatæ Conceptionis erat eo tempore in Romana Curia Orator pro Episcopis Hispaniarum, & pro ipso Catholico Rege Philippo IV. Uerum Sanctiss. Pontifex, & Doctiss. Theologus

Alex. VII. vbi primum audivit commentum hoc excogitatum ad effectum festivitatis huiusmodi pietatem, & studium frustrandi, Pio objecit Oratori meam primam Disputationem, in qua primum suppositum per totam, & præsertim *sect.* 5. *&* 11. rejicitur; & secundum suppositum *sect.* 8. *n.* 3. Et Episcopum Oratorem admonuit, ut legeret, & sententias probabiles expenderet. Legit Jllustriss. Præsul, & Sanctitati suæ retulit, vere non esse trepidandum, ubi non est timor præsertim si ab Apostolica Sede aliquid in favorem emanaret Immaculatæ Conceptionis; meæ nimirum Propositioni de Baptismate Abortivis, etiam primis diebus ministrando, firmiter adhærens: vt ex eius Epistola ad me deinde scripta, & quam inter Censuras supra positas recensui, indubitanter apparet.

Placuit Sanctissimo Pontifici responsum Illustriss. Episcopi Oratoris, & seriò animadvertens, secumque revolvens omnia adinvenit illa, ita piæ opinioni de Immaculata Conceptione ejusque solemnitati, ac festo, vt prius die 8. Decemb. celebrando, favere; vt in hunc scopum, & finem quasi lineæ in centrum, tenderent, & collimarent. Potuit fieri nimirum, quod doctiss. Theologus, & Pontifex consideraret in Concilio Basiliensi *anno* 1439. *sess.* 36. ex communi illorum Patrum testimonio, non quidem dogmaticè, quia jam à Romani Pontificis obedientia recesserant, sed historicè relatum fuisse, quod in Ecclesia Romana, & in aliis, antiqua, & laudabilis fuit consuetudo celebrandi huiusmodi festum 6. Idus Decemb. licet Ecclesia Græ-
4 ca celebret illam die 9. Decembr. & pariter animadvertit deinde Sixtum IV. An. 1476. *in extrau. Cum præexcelsa*, & anno. 1483. *in extrau. Grave nimis de reliq. & vener. sanct.* huiusmodi festum approbasse. Attendit fortasse, quod Sancta Romana Ecclesia in officio illius diei quater repetit versiculum: *Conceptio est hodie S. Mariæ Virginis:* semel recitat responsorium *Hodie concepta est &c.* bis dicit Antiphonam *Conceptio est hodie &c.* Semel
5 aliam, quæ dicit *Conceptionem hodiernam &c.* Atque ita solemniter, iteratisque assertionibus pronunciat, diem octavam esse illam, in qua SS. Virgo fuit sine peccato concepta; & forte etiam consideravit, quod huiusmodi Ecclesiæ vocibus, consonant tres

illæ

illæ revelationes, quas S. Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis affert in Epiſtola ad Cœpiſcopos Angliæ; in quibus dicitur, SS. Virginem die 8. Decembr. fuiſſe conceptam, eiuſque Beatiſſimam Animam à Deo in corpore creatam, & infuſam; & quod illis alia ſimilis concordat, quam habuit S. Chriſtina, vel alio nomine Oringa Monialis Auguſtiniana, & alia plurima, quæ me latent, animadvertens: tandem Conſtitutionem ad fauorem Immaculatæ Conceptionis publicari mandavit, quæ incipit: *Sollicitudo omnium Eccleſiarum &c. ſub die* 8. *Decembris* 1661. in qua plura quidem pro Immaculata Conceptione & præſertim contra duorum inſtantium phyſicorum diſtinctionem, vnum & idem definit eſſe inſtans Conceptionis, & infuſionis Gratiæ: & alia decernit meæ de baptizandis Abortivis propoſitioni maximè ſuffragantia, quæ hic libet adnotare. 6

In primis declarans, quid ſit Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam; & in quo ſenſu eius feſtum in Eccleſia Romana celebratur, ait: *Sane vetus eſt Chriſti fidelium erga eius Beatiſſ. Matrem Virginem Mariam pietas ſentientium, eius Animam in primo inſtanti creationis, atque infuſionis in corpus, fuiſſe ſpeciali Dei gratia, & privilegio, intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis præſeruatam immunem; atque in hoc ſenſu, eius Conceptionis feſtiuitatem ſolemni ritu colentium, & celebrantium, &c.*

Si ergo Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam, nihil eſt aliud, quàm in uno, & eodem inſtanti creatam eius Animam fuiſſe & à peccato originali præſervatam; & in hoc ſenſu à fidelibus annua feſtiuitas eius celebratur, cum expreſſa declaratione ab Eccleſia pluries, ut vidimus repetita, quod illa dies recurrit, intra quam fuit illud inſtans; plane ſequitur, idem eſſe celebrari feſtum octaua die Decembris, ac intra illam diem fuiſſe illud inſtans.

Deinde ſecundo loco repetit, Feſtivitatem in Eccleſia Romana ſolemniter celebratam eſſe, & celebrari cultu nunquam aliqua mutatione variato, ſed illi feſtivitati exhibito ſecundum communem fidelium pietatem, & devotionem. At ex ſupra n. 4. 7

notatis

notatis consueverunt Fideles die 8. Decembris hoc celebrare, & ita nunquam Ecclesia Romana eius cultum immutauit, ideo subdit.

Nos considerantes, quod si Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ Conceptione, festum solemniter celebrat, & speciale, ac proprium super hoc Officium olim ordinavit, iuxta piam, devotam, & laudabilem constitutionem, quæ à Sixto IV. prædecessore Nostro tunc emanavit; volentesque laudabili huic pietati, & deuotioni, & festo, ac cultui, secundum illam exhibito, in Ecclesia Romana, post ipsius cultus institutionem, nunquam immutato, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo fauere: nec non tueri pietatem, & deuotionem hanc colendi, & celebrandi Beatissimam Virginem praueniente scilicet Spiritus sancti gratia, à peccato originali praeseruatam, &c.

Postea præcipiens, ut huiusmodi festum celebretur, & cultus Conceptioni Marianæ secundum piam sententiam exhibeatur, innouans Decreta, & Constitutiones Sixti IV. Pauli V. & Gregor. XV imo, & pœnas, & censuras in illis contentas, extendens, ait.

8 *Constitutiones, & Decreta à Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, & præcipue à Sixto IV. Paulo V. & Gregorio XV. edita in fauorem sententiæ asserentis, animam B. Mariæ Virginis in sui creatione, & in corpus infusione, Spiritus sancti gratia donatam, & à peccato originali praeseruatam fuisse; nec non in fauorem festi, & cultus Conceptioni eiusdem Virginis Deiparæ, secundum piam istam sententiam, ut præfertur exhibiti, innovamus, & sub censuris, & pœnis in eisdem Constitutionibus contentis, obseruari mandamus, &c.*

Deinde mandat, ne in Disputationem revocetur, non solum pia sententia, sed neque huiusmodi festum, directè, vel 9 indirectè, scripto, vel voce sub quocunque prætextu, vel occasione etiam argumenta contra illud afferendo, & insoluta relinquendo, aut quovis excogitabili modo differendo, aut interpretando; itaut favor, tam dictæ piæ sententiæ, quam festi frustretur, sub pœnis, & censuris in constitutionibus Sixti IV. contentis: Et ideò addit.

Et

Et inſuper omnes, & ſingulos, qui præfatas Conſtitutiones ſeu Decreta, ita pergent interpretari, ut favorem per illas dictæ ſententiæ, & feſto, ſeu cultui ſecundum illam exhibito, fruſtrentur; vel qui hanc eandem ſententiam, feſtum, ſeu cultum in diſputationem revocare, aut contra ea, quoquo modo directè, vel indirectè, aut ſub quovis prætextu, etiam definibilitatis eius examinandæ, ſive ſcripturam, aut Sanctos Patres, ſive Doctores gloſſandi, vel interpretandi, denique alio quovis prætextu, ſeu occaſione ſcripto ſeu voce, loqui, concionari, tractare, diſputare, contra ea quidquam determinando, aut aſſerendo, vel argumenta contra ea afferendo, & inſoluta relinquendo, aut alio quovis excogitabili modo differendo, auſi fuerint; præter pœnas, & cenſuras in Conſtitutionibus Sixti IV. contentas, quibus illos ſubiacere volumus, & perconſequens ſubiicimus, &c.

Tandem libros omnes, tam editos poſt Pauli V. decretum, quàm in poſterum edendos, & omnes locutiones, conciones, 10 tractatus, & diſputationes prohibet ſub pœnis, & cenſuris librorum prohibitorum; ſi in ipſis præfata, pia ſententia, feſtum, ſeu cultus ſecundum illam exhibitus, in dubium reuocetur. ibi.

Ac libros, in quibus præfata ſententia feſtum, ſeu cultus, ſecundum illam in dubium revocatur, aut contra ea quomodocumque ut ſupra aliquid ſcribitur, aut legitur, ſeu locutiones, conciones, tractatus, & diſputationes contra eadem continentur, poſt Pauli V. ſupra laudatum Decretum edita, aut in poſterum quomodolibet edenda, prohibemus ſub pœnis, & Cenſuris in Indice librorum prohibitorum contentis; & ipſo facto abſque alia declaratione, pro expreſſè prohibitis haberi volumus, & mandamus, &c.

Vt autem clarius appareat, quantum favoris, & roboris acceſſerit, ex hac Alexandrinâ Conſtitutione, illi Philoſophorum probabili ſententiæ, quæ aſſerit, humanum fœtum primis diebus, eſſe anima rationali informatum, oportet ut duo ſeorſim examinemus. Primum eſt, an tempus, quo fœtus SS. Mariæ Virginis fuit in utero S. Annæ Genitricis, uſque ad partum, fuerit ſolùm à natura, ſeu naturaliter à Deo ordinatum? Secundum, ſi fuit naturale; quid de ejuſdem

Deiparæ prima Conceptione sit juxta Hippocratis, & Medicorum placita sentiendum: si enim inveniemus fuisse naturale, & iuxta communes naturæ, & medicinæ leges regulatum facile erit inferre, idem esse sentiendum de omnibus aliis.

SECTIO II.

Tempus quo SS. Virgo fuit in Vtero S. Annæ, fuit omnino naturale, & iuxta naturæ leges ordinatum.

SVMMARIVM.

1 *In Conceptione temporali Divini Verbi quid supernaturale fuerit, & quid naturale.*
2 *Verbi Incarnati gestatio in utero, quo ad tempus novem mensium, fuit naturalis.*
3 *Tempus huius gestationis fuit ex D. Augustino dierum 276.*
4 *Quæ miracula fiunt, & sunt in rerum natura, habent omnem Naturalem perfectionem.*
5 *Tempus illud fuisse novem mensium, ratione, & congruentia probatur.*
6 *Quid in Deiparæ Conceptione fuerit supernaturale.*
7 *Quid vero fuerit naturale.*
8 *Gestatio Deiparæ in utero S. Annæ fuit naturalis.*
9 *Conceptiones aliorum miraculo preventæ, quo ad tempus gestationis in utero, fuerunt naturales.*
10 *Tempus gestationis, quo Deipara fuit in utero S. Annæ fuit dierum 275. aut forte dierum 276.*

QVidquid *sect. 8. primæ Disput.* de interuallo dierum, inter diem octavam Decembris Jmmaculatæ Uirginis Conceptioni, & diem octavam Septembris ejusdem Nativitati, dicatas

dicatas scripserim, ut Thomæ Fieni sententiam probabilem ostenderem, nunc magis acuratè, & dierum facta computatione, quam tunc neglexi, quia ad eum finem, non erat admodum necessaria investigandum est; ut ex inde pateat, quàm probabilis sit illa sententia, cui innititur minor propositio mei argumenti *supra sect. 1. n. 5.* allati de animatione fœtus humani primis diebus. Et primo loco præstabit, aliqua, vel breviter adnotare de activa Conceptione, qua ipsa Deipara Filium Dei concepit, & portavit in utero.

Notandum igitur primo cum *S. Thom. 3. part. quæst. 33. artic.* 40. & communi Theologorum sententia; quod licet in Jncarnatione Divini Uerbi quò ad corpus assumptum, fuerit supernaturalis totus concursus, ex parte principij activi, nimirum Spiritus sancti; & supernaturalis fuerit unio hypostatica eiusdem corporis, & animæ, quæ terminavit ad personam Divini Uerbi; & pariter supernaturale fuerit, quod in instanti facta sit ipsius corporis organizatio; tamen aliqua, quæ fuerunt a SS. Uirgine facta, ministrando materiam ex suis purissimis sanguinibus, & gestando divinissimum illum fœtum in utero à die 25. Martij, quà ex communi SS. Patrum, & antiquissima utriusque Ecclesiæ tam Latinæ, quam Græcæ consuetudine creditur facta Jncarnatio, usque ad 25 Decembris, qua Nativitas Christi Domini eadem certitudine celebratur, tam ab Ecclesia Latina, quàm à Græca, fuerunt naturalia, & secundum tempus à natura præscriptum; ita in sexta Synodo sub Agathone Pontifice celebrata, lectum fuit & approbatum 2 ab universo illo Constantinopolitano Concilio ex Epistola Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani, qui ita scribit de ipsius Uerbi Jncarnatione. *Simul quippe caro: Dei Verbi caro; simul caro animata rationalis; simul Dei verbi caro animata rationalis, &c.* Quibus verbis apertè fatetur, unionem carnis cum Uerbo, carnis cum Anima, & carnis animatæ cum eodem, fuisse simul & supernaturaliter factam; Deinde explicans quidquid fuerit naturale ait; *Ex inviolabili, & virginali sanguine Sanctæ, atque Immaculatæ virginis Mariæ verbum caro factum, est incarnatum, & veraciter homo, & in utero vir-*

gineo deportatus, tempus expleuit legitimi puerperij; & per singula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus similis factus nostramque non dedignatus passibilem vilitatem, nascitur Deus, &c. Quid clarius dici poterat, ut explicaretur coram Concilio Beatissimam Uirginem naturalem legem de uteri gestatione plene, & perfecte obseruasse; etiamsi filius, quem gerebat in utero, esset super omnem naturam Deus ipse?

3 Sed audiamus D. Augustinum, qui, ut notauit etiam *Suarez in 3. part. tom. 2 disp. 12 sect. 4.* exactissime, quò ad dies hoc tempus computauit non solum ex propria sententia; sed etiam cum universali Eccle. sensu: Ipse enim *lib. 4. de Trinit. cap. 5.* post enumeratos dies 276 quibus in utero SS. Matris Christus moratus est, ait: *hic numerus complet nouem menses, & sex dies, qui tanquam decem menses parientibus fœminis computantur; non quia omnes ad sextum diem, post nonum mensem perueniunt; sed quia ipsa perfectio corporis Domini, tot diebus ad partus perducta comperitur; sicut à majoribus traditum, suscipiens Ecclesia custodit auctoritas. Octauo enim Calendas Aprilis conceptus creditur; natus autem traditur 8. Kal. Ianvarias. Ab illo ergo die, usque ad istum computari ducenti septuaginta, & sex reperiuntur dies, &c.* Et hic non possum non admirari, quam accurate, & diligenter ingeniosissimus Doctor adverterit, & notaverit, hoc dierum spatium, non fuisse quidem commune aliis hominibus, sed esse illud, quo fortissimi, & validissimi fœtus solent à matribus in utero gestari, ut infra videbimus. Si enim aliquis fœtus fuit vnquam productus, in cuius formatione natura suam perfectionem explicauerit, hic sine dubio fuit, iuxta regulam *Chrysostomi hom. 21. in Io.* quem citat, & sequitur *S. Thom. 3. part. quæst. 44. artic. 3. ad 2. & quæst. 46. artic. 6.*

4 quod quæ miraculo fiunt, omnem perfectionem naturaliter possibilem consequuntur; sicut de vino quod conuertendo aquam in ipsum, produxit olim Christus in Cana Galileæ. *Io. 2.* adeo vt, admirans ille dixerit, contra consuetudinem factum esse, vt in fine convivij, propinaretur optimum. At nemo dicet in substantia, & in accidentibus, vinum illud fuisse supernaturale, licet supernaturaliter productum. Ita

corpus

corpus Christi, licet modo supradicto fuerit supernaturaliter, id est instantaneè organizatum, & assumptum à Uerbo Divino, tamen quo ad tempus gestationis in Vtero, fuit naturale, quamvis illa naturali perfectione attemperatum quam Dei Filium decuisse, sentiunt communiter Theologi.

Et Damascenus *lib. 4. de fide. cap.* 15. dixit quod *Consueto tempore (nouem enim menses expleuerat, ac decimum iam ingressus erat, cum in lucem prolatus est) sua partus lex constituit.*

Et Theorianus Author Græcus, *ex Bibliot VV. PP. tom.* 11. in Dialogo contra Armenos, refert, Armenos asserere, quod nouem mensibus, & quinque diebus Christus Dominus fuerit in Utero matris, sed Armeni in numeratione dierum, vnum diem prætermiserunt, forte quia vltimam diem, scilicet 25. Decembris non comprehenderunt; aut forte omiserunt 25. Martij, quæ etiam debet includi; cum ea die Uerbum Divinum, corpore iam organizato fuerit in utero matris.

Et quidem omnium temporum, & totius naturæ Dominus, & Rector, qui ideo nostris vilitatibus, & naturæ legi voluit esse subiectus, & formam servi accipere, ut non solum omnes nostras pænalites experiretur, sed etiam vt hæreticos, qui dicturi erant, corpus non assumpsisse humanum, & commune cum nostro, sed Cæleste vel phantasticum, redargueret; debuit quidem perfectissimum corpus assumere, pro dignitate personæ Diuinæ, sed non adeo perfectum, vt naturalem legem excederet, & supra naturam esset humanam. Ergo etiam, quò ad tempus, quo permanere voluit in utero Matris, non debebat naturæ leges superare, & plus, aut minus, quam naturalis corporis humani ratio exigeret, in eo remorari

Jam vero ex hoc tempore naturali obseruato à Christo Domino in mensibus Uteri materni, tanquam à re magis certa, & nota, & de qua SS. Patres locuti sunt, & conueniunt ad tempus, quo corpus SS. Dei Matris fuit in Utero S. Annæ, à puncto Conceptionis Jmmaculatæ, usque ad tempus natiuitatis, liceat inferre tanquam ad rem minus notam, & minus certam, quia de illa SS. Patres non ita expresse locuti sunt.

X 3 Notan

Notandum igitur secundo in Conceptione Immaculata Matris Dei,non solùm fuit supernaturale,id quod iam pia do-
6 cet sententia,& omnes fere Christiani amplectuntur,& SS.D.N. Alexander PP.VII. in sua Constitutione declarat:Nimirum in eodem instanti,quo eius Anima creata,& vnita fuit, etiam fuit à peccato originali præseruata; sed præfuerunt etiam aliæ circumstantiæ supernaturales ; Etenim ut docent gravissimi auctores *Niceph. lib.7.cap.3.Epiphanius orat.de laud.Virg. Damasc.lib.4. de fide cap.15.Andreas Hierosol.orat. de Christi Natiu. S.Hildefons. serm.de nat.Virg. S.Eustathius in Hexamer. S.Vinc. Fer. Serm.2. de Natiuit.Pantal.Diacon.apud Metaphr.in fest.S. Michaëlis Arcang. Suarez in 3.part. tom.2. disp.2. sect.1. & Novarin. umbr. Virgin. num.* 1207. 1208. 1209. 1218. 1219. 1220. Cum S.Anna eius Mater sterilis,& ipsa,& S.Ioachim Pater senes essent,& multis orationibus,lacrymis,eleemosinis,& jejuniis impetraverint à Deo, vt non obstante duplici impedimento,ætatis scilicet, & sterilitatis prolem haberent;& quidem per Angelum,ut plerique ex citatis Patribus asserunt , admoniti sint , quod filiam habituri essent,quæ Mater esset Filij Dei;patet,quod non sine miraculo concipere potuerunt,& generare.Et in hoc sensù accipiendum est,quod *Damasc.orat.pr.de Natiu.*dicebat , *Natura gratiæ fætum antevertere minimè ausa est;Verum tantisper expectavit,donec gratia fructum suum produxisset,&c.*& ut notavit etiam *Suarez loc. cit. vers. dico secundo. &c.* eodem modo intelligendus est idem Damascenus,quando dicit ibidem ,*Par erat , ut ad Dei Incarnationem interpes miracula muniretur,&c.*

Cæterùm supposito,quod præcesserint hujusmodi supernaturales præparationes;cætera, quæ successerunt,ex conventio-
7 ne matrimoniali Parentum, id est tam Conceptio B. Virginis in Vtero,quàm duratio , & perseverantia gestationis in Vtero, vsque ad legitimum tempus,naturalia fuerunt;Quod autem vere convenerint eius Genitores,ipsa Deipara S.Birgittæ revelavit *lib.6.c.55.*& citati Patres affirmant.Itaque ex hujusmodi congressu , juxta communem modum procreata est SS. Virgo , ut asserit *S.Epiphan.hæresi 78.& 79.*& docet fusè *Suarez d.disp.7. sect.prima.*

Probatur

Probatur primo, quia ipſa etiam Deipara indiguit Redemptione; ergo deſcendit ex Adamo per ſeminalem propagationem: ideò in citata conſtitutione Alexandrina legimus hæc verba *Intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani Generis Redemptoris à macula peccati originalis præſervatam fuiſſe &c.* ut patet ex notatis *ſect. prima n.6.* ſi ergo Conceptio Deiparæ fuit in modo, & in ſubſtantia naturalis; ergo etiam, & geſtatio in utero. 8

Secundo quia ſi Divini Uerbi SS. Corpuſculum, cujus Jncarnatio fuit omninò ſupernaturalis, quippe quæ non oppera hominis, ſed Spiritus Sancti virtute facta eſt, ſubiectum fuit naturali legi de geſtatione menſium in utero; multo magis naturalis conceptio eius Matris. 9

Tertio quia etiam in aliis conceptionibus, quæ prævio miraculo impetratæ ſunt, & in uteris, tum ſterilitate, tum ſenectute impeditis, operatæ, modo ordinario, & communi, per ſeminum commixtionem; menſes naturales fuerunt obſervati; Nam Anna Vxor Elcanæ, & Mater Samuelis, cum eſſet ſterilis, per orationes, lacrymas, & ſacerdotalem benedictionem, impetravit à Deo, ut pareret Samuelem; & notat Sacra ſcriptura *lib. primo Regum cap.* 20. quod concepit, & peperit *poſt circulum dierum*, ideſt ſeruato menſium numero naturali. Et de S. Eliſabeth. S. Io Baptiſtæ Genitrice, quæ erat ſterilis, & ſenex, Angelus ipſe menſes numerans, dicebat *Lucæ cap. primo: & hic menſis eſt ſextus illi, quæ vocatur ſterilis, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua.* Et non prius natus eſt S. Io. Baptiſta, quàm ipſo Evangeliſta teſtante *impletum ſit tempus pariendi.*

Quarto quia ita mandavit Deus ſervari de filio ſuo, ut obſtrueretur Hæreticorum os loquentium iniqua; ſimili de cauſa in eius SS. Matris Conceptione ſervari oportebat; quia, ut S. Epiphanius notavit, Collyridiani Hæretici venturi erant, qui dicerent B. Virginem humanæ naturæ prorſus expertem.

Tempus autem, quo S. Anna Deiparam geſtavit in Vtero fuit, ni fallor, dierum 276. quot cum D. Auguſtino diximus fuiſſe 10 illos, quibus ipſa Deipara geſtavit Filium Dei; Nam iuxta veriorem, & communiorem ſententiam, quam ſequuntur Recentio-

res,

res, & præsertim *Suarez tom.2.in 3.part.disp.21.sect.pr.vers.quares 2.Barrad.in Evang.tom.1.lib.6.cap 7.* Si dicamus, B. Virginem peperisse Christum decimoquinto anno, iam expleto suæ ætatis, constat eiusdem B. Virginis Conceptionem passivam in visceribus S. Annæ, factam fuisse anno 16. labente ante Christi Nativitatem; Et sic anno bissextili; quo Februario dantur dies 29. Quia ergo ab octava die Decembris inclusive iuxta dicta supra n.4. & dicenda sect. seq. n.6. usque ad octavam Septembris, qua eius Natiuitas celebratur, sunt 9. menses; & ex istis, sex menses sunt, qui habent diem unum supra 30. duo vero qui 30. tantùm, & Februarius 29. conflatur summa dierum 276. At verò tempus, quo ipsa Dei Flium gestavit in utero à die 25. Martij inclusive ad 25. Decembris inclusive constat 9. mensibus, quorum 4. habent dies 30. integros, alij quinque 30. diebus addunt unam diem, resultat exactè idem dierum numerus 276. Verùm quia non est certum, quod anno Bissextili fuerit concepta B. Uirgo, cum non sit certum, quoto suæ ætatis anno Christum pepererit, parum refert, si dicamus, dies illos fuisse tantum 275.

His ita firmatis, & constitutis, superest, ut videamus, an Hippocrati, & Medicis præsertim, probetur hæc doctrina; quod nimirum fœtus heroum, seu illorum, qui sunt à natura sortiti perfectissimam temperiem, quorum fœtus ab Hippocrate dicuntur validissimi; naturali lege contenti sint hoc numero dierum; An verò minori tempore morentur in utero materno?

SECTIO IV.

Ad naturalem Vteri gestationem satis esse tempus 275. dierum ex Hippocratis doctrina probatur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus gestandi vterum esse 10. mensium.*

2 *Menses lunares, seu Periodici, vel Critici, & menses solares, quot diebus constent.*

3 *Tempus*

3 *Tempus huiuſmodi ex Hippocrate eſt* 9. *menſium , & dierum* 10.

4 *Sunt qui velint eſſe dierum* , 310.

5 *Alij , vt Martianus dies* 280.*completos continere.*

6 *Et ideo Diuino Chriſti fœtui primos ſex dies defuiſſe,quia in primo inſtanti fuit miraculosè organizatus.*

7 *Errauit Martianus in enumerandis his diebus.*

8 *Refellitur Martianus ex ipſo communi modo loquendi.*

9 *Imo ex ipſa Hippocratis ſententia.*

10 *Fœtus Heroum , non repugnat Hippocrati naſci ante* 280. *diem.*

11 *Salomon inter Heroas numeratus , naſcitur die* 275.*vel* 276.

12 *Vita hominis in vtero iam formati ſeptem dierum eſt.*

13 *Hipocrates de lunaribus menſibus loquitur , quando* 10. *menſes ad perfectam pueri natiuitatem exigit.*

14 *Numerorum in abſtracto obſeruatio ſuperſtitioſa eſt, & Medico indigna ex Hippocrate.*

15 *Puer non moratur in Vtero vltra dies* 280.

16 *Si vlterius permaneat, in cauſa eſt vel vteri , vel ipſius pueri, infirmitas.*

17 *Ex vtero S. Annæ , & Virili virtute S.Ioachimo reſtituta, atque ex naturali perfectione Mariani fœtus concluditur tempus dierum* 275.*fuiſſe omnino naturale.*

18 *Corpus B Virginis non potuit naturaliter præexiſtere eius Animæ,niſi forte iuxta ſententias Mirandoli,& Fieni à die* 4.*vel* 5.*Decembris.*

ET non ſufficere humano fœtui hunc numerum dierum, *Gellius lib.* 3 *cap.* 16. teſtatur eſſe Medicorum, & Philoſophorum illuſtrium famoſam ſententiam, ſed requirere decem menſes completos;Ait enim *poſtquam mulieris vterus conceperit ſemen, gigni hominem ſeptimo rarenter , nunquam octauo, ſæpe nono , ſæpenumero* 10. *menſe : eumque eſſe hominem gignendi ſummum finem , decem menſes non inceptos , ſed exactos , &c.* 1

Hæc ſententia ſi loquatur de menſibus lunaribus , quos Pe-

riodicos, seu Criticos Medici appellant, & constat diebus
27.*hor.*7.43′ 7″. ut ex Keplero notavit *Ricciol. in Almagesto tom.*
2 *primo lib.*4.*cap.*19. *n.*1. Et in summam decem mensium reda-
cti constituunt numerum dierum 273. hor. 1.11.m.10. non
longe abest à vero; & accedit doctrinæ Hippocratis, ut vi-
debimus; si autem de mensibus solaribus, qui 30. diebus con-
flantur; nimis exorbitat, est contra omnem experientiam, & re-
pugnat regulis Medicorum, Nam Medici statuunt, ex vera Hip-
pocratis doctrina, mensem 10. inchoatum per aliquot ex pri-
mis diebus esse naturalissimum; & maxime tempestivum
tempus gestationis uteri. Ita probant *Nicolaus Nancelius sect.* 3.
sui Problem. Petr. de Peramat. lib. de homin. procreat. Mercurial.
3 *lib.*4.*var.* & alij ex Hippocrate, qui *libr. de carn. partic.*12. ita
loquitur *novem vero mensium. & decem dierum partus fit, & vi-*
vit, & habet ad hebdomadas numerum exactum, &c.

Difficultas est an huiusmodi dies, quos ex decimo mense
exigit humanus fætus, ut maturus egrediatur ad lucem debeant
esse triginta completi, an inchoati sufficiant; seu quod idem
est an decimus mensis necessario debeat esse completus?

Et quod debeant esse exacti 10. menses asserunt *Hugo, &*
Bonaventura apud Pinedam, qui heroicum, & perfectissi-
mum partum dicunt exigere 9. menses exactos post 40. dies
præcedentes, & necessarios ad masculini fœtus animationem;
4 atque ideo constituunt tempus dierum 310. adhæret illis cita-
tus *Petrus de Peramato in tract. cui titulus, quid naturale, quid-*
ve miraculosum in Conceptione Christi Domini fuerit; & Pineda
*in Salom. lib. primo cap.*10.§.7.*num.*20. non repugnat; dum ait,
Christum Dominum non habuisse 40. dies illos prævios, ante
animæ infusionem: Nam in primo instanti conceptionis il-
lius corpus, ut vidimus cum communi Theologorum fuit
perfectè organizatum; ex quo infert Pineda, partum natura-
lissimum, & perfectissimum requirere 10. menses integros ad
conceptionem.

Ex Medicis plures idem constanter asserunt; inter quos
5 *Prosper Martian comment. ad lib. de carn. partic.* 12. veneratur
tanquam Hippocratis oraculum, quod heroici partus menses,
sint

sint ex diebus 280.completis: verba Hippocratis illo loco iam sunt allata: sed Hippocrates rationem reddit dicens: *Quatuor enim denarij hebdomadum dies sunt ducenti, & octoginta: in denarium autem hebdomadum septuaginta dies incurrrunt, &c. Et in libr.de septimestr.partu.part.* 3. loquens de perfectissimis fœtibus ait: *Qui septem quadragentariis eduntur, decimestres nominantur propterea potissimum coalescunt, quantam validissimi sunt &c.* Cum autem quadragentaria, spatium sit quadraginta dierum, ut ipse Hippocrates initio huius libri semetipsum explicans, ait; Planè constat, tempus quo validissimi partus nascuntur,peruenire necessario ad dies ducentos octoginta.

Jta hic Author firmiter existimat, diem hanc ducentesimam octogesimam completæ quadragentariæ pertinere ad naturale tempus, quo perfectissimi partus gestantur in vtero: Atque ideo totus est in hoc, ut conciliet tempus dierum 274. quo B. Virgo, ut ipse sibi fingit, Christum portavit in utero, cum hac quam ipse credit Hippocratis doctrina; At verò ut differentiam, quæ consistit in sex diebus, auferat, notat quod *in lib. de carnib.part.* 11. Hippocrates dicit. *Hominis vero spatium temporis septem dierum est.* Et cum de illo abortivo die septima excusso à fœmina saltatrice, in quo Hippocrates *lib. de nat.puer.* se deprehendisse refert prima vitæ rudimenta dicat; *hoc quidem semen sex dierum spectavi, &c.* Jnfert Martianus, quod hujusmodi sex dierum spatio Christi fœtus non in- 6
diguit; ex eo quod in illo instanti quo uterus B. Uirginis Spiritus sancti virtute concepit corpusculum illud sanctissimum ut iam diximus, fuit perfectè organizatum & ideo concludit, diebus tantum 274.Christum fuisse in utero Matris,& solum ex causa miraculosæ, & instantaneæ organizationis 280.non explevisse.

Uerum sicut hic Auctor deceptus est in calculando spatio
dierum 274. ita suspicor, ipsum errasse in penetranda vera 7
Hippocratis intelligentia, quoad tempus, quo matres gestant uterum. Et quidem errasse videtur in illo calculo, nam in mensibus Christo Domini, iam dixi cum D. Augustino inclu-

di 25. diem Martij; Et ratio eſt, quia Chriſti fœtus, ut fatetur etiam Martianus, fuit in inſtanti aliquo illius diei formatus. Ergo intra illam diem vera fuit iſta propoſitio: corpus Chriſti eſt in utero matris. Quod autem includat etiam 25. Decembris patet, quia iuxta veriorem SS. Patrum ſententiam, & quam uuiverſalis Eccleſia recipit in Officio, & feſto Nativitatis Domini, Chriſtus natus eſt poſt mediam noctem: terminum nimirum vigeſimæ quartæ diei illius menſis *vt Suarez* notat *tom. 2. in 3. part. diſp. 12. ſect. 4. verſ. vltimo*. Ergo vigeſimæ quintæ diei initio Chriſtus erat adhuc in utero matris: alioquin non poſſet dici natus vigeſima quinta die; & male Eccleſia eius nativitatem tali die celebraret; quod non eſt dicendum, ſed potius erraſſe Martianum in calculo.

Quod autem textus ex Hippocrate allati, non probent, diem
8 ducenteſimam octogeſimam neceſſario pertinere ad menſes perfectiſſimi fœtus, conſtat evidentiſſime: Non enim in libro de carnibus dixit Hippocrates, menſe decimo completo, vel quarta ſeptimanarum decuria completa, exire fœtum in lucem; ſed ſolum, quod illi qui nono completo, & decimo menſe inchoato naſcuntur, vivunt. Quoniam habent numerum reſpondentem ad ſeptimanam: & ratio eſt, quia quando numeri ſignificant ſpatium aliquod temporis, ſeu durationis diviſibilis, ut eſt numerus novem, & decem menſium, vel decuria ſeptimanarum, non ſunt accipiendi completi, & exacti, ſed ſatis eſt, quod ſint inchoati; imo ſi completi intelligantur, faciunt ſenſum falſum. Sicut ſi quis dicatur natus decimo menſe quocumque die ex illis, quibus menſis ille componitur natus ſit, verum eſt; licet prima, vel vltima die naſcatur. At vero ſi exacta iam vltima, v.g. trigeſima die menſis completa, non poteſt dici natus decimo menſe, cum ſit natus poſt illam diem, & menſem completum, ac proinde intra vndecimum menſem.

Quod autem hæc intelligentia ſit ad mentem Hippocra-
9 tis patet, quoniam ipſe *libr. de ſeptim. partu partic.* 3. poſtquam dixit, quod partus ſeptimeſtres vivunt quidem, *ſed ex his* inquit, *pauci coaleſcunt, ſolidumque robur, & incrementum capiunt &c.* ſubdit, *tamen potiſſimum hi ſervantur, qui*

nono

noni menſis exitu naſcuntur. At exitus noni menſis non attingit diem ducenteſimam octogeſimam. Et deinde ut doceat quinam ſint, qui validiores ſunt, ait, *Hique validius degunt qui plurimum ab octimeſtrium morbis abſunt, &c. Nam qui ſeptem quadragentariis eduntur, qui decimeſtres nominantur, propterea potiſſimum coaleſcunt, quoniam validiſſimi ſunt plurimumque abſunt à morbis eorum, qui per menſem octavum quadraginta dies malè habuerunt, &c.*

Conſtat igitur, illos fœtus ab Hippocrate deſcriptos, vocari decimeſtres, hoc eſt decimo menſe natos, licet decimus menſis non ſit expletus, & validiſſimos dici, qui ſeptimam quadragentariam attingunt, hoc eſt ad dies 280. accedunt, in quo menſe, ſi naſcantur validiſſimi ſunt, quia magis recedunt ab octavo menſe fœtibus morboſo. Et vulgatus Codex à Mercuriali tranſlatus, hoc idem clarius ſignificat, dum ait, *qui enim in ſeptem quadragenariis naſcuntur, decimeſtres appellati, &c.* ſed etiam qui ſexta quadragentaria completa naſcuntur, nati ſunt in ſeptem quadragentariis, licet diem ducenteſimum octogeſimum non attigerint. Atque ita interpretatur Hippocratem *Chriſtophorus Vega de art. medend. lib. 3. ſect. 10. cap. 23.* Dum ait; *Non enim ſemper attingunt decimeſtres partus ultimam diem de ſeptem quadragenariis.*

Simili modo eſt intelligendus *Hippocrates lib. de carn.* dum ait, quod quatuor ſeptimanarum decuriæ dies ſunt 280. ſi enim decuriæ acciperentur completæ, ut credit Martianus, ſuperfluum eſſet, quod Hippocrates addit, dicens; *In denarium autem hebdomadum ſeptuaginta dies incurrunt, &c.* quibus ſignificat, ultimum denarium, ex quatuor non debere eſſe completum: Si enim tria prima ſint elapſa, hoc eſt tempus dierum 210. & inſuper ultimum denarium ita inchoatum, ut novem menſes ſolares completi ſint, ideſt dies 270. additis præterea decem diebus qui ad numerum 280. complendum requiruntur, iam fœtus, qui hoc tempore naſcitur habet numerum exactum ad hebdomadas, quia naſcitur in quarta ſeptimanarum decuria. Sed clarius ex Codice Uaticano traduxit Calvus ſic; *Quatuor enim ſeptimanarum decuriæ, dies ſeptuaginta, & ducenti ſunt*, ideſt dies 270 pertinent

tinent ad quartam decuriam iam inchoatam, licèt dies 280. non sint exacti, ut imaginatur Martianus.

10 Deniquè expendamus rationem illius in allegato libro de septimestri partu, & ex illa, quam sit ab eius mente aliena, videbimus illa dierum 280. terminatio completa. Ratio illius est, quia partus nonimestres, & decimestres, quo magis recedunt ab octimestri, eo sunt validiores, sed quis non videat, quod si uteri virtus sit aliquando major, vel etiam in fœtu iam formato, sit activitas, & efficacia, ad vires sibi per nutrimentum augendas, fieri posse, quod sex aut quatuor diebus ante illam Martiani fatalem diem, eas vires acquisierit, & fortè majores, quàm alius perfectus fœtus habebit die 280. cujus activitas, vel uteri virtus non sit adeo valida? Ergo non repugnat Hippocrati,
11 quod ille fœtus sit validissimus, qui nono mense iam expleto ante diem ducentesimam octogesimam exactam nascitur. Atque ideò Salomon, qui sine dubio inter Heroas, & clarissimos natos, est computandus, de se ipso scripsit *Sap. cap. 7. 2. Decem mensium tempore coagulatus sum in sanguine, &c.* id est quinque diebus supra novem menses exactos, ut Pineda notavit *lib. primo de reb. Salom. cap.* 10. §. 1. *num.* 3. Uel potius sex diebus post novem menses, ut Salomonem verum, etiam in huius temporis imitatione, Christum repræsentaret.

Jllud verò, quod ex eodem Hippocrate *lib. de carnib.* affer-
12 tur non probat: Nam Hippocratis verba, iuxta Calvi ex Codice Uaticano translationem sunt hæc. *Hominis vero spatium temporis in matris vulua, & locellis conformandi, septem dies sunt, &c.* Jtaque non de tempore, quo fœtus incipit vivere procedunt, sed quo figuratur, & conformatur, & ita sentit *Fernel. lib. 7. de homin. procreat. cap.* 10. Et quidem quatuor argumenta, quibus deinde Hippocrates illam propositionem confirmat, non aliud probant; imo si rectè expendantur, probant, fœtum vivere ante diem septimam, ut videbimus in digressione post præsentem sectionem.

Sed si Martianus dictis non atquiescat, & adhuc existimet, Hippocratem esse in illa sententia, ut validissimi fœtus expletum illum numerum arcanum attingere debeant; advertendum est

est cum *Vallesio in comment. ad lib.*3. *de morb. popul. sect.* 3. quod quando Authores videntur dicere, quod huiusmodi partus, quos Uallesius communes vocat, decem mensium spatium exigant, non novem; *Ita est* inquit, *profecto; quodammodo novem, & quodammodo decem menses sunt, atque ita facilè componuntur Authorum verba &c.* Et ratio est quia novem menses sunt menses solares 30. dierum; & decem menses sunt Lunares, qui secundum Hippocratem 28. diebus constant, & Uega citatus *libro primo cap.* 3. *& lib.* 3. *sect.* 10. *cap.* 23. notat, quod quando Hippocrates requirit spatium 10. mensium, menses lunares intelligit: sequitur enim partus tempora menstruorum. 13

Et quamvis Hippocrates decretorios dies, à quibus menses gestandi uterum dicit esse regulandos, observari velit; At non nimis ad hærendum numeris, more quorundam Philosophorum advertere debere Medicos monet, in libro de *morborum septimanis*; His verbis. *Quod numerus septimanus Palladi dicetur, cæteraque portendat, possit, & faciat, quæ Philosophi Mathematici, numerariique de eo, & perquisierunt, & tradiderunt, Medicorum non est &c.* Et deinde; *nihil enim potest totis, & integris diebus verè, & exactè numerari; Nam, nec anni, nec menses totis, & integris diebus verè, & exactè suaptè natura perficiuntur, &c.* 14

Quare ex dictis manifestum est, quod non est attendenda dies ducentesima octogesima ex Hippocratis doctrina, tanquam terminus præcise necessarius pro perfectissimo partu, sed ex ipsius Hippocratis, & Medicorum doctrina spatium quorumcumque dierum qui sint inter 270. & 280. esse humano fœtui etiam perfectissimo, tempestivum.

Imo quod huiusmodi dierum spatium sit ad mentem Hippocratis, probat *Vallesius comment. ad lib.* 5. *Epidem. sect.* 13. & in *comment. ad lib. de carnib.* Cum enim ut discurrit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic.* 26. & cum eo *Christophorus à Vega d. cap.* 23. fœtus ad eam pervenit magnitudinem, ut non habeat in utero matris, alimenti copiam sufficientem; tunc puerulus in lucem exire contendit, calcitrat, membranas disrumpit, quem etiam uteri expulsiva facultas adiuvat, ut egrediatur. Quia vero id contingit communiter, ut experientia constat, inter dies 270. novem mensium 15

tinent ad quartam decuriam iam inchoatam, licèt dies 280. non sint exacti, ut imaginatur Martianus.

10 Deniquè expendamus rationem illius in allegato libro de septimestri partu, & ex illa, quam sit ab eius mente aliena, videbimus illa dierum 180. terminatio completa. Ratio illius est, quia partus nonimestres, & decimestres, quo magis recedunt ab octimestri, eo sunt validiores, sed quis non videat, quod si uteri virtus sit aliquando major, vel etiam in fœtu iam formato, sit activitas, & efficacia, ad vires sibi per nutrimentum augendas, fieri posse, quod sex aut quatuor diebus ante illam Martiani fatalem diem, eas vires acquisierit, & fortè majores, quàm alius perfectus fœtus habebit die 280. cujus activitas, vel uteri virtus non sit adeo valida? Ergo non repugnat Hippocrati,
11 quod ille fœtus sit validissimus, qui nono mense iam expleto ante diem ducentesimam octogesimam exactam nascitur. Atque ideò Salomon, qui sine dubio inter Heroas, & clarissimos natos, est computandus, de se ipso scripsit *Sap. cap. 7. 2. Decem mensium tempore coagulatus sum in sanguine, &c.* id est quinque diebus supra novem menses exactos, ut Pineda notavit *lib. primo de reb. Salom. cap.* 10. §. 1. *num.* 3. Vel potius sex diebus post novem menses, ut Salomonem verum, etiam in huius temporis imitatione, Christum repræsentaret.

Jllud verò, quod ex eodem Hippocrate *lib. de carnib.* affer-
12 tur non probat: Nam Hippocratis verba, iuxta Calvi ex Codice Vaticano translationem sunt hæc. *Hominis vero spatium temporis in matris vulua, & locellis conformandi, septem dies sunt, &c.* Jtaque non de tempore, quo fœtus incipit vivere procedunt, sed quo figuratur, & conformatur, & ita sentit *Fernel. lib. 7. de homin. procreat. cap.* 10. Et quidem quatuor argumenta, quibus deinde Hippocrates illam propositionem confirmat, non aliud probant; imo si recte expendantur, probant, fœtum vivere ante diem septimam, ut videbimus in digressione post præsentem sectionem.

Sed si Martianus dictis non atquiescat, & adhuc existimet, Hippocratem esse in illa sententia, ut validissimi fœtus expletum illum numerum arcanum attingere debeant; advertendum

est

eſt cum *Valleſio in comment. ad lib.3. de morb. popul. ſect.3.* quod quando Authores videntur dicere,quod huiuſmodi partus,quos Valleſius communes vocat, decem menſium ſpatium exigant, non novem; *Ita eſt* inquit, *profecto;quodammodo novem, & quodammodo decem menſes ſunt, atque ita facilè componuntur Authorum verba &c.* Et ratio eſt quia novem menſes ſunt menſes ſolares 30.dierum;& decem menſes ſunt Lunares, qui ſecundum Hippocratem 28.diebus conſtant, & Vega citatus *libro primo cap.3.& lib.3.ſect.10.cap.23.* notat,quod quando Hippocrates requirit ſpatium 10.menſium,menſes lunares intelligit: ſequitur enim partus tempora menſtruorum. 13

Et quamvis Hippocrates decretorios dies, à quibus menſes geſtandi uterum dicit eſſe regulandos, obſervari velit; At non nimis ad hærendum numeris,more quorundam Philoſophorum advertere debere Medicos monet, in libro de *morborum ſeptimanis*; His verbis. *Quod numerus ſeptimanus Palladi dicetur,cæteraque pertendat,poſſit,& faciat,quæ Philoſophi Mathematici, numerariique de eo,& perquiſierunt,& tradiderunt, Medicorum non eſt &c.*Et deindè; *nihil enim poteſt totis, & integris diebus verè, & exactè numerari;Nam,nec anni,nec menſes totis, & integris diebus verè,& exactè ſuaptè natura perficiuntur,&c.* 14

Quare ex dictis manifeſtum eſt, quod non eſt attendenda dies ducenteſima octogeſima ex Hippocratis doctrina,tanquam terminus præciſe neceſſarius pro perfectiſſimo partu, ſed ex ipſius Hippocratis, & Medicorum doctrina ſpatium quorumcumque dierum qui ſint inter 270. & 280. eſſe humano fœtui etiam perfectiſſimo,tempeſtivum.

Imo quod huiuſmodi dierum ſpatium ſit ad mentem Hippocratis,probat *Valleſius comment.ad lib.5.Epidem.ſect.13.*& in *comment ad lib.de carnib.* Cum enim ut diſcurrit Hippocrates *lib.de nat.puer.partic.26.*& cum eo *Chriſtophorus à Vega d cap.23.*fœtus ad eam pervenit magnitudinem,ut non habeat in utero matris, alimenti copiam ſufficientem;tunc puerulus in lucem exire contendit,calcitrat,membranas diſrumpit,quem etiam uteri expulſiva facultas adiuvat, ut egrediatur. Quia vero id contingit 15
communiter,ut experientia conſtat,inter dies 270.novem menſium

ſium ſolarium, & dies 280.decem menſium lunarium, ibidem cum dixiſſet:*Non eſt diutius partum in utero continere, & habere, quàm decem menſes &c.*paulo infra partic.28. rationem reddens ait.*Puer cum in utero crevit, quia mater ſatis nutricare eum amplius non poteſt, plus nutrimenti, quam quod adſit, quaritans, non quieſcit, membranas lacerat, vinculiſque ſolutus, ſimul foras exit. Quæ quidem decem menſes quàm longiſsimè peragunt.*Cum enim etiam bruta animantia habeant tempus determinatum naſcendi, quando nimirum iam formato fœtu, ſatis nutrimenti Mater non ſuppeditat, ita etiam homo debet habere, nec diutius protrahere.

Neque huic Regulæ obſtare poſſunt, quæ Ariſtoteles adnotavit *lib.7.de hiſt.anim cap.*4.& poſtipſum Plin.hiſtor.nat.lib.7. cap.5. quod omnia animalia, præter hominem habeant certum pariendi tempus, & uni homini multiplex conveniat, nonnullæ enim mulieres pariunt 7. & 8.menſe, ut plurimum vero 9. & quarum partus perfectior eſt interdum non ſolum 10. menſem attingunt, ſed aliquæ, quæ ut notavit Aris ibidem forte male computant principium conceptionis ad 11.12. & 13.perveniunt: imo ut *S. Bernardus Author eſt in vita S. Malachiæ* quamdam mulierem geſtaſſe uterum menſes 16.& precibus S.Malachiæ adiutam, peperiſſe: non inquam hæc obſtare debent, quaſi excedere 10. menſem in geſtatione uteri, ſit naturali perfectioni adſcribendum atque ideo S.Annam portaſſe in utero ſanctiſſimam filiam Mariam ſpatio 10.menſium, non fuiſſe ſingulare privilegium huius partus, cum idem, & maius aliis mulieribus fuerit conceſſum.

Nam reſpondetur ex Hippocr.iam ſuper numero quarto, allato, decimeſtres partus eſſe validiſſimos, & inter naturales, perfectiſſimos: qui vero excedunt hoc tempus inperfecti ſunt & vitioſi, ut *Valleſius* ait, *comment.ad lib.2.de morb popul. ſect.*3. ex duplici cauſa. Uel quia matris viæ ampliores ſunt, & abundat in utero nutrimentum; & ideo tardius ſentit puer alimenti,
61 & reſpirationis indigentiam; Uel quia puer ipſe infirmus ſit, & imperfectus, & ideo tardius naſcatur; quare, vel vitio uteri, vel ipſius fœtus defectu contingit, produci partus ultra dies 280. Jmo ex revelatione S. Brigit. lib.6. c.55. habemus quod divina providentia

providentia cura ſpeciali aſtitit huic operi, eo modo quo Aaronis virgam à radice & trunco reciſam miraculoſe fecit florere. *Singulare* inquit, *& à ſæculo abſconditum facere voluit in opere ſuo quemadmodum fecit in virga arida floreſcente*: hoc eſt ut ego intelligo ſterilitatis, & ætatis Genitorum B. Uirginis duobus impedimentis miraculosè ſublatis, ut ſupra ſect. 3. n. 6. dixi, præter hæc omnem naturalem perfectionem voluit habere conceptum Mariæ corpuſculum, tam quoad temperiem quam ad pulchritudinem & tempus permanentiæ in utero; ita ut nec minore nec majore tempore eſſet ibi, quàm quod natura perfectiſſimo corpori concedit: ſicut virga Aaron, ab arbore reciſa, non ſolum in folia & in flores erupit unius diei ſpatio ut dicitur in 6. num. c. 17. 8. ſed poſtmodum ut Lorinus ibi adnotavit ſpectante populo fructus & amigdalas produxit, quia inquit, Lorinus *Dei perfecta ſunt opera.*

Cum itaque ex doctrina iam allata ſupra ſect. 2. num. 4. *S. Io. Chryſoſtomi, & S. Thomæ.* Uterum S. Annæ, utpote qui ex miraculo redditus fuit aptus ad prolem concipiendam, & quia vires naturales reſtitutæ S. Genitori Joachimo fuerunt, non poſſimus alicujus imperfectionis arguere; & ipſum Deiparæ fœtum perfectiſſimum ſupponere debeamus, juxta diſcurſum ſupra factum *ſect.* 2. de perfectione Chriſti fœtus; Non eſt cur imaginemur, dies illos ſive fuerint 275. ſive 276. quibus permanſit in utero matris, non eſſe tempus legitimum, & naturale; præſertim cum nulla ratio, nullaque authoritas in contrarium urgeat; Jmo doctrinæ Hippocratis, & Medicorum hic dierum numerus optime correſpondeat.

Dices fieri potuit, quod in hujuſmodi conceptione Matris Dei ſi non præceſſit Anima, quod non poteſt dici; præceſſerit corpus juxta probabiles ſententias à me in *pr. diſſ.* allatas.

Fateor, quod ſi quis ita reſponderet, neque contra conſtitutionem Alexandrinam aperte ſentiret; hæc enim ſolùm ſtatuit, ut dies feſtiua Conceptionis Jmmaculatæ, ſit illa dies octava Decembris, in qua anima Deiparæ creatur unitur, & præſeruatur à peccato originali; Nec falſitatis facile poſſet redargui: Sed exiſtimo, quod eſſet contra Hippocra-

cratis, & Medicorum communem doctrinam, quatenus vltra decem menses, partum huiusmodi perfectum produceret, quod non subsistere naturaliter ex 4. *sequenti sectione* clarius patebit; nisi iuxta sententias Mirindoli, & Fieni dicatur præexistere solum à die 4. vel ad summum 5. Decembris. Sed prius digrediamur circa textum Hippocratis.

Quod ante septimum diem vivat humanus Fœtus in Vtero, est Hippocratis doctrina. Digressio.

Dixi superiori sectione Hippocratem *lib. de carn. partic.* 11. affirmasse de homine iam formato, vitam esse septē dierū, ita enim habet vulgatus Codex ὁ δ' αἰὼν ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου ἑπταήμερος siue vt Mercurialis transfert. *Porro vita hominis septem dierum est*: Quia verò hic modus loquendi, aliquibus cum præcitato Martiano, ita videtur interpretandus, ut significet die septima hominem, seu humanum fœtum, tunc primo vitam inchoare; ita quod diebus præcedentibus à prima usque ad sextam inclusive, nullam vitam habeat; necessarium est hoc loco examinare Hippocratis discursum, & etiam verba, ut eius doctrinam, & sententiam illis verbis expressam perfectè teneamus.

Itaque doctus Archiater, & Philosophus, cum à principio libri usque ad undecimam particulam, multa de principiis singularium partium, quæ sunt in humano corpore, earumque generatione, & formatione in particulari de auditus, olfactus, & visus instrumentorum ratione, & constitutione disseruisset tandem ubi in fine particula decima, sermonem suum absoluisset his verbis: *Sic sane res de voce, ac sermone se habet tandem part.* 11. ita incipit. *Porro vita hominis septem dierum est*: Ut autem, quod sibi, his verbis probandum proposuerit, intelligamus; an scilicet vita hominis jam rudi[t]er delineati, & paulatim perfectè confirmandi: An vitam tunc primo inchoatam, siue animam, vtrumque enim significare potest Græca vox αἰὼν ex Thesauro *Henrici Stephani fol. mihi* 258. hoc est quod quærimus: & ne videatur aliud

sibi

sibi proposuisse probandum, & aliud revera probasse ex discursu illius est indagandum, quid revera intenderit, dum dixit: *Porro vita hominis, &c.* Discursus autem, quem immediate prosequitur, quatuor continet argumenta, quæ sequuntur.

Primum est, quod immediate subjungit dicens. *Primum etenim, postquam genitura in uteros pervenit, in septem diebus habet quæcunque corpus habere debet, &c.* Quod late explicans affert experientiam, quam se à meretricibus accepisse fatetur. Hæ namque quando videbant, se in utero concepisse, conceptum intra se perdebant, & genitam carunculam emittebant. Jn hujusmodi caruncula in aquam injecta, quatenus videlicet in aqua, quæ medium est aëre ipso magis densum, & ideo ad repræsentandas oculo particulas minutissimas, magis aptum, apparebant omnia membra, nimirum inquit, *& oculorum regiones, & aures, & manus, & manuum digiti, & pedum digiti, & pudendum, & reliquum totum corpus manifestum, &c.* & tandem fatetur hæc vidisse sibi ab ipsis mulieribus demonstrata; dum ait, *certè quatenus mihi ostenderunt, hoc ipsum se cognovisse, eatenus scio, ac prodo, &c.* Et nequis ipsum nimiæ facilitatis in credendo illis fœminis argueret; sed imo, ut ostenderet debitam diligentiam adhibuisse, easque de tempore conceptionis interrogasse, his verbis admonuit. *Satis manifestum est, harum rerum peritis, quod mulier, cum in ventre concepit, statim horret, & calor, & dentium stridor consequitur, & convulsio occupat, tum articulos tum totum corpus, & uterum segnities, ac torpor.*

Cum ergo hoc primum argumentum procedat ex visualibus observationibus factis septima die in abortivis; quia in illis omnia membra apparebant iam formata, & distincta, manifestum est non probare, nisi de vita hominis iam ita formati; quare sic procedet argumentum in forma.

Jlla dies, in qua postquam genitura in uterum pervenit primo apparent omnia membra, quæ corpus habere debet, idest oculi, aures, manus, & c. est prima dies, in qua homo vivit.

Sed septima dies est huiusmodi,ergo,

Septima dies est prima ,in qua homo vivit.

Maior est certa, si prædicatum illius,seu maior extremitas intelligatur de vita hominis tunc primo formati:Incerta,si intelligatur de prima hominis vita quæ præcisam membrorum, formationem supponat. Nam illi qui sentiunt,Animam,ut dixi *disp.pr.sect.3.n.9.& sect.7.n.4.* præcedere membrorum formationem,& existere in materia accidentaliter tantum organizata,constanter illam negabunt,tanquam falsam:Minor constat experientia,ergo primum argumentum,si quid probat, de hominis tantum formati vita procedit.

Secundum argumentum proponitur ab Hippocrate illis verbis in eadem *particula* 11.positis. *Quod verè vita hominis septem dierum sit,etiam ex hoc manifestum redditur; si quis in septem diebus nihil edere , aut bibere velit plerique quidem, in ipsis moriuntur,&c.*Et in forma erit,ut sequitur.

Dies , quæ secundum numerum septenarium respondet diei septimæ, in qua homo, ex eo quod spatio dierum septem abstinuerit ab omni alimento,moritur;est prima,in qua fœtus humanus vivit.

Sed dies septima est illa, quæ secundum numerum septenarium respondet diei septimæ prædictæ;ergo.

Dies septima est illa,qua humanus fætus primo vivit.

Minorem supponit ex praxi , & experientia certam; in pluribus enim contingit, homines qui spatio septem dierum privantur omni alimento, vel in ipsa septima die mori,ut dicit his verbis: *Plerumque quidem in ipsis moriuntur* , vel si vitam vltra septem dies protrahant , non tamen diù vivunt; & rationem reddens , ait ; *Verum venter non amplius suscipit. Ieiunum enim intestinum in his diebus concrevit.* Quia nimirum stomachus,& alia instrumenta ad necessariam nutritionem ordinata proprium munus amplius non præstant ; & sic viventis conseruationi non inserviunt.

Et quamvis apud Authores,quos refert *Beyerlinch in Theatr. vit. hum. verbo , alimentorum abstinentia* , fama sit nonnullos ad plures hebdomadas , alios ad menses aliquot , & ad biennium

biennium etiam alios ab omni cibo, potuque abſtinuiſſe; Tamen regulariter, & vtplurimum teſtatur Medicorum facile Princeps hominem ſic ieiunantem ſeptimam diem non excedere, quæ experientia ſufficit ad minorem probandam.

Maiorem non probat, ſed tota eius prædicati, & ſubiecti connexio conſiſtit in intelligenda illa correſpondentia, quam continet ſubiectum illius quod ſane non eſt ſimplex terminus, ſed quoddam complexum ex pluribus, hoc eſt, quod alicui diei ſeptima dies inediæ, ſeu abſtinentiæ ab omni alimento habeat correſpondentiā. At non video quam correſpondentiam poſſit intelligere, niſi illam, quæ connectat prædicatum maioris propoſitionis, ſcilicet maiorem extremitatem cum ſubiecto minoris propoſitionis, ſeu cum minori extremitate; eſt enim illud complexum medius terminus in argumento. Erit igitur ſenſus maioris propoſitionis quod illa dies eſt prima, in qua viuit fætus, quæ ſecundum numerum ſeptenarium habet correſpondentiam, & analogiam cum ſeptima die inediæ illius; ſed hæc non poteſt conſiſtere in habitudine numeri ad numerum, ſeu ſeptenarij ad ſeptenarium, non ſolum quia hæc eſt æqualitas, non analogia, ſeu proportio; ſed multo magis, quia non eſt, vt ipſe admonet *in libris de morbor. ſeptim.* conſideratio numerorum in abſtracto Medico digna, ſed in concreto ſolum, & quatenus morbi numeris menſurantur. Itaque analogia erit, quod ſic ut ſeptima die moriuntur, qui inediam ſeptem dierum ſuſtinent, ex eo quod inſtrumenta corporis inepta redduntur ad nutritionem: Et è contra viuunt, qui ſpatio ſeptem dierum non carent omni nutrimento, propter contrariam rationem; quia videlicet Inſtrumenta nutritionis ſuo munere funguntur: Ita fœtus ſeptima die moritur, ſi ſpatio ſeptem dierum, nullum nutrimentum habeat, & viuit illa ſeptima die primum, ſi anteactis diebus debita nutritione non caruit.

Confirmatur, & explicatur Hippocratis diſcurſus magis, hoc modo. Inedia ſeptem diebus continuata, eſt cauſa mortis, illamque ſignificat eo modo, quo cauſa effectum ſignificat ergo carentia huius inediæ, ſeu ſtatus continuatæ nutritionis uſque ad ſeptimam diem, arguit vitam, tam pro die ſeptima,

quàm pro aliis ſequentibus diebus; niſi aliud de novo adveniat; ergo ſeptima die fœtus, quia habet analogiam ad diem ſeptimam continuatæ nutritionis, primo tunc vivit; quia nutritus eſt fœtus. At quis non videat hoc ſecundum argumentum etiam, aut nihil probare, aut ſupponere, quod fœtus ante diem ſeptimam nutriatur? Ergo non loquitur de Anima, ſeu de prima vita ſimpliciter, & in actu primo, qua fætus vivere incipit; Sed de vita illius fætus, in quo ſunt omnia, quæ corpus habere debet, ut nutriri potuerit; Ergo illis verbis Hippocratés *Porro vita hominis &c* loquitur de vita hominis, qui iam habet omnia organa neceſſaria ad nutritionem.

Tertium argumentum ſimile ſecundo ſubdit his verbis *Sed & ex hoc conſectare licet, hominis vitam ſeptem dierum eſſe. Puer ſeptimeſtri partu natus, pro ratione natus eſt, & vivit, & rationem talis habet, ac numerum ad hebdomadas, ac ſeptenarium exactum. Octimeſtris autem natus nullus unquam vixit, &c.*

Itaque a vita partus ſeptimeſtris, ad vitam hominis ſeptem dierum procedit argumentum ſic.

Quod puero ſeptimeſtri partu nato convenit, quò ad vitam, convenit fœtui ſeptem dierum: ſed convenit vivere puero ſeptimeſtri partu nato, ergo convenit vivere fœtui ſeptem dierum.

Majorem probat quia uterque habet rationem, ideſt analogiam ad numerum ſeptenarium exactum. Minor patet experientia, & ideo in fine tertiæ decimæ particulæ dicit, *ſi quis, hoc deprehendere velit, facile eſt obſtetrices adire, & ex ipſis percontari &c.* Sed quicquid ſit de veritate maioris, certum eſt, quod partus ſeptimeſtris non debet pervenire ad ſeptenarium completum, ſed ſatis eſt illi, ſex primos menſes eſſe exactos, & ſeptimum eſſe inchoatum; ut ipſe ex profeſſo docet *lib. de ſeptim. part. initio*, ubi accurata dierum calculatione facta, infert, *& eſt tota ſeptimeſtris ſumma dimidij anni unà cum aliquantula diei parte, &c.*

Præterea, neque eſt certa analogia de ſeptimeſtri partu ad ſeptemdialem fœtum; Nam hic non eſt ſemper, & regulariter vitalis: imo in prima quadragenaria plures abortus fieri, monet

ipſe

ipſe *lib.de ſeptim.part.3.* ibi, *mulieribus de partubus fidem derogare non oportet : dicunt enim plurimæ , & abortus plurimos in primis quadraginta diebus fieri, &c.* Et ideo hæc tertia prædictæ propoſitionis probatio , non tam eſt argumentum neceſſariò concludens , quàm veriſimilis conjectura. Ideò dicit , *ſed & ex hoc conjectare licet , &c.* Uerum quicquid ſit , ſive argumentum ſit , ſive probabilis conjectura , non procedit de prima fœtus vita , ſed de vita eius , qui iam cæpit formari : Nam ſeptimeſtris partus , cum quo fit analogia , ſupponit puerum , & fœtum iam formatum , tempore ſex menſium præcedentium.

Quartum argumentum,ſiue,ut loquitur Hippocrates,ſignum, ſimile ſecundo,& tertio,eſt ex eo tempore deſumptum, nempe ſeptennio,quo pueri ſolent dentes emiſiſſe.*Eſt autem*,inquit, *& aliud ſignum. Pueri ſeptem annis dentes explent.* Sed & hoc argumentum cum procedat de ſubiecto , in quo iam ſupponitur, animam habere omnia membra in corpore,& per conſequens, vitam jamdiu inchoatam,non poteſt verificari niſi de Uita fœtus,jam aliquantulum efformati.Jtaque nullo modo propoſitio illa *Porro Vita hominis ſeptem dierum eſt*, in ſententia Hippocratis poteſt intelligi de prima vita fœtus ſimpliciter, ſeu de Anima, quæ eſt in Actu primo : ſed de vita in actu ſecundo;ideſt de vita hominis,qui jam formari cæpit, & eſt in via ad perfectam formationem comparandam , Jdeò benè Calvus non tam verba, quàm ſententiam Hippocratis traduxit.*Vita hominis conformandi ſeptem dierum eſt.*

Ex dictis infero , Hippocratem non ſolùm non dixiſſe ſeptima die tantùm , vivere fœtum , ſeu prima illa die tantum, vitam inchoaſſe , ut jam vidimus : ſed ut ex adductis exemplis in 2. 3. & 4. argumento manifeſtum eſt,aliquam , vel dubiam vitam ſuppoſuiſſe; Illam tamen certo non aſſeruiſſe ; quia ante ſeptimam diem,vitam apparere à mulieribus illis non acceperat,& fortaſſe obſervari & apparere non poteſt,propter puſilli corpuſculi teneritudinem , ut cum Riolano notavi *diſput. pr. ſect.4. numer.3.* De hac autem prima vita , ita cautè ſcripſit Hippocrates,

Hippocrates, ut à primis diebus, neque omnino illam à fœtu ablegaverit, neque adesse certo affirmaverit: sed tanquam rem dubiam, indicasse contentus fuit.

Quod vero hæc fuerit Hippocratis sententia, non solùm ex prædicta argumentorum structura, sed ex ipsis ejus verbis conjicio. Nam in textu. Græco observo particulam illam *οὖν* quam Mercurialis transtulit *Torro*, ex græco lexico Budæi, cum significet rem, quam quis auspicatur, vehementer augeri: ita commodè reddi potest, *quicquid sit, hoc certum est, vitam hominis septem dierum esse, &c.* Ideo facit hunc sensum: quod quicquid sit, de vita hominis dubia, ante septimam diem, hoc certum est, & apparet ex demonstratione, septima die fœtum vivere, quia habet omnia membra, quæ corpus habere potest.

Infero secundo, primum Hippocratis argumentum non concludere, nisi supponat membra illa inchoata, quæ septima die apparent, esse effectus productos ab Anima, tanquam à causa efficiente, quæ illa sibi in materia producit, iuxta probabilem sententiam à me relatam *disp. pr. sectio* 3. *numer.* 9. *& sect.* 7. *num.* 6. Nam si membra considerentur tanquam dispositiones, se tenentes ex parte materiæ, & in genere causæ materialis concurrentes ad vitam fœtus: jam ex hoc antecedente, *Die septima adsunt omnia membra, quæ corpus habere debet*, non valeret hæc illatio, ergo adest vita. Non valeret, inquam, quia hujusmodi dispositiones, non sunt in suo genere, seu in ratione membrorum, & organorum completæ, & perfectæ; sed imperfectæ & rudes; Perficiuntur, enim, & exactè articulantur membra in masculis spatio 30. dierum, & in fœminis 40. ut ipse fatetur *lib. de nat. puer. partic.* 6. & in aliquorum sententia præcedunt formam. Ergò, cum non nisi tanquam effectus à suo efficiente producti considerari possint, ideò optima est illatio. Die septima sunt producta membra, quæ corpus habere debet, ergo die septima adest anima: Sed hoc argumentum ex authoritate Hippocratis ductum tantùm abest, ut mihi adversetur, quod potius maximè suffragatur.

Nam

Nam etiamsi efficiens possit non præcedere suum effectum duratione divisibili, sed esse simul; ut patet; quia si Deus crearet solem in aëre in instanti, in eodem instanti illuminaret; at non potest verificari de illa causa efficiente, quæ producit effectum, qui habeat contrarium, ut sunt ossa V. G. quæ ut generentur, prærequirunt, ut in materia corrumpatur humiditas, & generetur illa siccitas, & densitas, cum quibus stat forma ossis: tunc debet causa efficiens divisibiliter, & in tempore præcedere suum effectum. Ergo tantum abest, vt Hippocrates voluerit per illa verba significare, die septima primum, & non antea, Animam esse in corpore, vt potius ex tali discursu resultet, ante septimam diem animatum fuisse fœtum, & in eo rudem incepisse corporis formationem.

SECTIO V.

A quo tempore sint inchoandi Menses, quibus foetus in vtero gestantur.

SVMMARIVM.

1 *Conceptio non est sola in utero seminis receptio, aut retentio.*

2 *Sed actio uteri, qua virtus seminalis excitatur ad formandum fœtum.*

3 *Membranas statim formari in utero, asserit Hippocrates.*

4 *Et probat similitudine ducta à crusta panis.*

5 *Eandem probat Galenus, & explicat hanc subitaneam membranarum generationem*

6 *Idem repetit Avicenna, Fernelius, & Aldrovandus.*

7 *Et ratione probatur ex animalibus ex putri procreatis.*

8 *Seminis virtutem inclinare naturaliter ad sui destructionem, non est absurdum.*

9 *Plurimæ effluxiones, cur primis diebus contingant.*

10 *Signa sensibilia animationis sunt membranæ.*

11 *A prima conceptione menses gestationis esse numerandos, Sacrarum litterarum testimonio probatur.*

12 *Confirmatur Hippocratis authoritate, & ratione.*

13 *Indicia ad tempus Conceptionis cognoscendum.*

IN primis repetenda hic est significatio huius termini Conceptio, quam *disp.2.sect.3.n.3.* cum Fernel.& Fromondo dicebam, esse, non seminis masculini attractionem, aut eiusdem retentionem: Nam benè fieri potest, quod ab vtero, seminante viro, fuerit attractum, & per aliquot horas, aut etiam dies, retentum; & tamen non ex eo mulier conceperit; quia inquit Fernelius *à fœmineo semine destitutum fuerit, & spiritus eius totus*
1 *evanuerit.* Perinde ac stomachus cibum gravem, & immutabilem, quem traxit, & continet, inutiliter reservat, Jmo eius mole gravatur. Sic vterus Mola, quæ non est vera conceptio sed inutilis, gravatur, ut videbimus *Disp.4.sect.vlt.* Verum conceptio, de qua nunc cum Medicis agimus, est uteri actio, qua ipse uterus semen viri avidissime ad se allicit, in se recondit, &
2 suo calore fovens, eius potestatem excitat; vt ad agendum, & formandum fœtum, erumpat. *Primum itaq. vterus semen attrahit, attractum continet, contentum concipit, non secus atque ventriculus tractum, contentumque alimentum conficit; vt enim concoctio Ventriculi, sic & conceptio vteri propria est actio, &c.* ita Fernelius loco citato.

Et quamvis, ut patet ex similitudine ventriculi, possit uterus per horas, & etiam per dies semen inutiliter retinere, ex quo causentur aut molæ, aut effluxiones: tamen si vera Con-
3 ceptio fiat, statim membranæ producuntur, vt *disp.pr.sect.7.n.12.* cum Sennerto, Pemplio, & Fieno adnotavi. Nec longe abest Hippocrates. Hic enim *lib. de nat. puer. initio*, ait: *Semen ab*
4 *utrisque profectum, in mulieris locellis remanet, & primum quidem simul miscetur, cogiturque & crassescit, calefactumque densatur; spiritum deinde concipit, tumescitque vt pote loco calido cum sit. &c.* & paulo infra subjicit: *Cum in calido loco consistat, Spiritum tunc concipit, & emittit, semenque cum perflatur, membranam,*

branam;pelliculamque circumducit,quod enim ſemen extrinſecus circumdat,denſatur,continuaturque cum glutinoſum ſit quemadmodum in pane coƈto, toſtoue membrana tenuis ſuper excitatur ; Nam panis cum caleſit , perflatur membrana,pelliculaq. ducitur , ſic & ſemen,&c,

Eadem habet *Ariſt.l.2.de gen.an cap*.4. Jdem ſentire videtur Galenus,dum *lib.pr. de ſemine cap*.4. poſt repetitam eandem ſimilitudinem cruſtæ panis,explicans quando , & quomodo fiat in vtero mulieris humani fœtus principium , ſtatim ac ſemen virile cum ſanguine commiſcetur , qui eſt in ſingulis venarum orificiis; & præſertim quomodo,& quando , *totum hunc ſanguinem extrinſecus membrana operiat*; *hoc enim*, inquit , *non tam ex ratione, quàm ex ipſa rei evidentia neceſsitatem habet. Menbrana ſiquidem apparet,quæ fœtum ipſum,ſtatim , ubi primum conceptus eſt, ſivè multorum , ſive paucorum ſit dierum , undequaque circundat, ac continet ; Sæpe numero enim mulieribus poſt tres , aut quatuor à principio dies ſemen ipſum membrana circumuolutum excidere conſuevit. Quod idem poteris in animalium diſſeƈtionibus manifeſtè deprehendere , &c*. Adducit deinde experientiam allatam ab Hippocrate *lib.de nat puer.* de muliere illa Vxoris ſuæ famula, & tandem dicit, quod ſemen *ab omnibus vulvæ partibus appoſitum, latius diſtendi cogitur*;quod ſi ob ſuam imbecilitatem non *diſcerpatur,itaut diffluat , atque excidat, ſtatim tota exterior eius pars, quæ vulvam attingit, in membranam concreſcit, &c. & cap*.7. ait, *cum igitur unà cum mare fœmina emittit , &c. fit ut utraque hæc ſemina inter ſe membranulis copulentur,quas ſcilicet fœmineum ſua progreſsione tunc efficit ſemen,&c*. tunc ergo eodem tempore. Et paucis interieƈtis ait : *Acetabula appellantur venarum capita, per quæ ſingulis menſibus excrementitius ſanguis in vuluam derivatur ; quodcumque igitur ex his orificiis , attigerit ſemen , ſtatim alimentum illud , ad ſe adtrahit , membrana ea in parte , utpote quæ recens , ac tenera adhuc ſit , patefaƈto foramine , aditum præbentem , &c hanc membranam Chorion appellant , & cap*.10. ait. *Conſentaneum fuit , ut membranam , quæ vaporoſas exhalationes exciperet , latam ac craſſam in primo ſtatim con-*

ceptu natura genituræ, quæ ob calorem erat exhalatura circumponeret: Nullaque alia præter has eſt membrana, quæ in primis ſtatim diebus neceſſario generetur, &c.

Et Avicenna *lib.9.de nat. Animalium cap.2.* inhærens Hippocrati, & explicans quomodo in illa muliere Saltatrice intervallo ſex dierum condenſata adeo fuerit genitura in utero, ut ſaltus fuerit neceſſarius, ad illam excutiendam, ait, *Humidum quod decoquit ipſum, facit circa ipſum venire corticem terre-*
6 *ſtrem, & durum, ſicut contingit pani, qui decoquitur in pinguedine aliqua in furno, aut patella, &c. & cap.4.* ait, *Impoſſibile eſt, quod natura non fuerit ſollicita, circa iſtum ſpiritum.*

Fernelius, qui eſt inter illos, qui animæ rationalis inexiſtentiam uſque ad quartum menſem retardant, ut videre eſt *lib.7.de hominis procreat cap.* 13. fatetur ibidem *c.9.* quod membranæ prima vel ſecunda die fiant, & deinde *cap.* 10. huius, quam prius deſcripſerat, conceptionis actionem explicans, ait, *hic videlicet ſpiritus ſeminis, protinus quaſi diſcuſſo torpore exurgit, in actuſque proprios erumpit, &c.* Et eandem doctrinam de ſubita membranarum generatione probat Aldrovandus à me citatus *diſt.pr.ſect.ſ r.n.* 11.

Et patet: Nam fere in momento videmus, gigni ranas ex putri; & poſt horæ ſpatium, vermiculos ſuper carnibus, quas muſcæ volitantes prolifico contactu tetigerunt, æſtivo tempore procreari. At in huiuſmodi animantibus, dantur organa, ad motum localem progreſſivum, ad nutritionem, & ad proprias ſenſationes neceſſaria, Ergo non eſt improbabile, intra can-
7 dem diem, produci membranas, fœtum veſtientia, quantumvis artificioſam habeant ſtructuram ex venis, & pluribus arteriolis contextam: Si enim calor ignis, vel ſolis eſt inſtrumentum tantæ virtutis, ut ferè in momento introducat in ligno V.G. diſpoſitiones corruptivas formæ ligni, & productivas formæ ignis, cur virtus ſeminalis, & uteri calor, qui ex Ariſt. *lib.2. de gener. ani. cap.4.* perfectior eſt calore ignis, non erit poſt aliquot horas, inſtrumentum efficax ad introducendas diſpoſitiones corruptivas formæ ſeminis, & productivas unio

nis animæ rationalis, quam Deus Naturæ author ibi eadem prima die creat?

Nec debet obstare, quod virtus seminalis hujusmodi, si daretur, esset ad destruendam se ipsam, suamque seminis formam. 8

Nam respondetur quod ad finem generandi aliud, natura omnia semina produxit; & illi Authores, qui actionem hominis generativam in longum protrahunt, hanc eandem solutionem adhibere tenentur.

Neque etiam hic discursus, est contra Aristotelem, quatenus *lib.7.de hist. Animal. cap.7.* dixit, *quæ intra septem dies contingunt, effluxiones dici, non abortus*; Nam Aristoteles hanc doctrinam desumpsit ex Hippocrate, qui *lib.1.de septim part. partic.4.* loquens de primis sex diebus, usque ad septimam, dixit: *Non abortus, & quidem plurimi per hos dies fiunt, qui defluxiones dicuntur, non abortus, &c.* Ubi meritò dicit his diebus plurimos 9 abortus fieri, id est plures, quam aliis diebus: non solum ob maiorem materiæ teneritudinem; sed quia non toties, quoties, vt iam vidimus, uterus mulieris attrahit viri semen, & attractum continet, ea actione quam medicam conceptionem vocavimus, illud actuat, excitat, & disponit, ut sit genitura utilis, & prolifica; sed sæpius projicit, imò etiam actuatum iam, & dispositum, vel ob aliquam violentiam extrinsecam, vel propter aliquem uteri morbum superuenientem, destituit, & destitutum expellit. In hoc ultimo casu non esset effluxio, sed abortus; in aliis prædictis esset effluxio. Quia vero in primis diebus potest id facilius contingere Aristoteles indefinitè dixit, *intra septem dies effluxiones contingere*, id est non omnes eiectiones, quæ isto tempore fiunt, esse effluxiones, sed aliquas, & quidem plurimas.

Quod si intra hoc tempus, ut accidit in casu, quem de muliere illa Psaltria refert Hippocrates *lib.de natur. puer. partic. 2.* contingat, abortum fieri, & appareant signa fœtus animati, 10 nempe involucro tunicarum fœtum vestitum egredi, & esse illæsum, eo quod membranæ sunt integræ, vel si non sint integræ, illarum fractura non demonstrat, fœtum esse compressum,

& indubitanter extinctum, quo caſu, cum adſit fundamentum ſenſibile dubitandi de inexiſtentia Animę rationalis,baptizare oportet ſub conditione. Si autem non appareant huiuſmodi ſigna,vel ſi tunicarum fractura,ita contritum,& diſſipatum fœtum oſtendat;non eſſe etiam ſub conditione baptizandum exiſtimo,deficiente nimirum ratione prudenter dubitandi.

Jtaque ad difficultatem propoſitam,vt reſpondeam , omiſſis eorum placitis, qui voluerunt ab animatione geſtationis menſes eſſe inchoandos , non ab hac , ſed à medica conceptione hoc tempus numerandum eſſe exiſtimo.Primo authoritate ſacrarum literarum;Nam Lucæ *cap.pr.* Angelus Gabriel Deiparam alloquens dicebat,quod *Cognata Elizabeth conceperat filium in ſenectute ſua* ; Cuius facti circumſtantiam , & veritatem ut magis declararet , ſubiunxit , *Et hic menſis eſt ſextus illi , &c.* quaſi diceret à conceptione , iam ſex menſes numerantur , & ideo ex utero tumeſcente, & ex motu pueri ſemeſtris cognoſci poteſt,quod concepit : & pariter probatur , quod matris officium inchoandum ſit à puncto conceptionis ex hiſtoria re-
11 lata *lib.2. regum cap.11. 5.* Cum enim nocte præcedente Dauid cum Berſabea adulterium commiſiſſet , ipſa in mane , ut Abulenſis ait, *reuerſa eſt in domum ſuam concepto fœtu mittenſque nunciauit Dauid,& ait concepi.* Ex hebr.vertitur *Genitrix ego,* ut *diſp.pr.ſect.7.n.7.*notaui.

Secundo,quia Hippocrates *lib.1.de morb.popul.ſect.3.*id aperte docuit, dum dixit : *A menſtruis numerandi ſunt nouem menſes,aut à conceptione, & in ducentos, & ſeptuaginta dies Græci*
12 *menſes fiunt , aut contraria , &c.* Hoc eſt à conceptione,ſi hæc nota ſit ; vel ſi hæc incognita,à menſtruis ; & quia Gręci,menſes componunt ex triginta diebus,erunt à conceptione communi numerandi , tam pro maſculis , quàm pro fœminis dies 270.vel pro validiſſimis fœtibus,aliquibus additis diebus , aut detractis,pro minus validis. *Et lib.de ſeptim.part.part.2.* notat, quod fœminę ſępè errant in menſium numeratione , quia neſciunt quando conceperint.

Tertio:quia tempus animationis eſt incertum,apud Authores,ut *diſput.pr.per tot.* probavi. Ergo non poteſt ab ea numerari

rari menſium geſtatio. Tum quia, dum menſium quęrimus initium, quęrimus à quo tempore mulier facta ſit mater, non à quo tempore fœtus ſit animatus; ſed fit mater in ipſa conceptione; & tunc incipit uterum geſtare, ab illa ergo, non ab animatione numerus menſium eſt inchoandus.

Et ſi quis diceret, quod tempus conceptionis, modo ſupra dicto explicatę, non poſſit præciſe cognoſci; Reſpondetur ita eſſe; ſed tamen ex pluribus indiciis Medici conjiciunt. Primum eſt, ſi unicus fuit congreſſus mulieris cum viro; qualis fuit ille Berſabeę cum David; & *Geneſis cap.* 25 21. Rebeccę cum Iſaac: hęc enim ex expreſſo teſtimonio *S. Pauli ad Romanos* 9.10. *ex unico concubitu* geminos filios Eſau, & Iacob habuit. Secundum; inquit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic.* 2. *Cum mulier concepit ſemen, & extra locellos non exilit, ſed intus remanet &c. & libr. de carnib. partic.* 11. *peritis etiam harum rerum fœminis liquido clarum fit, cum conceperint. Nam confeſtim horrent, calefiunt, dentes infruendunt &c. & libr. de ſemin. genital. natur.* ſiue *de genit. partic.* 10. *ſi fœmina partus perita ſit, ſecum cogitabit, cum ſemen non exiuit, ſcietque, ſe eo die concepiſſe, &c.* Erit ergo ex hujuſmodi ſignis nota conceptio ac proinde terminus, à quo menſes geſtationis ſunt numerandi.

SECTIO VI.

Humanum fœtum primis diebus vivere, & contrarias ſententias, vel eſſe contra Medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.

SVMMARIVM.

1 *Animatum humanum fœtum eſſe primis diebus, infertur ex conceptione Deiparæ.*

2 *Non omnis propoſitio prohibita eſt improbabilis.*

3 Omnes

3 *Omnes ſententiæ Philoſophorum de animatione fœtus exiſtimatæ probabiles, videntur jam prohibitæ; præter ſententiam Mirindoli, Fieni, Pemplij, & aliorum.*

4 *Si dictæ aliorum ſententiæ verificentur per anticipationem ſequitur, perfectiſsimum fœtum poſſe eſſe undecimeſtrem, duodecimeſtrem, tredecimeſtrem, & quatuordecimeſtrem.*

5 *Solæ Mirindoli, & Fieni Pemply & Sennerti ſententiæ, ſecundum hanc anticipationem, ſubſiſtunt.*

6 *Si autem per poſticipationem accipiantur, ſolæ Pemplij, & Sennerti ſententiæ ſuſtinentur; aliæ vero ſunt prohibitæ.*

7 *Nec ſatis eſt, ad vitandam hujuſmodi prohibitionem dicere, quod die 8. Decembris repreſentetur inſtans Conceptionis, quod re vera fuit in aliqua dierum ſuccedentium.*

CUm ergo ex iis, quæ iam vidimus conſtet, conceptionem, animationem, & geſtationem menſium SS. Uirginis Matris Dei, in utero S. Annæ, fuiſſe uſitato naturæ modo factam: nimirum ex Parentum congreſſu, & cum ea menſium geſtatione, quæ perfectiſſimis fœtibus, à natura præſcribitur: neque ex ſacris literis, aut SS. Patrum dictis, aut medicinæ, vel Philoſophiæ regulis, vel DD. authoritatibus oſtendi poſſit, in prædictis fuiſſe aliquod ſupernaturale, & miraculoſum; ſed ſolùm in præcedente remotione impedimentorum: & omnia obſervata fuiſſe, quæ in aliis perfectis fœtibus communiter inveniuntur, neque appareat voluiſſe Deum in huiuſmodi conceptione medica, ex eo quod eſſet conceptio futuræ ſuæ Matris, neque in animatione, quoad tempus, quia ageretur de creanda, & unienda corpori SS. illius Anima, neque in geſtatione menſium, aliquid ſingulare fuiſſe, vel privilegiatum, niſi imaginari, aut divinare velimus, evidenter infertur, eandem etiam in aliis conceptionibus, animationibus, & menſium geſtationibus inveniri: niſi per accidens id eſt ratione, vel imperfecti temperamenti feminum, vel aliquo languentis uteri morbo, aliud contingat. Ergo in omnibus hominum conceptionibus, à quibus computantur menſes, & tempus, quo fœtus geſtantur in utero, probabile eſt dari animationem, vel ſimultaneam, cum tali conceptione

medicè

medice accepta, vel ſaltem quæ poſt paucas horas, intra eandem diem, illi conceptioni ſuccedat; nimirum perfecta iam organizatione accidentali, ut dixi *diſputatione ſecunda ſectio 3. num. 5.*

Et quidem non eſt nova iſta Concluſio, ſed pro ea adduci poſſunt omnes, qui *diſp. pr. ſect. 3. n. 9. & ſect. 7. n. 6.* affirmant, Animam rationalem informe illud corpuſculum informantem, fabricare ſibi in eo membra, & organa. Et ex SS. Patribus *S. Cyrill. Alex. lib. pr. in Io. cap. 9. circa med. Nyſſen. de homin. opif. c. 29. S. Cæſar. d. diſp. pr. ſect. 9. num. 3. & 4. & Beda tom. 1. lib. de mun. conſt. §. de certa animæ &c.* citati, qui uno ore aſſerunt, neminem ſanæ mentis dicere, Animam eſſe priorem, vel poſteriorem corpore. Et ex medicis Hippocrates & alij qui illum ſequuntur iuxta noſtram intelligentiam ſupra in fine ſect. 4. late traditam.

Et probatur, quia quod competit alicui tali ut tali, competit omni tali: ſed competit conceptioni Deiparæ, quatenus naturali modo facta fuit, ut eſſet intra eandem diem animatus fœtus, & geſtatus in utero ſpatio novem menſium cum aliquibus diebus; Ergo in omni alia conceptione perfecta, quæ ſit naturalis, erit intra eandem diem fœtus animatus; & ſpatio novem menſium geſtabitur; niſi extrinſecum accidens, acceleret partum, aut retardet. 1

Neque quicquam facit, ſi quis mihi obiiciat, ſententias Ferdin. Menæ, Martiani &c. qui tantùm ſeptima die, animam concedunt humano fœtui; vel aliorum, qui decima; vel decimaquinta die; vel vigeſimaquinta: trigeſima: trigeſimaquinta; quadrageſima: quadrageſimaquinta: quinquageſima: vel octogeſima: aſſerunt eſſe animatum, quas *diſp. 1. à ſect. 2. uſq. ad* 10. recenſui tanquam probabiles.

Nam reſpondetur, quod aliud eſt aliquem librum, verbi gratia, eſſe interdictum, vel aliquam propoſitionem eſſe prohibitam: & aliud eſt, eandem eſſe probabilem: probabilitas enim pendet à ratione, & auctoritate, quibus innititur: 2 at vero prohiberi librum, vel propoſitionem, nihil aliud eſt, quàm ex legitimo Superioris præcepto, huiuſmodi librum non

3 *Omnes ſententiæ Philoſophorum de animatione fœtus exiſtimatæ probabiles, videntur jam prohibitæ; præter ſententiam Mirindoli, Fieni, Pemplÿ, & aliorum.*

4 *Si dictæ aliorum ſententiæ verificentur per anticipationem ſequitur, perfectiſsimum fœtum poſſe eſſe undecimeſtrem, duodecimeſtrem, tredecimeſtrem, & quatuordecimeſtrem.*

5 *Solæ Mirindoli, & Fieni Pemplÿ & Sennerti ſententiæ, ſecundum hanc anticipationem, ſubſiſtunt.*

6 *Si autem per poſticipationem accipiantur, ſolæ Pemplÿ, & Sennerti ſententiæ ſuſtinentur; aliæ vero ſunt prohibitæ.*

7 *Nec ſatis eſt, ad vitandam hujuſmodi prohibitionem dicere, quod die 8. Decembris repreſentetur inſtans Conceptionis, quod re vera fuit in aliqua dierum ſuccedentium.*

CUm ergo ex iis, quæ iam vidimus conſtet, conceptionem, animationem, & geſtationem menſium SS. Uirginis Matris Dei, in utero S. Annæ, fuiſſe uſitato naturæ modo factam: nimirum ex Parentum congreſſu, & cum ea menſium geſtatione, quæ perfectiſſimis fœtibus, à natura præſcribitur: neque ex ſacris literis, aut SS. Patrum dictis, aut medicinæ, vel Philoſophiæ regulis, vel DD. authoritatibus oſtendi poſſit, in prædictis fuiſſe aliquod ſupernaturale, & miraculoſum; ſed ſolùm in præcedente remotione impedimentorum: & omnia obſervata fuiſſe, quæ in aliis perfectis fœtibus communiter inveniuntur, neque appareat voluiſſe Deum in huiuſmodi conceptione medica, ex eo quod eſſet conceptio futuræ ſuæ Matris, neque in animatione, quoad tempus, quia ageretur de creanda, & unienda corpori SS. illius Anima, neque in geſtatione menſium, aliquid ſingulare fuiſſe, vel privilegiatum, niſi imaginari, aut divinare velimus, evidenter infertur, eandem etiam in aliis conceptionibus, animationibus, & menſium geſtationibus inveniri: niſi per accidens id eſt ratione, vel imperfecti temperamenti feminum, vel aliquo languentis uteri morbo, aliud contingat. Ergo in omnibus hominum conceptionibus, à quibus computantur menſes, & tempus, quo fœtus geſtantur in utero, probabile eſt dari animationem, vel ſimultaneam, cum tali conceptione

medicè

medice accepta, vel ſaltem quæ poſt paucas horas, intra eandem diem, illi conceptioni ſuccedat; nimirum perfecta iam organizatione accidentali, ut dixi *diſputatione ſecunda ſectio 3. num. 5.*

Et quidem non eſt nova iſta Concluſio, ſed pro ea adduci poſſunt omnes, qui *diſp. pr. ſect. 3. n. 9. & ſect. 7. n. 6.* affirmant, Animam rationalem informe illud corpuſculum informantem, fabricare ſibi in eo membra, & organa. Et ex SS. Patribus *S. Cyrill. Alex. lib. pr. in Io. cap. 9. circa med. Nyſſen. de homin. opif. c. 29. S. Cæſar. d. diſp. pr. ſect. 9. num. 3. & 4. & Beda tom. 1. lib. de mun. conſt. §. de certa anima &c.* citati, qui uno ore aſſerunt, neminem ſanæ mentis dicere, Animam eſſe priorem, vel poſteriorem corpore. Et ex medicis Hippocrates & alij qui illum ſequuntur iuxta noſtram intelligentiam ſupra in fine ſect. 4. late traditam.

Et probatur, quia quod competit alicui tali ut tali, competit omni tali: ſed competit conceptioni Deiparæ, quatenus naturali modo facta fuit, ut eſſet intra eandem diem animatus fœtus, & geſtatus in utero ſpatio novem menſium cum aliquibus diebus; Ergo in omni alia conceptione perfecta, quæ ſit naturalis, erit intra eandem diem fœtus animatus; & ſpatio novem menſium geſtabitur; niſi extrinſecum accidens, acceleret partum, aut retardet. 1

Neque quicquam facit, ſi quis mihi obiiciat, ſententias Ferdin. Menæ, Martiani &c. qui tantùm ſeptima die, animam concedunt humano fœtui; vel aliorum, qui decima; vel decimaquinta die; vel vigeſimaquinta: trigeſima: trigeſimaquinta; quadrageſima: quadrageſimaquinta: quinquageſima: vel octogeſima: aſſerunt eſſe animatum, quas *diſp. 1. à ſect. 2. vſq. ad* 10. recenſui tanquam probabiles.

Nam reſpondetur, quod aliud eſt aliquem librum, verbi gratia, eſſe interdictum, vel aliquam propoſitionem eſſe prohibitam: & aliud eſt, eandem eſſe probabilem: probabilitas enim pendet à ratione, & auctoritate, quibus innititur: 2
at vero prohiberi librum, vel propoſitionem, nihil aliud eſt, quàm ex legitimo Superioris præcepto, huiuſmodi librum non

poſſe legi, & propoſitionem non poſſe doceri: hæc autem duo, ut patet, diſtinguntur: & fieri poteſt, quod liber qui continet doctrinam ſanam, & quod propoſitio, quæ aliàs eſt probabilis, propter commune bonum, & prudentem gubernationem, non expediat legi, & talem propoſitionem doceri: quæ omnia exemplis probantur.

Sacra Biblia vulgari ſermone tranſlata, paſſim ab omnibus legi, non expedit; & ideo in regula 5. Indicis à Clemente VIII. publicati, prohibentur: & tamen certum eſt, veram imo ſanctam, & utilem doctrinam, nedum probabilem, continere.

Pariter hæc propoſitio; Prædictio Aſtrologica de vita, & morte hominum eſt ſaltem probabiliter vera, cum rationi, & autoritati ſit innixa, eamque docent *S. Thom.* 3. *contra Gentes c.*84.*&* 85. *TT. Conimbricenſes de Cælo l.*2 *c.*3.*q.*9.*a.*2.*concluſione* 2. *Thomas Hurtad. de Cælo d.*2.*ſect.*2.*n.*79.*Lupus in Luc. nou. S. Inquiſit. p.*3.*l.*18.*diſt.*2.*a.*3.*diff. vnica, & Carena de S. Inquiſit. p.*2.*tit.*10. §.11. *num.*71. *&* 72. ubi quod iſta propoſitio eſt ferè certa. At vero quod hic homo, nempe Sum. Pontifex, vel alquis eius conſanguineus, uſque ad tertium gradum, tali tempore ad mortem ægrotabit, per Aſtrologiam prædicere, eſt prohibitum, ut patet ex *Conſtit. Vrbani VIII. Inſcrutabilis. edita Kal. April.* 1631. Tandem hæc propoſitio *B. Virgo concepta eſt in peccato originali*, eſt prohibita à Paulo V. in publicis, & à Gregor. XV. etiam in privatis actibus, non tamen damnata, aut falſitatis notata, vel improbabilitatis, ſed in ſuo primævo ſtatu, ante Pontificias Conſtitutiones, relicta.

Conſtat igitur ſupradictas ſententias, ſeu propoſitiones, de tempore quo fœtus humanus incipit eſſe animatus, in ſua probabilitate poſſe remanere intactas; ſed ab emanata SS. D. N. Alexandri VII. potuiſſe prohiberi, ſicuti prohibita iam erat ſententia illa affirmativa de Conceptione maculata Deiparæ Nam verbi gratia, ſicut ad tollenda ſcandala, & contentiones
3 in populo Chriſtiano expedire iudicavit Paulus V. ut huiuſmodi propoſitio publice non affirmaretur; pari ratione in Conſtitutione Alexandrina SS. Pontifex, ne feſto Immaculatæ Conceptionis aliquid detraheretur, & Chriſti fideles *à pacifica quaſi*

poſſeſſione

poſſeſſione, illud cultu nunquam immutato celebrandi deturbarentur, potuit huiuſmodi ſententias tali feſto contrarias prohibere, & illas nihilominus in ſua probabilitate relinquere. Quod autem illæ ſententiæ huiuſmodi feſto ſint contrariæ, ſic oſtendo.

Et primo ne confusè, & cum obſcuritate procedat probatio, reduco hic in ordinem varias illas ſententias; quarum prima Canoniſtis quibuſdam, & Criminaliſtis tribuitur; qui aſſerunt, fœtum mulieris non eſſe animatum, niſi poſt diē octogeſimam: ſecunda ſententia, niſi die quinquageſima: tertia ſententia, die quadrageſima: quinta, die trigeſimaquinta: ſexta, die trigeſima: Septima, die vigeſimaquinta: octava, die decimaquinta: nona, die decima: decima, die ſeptima: undecima, die ſexta: duodecima, quæ eſt Fieni, die tertia: decimatertia, Pemplij, & decimaquarta, Sennerti, prima die.

His ita diſpoſitis, & etiam præſuppoſita ſententia Hippocratis, quod tempus quam longiſſimum, quo partus ſolet ſuam egreſſionem differre, ſit decem menſium lunarium, ſeu dierum 280. ſi partus non ſit vitioſus: iam ſic interrogo, & inquiro ab Authoribus illarum ſententiarum. Uel ergo reſpectu Partus Mariani, in quo habemus duo certa: nimirum, diem animationis octavam Decembris, & diem Nativitatis octavam Septembris, exiſtimant ſuas ſententias eſſe veras anticipando, vel poſtponendo: ideſt vel ante diem octavam Decembris numerando dies 80. 50. 45. &c. & ſic deinceps; ita ut prima iſtarum dierum ſit dies matrimonialis congreſſus inter Genitores, & dies 8. Decembris ſit dies animationis; vel poſt diem octavam prædictam, numerando eaſdem; ita ut iſti primi dies, ſint dies animationis; ut re vera intendunt, & aſſerunt iſti Authores.

Si dicatur primum; nimirum anticipando, jam ſequitur juxta primam ſententiam Deiparam fuiſſe tredecimeſtrem; imò & quatuordecimeſtrem; nam à congreſſu ad partum fuiſſent dies 354. additis nimirum diebus 79. ſupra dies 275. 4
qui ſunt ab octava Decembris incluſivè, ad octavam ſeptembris; juxta ſecundam ſententiam, quatuordecimeſtrem; Juxta tertiam, duodecimeſtrem; juxta quartam, & quintam pariter duodecimeſtrem; juxta ſextam, quæ aſſerit non

nisi trigesima die fœtum esse animatum, undecimestrem: & sic de aliis usque ad undecimam sententiam, quæ addit quinque dies diebus 275. atque ideo concedit, D. Annam gestasse vterum diebus 280. nimirum usque ad longissimum tempus, quo in utero perfecte disposito, partus humanus potest permanere. Duodecima vero sententia, quæ solùm duos dies addit diebus 275. quibus sequitur, Deiparæ fœtum stetisse in utero materno, cum non excedat in summa dierum 277. decem menses lunares incompletos, & à Medicis præscriptos, videtur tolerabilis; cum ut vidimus *sectione tertia numero tertio & nono*, satis tempestivum, & legitimum tempus egrediendi ab utero est à diebus 270. usque ad dies 280.

5 Ex dictis igitur patet, omnes prædictas sententias, una, & altera excepta, Fieni nimirum, & Mirindoli, qui sexta die fœtum dicunt esse animatum, esse contra omnes Medicorum regulas, & solam sententiam undecimam, duodecimam, decimam tertiam, & decimam quartam anticipando posse subsistere.

Si autem Authores respondeant, per postpositionem verificari debere eorum sententias; itaut, octava dies decembris sit annua dies matrimonialis congressus, seu Medicæ conceptionis, erit juxta primam sententiam vigesimaquinta Februarij, dies animationis, vel juxta secundã sententiam dies vigesimasexta Januarij: Et sic de aliis omnibus prædictis sententiis: Nam juxta duodecimam, esset dies decima; & juxta undecimam, dies decimatertia, & sic semper maior fieret recessus à die octava Decembris, usque ad diem vigesimamquintam, prædictam Februarii. Atque ideo solæ sententiæ Pemplii, & Sennerti admittendæ erunt.

At vero hanc sententiarum explicationem, & applicationem, quis non videat esse sub gravissimis pœnis, & censuris ab
6 Alexandrina Constitutione comminatis, interdictam? Nam per illam, frustratur festum Immaculatæ Conceptionis, quatenus die 8. non celebraretur ab Ecclesia Anniversaria dies illius diei, intra quam fuit instans, quo Beatissima Deiparæ Anima creata, corpori infusa, & ab Originali præservata fuit; sed

solum

solùm recoleretur memoria illius diei, in qua inanimatus fœtus coagulatus, & præparatus ad animam, aliqua ex diebus succedentibus, recipiendam?

Neque censuras effugeret, si quis diceret, diem octauam esse per repræsentationem, annualem illam diem in qua anima B. Uirginis fuit creata, & præseruata ab originali macula, eo modo, quo illi qui celebrant festum Immaculatæ Conceptionis cum integro officio octavæ illum primum diem sibi repræsentant: quamvis enim, isti recolerent diem octauam Decembris tanquam annuam illius, in qua vere B. Virginis Conceptio facta fuit sine peccato, tenentur tamen fateri, quod aliis singulis diebus, infra octavam succedentibus, in quibus sæpius repetunt responsoria, versus, & antiphonas, quibus dicunt *Conceptio est hodie, &c.* non intendunt, nisi illam diem esse repræsentativè talem quatenus eam sibi in officio præsentem faciunt. At qui de ipsa octava die decembris ita sentirent quod isti sentiunt de aliis diebus infra octavam, jam indirecte festum Jmmaculatæ Conceptionis *frustrarent, & in dispositionem revocarent, & in dubium*, an tali die, seu potius alia & sequentibus esset celebrandum hoc festum: quod pariter sub iisdem pœnis & censuris prohibetur; quia interdicuntur in dicta Constitutione omnia scripta, tractatus libri, & interpretationes, quibus directe, vel indirecte, in disputationem, vel in dubium revocatur huiusmodi festum, ut patet *ex pr. sect. n.* 10. 7

Verùm quia non est in Ecclesia Dei inusitatum, ut notavit etiam *Suarez in 3. p. to. 2. disp. 26. sect. pr. vers. secunda ergo, &c.* Quod aliqua festa celebrentur, quadam die, quasi in ea gestum fuerit quod Ecclesia recolit; cum secundum veram anni computationem, sæpe non sit illa dies, in qua talia contigerunt; Sicuti quando Christi mortem, & Resurrectionem colit dicit, ea die Christum esse mortuum, & post resurrexisse; cum revera ita non fuerit; necessarium est, ut in hujus argumenti explicatione paululum immoremur: ita enim sensum, & intentionem Ecclesiæ penetrabimus, quando dicit *hodie concepta est, &c.* & alia similia repetit: quæ ex officio illius diei *sect. 1. n. 4.* adnotabamus.

SECTIO VII.

Proponitur argumentum cujusdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die octavo Decembris desumptum.

SVMMARIVM.

1 *Citantur Aristoteles, D. Augustinus, & alij pro sententia quod fœtus mulieris non sit ante diem octogesimam animatus.*

2 *Animam Deiparæ primis diebus miraculosè fuisse creatam aliqui asserunt.*

3 *Die octava Decembris, quid sit moraliter celebrari instans creationis Animæ Virginalis.*

4 *Ecclesia non celebrat illa die octava mixtionem seminum.*

5 *Solet Ecclesia anticipate & posticipate celebrare aliqua festa.*

1 DOctor Hyacinthus Arpalegus libellum composuit contra diffinibilitatem Jmmaculatæ Conceptionis, in quo tertium argumentum ita proponit. Die octava Decembris solum fuit commixtio seminum; non vero, fuit Conceptio Beatæ Mariæ, quæ consistit in infusione Animæ, & in productione subsistentis personæ hæc autem fit post 80. dies in generatione fœminarum; ut testatur *Aristoteles lib. 7. de hist. anim. cap. 3. & D. August. lib. 83. quæst. q. 56. Cyrill. lib. 15. de adoratione versus finem. Hildefonsus serm. de purif.* quare si, quo die est concepta, celebrandum est eius festum, non octaua Decembris, sed in ultima Februarij, vel initio Martij debet fieri; ergo Ecclesia, vel solemnizat die octava Decembris commixtionem seminum, quod non potest dici; vel solum gratias agit Deo, quia iam accipiebat Adventus Mariæ; vel certe, quod facilius est morali, modo hoc agit, celebrando nimi-

rum

rum illo die, totum tempus, secundum quod, etiam includitur
tempus animationis B. Mariæ.

Hoc argumentum conatur soluere Sa. me. Jllustriss. Cres- 2
pius in suo *Propugnaculo Theologico disp. 3. art. 3. n. 38.* Sed quia
admittit tanquam veram, & subsistentem sententiam, falso ad-
scriptam Aristoteli, Sanctis Augustino, Cyrillo, & Hildephon-
so; quod fœtus fœminarum non animetur nisi post 80. dies, re-
currit ad miraculum, & cum Granado, Poza, & Calderon piè
meditatur, fuisse ante naturale tempus creatam, die octaua De-
cembris, Animam B. Virginis.

Sed forte considerans hanc responsionem, non satis esse fun-
datam à *num.* 40. dicit, quod dato, quod transierint in gene-
ratione Virginis dies illi 80; & postea Anima eius sit creata, 3
adhuc non sequitur transferendam esse, eius Conceptionis fe-
stiuitatem; Nam cum hoc tempus animationis non sit ita cer-
tum, vt est certus dies conceptionis fœtus, retro numerando, à
die Natiuitatis nouem menses, Ecclesia celebrat die octaua De-
cembris, in qua coagmentatus est fœtus per anticipationem, 4
instans infusionis Animæ, cum præseruatione ab originali;
quod fuit, aliquo ex diebus in spatio nouem mensium incluso:
quare negat, Ecclesiam celebrare commixtionem seminum;
sed per anticipationem, instans infusionis Animæ. Hanc au-
tem anticipationem, vel etiam postpositionem, non esse inu-
sitatam in Ecclesia Dei probat quia celebrat Officium Resur- 5
rectionis, aliquando anticipans: Celebrat Visitationem B. Vir-
ginis, die 2. Julij postponendo, cum esset celebranda die vi-
gesimaseptima, vel vigesima octava Martij: Nam statim ac fuit
ab Angelo B. Virgo Annunciata *exurgens abiit in Montana, &c.*
& cum à Nazaret ad Montana Judeæ esset iter trium dierum,
visitavit Elizabet vigesima octava die circiter.

Hæc Jllustissim. Crespius, ante emanatam Alexandrinam
Constitutionem respondebat; sed ego, qui sum in alia senten-
tia, & credo non miraculosè, sed naturali modo, creatam, &
infusam fuisse Beatissimam Deiparæ Animam; non solum non
possũ, in illa pia meditatione de miraculosa Animæ creatione,
sed neque in aliis, quæ affert pro solutione argumenti ab Arpa-
lego

l ego propositi, acquiescere; & ideo propriam solutionem adducere teneor.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur supradictum argumentum & confirmatur, quod fœtus humanus vivat primis diebus.

SVMMARIVM.

1 *Aristoteles lib. 7. de hist. anim. cap. 3. non dicit fœminam post 80. marem post 40. dies vivere.*
2 *Neque SS. Augustinus, Cyrillus, & Hildephonsus.*
3 *Iam non licet dicere quod Ecclesia celebret festum Conceptionis, præter illam intentionem, quæ in constitutione Alexandrina explicatur.*
4 *Non est admittendum, quod Ecclesia anticipate celebret instans Conceptionis die 8. Decembris.*
5 *Ecclesia celebrat aliquando festivitates, tanquam nudum factum.*
6 *Festiuitatem Resurrectionis quid sit celebrari, tanquam Sacramentum.*
7 *In isto casu circunstantia temporis hodierni intelligitur morali modo.*
8 *In festivitate quæ celebratur tanquam nudum factum, intelligitur verè, & propriè illud tempus.*
9 *Festum S. Dominici anticipando, Visitationis postponendo celebratur, & quare.*
10 *In celebratione Festorum Immobilium Ecclesia exprimit tempus hodiernum significatione propria, non morali.*
11 *In festo Epiphaniæ triplex miraculum illa die gestum celebratur, ex communi SS. Patrum.*
12 *In festo Assumptionis decimaquinta Augusti, corporis, & animæ B. Virginis Assumptio celebratur.*
13 *Ecclesiæ studium in exprimenda qualitate hodiernæ Festivitatis quàm sit accuratum.*

14 In

14 *In feſtivitatibus fixis, vt eſt feſtivitas Conceptionis, non ſolet Eccleſia exprimere tempus hodiernum, niſi vera, & propria ſignificatione.*

15 *Ideo merito Sum. Pontifex Alexander VII. declaravit in hoc ſenſu celebrari feſtum Immaculatæ Conceptionis.*

MIrum eſt quod graviſſimi Authores decepti fuerint in
allegatione textus *Ariſtotelis citati lib.7.de hiſt.anim.c.3.* 1
quod ego illa ſolum de cauſa factum puto, quia textum illum
non recognoverint: Nam revera ſi ſola Ariſtolis verba legantur, eam nunquam fuiſſe ſententiam ipſius, evidentiſſime apparebit: Jbi enim non loquitur de animatione, quæ ſit vita in actu primo ſed de motu, & operatione, quæ eſt vita in actu ſecundo; quod etiam *diſp.2.ſect.4.n.27.* adnotavi. Uerba Ariſtotelis ſunt hæc. *Mares fœtus, magna ex parte, circa quadrageſimum diem dextro potius latere mouentur; fœminæ ſiniſtro circa nonageſimum, &c.* Et quidem de motu perfecto, & manifeſto, eſſe intelligendum Ariſtotelem, notavit *Martialis in adnotat. ad libr.prim.Hippocr.de morbis mulier.partic.* 10. ſed neque D. Auguſtinus eo loco, tempus illud animationis obſervat: ſolum 2
enim numerum 276. dierum, quibus perfectus Jncarnati Uerbi fœtus manſit in Vtero Matris, ut ſupra *ſect. 2. num* 3. dixi, obſervat.

S.Cyrillus loco citato ſic loquitur. *Si mas ſit fœtus in utero conceptus, vix poſt quadraginta tranſactos dies formam accipere: ſin fœmina tardius eam ad hoc pervenire, &c.* Jtaque non de animatione, ſed de formatione loquitur. Et idem ſentit S. Hidelphonſus. Jtaque argumentum Arpalegi caret fundamento ſolido: Jmo tam *diſp.pr.per tot.quàm ſupra in Digreſſione ad text. Hippocr.* contrarium omnino eſſe verum probavi, & repetam *diſp.4.ſect.5.n.4.* etiam ad mentem Hippocratis.

Secundo reſpondeo jam poſt emanatam Conſtitutionem SS. D. N. Alexandri PP. VII. non licere aſſerere, quod feſtum Conceptionis celebretur ab Eccleſia, ea intentione, ut dicit Arpalegus gratias agendi Deo, pro eo quod die 8. Decembris ſterneretur via, per quam hæc Evangelici diei op-

tatiſſima appropinquaret Aurora: ſed colendi illud inſtans, in
3 qua eius Anima fuit creata infuſa,& ſanctificata: Et hanc fuiſſe antiquam conſuetudinem omnium Fidelium, qui in hoc ſenſu eius Conceptionis feſtivitatem ſolemni ritu celebrant, diſertis verbis declaravit SS.Pontifex,ut ſupra *ſectione ſecunda numer.6.* adnotavi.

Tertio fateor,me non invenire diſcrimen inter argumentum Arpalegi,quo ad eius ultimam partem, in qua dicit, Eccleſiam die 8.Decembris non celebrare ſeminum commixtionem, ſed inſtans creationis Animæ,modo morali, & quatenus per anticipationem in illa die, colit totum tempus quatenus in eo, tale
4 inſtans continetur; & inter ſolutionem Epiſcopi Creſpij, dum pariter hic dicit, Eccleſiam celebrare per anticipationem 8. die Decembris hoc idem inſtans,quod fuit in aliquo ex diebus, qui ſunt,retro numerando,ab 8.Septēbris,ad 8.Decembris, quod ſi
5 nulla differentia eſt niſi in verbis, ut mihi videtur profecto ſe- quitur Arpalego conceſſiſſe, quæ volebat, & quæ poſt emanatam Cōſtitutionem,quam ipſe deinde tanto ſtudio ab Apoſtolica Sede impetravit,nullatenus conceſſiſſet.Hoc enim eſt indirectè ſentire contra feſtum,& cultum Immaculatæ Conceptionis,illumque numquam immutatum fruſtrare,quæ omnia prohibentur in dicta Conſtitutione,ut cōſtat ex adnot.*d.ſect.2.n.7.9.*

At vero ut Argumentum Arpalegi etiam quo ad ultimam partem penitus convellatur,advertenda eſt etiam hic,& inſerenda veriſſima S.Auguſtini doctrina, qua ipſe *in Epiſtola* 119. *ad Ianuar.* reſpondet eidem percontanti, cur in Eccleſia *anniverſarius dies celebrandæ Dominicæ paſsionis,non ad eundem redeat anni diem ſicut dies qua traditur natus?* Quod eſt quærere cur in Eccleſia Paſcha Reſurrectionis ſit feſtum mobile, & feſtum Natalis Domini fixum ſit,& immobile.

Reſpondet D.Auguſtinus, *oportet,ut noveris, diem natalis Domini, non in Sacramento celebrari; ſed tantùm in memoriam revocari, quod natus ſit; ac per hoc nihil opus erit, niſi revolutum Anni diem, quo ipſa res acta eſt, feſta devotione ſignificari. Sacramentum eſt autem in alia celebratione, cum rei geſtæ, ita rememoratio fit, ut aliquid etiam ſignificari intelligatur, &c.*

Quod

Quod perinde est, ac dicere, quod Nativitas Domini celebratur ab Ecclesia tanquam purum factum, at vero mors, & re- 6
surrectio Domini etiam tanquam mysterium, & Sacramentum; sive ad significandum aliquid, quod ad salutem, & profectum pertinet animarum.

Explicat deinde S. Doctor, quid intendat Ecclesia significare per hanc Pascalem festivitatem, quod scilicet, sicut olim Populus in memoriam, & gratitudinem accepti beneficii, dum ab Angelo exterminatore transeunte, & percutiente primogenitos Ægyptiorum, Primogeniti Judæorum liberati sunt; vel sicut propter transitum Populi ex Ægypto in terram promissionis, Luna decima quarta mensis primi, seu novarum frugum celebrabat Pascha: Ita, & nos propter transitum Christi ex hoc mundo ad Patrem, & à morte ad vitam, & propter transitum nostrum à morte spirituali, ad vitam gratiæ, & ad spem futuræ gloriæ, celebrare debemus Passionem, & Resurrectionem Christi in mense novarum frugum, id est circa Æquinoctium vernum, ut nostram renovationem profiteamur die Dominica, qua Christus resurrexit; & ut cum Concilio Niceno recedamus à ritu Judæorum, illa Dominica, quæ im- 7
mediate sequitur post decimamquartam Lunam Æquinoctij verni quæ omnia late, & plene prosequitur *Suarez de Religion. tom. pr. tract. 2. lib. 2. cap. 6. per tot.* & præsertim *à n. 22.* & D. Augustinus concludens ait. *Transitus ergo de hac vita mortali in aliam vitam immortalem in passione, & resurrectione Domini commendatur, &c.*

Cum itaque constet Ecclesiæ intentio in hac Paschali festivitate mobili, à qua alia festa mobilia per observata temporum interualla dependent; dum in his festivitatibus V. G. in Paschali Officio utitur illis verbis *hac dies quam fecit Dominus, &c.* & in oratione eiusdem diei illis aliis. *Hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis aditum devicta morte reserasti, &c.* evidens est, quod non potest nisi repræsentativè, & morali modo 8
illa verba intelligere. Quare ex celebratione huius festi, quod recolit tanquam Sacramentum, & mysterium non potest inferri quod in aliis festivitatibus, quas solum tanquam aliquod

gestum, & nudum factum in memoriam revocat, & non pro-
ponit tanquam Sacramentum, usitatum sit in Ecclesia voces illas
hodie, &c. hodiernæ festivitatis, &c. & similes, moraliter, & per an-
ticipationem, vel postpositionem usurpare, & illas festivitates
extra proprias, certas, & determinatas dies, sine magna, & pro-
portionata causa celebrare.

Et ideo non die 6. sed 4. Augusti celebrat anticipate festum
9 S. Dominici, quia ita Paulus IV. in sua Constitutione, quæ est
decima quinta in Bullario, disponit; ex eo quod die 6. qua
Sanctus obiit, impedita sit Ecclesia in celebranda Domini Trans-
figuratione; & die quinta, quæ fuit dies eiusdem Canonizationis
in celebranda festivitate S. Mariæ ad Nives.

Similiter diem Uisitationis non celebrat paulo post Angeli
Salutationem, die vigesima octava Martii quia ex Evangelio non
est certa dies, qua Uisitatio illa inceperit, sed solum certum est
tempus, quando completa fuit, dicente Evangelio, quod *mansit*
B. Uirgo cum Elizabet in eius domo, *quasi tribus mensibus*, hoc
est, quod discesserit ab illa, paulo post, vel paulo ante Natiuita-
tem Præcursoris; & hac de causa; ut notavit *Azor. tom. 2. lib. 1.
cap. 23. quæst. 2.* celebrat Ecclesia ex ordine Vrbani VI. hanc
actionem, secunda die Julii, postponendo.

Jgitur, quando Ecclesia in diebus fixis Jmmobilibus celebrat
festivitates, & nulla causa suadet anteponere, vel postponere,
sed in illis diebus, quibus vel memorabilis aliqua Domini, &
10 Sanctorum actio, vel gloriosus Sanctorum transitus annuatim
recurrit, claris verbis, & indubitata significatione declarare
consuevit. Id quod inductione per aliquot insignes Festivitates
probatur facile.

Jdeo in Hymno Nativit. Domini, dicit, *testatur hoc præsens dies
currens per Anni circulum, &c.* & in Evangelio illius diei Antipho
nis, versiculis, & responsoriis, pluries repetit, & affirmat, illam
esse annuam diem Nativitatis Domini: Similiter in die
Circumcisionis, quæ est octava Natalis, testatur verbis
Evangelistæ, quod *post quam consummati sunt dies octo, circumcisus
est puer, &c.* & die 6. Janvarij, quia Magorum adoratio-
11 nem, Christi Baptisma, & primum miraculum conversionis
aquæ

aquæ in vinum celebrat, eo die, facta fuiſſe,tria miracula dicit in antiphona *tribus miraculis ornatum diem ſanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad Præſepium: Hodie Chriſtus baptizari voluit: hodie vinum ex aqua factum eſt ad Nuptias, &c* & in Hymno eiuſdem diei,tria iſta miracula repetit tanquam eadem die facta.Et licet S.Epiphanius,& aliqui,aliter ſenſerint: tamen vt Suarez *in 3 part.tom.2.diſp.26.ſect.fr.verſ.Quo circa,&c.*omnibus in contrarium adductis reſpondet,& authoritate SS. Patrum,Ambroſij,& Auguſtini,Leonis,Maximi, Paulini, Iſidori, Bernardi,& Chryſologi eadem die,ſed non eodem anno, tria iſta miracula ſexta die Ianuarij geſta fuiſſe concludit; & idem repetit *tom.fr.de Relig. d. lib.2 cap.5.n.9.*

Item quia 2.Febr.poſtquam dies quadraginta *impleti ſunt purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi*,vt loquitur Euangelium illius diei,Chriſtus,à B.Virgine in Templo eſt præſentatus,Eccleſia in oratione illius diei,dicit,quod Filius Dei, *Hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus.*

Pariter die decimaquinta Auguſti , feſtum Aſſumptionis B. V.celebrat,& dicit in antiphona.*Hodie Maria Virgo Cælos aſcendit,&c.*& in Lectionibus Secundi Nocturni,ſemel,& iterum repetit hanc diem eſſe illam,in qua B.Virgo Aſſumpta eſt in Cœlum.etiam corpore. Neque obſtare debet, quod aliqui dicunt de eius Aſſumptione ſecunda,quam diſtingunt à prima, 12
in hoc quod dicta decima quinta die fuerit quò ad Animam aſſumpta,& hanc ſecundam quo ad corpus, die vigeſimatertia Octobris in cœlum elata;quibus etiam placuit hanc ſecundam Aſſumptionem addere vener. Bedæ Martylogio,ſub hac die 23.Octobris,Nam horum fundamentum fuit quædam priuata reuelatio,quam refert,& refellit Baronius *in notis ad Martyrolog.& in Annal tom.fr.ann.Chriſti* 48.*num.*17.vbi acriter inuehitur in illos;qui circa huius hiſtoriæ veritatem diſſentiunt à communi ſenſu vniuerſalis Eccleſiæ;& potius priuatam reuelationem,ſeu imaginationis figmentum ſequuntur,non attendentes,quanta conſtantia ab antiquiſſimis Apoſtolorum temporibus,ipſa Eccleſia verſibus,reſponſoriis,antiphonis , & lectionibus,vna cum aſſenſu SS.Patrum,quos ipſe Baronius refert

fert,& Scholasticorum crediderit,vtramq. Assumptionem die 15.Augusti factam fuisse, & ideo eius officium,& Festiuitatem nullatenus die 23 Octobris,sed 15.Augusti celebrari debere,vt iam inquit ipse,*nullus remaneat dubitandi locus,& perfrictæ frontis,& procacis sit Animi indicium,Ecclesiæ Vniuersalis vsui,& tot Patrum sententijs non acquiescere.*

Pariter Ecclesia diem vigesimam quartam Junij dicit in Oratione esse *honorabilem in Natiuitate S. Io.Baptistæ,* quia illa die natus est:& diem vigesimam nonam eiusdem Mensis esse *hodiernam,*quia martyrio *SS. Apostolorum Petri,& Pauli est consecrata.*idem obseruat in Festiuitatibus *Conuers.S.Pauli,S.Apollinaris,& Exalt.S.Crucis.*

Et tandem quia quarta die post completum annum Nativitatis Christi, iuxta sententiam Bedæ,Glossæ ordinariæ.Haymonis, Ugonis,Card Baronij, Ribadeneiræ, Marsilij,Honorati, & Sylveiræ in Evang. hac die Herodes pueros infantes trucidavit Ecclesia dicit, *hodierna die illos Christi nati præconium confessos fuisse.*

13 Postremo addo quod in Summis Pontificibus, tam accuratum fuit semper studium non enunciandi in officio Divino diurnam festivitatem immobilem, nisi quando revera, quod celebratur,tali die gestum fuit;ut nuper in ultima Brev. Rom. restauratione de ordine Fel.recor.Vrb.VIII.facta,cautum fuerit, quod in Officio Confessorum, illa verba Hymni vesperarum *hodie lætus meruit beatas scandere sedes.*non recitentur;sed loco illorum proferantur alia,*hodie lætus meruit supremos laudis honores,* quando,vel anticipatur festiuitas,vt in die S.Dominici; vel postponitur,vt in offic.S Io.Chrys.die 27.Ianv.qua nō eius ad Cœlum transitus,qui fuit die 14.Sept. sed corporis translatio celebratur; eo quod illa dies festo S. Crucis sit impedita. Eandem adhibet cautelam in officiis Sanctorum Hilarij, Pauli primi Herm.Hyacinthi,& S.Thomæ à Villan.

14 Ex dictis colligo,non solùm non esse indistinctè concedendum Arpalego, quod in Ecclesia vsu sit receptum anticipare, vel postponere, sine aliqua causa,immobiles festivitates, quibus aliqua actio,vel historia recolitur per modum nudi facti,

&

& non per modum Sacramenti, ut evidenter conſtat ex inductione iam facta; & per conſequens nullatenus eſſe admittendum, quod voces quibus vtitur Eccleſia, ad ſignificandam hodiernam feſtivitatem, ſint intelligendæ moraliter, & per anticipationem, aut poſtpoſitionem; ſed imo infero, contra ipſum Arpalegum, quod quando nulla ratio, & nulla cauſa occurrit quæ Eccleſiam impulerit, ad anticipandam, vel poſtponendam illius feſti immobilis celebritatem; tunc illas voces uerè, ſimpliciter, & cum omni proprietate ſignificare illam particularem diem eſſe in qua talis actio contigit, & geſta eſt: Sed ex dictis in hac 2. *diſp.* nulla ratio ex doctrina Medicorum occurrit; nulla cauſa ex Philoſophiæ principiis petita cogit; vt patet ex ſupradictis, nullum Sacrarum litterarum teſtimonium, aut unanimis SS. Patrum aſſenſus, ut præſertim *ex prima diſp.* patet ex quibus Eccleſia dici poſſit inducta, ut potius hac die 8. Decembris per anticipationem, aut poſtpoſitionem Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem celebrare debuerit: Ergo dum in officio Conceptionis dicitur. *Hodie concepta eſt*, & ſimilibus vocibus ſæpe iteratis vtitur; intelligi debet, quod in hac annua die celebrat, non repræſentativè, non moraliter, & quo ad aliud tempus: ſed propriè, & ſimpliciter ſecundum annualem memoriam huius diei, illud inſtans in quo eius beatiſſima Anima creata, unita, & ab originali labe præſervata fuit.

Quare San. Me. Pius V. non in diminutionem huius feſtivitatis, vt crediderunt aliqui ſed in augmentum ordinavit, ut pro Officio Conceptionis, Antiphonæ, & Reſponſoria Officij Nativitatis eiuſdem Virginis recitarentur; toties nimirum geminato nomine, hodiernæ feſtivitatis, hac die Conceptionis, 15
quoties, illa die Natiuitatis, nomine hodiernæ celebritatis non moraliter, ſeu per anticipationem; ſed vero proprietatis ſermone reperi iam cōſueverant. Et ideo merito SS. D. N. Alexander PP. VII. in ſua Conſtitutione declaravit, fuiſſe *Veterem fidelium pietatem, in hoc ſenſu feſtiuitatem hanc, cultu nunquam immutato colendi, & ſolemni ritu celebrandi.*

Duo hic pro huius diſputationis coronide concludo. Primum

mum quod ficut Chrifti Domini & Deiparæ corpufcula licet illud quidem Spiritus fancti virtute in inftanti fuerit conformatum, hoc vero ita vi humana conceptum, ambo nihilominus decimo menfe venerunt ad lucem, quia perfectiffima erant,& à natura exquifitiffimam temperiem & vigorem fuerant fortita.

Alterum quod hic repetitum effe volo,minorem propofitionem mei argumenti hac *difp.3.fect.pr.n.6.* propofiti,quod nimirum fœtus humanus primis diebus fit animatus, effe adeo veram,& ita probabilem,ut fola, inter omnes alias, fine periculo cenfurarum, & fine nota abfurditatis defendi poffit: & quia fola poteft cum pia fententia de Jmmaculata Deiparæ Conceptione, quam omnes fere celebriores Academiæ affe-runt,concordare, fequitur non parum illi ponderis,& authoritatis ex præcitata Conftitutione acceffiffe.

Finis Tertiæ Difputationis.

DE

DE MINISTRANDO
BAPTISMATE
SVB CONDITIONE
HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.
Diſputatio Quarta.

INDICVLVS SECTIONVM

PRÆLOQVIVM.

MULTA sunt à multis, contra meam propositionem obiecta quæ ad meam notitiam pervenerunt: sed illorum efficacia tanta non fuit, ut assensum impedire potuerit, ne crederem baptizandos esse huiusmodi

di Abortivos, ex eo, quod dubitari merito posset, de existentia Animæ rationalis in fœtu, primis diebus. Quinimo, ea de causa factum est, ut solutionem illorum attente meditatus, semper nova argumenta deprehenderim, quibus dicta conclusio, non solum firmior in dies evaderet, sed evidentior, & ut veritatis est conditio, quo magis à contrariis fluctibus impetitur, eo magis læta supernatans, mihi semper de obiectis triumphare visa est: nimirum; ut aliquis Philosophorum dicebat, vis aliquando adhibita veritati, facit illam validius emergere, & quæ prius erat aliquatenus intercluta, mox spiritu robustiore reviviscere. Amicos propterea rogavi, ut libere opponerent, quæcunque contra illam cogitassent; Et alij, etiam non rogati, quod libenter, imo avidissime accepi, sponte obtulerunt. His omnibus satisfacere non solum sine bile, sed imo grato animo curavi; adeo ut, etiam illis merito acceptam referam impugnatæ veritatis defensionem, & palmam. In præsenti igitur Disputatione ex pluribus, quæ fuerunt in contrarium excogitata principaliora recenseo; quorum enodatio propositæ veritatis faciem magis obfirmatam, & pulchriorem ostendunt.

SECTIO I.

Confirmatur argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, solutione cuiusdam obiectionis contra ipsum.

SVMMARIVM.

1 *Ex die 8. Decembris Immaculatæ Conceptioni addictæ non bene inferri tunc Marianum fœtum fuisse animatum, opponitur.*

2 *Festum Nativitatis B. Virginis antiquius fuisse festo eiusdem Conceptionis revocatur in dubium.*

3 *Dies 8. Septembris non fuit, ad libitum Ecclesiæ, dedicata Marianæ Nativitati.*

4 *Sed ex privata revelatione Sum. Pontifici renunciata, & ab eo approbata.*
5 *Refertur dicta revelatio.*
6 *Quæ videtur facta tempore S. Gregorij P P. & fortè ante ipsum.*
7 *Conciliatur alia revelatio facta tempore Innocentij IV.*
8 *Asserunt aliqui, Festum Nativitatis celebratum fuisse tempore Apostolorum.*
9 *Etiamsi daremus diem 8. Septembris ad libitum assignatam fuisse Marianæ Nativitati, sustinetur adhuc die 8. Decembris eius fœtum fuisse animatum.*
10 *Et reijcitur, quod idem non possit inferri de Christi Conceptione.*

EXordior hanc tertiam Disputationem à residuo præcedentis; Cum Adm. R. Pater G. N. Societatis Jesu Insignis Theologus, & Philosophus, Antuerpiæ hoc anno 1664. vidisset in folio à me superiore anno Lucæ impresso, nonnulla, quæ in hac Disputatione continentur; & illa præsertim, quæ infra *sect.* 10. 11. *&* 12. affero ad probandum, quod meæ propositionis praxis non foret nova, si à S. Romana Ecclesia universaliter proponeretur; Et illa pro sua humanitate commendasset tamquam solidis, ut dicit, rationum momentis innixa, & nonnullis adjunctis etiam confirmasset: Quia tamen præcipuam difficultatem in eo esse sitam existimavit; An dubium sit vtrinque probabile; quod fœtus humanus primis diebus vivat vitam rationalem; tunc præsertim cum ab utero per Abortum effunditur; Nonnulla ex iis, quæ ad id probandum adduxeram, reprehendit: & præsertim, argumentum superiori disputatione explicatum, & ab Immaculata Conceptione desumptum; Vt igitur finis superioris Disputationis, sit principium præsentis, hic in primis eius obiectionem expendo,

Dicit igitur, quod licet Ecclesia celebret Jmmaculatam
1 Dei Matris Conceptionem die 8 Decembris, hoc est novem mensibus ante eius Nativitatem: quo sanè die Anima B. Uirginis erat

erat in fœtu, & in eo, intra uterum clausa stetit, usque ad diem octavam Septembr. qua pariter celebrat eius Nativitatem: Non tamen me posse, ex hoc inferre concludenter, eius Sanctissimum Corpus die octava Decembris, fuisse animatum; nempè prima die copulæ, seu die medicæ conceptionis, certissime asserit. Nam, inquit, dies Nativitatis celebratus fuit ab Ecclesia antequam celebraretur dies Conceptionis; Et cum propter diversam uteri, & seminum activitatem, distantia Nativitatis humanæ à Conceptione, modo possit esse maior, modo mìnor: Atque ideo dies conceptionis præcise sit incertus; illum terminum assignavit Ecclesia Conceptioni, qui communiter præfigitur, nimirum diem octavam Decembris, spatium novem mensium, quod Nativitatem solet præire. Atque idem si foret opus, inquit, dici posset de festo Annunciationis spatio novem mensium præcedente, diem Natalem Domini, qui pariter ante diem Annunciationis in Ecclesia cœpit esse festivus. Monet autem opus non esse, ita de festo Annunciationis ratiocinari; quoniam, inquit, nullum formari potest argumentum, ab opere Spiritus Sancti, ad opera Naturæ.

Respondeo, me facile posse negare, quod supponitur, tanquam certum in argumento, nempe festum Nativitatis Dei- 2
paræ, prius fuisse in Ecclesia celebratum, quàm festum Conceptionis: Si enim credamus pluribus, quos refert *Velasquez de Concept. libro quarto dissert. pr. adnot. 1. numero secundo, usque ad 8.* dies Conceptionis Mariæ cœpit esse festivus à temporibus Apostolorum, & noster P. Marraccius in meditam. super Bullam Alexandrinam fol. 108. inclinat: at verò *ex sermone 20. & 21. de Sanctis D. Augustini*, constat, Nativitatem Deiparæ temporibus hujus Sancti Doctoris, non fuisse adhuc in Ecclesia Romana festivam.

Sed esto; ut vim argumenti perpendamus; transeat prius tempore fuisse celebrem B. Virginis Nativitatem, quam Conceptionem, non tamen concedo, quod Pater G.H. affirmat, diem octavam Septembris fuisse ad libitum, & ad arbitrium Ecclesiæ addictam Marianæ Nativitati. Cur enim dicemus Ecclesiam Dei, quæ Divini Spiritus fulgore illustrata, non casu, & 3

temere; sed summa Sapientia omnia decernit, hanc diem octavam Septemb. Natalitio Virginis dedicasse, sine aliqua ratione, tantumque pro libito : cum alioquin habeamus post D. Augustini tempora, ex particulari, & privata aliqua revelatione, innotuisse Summ. Pontifici, diem 8. Septembris esse B. Virginis Nataliciam?

Narrant enim Authores non contemnendi *Io. Belethus lib. 8.*
4 *cap. 51. Author libri, qui dicitur Gemma*, sive sit Honorius Augustudonensis, sive alius : *libro tertio, cap. 166. Durand. in rationalibus libro septimo cap. 28. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 1. cap. 19. quæstione prima, Constantinus Felix in Martyrol. Bernardin. de Busto part. 3. serm. de Nativit. B. M. lit. P. Gavant. in comment. Breviarij sect. 7. cap. 12. numero octavo Beyerlink in Theatro Vitæ humanæ verb. festum, fol. 37. & Baronius. & alij testantur*, quod quidam Vir Sanctus contemplationi deditus, singulis annis octava die
5 Septembris, & non alia, orans, jucundissimam Angelorum festivitatem audiebat in Cœlo; Hujus causam, Deum deprecatus, audivit esse, quod octava Septembris B. Virgo Maria nata esset in terris; & sibi præceptum fuit, ut omnibus Christi fidelibus, præsertim vero Sum. Pontifici renunciaret; Quod cum fecisset, cœpit ex tunc hujusmodi dies Marianæ Nativitati esse festiva. *Sigibertus in Chron. anno* 688. dicit, quod Sergius Pontifex hanc festivitatem instituit, quia constituit, ut in Annunciatione Domini, in Nativitate, & Assumptione B. Mariæ fiant Litaniæ; & refert *Iod. Cocci tom. 1. lib. 3. art. 6. & Gavantum loc. cit.* Sed ego vereor, ne sicuti in aliis, *ut Bellarminus de Scriptor.* monet, Sigeberti fides deficiat.

6 Nam D. Gregorius, qui Sergium præcessit, (obiit enim anno 604.) *in Sacrament. die octava Septembris*, ordinat Missam in festo Notalicio Deiparæ sub die octavo Septembris colendo; Quare revelatio, quæ occasionem dedit, hoc festum tali die celebrandi, necesse est dicere, quod vel ante D. Gregorium, vel ipso sedente, facta fuerit: Et sane ante D. Gregorium fuerant S. Jo. Chrysost. de anno trecentesimo nonagesimo octavo, & S. Proclus de anno 430. & de illis leguntur sermones *in Græco Codice Bibliothecæ*

thecæ Sfortianæ n.65. ut Baronius notavit, habiti in festivitate Natalis Deiparæ.

Ex quibus licet ab aliquibus cum Baronio refelli videatur Historia illorum, qui dicunt, hanc solemnitatem fuisse ab Innocentio IV. institutam ; ex eo quod Cardinales, post mortem Celestini IV. per integrum semestre nunquam in eligẽdo futuro Pontifice potuerint concordare ; voto facto, quod qui primus illorum eligeretur, mandaret hoc festum celebrari, cum octava; statim electus fuit in Pontificem Cardinalis Sinibaldus, qui Innocentius IV. fuit nuncupatus ; Tamen non repugnat supradi- 7
ctis, cum hoc votum fuerit de celebrando hujusmodi festo cum octava, & prima institutio fuerit simpliciter de celebrando festo die 8. Septembris.

Et quidem si *D. Petro Damiano in Sermone 2. de Nativit. B. M.* velimus credere *hæc*, inquit, *festivitas cunctis solemnitatibus antiquior est tempore*; ut merito aliqui apud P. Marraccium nostrum in *Pontific. Marian. cap. 54.* existimaverint hoc festum celebrari
à tempore Apostolorum. Itaque non est certum, quod in Ro- 8
mana, & universali Ecclesia hoc festum fuerit addictum diei 8. Sept. ad libitum, & ex libera ministrorum Ecclesiæ voluntate.

Sed esto ita sit ; transeat, quod ad libitum fuerit ab Ecclesia designata dies octava Septembris pro festo Nativitatis, & dies octava Decembris pro festo Conceptionis, computata distantia nouẽ Mensium, secundum communem numerum observatum in humanis Conceptionibus, & Nativitatibus; adhuc fateor, me non intelligere, quomodo concessis omnibus hujusmodi, & aliis similibus suppositionibus, non convincatur evidenter, quod die octava Decembris fuerit animatus fœtus Marianus: Si enim P. G. H. concedat Conceptionem non esse colendam immaculatam, nisi pro eo tempore, quo fœtus ille vere esset animatus : an dicet Ecclesiam Dei colere Conceptionem inanimatæ carnis, quod est indecens, & omnino improprium? Non enim ea propriè dici potest Conceptio Immaculata, in qua non existit Anima, quæ sola vel maculam originalem contrahit, vel intelligitur ab ea, præservata. Sed ex communi fidelium omnium sensu octava Decembris est, & fuit semper illa, in qua

huiusmodi

hujusmodi Conceptionem immaculatam Ecclesia coluit, à tempore antiquo, *cultu deinde nunquam immutato*, ut loquitur SS. D.N. Alex. PP. VII. Ergo concessis omnibus, adhuc vrget argumentum, quod nimirum die prima Medicæ conceptionis; si fuit illa octava Decembris; vel alia proxima præcedens, aut subsequens, fuerit illa, in qua beatissimus ille fœtus fuit animatus; quod opus, quia fuit naturale, sequitur primis diebus, fœtus humanos naturaliter esse animatos. Hujusmodi discursum recolligo, & in forma sic propono.

Illa dies, qua fœtus Deiparæ in vtero S. Annæ fuit animatus est
9 *illa, qua communiter fœtus humanus animatur.*

Sed sensus communis Fideliũ est, quod prima dies Nonimestris spatij fuit illa dies, qua fœtus Deiparæ in utero S. Annæ fuit animatus.

Ergo sensus communis fidelium est, quod prima dies Nonimestris spatij sit illa, qua communiter fœtus humanus animatur.

Major conceditur à P.G.H. & à me probata est *disp. 2. sect. 2. numero septimo, & octavo*, in qua primam Deiparæ Conceptionem, & ejus in utero gestationem naturalem fuisse dixi, & non miraculosam. Minor etiam est certa apud ipsum, & solus Arpalego, & qui cum eo festum Jmmaculatæ Conceptionis frustrare conantur, dicerent diem illam octavam Decembris ab Ecclesia esse Marianæ Conceptioni addictam, tanquam incertam pro die certa, sed nobis ignotam; comprehensam tamen in spatio primorum dierum nonimestris temporis. Uerum contra Arpalegum, & hunc modum respondendi satis supra *disput. 2. sect 7. & 8.* dictum est.

Quod vero additur de Christi Domini Conceptione, & eiusdem Nativitate, idem prorsus dicendum est, & eodem modo argumentandum; Jmo cum majori fundamento; Siquidem non ad libitum Ecclesiæ dici potest, neque post multa tempora, sed ex antiqua Latinæ Ecclesiæ consuetudine, ut notavit *Suarez to. pr. in tertiam part. disp. 6. sect. pr. vers. Sed quærit, &c.* Imo ex Apostolorum traditione *ut idem Suarez. sentit. de Relig. tom. 1. lib. 2.*
10 *cap. 5. n. 6.* certum est; & Baronius etiam consensit, quod Christi Conceptio die 25. Martij, & Nativitas die 25. Decembris contigerunt.

Neque obstat Christi Conceptionem fuisse opus Spiritus sancti, vt ex ea non videatur posse inferri ad opera Naturæ, Nam vt supra *disp.pr.sect.3.num.14. & disp.2.sect.3.num.1.* dixi, in Incarnatione Christi, quod concursus Spiritus sancti, modus operandi instantaneus, & vnio hypostatica fuerint & sint supernaturalia. Ex his non licet argumentari ad opera naturalia. Cæterum terminus huius conceptionis, & materia ex qua perfecta fuit, fuerunt naturalia, vt docet *Suarez to.1.in 3.part.disp.5.sect.1.vers.Contra hanc,&c.& disp.12.sect.1.vers. Obijcies,&c.* etiam, quoad vteri gestationem, ut supra probavi *disp.2.sect.3. num.1.2 3.* Quare nihil obstat quominus idem procedat argumentandi modus.

SECTIO II,

Examinatur revelatio Beati Amadei circa tempus quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur Verba dictæ reuelationis: ex quibus infertur contra supradicta.*
2 *Sancti viri, & Prophetæ non semper Spiritu Dei aguntur.*
3 *Dubitari igitur potest de iis, quæ B. Amadeus dicit se audiuisse ab Angelo circa Deiparæ,& aliorum conceptionem.*
4 *Iuxta talem reuelationem Dei Matris Conceptio fuisset supernaturalis quoad tempus.*
5 *Et ideo, vel in instanti, vel breuissimo tempore fieri debuisset.*
6 *Sed frustra asseritur ista supernaturalitas, cum spatio sex horarum potuerit esse naturalis.*
7 *Videtur humana cogitatio, non Angelica reuelatio, quod in nostris conceptionibus non nisi post multos dies adsit anima.*
8 *Prædicta reuelatio à quibusdam notatur erroris.*
9 *Reuelatio Angeli boni semper est ad vtilitatem.*

10 *Hæc reuelatio videtur inutilis, & ideo neque à Deo neque per Divinum instinctum facta.*

11 *Et nunquam fuit ab Ecclesia approbata.*

Contra ea quæ proxima sectione, & præcedenti Disputatione dixi de Beatissimæ Uirginis Mariæ Conceptione video mihi opponi posse revelationem quandam de tempore dictæ Conceptionis; quam B. Amadeus Ordinis Minorum sibi ab Angelo asserit patefactam: Uir fuit B. Amadeus eximiæ Sanctitatis, & Doctrinæ, & Sixti quarti Confessarius; hic nimirum in sua Apocalypsi, seu Meditatione, Raptu 8. introducit Angelum de Conceptione Beatæ Uirginis sibi reuelantem his verbis. *Corpus Beatæ Virginis non fuit in ictu oculi formatum, & animatum sicut corpus Filij eius quod uniebatur tunc, dum formabatur, Diuinitati; nec tamen tantum temporis expectavit, sicut corpora aliorum expectant, sed in brevi tempore nobis assistentibus.* (id est Angelis.) *Itaque quæ in aliis perficiuntur in multis diebus, volente Deo, & nobis subministrantibus, facta sunt omnia in sex horis, vel circiter: tunc Deus noster magnus, & potens creavit animam perfectam.*

1 Quare miraculo factam putat quoad tempus Marianam Conceptionem, & extraordinario Angelorum ministerio acceleratam; itavt spatio sex horarum circiter, habuerit eius corpus talem perfectionem, qua posita corpus naturaliter postularet animæ rationalis creationem, & unionem: ad differentiam aliarum conceptionum, quæ non nisi post multos dies, illam perfectionem, & animam acquirunt; ergo non licet à conceptione Deiparæ, inferre ad alias

Respondeo primo. Quamvis Beatus Amadeus Religiosus fuerit Sanctus, & doctus; non tamen necessario sequitur eius revelationes esse veras. Nam etiam Sancti, Uiri, & Prophetæ, aliquando veritates, quas lumine supernaturali sibi innotuisse putaverunt, renunciantes, quia proprium Spiritum à Divino discernere nescierunt, decepti sunt, & falsa dixerunt pro veris; ita Nathan licet Sanctus; & verus Domini propheta; *libro secundo, reg. cap. 7. 3.* tamen desideranti & interroganti

2

Davidi

Davidi, an Deus vellet templum à se ædificari, affirmativè respondit his verbis: *Omne quod est in corde tuo, vade, fac quia Dominus tecum est, &c.* & nihilominus non David, sed Salomon eius filius templum ædificavit. Imo illa nocte idem Propheta à Domino correptus, iussus est recantare, & vt loquitur *Sanctus Gregorius homilia 1. in Ezechielem: Propheta Spiritu eductus proprium, & Regis consilium suis sermonibus contradixit.* & in Jona Propheta, & aliis testatur Sanctus *in dicto cap. 7. libri secundi, reg.* multa esse quæ ipsi humano Spiritu ducti, & abducti prædixerunt, & ab eis postea, Deo admonente, retractata sunt, quoniam necessaria erat eorum authoritas, ut crederetur eis, quando illuminati à Deo loquebantur, *& D. Thomas 2. 2. quæstion. 171 articulo quinto*, advertit Prophetas quando, non per expressas revelationes, sed per instinctum instruuntur à Deo aliquando non plene discernere, an Divino, an verò proprio spiritu loquantur.

Quare valde suspicor, quod quæ in hoc octavo raptu Beatus Amadeus ab introducto Angelo dicta fuisse refert, de tempore Marianæ Conceptionis, & aliorum hominum sint per proprium instinctum cognita, & non per Angelum verum, sed putativum, & imaginarium revelata. Nam si volente Deo, & 3
Angelis ministrantibus spatio sex horarum perfecta est Deiparæ Conceptio, aliarum Conceptionum, longiori tempore non expectato: iam, non per naturalem Dei concursum, sed per Divinam Omnipotentiam supra naturalem exigentiam operantem, factum est opus nimirum materia præparata est ad minus accidentaliter, & forte etiam substantialiter; & postea eius anima vnita, & creata: vel ab ipsa anima creata, & unita materiæ accidentaliter, tantum organizatæ eadem organa substantialia producta sunt iuxta varias sententias *disp.* 1. relatas. 4
Uerum cum Omnipotentia Dei, sit agens infinitæ virtutis, ac proinde potens operari in instanti, & Angeli ministri, qui faciunt voluntatem eius, per potentiam obedientialem potuerint elevari ad operandum in momento, & in ictu oculi cur post motum illum præcedentem, quo sanguis maternus per venas profluens in uterum, miscetur cum viri semine, & fit utriusque

seminis fermentatio non est facta in instanti: sicut Theologi cum *Suarez tom.2.in 3.p. disp.11.sect.2.* communiter sentiunt de formatione Christi corporis, & Beato Amadeo revelavit Angelus: Certè nulla naturalis contrarietas pòterat impedire, aut vel minimùm retardare actionem infiniti agentis cuius perfecta sunt opera. Cur ergo si non in instāti saltem post horæ quadrantem, aut semihoram, aut duas horas, completa est huiusmodi conceptio: sed ad tempus sex horarum circiter producta?

5 Video posse responderi, quia Deus ita voluit: *Deo*, inquit *volente & Angelo subministrantibus.* Sed quia non casu, vel sine aliquo altissimo mysterio voluit Deus expectare totum illud tempus sex horarum, remanet adhuc reddenda ratio huiusmodi dilationis.

Sed hæc omnia ad hominem dicta sint, & admittendo quod Conceptio B. Virginis facta sit intra dictum sex horarum spatium per concursum supernaturalem Diuinæ Omnipotentiæ, & Angelorum ministerium pariter supernaturale. At revera concursum, quo Deus ad aliorum hominum communem conceptionem, operatur, intra tempus simile, vel ad summum

6 intra spatium trium dierum, computandum à tempore Medicæ conceptionis esse omnino naturalem, & Hippocratis, & aliorum Medicorum regulis conformem, supra *sect.3,4. &* 5. satis ostendi.

Præterea dum considero id quod in tali revelatione superadditur, videlicet, quod licet conceptio Mariani Corporis, non dicatur facta in instanti, sicut Christi corpus; non tamen inquit *tantum temporis expectavit sicut aliorum corpora expectant, quæ perficiuntur in diebus multis.* Valde etiam suspicor, quòd B. Amadeus adhærens iam prius illi sententiæ, quæ Aristoteli falsò adscribitur, & communis tunc, verior existimabatur, masculum scilicet quadraginta, fœminam vero octoginta, vel nonaginta dies expectare; ideo non instinctu divino, sed humano, & proprio sibi ignoto, id crediderit esse revelatum; atque ideo non

7 revelatio divina, sed humana fuerit excogitatio.

8 Secundo, non desunt Doctores, *vt Caiet.2.2. q.174. artic.6 Abraham Bzovius tom.18. sua Hist. Eccles. à folio 28. vsq. ad 30*

&

& alij qui revelationem hujusmodi Beati Amadei impugnent, & falsitatis condemnent.

Tertio. Regula est ordinata à *D. Paulo ad Hæb. cap.* 1. 14. quod revelatio boni Angeli non est vana, & inutilis; sed semper ordinatur ad nostrum particularem, vel universalem Ecclesiæ profectum. *Omnes, ait, sunt administratorij Spiritus in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis. Et secunda ad Timotheum c. 3. 16. Omnis scriptura divinitus inspirata vtilis est ad docendum, &c.* & talis sine dubio fuit revelatio de die 8. Decembris Conceptioni Deiparæ addicta; quæ facta fuit Elsino Abbati, vel aliis ut supra dixi *sect. 2. n. 5.* & Baronius notat *in annot. martyrol.* die 8. Dec. 9

Quia in aliqua Ecclesia. v. g. Anglicana primum, de ann. 1070. & Gallicana, deindè de Anno 1171. Occasione hujus revelationis à D. Anselmo publicatæ, Conceptionis Deiparæ festum cæpit coli ut notavit Scortia in Selectas Pontificum Theoremate 301. & deindè in universa Ecclesia Latina; eadem die 8. Decembris celebrari, ut Patres Concilij Basileensis à me relati *dicta sect. 2. num. 4.* affirmant; id quod negari non potest cessisse in utilitatem Ecclesiæ, & evidentissimum animarum profectum: hoc enim motivo à D. Anselmo in Epistola ad Angliæ Episcopos scripto, quia nimirum non est verus amator Beatæ Virginis, qui eius Conceptionem non colit, omnes paulatim excitati sunt ad maiorem pietatem erga Deiparam, & à Fidelibus dies illa octava Decembris cæpit esse solemnis. Et inde Societates, & Ecclesiæ dedicari in eius honorem. Indulgentiæ concedi, & publicæ Academiæ Immaculatam Deiparæ Conceptionem defendere, cæperunt.

Cœterum quod horarum duarum spatio, vel quatuor, vel sex illius diei, facta fuerit Conceptio B. Virginis, non video quam 10
utilitatem exinde Fideles retraxerint, qui tempore Beati Amadei, iam erant devotione accensi erga Deiparæ Conceptionem, & Festum: Nisi forte quis talem revelationem defendens, dixerit, ideo magis ad pietatem excitari Fideles, quia cognoscunt supernaturali concursu, & per miraculum conceptam fuisse.

Sed jam hæc responsio cessat ex dictis; & Ecclesia Romana nunquam talem temporis circunstantiam, in qua sola miraculum consisteret, proposuit fidelibus venerandam. Etenim decernit, quidem Sixtus IV. celebrandum esse Festum Conceptionis, & recitandum eius officium. Patres Tridentini declarant B. Uirginem non comprehendi sub Decreto peccati Originalis, Paulus V. prohibet in publicis actibus asseri esse in peccato originali conceptam; quam prohibitionem Greg. XV. extendit ad actus privatos, & statuit, quod in Officio, & Missa nemo utatur nomine Sanctificationis, sed Conceptionis, SS. D. N. Alex. PP. VII. quod non afferantur argumenta contra piam sententiam, ita ut remaneant insoluta: quod nullus directe, vel indirecte festum Conceptionis frustretur; quod vetus fuit Christi fidelium pietas, sentire B. Uirginem in primo instanti suæ Creationis præservatam fuisse à peccato originali, & in hoc sensu eius Conceptionis Festivitatem celebrari. Hæc omnia Divinus instinctus in Sum. Pontificibus, Constitutionibus, & Decretis ordinari fecit, & inspiravit: & à Christi fidelibus devotè, & exactè observantur. Cæterum nulli unquam ex istis, huc usque inspiravit, ut declararet ipsam Deiparam spatio sex horarum fuisse conceptam.

Quare quia sicubi datur Divinus instinctus, hic sine dubio est in Ecclesia Dei, quæ est ex *D. Paulo Ep. 1. ad Thim. c. 3. 15. Columna, & firmamentum veritatis.* Mihi omnino videtur difficile, quod B. Amadeus per Angelum talem differentiam Marianæ Conceptionis ab aliis conceptionibus cognoverit. Sed primam eius revelationis partem fuisse piissimæ eius mentis meditationem: secundam vero partem, quod scilicet post multos dies animentur humani fœtus, fuisse sententiam jam pridem in ejus intellectu firmatam, mihi facile persuadeo.

Quarto tandem respondeo; quod licet hujusmodi Reve-
10 lationes B. Amadei Romæ existant in celebrioribus Bibliothecis manuscriptæ; nempe, in Uaticana, Altempsiana, Sforziana, Sirletina; Lugduni in Dominicana, Barchinone in Franciscana, & Romæ apud P. nostrum Hippolytum Marraccium in Biblotheca S. Mariæ in Porticu Campitelli: Tamen huc usque,

nunquam ab Apostolica Sede fuerunt approbatæ. Ideo salva debita reverentia Authori tam Sancto, & docto, non est cur illis adhærere, & fidere debeamus: præsertim, cum nemo Sanctorum Patrum, usque adhuc affirmaverit, Conceptionem B. Mariæ in acceleratione temporis fuisse singularem, miraculosam, & ab aliis hominum Conceptionibus dissimilem; & rationes ex Medicina, & Philosophia petitæ contrarium suadeant. Quare optima est ab eius Conceptione, ad alias illatio.

SECTIO III.

An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis sit in corpore?

SVMMARIVM.

1 *Error in Concilio Viennensi damnatus est, quod Anima rationalis sit forma extrinseca, & assistens humano corpori.*

2 *Anima rationalis est per se, & essentialiter corporis humani forma.*

3 *Corpus Christi tempore Incarnationis, an fuerit formatum, Concilium non definit.*

4 *Fuit corpus organicum, cuius, Anima rationalis, est actus.*

5 *An autem per organizationem substantialem, an verò per accidentalem, disputatur.*

6 *Communior Sententia est, quod sit per substantialem organizationem, quæ tamen animam non præcedat.*

IN Concilio Viennensi Clemens V. ut refertur in *Clement. unic. de Summ. Trinit. & fid. §. Porrò, &c.* contra Petrum Joannem, & alios, qui asserebant Divinum Uerbum in Incarnatione, assumpsisse quidem hypostatice Corpus, sed non Animam rationalem Christi; quia dicebant, Animam nostram 1

esse

esse extrinsece tantùm unitam, seu assistentem corpori; sicut Motor Mobili,& sicut Nauta Navi; determinat, Animam ratio-
2 nalem, esse formam vere per se, & essentialiter corporis humani,& contrariam propositionem esse *Fidei,& veritati Catholicæ inimicam,veluti erroneam,& qui illam pertinaciter tenere præsumpserit,tanquam hæreticum esse censendum*; quæ omnia patent, tum ex textu,tum etiam *ex glossa verb. intellectivæ. ex Eymerico in direct.inquisit.part. pr. comm.3. & Spondano anno Christi* 1311. *num* 10.Sed hæc doctrina non potest verificari,si dicamus,fœtum primis diebus esse animatum; cum enim materia tunc tenuis sit,& fluxibilis,non potest habere organa,& partes etherogeneas, & dissimilares, quæ constituunt corpus humanum Ergo non potest cum doctrina catholica cohærere, quod ante illam formationem,fœtus sit animatus,

Respondeo primo,satis fuisse Summo Pontifici, & Concilio declarare, Animam Christi, esse formam essentialiter humano eius corpori unitam,ut doctrina Catholica constaret,quod non solùm corpus,sed Animam,etiam illi unitam,& totum compositum humanum hypostatice assumpserit; Id quod expressis verbis, deinde definivit in Concilio Lateranensi Innocentius III. ut refertur *in cap.firmiter de Sum. Trin. & fid.Cath.* & patet ex illis verbis,quibus Filius Dei dicitur,*verus Homo factus ex Anima rationali,& humana carne compositus,*

Quale autem esset huiusmodi corpus, tempore ipsius Incar-
3 nationis,Concilium noluit definire; neque ad prædictum errorem profligandum erat necessarium;ideo neganda est minor argumenti,& tota eius probatio,& consequentia,iuxta probabiles sententias à me relatas,& suppositas.

Sed,ut abundantius explicem solutionem,& ostendam quantum deviet à communi doctrina argumentum factum.

Respondeo secundo,corpus humanum,de quo utrumque Concilium loquitur,esse intelligendum corpus hominis,verum Animæ subiectum,ex quo,& Anima rationali, Sanctissima illa humanitas, & verus homo Filius Dei factus est:quare libentissime
4 admitto,esse illud corpus,de quo in famosa,& ab omnibus recepta definitione Animæ, Philosophi cum Arist. *lib.2. de Anima text.6.*

text.6.asserunt,esse corpus organicum, dum dicunt. *Anima est actus primus corporis organici potentia vitam habentis*: At vero magna est inter Philosophos controversia, ut videre est apud *Suarez. de Anim.lib.1.cap.2.num.7. Arriaga de Anim.disp.pr.num.3. & Oviedo de Anim. contr. pr. punct.pr.à num.6. & deinceps.* An istud corpus organicum debeat esse tale per organizationem substantialem,an vero per solam accidentalem, & sufficienter intelligi corpus esse ipsam materiam cum accidentalibus dispositionibus,per quas satis præparatur,& est in potentia proxima ad vitam substantialem recipiendam,& constituendum humanum compositum,censet idem Suarez.*ibidem num*30. & Arriaga *loc.cit.num*.10.quamvis Suarez *num*.31. magis propendeat in organizationem substantialem; sed hanc asserit esse ab Anima iam informante in eodem instanti, & momento, quo corpus incipit esse animatum; & est communior sententia Thomistarum, & aliorum apud *Avers. tom.2. phil.q 45. sect.1.* 5

Jtaque sive organizatio accidentalis requiratur sive substantialis ad constituendum corpus organicum,non est necesse, quod substantialis organizatio,seu prima fœtus formatio, tempore præcedat animationem;cum in ipso instanti creationis Animæ rationalis,eiusque unionis cum materia,diversæ,& dissimilares partes unionis producantur,ut ibidem explicat Suar. num.22. consentiunt sancti Patres relati *disp.3.S.6* atque ideo satis constituitur corpus organicum,& humanum, quod sufficit ad excludendos illos errores,qui erant contra unionem Animæ Christi cum Verbo;& consequenter contra veram Animæ informationem in illa materia,licet tenui,& fluida. 6

SECTIO IV.

Declaratur quomodo Animam rationalem esse in fœtu primis diebus,non sit error Traducianorũ.

SVMMARIVM.

1 *Quid sit Animam fieri ex Traduce.*

2 *D. Auguſtinus ſemper dubius fuit, an Anima rationalis eſſet ex traduce.*

3 *Conceptio humana diſtinguitur à prima ſeminis, tum receptione, tum fermentatione.*

4 *Sententia aſſerens Embryonem præcedere Animam rationalem cum ſubſtantiali organizatione, jam receſsit à ſcholis.*

5 *Et magis communiter recipitur, quod præcedat cum ſola accidentali organizatione.*

6 *Conceptio hominis eſt in illo breviſsimo tempore, vel inſtanti, quo nunc primo, forma ſeminis non eſt in materia.*

SEmen fermentatum, eſſe animatum Anima rationali Hæretici aſſerunt, quatenus dicunt, Animas rationales, non minus trahi à Parentibus, quàm corpora; ergo ſtatim, poſtquam ſemen fermentatum eſt, dicere, quod ſit pobabile, Animam rationalem eſſe in fœtu humano, ac proinde eſſe baptizandum ſub condi-
1 tione, eſt ſentire cum Hæreticis.

Reſpondeo; Animam rationalem fieri ex Traduce, ſeu traduci, & ſeminari cum corpore voluerunt Hæretici, quatenus dixerunt, non minus à Parentibus trahi Animas, quam corpora: Itaut Anima filij propagetur, & fiat ex Anima Patris, quomodo ex corpore Patris ſeminatur, propagatur, & traducitur corpus filij. Et ſi D. Hieronymo credamus in *Epiſt. ad Marcellinum, & Anapſichiam*, quæ eſt 27. inter Epiſtolas D. Auguſtini, & 82. inter Epiſtolas D. Hieronymi, & in *libr. 2. contra Ruffinum, & epiſt.* 61. ad Pāmachium. Hic error fuit primùm inter Chriſtianos Tertulliani, quem ſequutus eſt Apollinarius, & plures Occidentales. Et *D. Auguſtinus lib. de hæreſibus. cap.* 81. dicit, fuiſſe Luciferianorum, à Lucifero Calaritano Epiſcopo; Et conſtat etiam
2 fuiſſe Pelagij; Nam ejus argumenti excogitans ſolutionem, idem D. Auguſtinus, ut explicaret contra Pelagium, quomodò contraheretur peccatum originale in Anima, ſemper dubie loquutus eſt de Animæ origine, ut notavit Fromondus *de Anim. lib.* 1. *c.* 2. *art.* 2. Et quidem D. Hieronymum non ſemel rogavit D. Auguſtinus, ut ſolveret difficultatem; id quod etiam ex eiuſdem D. Auguſtini Epiſtola 28. ſatis conſtat.

Ac

At vero quando ſententias illas aſſerentes, Animam rationalem primis diebus eſſe in corpore, dixi probabiles, nunquam dixi, eſſe in ſemine fermentato; ſed ſolum, quod fœtus abortivus elapſo quocumque tempore à conceptione, probabile eſt quod vivat Anima rationali, & ideo non licere illi Baptiſma denegare. Sed, ut video, verba iſta, *elapſo quocumque tempore à conceptione*, quibuſdam ſcandalo fuerunt: Oportet itaque illa magis explicare.

Quare cum eruditiſſimo Fromondo *lib.2. de Anim. cap. 6. art. 14. in princ.* adverto ſeminis in utero receptionem, non eſſe hominis, ſed materiæ ad hominem gignendum conceptionem: 3 quomodo dicebat *Fernelius lib.7. c.8. de hom. procr. Neque ſeminis attractio, neque retentio, conceptio eſt. Tametſi id ratio nominis videatur indicare. Sed conceptio eſt*, inquit idem Author, *propria, & peculiaris uteri actio, qua ſeminis poteſtas excitatur, & inſitum ſibi munus, re ipſa obit, & exequitur.* Hanc autem actionem, quam Medici conceptionem vocant, licet ante ſeptimam diem Ariſtoteles non videatur concedere. *lib.7. de hiſt. Anim. c.3. quia effluxiones*, inquit, *vocantur quæ intra ſeptimum diem incidunt.* Tamen iuxta probabilem ſententiam Galeni, & aliorum, quos *diſp.3. ſect.5. citavi.* poſt aliquas horas à viri, & fœminæ congreſſu, ſemina in 4 vtero confuſa, & permixta calore, & occultis vteri facultatibus, incipiunt in unam maſſam fermentari, & coagulari, & ne defluant, membrana quadam involui. Et ideo Berſabea, ut notavi ſupra *diſp.1. ſect.7. n.7.* non ſtatim habita copula dixit Regi, ſe ex eo concepiſſe, ſed poſt elapſam noctem, in mane, domum reverſa, ideſt poſt aliquot horas, Nuncium ad eum remiſit, qui diceret, concepiſſe. Itaq; ab huiuſmodi conceptione elapſo quocumque tempore dixi, & iterum repeto, probabile valde eſſe, quod Anima rationalis ſit in fœtu.

Et ut clarius pateat, omiſſa ſententia à me relata *diſp. pr. ſect.2. num.3.* de forma embryonis, quæ jam fere receſſit ſcholis Philoſophorum, & contraria prævaluit, ut notavit Arriaga, de Anima *diſp.1. ſect.12. num.318.* Exiſtimo, quod permixtis, ut jam dixi, maris, & fœminæ ſeminibus fiat accidentalis organizatio, quam me non excogitaſſe. (ut dicit Neotericus) ſed

 didiciſſe

didicisse à *Scoto, Suar. & Hurtad.* patet ex adnotatis à me *sect. 1. n. 9.* quibus addo *Caiet. in pr. part. q. 118. art. 2. in respons. ad quartum versus finem*, & alios communiter relatos paulo ante *sect. 3. n. 5. huius tertiæ disputationis.* Et tenentur admittere etiam illi, qui formam embryonis, & formas quas dicunt partiales, præce-
5 dere affirmant: Omnes enim fateri debent, & concedere, ut antequam educantur huiusmodi formæ substantiales de potentia materiæ, vel antequam corrumpatur forma seminis præcedant dispositiones aliquæ accidentales, quæ ad prioris formæ seminis corruptionem, & novæ formæ generationem, illam materiam disponant. Quare illud instans, seu brevissimum tempus, in quo virtute præcedentis alterationis corruptum est semen, vt verum est dicere, nunc primo non est semen: Verum est etiam dicere, nunc primo est unio, & unita est anima rationalis cum materia. Concesso igitur antecedente, negatur consequentia.

SECTIO V.

An argumentum ductum ab animatione Pulli Gallinacei per regulam auream probet Animationem fœtus non fieri nisi post 40. aut 80. dies.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum deductum ex regula trium.*

2 *Absurdum est argumentum in præsenti materia.*

3 *Inter pullificationis, & humanæ generationis tempus nulla datur proportio.*

4 *Inter animationem masculi, & fœminæ non datur differentia temporis duplicati.*

5 *Differmis est actio generativa, & à pluribus pendet.*

6 *Pullus*

6 *Pullus Gallinaceus non excluditur ab ouo die 21. praciſè, ſed aliquando 18. aliquando 20. die.*

7 *Regula trium fundatur in proportione, quam habent vnitates ad inuicem.*

8 *Hæc autem inuariabilitas non datur in actione generatiua.*

9 *Maior efficacia virtutis actiuæ animationem anticipat, & ideo dubium eſt animationis tempus.*

EXiſtimant, aliqui, me valde inconſequenter ſentire cum Fieno. Cum enim *diſp.* 1. *ſect.* 1. *num.* 15. præmittam in ovo gallinaceo ad finem tertiæ diei ab incubitatione, ex obſervatione Gulielmi Harvei, reperiri punctum ſaliens, ſignum videlicet animationis; & cum *Hippocrate lib. de nat. puer.* dixerim, quod in illo ſex dierum abortu mulieris ſaltatricis, detracto ovi putamine, *eſſet corpuſculum rubrum; Et circa ipſum fibræ, & venulæ ſanguineæ, & in medio tenue quid, quod ipſi vmbelicus videbatur,* quo reſpiraret. Et ego addiderim, quod ita prorſus contingit in prima hominis generatione: contra me ſic argumentantur vt probent, non primis diebus, ſed quadrageſima tantùm die vivere humanum fœtum. Pullus Gallinaceus 1 non naſcitur, inquiunt, niſi vigeſima prima die ab incubatione, vt noſtræ mulieres quotidie experiuntur; ſed tres dies, quorum finis eſt principium animationis habent ad viginti, & vnum, proportionem ſeptuplam: Nam ter ſepties faciunt 21. Ergo ſi ita prorſus contingit in prima hominis generatione, quia homo naſcitur, poſt nonum menſem, id eſt vt ipſi aſſumunt pro certo, 280. die; erunt, iuxta regulam auream, quam trium appellant, ut 21. ad 3. ita 280. ad aliud. Et facta calculatione invenitur numerus 42. dierum ergo non primis diebus, ſed quadrageſima tantum die erit animatus humanus fœtus. Addunt tamen propter maiorem efficaciam virtutis formatricis, anticipari aliquando formationem.

Reſpondeo primo ſi hoc argumentum aliquid probaret 2
etiam omnes homines debere eſſe Gigantes probaret, quod ſic oſtendo: Homines quando legitimo tempore veniunt ad lucem, id eſt nono mēſe, licet non omnes ſint eiuſdem magni-

tudinis ut videre est etiã in adultis: tamẽ regulariter maior pars est longitudinis unius cubiti Italici, seu duorũ palmorũ vulgarium; ita peritissimæ obstetrices à me interrogatæ testantur: Argumentum autem factum, nullo habito respectu ad virtutem plasticam, & ad uteri maiorem, & minorem activitatem, fundatur in proportione quantitativa, sive in habitudine quantitatis successivæ temporis videlicet, quo homo concipitur, & uterum egreditur; ad illud, in quo pullus nascitur, & excluditur ab ovo; si ergo sola hæc habitudo consideranda est, sic argumentor. Ut primi novem menses se habent ad magnitudinem infantium tempore Nativitatis, ita tempus consistentiæ, quo solet homo cessare ab augmento sui corporis, ad magnitudinem tali tempore acquisitam: quia tempus consistentiæ solet esse ætas 22. annorũ, vel, ut Aristoteles asserit *sect.* 20. *prob.* *prob.* 7. ætas 30. annorum: assumpta etiam minori ætate 22. annorum, sive mensium 264. erit tunc regula, ut menses novem ad duos Palmos, ita menses 264. ad aliud, & invenitur quartus numerus per calculum palmorum 48. totidem igitur palmorum deberet esse ordinaria hominum statura; cum de facto, ut videmus, sit solum novem palmorum circiter, ergo deberent esse Gigantes.

Præterea ostendo alio discursu, habitudinem, seu proportionem solam quantitatis, non posse hic esse regulam ad indagandum tempus, quo animatur humanus fœtus, sed considerandam esse Analogiam actionis generativæ. Habeo apud me corpusculum humanum Abortivi fœtus, quod certissimè scio à matre fuisse unico concubitu conceptum, & die 80. præcise effusum, & absolute baptizatum; Tunc enim habebat motum: & nunc apparent omnia membra formata, pedes manus, digiti, thorax, costulæ, oculi, & omnia membra, quæ adhuc excitata conservantur ita distincta, ut commodissime videantur. Istud corpusculum non excedit longitudine tres digitos communes, secundum latitudinem inter se coniunctos. Si supradictus computus procedit; probo Infantem tempore nativitatis non debere esse longiorem digitis decem cum dimidio; Nam erit regula aurea sic: si dies 80. dant longitudinem trium digitorũ,

quam

quam dabunt dies 280. & invenluntur digiti decem cum dimidio. At ex teſtimonio ſupradicto obſtetricum, & patet ad oculum longitudo ordinaria eſt duorum palmorum, ergo computus, & regula trium in præſenti non valent. Rationem reddam paulo infra. 3

Reſpondeo ſecundo, vanum eſſe, & inutile, quod argumentum vim faciat in verbis à me poſitis *d.ſect.*1.*n.*15. Nam aliud eſt humanum fœtum eſſe intra tunicas incluſum, animatum primis diebus, ac proinde intra ovum contineri: quod ſolùm volui, cum dixi, *ita prorſus contingit in prima hominis generatione*: & aliud eſt, inter animationem, & nativitatem hominis, quæ excluſioni pulli correſpondet, ſervari eandem temporis proportionem, quod nunquam dixi, nec dicere potui, ut manifeſtum eſt ex eo, quod *d.n.*15. poſt allatã obſervationem Haruei, ſtatim attuli experientiam ab Hippocr. relatam de ovo humanæ conceptionis; in quo ſexta die à conceptione non ſolum punctum ſanguineum ſaliens, ſed alia deprehendit Hippocr. quæ ibi exiſtentem Animam indicabant. Itaque argumentum tenetur probare, quod ſupponit, nempe ſolam proportionem temporis, eſſe attendendam, ut calculatio procedere poſſit.

Sed eſto permittamus illis, quod deberent probare, cum adhuc illorum aliquis perſiſtat in hoc, ut fœtus humanus maſculinus non animetur ante 40 diem, & fœmininus ante 80. tempore nimirum, quod reſpectu illius eſt duplicatum, rogo, fœtus 4
gallinaceus fœmininus ut animetur expectatne tempus duplicatum ſex dierum, ſicuti fœtus humanus fœmininus expectat tempus duplicatum octoginta dierum? Sed Harueus hanc duplicatam temporis dilationem in pullificatione non obſeruavit, & contra illã noſtræ mulieres, quæ gallinarum incubationi ſtudent vociferantes reclamant; Aſſerunt enim, ſe ita expertas fuiſſe, vt ſi ova, quæ gallinæ ſupponuntur, eſſent omnia pariter recentia. & eodem tempore nata, ab iis pulli tam maſculi, quàm fœminæ indiſcriminatim eadem die ſimul ab ovo prodirent; ſicuti vere in humanis fœtibus, tã maſculus, quàm fœmina circa nonum menſem ab utero Matris ſine differentia temporis egrediuntur; quod plane indicat eodem tẽpore animari, atque ideo illam dierum quadraginta, & octoginta differentiam nõ

esse principium animationis, sed esse excogitatam à Criminalistis, & communiter receptam; ne causantes abortum insontes punirentur; ut dixi *disp.pr.sect.5.per tot.*

Respondeo tertio, quòd difformis est actio generativa: sed
5 hæc difformitas ex aliis, & pluribus capitibus pendet; puta ex majore, vel minore calore utriusque seminis; ex diversa activitate uteri materni; ex maiori vel minori crassitie humorũ, & aliorum etiam accidentium, quæ humanam generationem, ratione loci, temporis, qualitatis ciborum & aliorum huiusmodi afficere possunt: quare etiam admisso, quod gratis assumitur, nempe quod pullus excludatur ab ovo die 21. præcise, cuius oppositum docet *Vlysses Aldrouan. in ornithol lib.14. de gallin. incubat. & excluf. fol. mihi 224.* Et advertit cum Petro Gregorio die 19. pipire pullum, & exire ab ovi putamine, *& Arist. lib. 6. hist. anim. cap.2.* his verbis docet, quod *Gallinæ excludunt celerius æstate, quam hyeme, ideo in æstate duo de vigesimo die fœtum excludunt hyeme aliquando vigesimo die.* Et admisso etiam, quod
6 præcise spatio dierum 280. mulier gestet uterũ, quod *vt disp.3. sect.4.n.10.* vidimus, non semper contingit; adhuc negatur illata consequentia, quod solùm post quadraginta dies, humanus fœtus sit animatus, cum ex tot capitibus actio generatiua possit esse difformis.

Respondeo quarto; directè ad argumentum, non posse in rem nostrã adhiberi regulã trium; Nos enim agimus de animatione, quæ procedit ab agente naturali per actionem generativam. Et regula illa fundata est in commensuratione invariabili quam habent numeri ad invicem, quatenus totidem determinatis, & indiuisis unitatibus, non pluribus constant, Nam ut bene cum Euclide demonstrat *Clavius in Epit. arith. c.17.* per tres numeros notos invenitur quartus proportionalis ignotus; quia debet toties continere tertium, vel contineri ab ipso, quoties secundus continet primum, vel ab eo continetur: id est tot unitates sunt de tertio numero in quarto, vel è contra quot sunt
7 de primo numero in secundo, &c.

At vero ista commensurabilitas nullo modo potest considerari in actione generativa, & animatione humani fœtus; Nam

Nam virtus plaſtica,ſeu generativa,non ſemper operatur eadem velocitate in principio,medio,& fine;ideſt verſus vltimum terminum,qui eſt animatio. Et ratio eſt evidens, quia in principio 8
operatur ad expellendas diſpoſitiones conſervativas formæ incompoſſibilis V.G.ſeminis,vel embryonis,cum Anima rationali;& ad introducendas illas,quæ ſunt productivæ unionis:Cum ergo inveniat in materia dum eſt ſub forma ſeminis majorem reſiſtentiam in principio,minorem in medio, nullam in fine; ideo magis tardat in principio,minus in medio, & inſtantaneè operatur in fine. Quare illa argumentandi ratio per regulam Trium,non valet in præſenti.

Quinto, & ultimo dico, quod Author argumenti eſt, qui (ut mihi videtur) parum conſequentèr loquitur; Nam fatetur, quod aliquando animatio anticipatur propter majorem virtutis formatricis efficaciam.Hoc poſito,tùnc inquiro,quid in tali ca- 9
ſu faciet pius Neotericus? inveſtigabitne quanta ſit major efficacia virtutis formatricis? an verò in dubio iſto baptizabit ſub conditione? Non primum, quam enim menſuram quæſo adhibebit tunc,ut cognoſcat,quanto tempore anticipaverit,& quot lapſi ſint dies à conceptione,ut certo poſſit dijudicare,an fœtus ſit animatus?Puto,quod diù hæſitans, multoque tempore inutiliter conſumpto,& fortè pluribus interim mortuis fœtibus, & damnatis Animabus,tenebitur fateri,id eſſe moraliter impoſſibile.Ergo tenetur, & ipſe in hujuſmodi caſu dubio concedere, quod ſub conditione fœtibus abortivis miniſtrandum ſit Baptiſma.

SECTIO VI.

An poſſeſſio,quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet quominus baptizandi ſint abortivi.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur regula Iuris pro eo,qui eſt in poſſeſſione.*

 2 *Regula*

2 *Regula fundatur in ratione, quia possidens habet duos titulos.*
3 *Regula hujusmodi videtur aliquibus habere locum dumtaxat in materia Iustitiæ: Alij verò extendunt ad omnem materiam.*
4 *Soluitur argumentum juxta primam sententiam.*
5 *Soluitur etiam juxta sententiam aliorum.*
6 *In materia Sacramentorum, & quando agitur de Animæ periculo, quomodo valeat ista regula.*
7 *Tutior pars est sequenda, quia possessio est pro Deo; & pro eodem stat regula.*
8 *In dubio etsi non constet de intentione Conjugum, judicatur ad favorem Matrimonij.*
9 *In dubio an res legata debeatur, quæ est melioris conditionis debetur.*
10 *Si dubium sit, an petens Baptismum habeat vsum rationis, baptizandus est.*
11 *Inungendus est ægrotus, si dubium sit, an morbus sit periculosus.*
12 *In dubio, an monstrum sit homo, Rituale Romanum præcipit sub conditione baptizari.*

ESto, & propter discursum factum, & propter probabiles illas sententias dubium sit, an fœtus humanus primis diebus vivat Anima rationali. Probo nullo modo etiam sub conditione ministrandum esse Baptismum in tali dubio. Nam prius est, fœtum non esse Animatum, quàm esse animatum, sed in dubio iuxta regulam vulgatam, quæ est 65. *l. in pari ff. de reg. jur. in 6. In pari causa melior est conditio possidentis.* Ergo judicandum est pro fœtu non animato: & ideò nullo modo est baptizandus, etiam sub conditione.

Hujus argumenti, ut responsio magis pateat, præmittendum est, regulam esse quidem in ratione fundatam; Nam ut bene
2 Sanch. *libro primo in decal. cap.* 10. *num.* 11. & Tambur. *in decal. libro primo cap.* 3. §. 6. *numero quinto* possidens habet duos titulos, unum dubium, an scilicet res, de qua agitur ad se pertineat; & in hoc convenit cum alia parte non possidente; Alterum vero, & est certitudo, qua de facto possidet, & hoc titulo caret pars altera. Ergo possidens cum habeat duos titulos prævalere

debet, & præferri: Et hanc regulam fuisse traditam à duobus Jureconsultis Juliano, & Paulo: & à Jure Civili receptam: ut constat ex *l. si servus ff. de verb. signif.* ibi, *dum quæritur de damno, & par utriusque causa sit: quare non potentior sit qui tenet, quàm qui prosequitur?* Ex hac lege desumpta est supradicta regula, quæ est 170. in Jure Civili *ff. de reg. jur.* & in Jure Canonico *reg. 65. de reg. Iur. in 6.*

His præmissis sciendum est, aliquos Theologos *Majol. Perez. Azor. Vasq. Salas. Sayr. Turr. & Comit.* apud *Dian p. 4. tract. 3. resol. 2.* voluisse, Regulam habere locum solummodo in materia Justitiæ, ad quam pertinet titulus possessionis. Alios vero, ut *Suarez. Sanch. Coninch. Henriq. Filiucc. Sanci. Villalob. SanClarell. Tanner. Malder. Meroli, & Castro Pal. apud. Dian.* ibi quibus addo *Tambur. d. §. 6. num. 10. Bassæ. in flor. verbo dubium n. pr. & Busemb. lib. pr. tract. pr. cap. 2. dub. 3.* extendere supradictam regulam etiam ad materias aliarum virtutum; sed juxta utriusque sententiæ fundamenta facile soluitur argumentum, & primo juxta primam sententiam.

Respondeo fœtui non vivo, de quo tamen dubitatur, an vivat, nullam fieri iniustitiam, si baptizetur sub conditione, tum quia si non est vivus, est injustitiæ incapax, cum non sit iustitiæ, aut dominij alicuius capax, quod supponit regula citata: Neque aliquod damnum ipsius potest considerari in hoc dubio, ut voluerunt Jurisconsulti Authores huius regulæ esse considerandum: & patet ex illis verbis, *dum quæritur de damno, &c.*

Respondeo secundo, juxta alteram sententiam dicentem, quod etiam in materia charitatis valeat regula, esse quidem pro utraque parte rationes dubitandi, sed pro lege charitatis, esse certum titulum possessionis, quod nimirum, proximo extremè indigenti sit adhibendum remedium, adeo facile, & Ministro non onerosum. Verùm quia non est certum, sed dubium, quod in fœtu illo sit Proximus, propterea non obligat ad absolutam, sed ad conditionatam baptismi collationem. Hæc responsio quo ad Parochum probat, ipsum teneri etiam ex justitia, quia lex justitiæ quæ ipsum obligat, est in certa possessione suæ obligationis.

Respondeo tertio quæcumque sit illius regulæ vis, & efficacia, in ratione quidem, vt vidimus fundata; sed quæ pluri-
6 mum pendet ab vtroque Iure positivo; jam Ecclesiæ Authoritas, à qua, si opus esset, limitari deberet, est in contrarium; vt nimirum, quando agitur de vitando animæ periculo, & de valore Sacramenti, judicium sit ad favorem animarum, & Sacramenti, & partem tutiorem eligamus. Quam regulam, eligendi nimirum partem tutiorem, non tanquam novam, sed tanquam veram, & naturali Iure fundatam, Sacri Canones non semel, sed sæpius repetunt, & approbant. *c. ad audientiam, & cap. significasti 2 de homicidio, & cap. Invenis de spons.* & late prosequi-
7 tur Vasq. *1.2. disp. 65. n. 9. & deinceps.* Cum enim tam in dubio facti, quàm Iuris sint pro vtraque parte rationes dubitandi, & possessio sit pro Deo, qui vult, *omnes homines salvos fieri*, & ad hunc effectum, iuxta *cogitationes suas antiquas, & fideles agnum occisum ab origine mundi filium suum vnigenitum dedit*, quis potest opponere contra illum, quod melior sit conditio possidentis? Vt bene Illustr. Dominus Fagnanus consideravit *comment. ad c. Ne innitaris de const. num.* 194. Nemo sane est, qui possit cum Deo, de anterioritate temporis contendere, & ante Sacramentorum institutionem suam possessionem tueri. Ideò Sum. Pontifex, & Doctores hanc certissimam doctrinam sequuti, à vulgata illius regulæ intelligentia recesserunt; Et quoties de animarum periculo agitur, toties pro Deo salutem animarum procurante, intellexerunt: vt patet ex sequentibus.

Primo quia *in cap. fin. de condit. apposit.* Gregorius IX. dicit, quod si propter aliquam conditionem appositam in con-
8 tractu matrimonij dubitetur de valore eiusdem matrimonij, & non satis constet de intentione vtriusque contrahentis, judicandum est ad favorem matrimonij, quod valeat; quia licet in alijs contractibus si qua conditio, vel impossibilis, vel etiam turpis apposita fuerit, vitiaret contractum, & ipsa conditio non vitiaretur, vt §. *si impossibilis Institut. de inutil. stipulat. & leg. non solum ff. de action. & obligat.* Esset enim argumento, quod contrahentes non habuerunt intentionem se

ſe invicem obligandi. Attamen in contractu matrimonij, prædictæ conditiones non vitiant, ſed vitiantur, & habentur pro non adjectis. Et hoc propter favorem matrimonij eſt ſpecialiter introductum, ut dicit textus, & notant Sanch. *l.5. de matr. diſp.3. n.7.* Card. de lugo *de Iuſt. diſp.22. n.342.* & Dom. Fagnanus *ad dictum c. fin. n.* 0.

Secundo in *c. cum dilectus de donat.* In dubio, an hæres debeat rem, quæ erat majoris valoris, an verò quæ erat minoris, & eodem nomine vocabatur, reſpondet Sum. Pontifex, hæredem debere rem majoris valoris; quia *in contractibus plena, in teſtamentis plenior, & in beneficiis pleniſſima interpretatio adhibenda eſt.* Nomine autem beneficiorum pias donationes, ſeu legata pia intelligit Gloſſa, & Sanch. *de matrim. lib.2. diſp.41. n.33.* quia nimirum res jam erat ab hæredis proprietatte abdicata, per donationem; & quia non poterat, ſine injuſtitia, ab eodem, contra Eccleſiam donatariam, vel quemcumque alium donatarium, retineri; ideò in hoc dubio contra hæredis pòſſeſſionem judicat Jus Canonicum à regula illa recedens, ne hæres ſit in periculo peccandi. 9

Tertio Filius Patris Gentilis petens Baptiſmum in ætate, quà dubitatur de uſu rationis, & Parentes reſiſtant; etiamſi aliqui putent, non eſſe baptizandum, quia carentia uſus rationis eſt in poſſeſſione, & etiam Parentum Authoritas; præſertim ante ſeptennium; tamen eſſe baptizandum cenſet Soto 4. *diſtinct.5. art.10. §. ſed alterum.* Suar. *in 3. part. tom.3. diſp.25. ſect.3.* Vaſquez *in 3. partem tom 2. diſp.* 115. Layman. *lib.1. tract.1. c.5. §.4. n.41.* & Tambur. *d. cap.3. §.7. lit. B. n.3.* quia in dubio judicandum eſt ad favorem Animæ, Sacramenti, & Fidei. 10

Quarto ſi dubitetur, an ægrotus laboret morbo periculoſo, extra quem non poteſt miniſtrari Sacra unctio, & Medici dubium non tollant, neque per tempus liceat dignoſcere; Etiamſi in hoc caſu poſſideat morbus non periculoſus, qui prior eſt, quàm periculoſus; tamen ungi debere ſub conditione docet *Chapeauil. de miniſtr. unct. c.5. q.11.* Tamb. *d. §.7. Verbo Oleum n.1. ibidem.* quia bonum ægroti præponderare debet, ut non privetur tali auxilio, quando nullum ſequitur inconveniens.

Quinto; quia *in Rituali Romano sub Paulo V.* cuius authoritas quanta sit, & quantum excedat limites opinionis probabilis, videatur Card. de Lugo, qui id efficaciter probat *de pæn. disp. 17. sect. 2. à n. 45.* dicitur, quod si dubitatur, an infans monstrum, sit homo baptizetur sub conditione.

Patet igitur illam regulam esse approbatam, & receptam à Doctoribus, vt quando animarum salus, etiam dubia periclitatur, iudicium sit pro animarum salute, & ideo tollitur obiectio.

SECTIO VII.

An doctrina probabilis S. Thomæ de præcessione Animæ vegetativæ, & sensitivæ in humanis fœtibus ostendat, quod primis diebus fœtus non sit animatns anima rationali?

SVMMARIVM.

1 *Repetitur sententia S. Thomæ de pluribus animabus.*
2 *Huic doctrinæ inhærens si non baptizaret, an peccaret.*
3 *Productiones huiusmodi animæ vegetativæ, & sensitivæ fiunt quam citissime in sententia S. Thomæ.*
4 *Et videtur consentire Aristoteles.*
5 *Non est sententia S. Thomæ quod abortiui non baptizentur ante mensem.*
6 *Qui sentit primis diebus non adesse animam rationalem in fætu non est certus, sed dubitat de opposita veritate.*
7 *Medium probabile non adeo determinat intellectum, vt faciat firmiter adhærere.*

S. Thomas supra *Disp. 1. sect. 2. num. 3.* relatus cum suis, con-
1 stanter asserit in humano fœtu prius generari animam vegetativam, deinde sensitivam, vegatativæ corruptæ succedere, & tandem sensitivæ pariter desinenti advenire per

per creationem animam rationalem; qui modus loquendi tam certus, & non ſemel à S. Doctore vſitatus, reddit eius ſententiam, adeo firmam, ut non poſſit commode intelligi, interpretando de prioritate, ſeu de poſterioritate naturæ; ſed uti ſimpliciter dicit, & repetit unam animam alteram anteire, ita ſimpliciter, & humano more de temporanea ad invicem ſucceſſione debet intelligi.

Nec videtur obſtare, quod ibidem. *n*.4. notavi S. Thomam dixiſſe quidem, unam animam alteram præcedere, nullam tamen temporis diſtantiam inter illarum ſucceſſionem præſcripſiſſe, & ideo ipſum non bene fieri Authorem illius ſententiæ, quæ dicit fœtum non eſſe ante primum menſem baptizandũ.

Nam reſpondent aliqui, hoc argumentum eſſe ab authoritate negativum, quod ſine dubio nihil probat; ſi quis ergo ſequutus ſententiam S. Doctoris, & aliorum fœtum abortivum ante menſem editum non baptizaret, non peccaret: poſſet enim huic opinioni probabili adhærens non formidare de oppoſitæ ſententiæ probabilitate. Siquidem eſt probabiliſſima 2
illa doctrina, quam ſequitur Arriaga *in ſua logic. ſect. vlt. n*.80. quod aſſenſus opinatiuus non ſit iſta formido de oppoſito, neque formidinem habeat annexam.

Reſpondeo S. Thomam, non poſſe quidem intelligi de prioritate naturæ; ſed neceſſario de temporis ſucceſſione eſſe accipiendum ſiquidem poſt generationem Animæ illius vegetativæ duas alias mutationes ſubſtantiales affirmat ſuccedere; generationem ſcilicet ſenſitivæ, & rationalis animæ creationem, quæ à parte rei ſibi ſuccedunt, ac proinde temporariam durationem exigunt. Sed quod S. Doctor nullum temporis ſpatium determinaverit, ante animæ rationalis creationem, non attuli ego tanquam argumentum, ex quo inferrem, ſententiam eſſe probabilem: Huius enim probabilitas ſuis rationibus & argumentis innititur: Sed ſolum, ut oſtenderem illam ſententiam, quæ dicit, non eſſe baptizandum fœtum ante menſem, non fuiſſe à S. Thoma expreſſam, neque illi eſſe adſcribendam.

Jmo credo, S. Thomam longè ab huiuſmodi ſententia abeſſe,

eſſe,

esse, nam *pr.part.q.118.art.2. ad secundum*, suam hujusmodi de generatione hominis doctrinam explicans, dicit quidem *per multas generationes perveniri ad vltimam formam substantialem, tam in homine, quàm in aliis Animalibus*: Sed quod hujusmodi generationes requirant tempus menstruum, neque dicit, neque ex eius discursu colligitur. Imò totum oppositum, quod nimirum brevissimo tempore fiant, videtur sentire: Nam vt probet suam sententiam de pluribus illis in humano fœtu generationibus, statim subdit. *Et hoc ad sensum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil magis constat, quàm Ranas
3 verbi gratia tempore æstivo, guttis pluvialibus, vix in terrenum pulverem cadentibus, mira celeritate ad multas myriades nasci, & subito gregatim exilire: In quarum generatione, iuxta hanc doctrinam, antequam anima sensitiva Ranæ educatur de potentia materiæ, debet tempore præcedere anima vegetativa, & ante illam prævia dispositio accidentalis, ad ejusdem animæ vegetativæ productionem: Et tamen non est qui non videat, quanta festinatione exurgant illicò, & saltent in solo animalia hujusmodi, statim ac pulveris & aquæ pluvialis mixtura fermentata est, vt idem omninò videatur esse lutum fieri, & ranas nasci; quod etiam S. Augustinus admiratus dicebat *lib.6. cap.8. contra Faustum, Ranas repente ex vna pluvia terra generat, &c.*

Et idem S.Thom. *2.contra gentes c.89.vers. Nec est inconveniens, &c.* expresse fatetur, non esse inconveniens, hujusmodi animam vegetativam, & sensitivam, quæ rationalis animæ creationem præcedunt, statim genitas corrumpi, quia non sunt à natura genitæ, vt permaneant, sed vt sint via, & transitus ad vltimam formam rationalem. Quare manifestè patet, sententiam S.Doctoris esse, quod istæ tres productiones animæ vegetativæ, sensitivæ, & rationalis brevi tempore fiant, & mensem non exigant, ut videre est in generationibus animalium ex putri.

Consonat S.Thom. Philosophia cum Aristotele *in l. de caus. propriet. element. & plant. c.1.* quem ipse S.Doctor citat *opusc.28. art.5.* dicit enim Arist. *cum cadit semen viri in matricem mulieris,*
4 *decoquitur in ea decoctione forti, & fit frustum carnis, & creatur in*

ea

ea anima iussu Dei , &c. quæ omnia non longo, sed brevi tempore fieri, cum scilicet cadit semen viri in vterum mulieris, testatur Aristot. & recipit S. Thomas. Et quamvis secundum aliam translationem, postquam factum est frustum carnis, addat Arist. *deinde formatur , & sic fit spiritus vitæ in ea iussu Dei*; per quæ verba actio formativa superadditur, non tamen hæc actio longi temporis spatium exigit, vt in exemplo allato à S. Thoma de generatione animalium ex putri, apparet ad sensum. Ranæ enim, & Vermes à muscis seminati æstivo tempore super carnibus, & aliæ hujusmodi bestiolæ, quàm citissimè producuntur.

Quare constat, non esse sententiam S. Thomæ, quod expectandus sit terminus vnius mensis ab baptizandum fœtum abortivum; cum ex eius doctrina, brevissimo tempore inferatur fie- 5
ri animationem.

Cæterum, vt omninò solvatur argumentum, admitto ego esse sententiam probabilem quorundam, quod fœtus non sit ante mensem anima rationali vivus; Nego tamen in eo, qui illam sequitur non adesse semper formidinem de opposito: Nam etiamsi philosophemur cum illis, qui asserunt actus fidei, scien- 6
tiæ, & opinionis circa idem objectum, esse posse in eodem intellectu; Existimo tamen tunc actum opinativum esse sine formidine, quando in tali intellectu, de eodem objecto sit actus fidei, vel scientiæ; qui loquendo de tempore, quo fœtus humanus vivit anima rationali, de facto in nullo homine naturaliter reperiuntur; Existimo, inquam, quod assensus opinativus licet essentialiter non includat formidinem, istam tamen habeat connexam; Neque id negat citatus Arriaga; Jmò disertis verbis monet *d. num.* 80. *opinionem non esse ipsam formidinem, neque illam semper habere connexam, nisi quando in intellectu non est alia cognitio certa de eodem objecto*. Et ratio est, quia motivum illud, quod causat assensum, qui est tantùm probabilis, non operatur, vt intellectus tanta firmitate adhæreat objecto, vt de opposita veritate interim non dubitet, aut dubitare saltem possit; & quia in casu nostro occurrit res gravis, & valde periculosa, salus nimirum animæ existentis

in abortiuo fœtu, excitari etiam debet ad considerandas rationes probabiles partis oppositæ.

SECTIO VIII.

Defenditur argumentum ex S. Thoma superiori sectione allatum,

SVMMARIVM.

1 *Inter Ranas ex putri genitas, aliæ sunt, aliis adultiores.*
2 *Huiusmodi perfectè formatæ apparent, imperfectè autem quæ gignuntur in stagnis.*
3 *Generantur in aëre ex semine cum vaporibus eleuato.*
4 *Non solæ Ranæ, sed etiam vermiculi repentè gignuntur,*
5 *Ranas ex putri nasci, sacrarum literarum testimonio probatur.*
6 *Quomodo productæ fuerint à Magis, ex S. Thoma.*
7 *Cum S. Thoma, D. Augustinus, Theodoretus, & alij idem sentiunt.*
8 *Et ratione probatur.*
9 *Dantur animalia ephemera, & quæ breuissimo tempore gignuntur.*
10 *Etiam ex Ranis perpluto solo genitis, aliquæ sunt semiformatæ.*
11 *Ranas aliquando cum pluuia cecidisse testantur aliqui, & non negatur.*
12 *Gigni in nubibus ex vaporibus præseminatis, refellitur.*

OPponit doctissimus ille P.G.H. Theologiæ, & Philosophiæ Professor, me non benè exemplum attulisse Ranarum, quæ æstiuo tempore ex putri cum aqua pluuia, puluere fermentato repente generantur; vt probarem esse ad mentem S. Thomæ quod anima rationalis primis diebus sit in fœtu, vide *sect. præced. n.* 3. Nam inquit, Ranas illas neque in terra, neque subito generari. Et quod subito non gerentur probat.

Primò

Primo quia quæ apparent ibi grandiuſculæ, minoribus ad- 1
mixtæ, notabiliter differunt inter ſe, hoc eſt dupla, imo tripla differentia; quod ſignum eſt alias, alijs eſſe adultiores.

Secundo non apparent ibi Ranunculæ illæ, embryones tantùm, hoc eſt clauſæ adhuc ovo per caudulam mobili: ſicut decocto Ranarum ſemine, ſemper apparent in ſtagnis: ſed expeditæ ſecundinis illis omninò, & exterius organizatæ, ac mobiles, ad modum adultiorum: ſi autem ſubito ad mixturam æſtivæ pluviæ cum perpluto ſolo generarentur, deberent non perfectius primò apparere illis quæ prodeunt ex Ranarum ſemine ipſo, & quidem tandiu à Sole decocto. Cum ſi qua ineſſet ſe- 2
mentina vis, aut ſolo, aut æſtivæ pluviæ Ranarum generativa, certè non eſſet illa perfectior, promptiorque ad generationem, quàm inſit Ranarum ipſi ſemini. Et patet ſanè animalcula ex putrefactione nata, paſſim omnia longè diutius fermentari, ac tardius prodire in vitam, quàm ea, quæ naturalibus via, ac ſemine naſcuntur.

Deindè probat, ſeu potius explicat, quod non ibi generentur pluviales Ranunculæ ab æſtiva pluvia in ſolo perpluto, ſed alibi, & aliunde; Nimirum ex ipſo Ranarum ſemine, quod in ſtagnis effuſum, à Sole, cum vaporibus aliis, elevatur in nubes, 3
etiam illas denſiores, ſupra noſtrum aërem, vtrinque aquis clauſum; vbi in Ranas, decocto ſemine, ibidem illæ vagãtur, tum embryones, tum ſecundinis exutæ, & formatæ Ranunculæ: Ac denique vnà cum imbre valido ſoluta, & effuſa nube, deferuntur in terram; in qua excitatæ impulſu, impatientius ſubſultant. Hæc ingenioſiſſimus Pater.

Ad primam partem argumenti, in qua conatur probare, Ranas non ſubitò naſci, ex fermentato pulvere, & æſtiva pluvia, reſpondeo; me non ſolùm attuliſſe exemplum Ranarum, ſed etiam Uermiculorum, qui apparent ſuper carnibus exſectis, & æſtivo tempore à Muſcis prolifico contactu fæcundatis: Hos 4
enim Vermes; horario tempore generari, vivere, & organizatos ibi repere, & moveri, experientià notiſſimà compertum eſt Ranas autem, cum D. Auguſt. dixi repente generari, & nunc iterum repeto, & confirmo ex Sacris literis; Etenim *c.8. Exodi*

5 à Magis Pharaonis veras Ranas procreatas fuisse certum est apud S. Thomam, cuius de prima hominis vita doctrinam defendo; ipse enim *p. part. q. 14. art. 4.* docens Magos non per oculorum præstigiosam illusionem, fecisse Ranas, neque aliunde illas, ope Dæmonnm velocissime adduxisse, vt aliqui gratis opinantur, sed veras, & reales Ranas in conspectu Moysis, & Pharaonis procreari fecisse, ait. *Magi Pharaonis per virtutem Dæmonum, veros serpentes, & veras Ranas fecerunt, quæ Phantasmata non fuerunt, vt Augustin. dicit 20. de Civit. &c.* & 2. 2. q. 178.
6 *art. 1. ad 1.* dicit, quod, *Magi Pharaonis fecerunt veras Ranas, & veros Serpentes, &c.* & *q. 6. de potentia art. 5. ad 8.* explicans modum huiusmodi conversionis ait; *Hæc fecerũt Dæmones per aliqua semina collecta, quæ habebant vim putrefaciendi virgas, & in Serpentes convertendi, &c.* & ibidem *q. 16. art. 9. ad 10. Magi Pharaonis fecerunt Ranas adhibendo quædam activa naturalia, quæ August. 3. l. de Trin. c. 7. & 8. nominat semina ex occultis elementorum finibus accepta, &c.*

Constat igitur S. Doctor. in ea esse sententia, vt credat, etiam in rerum natura, esse virtutem, per quam activa passivis applicata, animalia, Ranæ scilicet, & Serpentes veri efficiantur, & huiusmodi effectus brevissimo tempore producantur: Sicut enim Magi tanto tempore, quantum insumpsit Aaron in proiectione suæ virgæ in terram, vt supernaturali virtute converteret in Serpentem, proiiciendo suas virgas pariter in terram, vt *Exod. c. 7. 12.* naturali virtute verterunt in colubros; & sicut idem Aarone extendente virgam suam super aquas Ægypti, infinitæ Ranæ sunt exortæ, ita illi *per incantationes suas*, idest coniurando Dæmones, *fecerunt similiter, & eduxerunt Ranas super terram Ægypti Exod. c. 8. 7.*

7 Et non solùm *S. Thomas cum D. Augustino, sed etiam Theodor. Lyran. Abulens. Burgens. Cajet. Petr. Com. in Gen. cap. 8. Glycas 2. part. annal. Martin. Delrius lib. secund. disquis. magic. quæst. 6. Cornel. à Lapid. Bubal. de Angel. quæst. 12. artic. 1. difficult. 2. §. 6.* sunt in hac sententia, vt credant Serpentes & Ranas veras fuisse repente productas: Nam certum est, Aaronis virgam in verum Serpentem fuisse mutatam, & veras Ranas

Ranas ad ejusdem imperium fuisse procreatas; Sed Sacra scriptura eodem modo loquitur de istis, ac de Serpentibus, & Ranis 8
Magorum. Secundo quia si quæ illusiones fuissent à Magis factæ, vel phantasticæ apparentiæ, causantibus Dæmoniis; vel hujusmodi animalia vera, illuc velocissimè asportantibus, Moyses illuminatus à Deo cognovisset, & detexisset; ne Pharao excusationem haberet. Tertio quia Dæmon larvas Serpentum, & Ranarum non adduxisset; siquidem vereri poterat, ne Moyses fraudem detegeret, magna sua, & Magorum ignominia.

Et de animalculo, seu parva Musca, latine Ephemera, quæ ex vini exhalationibus generatur, dicit *Petr. Com. c. 8. in Genes.* quod 9
ante clepsydram nascitur, hoc est intra unius horæ spatium. Dari etiam animalculum quadruplex, quod volat, & vivit, usque in pomeridianum diei tempus, & Diarium appellatur, quia occidente Sole emoritur, testis est *Aristoteles lib. 5. de hist. Anim* c. 19. Et de pinguedine Blattæ vermiculi, docet *Plinius lib* 29. *c* 6. lanæ infusam, cum rosaceo auribus prodesse: Sed hujusmodi lanam post paululum extrahendam, monet. *Celerrimè enim*, inquit, *id pingue transire in Animal, & fieri vermiculum*. Et de quodam viro, qui ubi excreasset, intra horæ dimidiæ spatium, Ranam exiguam pro sputo ostendebat, refert *Cardan. lib. 16. de subtilit. Aldrovand. & Ambrosium de quadrup. dignitat. libro primo cap. 4.*

Tandem *D. Basilius in Hexam.* ad verba Genesis, *& fecit Deus omne reptile terræ &c. c. 1. 24.* dicit, *Præceptum hoc, sic impressum est Terræ elemento, ut ne hodie quidem desinat subservire suo Creatori, &c. Non solùm enim Cicadas, humus. pluvio tempore edit, & innumeras alias bestiolas in Aëre pervolantes, quarum plurimæ præ tenuitate nullam sortitæ sunt nomenclaturam: quin & mures, Ranasque ex seipsa jam profert, &c.* Certissimum igitur est, & communiter receptum, Ranas, non solum ex naturali seminatione; sed etiam ex putrefactione generari in perpluto terrę pulvere.

Nec obest, quod Ranę pluviales non omnes sint ejusdem magnitudinis: Nam hęc differentia non provenit, ex eo quod, 10
omnes eodem brevissimo tempore, non sint productę; Sed

ex majori, vel minori terræ cum imbre fermentatione. Sicuti non obſtat, quod non appareant ibi Ranunculæ; ut in ſtagnis ſemiproductæ: Nam ego ipſe non ſemel vidi, aliquas ex illis in ſolo ſubſultantes, partem extremam ſui corpuſculi, adhuc luto-ſam, & informem trahere.

Jam ad ſecundam argumenti partem, prompta eſt ſolutio; Et in primis non nego, Ranas aliquando cum pluvia cecidiſſe; id enim *Athenæus, Heraclides, Ælianus, Diodorus, Beda, Plinius, Car-*
11 *danus, & Io. Baptiſta Porta de aër. tranſmut. lib.* 1. *cap.* 20. & alij affirmant; & Heraclides teſtatur, circa Dardaniam, & Pæoniam, tam copiosè Ranis pluiſſe, ut Incolæ non haberent, ubi pedem figerent, & poſtquam multas occiderunt, demortuarum odore ad extremum vexati, Patriam deſerere coacti ſunt. Sed, quod in nubibus ex elevatis à Sole vaporibus, iiſque ex lacubus, & ſtagnis Ranarum ovis præſeminatis, gignantur, commentum eſt; quod Porta, non leviter redarguit, & irridet.

Et quis non videt, quod ſi Raninis ovis in aërem elevatis, ait Porta, genitæ fuiſſent ibi tot Ranæ, debuiſſent regiones illæ, ne dum in ſtagnis, & lacunis, ſed in omni loco eſſe ovis præſemi-
12 natæ, & opertæ? Deinde cur æſtivæ guttæ in ſolo pulverulento, non autem cadentes in tectis, & lapidibus ſtratis; qui pulvere carent, Ranas gignunt? Tertio cur non in vere; quo tempore, jam aquæ ſtagnantes hujuſmodi ovis abundant, & vapores plurimi aſcendunt in aëra; ac proinde frequentiores, quàm in æſtate ſunt imbres, Ranæ cum pluvia cadunt è nubibus; ſed in æſtate tantum? Niſi quia hoc tempore ab æſtivo calore fit fermentatio pulveris cum aqua. Tandem quia mirum eſt, Itinerantes hoc tempore pluviam, tum pallio, tum pileo excepiſſe ſæpius, Ranas vero nunquam.

SECTIO

SECTIO IX.

Proponitur argumentum Guillielmi Harvæi, quo ipse probare intendit, ante mensem exactum nihil ad fætum pertinens, esse in utero mulierum.

SVMMARIVM.

1 *Guillielmi Harvæi refertur sententia de tempore quo mulier incipit uterum gestare; argumento sumpto à Cervis & Damis.*
2 *Andreas Vesalius notat Galenum, quod numquam secuerit hominum corpora, eumque reprehendit.*
3 *Eadem diligentia videtur desiderabilis in Harvæo.*
4 *P. Honoratus Fabri reprehendit Harvæum dicentem, primis diebus nihil inveniri in utero mulieris.*
5 *Maior in argumento Harvæi non est universaliter vera.*
6 *Equa, & Asina gestant uterum menses duodecim, Et tamen Asina tardius format.*
7 *Idem de Camelo fæmina respectu Equæ.*
8 *Cerva est muliere frigidior.*
9 *Mulier concipit fætum in cavitate uteri: non autem Cerva, & Dama.*
10 *Etiam Minor in argumento Harvæi falsa est.*
11 *Guillielmus Harvæus de re anathomica summa dignus laude.*

INstat contra meam propositionem Præstantissimus D. Guilielmus Harvæus inter nostri temporis primarios Anathomicos, nemini secundus, in suo *tract. de generat. anim.* & quia ex accurata sectione Cervarum, & Damarum observavit post concubitum maris, & feminæ, & post lapsum integrum mensem, 1 nihil omnino seminis, aut cujusvis humoris ad conceptum spectantis in utero hujusmodi animalium inveniri, intulit ad uterum

rum mulieris; ea suasus ratione quod tam mulier, quam Damæ, & Cervi eodem novem mensium tempore gestant uterum, Concubitum horum animalium incepisse à medio septembre usque ad medium Octobrem asserit, exercit. 66 instituta quotidie eorumdem animalium sectione. At vero Exercit. 68. fatetur die 18. aut etiam die 21. Novembris invenisse non quidem intra cavitatem uteri; sed in sinistro vel dextro aut utroque uteri cornu, materiam colliquatam, quam in Ovo gallinaceo, oculum, sive colliquamentum appellaverat: & hanc eamdem materiam intra tunicam orbicularem vidit contineri; in medio hujus colliquamenti fibras sanguineas, & punctum saliens apparere; quod esse futuri fœtus primordium Aristoteles, & omnes alij conveniunt. Est autem argumentum Harvæianum in forma, ut sequitur.

Animalia vivipara, quæ æquali tempore gestant uterum, æquali etiam tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Sed mulieres, Damæ, & Cervæ æquali tempore gestant uterum. Ergo, æquali tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Et subsumens, ait, sed non inveniuntur prima fœtus rudimẽta in uteris horum animalium nisi transactis à congressu diebus 58. aut etiam 64. hoc est, integro circiter bimestre: Ergo non primis diebus à conceptione seminali, sed ad summum, post elapsum bimestre tempus affirmari cum fundamento potest, fœtum humanum, esse animatum. Ita discurrit Harvæus cum suis.

Sed ego vereor, ne quod Andreas Vesalius, insignis in superiori seculo Anatomicus, contra Galenum dixit initio præ-
[a] fationis sui operis cui nomen dedit, *De Fabrica hum. corp.* idem contra Harveum dici merito possit. Galenus enim ex anatomia, & sectione simiarum ad humani corporis fabricam, passim argumentatus, illa neglexit ad ossium inspectionem parata hominum cadauera, quæ sibi frequenter occurrebant; & hac de causa, illam contra se infamiam, ab eodem Vesalio creari promeruit lib 3. c. 8. ut numquam hominum corpora secuisse videretur. Eodem modo peritissimus Harveus tanto studio ad Damarum & Cervarum sectionem incubuit ut quia hæc animantia in

gestatione

gestatione uteri , cum mulieribus conveniunt , superfluum sibi visum fuerit, muliebres,nedum abortiones observare, id quod antiquiores,& noviores Medici præstiterunt,sed neque uterum 3
mulierum unquam forte secuerit;ratus quod argumentum à pari bene procederet.

Sed ne quis mihi audaciæ notam imponat,quod primus contra præclarissimum virum ausim scribere, quem ex medicorum schola plurimi magni faciunt.præmitto adm.R.Patrem & Dominum meum P. Honoratum Fabri insignem Theologum soc. Jesu, & in Romana Curia Apostolicæ Basilicæ SS Petri & Pauli Penitentiarum in suo eruditissimo Opere de plantis , & gener. anim. tract.1.lib 6 propos 65.Harvæum efficaciter arguere,quia scripserit masculi genituram non retineri in utero à fœmina, hac nimirũ ratione ductus, quia primis diebus elapsis,à concubitu,talis materia non invenitur,neque in uteri cavitate, neque 4
in tubulis,aut cornibus eius;immemor fortè illius,quod exercit. 56 .scripserat,*multa insunt, quæ non apparent* : nam attrahitur statim,& imbibitur genitura intra substantiam uteri,& hoc modo fœcundat uterum,ut Pater Honoratus efficaciter, & solide discurrit numero sexto , & septimo ubi , hæc *falsissima & mera figmenta* dicit.

Dico igitur majorem propositionem argumenti , non esse 5
universaliter veram;cum enim virtus,& facultas formativa sive sit ipsa animalis substantia,quæ immediatè ageret ut ex Philosophis, nonnulli sentiunt sive mediatè, & per facultatem quamdam ab ipsa substantia,ad instar proprietatis derivatam,euidens est quod juxta talis animantis naturam , & substantiam , non præter aut supra ipsam operari debet Quis autem credet quod in leena verbi gratia quæ audacissimum , robustissimum , & calidissimum est animal, spiritibus ignitis, & ferventibus munitum,hæc facultas formativa,seu plastica,non superet in activitate virtutem formativam quam natura concessit Cuniculis & leporibus,quæ sicut sunt animalia timidissima,ita spiritus valde frigidos,languidos , & remissos habent : ergo ex parte virtutis formativæ quæ vel provenit à substantia specie diversa, vel est ipsa substantia,seu anima specie differens ab altera alterius ani-

malis,non poteſt eſſe idem, & æquale tempus formandi fœtum, ſed vnum animal celerius,& aliud tardius formabit.

Deinde,etiamſi ex parte virtutis activæ,ſeu cauſæ efficientis huiuſmodi tempus eſſe poſſit æquale : ex parte tamen diſpoſitionum materialium, ſeu cauſæ materialis, multa, & notabilia concurrere poſſunt impedimenta quæ formationem retardent. Ergo non erit ſemper verum,quod animalia, quæ conveniunt in tempore geſtandi uterum,conveniant etiam in tempore formandi fœtum: ſed age quæ modo tanquam poſſibilia ſpeculamur,videamus an practice ſint vera, & quæ in Philoſophia, ut poſſibilia contemplamur, ex hiſtoria animalium de facto ita contingant.

Primo ſint duo animalia ſpecie diverſa, que conveniant in tempore geſtandi uterum, Equa verbi gratia & Aſina:utraque
6 enim ex Ariſtotele *lib.2 de gen.ani. c.8*. geſtant uterum menſes duodecim, & omnes noſtri vectores bene norunt:eodem enim tempore poſt annum pariunt,quò conceperunt,ut ibi.argumentatur Ariſtoteles: ſed Aſina reſpectu Equæ frigidum eſt animal cujus ſignum eſt, quod in frigidis regionibus non naſcitur; & frigidum etiam habet ſemen,ut ibi probat Aritoteles.Ergo formatio fœtus in utero Aſinæ,fit multo tardius,quamvis ſimul,& æquali tempore cum Equa geſtet uterum. Secundo ſint alia duo animalia,Equa nimirum, & Camelus fœmina,quæ pariter geſtant uterum menſes duodecim; de Equa Author eſt Ariſtoteles *lib.4.de generat. anim c.*10 Uarro Columella,& Aldrovan. *de Quadrup. lib.*1. de Camelo idem Ariſtoteles *lib.5. hiſtor. anim.cap.*14.Plin *lib.*10.*cap.6*3.Conrad.Geſner,& Aldrovan. *de biſulcis*.At vero quod Equa Camelo tardius formet fœtum, duo ſufficienter probant. Primum eſt quod Equa non ſolum menſtruoſa non eſt ut tradit Ariſt. *lib.2. de gener anim. cap.*8.ſed, ut ib.addit, quandocumque purgatur à ſuperfluo ſanguine, inter quadrupedia minimum ſolet emittere id quod *de hiſtor. anim. lib.6.cap.*18 declarat eſſe minimum reſpective ad corporis magnitudinem. At vero ſupra *ſectio quinta numero quinto* vidimus plurimum conducere ad celerem, & expeditam fœtus formationem:

tionem, quod per uteri acetabula, ſeu venarum, quæ ſunt in utero capita, ſanguis in uterum derivatus miſceatur cum maris genitura, jam in uterum iniecta: ſtatim enim membranæ fiunt & intra illas mox incipit fœtus prima formatio. Cum ergo in Equa ſanguis reſpectu cæterorum quadrupedium, & conſequenter, etiam Cameli ſanguis ſit minimus, ſequitur reſpectu formationis fœtus in utero Cameli, formationem in utero Equæ eſſe tardiorem Secundum eſt quod pariter neceſſarium eſt in Equa retardare primam fœtus formationem, quod ut ait *Ariſt*. 10. *ſect. probl*. 10. Equa uterum habet valde durum: & *quo modo ait ager ſitiens haud cito ſuas ſtirpes enutrit, ſic durior vulva Equarum in firmando, nutriendoque ſuo fœtu, remorat.* ſubſcribunt Ariſtoteli Geſner. *de Equo fol. mihi* 487. & Aldrovandus *lib*. 1. *de quadrupedibus*.

Conſtat igitur in genere & univerſaliter loquendo veram non eſſe majorem illam in argumento Harvæjano poſitam. Uideamus nunc, an ſaltem verificetur in caſu particulari, de conceptione mulierum comparata cum conceptione Cervarum & Damarum: & quamvis etiamſi verificaretur, non ſatis eſſet verificari in caſu particulari ad probandam univerſalem propoſitionem, quod quæ æquali tempore geſtant uterum æquali tempore formant fœtum; tamen exiſtimo, neque in caſu particulari eſſe veram.

Primo quia, ſi Cervarum, & mulierum qualitates inter ſe comparentur, quis dixerit eas notabiliter non differe. Illud apud omnes, certum eſt, Cervas à natura complexionem frigidiſſimam fuiſſe ſortitas. Ita docet Ariſt *lib*. 4. *de part. anim. cap*. 4. Plutharc. *in Queſt. natur*. & Aldrov. *de Biſulc. lib*. 1. *cap*. 27. & ideo 8 earum ſanguis, ut Ariſt. ib. docet fibras non habet. Ergo non bene infertur, eò quod animalia frigidiora differant formationem fœtus, uſque ad diem verbi gratia quadrageſimam, quod ad æquale tempus differant etiam animalia calidiora, ut ſunt mulieres, quæ inter omnes fœminas, calidiores ſunt, ut ſanguis fibroſus, & eiuſdem menſtruum profluuium demonſtrant; ut notavit *Ariſt. lib*. 2. *de part. anim. c* 2.

Secundo; quia uteri cavitas in Cervis & Damis minima eſt,

& exigua, & ideo in istis animantibus locus generationis non uterus sed uteri cornua sunt, in quibus fœtus concipitur, ut idem Harvæus docet *exercit.*64. ubi idem contingere in aliis viviparis,
9 præterquã in muliere, & in simia opinatur. At in muliere præcipua pars uteri est ejus cavitas, in qua, nõ autem in cornibus cõceptus incohatur, fœtusque formatur, & perficitur, teste eodem Harvæo ib. ergo in muliere formatio fœtus, quò minus impedimenti habet ab utero, eò celerius à virtute plastica sollicitabitur.

Tertio; quia fibræ sanguineæ, in sententia Harvæi, & punctum saliens in ovo Damarum non apparent nisi post mensem & amplius elapsum, à conjunctione, ut *in d. exercit.*68. ipse testatur & non nisi post alios sex, aut septem dies fœtus illarum apparet formatus. At vero conceptus humanus apparet inchoatus, & formatus post primos tres dies, ut diligentissima experientia notatum reliquit Theodorus Kerkringius à me citatus *Disp.* 2. *sect.* 1. *num.* 9. aut saltem septimadie à conjunctione ut ex Hippocrate, & Platerio *Disp.* 1. *sect.* 10. *par.* 3. *n.* 3. 4. 5. & habet nedum fibras sanguineas, sed in tenello corpusculo, omnia membra quæ corpus habere potest.

Quarto quia ex Hippocrate citato sup. *Disp.* 3. *sect.* 5. *num.* 13. signum conceptionis in muliere est si ex utero intra septem dies nihil exciderit. At verò Damas, nihil habere in utero per mensem & ultra quod posset excidere affirmat ille constantissimè. Quare nihil mirum si mulieres citius concipiant, & membranas subito gignant.

10 Quintò, quia quicquid sit de Cervis Anglicanis Arist. *lib.* 6. *Histor. anim. c.* 29. Cervas ab arcturo, mense Augusto, & septembri coire, & uterum non menses novem gestare, sed octo, disertis verbis testatur. Atque ideo in prædicto argumento, etiam minor propositio, si negetur tamquam falsa, erit totum argumentum, non syllogismus, sed Paralogismus. Illud hic pro colophone superaddo; excellentissimum Anathomistam Haruæum tamquam de re anathomica bene merentem, summis laudibus dignum esse; & maxime commendandum quod exactissimam diligentiam, & summum studium in Cervis, Damisque secandis, adhibuerit: cæterum in re philosophica, ejus authoritatem

non

non esse tanti faciendam, ut vidimus, quod propter illam, ab antiquis facile recedamus; præsertim ab Hippocrate & Galeno; Fieno etiam, Platerio, & alijs recentioribus, qui vestigijs priorum inhærentes, in hac via adeo invia, non sine magno labore, & industria in sudarunt, vt nobis accensa face præirent, & variis obseruationibus veritatem demonstrarent, in tenebricosis licet muliebris vteri finibus delitescentem.

SECTIO X.

An Fœtus humanus primis diebus existens in vtero matris mox moriturae, sit baptizandus.

SVMMARIVM.

1 *Quod nondum natum est, non videtur posse baptizari.*
2 *Sed re vera fœtus, qui est in utero, natus est.*
3 *Impracticabile tamen est hujusmodi Baptisma;*
4 *Si posset practicari non esset absurdum.*

PRæterea addunt aliqui, quod si rationes, & authoritates pro mea conclusione adductæ aliquid probant; probant etiam 1 baptizandos esse in vtero matris Parvulos recentes, & nondum editos, quando periculum est; quòd moriente matre, verbi gratia propter imminens naufragium, pereat etiam filius inclusus in vtero: sed id videtur absurdum, quia quod nondum natum est, renasci non potest, & per baptismum regenerari; Ergo absurdum est etiam id vnde sequitur, & prosequitur Comitolus *l.* 1. *q.* 13 *n* 2.

Respondeo non esse absurdum baptizare fœtum in vtero propter rationem illam allatam de regeneratione, quæ fit per 2 Baptismum: Nam tunc re vera natus est homo, cum vivit in utero, & constat ex Anima, & corpore seorsim à corpore, & anima

Matris, licet nondum sit egressus ad lucem; vt bene advertunt *Valent. Suar. Coninch.* & ante ipsos, alii antiquiores, quos citat, & sequitur *Diana part. 2. tract. 15. resolut. 43. & part. 5. tract. 3. resolut. 12.* Et supponit Concilium Carthaginiense à me relatum *disp. 1. sect. 13. num. 3.* tunc enim ex non homine genitus est homo, & verè contraxit peccatum originale. Vide infra sect. 15. num. 2.

Sed est alia ratio, propter quam convincitur Baptismi functionem esse in tali casu regulariter impracticabilem: Nam ut testatur Arist. *de hist. anim. c. 4. cum semen conceperit, vterus statim contrahitur, donec ad septimum mensem ventum sit, &c.* & Galen. *l. 15 de vsu part. c. 7. Os matricis, quo tempore mulier fert vterum, est omninò constrictum, & conglutinatum, vt nec specilli quidem cuspidem quæas in matricis collum immittere, &c. qui autem id fiat, superat humanam ingenium, &c.*

Cum igitur neque per fistulam, neque alio simili modo possit actio ministrantis Baptismum ad fœtum adeo recentem in vtero inclusum pervenire, illumque aqua Baptismali abluere, redditur regulariter impracticabilis mea conclusio, quò ad hujusmodi fœtum in vtero baptizandum, ideò de illo non sum ex professo loquutus, sed si esset practicabilis, admitto esse baptizandum in prædicto, vel simili casu, & nego absurdum, vt patet ex ratione jam allata, & Doctoribus citatis.

SECTIO XI.

Rursus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi Abortivos tanquam nova, sit ab universali Ecclesia eliminanda?

SVMMARIVM.

1 *Nihil innovandum in Ecclesiæ ritibus.*
2 *S. Cyprianus hereticos conversos rebaptizabat.*

3 Solùm

3 *Solùm in Eccleſia Catholica eſt verum baptiſma, quod tamen etiam ab Infidelibus poteſt miniſtrari.*

4 *Propoſitio de Baptizandis ſub conditione Abortivis non eſt contra fidem, neque contra aliquam Eccleſiæ conſuetudinem.*

5 *Ex eo quod huc vſque non fuerit vſitata, non poteſt inferri, quod oppoſita propoſitio ſit contra legem, vel conſuetudinem Eccleſiæ.*

6 *A D. Gregorio prævisa eſt, & ordinata.*

7 *Sed etiamſi per impoſſibile daretur conſuetudo contraria, illa non eſſet attendenda, quia eſſet contra Ius Divinum.*

8 *Non ſemper Eccleſia novitatem abhorruit, ſed ſolùm quando inutilem, & illicitam conſideravit.*

9 *Eccleſia, & Apoſtoli ab initio novitatem utilem prævidentes amplexi ſunt.*

10 *Animalia ſtrangulata, & ſuffocata Iudæi manducare ſunt probibiti; quæ etiam Gentiles non manducabant ex cauſa ſuperſtitionis.*

11 *In re leviſſima D. Petrus, Spiritu Sancto dictante, ordinavit aliquid legale eſſe obſervandum à primis Chriſtianis.*

12 *Licet pro brevi tempore, & poſtea abrogandum.*

13 *Innovavit S. Mater Eccleſia de anno 329. contra Pauliniſtas.*

14 *Innovavit anno 680. contra Monothelitas.*

15 *Innovavit anno 1336 contra plures Theologos; circa Animas Sanctorum.*

16 *Innovavit anno 1547. declarando gratiam inhærentem.*

17 *Innovavit anno eodem declarando SS. Virginem nunquam actualiter peccaſſe.*

18 *Innovavit anno 1562. decernens Laicorum Communionem ſub vna tantùm ſpecie.*

19 *Innovavit definiens in SS. Sacramento nullam remanere ſubſtantiam panis, & vini.*

20 *Praxis contraria non eſt univerſalis in Eccleſia.*

OPponitur rurſus Argumentũ alias propoſitum *diſp. 1. ſect. 12. & ſect.* 14. reſolutum, quod nimirum cum in re tanti momenti, nunquam antea S. Mater Eccleſia aliquid definierit, quando

quando Sacros de Baptismo ritus præscripsit, nunc novissimis
1 his temporibus non expediat, quod aliquid ab eadem innovetur, sed præstet in antiqua consuetudine, ut abortivi non baptizentur, permanere; quod olim benè in simili contra S. Cyprianum, S. Stephanus Primus Papa de anno 158. decrevit. Asserenti enim S. Cypriano rebaptizandos esse hæreticos, qui ad Ecclesiam revertebantur; Respondit, & responsio est in fragmento Epistolæ ab eodem S. Stephano scriptæ, ad S. Cyprianum illam referentem in sua *epist*. 74. respondit, inquam, his verbis. *Nihil innovandum, nisi quod traditum est servetur*. Cum igitur S. Romana Ecclesia huc vsque nihil de Abortivis decreverit, & per septuaginta & sexcentos super mille annos Spiritu Sanct. illustrata, semper satis, superque animarum saluti providerit; Non decet modo aliquid innovando decernere contra illud, quod traditum esse videtur ex tam longa consuetudine.

Cæterum, vt hoc argumentum; quod videtur inter omnia
2 gravissimum, solvatur; animadvertendum est, S. Cyprianum vna cũ pluribus Episcopis Ecclesiæ, tum Oriẽtalis tum etiã Occidentalis in Concilio Jconiensi, Carthaginensi, & Africano, hac de re non semel habitis, voluisse, & sæpius definiri fecisse, vt Hæretici ad Ecclesiam Catholicam venientes rebaptizarentur; eo permotum fundamento, alioquin verissimo, quod solùm in Ecclesia Catholica esset verum Baptisma; Sed quia ipse non adverterat, quod postea à SS. Pontificibus Leone, & Gelasio relatis *in c. hi de quibus*; *& in c. si re vera de consecr. dist*. 4. & à Ni-
3 colao I. *in c. à quodam Iudæo*, *& in c. Romanus. dicta dist*. 4. & tandem in Concil. Florent. *sess. vlt. in decreto pro Armenis*. Statutum est, quod etiam Pagani, Iudæi, & Hæretici baptizare validè possunt, & sunt in Ecclesia Catholica Ministri dummodo formam, & materiam ab Ecclesia probatas adhibeant, & intendant facere, quod ipsa facit; Ideo S. Stephanus Pontifex, & si non Ecclesiæ decretis, quæ nondum condita erant; sed antiquissima ejusdem traditione ductus, quam semper Ecclesia servaverat, constantissimè rescripsit illis verbis. *Nihil innovandum, &c*. Innovabant enim contra fidei veritatem, & antiquam Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, de non rebaptizandis Hæ-

reticis

reticis ad Eccleſiam reverſis, ut videre eſt apud D. Auguſt.
*lib. 3. de Baptiſm. contra Donat. à cap. 4. & deinceps, & lib. 7.
à cap. 5.* qui illos acriter reprehendit & ſingulorum argumen-
ta redarguit.

At verò mea propoſitio de Baptizandis Abortivis ſub con-
ditione,nihil continet contra fidem,aut antiquæ Eccleſiæ con-
ſuetudinem cum vt dixi ſupra *Diſp. 3. ſect. 1. n. 6.* contineatur ipſa 4
ſub univerſali illa propoſitione in Tridentino definita. *Parvu-
li recentes ab vtero matris ſunt baptizandi.*

Nec dici poteſt eſſe contra antiquam Eccleſiæ conſuetudi-
nem,vt gratis ſupponitur; Primo, quia ſi hujuſmodi conſuetu-
do daretur,eſſet introducta ſolùm à mulierculis obſtetricibus,
& à vilioribus, & indoctis perſonis, quæ ſolæ ut plurimum
interſunt,dum fœminæ abortiuntur: quare ex ignorantia, vel
inadvertentia talium perſonarum proceſſit, ac proinde non
cum animo, & intentione requiſita ad abrogandam legem
contrariam: Nam ad hunc effectum, requiritur non ſolùm in
ſubditis animus, & voluntas eximendi ſe ipſos ab obſervantia
talis legis. Suar. *de leg. lib. 7. c. 18. n. 4. ad 9.* Sed etiam in Principe
requiritur conſenſus, & voluntas illam abrogandi; vel ſaltem 5
conniventia,& taciturnitas Sum. Pontificis,qui in hac materia
eſt Princeps, & legiſlator; Sed neutrum in præſenti poteſt di-
ci: Non animus Populi Chriſtiani; quia omiſſiones,quæ huc vſ-
que contigerunt in iſto caſu, non ex malitia, quæ cum non
conſtet, non præſumitur: ſed provenerunt ex ignorantia, &
inadvertentia rudium perſonarum: Non conniventia, Sum. Pon
tificis: quia quod in privatis ædibus omiſſũ eſt,ex inconſidera-
tione eorum, qui aderant, non potuit vllo tempore ad Sum.
Pontificis notitiam pervenire. Sed vigilantiſſimus Paſtor D.
Gregor. Papa à me relatus *diſp. 1. ſect. 13. n. 8.* videtur id ſatis præ-
vidiſſe,& propterea,monet & mandat, *vel ipſa hora, qua mater
gignit, vel hoc, quod gignitur eadem, qua natum eſt, ſi mortis pericu-
lo vrgetur, eſſe baptizandum, ne interveniente paululum mora, inve-* 6
niri non valeat, qui redimatur. Quibus verbis clarè deſcribitur
nativitas,& periculum Abortivorum.

Quod autem siue inadvertentia, sive ignorantia in hujusmodi personis concedenda sit, patet; quia præsens difficultas, neque à Theologis scholasticis, neque à Casuistis fuit vnquam, vel discussa, vel indicata; Si ergo à Viris doctis, & Professoribus fuit dissimulata, multo magis idiotas, & indoctos potuit inculpabiliter latere.

Secundo quia etiamsi hujusmodi consuetudo esset possibilis aut de facto daretur, nullo pacto esset attendenda. Cum enim de Jure Divino, & de fide sit certa ista propositio *Infantes Abortivi si vivant, sunt baptizandi* Jam consuetudo hujusmo-
7 di esset contra Jus Divinum, & contra fidem; ergo non consuetudo, sed hominum traditio dicenda esset; vt notavit *Suarez de legib. lib. 7. cap. 6. n.* 13. & sicuti verè à Christo Domino dicta fuit *Matth. cap.* 15. illis verbis. *Quare, & vos transgredimini Præceptum Dei propter traditiones vestras*? Hæc autem traditio nullum effectum moralem potest producere, cum tota sit ab homine; ut notavit S. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 3. & Suar. *d. lib.* 7. *cap.* 4. *n.* 13. Et homo non possit contra Divinam legem prævalere. Quare meritò *in cap. fin. de consuet.* appellatur *corruptela*, & quantum vis vetusta sit, & vulgata, est abolenda. Quia vt dicitur *in c. si consuetudinem dist.* 8. Dominus dicit. *Ego sum Veritas, & non dicit ego sum consuetudo*; Ergo veritas non consuetudo contraria est attendenda in casu nostro.

Dices Ecclesia semper abhorruit novitatem. Ergo cum Ecclesia, sine hac lege tanto tempore permanserit, non debet novam legem publicare de Baptizandis fœtibus abortivis.

8 Respondeo negando, talem legem sub generali lege de Baptizandis parvulis recenter ab vtero matrum egressis contentam, non esse publicatam. Nego etiam S. Matrem Ecclesiam semper abhorruisse novitatem, sed tunc solùm, quando nedum inutilem: sed omninò illicitam esse judicavit: vt in pradicto casu contra S. Cyprianum. At verò quando vel utilitatem, vel necessitatem agnovit, veras, & catholicas doctrinas declarandi, tam promptè, quàm constanter innovavit. Sufficeret sola S. Augustini authoritas ad hoc probandum qui *lib. 2. de Bapt. con. Don. c.* 3. dixit *quod ipsa plenaria Concilia sæpe priora à posterioribus emendari*

emendantur. Sed juvat hic aliquos caſus præter eos quos *diſp.2.*
*ſect.9.*adduxi,etiam ex eccleſiaſtica ſuper addere hiſtoria.

Et primo in Concilio Hieroſolymis celebrato,quod fuit pri-
mum omnium in Eccleſia Dei congregatum, convenientibus 9
ſub D. Petro Primo Sum.Pontifice quibuſdam ex Apoſtolis,&
diſcipulis, ut legitur *in Act. Apoſt.c.15.*hujus innovationis oc-
caſio voluntaria præceſſit,& exemplar. Siquidem cum magna
eſſet contentio,& controverſia, an Gentiles, qui ad Evange-
lium convertebantur, deberent circumcidi, & ſervare legem
Moyſi: id quod Iudæi nuper converſi volebant. D.Petrus om-
nibus in Concilio auditis, tandem decreuit in hæc verba.*Viſum*
eſt Spiritui Sancto,& Nobis nihil vltra imponere vobis oneris,quàm
hæc neceſſaria;vt abſtineatis vos ab Immolatis ſimulacrorum,& ſan-
guine,& ſuffocato,& fornicatione: A quibus cuſtodientes vos, benè
agetis. Valete.

Ad hoc Decretum intelligendum, oportet ſupponere, quod
tam Iudæi, quàm Gentiles, non comedebant carnem Anima- 10
lium, quæ mortua eſſent, ſine effuſione ſanguinis:ſtrangulata
videlicet,aut ſuffocata.Iudæi quidem juxta præceptum Domi-
ni traditum olim Noè *Gen.c.9.4.carnem cum ſanguine non come-*
*detis:*At verò Gentiles,vt ait Origen. *lib.8.contra Celſum*, nole-
bant hujuſmodi carnes ſuffocatas comedere,propter aliam ra-
tionem: ſcilicet quia ſuperſtitioſè credebant,eſſe cibum Dæ-
monum. Uolens igitur D.Petrus,& totum Concilium, hujuſ-
modi diſſenſionem de Circumciſione tollere,& non impone-
re Gentibus graviſſimum iugum Circumciſionis, decrevit,ut in
hoc convenirent,nimirum, ut tam Gentiles, quàm Iudæi nuper
converſi abſtinerent *ab immolatis Simulacrorum, & ſanguine,&*
ſuffocato. Et ideo ordinavit, ut in re licet leviſſima,remaneret
aliquis uſus legalium obſervationum,in Iudæis:ut adnotavit ex
communi SS. Patrum Baron. *ad ann. Chriſt. 51. n.20.* Ad hoc 11
ut Gentiles facilius cum eis convenirent, & duo iſti parietes,
in Chriſto lapide angulari, compaginarentur in ædificatio-
nem Eccleſiæ:quamvis tam D. Petrus, quàm cæteri Apoſtoli,
qui aderant, diſtinctè, & explicitè ſpiritu Sancto illuminan-
te, ut Theologi fatentur, cognoſcerent, hanc obſervantiam

non esse diuturno tempore duraturam. Sed cessante causa, nempe illa controversia, abolendam esse, & antiquandam: uti de facto totius Ecclesiæ Occidentalis consensu, quicquid Græci submurmurent, abrogata est. Ideo D. August. contra Faustum *lib. 32. c. 13. ait. At vbi Ecclesia gentiū talis effecta est, vt nullus carnalis Israëlita appareat; quis jam hoc Christianus observat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat, nisi quorum sanguis effusus est?*

12 Constat igitur, jam à principio nascentis Ecclesiæ, Spiritum Sanctum una cum D. Petro tanquam primo Christi Vicario, & alijs in Concilio Assessoribus, ad utilitatem Ecclesiæ, talem legem condidisse, à qua postea futuris temporibus; per innovationem esset utilius recedendum; etiam ut Apostolorum successores, quandocumque daretur occasio, ad imitationem haberent exemplum.

13 Innovavit quando in *Trid. ead. sess. 6. can.* 23. nullo actuali peccato, vel etiam veniali, peccasse unquam Beatissimam Dei Matrem, pronunciavit.

14 Innovavit *ead. sess.* 13. *cap.* 4. *& can.* 2. quando in SS. Eucharistiæ Sacramento post consecrationem, nullam panis, & vini, substantiam remanere determinavit, & suo tempore speramus fore, vt cum universali Orbis Christiani gratulatione & plausu innovet, Immaculatam Deiparæ Conceptionem definiendo.

15 Itaque si modo Ecclesia decerneret, Abortivos esse sub conditione saltem baptizandos, quod hucusque non fecit, non propterea sequeretur, quod à seipsa differret; cum semper in novitate spiritus progredi consueverit; si tamen propterea innovasse alicui videretur; tunc, potius antiquam doctrinam magis extendere, vt paulò infra constabit, quàm innovasse dicenda esset.

16 Tandem, vt huic sectioni Colophonem imponam: adverto: non esse absolutè concedendum, quod praxis contraria non baptizandi recentes Abortivos in Ecclesia fuerit, huc usque universaliter observata: Nam ego cum superioribus annis in Visitatione hujus Lucanæ Diœcesis Eminentissimo, &

& Reverendiſſ. Domino meo, D. Hieronymo Cardinali Bonviſio Epiſcopo, in muneribus ejuſdem Uiſitationis aſſiduus inſervirem, & ruſticas Obſtetrices, diligenter ubique locorum interrogarem, de iis præſertim, quæ ad privatam Baptiſmi collationem ſpectant, nonnullas inveni tam accuratè à Parochis inſtructas, ut hanc doctrinã de Abortivis ſub conditione Baptizandis, ne dum probe tenerent, ſed eam aliquando ad praxim reduxiſſe firmiter aſſerverint. Quare merito Doctiſſimus, & oculatiſſimus Theologus Adm. R. P. Nicolaus Martinez Societatis Jeſu Doctor Theologus, & nunc in Collegio Romano S. Thheologiæ Lector Primarius, in ſua Cenſura, qua meam Protheſim illuſtrare dignatus eſt; dixit, Praxim, hac de re, in Eccleſia, *ancipitem eſſe, & variam, ſecundum opinionem Medicorum, & obſtetricum; nec poſſe probari in Vniverſa Eccleſia viguiſſe, aut etiam nunc vigere, praxim uniformam omninò contrariam, &c.*

SECTIO XII.

Hujuſmodi praxis baptizandi recentes Abortivos, non eſt inconveniens.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia pro temporum opportunitate innovavit, ne dum declarando doctrinas, ſed etiam definiendo modum admiſtrandi Sacramenta.*

2 *Olim Problema erat, an abſolvendus eſſet Infirmus, quem per extrinſecum teſtimonium Confeſſor noverat confeſſionem poſtulaſſe*

3 *Sed modo in Rituali Romano, Paulus V. affirmatiuam ſententiam decrevit.*

4 *Confeſſionem per Epiſtolam, & Abſolutionem in abſentia ex probabili ſententia jam defendebant aliqui.*

 5 *Nunc*

5 *Nunc à Clemente VIII. damnata est tanquam falsa, & scandalosa.*

6 *Non propterea infertur, quòd Ecclesia antea defecerit in necessariis, cum generalem Doctrinam jam tradidisset.*

7 *Idem infertur de Baptismo Abortivorum.*

8 *Et ideò lex de illorum baptismo, post novam ex humanis doctrinis notitiam, conveniens esset.*

Esto innovaverit Ecclesia, & innovatura sit, quò ad Fidei Dogmata, & doctrinas, quæ progressu temporis magis clarescunt, & contra hæreses de novo exortas, & exorituras necessariæ, aut fuerunt, aut futuræ sunt. Sed cum in mediis, quæ ad Animarum salutem sunt omninò necessaria, cujusmodi sine dubio est, Sacramentum Baptismi, Ecclesia semper habuerit illam Divini Spiritus assistentiam, & illuminationem, qua omnia media providerit, ut illis adhibitis, quilibet salvari posset, incredibile prorsus videtur, ut omiserit publicare legem de Baptizandis hujusmodi Abortivis si hæc fuisset necessaria. Uel ergo universalis Ecclesia in hoc defecit, quod nullo modo est asserendum; vel non est conveniens hujus legis publicatio.

Respondeo, hoc argumentum parum à præcedente differre, nisi quòd magis urget repetendo, vel quod defecit Ecclesia in necessariis, vel quod hujusmodi lex non sit de novo publicanda. Et utrumque falsum existimo. Et primo ostendo quod
1 Ecclesia, quando necessitas postulavit non solùm doctrinas, & articulos, ad hæreses profligandas necessarios definivit; sed etiam circa administrationem Sacramentorum, quam ad salutem Animarum necessariam judicavit, quid à Ministris esset observandum, decrevit, & publicavit, quæ hactenus antea non publicaverat; ut constat ex duobus infrascriptis casibus.

Jacebat V. G. infirmus aliquis repentino morbo correptus, qui vel nunquam, vel rarò per Sacramentalem Confessionem suorum peccatorum remissionem receperat; & videns se ipsum in extremo vitæ periculo constitutum, Confessionem postulabat,

bat, & Confeſſarium vocari clamabat: Tunc ex aſtantibus, aliquis accurrere ad Confeſſarium quærendum, inveniendum, & deducendum. Interim Infirmus linguæ, & auditûs uſum pœnitus amiſit. Quid faceret tunc Confeſſarius jam adductus, qui ab hujuſmodi pœnitente nullam per ſe ipſum, vel immediatè 2
Confeſſionem peccati excepit, ſed solùm quaſi per Interpretem, & mediante illo, à quo fuit vocatus? an abſolvere Sacramentaliter poſſet Infirmum? Negabant plures Theologi, & numero, & authoritate non infimi, qui Canones, & Concilia in contrarium ſibi objecta, commodè explicare putabant. Affirmabant è contra alij plures, quos omnes *Diana part.3. tract.3. reſol.4.* & Eminentiſſ. de Lugo *de pænit. diſput.17. ſect.4.* enumerant. Reſolutio igitur erat problematica, & in utramque partem verſatilis.

Sed Fel. record. Paulus V. omnem de medio ſuſtulit difficultatem; quando in Rituali Romano ſua authoritate, & diligentia reſtaurato, & per Bullam particularem confirmato, hujuſmodi ægrotum mandat abſolui; & quidem non tanquam privatus 3
Doctor, ſicuti fecerat olim *S. Leo Magnus epiſt 91. ad Theod.* ſed tanquam Pontifex, & Supremus Paſtor; ut advertit, & probat Card. de Lugo ſupra citatus; ita ut ſententia negativa, jam non ſit amplius probabilis.

Tandem S. memoriæ Alex. VII. de anno 1665. propoſitiones 28. & rurſus de anno 1666. alias propoſitiones n.17. quas prius 4
multi authores exiſtimabant probabiles, prohibuit & damnavit, ut minimum tanquam ſcandaloſas, & inter iſtas nonnullæ erant de ſacramentali abſolutione impendenda.

En igitur plures caſus, in quibus S. Romana Eccleſia nuper innovavit contra ſententias ab aliquibus antea probabiles reputatas, circa adminiſtrationem Sacramenti pœnitentiæ, tam in caſibus neceſſitatis extremæ, & in articulo mortis adminiſtrandi, quam in aliis caſibus.

Quod autem Eccleſia non defecerit in neceſſariis conſtat ex iis, quæ *diſp.1.* in citata *ſect.14. à num 6. uſque ad* 18. dicebam. Quod in hac materia Dei providentia intelligenda eſt, juxta ſententiam illam D. Pauli *pr. ad Timot. c.2. Deus vult omnes homines*

mines

mines salvos fieri. quæ quidem ut ibi notavi, & docent Suarez. *in pr. 3 art. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num.* 16. Nuñnus *in addit. ad 3. partem q. 9. art. 3. difficult. 2. ad* 4. solùm ostendit Deum providere hujusmodi media in generali; quare non fuit necessarium, ut Ecclesia cujus lumen, est irradiatio Divina, seu participatio Divinæ Providentiæ, ordinaret in particulari hujusmodi fœtus abortivos esse baptizandos; sed sicut Divinæ providentiæ satisfuit instituere media in generali, quibus omnes salvari possent, ita Ecclesiæ satis fuit ordinare in genere, ut omnes parvuli, quorum vita periclitatur, statim baptizarentur, licet de tali parvulo, puta de abortivo primis diebus nato, nihil ordinaverit. Illud autem fecit omni diligentia, ut constat ex Decretis, & Conciliis à me citatis *disp. pr. sect.* 13.

SECTIO XIII.

Etiamsi humanum Iudicium non sit sensibiliter certum, sed dubium, an in recentibus Abortivis sit Anima rationalis, baptizandi sunt sub conditione,

SUMMARIUM.

1 *Aqua, si per revelationem tantùm constaret, & non per sensum esse aquam naturalem, esset materia sufficiens Baptismi.*

2 *In materia dubia potest conferi Baptisma sub conditione.*

3 *Etiam in aqua stillatitia, Iure, Cervisia, & in succo herbarum, & frondium.*

4 *In casu necessitatis non requiritur, quod materia Baptismi humano modo cognoscatur, aqua naturalis.*

5 *Dubium, an jus, vel lixivium, sit aqua naturalis; an verò quid mixtum, non potest humano modo superari.*

SI quis haberet aquam, quæ verè, & in substantia esset aqua naturalis, idque tanquam certum sciret V.G. ab Angelo; sed ex apparentia sensibili, & humano modo judicando, non appareret aqua, iste non posset validè cum tali aqua baptizare; Nam materia Sacramenti debet esse sensibilis, quia debet humano judicio subesse; ita fœtus, si in ordine ad nostram cognitionem non judicatur homo, est capax baptismi.

Respondeo, quod Aqua, quam ego scio per testimonium extrinsecum certum, esse veram, & naturalem aquam, esse etiam 1
materiam sufficientem ad validè baptizandum; Verè enim illa materia est aqua naturalis, & est sensibilis, saltem in dubio. Esto imprudenter operaretur ille, si extra casum necessitatis uteretur tali aqua, quæ sibi non constaret certò, & humana certitudine, esse aquam naturalem, & ideò dubitaret, an talis esset: At in casu necessitatis, & quod alia aqua non adesset, non solùm posset sed deberet baptizare. Cum enim Ecclesia ex eo quod, Baptisma est Sacramentum maximæ necessitatis, nunquam definierit, quod aqua, quæ non est naturalis, non sit in casu necessitatis materia sufficiens, sequitur quod possit Baptisma sub conditione conferri in materia dubia, ut benè notavit *Tutean.* 2
& Bassæ.in flor.verb Baptismus 2. numero tertio, deficiente scilicet materia indubitata, & certa; quia in tali casu, succurritur Animarum periculo, & nulla fit injuria Sacramento. vide *Dian.* 3
part.5.tract.3.resolut.pr. vbi cum *Trapp fit.Tanner & Card.de Lugo* posse in aqua stillaticia, Jure, & Cervisia, baptizari; & *Camerota* ibi cum *Tanner.* in succo herbarum, & frondium, quod etiam admittunt *Coninch.Castr.Tal.Granad & Franc.de Lugo apud Coton.* Cur igitur in illa aqua, quam ego certissimè scio, esse aquam naturalem, non potero absolutè, & sine conditione baptizare? Neque est necessarium, urgente aliqua proximi necessitate, ut Sacramentum licitè administretur, quod materia illius debeat humano modo cognosci, & judicari aqua naturalis, ut benè Card. de Lugo *de Sacr.disput.8.sect.9.num.*140. ubi si quis, ait, in necessitate non inventa certa materia, sed liquore aliquo, de quo negativè dubitaret, an esset aqua, non posset examinare visu, 4
quia locus esset obscurus, nec odore, aut gustu percipere: Tunc

propter necessitatem proximi, posset sub conditione baptizare & tamen positis illis circumstantiis, non potest homo judicare, an illa sit vera aqua; Ergo similiter, posita illa extrinseca apparentia, licet non possit humano modo reputari aqua, quia tamen ille scit, esse aquam, potest illam adhibere in casu necessitatis; Tandem quia in brodio valet ministrari Baptisma sub conditione; ergo etiam baptizari potest in dubio, an fœtus sit animatus sub conditione. Neque enim video differentiam, cur liceat in materia dubia, & non liceat circa subjectum dubium ministrare hoc Sacramentum sub conditione.

Dices, impedimentum, quod prohibet Judicium ferre de illo liquore superari potest humano modo adhibendo lumen candelæ, vel fenestræ, aut hominem esse occulorum acie, & olfactu benè instructum; at verò de illa aqua, & de incertitudine, an vivat fœtus, non potest superari.

Respondeo neque dubium, an Jus sit aqua vera, & naturalis, an verò tertium mixtum, potest humano modo superari, qua enim arte possunt ab eo separari particulæ pinguedinis, & carnis, quæ per coctionem simul mixtæ sunt, & incorporatæ; ita ut sola, & pura aqua remaneat; qua industria à lixivio particulæ cineris concocti possunt ita disiungi, ut omninò cesset dubium, an lixivium sit, aqua naturalis? Et tamen in Jure baptizari posse multi concedunt, ut vidimus; & de lixivio docet absolutè S. Thom. 3. *part. quæst.* 66. *art.* 4. *ad* 4. Ergo, etiam si illa aqua non possit humano modo judicari aqua: quia tamen scio ab Angelo esse veram aquam, possum, & debeo illa uti ad baptizandum in casu necessitatis, ergo non obstat argumentum, quin baptizandus sit fœtus quia de eo non possit judicium certum formari humano modo: quia ad baptizandum sub conditione sufficit judicium dubium positivum, humano modo fundatum.

SECTIO

SECTIO XIV.

An obligatio babtizandi ceſſet, ex eo, quod aliquæ rationes probabiles ſuadeant primis diebus Animam non eſſe in fœtu?

SVMMARIVM.

1 *Proponuntur rationes, quibus Theologi Pragenſes putant quod primis diebus non ſit gravis obligatio baptizandi Abortivos.*

2 *Si primis diebus fœtus eſſet in quantitate æqualis ovo Columbino deberet baptizari.*

3 *Non ſola quorumdam auctoritas, ſed etiam rationes ſuadent poſitive fœtum humanum primis diebus vivere.*

4 *Aſſerere in humanis fœtibus, primis diebus eſſe unam tantum animam ſenſitivam, & illi poſtea ſupervenire rationalem, error eſt damnatus in Synodo Conſtantinopolitana.*

5 *Poſt accidentalem organizationem creatur Anima rationalis.*

6 *Secundinis involutum baptizari poſſe fœtum humanum admittunt Theologi Pragenſes.*

7 *Fœtus humanus, etiamſi recentiſſimus, reſiſtit contrariis tempore aliquo.*

8 *Punctum ſaliens eſt puſillum animal.*

9 *In hoc animaculo pulſatio impedita à contrario, aliquando omnino quieſcit.*

10 *Et naturali tepore digiti adjutum recuperat motum.*

11 *Hoc punctum quam ſit exiguum.*

12 *Ex quo infertur Animæ perſeverantia in fœtu ad aliquod tempus*

13 *Licet plures rationes probabiles opponantur propoſitioni probabili hujus tamen probabilitatem non tollunt.*

14 *Corpus Chriſti in Incarnatione, quàm parvum.*

15 *Humanus fœtus licet minimus, resistit tamen aliquandiu contrariis.*

16 *Prima humani fœtus magnitudo est grani hordeacei.*

17 *Magnitudo ovi Columbini, si satis sit ad baptizandum fœtum humanum, infert esse baptizandum etiam primis diebus.*

18 *Prima membrorum generatio est ab anima: & probatur Authoritate Aristotelis, & ratione.*

19 *Membranæ statim generantur, & materia disponitur.*

20 *Calor, qui est in semine, cælestis est, & citissimè operatur.*

21 *Anima statim ac est in materia, membra sibi producit.*

22 *Quod anima primis diebus sit in fœtu, probabilius est, & in praxi sequendum.*

23 *Confirmantur supradicta ex Testimonio S. Scripturæ.*

24 *Refertur historia Davidis, & Bersabeæ.*

25 *Referuntur diversæ explicationes pro intelligentia Textus.*

26 *Omnes conveniunt, quod mulier statim concipit fœtum.*

27 *Et ratione probatur.*

28 *Nec de medica, sed de Theologica, & animata conceptione debet intelligi.*

ILlustrissimi Domini mei, & Patres Theologi Pragensis vniversitatis, mihi supplicanti humanissimè annuentes, Censuram sub die 3. Martij 1663. & Judicium meæ supradictæ Propositionis pronunciarunt: Et postquam nihil in meo prædicto libello, quod vel leviter Catholicæ doctrinæ opponi videatur, opiniones omnes circa fœtus animationem à me conquisitas, propositas, examinatas, & ad intentum operis oportunè inductas, & Libellum ipsum, qui iterum Lucem aspiciat, dignum esse, honorificis verbis declararunt. Tandem conclusionem à me *disp.* 1. *sect.* 11. ex prædictis opinionibus illatam, aliquam difficultatem pati existimarunt, ex eo, quod ego non obscurè indicaverim obligationem baptizandi sub conditione fœtus abortivos, esse gravem, & peccare mortaliter eos, qui occurrente casu alicujus abortus, primis præsertim diebus in lucem editi, quando grani hordeacei magnitudinem humanus fœtus non excedit ministerium hujusmodi denegaverint.

Probant

Probant autem, non adesse hujusmodi gravem obligationem 1
ita baptizandi biduanum, vel etiam triduanum fœtum.

Primò quia, excepta quorundam authoritate, nullum aliud à 2
ratione positivum fundamentum huic sententiæ de animatione fœtus primis diebus anticipata, patrocinari videatur, nisi quod ejus falsitas efficaciter demonstrari non potest.

Secundò, quia cum fœtus primis illis diebus sit secundinarum impeditus involucro, non videtur esse baptismi capax.

Tertio, quod maximè urgere fatentur, est, quia adeò dubia est Animæ rationalis perseverantia in tam exigua, ac tenera materia, ut non nisi veluti levissima ignis scintilla, quæ sola relicta, quasi instantaneè extinguitur, debeat iudicari; Nam vel ex materni vteri alteratione, ob quam fœtus expellitur, vel ex alicujus extrinseci agentis injuria, à quibus recens, ille homunculus nequeat ob sui teneritudinem se defendere, putant nullam prorsus de inexistentis Animæ in illo corpusculo perseverantia, adesse probabilitatem: quia inquiunt tot, & tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptismi dubia, certam in contrarium ostendunt incapacitatem, vt ex illis inferant, nullam esse obligationem gravem eo tempore; vel sub conditione fœtus hujusmodi baptizandi.

Addunt verò hanc obligationem admitti probabiliter posse 2
si fœtus in majori aliqua quantitate; puta ovi Columbini egrediatur ab utero, quia tertium inquiunt, & maximum periculum, de subitanea fœtus extinctione, cessare videtur.

Hæc sunt quæ Doctissimi Patres ingenuè contra meam Proposuerunt. Sed ego, salva semper eorum, & aliorum quorumcumque sapientissimorum censura, & reverentia, responderi posse in contrarium, nisi fallar, existimo, ut sequitur.

Sed Prius protestandum mihi est numquam etiam in impressione prima Lugdunensi, quæ in hac parte Lucensi omnino correspondet, me dixisse propositionem meam graviter obligare cum hujusmodi obligationem imponere, & qualificare ad superiores pertineat; sed solum ad aliquam obligationem declarandam quæcumque sit, rationes speculativas proposuisse; quibus etjam similes proponere in præsenti aggredior.

Ad primũ igitur dico duo esse consideranda. Primum me non tantum Sennerti, Pemplij, & Fieni authoritates *disp.pr.sect 7.& 8.* attulisse; sed eorum etiam rationes; quæ in re ab oculis omnium adeò remota, & alioquin gravi, maximoque cum periculo conjuncta, visæ sunt probabiles, & non contemnendæ *d.sect. 7.à n.7.& sect.8.à n.pr.* in compendium redegisse. Neque dicat aliquis fœtum primis diebus animatum esse anima tantum sensitiva, cum semine traducta; animandum postea suo tempore
4 Anima rationali ibi à Deo creata.

Nam respondetur, positionem duarum Animarum in homine, inter se distinctarum, errorem fuisse olim cujusdam Jacobi, & Syrorum, qui vitam animalem in homine ab anima sensitiva rationalem à rationali dependentem asserebant, ut notavit *Auctor libri de Eccles.dogm.c.*15. inter opera D.August. to.3. relatus; & *S.Antonin.in sum.1.p tit.2.c.1.* Quem errorem extumulavit postea Photius Patriarcha Constantinopol. ut refert *Anast.Biblioth.* apud *Baron.an.Christi 863.n.6.Sed in Synodo octava Constantinop.* Can.11. ut notavi *Disp.1.sect.3.n.7.* damnatus fuit, & tanquam perniciosissimus, omnium voce à Patribus Concilij explosus.

Probavi etiam ex conceptione, & Nativitate S. Io. Baptistæ illas sententias: quare non videtur esse contra me objiciendum, quod præter quorundam Authoritatem, nullum aliud motivum adduxerim.

Alterum hic meritò considerandum est; quod si, ut sapien-
5 tissimi Censores advertunt, contraria sententia, quæ asserit, non quidem primis diebus, sed post mensem Animam rationalem infundi, nulla efficaci ratione demonstratur; & alioquin in omnibus aliis generationibus, & corruptionibus, videmus quod statim, ac accidentalis prævia dispositio, quæ ad novam formam introducendam præmittitur, cum ad illum gradum venerit, cum quo formæ præcedentis, seminis nimirum in casu nostro conservativæ qualitates, non sunt compossibiles, formam illam corrumpi, & novam per naturalem exigentiam materiæ ita determinatæ in momento introduci; cur non idem sentire probabiliter possumus de Anima rationali omnium formarum

præstantissi

præstantissima, quæ ex probabilissima sententia à me *disp. pr. sect. 7. n. 6.* allegata, organa, & membra non statim requirit; sed ea paulatim accipit à suo sibi agente, vel à se statim producta. Huic sententiæ favent ea, quæ de Anima sensitiva Pulli, & Damarum in puncto saliente, docuit *Gulielm. Harve. in suis exercit. de gener. anim.* & ego mox referam.

Ad secundum jam dixi *disp. pr. sect. 1. n. 4.* Non deesse graves Authores, qui humanum fœtum secundinis implicatum, & posse, & debere baptizari asserunt; qua in re ego non immoror, quia instituti mei non est, & ipsi DD. Censores admittunt, quando fœtus hujusmodi ovi columbini magnitudinem attingit, & ovali figura conformatus tunicarum hujusmodi sine dubio est involucro vestitus.

Ad tertium responderi posse credo, quod licet major, vel minor teneritudo arguat in fœtu majorem vel minorem virtutem resistitivam; non tamen arguit nullam. Sicut licet minorem virtutem ad resistendum contrarijs habeat infans, quam robustissimus Vir; non tamen sequitur, quod statim ac maligna 7
aliqua qualitate, puta veneno inficitur infans, moriatur, nulloq. vel brevi tempore resistens supervivat, quamvis robustissimus ille multum, diuque resistat, ac reluctetur: Fieri enim benè potest, ut violentia illa, sive interna uteri, sive externa agentis contrarij, sufficiat ad præcidendum, & expellendum ab utero fœtum, non tamen sufficiat ad illum omninò necandum: Cum enim aliquibus tunicis quasi totidē clypeis contectus, & ab Authore Naturæ Deo contutatus, non aliquo fragili putamine circundatur sicuti ova volucrum, quæ facilè confracta, dispereunt; sed replicatis membranis armatur, neque etiam illis immediatè adhæret, ne vel leviter aliquando contusæ, ad ipsius fœtum percussionem venire permittant; sed in humore, quo tota ovalis concavitas, repletur innatans, quaqua versum ab hujusmodi violentiis satis commodè defenditur, vt omnes Anathomici observant.

Et ne videar solas rationes speculativas adhibere ad probandum, quod in fœtu adeò immaturè excusso, Anima rationalis aliquo tempore perseveret, & non statim à suo naturali domicilio

domicilio exturbetur, juvat hic, quæ de puncto saliente in ovo gallinacco observavit Harveus citatus, afferre. Hoc enim punctum animatum esse, & pusillum Animal, ex alternativis pulsationibus systoles, & diastoles, ad oculum apparentibus, manifestissimè constat. At verò aliquando quiescere hujusmodi pulsationes in hoc Animalculo, & postmodum easdem redire, diligentissimè investigavit, & deprehendit idem Harveus; Nam
9 *exercit. 16. fol. mihi 65. Sæpissimè*, inquit *comperi punctum saliens cum (ceu planè intermortuum) ab omni motu quiesceret, à novo fotu, motum denuò, & pulsationem recuperasse, &c.* & paulo infra *fol. 67.*
10 *quin etiam post quam punctum hoc sensim elanguisset, & sanguine plenum à motu omni cessans, nullumque vitæ specimen exhibens, morti penitus succubuisse visum esset, imposito digito meo tepente, spatio viginti arteriæ meæ pulsuum, ecce corculum denuò erectum revixit, & tanquam postliminio ab Orco redux, pristinam choream redintegravit, &c.* & quod est notandum, & ipse accuratissimus Indagator Regi suo demonstravit. Est adeo exiguum hoc punctum, quod Corculum ipse vocat, *ut in exercit. 68. fol. mihi 298. In utero*, inquit, *dissecto Damarum adhuc palpitans (nisi beneficio radiorum Solis oblique illustrantium) motum eius tremulum, cernere non potue-*
11 *rim, &c.* Imò ex Guarinonio infra *sect. 16. n. 18. & 19.* Corculum hujusmodi avulsum, & venis spoliatum per horam, & amplius vivit.

Itaque experientia teste Anima pullorum, seu Damarum in puncto saliente, quod ovali tunicarum involucro concluditur, inexistens, à contrario extrinseco impeditum, primævam nihi-
12 lominus pulsationem reassumit, & mox moriturum, tempore non brevissimo, morti resistit. Cur igitur Animæ rationali formæ nimirum, quæ omnes alias antecellit, & quæ non in puncto, sed in corpusculo longè grandiori, & grano hordeaceo ad minus æquali residet, omnem resistentiam & perseverantiam negabimus, quam corruptibiles formas habere etiam ad oculum videmus; Præterea, ex experientia quam infra *sect. 16. num. 18. 19. & 20.* affero de puncto saliente, constat facilius in illo vitam adversus contraria conservari, quo tenerius est, & recentius.

Quod vero additur ex pluribus rationibus, quibus dubitatur,

an

an Baptismi sit capax, certam ad idem incapacitatem ostendi, fateor, me non satis intelligere; Nam etiamsi vnam propositionem moralem plura, & innumera argumenta, quæ tantum sint 13
probalia, non autem evidentia, oppugnent; si talis propositio aliunde habeat suam probabilitatem, non faciunt ipsam omni probabilitate carere, quia cum illa argumenta supponantur esse tantum probalia, semper relinquunt intellectum in ancipiti & cum formidine oppositi saltem in actu primo; nunquam igitur propositio contradictoria erit certa.

Exemplo me declaro. Probabilis est ista propositio, ut notavi *disp. pr. sect.* 11. *n.* 6. *Infirmus moribundus, qui nulla dedit signa contritionis, nec desiderium Confessionis ostendit, si Christianè vixerit, sub conditione est absolvendus,* & est probabilis, saltem per principia extrinseca: Et tamen hæc propositio, nimirum *non est absolvendus*, quæ est ejus contradictoria, multis rationibus probabilibus innitur; non tamen ipsam certam reddunt, quia non sunt nisi probabiles; & ideo non tollunt alterius contradictoriæ probabilitatem: imò aliqui ex Authoribus, qui illam negativam defendunt, fatentur peccare mortaliter eum, qui in facti contingentia non absolveret.

Ita est in casu nostro: Nam etiamsi, ex multis rationibus in contrarium adductis dubitari possit, an tenellus fœtus verbi gratia trium dierum, sit capax Baptismi, non tamen desinunt contrariæ rationes, illum capacem ostendere; quia à contrariis rationibus evidenter, & efficaciter non sunt exclusæ; quare non sequitur, nullam prorsus adesse probabilitatem, vel omne dubium de perseverantia Animæ rationalis in recentissimo illo fœtu esse sublatum. Non ergo licebit Baptismum conditionalem denegare, etiamsi grani hordeacei magnitudinem non excedat, aut columbini ovi quantitatem fœtus non attingat.

Et confirmatur ex doctrina, quam S. Thom. 3. *p. q.* 33. *art.* 2. *ad* 2. tradit, de parvitate Christi Corporis in instanti Jncarnationis: Licet enim exiguum valdè fuerit, & fortasse minus grano hordeaceo, ut nonnulli, quos ego *disp. pr.* retuli *sect.* 3. *n.* 13. affirmant: at non fuit adeo parvum, ut in eo *non potuerit ratio hu-* 14
mani corporis conservari, cum in tali quantitate, inquit

S. Doctor, *quorundam parvorum hominum corpora animentur*; sicut ergo homines parvi, quos nanos vocamus, licet multùm distent à communi aliorum hominum magnitudine, non tamen carent omni virtute resistitiva, qua se aliquatenus à contrarijs defendant; ita humanus fœtus, qui primis diebus, ut cum Riolano
15 dixi *disp. sect.* 1. *n.* 2. grani hordeacei magnitudinem non excedit, non debet dici omni resistitiva virtute privatus, præsertim cum Riolanus fœtum hominis pusilli, seu nani forsitan observaverit, vt facilè quis potest sibi suadere, si Pinæo crediderit, qui fœtum 12. dierum à se visum, cum ovali forma, iuxta quam illum exactissimè pictum describit, semipalmarem ferè magnitudinem attingentem, & non solùm columbini, sed etiam gallinacei ovi magnitudinem longè superantem. Ego tamen verius existimo, Riolanum loquutum fuisse de fœtu primis diebus conformato: Nam hordeacei grani magnitudinem, esse primam humani fœtus mensuram, notavit ex communi Anatomicorum *Fromond. l. 2. de Anim. c. 15. vers. Crescit.*

Demùm Sapientissimos, hic, Censores precor animadvertere, ne difficultas sit, in æquivoco; quod enim ex Varolio, & Riolano *disp.* 1. *sect.* 1 *n.* 2. adnotavi, fœtum nimirum non excedere à principio grani hordeacei, vel minoris phaselli magnitudinem, non de toto tunicarum involucro, sed de ipso humano corpusculo, quod intra tunicas continetur, dictum est; At verò quod DD. mei Censores addunt, Animæ rationalis perseverantiam admitti probabiliter posse, si fætus in majori aliqua quantitate, puta ovi columbini, ejiciatur, si ad totam tunicarum
17 complicationem, intra quam latet fœtus hujusmodi respexerunt; ut mihi apparet, jam admitterent, fœtum, qui grani hordeacei magnitudinem non excedit, intra tunicas inclusum, esse baptizandum: si verò magnitudinem ovi columbini præcisè ad humanum corpusculum, non verò ad ovum referunt, jam non loquuntur de fætu paucorum dierum, sed integri mensis. Hanc enim ætatem habere fætum talis magnitudinis constat ex adnotatis à Pinæo *l. 2. c. 3. in 3. figur.* & à Fromond. *de Anim. l. 2. c. 6.* & ex dictis à me sup. *sect.* 4. *n.* 2. de corpusculo 80. dierum.

Cum

Cum itaque de perseverantia Animæ rationalis in tenero illo corpusculo non cesset omnis probabilitas, non videtur denegandum Baptisma Animæ illi dubiæ, præsertim quia, remedio tam facili à gravissimo æternæ damnationis periculo, si est, certissimè liberatur: etenim non obstantibus supradictis in contrarium allatis, vrget adhuc argumentum, quod primis diebus fœtus sit baptizandus.

Quia fœtus humanus de quo probabiliter dubitari potest, quod vivat, est baptizandus sub conditione.

Sed fœtus tertia die effusus probabiliter dubitari potest, quod vivat.

Ergo est baptizandus.

Major est certa: minorem probat ipsa probabilitas earum rationum, quas P. Arriaga affert ad probandum ibi non conservari vitam; cum enim eius rationes non sint evidentes, & demonstrativæ, sed tantum probabiles ut constat ex Logica; & benè vrget D. Franciscus Verde in suo Opere inscripto *Theologiæ fundamentalis Caramuelis Positiones selectæ in Proœmio vers. multa possem, &c.*

Sed quia adhuc aliquis posset vrgere, quod neque *ex Hippocrate l. de nat. puer.* ubi sex dierum; *& lib. de carn.* ubi septem dierum Abortus describitur, neque ex Plater. neque ex Riolano à me relatis *Disp. 1. sect. 10. par. 3. n. 3. &* 5. potest cum fundamento asseri primis diebus, hoc est tertio, secundo, vel etiam primo die fætum esse animatum; tum quia in illo libro *de nat. puer.* Hippocrates dicit illum Abortum sex dierum, habuisse quidem fibras, & venulas: non autem membra; & quod intra membranas continebatur, erat quidem rubrum, sed liquidum. At vero alius Abortus de quo *in l. de carn.* quia habebat omnia membra, quæ corpus habere potest, ostendit quidem septima die, fætum esse animatum, sed ante sextam, & multò magis prima die, id non probat. & ex illa Plateri j observatione de Abortu pariter septemdiali, nihil amplius potest concludi; sed imo quod ante sex dies, intra membranas nihil omnino dissimilare sit, vel eterogeneum, ex quo possit cum fundamento dubitari de Animæ existentia.

Hæc est maxima in præsenti difficultas;sed quia rationes hujusmodi non sunt, nisi conjecturales, ut rectè monuit Riolanus loc citat.non determinant,intellectum ad hanc partem ; & plures rationes pro contraria parte, hanc positivè suadent, ideò huic propter animarum salutem libentius adhæreo.

Primò,quia *Arist l.de spir.c.3. Attractio, inquit menstrui humoris ad formationem fœtus,& partium delineatarum auctio, nutricis fa-*
18 *cultatis est opus,&c.* ex quibus constat, Aristotelem docere,quod antequam fœtus formetur,& formatus augeatur, virtus nutritiva,& per consequens anima est in materia,ex qua fœtus debet componi,hoc est in materia sanguinis,& seminis : & ne plures formæ completæ simul sint in eadem parte materiæ, oportet intelligere Aristotelem ita,ut significet, quod ubi per præviam utriusque fermentationem, & accidentalem organizatationem utraq. forma corrumpitur, & nunc primò non est;nunc primò existat anima à Deo creata , & à naturali Agente illi materiæ unita , & quæ per viam nutritivam , attrahat , & perficiat per formativam.

Neque ad explicandam hanc actionem primam oportet recurrere ad animam matris , cum Excellentissimo D. Jo.Marco Marci Medico Pragensi:non solum quia ipse à me non dissentit, dum in literis ad me datis, fatetur anima propria informari fœtum,quando per abortum exciditur à matrice ; & ideo mecum sentit esse baptizandum:sed quia talis positio est contra doctrinam Ecclesiæ de baptizando filio à ventre matris jam demortuæ cautè extracto , si vivus sit. *vid.disp.1.sect 4.n.12.*non ergo ut ipse putat, fœtus quovsque est in utero , vivit anima matris.

Et explicatur hæc prima actio attractiva,& nutritiva, melius exemplo oviparorum, quam viviparorum : nam ex ovo anserino V.G. Gallinæ supposito,vel è converso; imò ex ovis Clibani calore incubatis generantur Pulli : ut testatur Aldrou. *l.14.Ornitol.fol. mihi 227.* ergo non virtus nutritiva , seu anima matris attrahit particulas ex vitello ovi , & convertit in alimentũ:sed virtus seminalis excitata à calore illo,licet ascititio, educit animam Pulli de potentia materiæ;& fit punctum saliens,&

anima

anima:& iſta aggenerat,format,& producit ſibi membra;ſtatim ac organizatio accidentalis completa eſt:eodem modo de anima humana philoſophandum eſt, quoad vnionem cum corpore : quoad creationem enim eſt à Deo,ſed organizationem accidentalem in humana genitura fieri , velſaltem tertia die eſt valde probabile,ergo, & fœtum eſſe animatum. Hanc eandem doctrinam late tradit,& probat *Ariſt.lib.2.de gener.ani.c.1.*

Secundò,quia negari non poteſt,id quod à Primariis Medicis, Hippocrate,Galeno,& Avicenna alibi adductis præſertim *diſp. 2.ſect.5. à num.1.& deinceps* dicitur ; nimirùm quod ſtatim re- 19
cepto & fermentato ſemine in utero,membranæ fœtum involuentes generantur prima die : ergo ex hoc fit evidens , naturam non eſſe otioſam ; ſed ſicut operatur ad partes exteriores ſeminis , membranas gignens ; ita & multo magis ad partes interiores ſtatim materiam accidentaliter diſponens, & determinans , ut vitam exigat ; quam quidem operationem. Hippocrates citatus *diſp.2. ſectione quinta num.*13. vocat *conceptionem.*

Tertio, quia videmus,calorem elementarem , vel etiam cæleſtem per reflexionem , aut refractionem ſolarium radiorum, illicò intendi.adeò ut quam citiſſime,in ligno,vel alia materia combuſtibili, ignem generet.Ergo calor,qui eſt in ſemine, vel in utero,& quem *Ariſtoteles lib.2. de gener anim.cap.3.*dicit non eſſe ignem,neque ab igne exortum, ſed calorem , ſeu *ſpiritum reſpondentem elemento ſtellarum,* poterit citiſſimè diſponere materiam,illamq.accidentaliter preparare,ut de eius potentia,educi naturaliter exigat non quidem humanam formam , quæ non eſt materialis,ſed fit ab Authore naturæ Deo,per actionem creativam:ſed vnionem ipſius Animæ cum materia : & quidem hic mihi videtur eſſe intellectus ab Ariſtotele intentus, dum *lib. de cauſ.& propr.element.c.1.*dicit,ut habet tranſlatio,quam affert,& ſequitur *S. Thom. opuſ.* 28. *articul.* 5. quod , *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris , decoquitur in ea decoctione forti , &c. cum cadit* , ideſt ſubitò ; quia dicit , tunc decoqui ſemen , cum cadit. *decoctione forti* , ideſt valido , & vehementi calore ; nam alia tranſlatio habet , *decoquit ipſum matrix caliditate ſua.*

Cum igitur actio calefactiva matricis calidæ, non calore ignis, ſed Cœli, ſit actio adeo fortis, ut ſtatim ex medicorum ſententia, producat membranas fœtum involuentes, quis non facilè credet in incluſa genitura, propter quam permutandam, eſt à natura principaliter intenta talis actio calefactiva, ſtatim fieri, vel prima filamenta vitæ, vel ad minus, quæ expeditior eſt, organizationem accidentalem; qua poſita ſtatim creatur Anima à Deo?

Quarto, quia probabiliſſima eſt illa ſententia, quæ aſſerit ani-
21 mam rationalem ſtatim, ac eſt in corpore efficere ſibi in materia, partes diſſimilares, & membra. *vid. diſp. pr. ſect. 3. n. 12. & ſect. 7 num 6. & diſp. 2. ſect. 6. n. 1. & diſp. 3. n. 1.*

Ex dictis igitur colligo, quod licet ſit probabilis contraria ſententia, quæ aſſerit primis diebus, fœtum non eſſe animatum; quia tamen etiam alia oppoſita, quam ego tanquam fundamentum meæ Protheſis ſuppono, non ſolum eſt probabilis, ſed probabilior, quia ſolidioribus rationibus, & magis communiter receptis innititur; & quod maximè obſervandum eſt, quia magis in tuto reponit animarum ſalutem; illa verò eaſdem periculo damnationis exponit; ideò exiſtimo ab iſta, quæ aſſerit, fœtum
22 humanum, primis diebus probabiliter eſſe animatum, non eſſe in actu practico de miniſtrando Baptiſmo recedendum; ne ſi forte anima rationalis adeſſet, & ab illa ſententia perſuaſus aliquis, quod non adeſſet, omitteret baptizare, talis anima propter ſcrupuloſam ſpeculationem, damnationi æternæ remaneret addicta.

Et hæc omnia magis confirmantur quia mulier, ex ſacrarum litterarum teſtimonio, de quo plenius in ſequenti Digreſſione, concipit fœtum intra primum diem à præcedente congreſſu inchoatum.

Itaque non obſtantibus iis, quæ pro contraria ſententia op-
23 ponuntur, cum facile diſſolvantur, ſemper adeſt fundamentum opinandi, & probabiliter dubitandi de exiſtentia animæ in fœtu, etiam primis diebus; atque ideo nullo modo Baptiſma conditionatum eſt denegandum.

De

DE fœtu à Berſabea concepto, ex adulterio cum Davide.
Digreſsio.

HÆc ſupradicta, dum interim eſſent ſub prælo; Amicum audivi mihi ad aures ſuggerentem, quod contingere aliquando poterat, ut nonnemo ſententiam Thomæ Fieni, Danielis Sennerti, & Uopiſci Fortunati Pemplij, dicentium primis diebus, fœtum humanum eſſe animatum, ex eo quod mulier hoc tempore illum in utero concipiat, aut negaret omninò, aut parvipenderet: ideò, ut conſtet, quanto veritatis fundamento ſententia hujuſmodi ſubſiſtat, etiam ſi illorum Doctorum Suffragium non aſſiſteret: (quod tamen non admitto;) placuit, præterea, quæ ex Immaculata B. Mariæ Uirginis Conceptione, & Alexandrina Conſtitutione conſideravi, *diſp.* 3. *per totam*, hoc loco præſentem Digreſſionem inſtituere, & Hiſtoriam illam, quam ex ſacris literis petitam *&* *diſp.* 1. *ſect*, 7. *num*. 7. omnino ſemel adduxi, diligentius expendere, ut luce meridiana clarius pateat, quam ſolidum ſit fundamentum opiniandi animam primis diebus eſſe in fœtu; cum fœtus hoc tempore ſit in utero.

Hiſtoria hujus facti *lib*. 2. *Reg. c*. 11. 4. à Sacro ſcriptore, ita deſcribitur. *Miſſis itaque David nunciis, tulit eam: quæ cum ingreſſa eſſet ad illum, dormivit cum ea: ſtatimq. ſanctificata eſt ab immunditia ſua; & reverſa eſt in domum ſuam, concepto fætu: mittenſque nunciavit David, & ait, concepi, &c.* 24

Itaque ex certiſſima auctoritate Divini teſtimonij, tria hic ſunt expreſsè certa: Primo, congreſſus Regis cum muliere, ibi *dormivit cum ea*; Secundo quod ſtatim, & immediate poſt acceſſum, & adulterium, *ſanctificata eſt mulier ab immunditia ſua*: & Tertiò, quod quando mulier reverſa eſt in domum ſuam, Spiritus Sanctus atteſtatur, quod jam habebat in utero fœtum conceptum: ibi, *& reverſa eſt in domum ſuam, concepto fætu.*

Id, quod non eſt certum ex expreſſo Sacræ Scripturæ Teſtimonio, eſt; quod non ſit reverſa in domum ſuam ſtatim, ac abſolutum, & conſummatum fuit adulterium; atque ideò poſſit

eſſe locus ad dubitandum,an per aliquot horas, & fortè etiam dies,remorata ſit in Palatio Regis; & tunc jam ex ventris tumore cognita, quod haberet in utero, à Rege remiſſa ſit in domum ſuam. Ideo conſiderandum eſt diligenter,an ex interpretatione illius ſanctificationis ſecundo loco expreſſæ, & ex conjecturis reſultet hujuſmodi intelligentia:an vero, è contra,quod ſtatim, & immediatè poſt perpetratum adulterium,domum ſit reverſa, concepto fœtu.

Prima interpretatio eſt illorum, qui putant, quod quando mulier vocata adivit Regem, menſtruam illuviem jam patere-
tur: & ideò David ex propriæ habitationis ſolario proſpiciens,
25 vidit illam ſe lavantem à tali ſorde: Sed ſtatim ac fuit à Rege cognita, ceſſavit illud profluvium, ex eò, quod natura ſentiens in vtero conceptum, ſanguinem retinet, tum ad formandum, tum ad nutriendum novum fœtum. Hanc interpretationem dicit non eſſe contemnendam, *Gaſpar Sanctius* quia conſonat cum textu dicente,quod redit domum mulier *concepto fœtu*;ſed quicquid ſit,an Sanguis quo alitur, & formatur fœtus,ſit ille, à quo mulieres purgantur,an vero alius purior; & ſanior; diſplicet hæc prima interpretatio Lyrano, & Carthuſiano: quia mulier quando eſt in profluvio ſanguinis,pallida eſt,turpis,& abbominabilis;at verò eodem tempore;quo David illam proſpexit lavantem ſe,erat,inquit textus, *pulchra valde*: & ideo illam Rex concupivit.

Secunda interpretatio eſt aliorum, qui dicunt, quod mulier cum eſſet ſterilis,& infœcunda ab hujuſmodi ſterilitatis opprobrio per Regis acceſſum liberata eſt: quia ſtatim concepit: & ideo ſtatim dicitur ſanctificata, & domum reverſa *concepto fœtu* ita refert Abulenſis,Authorum ſuppreſſo nomine.

Tertia,quia ſemel tantum cum Rege adulterata eſt,ideo ſtatim dicitur *ſanctificata*,ideſt ſancte ſe deinceps, & caſte geſſit: non enim Rex permiſit illam aliquo, vel brevi tempore in ſuo Palatio permanere,ne amplius cum ea peccaret; ſed ſtatim illam dimiſit;ita referunt,tacito Doctorum nomine *Abul.Carthuſ.& Sanctius*.

Quarta eſt, quod mulier ſtatim poſt carnalem conſuetu-

dinem

dinem cum Rege, purgavit ſe ipſam à ſuper fluo ſui ſe minis, lavando ; & hanc explicationem probant, & ſequuntur *Abul.* & *Chartuſ.* qui dicit eſſe brevem, & certam *Hugo Card. Tined. in Salom. l. 1. c. 7. num. 5.* & *Sanctius.* & ideo *Pagninus*, & *Tigurina* illud *ſanctificata eſt* transferunt. & *purificavit ſe ipſam.* Quamvis autem admiſſa hac interpretatione, non neceſſario ſequatur, quod ſtatim reverſa ſit domum, vel quod particula *ſtatim*, conjungenda ſit, & referenda etiam ad conceptum fœtum ; quia adhibita hujuſmodi lotione, aliquo tempore in Regio Palatio adhuc permanere poterat: tamen ſubita iſta lotio, arguit ſubitum diſceſſum, & iter ad propriam domum : nam ita immunda, & ſordida, fœmina à Palatio non facile fuiſſet egreſſa, ſed compta, & compoſita, ne occurrentes Aulici, aliique per viam, ex perturbato habitu, & aſpectu facinus cognoſcerent. *Vgo Card.* dicit, *ſtatim ſanctificata eſt, ideſt ſtatim lavit ſe : vel ſtatim concepit.* & *Abulens. quæſt. 7. in cap. 11.* dicit, *ideſt immediatè poſt primum acceſſum David ad eam, reverſa eſt in domum ſuam. Pineda ſtatim concepiſſe*, admittit cum *Nicolao*, *Dioniſio*, & *Hugone.*

Quinta, & ultima interpretatio explicat, quod purgata ſit mulier ſubito à menſtruis, non quidem præcedentibus, aut præſentibus, ſed à futuris uſque ad partum: ita *Lyranus: quia*, inquit, *in illo congreſſu concepit, ut patet in textu: poſt conceptionem autem ceſſat fluxus menſtruorum, quia ſanguis ille cedit, in formationem fœtus, & eius alimentum, &c.*

Omnes igitur Interpretationes conveniunt in hoc, quod particula illa *ſtatim*, non ſolùm referatur ad ſanctificationem aliquo ex ſuperadictis modis intellectam; ſed etiam ad conceptum fœtum; ita ut ſenſus Sacræ Scripturæ juxta communem interpretationem ſit, ut Berſabea, in hoc acceſſu, & adultera commixtione, ſtatim conceperit fœtum. 16

Et hanc communem intelligentiam, non ſolum probat Interpretum authoritas; ſed etiam ſuadet ratio : ex eo enim, quod domum reverſa Berſabea obſervavit fortè per aliquot dies, aut etiam ſubito ſe concepiſſe ; nè ſi multo tempore tardaſſet hoc Regi ſignificare, putare potuiſſet David ; quod

ex alio concepisset, misit nuncium, qui suo nomine statum in
27 quo erat, aperiret; conjectant Auctores, convenisse illam cum Davide, ut statim, ac se gravidam deprehenderet, renunciaret, ut posset Rex opportunè providere, ne adulterium in utriusque adulteri opprobrium, & diffamationem innotesceret. Et ideo David statim, ut mulierem concepisse audivit, adulterio jam patrato, novum scelus addere cogitavit, homicidium scilicet Vriæ Uiri Bersabeæ, quem de facto fecit occidi, & Bersabeam duxit in uxorem, Ex hujusmodi discursu, valde fundato, & verisimili *Abul.q.7.in cap.11.lib.2.Regum* dicit. *noluit ergo Rex, quod Bersabea remaneret amplius in domo sua, ne ex hoc cognosceretur factum, & infamaretur, &c.* quare *statim mulier reversa est in domum suam concepto fœtu.*

Constat igitur, tam ex communi interpretatione, quàm ex ratione mulierem ex adultero concubitu, statim, & non post aliquot dies, fœtum concepisse, naturali via, absque miraculo, aut extraordinario concursu.

Neque tam communi, & sinceræ interpretationi, potest obstare, si aliquis dixerit, in textu S. Scripturæ, sermonē esse de conceptione Medica tantum, seu de genitura in qua non est anima. Nam respondetur primo, ibi à Divino Historico expressè dici, quod concepit fœtum: conceptio autem medica, ut dixi sup. *sect. 4.nu.3.* est attractio, seu receptio materiæ in utero; ex qua fœtus generatur: sed ipsa genitura, vel actio ipsam attrahens fœtus non est. Secundo jam *disp.1.sect.7.n.7.& 8.* ostendi usitatum Sacræ Scripturæ stylum esse, quod nomine fœtus, filius intelligatur. Tertio, vanum esset, ut ibi dixi, quod quando mulier Davidi per nuncium significavit, se concepisse, intellexisset de conceptione Medica, seu de genitura, non vero de filio; cum multo antea per se ipsam, & antequam de Palatio discessisset, potuisset de illa Regem admonere.

Demum minus obstat, si quis ad embryonismum recurrens diceret, fætum huiusmodi, habuisse quidem subito vitam; sed vegetativam tantum, non rationalem. Nam centies dixi, & millies repetam, sententiam illam de vita em-
28 bryonica, jam à Scholis exulasse, & solum in Schola Thomi-

starum

ſtarum gaudere aliqua immunitate; & quidem pro breviſſimo tempore, ut dixi ſupra *ſect.* 7, Et quod primis diebus Anima non embryonis, ſed animalis propria ſit in fœtu, docet *Ariſt. cit. l.* 1. *de Gen. ani. c.* 1. ubi: poſtquam ſolido, & longo diſcurſu, dixit primum membrum, quod à Generante media virtute ſeminali producitur in animali perfecto eſt Cor, dicit vivere anima propria, quæ principium eſt, quo augetur, & alia membra acquirit. Igitur, quia ſententia, quod prima humani fœtus vita ſit ab anima rationali, communior eſt & probabilior, ex hoc Sacræ Hiſtoriæ teſtimonio efficaciter confirmatur, vrget aliqua obligatio baptizandi humanum fœtum, etiam primis diebus ab utero excuſſum.

SECTIO XVI.

Expenditur iterum argumentum ex puncto ſaliente petitum, ex cujus ſolutione confirmatur Animæ præſentia in fœtu.

SVMMARIVM.

1 *Motum pulſationis in puncto ſaliente non eſſe ab Anima præſente, ſed à ſpiritibus circumfuſis.*

2 *Pulmonis actio ſupponit cordis pulſationem, & vitam.*

3 *Pulmo ex natura ſua immobilis, motum habet à Diaphragmate.*

4 *Pulſatio cordis præcedit tempore pulmonis reſpirationem.*

5 *Humani fœtus primam productionem probat Ariſtoteles ex puncto ſaliente in ovo Gallinarum.*

6 *In animalibus non dum editis ſeu in fœtibus pulſatio cordis præcedit pulmonis motum.*

7 *Pulmo poſt ipſum cor apparet in fœtu.*

8 *Pulmo in fœtibus eſt rubri coloris.*

9 *Alimentatio præcedens pulmonis reſpirationem, arguit animæ præſentiam.*

10 *Pulmo quando in fœtu incipiat moveri.*

11 *Motus pulmonis pendet à pulſatione cordis.*

12 *Pulſatio, & reſpiratio ſunt actiones valdè diverſæ.*

13 *Tertia die, ab ovo incubato apparet pullus totus factus.*

14 *Primo fit fœtus, & poſtea membrana, ex Guarinone.*

15 *Die octava ſi ſanguis totus hauriatur à venis, ipſæ venæ calorem ſanguineum amittunt; ſolum cor pulſat, & ſanguineum remanet.*

16 *Septima die nulla adhuc Iecoris ſpecies apparet.*

17 *In ovo gallinaceo pulſatio puncti ſalientis non poteſt eſſe à gallina incubante.*

18 *Cor ab animali avulſum eo diutius vivit, quo recentius eſt.*

19 *Corculum iſtud extractum, & venis ſpoliatum per horam, & amplius vivit.*

20 *Nona die à fœtu avulſum vitam non retinet, & quare.*

21 *In illo corculo eadem vitæ ſigna ſunt primis diebus, ac in proceſſu temporis*

22 *A puncto ſaliente incipit vita humani fœtus.*

Continuat R. P. G. H. vrgere contra me, quod ex puncto ſaliente ab Harvæo prænotato, probare voluerim, Animam primis diebus exiſtere in fœtu, quia in illo puncto datur tunc motus dilatationis, & conſtrictionis: At ipſe conſtanter negat, hujuſmodi motum eſſe ab Anima fœtus, quia inquit, omnis motus animalis, ſive in ſtomaco, ſivè in inteſtinis, ſive venis, ſive arterijs, ſeu nervis, ſeu corde, fit à reſpiratione, & impulſu pulmonis; Quibus omnibus carere ſupponitur illud Corculum, ſeu
1 punctum ſaliens: Et interrogatus, vndè nam illa pulſatio proveniat? reſpondet, vel à ſpiritibus ſe verſantibus intra ovi putamen in oviparis; vel à reſpiratione Matris in Viviparis. Quare infert ex ovini puncti operatione, & ſaltu, vitam animalibus non benè inferri.

Confirmat vero diſcurſum, quia ſicut vita hominis non permanet ſublato penitus, vel diù impedito reſpirationis organo: ſic non infunditur Anima, niſi prius organis conformatis.

Reſpondeo, hanc inſtantiam ſupponere, quod probare debuiſſet,

debuiſſet, nimirum à pulmone in fœtu dependere illam cordis pulſationem, ab Harvæo obſervatam,& ante ipſum etiam diligenter notatam à Chriſtophoro Guarinonio Rodulphi II. Imperatoris Medico *in opuſc.de natur.human.ſerm.2*. Hic liber nuper ad manus meas pervenit, in quo Author multa, quæ Harvæus prætermiſit, de puncto ſaliente, admonet opportunè, ut mox referam.

At verò contra talem ſuppoſitionem,quod nimirum omnis motus in Animali fiat à reſpiratione pulmonis,tota Medicorum Schola reclamat,cum Galeno; imò etiam cum Ariſtotele, qui 2
*lib.3.de partib.Anim.*cap.6.ait,*pulmo igitur ſpirandi officio delegatus eſt,qui originem quidem ſui motus accipit à corde, &c.* Et Galenus, quod Pulmo non per ſe, à thorace moveatur,aſſerit *lib.6. de uſu partium cap.x.* his verbis *Demonſtratum enim in libro de* 3
Pulmonibus eſt, Pulmonem ipſum ex ſe motus omnis expertem, à thorace moveri continenter, &c. Uerùm hæc de animalibus adultis, non verò de fætu primis diebus genito procedunt; quare addendum eſt ex Ariſtotele *in lib.de ſpiritu cap.3.*quod conſiderans ibi Philoſophus tres operationes de facto inveniri in fætu, quarum prima eſt pulſatio,Secunda alimenti attractio,ſeu nutritio, & Tertia reſpiratio,inquirit;an motiones hujuſmodi ſint coævæ:& reſpondet affirmativè:*Nam alitio* inquit, *priuſquam totum animal ſit perfectum,eſt;& poſtquam perfectum eſt Animal. Attractio enim menſtrui humoris ad formationem fætus, & partium delineatarum auctio, Nutricis facultatis opus eſt;quemadmodum deſignatio partium ex ſemine,formatricis. juxta quem ordinem reſpirationis motus poſtremus fuerit.Nam tum primum reſpirat,ubi in lucem editus fuerit, partus; eaque propter poſtremus hic motus eſt; Nam alimenti* 4
attractio elaboratioquè,non ſolùm poſt,ſed & priuſquam integris ſuis partibus Animal ſit abſolutum, in utero peragitur. Reſpirationem itaque hic motus præcedit. At pulſus per initia, in conſtitu- 5
tione cordis emergit, id quod in ſectione viverum, & pulli formatione ex ovo deprehendere liceat, &c. hæc Ariſt. ibi, *& libro ſecundo, de gener. anim. cap.2.* probat primum, quod generatur, & vivit, eſſe Cor.

Ex quibus clarè conſtat, ſententiam Ariſtotelis eſſe, nu-

tritionem tempore præcedere respirationem, cum hæc in illius sententia non sit nisi *tunc primum, ubi in lucem editus fuerit partus*; At pulsum cordis ipsa alimenti attractione esse priorem, quia per initia *statim in constitutione cordis emergit* : *Id, quod*, ait, *ex sectione viverum, & pulli formatione ex ovo deprehendere*
6 *licet, &c.*

Notanda hic duo sunt. Primum, Aristotelem ex sectione vivi fœtus probasse pulsum cordis tempore præcedere nutritionem, Secundum, humani fœtus primam formationem ex pulli procreatione probari.

Consonat Aristoteli observatio Galeni ex Anatomicis sectionibus facta : Ipse enim *lib.* 15. *de usu partium cap.* 4. & 5. docet, arterias, & venas, quæ circa uterum Matris sunt exiguæ, cujusmodi sunt arboris radices extremæ, fœtui per vmbilicum inseri arteriis, & venis jam in fœtu procreatis : Et quidem non venas arteriis, & arterias venis; sed venas cum venis, & arterias cum arteriis in vnum coeuntibus, scilicet, duas arterias, & totidem venas, duabus arteriis, & duabus venis copulari, & commisceri: Ita tamen ut neque venæ hepar prætergrediantur, & in aliud membrum insigantur; neque arteriæ, non nisi ad magnam arteriam, quæ à corde exoritur, ferantur. Hæc autem arteriarum, & venarum matris, cum arteriis, & venis fœtus conjunctio, à natura facta est, inquit *cap.* 5. ut fœtus trahat à matrice sanguinem, & spiritum, & exindè alimentum, & vitam: sed venarum, & arteriarum hujusmodi procreatio, conjunctio, & alimenti attractio
7 non potest à pulmone, vel fieri, vel juvari, cum sine respiratione aeris fiant, & Diaphragma, à quo solùm pulmo motum habet, nondum apparet, quod etiam docet *Aristoteles lib.* 1. *de gener. animal. cap.* 1. quatenus dicit, quod *pulmo posterior corde in primo ortu conspicitur, &c.* ergo alimenti hujusmodi attractio, cum Animæ vegetativæ sit actio, quæ à fœtu nondum animato fieri non potest, sequitur esse Animæ in fœtu existentis argu-
8 mentum.

Confirmatur, quia idem *Galenus. d. lib.* 15. *c.* 6. rationem reddens, quare fœtus in utero existentis pulmo sit rubri, non autem subalbi coloris; ut est in adultis animalibus, respondet, *quia tunc nutritur*

nutritur (quemadmodum reliqua viscera) per vasa, unicam tunicam, & eam tenuem habentia, ad quam per venam cavam sanguis pervenit, quo tempore fœtus in utero gestatur, In natis verò obcæcatur quidem vasorum perforatio; aër autem copiosissimus tunc incidit: Sanguis verò paucissimus, idemque tenuissimus. Quin etiam pulmo, 9
tunc motu perpetuo agitatur animali nimirum respirante; quo fit, ut sanguis à spiritu incisus motu duplici, altero, quem ex arterijs habet; altero, quem ex pulmone acquirit, tenuior adhuc se ipso, & mollior, ac velut spumosus efficiatur; ob eamque causam substantia carnis pulmonis ex rubra, gravi, ac densa, in albam, levem, ac raram transfertur. Quam rem opinior, me dixisse, pulmoni esse 10
utilissimam, dum in motibus respirationis thoracem sequitur; ægrè enim præ pondere moveretur, si similem alijs visceribus carnem habuisset. Æquum igitur est hic quoque naturam admirari, quæ cum viscus augeri dumtaxat oporteret, sanguinem purum ei suppeditabat, cum verò ad motum fuit traslatum, carnem levem instar alæ cujusdam fecit; ut facilè à thorace dilataretur, &c.

Ita Galenus, ex quo constat, fœtum in utero jam animatum, & pulmone instructum, habere ipsum pulmonem gravem, ponderosum, & ad motum ineptum; ergo ex eò, quod aliqui motus vitales, scilicet pulsationis cordis sint in fœtu, non licet
inferre, quod non sint ab Anima inexistente, quia pulmo antea, 1
aut non fuit, aut fuit immotus, sed nondum ad motum dispositus, Constat etiam tantùm abesse à vero, ut cordis pulsatio causetur à pulmone respirante, ut argumentum supponit; quod imò pulmo tunc incipiat posse moveri, seu respirare, cum sanguis à motu, quem ex arteriis habet, attenuatur, & rarescit, ut ita sanguinea illa ponderositate exoneretur.

Præterea, & ad hominem; Transeat suppositio, quod omnis motus animalis, & pulsatio illa vitalis in corculo pendeat ab animali expiratione, & respiratione pulmonis: Ex carentia motus animalis in pulmone, non benè infertur pulsationem illam non esse vitalem, ac proindè, neque Animæ inexistentis indicium. Pulsum enim, & respirationem, duas esse Animæ operationes valde distinctas, & diversas, dixi cum Aristotele, & asserunt Medici communiter cum Galeno: Et patet, quia pulsus

pulsus est motus omninò naturalis determinatus à natura, & ideò necessarius, ut non possit à nobis pro libito impediri. Te-
12 statur *Aristotel. d. l. de spiritu c.* 3. & experimur nobis volentibus, respirationem, & contineri, & cohiberi, licet non impunè, ad longum tempus; Ideo ut refert *Mercurialis l. 3. art. Gymnast. c.* 6. de Milone illo, capite, fronte, costis, & pectore, solidissimis vittis ligato, tandiù spiritum retinuisse, donec venæ intumescentes vittas illas discinderent. Et de Servo illo barbaro testatur *Galenus l. 6. c. 6. de mot. musc.* quod cum irâ vehementer concitatus mortem sibi statuisset inferre, humi prostratus, respirationem longo tempore cohibens, stetit diù immobilis, tandem paulum volutatus, mortuus est.

Postremò confirmantur hæc omnia ex iis, quæ *Guarinon serm. 2. cit. fol. mihi* 58. notavit, & in observationibus à se diligenter de ovis à Gallina, incubante, animatis deprehendisse, testatur,
13 nimirum *tertia die, & ferè etiam secunda nondum finita, cor rubrum cernitur, emittere duas venas primum simplices, postea vix sex horis adjectis, eas protendere in ramos: Interea pullo jam toto facto, sed nondum sensui conspicuo, quoniam pellucido admodum, & tenui corpore est, &c. membranis illis continentibus non dum expressis, aut factis minus visui officientibus, ut neque pulli corpus, pellucidum officit, quin cor ipsum, & motus eius perspiciatur, &c. veniunt venæ tanquam vmbilici, &c. ferè secunda, certè tertia die conspicuæ, hac*
14 *die jam membranam suam ramusculis à se emissis delineantes, &c. quarta die jam membranæ species discernitur totum continentis, non tamen adeò densa est, quin per ipsam fœtus intus inspiciatur, &c. ubi clarum est, quod primo fit fœtus ipse, non membrana eum continentes, & in eo primum cor, &c. post fœtus speciem satis conspicuam venis ruberrimis, pro magnitudine eius maximis, & plenissimis, adeò vt quartam partem ejus corpusculi crassitudine sua exequent rami venarum promittuntur, &c. ita post animantis formationem, & vitam, membranæ fiunt, &c.*

Die octava cor non solum constat ipsum, sed una cum venis colore cum illis simillimo, rubro nempe, apertè micat, seu movetur; ex quo si sanguis exhauriatur, cor & venæ valde minuuntur, & colore

amisso

amisso, aspectum fugiunt, &c. cor autem sola motione, & duobus punctis, minimis, rubris (credo ventriculos duos referentibus) deprehenditur, &c. septima autem die propter concretionem membranæ omnem ferè fœtum obscurant; cor verò unum, ob colorem densissimum, ut venæ etiam, atque ob motum, perspicitur; à quo si exhauriatur sanguis, relinquit tamen duo illa puncta rubra. Interea jecoris nondum ulla 16
species constat: Sed hac die septima liquor, seu mucor quidam luteus cordi subjectus, attentè inspectantibus, deprehenditur, qui vix tactus, dissoluitur; quod jecoris initium concrescentis est, ut & sedes eius ostendit, & sequentibus diebus firmius in iecoris corpus consistere cernitur, &c.

Ex hac observatione, quicquid sit, quod membranæ non fiant ante fœtum, contra ea, quæ supra *disput.* 1. *sect.* 5. *num.* 3. 4. 5. 6. & 7. dixi, adnotandum esse puto in rem nostram, quod spiritus animales, seu vitales, quos P.G.H. ut Animam neget adesse, dicit, causare pulsationem in oviparis, & ventriparis, non possunt esse à matre impressi, cum isti in hoc puncto Gallinaceo, toto ovi putamine, & loco etiam interjecto, sint à matre sejuncti: ergo neque in ventriparis, licet per venas, & arterias matris circa uteri cavitatem, radicatas, & erumpentes, venis, & arteriis fœtus sint conjuncti, Ergo totus ille, qui in corculo motus pulsationis apparet, est ab Anima existente. 17

Præterea singulare est, quod si ab illo corculo exhauriatur sanguis, venæ colorem adeo deperdunt, ut non appareant; licet antea essent ruberrimæ, solùm cor consistit, & movetur, & duo illa puncta, seu cordis ventriculi, neque sanguinem, neque colorem amittunt: ergo si in corde sicuti in venis essent, soli spiritus causantes pulsationem, deberent tam in venis, quàm in corde eodem modo languere, & desinere: ergo signum est, in illo corculo, principium illius pulsationis firmius existere, nempe animam.

Præterea addit Guarinonius, *fol.* 61. illud *indicio certissimum esse quod vivat cor; quoniam avulsum à corpore, & ab omnibus venis* 18
abscissum, adhuc vivit, & pulsat; quod in adultis jam animalibus videmus, si viventia aperiantur, & cor eximatur, Et tamen diutius

 vivit,

vivit, quo teneriora recentiusque nata animalia fuerint, ut expertus ſum; in pullis propriè avulſum cor, venis ſpoliatum, tota hora ſe ſe movet, inæqualibus pulſibus, modo rarioribus, modo crebrioribus, &c. Cum
19 *verò cor jam moriturum eſt, per quartam horæ partem, ſolo altero laterum movetur, & ad finem vitæ ſolus ventriculus, non etiam cuſpis contrahitur, dilataturque. Nona die, qua jam corpuſculum*
20 *pulli obfirmatum conſiſtit, vel propter ſectionem duriorem, gravioremque vel quamvis aliam cauſam, ſæpè vidi, quod cor avulſum non retinet vitam: quin interdum, aperto thorace, motum amittat; quod certè eò minus diu vivat, quo grandius, & perfectius factum animal eſt, habeo exploratiſſimum: Et ratio ea eſſe poteſt, quoniam vitæ, & animantis vis primum in ſui initio tota comprehenditur; in puncto enim temporis animantis generatio eſt, poſtea verò partibus reliquis expreſſis, ipſa in eas diſtributa, ut jam illis egens, & ſanguine, jam ſe ſe in ſolo corde ſuſtinere non poteſt, &c.*

21 Ex his quæ Guarinonius tam accurato ſtudio, & tanta diligentia obſervavit, duo facile inferuntur in hoc argumento non contemnenda. Primum eſt quia hujuſmodi corculum, ſeu punctum ſaliens à tenero illo, & vix formato corpuſculo avulſum, eadem omnino ſigna vitæ exhibeat, & præſeferat ac aliud quod ab animalis adulti, corpore extrahitur, ſed hoc, certiſſimum eſt, antequam extrahatur vivere, ergo & illud. Secundum quod infertur eſt, quia ex teſtimonio præſtantiſſimi hujus Medici exploratiſſimum eſt, eſſe proprietatem viventis, & animati cordis quo animal eſt recentius, & quo pauciores vitæ dies habet, eò longius in vita conſervari: quo vèro eſt adultius, & plures vitæ dies habet, eo brevius vitam protrahere: & ratio eſt, inquit, Guarinonius ibi fol. mihi 61. *quoniam vitæ, & animantis vis primum in ſui initio tota comprehenditur; in puncto enim temporis animantis generatio eſt: poſtea vero partibus reliquis expreſſis ipſa in eas diſtributa, ut jam illis egens, & ſanguine ipſo jam ſe ſe in uno corde ſuſtinere non poteſt. &c.* aliam rationem, & quæ mihi magis arridet, mox ex doctrina Galeni ſubiicio.
22 Ergo corculum illud vivit, Anima in eo exiſtente. Et à ſimili puncto ſaliente vitam humani fœtus inchoari ſupponit Author,

quatenus

quatenus ad explicandam hominis vitam, pulli vitam obſervat, & præter Ariſtotelem *ſupra num.* 5. recens, & eximius anatomicus *Ioan. Riolanus in lib. Enchirid. anat. lib.* 2. *cap.* 37. idem ſentit,

Neque obſtat, quod in fine argumenti pro confirmatione additur ad negandam Animæ præſentiam, quod nimirum ſicut vita non poteſt conſervari in animali, ſi vel auferatur omnino vel diu impediatur illi reſpiratio; ſic non poteſt infundi, niſi organis jam penitus abſolutis.

Reſpondetur enim ex Galeno *lib. de pulſ. vſu cap.* 2. in Animali jam nato impedita diu vel ſublata reſpiratione, vitam per ſuffocationem deſinere, *vt in cucurbitulis, quibus Medici vtuntur, flamma illico extinguitur.* Quia ex multo ſanguine jam genito in animali, & ex augmentatione caloris in ipſo, reſpiratio neceſſaria eſt *ad innati caloris conſervationem*, inquit idem Galenus *lib. de vtilit. reſpirat. c.* 5. At vero, vt iam vidimus, antequam in animali detur neceſſitas reſpirandi, datur vita, & & vitalis pulſatio in corde, & arteriis, atque ita omnes recentiores Medici, & Anatomici vno ore fatentur.

Minus obſtat, quod ſuperiore anno 1672. dum Romæ eſſem obiiciebat mihi Eminentiſſimus & Doctiſſimus Cardinalis dicens, non recte me inferre animæ rationalis præſentiam in fœtibus paucorum dierum, ex huiuſmodi motibus in pulſificatione deprehenſis: nam quotidie videmus in Macellariorum officinis, occiſis jam, & mortuis animalibus, partes eorum, & membra diſſecta, in fibris & partibus nervoſis conſervare aliquos motus & tamen ſi animalia mortua ſunt, certum eſt corruptam animam non adeſſe. Nec vitatur argumentum, dicebat Eminentiſſimus ille, ſi dicas animas brutorum cum ſint diviſibiles, remanere ad aliquod tempus, partialiter in illis membris. Nam urgebat dicens, quod nuper ex Belgio, litteris acceptis ex quorundam latronum cadaveribus, quorum membra Prætor mandaverat in partes diſſecari, & in apertum aërem ad ultionem juſtitiæ appendi, & exponi, in oculis omnium, eoſdem motus poſt notabile tempus continuari, fuit obſervatum.

Nam quicquid ſit de hac latronum hiſtoria, in qua quod narratur, non ſine miraculo fortaſſe contigit, Reſpondebam, meam Propoſitionem, non habere pro fundamento hujuſmodi motus, ſed varias medicorum obſervationes tam veteres quam novas, circa corporis humani formationem primis diebus inchoatam: ſed nunc iterum reſpondeo hujuſmodi motus in partibus diſſectis tam brutorum quam hominum bene poſſe cauſari in abſentia animæ ad aliquod tempus: nam ſpiritus vitales qui ex Galeno *lib. 7. c. 3 de Hipp. ocr. & Platon. decret. in arteriis continetur & ex D. Galeno lib. 3. de nat. facul.* ſunt id quod fuerunt, remanent etiam abſente anima: at ideo non valet argumentum ab hujuſmodi motibus ad primos illos motus in puncto ſaliente vel in corpuſculo illo recenter animato in quo cum non præfuerit anima non poſſunt niſi ab anima tunc primo præexiſtente cauſari.

SECTIO XVI.

Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.

SUMMARIUM.

1 *Fœtus humanus primis diebus effuſus, ob ſui maximam teneritudinem, vel breviſſimo tempore ſupervivere non poteſt.*
2 *Probatur exemplo vermiculorum in lacte recenter emuncto.*
3 *Horum vermiculorum experientia revocatur in dubium.*
4 *Sanguis febrientium ſcatet vermibus.*
5 *Etiamſi vermiculi darentur in lacte, inter illorum vitam, & vitam tenerrimi fœtus, eſt diſparitas, tum experientiæ tum rationis.*

OPponit idem P. G. H. quia etiamſi evinceretur, fœtum humanum primo ſtatim conceptionis die animari vita rationali

rationali, cum hæc consistat in corpusculo parvo, instar grani
hordeacei,vel,ut alij dicunt,apiculæ: negat post effusionem ex
utero,vel momento posse permanere:quia,inquit;statim tantilli
fœtus organa, causa aëris ambientis extranei contrahuntur,læ-
duntur,illudque corculum præfocatur,& moritur: Hoc autem
probat à simili experientia à se facta per Microscopium de lacte 1
recens emuncto. Constat enim beneficio hujus instrumenti,lac
aliud non esse, quàm conglomeratam congeriem vermiculo-
rum,qui tamen, statim ac aërem attingunt, immobiles fiunt,&
moriuntur.Ita,& fœtus humanus, si primis diebus esset anima- 2
tus,& per abortum effunderetur,statim esset mortuus:ergo sub
conditione non est baptizandus, cum nullum suppetat vitæ
tempus.

Respondeo; quidquid sit de experientia vermiculorum in
lacte,quos ego, licet diligentissimè observaverim, nunquam
tamen deprehendere potui;& Microscopium adhibui, quod in
aceto vermiculos auget, ad magnitudinem formicarum majo- 3
rum, secundum longitudinem: fortè, quia non in omni lacte
sunt vermes, sed solùm in eo, quod aliquo morbo fuit in ube-
ribus,jam affectum: sicuti,non de omni sanguine,quod sit ver-
minosus, sed solùm de sanguine febrientium scribit Pater
Athanasius Kircherius *lib.*10. *artis magnæ part.*2. *cap*.8. §.5.
*fragmat.*2. Sed admittamus de omni lacte, & credamus expe- 4
rientiam experto.

At contra experientiam aliam experientiam adduco; de qua
Harvæus à me relatus hac 3.*disp.sect.*13. *num.*7. *&* 8. punctum
saliens,aliquando ita languet,ut videatur mortuum;sed imposito
illi tepente hominis digito, & hujusmodi caloris fomento per
breve spatium temporis adhibito, corculum quasi denuò revi-
viscens,resumit suam illam rithmicam pulsationem. Præterea
Guarinon. citatus superiori *sect. num.*19. testatur corculum hu-
jusmodi ex ovo pulli *avulsum, & venis spoliatum, tota hora se se
movere;cum verò jam moriturum est, per quartam horæ partem mo-* 5
veri,&c. & tandem monet diutius vivere, quo tenerius est.Ergo
si vita illorum vermiculorum,ex quibus componitur lac,sit adeò
brevis, ut statim ad aëris contactum extinguatur; cum non

idem contingat de hoc puncto ſaliente; à diverſis non valet illatio.

Tandem reſpondeo, me nunquam dixiſſe, fœtum baptizandum eſſe ſecundinis exutum, quando primis diebus mulier abortitur; Non quia ſi exiret vivus, non exiſtimem eſſe baptizandum, ſed quia primo illo tempore, non niſi ſecundinarum involucro munitum crederem poſſe vivum egredi ab utero, aut ſaltem majus eſſet, ſicut periculum, ita & dubium. Regulariter igitur fœtus primis diebus effuſus, ſi neceſſitas occurrat baptizandi, ſecundinis erit circumtectus, quare experientia vermiculorum non videtur urgere: Non enim fœtus humanus ſecundinis involutus ab ambiente aëre ſubito lædi poteſt, ſicuti illi vermiculi læduntur, & occiduntur: quod ſi hujuſmodi fœtus veniret ad lucem tunicis exutus, & ſenſibiliter diſcerneretur, quod eſſet fœtus humanus, niſi evidenter conſtaret eſſe mortuum, exiſtimo, propter rationes probabiles vitæ, eſſe ſub conditione baptizandum.

SECTIO XVII.

An doctrina ſpeculativa probans Animam rationalem non eſſe in fœtu, ſatis ſit, vt quis non teneatur baptizare Abortivos.

SVMMARIVM.

1 *Dubitans ſpeculativè de conſecratione hujus hoſtiæ, vel de ſuo baptiſmo, tenetur illam hoſtiam adorare; nec poteſt ſe iterum exponere, ut baptizetur.*

2 *Animam rationalem non jam ſpeculativè, ſed practicè probatur eſſe in fœtu.*

3 *Et in hoc dubio baptizare debemus.*

SI quis posset suspicari, quod celebrans non habuerit inten-
tionem consecrandi hostiam, quam elevat in Missa; & quod
baptizans non habuerit intentionem conficiendi Sacramen-
tum, non propterea licet, non adorare illam hostiam, nec me
iterum rebaptizare. Ergo licet speculativè probabilis sit illa sen-
tentia, quod statim à principio Anima rationalis sit in fœtu, non
tamen satis est talis ratio ad me obligandum, ut hujusmodi fœ-
tum baptizem.

Respondeo, quod dubitans de suo baptismo, vel de hac ho-
stia, an sit consecrata, quia potest esse, quod Minister non ha-
buerit intentionem; cum nullam habeat practicam rationem 1
dubitandi, dubitat solum speculativè; sed est certus moraliter;
ergo tenetur non se rebaptizare, & adorare illam hostiam, ut
benè *Suar. 3. tom in 3. partem disput. 65. sect. 2.* Card. de Lugo *de in-
carnat. disp. 37. sect. 4* Si autem habeat aliquam rationem practi-
cam dubitandi, tunc non dubitat ex sola rei possibilitate, seu
speculativè, sed ex facto aliquo: Et tunc adorare debet sub con-
ditione, & rebaptizari sub conditione. At verò nos non proce-
dimus ex sola possibilitate Animæ inexistentis, sed ex testimo-
niis, & observationibus Peritorum, ex quibus habemus rationes 2
in facto ad dubitandum positive, seu probabiliter opinandum
Animam inexistere.

Secundo respondeo, esse valdè disparem rationem: Nam fœ-
tus abortivus, si est animatus, est in periculo mortis inevitabilis,
& ideò damnationis æternæ; non sic ille, qui de suo baptismo,
& de hostia dubitat. Quare juxta doctrinam Illustrissimi D. Fa-
gnani *ad cap. Ne innitaris de constit. num* 171. certè in hac mate-
ria verissimam, quod in casu dubio, in quo vertitur salutis peri-
culum, non tantùm ex consilio, sed ex præcepto tenemur se-
qui partem tutiorem; & in puncto de administrando baptisma- 3
te, est apertus textus *in c. Parvulos. de consecr. dist. 4.* in quo Greg.
XIII. resoluit ut ait, *secundum Patrum traditionem*, Pueros à Pa-
rentibus subtractos & quos ignoramus esse baptizatos baptiza-
ri debere; *Ita enim*, inquit, *ratio poscit*. Quæ verba Glossa decla-
rans *in talibus*, ait, *certius est tenendum*. Cum igitur in Pueris
abortivis

abortivis sit majus periculum, imò certitudo, quod statim sint morituri, magis convincit dubium esse baptizandos.

SECTIO Vltima.

Principalis objectio ex Divina providentia erga universalem Ecclesiam iterum discutitur

SVMMARIVM.

1 *Pertinere videtur ad Dei providentiam indicare vitam illorum infantium, qui baptizandi sunt.*

2 *Obiicitur idem argumentum de infantibus septem, triginta, aut quadraginta dierum.*

3 *Deus ante prævisũ Adæ peccatũ vult omnes homines salvos fieri.*

4 *Hac voluntas est generalis, & antecedens omnium operum prævisionem.*

5 *Non est simplex complacentia de objecto, ex se bono.*

6 *Sed intentio ex parte Dei omnes homines salvandi.*

7 *Intentio agentis circa finem, est aliquo modo intentio mediorum.*

8 *Hac intentione voluit Deus salutem Abortivorum, & media conducentia ad illam.*

9 *Sed quantum erat ex parte Dei.*

10 *Et sic illa sola, quæ se tenent ex parte Dei.*

11 *Ideò non tenetur ex hac voluntate impedire cursum naturalem secundarum causarum.*

12 *Neque ad revelandum distinctè, quando fœtus humanus incipiat vivere.*

13 *Per istam voluntatem Christus est omnium Abortivorum Salvator.*

14 *Per eandem voluntatem non potuit Deus velle revelare tempus existentiæ Animæ in Abortivis.*

15 *Quomodo ista voluntas antecedens sit absoluta, & efficax; & quomodo possit dici conditionata, & inefficax.*

Tandem

Nam etiamſi efficiens poſſit non præcedere ſuum effectum duratione diviſibili,ſed eſſe ſimul;ut patet; quia ſi Deus crearet ſolem in aëre in inſtanti,in eodem inſtanti illuminaret; at non poteſt verificari de illa cauſa efficiente,quæ producit effectum, qui habeat contrarium, ut ſunt oſſa V. G. quæ ut generentur, prærequirunt , ut in materia corrumpatur humiditas, & generetur illa ſiccitas,& denſitas,cum quibus ſtat forma oſſis: tunc debet cauſa efficiens diviſibiliter , & in tempore præcedere ſuum effectum. Ergo tantum abeſt , vt Hippocrates voluerit per illa verba ſignificare,die ſeptima primum , & non antea, Animam eſſe in corpore, vt potius ex tali diſcurſu reſultet,ante ſeptimam diem animatum fuiſſe fœtum, & in eo rudem incepiſſe corporis formationem.

SECTIO V.

A quo tempore ſint inchoandi Menſes , quibus fœtus in vtero geſtantur.

SVMMARIVM.

1 *Conceptio non eſt ſola in utero ſeminis receptio , aut retentio.*

2 *Sed actio uteri , qua virtus ſeminalis excitatur ad formandum fœtum.*

3 *Membranas ſtatim formari in utero,aſſerit Hippocrates.*

4 *Et probat ſimilitudine ducta à cruſta panis.*

5 *Eandem probat Galenus,& explicat hanc ſubitaneam membranarum generationem*

6 *Idem repetit Avicenna, Fernelius,& Aldrovandus.*

7 *Et ratione probatur ex animalibus ex putri procreatis.*

8 *Seminis virtutem inclinare naturaliter ad ſui deſtructionem,non eſt abſurdum.*

9 *Plurimæ effluxiones , cur primis diebus contingant.*

10 *Signa sensibilia animationis sunt membranæ.*

11 *A prima conceptione menses gestationis esse numerandos, Sacrarum litterarum testimonio probatur.*

12 *Confirmatur Hippocratis authoritate, & ratione.*

13 *Indicia ad tempus Conceptionis cognoscendum.*

IN primis repetenda hic est significatio huius termini Conceptio, quam *disp.2. sect.3. n.3.* cum Fernel.& Fromondo dicebam, esse, non seminis masculini attractionem, aut eiusdem retentionem : Nam benè fieri potest, quod ab vtero, seminante viro, fuerit attractum, & per aliquot horas, aut etiam dies, retentum ; & tamen non ex eo mulier conceperit; quia inquit Fernelius *à fœmineo semine destitutum fuerit , & spiritus eius totus*
1 *evanuerit.* Perinde ac stomachus cibum gravem,& immutabilem, quem traxit, & continet, inutiliter reservat, Jmo eius mole gravatur. Sic vterus Mola,quæ non est vera conceptio sed inutilis,gravatur,ut videbimus *Disp.4.sect.vlt.* Verum conceptio,de qua nunc cum Medicis agimus,est uteri actio,qua ipse uterus semen viri avidissime ad se allicit,in se recondit, &
2 suo calore fovens,eius potestatem excitat ; vt ad agendum, & formandum fœtum,erumpat.*Primum itaq.vterus semen attrahit, attractum continet,contentum concipit , non secus atque ventriculus tractum,contentumque alimentum conficit ; vt enim concoctio Ventriculi , sic & conceptio vteri propria est actio , &c.* ita Fernelius loco citato.

Et quamvis, ut patet ex similitudine ventriculi; possit uterus per horas, & etiam per dies semen inutiliter retinere, ex quo causentur aut molæ,aut effluxionés : tamen si vera Con-
3 ceptio fiat,statim membranæ producuntur,vt *disp.pr.sect.7.n.12.* cum Sennerto, Pemplio, & Fieno adnotavi. Nec longe abest Hippocrates. Hic enim *lib. de nat. puer. initio*,ait : *Semen ab*
4 *utrisque profectum , in mulieris locellis remanet , & primum quidem simul miscetur , cogiturque & crassescit , calefactumque densatur ; spiritum deinde concipit , tumescitque vt pote loco calido cum sit. &c.* & paulo infra subjicit : *Cum in calido loco consistat,Spiritum tunc concipit,& emittit,semenque cum perflatur,membranam,*

branam;pelliculamque circumducit,quod enim semen extrinsecus circumdat,densatur,continuaturque cum glutinosum sit quemadmodum in pane cocto, tostuè membrana tenuis super excitatur ; Nam panis cum calefit , perflatur membrana,pelliculaq. ducitur , sic & semen,&c,

Eadem habet *Arist.l.2.de gen.an cap.4.* Idem sentire videtur Galenus,dum *lib.pr. de semine cap.4.* post repetitam eandem similitudinem crustæ panis,explicans quando , & quomodo fiat in vtero mulieris humani fœtus principium , statim ac semen virile cum sanguine commiscetur , qui est in singulis venarum orificiis; & præsertim quomodo,& quando , *totum hunc sanguinem extrinsecus membrana operiat; hoc enim,* inquit , *non tam ex ratione, quàm ex ipsa rei evidentia necessitatem habet. Membrana siquidem apparet,quæ fœtum ipsum,statim , ubi primum conceptus est, sivè multorum , sive paucorum sit dierum , undequaque circundat, ac continet ; Sæpe numero enim mulieribus post tres , aut quatuor à principio dies semen ipsum membrana circumuolutum excidere consuevit. Quod idem poteris in animalium dissectionibus manifestè deprehendere , &c.* Adducit deinde experientiam allatam ab Hippocrate *lib.de nat.puer.* de muliere illa Vxoris suæ famulà, & tandem dicit, quod semen *ab omnibus vulvæ partibus appositum, latius distendi cogitur;*quod si ob suam imbecilitatem non *discerpatur,itaut diffluat , atque excidat, statim tota exterior eius pars, quæ vulvam attingit, in membranam concrescit, &c. & cap.7.* ait, *cum igitur unà cum mare fœmina emittit , &c. fit ut utraque hæc semina inter se membranulis copulentur,quas scilicet fœmineum sua progressione tunc efficit semen,&c.* tunc ergo eodem tempore. Et paucis interiectis ait : *Acetabula appellantur venarum capita, per quæ singulis mensibus excrementitius sanguis in vulvam derivatur ; quodcumque igitur ex his orificiis , attigerit semen , statim alimentum illud , ad se adtrahit , membrana ea in parte , utpote quæ recens , ac tenera adhuc sit , patefacto foramine , aditum prabentem , &c. hanc membranam Chorion appellant , & cap.10.* ait. *Consentaneum fuit , ut membranam , quæ vaporosas exhalationes exciperet , latam ac crassam in primo statim con-*

 ceptu,

ceſtu natura genituræ, quæ ob calorem erat exhalatura circumponeret: Nullaque alia præter has eſt membrana, quæ in primis ſtatim diebus neceſſario generetur, &c.

Et Avicenna *lib.9.de nat. Animalium cap.2.* inhærens Hippocrati, & explicans quomodo in illa muliere Saltatrice intervallo ſex dierum condenſata adeo fuerit genitura in utero, ut ſaltus fuerit neceſſarius, ad illam excutiendam, ait, *Humidum quod decoquit ipſum, facit circa ipſum venire corticem terre-*
6 *ſtrem, & durum, ſicut contingit pani, qui decoquitur in pinguedine aliqua in furno, aut patella, &c. & cap.4.* ait, *Impoſsibile eſt, quod natura non fuerit ſollicita, circa iſtum ſpiritum.*

Fernelius, qui eſt inter illos, qui animæ rationalis inexiſtentiam uſque ad quartum menſem retardant, ut videre eſt *lib.7.de hominis procreat cap.13.* fatetur ibidem *c.9.* quod membranæ prima vel ſecunda die fiant, & deinde *cap.10.* huius, quam prius deſcripſerat, conceptionis actionem explicans, ait, *hic videlicet ſpiritus ſeminis, protinus quaſi diſcuſſo torpore exurgit, in actuſque proprios erumpit, &c.* Et eandem doctrinam de ſubita membranarum generatione probat Aldrovandus à me citatus *diſp.pr.ſect.pr.n.11.*

Et patet: Nam fere in momento videmus, gigni ranas ex putri; & poſt horæ ſpatium, vermiculos ſuper carnibus, quas muſcæ volitantes prolifico contactu tetigerunt, æſtivo tempore procreari. At in huiuſmodi animantibus, dantur organa, ad motum localem progreſſivum, ad nutritionem, & ad proprias ſenſationes neceſſaria, Ergo non eſt improbabile, intra ean-
7 dem diem, produci membranas, fœtum veſtientia, quantumvis artificioſam habeant ſtructuram ex venis, & pluribus arteriolis contextam: Si enim calor ignis, vel ſolis eſt inſtrumentum tantæ virtutis, ut ferè in momento introducat in ligno V.G. diſpoſitiones corruptivas formæ ligni, & productivas formæ ignis, cur virtus ſeminalis, & uteri calor, qui ex Ariſt. *lib.2. de gener. ani. cap.4.* perfectior eſt calore ignis, non erit poſt aliquot horas, inſtrumentum efficax ad introducendas diſpoſitiones corruptivas formæ ſeminis, & productivas unio

nis

nis animæ rationalis, quam Deus Naturæ author ibi eadem prima die creat?

Nec debet obstare, quod virtus seminalis hujusmodi, si daretur, esset ad destruendam se ipsam, suamque seminis formam. 8

Nam respondetur quod ad finem generandi aliud, natura omnia semina produxit; & illi Authores, qui actionem hominis generativam in longum protrahunt, hanc eandem solutionem adhibere tenentur.

Neque etiam hic discursus, est contra Aristotelem, quatenus *lib.7.de hist. Animal. cap.7.* dixit, *quæ intra septem dies contingunt, effluxiones dici, non abortus*; Nam Aristoteles hanc doctrinam desumpsit ex Hippocrate, qui *lib.1.de septim part.partic.4.* loquens de primis sex diebus, usque ad septimam, dixit: *Non abortus, & quidem plurimi per hos dies fiunt, qui defluxiones dicuntur non abortus, &c.* Ubi meritò dicit his diebus plurimos 9
abortus fieri, id est plures, quam aliis diebus: non solum ob maiorem materiæ teneritudinem; sed quia non toties, quoties, vt iam vidimus, uterus mulieris attrahit viri semen, & attractum continet, ea actione quam medicam conceptionem vocavimus, illud actuat, excitat, & disponit, ut sit genitura utilis, & prolifica; sed sæpius projicit, imò etiam actuatum iam, & dispositum, vel ob aliquam violentiam extrinsecam, vel propter aliquem uteri morbum superuenientem, destituit, & destitutum expellit. Jn hoc ultimo casu non esset effluxio, sed abortus; in aliis prædictis esset effluxio. Quia vero in primis diebus potest id facilius contingere Aristoteles indefinitè dixit, *intra septem dies effluxiones contingere*, id est non omnes eiectiones, quæ isto tempore fiunt, esse effluxiones, sed aliquas, & quidem plurimas.

Quod si intra hoc tempus, ut accidit in casu, quem de muliere illa Psaltria refert Hippocrates *lib.de natur. puer. partic. 2.* contingat, abortum fieri, & appareant signa fœtus animati, 10
nempe involucro tunicarum fœtum vestitum egredi, & esse illæsum, eo quod membranæ sunt integræ, vel si non sint integræ, illarum fractura non demonstrat, fœtum esse compressum,

& indubitanter extinctum, quo caſu, cum adſit fundamentum ſenſibile dubitandi de inexiſtentia Animę rationalis, baptizare oportet ſub conditione. Si autem non appareant huiuſmodi ſigna, vel ſi tunicarum fractura, ita contritum, & diſſipatum fœtum oſtendat; non eſſe etiam ſub conditione baptizandum exiſtimo, deficiente nimirum ratione prudenter dubitandi.

Itaque ad difficultatem propoſitam, vt reſpondeam, omiſſis eorum placitis, qui voluerunt ab animatione geſtationis menſes eſſe inchoandos, non ab hac, ſed à medica conceptione hoc tempus numerandum eſſe exiſtimo. Primo authoritate ſacrarum literarum, Nam Lucæ *cap.pr.* Angelus Gabriel Deiparam alloquens dicebat, quod *Cognata Elizabeth conceperat filium in ſenectute ſua*; Cuius facti circumſtantiam, & veritatem ut magis declararet, ſubiunxit, *Et hic menſis eſt ſextus illi, &c.* quaſi diceret à conceptione, iam ſex menſes numerantur, & ideo ex utero tumeſcente, & ex motu pueri ſemeſtris cognoſci poteſt, quod concepit: & pariter probatur, quod matris officium inchoandum ſit à puncto conceptionis ex hiſtoria re-
12 lata *lib.2. regum cap.11. 5.* Cum enim nocte præcedente Dauid cum Berſabea adulterium commiſiſſet, ipſa in mane, ut Abulenſis ait, *reuerſa eſt in domum ſuam concepto fœtu mittenſque nunciauit David, & ait concepi.* Ex hebr. vertitur *Genitrix ego*, ut *diſp.pr.ſect 7.n.7.* notaui.

Secundo, quia Hippocrates *lib.2.de morb.popul.ſect.3.* id aperte docuit, dum dixit: *A menſtruis numerandi ſunt nouem menſes, aut à conceptione, & in ducentos, & ſeptuaginta dies Græci*
12 *menſes fiunt, aut contraria, &c.* Hoc eſt à conceptione, ſi hæc nota ſit; vel ſi hæc incognita, à menſtruis; & quia Gręci, menſes componunt ex triginta diebus, erunt à conceptione communi numerandi, tam pro maſculis, quàm pro fœminis dies 270. vel pro validiſſimis fœtibus, aliquibus additis diebus, aut detractis pro minus validis. *Et libr.de ſeptim.part.part.2.* notat, quod fœminę ſępè errant in menſium numeratione, quia neſciunt quando conceperint.

Tertio quia tempus animationis eſt incertum, apud Authores, ut *diſput.pr.per tot.* probavi. Ergo non poteſt ab ea nume-

tarà

rari menſium geſtatio. Tum quia, dum menſium quęrimus initium, quęrimus à quo tempore mulier facta ſit mater, non à quo tempore fœtus ſit animatus; ſed fit mater in ipſa conceptione; & tunc incipit uterum geſtare, ab illa ergo, non ab animatione numerus menſium eſt inchoandus.

Et ſi quis diceret, quod tempus conceptionis, modo ſupra dicto explicatę, non poſſit præciſe cognoſci; Reſpondetur ita eſſe; ſed tamen ex pluribus indiciis Medici conjiciunt. Primum eſt, ſi unicus fuit congreſſus mulieris cum viro; qualis fuit ille Berſabeę cum David; & *Geneſis cap. 25 21.* Rebeccę cum Iſaac: hęc enim ex expreſſo teſtimonio *S. Pauli ad Romanos 9. 10. ex unico concubitu* geminos filios Eſau, & Iacob habuit. Secundum; inquit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic. 2. Cum mulier concepit ſemen, & extra locellos non exilit, ſed intus remanet &c. & libr. de carnib. partic. 11. peritis etiam harum rerum fœminis liquido clarum fit, cum conceperint. Nam confeſtim horrent, calefiunt, dentes inſ uendunt &c. & libr. de ſemin. genital. natur.* ſiue *de genit. partic. 10. ſi fœmina partus perita ſit, ſecum cogitabit, cum ſemen non exiuit, ſcietque, ſe eo die concepiſſe, &c.* Erit ergo ex hujuſmodi ſignis nota conceptio ac proinde terminus, à quo menſes geſtationis ſunt numerandi.

SECTIO VI.

Humanum fœtum primis diebus vivere, & contrarias ſententias, vel eſſe contra Medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.

SVMMARIVM.

1 *Animatum humanum fœtum eſſe primis diebus, infertur ex conceptione Deiparæ.*

2 *Non omnis propoſitio prohibita eſt improbabilis.*

3 *Omnes*

3 *Omnes sententiæ Philosophorum de animatione fætus existimatæ probabiles, videntur jam prohibitæ; præter sententiam Mirindoli, Fieni, Pemplÿ, & aliorum.*

4 *Si dictæ aliorum sententiæ verificentur per anticipationem, sequitur, perfectissimum fætum posse esse undecimestrem, duodecimestrem, tredecimestrem, & quatuordecimestrem.*

5 *Solæ Mirindoli, & Fieni Pemplÿ & Sennerti sententiæ, secundum hanc anticipationem, subsistunt.*

6 *Si autem per posticipationem accipiantur, solæ Pemplÿ, & Sennerti sententiæ sustinentur; aliæ vero sunt prohibitæ.*

7 *Nec satis est, ad vitandam hujusmodi prohibitionem dicere, quod die 8. Decembris representetur instans Conceptionis, quod re vera fuit in aliqua dierum succedentium.*

CUm ergo ex iis, quæ iam vidimus constet, conceptionem, animationem, & gestationem mensium SS. Virginis Matris Dei, in utero S. Annæ, fuisse usitato naturæ modo factam: nimirum ex Parentum congressu, & cum ea mensium gestatione, quæ perfectissimis fœtibus, à natura præscribitur: neque ex sacris literis, aut SS. Patrum dictis, aut medicinæ, vel Philosophiæ regulis, vel DD. authoritatibus ostendi possit, in prædictis fuisse aliquod supernaturale, & miraculosum; sed solùm in præcedente remotione impedimentorum: & omnia observata fuisse, quæ in aliis perfectis fœtibus communiter inveniuntur, neque appareat voluisse Deum in huiusmodi conceptione medica, ex eo quod esset conceptio futuræ suæ Matris, neque in animatione, quoad tempus, quia ageretur de creanda, & unienda corpori SS. illius Anima, neque in gestatione mensium, aliquid singulare fuisse, vel privilegiatum, nisi imaginari, aut divinare velimus, evidenter infertur, eandem etiam in aliis conceptionibus, animationibus, & mensium gestationibus inveniri: nisi per accidens id est ratione, vel imperfecti temperamenti feminum, vel aliquo languentis uteri morbo, aliud contingat. Ergo in omnibus hominum conceptionibus, à quibus computantur menses, & tempus, quo fœtus gestantur in utero, probabile est dari animationem, vel simultaneam, cum tali conceptione

medicè

medice accepta, vel saltem quæ post paucas horas, intra eandem diem, illi conceptioni succedat; nimirum perfecta iam organizatione accidentali, ut dixi *disputatione secunda sectio 3. num. 5.*

Et quidem non est nova ista Conclusio, sed pro ea adduci possunt omnes, qui *disp. pr. sect. 3. n. 9. & sect. 7. n. 6.* affirmant, Animam rationalem informe illud corpusculum informantem, fabricare sibi in eo membra, & organa. Et ex SS. Patribus *S. Cyrill. Alex. lib. pr. in Io. cap. 9. circa med. Nyssen. de homin. opif. c. 29. S. Cæsar. d. disp. pr. sect. 9. num. 3. & 4. & Beda tom. 1. lib. de mun. const. §. de certa animæ &c.* citati, qui uno ore asserunt, neminem sanæ mentis dicere, Animam esse priorem, vel posteriorem corpore. Et ex medicis Hippocrates & alij qui illum sequuntur iuxta nostram intelligentiam supra in fine sect. 4. late traditam.

Et probatur, quia quod competit alicui tali ut tali, competit omni tali: sed competit conceptioni Deiparæ, quatenus naturali modo facta fuit, ut esset intra eandem diem animatus fœtus, & gestatus in utero spatio novem mensium cum aliquibus diebus; Ergo in omni alia conceptione perfecta, quæ fit naturalis, erit intra eandem diem fœtus animatus; & spatio novem mensium gestabitur; nisi extrinsecum accidens, acceleret partum, aut retardet. 1

Neque quicquam facit, si quis mihi obiiciat, sententias Ferdin. Menæ, Marciani &c. qui tantùm septima die, animam concedunt humano fœtui; vel aliorum, qui decima; vel decimaquinta die; vel vigesimaquinta; trigesima; trigesimaquinta; quadragesima; quadragesimaquinta: quinquagesima: vel octogesima: asserunt esse animatum, quas *disp. 1. à sect. 2. usq. ad* 10. recensui tanquam probabiles

Nam respondetur, quod aliud est aliquem librum, verbi gratia, esse interdictum, vel aliquam propositionem esse prohibitam: & aliud est, eandem esse probabilem: probabilitas enim pendet à ratione, & auctoritate, quibus innititur: at vero prohiberi librum, vel propositionem, nihil aliud est, quàm ex legitimo Superioris præcepto, huiusmoni librum non 2

Bb posse

poſſe legi, & propoſitionem non poſſe doceri: hæc autem duo, ut patet, diſtinguntur: & fieri poteſt, quod liber qui continet doctrinam ſanam, & quod propoſitio, quæ aliàs eſt probabilis, propter commune bonum, & prudentem gubernationem, non expediat legi, & talem propoſitionem doceri: quæ omnia exemplis probantur.

Sacra Biblia vulgari ſermone tranſlata, paſſim ab omnibus legi, non expedit; & ideo in regula 5. Indicis à Clemente VIII. publicati, prohibentur: & tamen certum eſt, veram imo ſanctam, & utilem doctrinam, nedum probabilem, continere.

Pariter hæc propoſitio; Prædictio Aſtrologica de vita, & morte hominum eſt ſaltem probabiliter vera, cum rationi, & autoritati ſit innixa, eamque docent *S. Thom.3. contra Gentes c.84.& 85. TP.Conimbricenſes de Cælo l.2 c.3.q.9.a.2.concluſione 2. Thomas Hurtad.de Cælo d.2.ſect.2.n.79.Lupus in Luc.nou.S. Inquiſit.p.3.l.18.diſt.2.a.3.diff.unica,& Carena de S.Inquiſit.p.2.tit.10.* §.11. *num.*71. & 72. ubi quod iſta propoſitio eſt ferè certa. At vero quod hic homo, nempe Sum. Pontifex, vel alquis eius conſanguineus, uſque ad tertium gradum, tali tempore ad mortem ægrotabit, per Aſtrologiam prædicere, eſt prohibitum, ut patet ex *Conſtit.Vrbani VIII. Inſcrutabilis. edita Kal. April.*1631. Tandem hæc propoſitio *B.Virgo concepta eſt in peccato originali,* eſt prohibita à Paulo V. in publicis, & à Gregor. XV. etiam in privatis actibus, non tamen damnata, aut falſitatis notata, vel improbabilitatis, ſed in ſuo primævo ſtatu, ante Pontificias Conſtitutiones, relicta.

Conſtat igitur ſupradictas ſententias, ſeu propoſitiones, de tempore quo fœtus humanus incipit eſſe animatus, in ſua probabilitate poſſe remanere intactas; ſed ab emanata SS. D. N. Alexandri VII. potuiſſe prohiberi, ſicuti prohibita iam erat ſententia illa affirmativa de Conceptione maculata Deiparæ Nam verbi gratia, ſicut ad tollenda ſcandala, & contentiones in populo Chriſtiano expedire iudicavit Paulus V. ut huiuſmodi propoſitio publice non affirmaretur; pari ratione in Conſtitutione Alexandrina SS.Pontifex, ne feſto Immaculatæ Conceptionis aliquid detraheretur, & Chriſti fideles *à pacifica quaſi*

poſſeſſione

possessione, illud cultu nunquam immutato celebrandi deturbarentur, potuit huiusmodi sententias tali festo contrarias prohibere,& illas nihilominus in sua probabilitate relinquere. Quod autem illæ sententiæ huiusmodi festo sint contrariæ, sic ostendo.

Et primo ne confusè,& cum obscuritate procedat probatio, reduco hic in ordinem varias illas sententias ; quarum prima Canonistis quibusdam,& Criminalistis tribuitur ; qui asserunt, fœtum mulieris non esse animatum, nisi post diē octogesimam: secunda sententia, nisi die quinquagesima: tertia sententia, die quadragesima: quinta, die trigesimaquinta : sexta, die trigesima: Septima, die vigesimaquinta: octava, die decimaquinta: nona, die decima: decima, die septima: undecima, die sexta : duodecima, quæ est Fieni, die tertia: decimatertia, Pemplij,& decimaquarta, Sennerti, prima die.

His ita dispositis,& etiam præsupposita sententia Hippocratis, quod tempus quam longissimum, quo partus solet suam egressionem differre, sit decem mensium lunarium, seu dierum 280. si partus non sit vitiosus : iam sic interrogo, & inquiro ab Authoribus illarum sententiarum. Uel ergo respectu Partus Mariani, in quo habemus duo certa: nimirum, diem animationis octavam Decembris,& diem Nativitatis octavam Septembris, existimant suas sententias esse veras anticipando, vel postponendo : idest vel ante diem octavam Decembris numerando dies 80.50.45.&c.& sic deinceps; ita ut prima istarum dierum sit dies matrimonialis congressus inter Genitores,& dies 8. Decembris sit dies animationis; vel post diem octavam prædictam, numerando easdem; ita ut isti primi dies, sint dies animationis; ut re vera intendunt & asserunt isti Authores.

Si dicatur primum ; nimirum anticipando, jam sequitur juxta primam sententiam Deiparam fuisse tredecimestrem; imò & quatuordecimestrem ; nam à congressu ad partum fuissent dies 354. additis nimirum diebus 79. supra dies 275. qui sunt ab octava Decembris inclusivè, ad octavam septembris ; juxta secundam sententiam , quatuordecimestrem; Juxta tertiam , duodecimestrem ; juxta quartam , & quintam pariter duodecimestrem ; juxta sextam , quæ asserit non

niſi trigeſima die fœtum eſſe animatum, undecimeſtrem: & ſic de aliis uſque ad undecimam ſententiam, quæ addit quinque dies diebus 275. atque ideo concedit, D. Annam geſtaſſe vterum diebus 280. nimirum uſque ad longiſſimum tempus, quo in utero perfecte diſpoſito, partus humanus poteſt permanere. Duodecima vero ſententia, quæ ſolùm duos dies addit diebus 275. quibus ſequitur, Deiparæ fœtum ſtetiſſe in utero materno, cum non excedat in ſumma dierum 277. decem menſes lunares incompletos, & à Medicis præſcriptos, videtur tolerabilis; cum ut vidimus *ſectione tertia numero tertio & nono*, ſatis tempeſtivum, & legitimum tempus egrediendi ab utero eſt à diebus 270. uſque ad dies 280.

5 Ex dictis igitur patet, omnes prædictas ſententias, una, & altera excepta, Fieni nimirum, & Mirindoli, qui ſexta die fœtum dicunt eſſe animatum, eſſe contra omnes Medicorum regulas, & ſolam ſententiam undecimam, duodecimam, decimam tertiam, & decimam quartam anticipando poſſe ſubſiſtere.

Si autem Authores reſpondeant, per poſtpoſitionem verificari debere eorum ſententias; itaut, octava dies decembris ſit annua dies matrimonialis congreſſus, ſeu Medicæ conceptionis; erit juxta primam ſententiam vigeſimaquinta Februarij, dies animationis, vel juxta ſecundã ſententiam dies vigeſimaſexta Januarij: Et ſic de aliis omnibus prædictis ſententiis: Nam juxta duodecimam, eſſet dies decima; & iuxta undecimam, dies decimatertia, & ſic ſemper maior fieret receſſus à die octava Decembris, uſque ad diem vigeſimamquintam, prædictam Februarii. Atque ideo ſolæ ſententiæ Pemplii, & Sennerti admittendæ erunt.

At vero hanc ſententiarum explicationem, & applicationem, quis non videat eſſe ſub graviſſimis pœnis, & cenſuris ab
6 Alexandrina Conſtitutione comminatis, interdictam? Nam per illam, fruſtratur feſtum Immaculatæ Conceptionis, quatenus die 8. non celebraretur ab Eccleſia Anniverſaria dies illius diei, intra quam fuit inſtans, quo Beatiſſima Deiparæ Anima creata, corpori infuſa, & ab Originali præſervata fuit; ſed ſolum

ſolùm recoleretur memoria illius diei, in qua inanimatus fœtus coagulatus, & præparatus ad animam, aliqua ex diebus ſuccedentibus, recipiendam?

Neque cenſuras effugeret, ſi quis diceret, diem octauam eſſe per repræſentationem, annualem illam diem in qua anima B. Uirginis fuit creata, & præſeruata ab originali macula, eo modo, quo illi qui celebrant feſtum Immaculatæ Conceptionis cum integro officio octavæ illum primum diem ſibi repræſentant: quamvis enim, iſti recolerent diem octauam Decembris tanquam annuam illius, in qua vere B. Virginis Conceptio facta fuit ſine peccato, tenentur tamen fateri, quod aliis ſingulis diebus, infra octavam ſuccedentibus, in quibus ſæpius repetunt reſponſoria, verſus, & antiphonas, quibus dicunt *Conceptio eſt hodie, &c.* non intendunt, niſi illam diem eſſe repræſentativè talem quatenus eam ſibi in officio præſentem faciunt. At qui de ipſa octava die decembris ita ſentirent quod iſti ſentiunt de aliis diebus infra octavam, jam indirecte feſtum Jmmaculatæ Conceptionis *fruſtrarent, & in diſpoſitionem revocarent, & in dubium*, an tali die, ſeu potius alia & ſequentibus eſſet celebrandum hoc feſtum: quod pariter ſub iiſdem pœnis & cenſuris prohibetur; quia interdicuntur in dicta Conſtitutione omnia ſcripta, tractatus libri, & interpretationes, quibus directe, vel indirecte, in diſputationem, vel in dubium revocatur huiuſmodi feſtum, ut patet *ex pr. ſect. n.* 10. 7

Verùm quia non eſt in Eccleſia Dei inuſitatum, ut notavit etiam *Suarez in 3. p. to. 2. diſp. 26. ſect. 1 r. verſ. ſecunda ergo, &c.* Quod aliqua feſta celebrentur, quadam die, quaſi in ea geſtum fuerit quod Eccleſia recolit; cum ſecundum veram anni computationem, ſæpe non ſit illa dies, in qua talia contigerunt; Sicuti quando Chriſti mortem, & Reſurrectionem colit dicit, ea die Chriſtum eſſe mortuum, & poſt reſurrexiſſe; cum revera ita non fuerit; neceſſarium eſt, ut in hujus argumenti explicatione paululum immoremur: ita enim ſenſum, & intentionem Eccleſiæ penetrabimus, quando dicit *hodie concepta eſt, &c.* & alia ſimilia repetit: quæ ex officio illius diei *ſect. 1. n. 4.* adnotabamus.

SECTIO VII.

Proponitur argumentum cujusdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die octavo Decembris desumptum.

SVMMARIVM.

1 *Citantur Aristoteles, D. Augustinus, & alij pro sententia quod fœtus mulieris non sit ante diem octogesimam animatus.*

2 *Animam Deiparæ primis diebus miraculosè fuisse creatam aliqui asserunt.*

3 *Die octava Decembris, quid sit moraliter celebrari instans creationis Animæ Virginalis.*

4 *Ecclesia non celebrat illa die octava mixtionem seminum.*

5 *Solet Ecclesia anticipate & posticipate celebrare aliqua festa.*

1 DOctor Hyacinthus Arpalegus libellum composuit contra diffinibilitatem Immaculatæ Conceptionis, in quo tertium argumentum ita proponit. Die octava Decembris solum fuit commixtio seminum; non vero, fuit Conceptio Beatæ Mariæ, quæ consistit in infusione Animæ, & in productione subsistentis personæ hæc autem fit post 80. dies in generatione fœminarum; ut testatur *Aristoteles lib. 7. de hist. anim. cap. 3. & D. August. lib. 83. quæst. q. 56. Cyrill. lib. 15. de adoratione versus finem. Hildephonsus serm. de purif.* quare si, quo die est concepta, celebrandum est eius festum, non octaua Decembris, sed in ultima Februarij, vel initio Martij debet fieri; ergo Ecclesia, vel solemnizat die octava Decembris commixtionem seminum, quod non potest dici; vel solum gratias agit Deo, quia iam accipiebat Adventus Mariæ; vel certe, quod facilius est morali, modo hoc agit, celebrando nimirum

rum illo die, totum tempus, secundum quod, etiam includitur tempus animationis B. Mariæ.

Hoc argumentum conatur soluere Sa. me. Jllustriss. Cres- 2
pius in suo *Propugnaculo Theologico disp.* 3. *art.* 3. *n.* 38. Sed quia admittit tanquam veram, & subsistentem sententiam, falso adscriptam Aristoteli, Sanctis Augustino, Cyrillo, & Hildephonso; quod fœtus fœminarum non animetur nisi post 80. dies, recurrit ad miraculum, & cum Granado, Poza, & Calderon piè meditatur, fuisse ante naturale tempus creatam, die octaua Decembris, Animam B. Virginis.

Sed forte considerans hanc responsionem, non satis esse fundatam à *num.* 40. dicit, quod dato, quod transierint in generatione Virginis dies illi 80; & postea Anima eius sit creata, 3
adhuc non sequitur transferendam esse, eius Conceptionis festiuitatem; Nam cum hoc tempus animationis non sit ita certum, vt est certus dies conceptionis fœtus, retro numerando, à die Natiuitatis nouem menses, Ecclesia celebrat die octaua De- 4
cembris, in qua coagmentatus est fœtus per anticipationem, instans infusionis Animæ, cum præseruatione ab originali; quod fuit, aliquo ex diebus in spatio nouem mensium incluso: quare negat, Ecclesiam celebrare commixtionem seminum; sed per anticipationem, instans infusionis Animæ. Hanc autem anticipationem, vel etiam postpositionem, non esse inu- 5
sitatam in Ecclesia Dei probat quia celebrat Officium Resurrectionis, aliquando anticipans: Celebrat Visitationem B. Uirginis, die 2. Julij postponendo, cum esset celebranda die vigesimaseptima, vel vigesima octava Martij: Nam statim ac fuit ab Angelo B. Uirgo Annunciata *exurgens abiit in Montana, &c.* & cum à Nazaret ad Montana Judeæ esset iter trium dierum, visitavit Elizabet vigesima octava die circiter.

Hæc Jllustissim. Crespius, ante emanatam Alexandrinam Constitutionem respondebat; sed ego, qui sum in alia sententia, & credo non miraculosè, sed naturali modo, creatam, & infusam fuisse Beatissimam Deiparæ Animam; non solum non possũ, in illa pia meditatione de miraculosa Animæ creatione, sed neque in aliis, quæ affert pro solutione argumenti ab Arpa-

lego

l ego propositi, acquiescere; & ideo propriam solutionem adducere teneor.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur supradictum argumentum & confirmatur, quod foetus humanus vivat primis diebus.

SVMMARIVM.

1 *Aristoteles lib. 7. de hist. anim. cap. 3. non dicit fœminam post 80. marem post 40. dies vivere.*

2 *Neque SS. Augustinus, Cyrillus, & Hildephonsus.*

3 *Iam non licet dicere quod Ecclesia celebret festum Conceptionis, præter illam intentionem, quæ in constitutione Alexandrina explicatur.*

4 *Non est admittendum, quod Ecclesia anticipate celebret instans Conceptionis die 8. Decembris.*

5 *Ecclesia celebrat aliquando festivitates, tanquam nudum factum.*

6 *Festiuitatem Resurrectionis quid sit celebrari, tanquam Sacramentum.*

7 *In isto casu circunstantia temporis hodierni intelligitur morali modo.*

8 *In festivitate quæ celebratur tanquam nudum factum, intelligitur verè, & propriè illud tempus.*

9 *Festum S. Dominici anticipando, Visitationis postponendo celebratur, & quare.*

10 *In celebratione Festorum Immobilium Ecclesia exprimit tempus hodiernum significatione propria, non morali.*

11 *In festo Epiphaniæ triplex miraculum illa die gestum celebratur, ex communi SS. Patrum.*

12 *In festo Assumptionis decimaquinta Augusti, corporis, & animæ B. Virginis Assumptio celebratur.*

13 *Ecclesiæ studium in exprimenda qualitate hodierna Festivitatis quàm sit acuratum.*

14 In

14 *In festivitatibus fixis, ut est festivitas Conceptionis, non solet Ecclesia exprimere tempus hodiernum, nisi vera, & propria significatione.*

15 *Ideo merito Sum. Pontifex Alexander VII. declaravit in hoc sensu celebrari festum Immaculatæ Conceptionis.*

MIrum est quod gravissimi Authores decepti fuerint in allegatione textus *Aristotelis citati lib. 7. de hist. anim. c. 3.* 1
quod ego illa solum de causa factum puto, quia textum illum non recognoverint: Nam revera si sola Aristolis verba legantur, eam nunquam fuisse sententiam ipsius, evidentissime apparebit: Jbi enim non loquitur de animatione, quæ sit vita in actu primo sed de motu, & operatione, quæ est vita in actu secundo; quod etiam *disp. 2. sect. 4. n. 27.* adnotavi. Uerba Aristotelis sunt hæc. *Mares fœtus, magna ex parte. circa quadragesimum diem dextro potius latere mouentur; fœminæ sinistro circa nonagesimum, &c.* Et quidem de motu perfecto, & manifesto, esse intelligendum Aristotelem, notavit *Martialis in adnotat. ad libr. prim. Hippocr. de morbis mulier. partic.* 10. sed neque D. Augustinus eo loco, tempus illud animationis observat: solum 2
enim numerum 276. dierum, quibus perfectus Jncarnati Uerbi fœtus mansit in Vtero Matris, ut supra *sect. 2. num* 3. dixi, observat.

S. Cyrillus loco citato sic loquitur. *Si mas sit fœtus in utero conceptus, vix post quadraginta transactes dies formam accipere: sin fœmina tardius eam ad hoc pervenire, &c.* Jtaque non de animatione, sed de formatione loquitur. Et idem sentit S. Hidelphonsus. Jtaque argumentum Arpalegi caret fundamento solido: Jmo tam *disp. per tot. quàm supra in Digressione ad text. Hippocr.* contrarium omnino esse verum probavi, & repetam *disp. 4. sect. 5. n. 4.* etiam ad mentem Hippocratis.

Secundo respondeo jam post emanatam Constitutionem SS. D. N. Alexandri PP. VII. non licere asserere, quod festum Conceptionis celebretur ab Ecclesia, ea intentione, ut dicit Arpalegus gratias agendi Deo, pro eo quod die 8. Decembris sterneretur via, per quam hæc Evangelici diei op-

tatiſſima appropinquaret Aurora: ſed colendi illud inſtans, in
3 qua eius Anima fuit creata infuſa,& ſanctificata: Et hanc fuiſſe antiquam conſuetudinem omnium Fidelium, qui in hoc ſenſu eius Conceptionis feſtivitatem ſolemni ritu celebrant, diſertis verbis declaravit SS.Pontifex,ut ſupra *ſectione ſecunda numer.6.* adnotavi.

Tertio fateor,me non invenire diſcrimen inter argumentum Arpalegi,quo ad eius ultimam partem, in qua dicit, Eccleſiam die 8.Decembris non celebrare ſeminum commixtionem, ſed inſtans creationis Animæ,modo morali, & quatenus per anticipationem in illa die, colit totum tempus quatenus in eo, tale
4 inſtans continetur; & inter ſolutionem Epiſcopi Creſpij, dum pariter hic dicit, Eccleſiam celebrare per anticipationem 8. die Decembris hoc idem inſtans,quod fuit in aliquo ex diebus, qui ſunt,retro numerando,ab 8.Septēbris,ad 8.Decembris, quod ſi
5 nulla differentia eſt niſi in verbis, ut mihi videtur profecto ſequitur Arpalego conceſſiſſe, quæ volebat, & quæ poſt emanatam Cōſtitutionem,quam ipſe deinde tanto ſtudio ab Apoſtolica Sede impetravit,nullatenus conceſſiſſet.Hoc enim eſt indirectè ſentire contra feſtum,& cultum Immaculatæ Conceptionis,illumque numquam immutatum fruſtrare,quæ omnia prohibentur in dicta Conſtitutione,ut cō ſtat ex adnot.*d.ſect.2.n.7.9.*

At vero ut Argumentum Arpalegi etiam quo ad ultimam partem penitus convellatur,advertenda eſt etiam hic,& inſerenda veriſſima S.Auguſtini doctrina, qua ipſe *in Epiſtola* 119. *ad Ianuar.* reſpondet eidem percontanti, cur in Eccleſia *anniverſarius dies celebrandæ Dominicæ paſsionis,non ad eundem redeat anni diem ſicut dies qua traditur natus?* Quod eſt quærere cur in Eccleſia Paſcha Reſurrectionis ſit feſtum mobile, & feſtum Natalis Domini fixum ſit,& immobile.

Reſpondet D.Auguſtinus, *oportet,ut noveris, diem natalis Domini, non in Sacramento celebrari; ſed tantùm in memoriam revocari, quod natus ſit; ac per hoc nihil opus erit, niſi revolutum Anni diem, quo ipſa res acta eſt, feſta devotione ſignificari. Sacramentum eſt autem in alia celebratione, cum rei geſtæ, ita rememoratio fit, ut aliquid etiam ſignificari intelligatur, &c.*

Quod

Quod perinde eſt, ac dicere, quod Nativitas Domini cele-
bratur ab Eccleſia tanquam purum factum, at vero mors, & re- 6
ſurrectio Domini etiam tanquam myſterium, & Sacramentum;
ſive ad ſignificandum aliquid, quod ad ſalutem, & profectum
pertinet animarum.

Explicat deinde S. Doctor, quid intendat Eccleſia ſignifica-
re per hanc Paſcalem feſtivitatem, quod ſcilicet, ſicut olim
Populus in memoriam, & gratitudinem accepti beneficii, dum
ab Angelo exterminatore tranſeunte, & percutiente primoge-
nitos Ægyptiorum, Primogeniti Judæorum liberati ſunt; vel
ſicut propter tranſitum Populi ex Ægypto in terram promiſ-
ſionis, Luna decima quarta menſis primi, ſeu novarum fru-
gum celebrabat Paſcha: Ita, & nos propter tranſitum Chri-
ſti ex hoc mundo ad Patrem, & à morte ad vitam, & propter
tranſitum noſtrum à morte ſpirituali, ad vitam gratiæ, & ad
ſpem futuræ gloriæ, celebrare debemus Paſſionem, & Reſur-
rectionem Chriſti in menſe novarum frugum, id eſt circa
Æquinoctium vernum, ut noſtram renovationem profiteamur
die Dominica, qua Chriſtus reſurrexit; & ut cum Concilio
Niceno recedamus à ritu Judæorum, illa Dominica, quæ im-
mediate ſequitur poſt decimamquartam Lunam Æquinoctij 7
verni quæ omnia late, & plene proſequitur *Suarez de Religion. tom. pr. tract. 2. lib. 2. cap. 6. per tot.* & præſertim *à n.* 22. & D.
Auguſtinus concludens ait. *Tranſitus ergo de hac vita mortali in aliam vitam immortalem in paſsione, & reſurrectione Domini commendatur, &c.*

Cum itaque conſtet Eccleſiæ intentio in hac Paſchali feſti-
vitate mobili, à qua alia feſta mobilia per obſervata tempo-
rum interualla dependent; dum in his feſtivitatibus V. G. in
Paſchali Officio utitur illis verbis *hæc dies quam fecit Dominus, &c.* & in oratione eiuſdem diei illis aliis. *Hodierna die per Vnigenitum tuum æternitatis aditum devicta morte reſeraſti, &c.* eui-
dens eſt, quod non poteſt niſi repræſentativè, & morali modo 8
illa verba intelligere. Quare ex celebratione huius feſti, quod
recolit tanquam Sacramentum, & myſterium non poteſt in-
ferri quod in aliis feſtivitatibus, quas ſolum tanquam aliquod

gestum, & nudum factum in memoriam revocat, & non proponit tanquam Sacramentum, usitatum sit in Ecclesia voces illas *hodie, &c. hodiernæ festivitatis, &c.* & similes, moraliter, & per anticipationem, vel postpositionem usurpare, & illas festivitates extra proprias, certas, & determinatas dies, sine magna, & proportionata causa celebrare.

Et ideo non die 6. sed 4. Augusti celebrat anticipate festum
9 S. Dominici, quia ita Paulus IV. in sua Constitutione, quæ est decima quinta in Bullario, disponit; ex eo quod die 6. qua Sanctus obiit, impedita sit Ecclesia in celebranda Domini Transfiguratione; & die quinta, quæ fuit dies eiusdem Canonizationis in celebranda festivitate S. Mariæ ad Nives.

Similiter diem Uisitationis non celebrat paulo post Angeli Salutationem, die vigesima octava Martii quia ex Evangelio non est certa dies, qua Uisitatio illa inceperit, sed solum certum est tempus, quando completa fuit, dicente Evangelio, quod *mansit* B. Uirgo cum Elizabet in eius domo, *quasi tribus mensibus*, hoc est, quod discesserit ab illa, paulo post, vel paulo ante Natiuitatem Præcursoris; & hac de causa; ut notavit *Azor. tom. 2. lib. 1. cap. 23. quæst. 2.* celebrat Ecclesia ex ordine Vrbani VI. hanc actionem, secunda die Julii, postponendo.

Jgitur, quando Ecclesia in diebus fixis Jmmobilibus celebrat festivitates, & nulla causa suadet anteponere, vel postponere, sed in illis diebus, quibus vel memorabilis aliqua Domini, &
10 Sanctorum actio, vel gloriosus Sanctorum transitus annuatim recurrit, claris verbis, & indubitata significatione declarare consuevit. Id quod inductione per aliquot insignes Festivitates probatur facile.

Jdeo in Hymno Nativit. Domini, dicit, *testatur hoc præsens dies currens per Anni circulum, &c.* & in Evangelio illius diei Antiphonis, versiculis, & responsoriis, pluries repetit, & affirmat, illam esse annuam diem Nativitatis Domini: Similiter in die Circumcisionis, quæ est octava Natalis, testatur verbis Evangelistæ, quod *post quam consummati sunt dies octo, circumcisus est puer, &c.* & die 6. Janvarij, quia Magorum adoratio-
11 nem, Christi Baptisma, & primum miraculum conversionis

aquæ

aquæ in vinum celebrat, eo die, facta fuiſſe, tria miracula dicit in antiphona *tribus miraculis ornatum diem ſanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad Praſepium: Hodie Chriſtus baptizari voluit: hodie vinum ex aqua factum eſt ad Nuptias, &c* & in Hymno eiuſdem diei, tria iſta miracula repetit tanquam eadem die facta. Et licet S. Epiphanius, & aliqui, aliter ſenſerint: tamen vt Suarez *in 3 part. tom. 2. diſp. 26. ſect. pr. verſ. Quò circa, &c.* omnibus in contrarium adductis reſpondet, & authoritate SS. Patrum, Ambroſij, & Auguſtini, Leonis, Maximi, Paulini, Iſidori, Bernardi, & Chryſologi eadem die, ſed non eodem anno, tria iſta miracula ſexta die Ianuarij geſta fuiſſe concludit; & idem repetit *tom. pr. de Relig. d. lib. 2 cap. 5. n. 9.*

Item quia 2. Febr. poſtquam dies quadraginta *impleti ſunt purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi*, vt loquitur Euangelium illius diei, Chriſtus, à B. Virgine in Templo eſt præſentatus, Eccleſia in oratione illius diei, dicit, quod Filius Dei, *Hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus.*

Pariter die decimaquinta Auguſti, feſtum Aſſumptionis B. V. celebrat, & dicit in antiphona. *Hodie Maria Virgo Cælos aſcendit, &c.* & in Lectionibus Secundi Nocturni, ſemel, & iterum repetit hanc diem eſſe illam, in qua B. Virgo Aſſumpta eſt in Cœlum etiam corpore. Neque obſtare debet, quod aliqui dicunt de eius Aſſumptione ſecunda, quam diſtingunt à prima, 12
in hoc quod dicta decima quinta die fuerit quò ad Animam aſſumpta, & hanc ſecundam quo ad corpus, die vigeſimatertia Octobris in cœlum elata; quibus etiam placuit hanc ſecundam Aſſumptionem addere vener. Bedæ Martylogio, ſub hac die 23. Octobris, Nam horum fundamentum fuit quædam priuata reuelatio, quam refert, & refellit Baronius *in notis ad Martyrolog. & in Annal tom. pr. ann. Chriſti* 48. *num.* 17. vbi acriter inuehitur in illos; qui circa huius hiſtoriæ veritatem diſſentiunt à communi ſenſu vniuerſalis Eccleſiæ; & potius priuatam reuelationem, ſeu imaginationis figmentum ſequuntur, non attendentes, quanta conſtantia ab antiquiſſimis Apoſtolorum temporibus, ipſa Eccleſia verſibus, reſponſoriis, antiphonis, & lectionibus, vna cum aſſenſu SS. Patrum, quos ipſe Baronius refert

fert,& Scholaſticorum crediderit,vtramq. Aſſumptionem die 15.Auguſti factam fuiſſe, & ideo eius officium,& Feſtiuitatem nullatenus die 23 Octobris,ſed 15.Auguſti celebrari debere,vt iam inquit ipſe,*nullus remaneat dubitandi locus,& perfrictæ frontis,& procacis ſit Animi indicium,Eccleſiæ Vniuerſalis vſui,& tot Patrum ſententijs non acquieſcere.*

Pariter Eccleſia diem vigeſimam quartam Junij dicit in Oratione eſſe *honorabilem in Natiuitate S. Io.Baptiſtæ*, quia illa die natus eſt:& diem vigeſimam nonam eiuſdem Menſis eſſe *hodiernam*,quia martyrio *SS.Apoſtolorum Petri,& Pauli eſt conſecrata*.idem obſeruat in Feſtiuitatibus *Conuerſ.S.Pauli,S.Apollinaris,& Exalt.S.Crucis.*

Et tandem quia quarta die poſt completum annum Nativitatis Chriſti, iuxta ſententiam Bedæ,Gloſſæ ordinariæ.Haymonis, Ugonis,Card.Baronij, Ribadeneiræ, Marſilij,Honorati, & Sylveiræ in Evang. hac die Herodes pueros infantes trucidavit Eccleſia dicit, *hodierna die illos Chriſti nati præconium confeſſos fuiſſe.*

13 Poſtremo addo quod in Summis Pontificibus, tam accuratum fuit ſemper ſtudium non enunciandi in officio Divino diurnam feſtivitatem immobilem, niſi quando revera, quod celebratur,tali die geſtum fuit;ut nuper in ultima Brev. Rom. reſtauratione de ordine Fel.recor.Vrb.VIII.facta,cautum fuerit, quod in Officio Confeſſorum, illa verba Hymni veſperarum *hodie lætus meruit beatas ſcandere ſedes*.non recitentur;ſed loco illorum proferantur alia,*hodie lætus meruit ſupremos laudis honores*, quando,vel anticipatur feſtiuitas,vt in die S.Dominici; vel poſtponitur,vt in offic.S Io.Chryſ.die 27.Ianv.qua nõ eius ad Cœlum tranſitus,qui fuit die 14.Sept. ſed corporis translatio celebratur; eo quod illa dies feſto S. Crucis ſit impedita. Eandem adhibet cautelam in officiis Sanctorum Hilarij, Pauli primi Herm.Hyacinthi,& S.Thomæ à Villan.

14 Ex dictis colligo,non ſolùm non eſſe indiſtinctè concedendum Arpalego, quod in Eccleſia vſu ſit receptum anticipare, vel poſtponere, ſine aliqua cauſa,immobiles feſtivitates, quibus aliqua actio,vel hiſtoria recolitur per modum nudi facti,

&

& non per modum Sacramenti, ut evidenter constat ex inductione iam facta; & per consequens nullatenus esse admittendum, quod voces quibus utitur Ecclesia, ad significandam hodiernam festivitatem, sint intelligendæ moraliter, & per anticipationem, aut postpositionem; sed imo infero, contra ipsum Arpalegum, quod quando nulla ratio, & nulla causa occurrit quæ Ecclesiam impulerit, ad anticipandam, vel postponendam illius festi immobilis celebritatem; tunc illas voces uerè, simpliciter, & cum omni proprietate significare illam particularem diem esse in qua talis actio contigit, & gesta est: Sed ex dictis in hac 2. *disp.* nulla ratio ex doctrina Medicorum occurrit; nulla causa ex Philosophiæ principiis petita cogit; vt patet ex supradictis, nullum Sacrarum litterarum testimonium, aut unanimis SS. Patrum assensus, ut præsertim *ex prima disp.* patet ex quibus Ecclesia dici possit inducta, ut potius hac die 8. Decembris per anticipationem, aut postpositionem Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem celebrare debuerit: Ergo dum in officio Conceptionis dicitur. *Hodie concepta est*, & similibus vocibus sæpe iteratis vtitur; intelligi debet, quod in hac annua die celebrat, non repræsentativè, non moraliter, & quo ad aliud tempus: sed propriè, & simpliciter secundum annualem memoriam huius diei, illud instans in quo eius beatissima Anima creata, unita, & ab originali labe præservata fuit.

Quare San. Me. Pius V. non in diminutionem huius festivitatis, vt crediderunt aliqui sed in augmentum ordinavit, ut pro Officio Conceptionis, Antiphonæ, & Responsoria Officij Nativitatis eiusdem Virginis recitarentur; toties nimirum geminato nomine, hodiernæ festivitatis, hac die Conceptionis, 15
quoties illa die Natiuitatis, nomine hodiernæ celebritatis non moraliter, seu per anticipationem; sed vero proprietatis sermone repeti iam cõsueverant. Et ideo merito SS. D. N. Alexander PP. VII. in sua Constitutione declaravit, fuisse *Veterem fidelium pietatem, in hoc sensu festiuitatem hanc, cultu nunquam immutato colendi, & solemni ritu celebrandi.*

Duo hic pro huius disputationis coronide concludo. Primum

mum quod sicut Christi Domini & Deiparæ corpuscula licet illud quidem Spiritus sancti virtute in instanti fuerit conformatum, hoc vero ita vi humana conceptum, ambo nihilominus decimo mense venerunt ad lucem, quia perfectissima fuerant,& à natura exquisitissimam temperiem & vigorem fuerant sortita.

Alterum quod hic repetitum esse volo, minorem propositionem mei argumenti hac *disp.3.sect.pr.n.6.* propositi, quod nimirum fœtus humanus primis diebus sit animatus, esse adeo veram,& ita probabilem, ut sola, inter omnes alias, sine periculo censurarum, & sine nota absurditatis defendi possit: & quia sola potest cum pia sententia de Jmmaculata Deiparæ Conceptione, quam omnes fere celebriores Academiæ asserunt, concordare, sequitur non parum illi ponderis,& authoritatis ex præcitata Constitutione accessisse.

Finis Tertiæ Disputationis.

DE

DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

SVB CONDITIONE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Disputatio Quarta.

INDICVLVS SECTIONVM

VIII *Defenditur argumentum ex S. Thoma ſuperiori ſectione allatum.*

IX. *Proponitur argumentum Guilelmi Harueii, quo ipſe probare intendit, ante menſem exactum, nihil ad fœtus pertinens eſſe in utero mulierum.*

X. *An fœtus humanus primis diebus exiſtens in utero Matris mox moritura ſit baptizandus.*

IX. *Rurſus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi abortivos tanquam nova, ſit ab univerſali Eccleſia eliminanda.*

XII. *Huiuſmodi praxis Baptizandi recentes abortivos non eſt inconueniens.*

XIII. *Non poteſt S. Mater Eccleſia, notari quod huc vſque huiuſmodi praxim non decreverit.*

XIV. *Etiamſi humanum Iudicium non ſit ſenſibiliter certum ſed dubium: an in recentibus abortivis ſit anima rationalis, baptizandi ſunt ſub conditione.*

XV. *An obligatio Baptizandi ceſſet ex eo, quod aliquæ rationes probabiles ſuadeant animam non eſſe in fœtu.*

XVI. *Expenditur iterum argumentum ex puncto ſaliente petitum; ex cuius ſolutione, confirmatur animæ præſentia in fœtu.*

XVII. *Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.*

XVIII. *An doctrina ſpeculativa probans animam rationalem non eſſe in fœtu, ſatis ſit, ut quis non teneatur baptizare abortivos.*

XIX. *Principalis obiectio, ex Divina providentia erga univerſalem Eccleſiam, iterum diſcutitur.*

PRÆLOQVIVM.

MULTA ſunt à multis, contrà meam propoſitionem obiecta quæ ad meam notitiam pervenerunt: ſed illorum efficacia tanta non fuit, ut aſſenſum impedire potuerit, ne crederem baptizandos eſſe huiuſmodi

di Abortivos, ex eo, quod dubitari merito poſſet, de exiſtentia Animæ rationalis in fœtu, primis diebus. Quinimo, ea de cauſa factum eſt, ut ſolutionem illorum attente meditatus, ſemper nova argumenta deprehenderim, quibus dicta concluſio, non ſolum firmior in dies evaderet, ſed evidentior, & ut veritatis eſt conditio, quo magis à contrariis fluctibus impetitur, eo magis læta ſupernatans, mihi ſemper de obiectis triumphare viſa eſt: nimirum; ut aliquis Philoſophorum dicebat, vis aliquando adhibita veritati, facit illam validius emergere, & quæ prius erat aliquatenus interclusa, mox ſpiritu robuſtiore reviviſcere. Amicos propterea rogavi, ut libere opponerent, quæcunque contra illam cogitaſſent; Et alij, etiam non rogati, quod libenter, imo avidiſſime accepi, ſponte obtulerunt. His omnibus ſatisfacere non ſolum ſine bile, ſed imo grato animo curavi; adeo ut, etiam illis merito acceptam referam impugnatæ veritatis defenſionem, & palmam. In præſenti igitur Diſputatione ex pluribus, quæ fuerunt in contrarium excogitata principaliora recenſeo; quorum enodatio propoſitæ veritatis faciem magis obfirmatam, & pulchriorem oſtendunt.

SECTIO I.

Confirmatur argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, ſolutione cuiuſdam obiectionis contra ipſum.

SUMMARIUM.

1 *Ex die 8. Decembris Immaculatæ Conceptioni addictæ non bene inferri tunc Marianum fœtum fuiſſe animatum, opponitur.*

2 *Feſtum Nativitatis B. Virginis antiquius fuiſſe feſto eiuſdem Conceptionis revocatur in dubium.*

3 *Dies 8. Septembris non fuit, ad libitum Eccleſiæ dedicata Marianæ Nativitati.*

4 *Sed ex privata revelatione Sum. Pontifici renunciata, & ab eo approbata.*

5 *Refertur dicta revelatio.*

6 *Quæ videtur facta tempore S. Gregorij P P. & fortè ante ipsum.*

7 *Conciliatur alia revelatio facta tempore Innocentij IV.*

8 *Asserunt aliqui, Festum Nativitatis celebratum fuisse tempore Apostolorum.*

9 *Etiamsi daremus diem 8. Septembris ad libitum assignatam fuisse Marianæ Nativitati, sustinetur adhuc die 8. Decembris eius fœtum fuisse animatum.*

10 *Et reijcitur, quod idem non possit inferri de Christi Conceptione.*

EXordior hanc tertiam Disputationem à residuo præcedentis; Cum Adm. R. Pater G.N. Societatis Jesu Insignis Theologus, & Philosophus, Antuerpiæ hoc anno 1664. vidisset in folio à me superiore anno Lucæ impresso, nonnulla, quæ in hac Disputatione continentur; & illa præsertim, quæ infra *sect.* 10. 11. & 12. affero ad probandum, quod meæ propositionis praxis non foret nova, si à S. Romana Ecclesia universaliter proponeretur; Et illa pro sua humanitate commendasset tamquam solidis, ut dicit, rationum momentis innixa, & nonnullis adjunctis etiam confirmasset: Quia tamen præcipuam difficultatem in eo esse sitam existimavit; An dubium sit vtrinque probabile; quod fœtus humanus primis diebus vivat vitam rationalem; tunc præsertim cum ab utero per Abortum effunditur; Nonnulla ex iis, quæ ad id probandum adduxeram, reprehendit: & præsertim, argumentum superiori disputatione explicatum, & ab Immaculata Conceptione desumptum; Vt igitur finis superioris Disputationis, sit principium præsentis, hic in primis eius obiectionem expendo,

Dicit igitur, quod licet Ecclesia celebret Jmmaculatam
1 Dei Matris Conceptionem die 8. Decembris, hoc est novem mensibus ante eius Nativitatem: quo sane die Anima B. Uirginis erat

erat in fœtu, & in eo, intra uterum clausa stetit, usque ad diem octavam Septembr. qua pariter celebrat eius Nativitatem: Non tamen me posse, ex hoc inferre concludenter, eius Sanctissimum Corpus die octava Decembris, fuisse animatum; nempè prima die copulæ, seu die mediæ conceptionis, certissime asserit. Nam, inquit, dies Nativitatis celebratus fuit ab Ecclesia antequam celebraretur dies Conceptionis; Et cum propter diversam uteri, & feminum activitatem, distantia Nativitatis humanæ à Conceptione, modo possit esse maior, modo minor: Atque ideo dies conceptionis præcise sit incertus; illum terminum assignavit Ecclesia Conceptioni, qui communiter præfigitur, nimirum diem octavam Decembris, spatium novem mensium, quod Nativitatem solet præire. Atque idem si foret opus, inquit, dici posset de festo Annunciationis spatio novem mensium præcedente, diem Natalem Domini, qui pariter ante diem Annunciationis in Ecclesia cœpit esse festivus. Monet autem opus non esse, ita de festo Annunciationis ratiocinari; quoniam, inquit, nullum formari potest argumentum, ab opere Spiritus Sancti, ad opera Naturæ.

Respondeo, me facile posse negare, quod supponitur, tanquam certum in argumento, nempe festum Nativitatis Deiparæ, prius fuisse in Ecclesia celebratum, quàm festum Conceptionis: Si enim credamus pluribus, quos refert *Velasquez de Concept. libro quarto dissert. pr. adnot. 1. numero secundo, usque ad 8.* dies Conceptionis Mariæ cœpisse esse festivus à temporibus Apostolorum, & noster P. Marraccius in meditam. super Bullam Alexandrinam fol. 108. inclinat: at verò *ex sermone 20. & 21. de Sanctis D. Augustini*, constat, Nativitatem Deiparæ temporibus hujus Sancti Doctoris, non fuisse adhuc in Ecclesia Romana festivam. 2

Sed esto; ut vim argumenti perpendamus; transeat prius tempore fuisse celebrem B. Virginis Nativitatem, quam Conceptionem, non tamen concedo, quod Pater G.H. affirmat, diem octavam Septembris fuisse ad libitum, & ad arbitrium Ecclesiæ addictam Marianæ Nativitati. Cur enim dicemus Ecclesiam Dei, quæ Divini Spiritus fulgore illustrata, non casu, & 3

temere; sed summa Sapientia omnia decernit, hanc diem octavam Septemb. Natalitio Uirginis dedicasse, sine aliqua ratione, tantumque pro libito: cum alioquin habeamus post D. Augustini tempora, ex particulari, & privata aliqua revelatione, innotuisse Summ. Pontifici, diem 8. Septembris esse B. Uirginis Nataliciam?

Narrant enim Authores non contemnendi *Io. Belethus lib.*8.
4 *cap.*51. *Auther libri, qui dicitur Gemma*, sive sit Honorius Augustudonensis, sive alius: *libro tertio, cap.*166. *Durand. in rationalibus libro septimo cap.*28. *Azor.*2. *part. instit. moral. lib.*1. *cap.*19. *quæstione prima, Constantinus* Felix *in Martyrol. Bernardin. de Busto part.*3. *serm. de Nativit. B. M. lit. P. Gavant. in comment. Breviarij sect.*7. *cap.*12. *numero octavo Beyerlink in Theatro Vitæ humanæ verb. festum, fol.*37. *& Baronius. & alij testantur*, quod quidam Uir Sanctus contemplationi deditus, singulis annis octava die
5 Septembris, & non alia, orans, jucundissimam Angelorum festivitatem audiebat in Cœlo; Hujus causam, Deum deprecatus, audivit esse, quod octava Septembris B. Uirgo Maria nata esset in terris; & sibi præceptum fuit, ut omnibus Christi fidelibus, præsertim vero Sum. Pontifici renunciaret; Quod cum fecisset, cæpit ex tunc hujusmodi dies Marianæ Nativitati esse festiva. *Sigibertus in Chron. anno* 688. dicit, quod Sergius Pontifex hanc festivitatem instituit, quia constituit, ut in Annunciatione Domini, in Nativitate, & Assumptione B. Mariæ fiant Litaniæ; & refert *Iod. Cocci tom.*1. *lib.*3. *art* 6. *& Gavantum loc. cit.* Sed ego vereor, ne sicuti in aliis, *ut Bellarminus de Scriptor.* monet, Sigeberti fides deficiat.

6 Nam D Gregorius, qui Sergium præcessit, (obiit enim anno 604.) *in Sacrament. die octava Septembris*, ordinat Missam in festo Notalitio Deiparæ sub die octavo Septembris colendo; Quare revelatio, quæ occasionem dedit, hoc festum tali die celebrandi, necesse est dicere, quod vel ante D. Gregorium, vel ipso sedente, facta fuerit: Et sane ante D. Gregorium fuerant S. Jo. Chrysost. de anno trecentesimo nonagesimo octavo, & S. Proclus de anno 430. & de illis leguntur sermones *in Græco Codice Bibliotheca*

thecæ Sfortianæ n.65. ut Baronius notavit, habiti in festivitate Natalis Deiparæ.

Ex quibus licet ab aliquibus cum Baronio refelli videatur Historia illorum, qui dicunt, hanc solemnitatem fuisse ab Innocentio IV. institutam; ex eo quod Cardinales, post mortem Celestini IV. per integrum semestre nunquam in eligẽdo futuro Pontifice potuerint concordare; voto facto, quod qui primus illorum eligeretur, mandaret hoc festum celebrari, cum octava; statim electus fuit in Pontificem Cardinalis Sinibaldus, qui Innocentius IV. fuit nuncupatus; Tamen non repugnat supradi- 7
ctis, cum hoc votum fuerit de celebrando hujusmodi festo cum octava, & prima institutio fuerit simpliciter de celebrando festo die 8. Septembris.

Et quidem si *D. Petro Damiano in Sermone 2. de Nativit. B. M.* velimus credere *hæc*, inquit, *festivitas cunctis solemnitatibus antiquior est tempore*; ut merito aliqui apud P. Marraccium nostrum in *Pontific. Marian. cap.* 54. existimaverint hoc festum celebrari 8
à tempore Apostolorum. Itaque non est certum, quod in Romana, & universali Ecclesia hoc festum fuerit addictum diei 8. Sept. ad libitum, & ex libera ministrorum Ecclesiæ voluntate.

Sed esto ita sit; transeat, quod ad libitum fuerit ab Ecclesia designata dies octava Septembris pro festo Nativitatis, & dies octava Decembris pro festo Conceptionis, computata distantia nouẽ Mensium, secundum communem numerum observatum in humanis Conceptionibus, & Nativitatibus; adhuc fateor, me non intelligere, quomodo concessis omnibus hujusmodi, & aliis similibus suppositionibus, non convincatur evidenter, quod die octava Decembris fuerit animatus fœtus Marianus: Si enim P. G. H. concedat Conceptionem non esse colendam immaculatam, nisi pro eo tempore, quo fætus ille vere esset animatus: an dicet Ecclesiam Dei colere Conceptionem inanimatæ carnis, quod est indecens, & omnino improprium? Non enim ea propriè dici potest Conceptio Immaculata, in qua non existit Anima, quæ sola vel maculam originalem contrahit, vel intelligitur ab ea, præservata. Sed ex communi fidelium omnium sensu octava Decembris est, & fuit semper illa, in qua huiusmodi

hujusmodi Conceptionem immaculatam Ecclesia coluit, à tempore antiquo, *cultu deinde nunquam immutato*, ut loquitur SS. D.N.Alex.PP. VII.Ergo concessis omnibus, adhuc vrget argumentum, quod nimirum die prima Medicæ conceptionis; si fuit illa octava Decembris; vel alia proxima præcedens, aut subsequens, fuerit illa, in qua beatissimus ille fœtus fuit animatus; quod opus, quia fuit naturale, sequitur primis diebus, fœtus humanos naturaliter esse animatos. Hujusmodi discursum recolligo, & in forma sic propono.

Illa dies, qua fætus Deiparæ in vtero S. Annæ fuit animatus est
9 *illa, qua communiter fœtus humanus animatur.*

Sed sensus communis Fideliũ est, quod prima dies Nonimestris fœtûs fuit illa dies, qua fætus Deiparæ in utero S. Annæ fuit animatus.

Ergo sensus communis fidelium est, quod prima dies Nonimestris fœtûs sit illa, qua communiter fætus humanus animatur.

Major conceditur à P.G.H.& à me probata est *disp.2.sect.2. numero septimo, & octavo*, in qua primam Deiparæ Conceptionem, & ejus in utero gestationem naturalem fuisse dixi, & non miraculosam. Minor etiam est certa apud ipsum, & solus Arpalego, & qui cum eo festum Jmmaculatæ Conceptionis frustrare conantur, dicerent diem illam octavam Decembris ab Ecclesia esse Marianæ Conceptioni addictam, tanquam incertam pro die certa, sed nobis ignotam; comprehensam tamen in spatio primorum dierum nonimestris temporis. Uerum contra Arpalegum, & hunc modum respondendi satis supra *disput.2. sect 7.& 8.*dictum est.

Quod vero additur de Christi Domini Conceptione, & eiusdem Nativitate, idem prorsus dicendum est, & eodem modo argumentandum; Jmo cum majori fundamento; Siquidem non ad libitum Ecclesiæ dici potest, neque post multa tempora, sed ex antiqua Latinæ Ecclesiæ consuetudine, ut notavit *Suarez to. pr. in tertiam part. disp.6.sect.pr.vers.Sed quærit, &c.* Imo ex Apostolorum traditione *ut idem Suarez. sentit. de Relig. tom.1. lib.2.*
10 *cap.5.n.6.* certum est; & Baronius etiam consensit, quod Christi Conceptio die 25.Martij, & Nativitas die 25. Decembris contigerunt.

Neque

Neque obstat Christi Conceptionem fuisse opus Spiritus sancti, vt ex ea non videatur posse inferri ad opera Naturæ, Nam vt supra *disp.pr.sect.3.num.14. & disp.2.sect.3. num.1.* dixi, in Incarnatione Christi, quod concursus Spiritus sancti, modus operandi instantaneus, & vnio hypostatica fuerint & sint supernaturalia. Ex his non licet argumentari ad opera naturalia. Cæterum terminus huius conceptionis, & materia ex qua perfecta fuit, fuerunt naturalia, vt docet *Suarez to.1.in 3.part.disp. 5.sect.1.vers.Contra hanc, &c. & disp.12.sect.1.vers. Obijcies, &c.* etiam, quoad vteri gestationem, ut supra probavi *disp.2.sect.3. num.1.2.3.* Quare nihil obstat quominus idem procedat argumentandi modus.

SECTIO II,

Examinatur revelatio Beati Amadei circa tempus quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur Verba dictæ reuelationis: ex quibus infertur contra supradicta.*

2 *Sancti viri, & Prophetæ non semper Spiritu Dei aguntur.*

3 *Dubitari igitur potest de iis, quæ B. Amadeus dicit se audiuisse ab Angelo circa Deiparæ, & aliorum conceptionem.*

4 *Iuxta talem reuelationem Dei Matris Conceptio fuisset supernaturalis quoad tempus.*

5 *Et ideo, vel in instanti, vel breuissimo tempore fieri debuisset.*

6 *Sed frustra asseritur ista supernaturalitas, cum spatio sex horarum potuerit esse naturalis.*

7 *Videtur humana cogitatio, non Angelica reuelatio, quod in nostris conceptionibus non nisi post multos dies adsit anima.*

8 *Prædicta reuelatio à quibusdam notatur erroris.*

9 *Reuelatio Angeli boni semper est ad vtilitatem.*

10 *Hæc revelatio videtur inutilis, & ideo neque à Deo neque per Divinum instinctum facta.*

11 *Et nunquam fuit ab Ecclesia approbata.*

CONtra ea quæ proxima sectione, & præcedenti Disputatione dixi de Beatissimæ Uirginis Mariæ Conceptione video mihi opponi posse revelationem quandam de tempore dictæ Conceptionis; quam B. Amadeus Ordinis Minorum sibi ab Angelo asserit patefactam: Uir fuit B. Amadeus eximiæ Sanctitatis, & Doctrinæ, & Sixti quarti Confessarius; hic nimirum in sua Apocalypsi, seu Meditatione, Raptu 8. introducit Angelum de Conceptione Beatæ Uirginis sibi revelantem his verbis. *Corpus Beatæ Virginis non fuit in ictu oculi formatum, & animatum sicut corpus Filij eius quod uniebatur tunc, dum formabatur, Diuinitati; nec tamen tantum temporis expectavit, sicut corpora aliorum expectant, sed in brevi tempore nobis assistentibus.* (id est Angelis.) *Itaque quæ in aliis perficiuntur in multis diebus, volente Deo, & nobis subministrantibus, facta sunt omnia in sex horis, vel circiter: tunc Deus noster magnus, & potens creavit animam perfectam.*

1 Quare miraculo factam putat quoad tempus Marianam Conceptionem, & extraordinario Angelorum ministerio acceleratam; itaut spatio sex horarum circiter, habuerit eius corpus talem perfectionem, qua posita corpus naturaliter postularet animæ rationalis creationem, & unionem: ad differentiam aliarum conceptionum, quæ non nisi post multos dies, illam perfectionem, & animam acquirunt; ergo non licet à conceptione Deiparæ, inferre ad alias

Respondeo primo. Quamvis Beatus Amadeus Religiosus fuerit Sanctus, & doctus; non tamen necessario sequitur eius revelationes esse veras. Nam etiam Sancti, Uiri, & Prophetæ,
2 aliquando veritates, quas lumine supernaturali sibi innotuisse putaverunt, renunciantes, quia proprium Spiritum à Divino discernere nescierunt, decepti sunt, & falsa dixerunt pro veris; ita Nathan licet Sanctus, & verus Domini propheta; *libro secundo, reg. cap. 7. 3.* tamen desideranti & interroganti Davidi

Davidi, an Deus vellet templum à se ædificari, affirmativè respondit his verbis: *Omne quod est in corde tuo, vade, fac quia Dominus tecum est, &c.* & nihilominus non David, sed Salomon eius filius templum ædificavit. Jmo illa nocte idem Propheta à Domino correptus, iussus est recantare, & vt loquitur *Sanctus Gregorius homilia 1. in Ezechielem: Prophetiæ Spiritu edoctus proprium, & Regis consilium suis sermonibus contradixit.* & in Jona Propheta, & aliis testatur Sanctus *in dicto cap. 7. libri secundi, reg.* multa esse quæ ipsi humano Spiritu ducti, & abducti prædixerunt, & ab eis postea, Deo admonente, retractata sunt, quoniam necessaria erat eorum authoritas, ut crederetur eis, quando illuminati à Deo loquebantur, *& D. Thomas 2. 2. quæstion. 171 articulo quinto*, advertit Prophetas quando, non per expressas revelationes, sed per instinctum instruuntur à Deo aliquando non plene discernere, an Divino, an verò proprio spiritu loquantur.

Quare valde suspicor, quod quæ in hoc octavo raptu Beatus Amadeus ab introducto Angelo dicta fuisse refert, de tempore Marianæ Conceptionis, & aliorum hominum sint per proprium instinctum cognita, & non per Angelum verum, sed putativum, & imaginarium revelata. Nam si volente Deo, & 3
Angelis ministrantibus spatio sex horarum perfecta est Deiparæ Conceptio, aliarum Conceptionum, longiori tempore non expectato: iam, non per naturalem Dei concursum, sed per Divinam Omnipotentiam supra naturalem exigentiam operantem, factum est opus nimirum materia præparata est ad minus accidentaliter, & forte etiam substantialiter; & postea eius anima vnita, & creata: vel ab ipsa anima creata, & unita mate- 4
riæ accidentaliter, tantum organizatæ eadem organa substantialia producta sunt iuxta varias sententias *disp. 1.* relatas. Verum cum Omnipotentia Dei, sit agens infinitæ virtutis, ac proinde potens operari in instanti, & Angeli ministri, qui faciunt voluntatem eius, per potentiam obedientialem potuerint elevari ad operandum in momento, & in ictu oculi cur post motum illum præcedentem, quo sanguis maternus per venas profluens in uterum, miscetur cum viri semine, & fit utriusque

ſeminis fermentatio non eſt facta in inſtanti : ſicut Theologi cum *Suarez tom.2.in 3.p. diſp.*11.*ſect.*2. communiter ſentiunt de formatione Chriſti corporis, & Beato Amadeo revelavit Angelus:Certè nulla naturalis contrarietas poterat impedire, aut vel minimùm retardare actionem infiniti agentis cuius perfecta ſunt opera.Cur ergo ſi non in inſtāti ſaltem poſt horæ quadrantem, aut ſemihoram, aut duas horas, completa eſt huiuſmodi conceptio:ſed ad tempus ſex horarum circiter producta?

5 Uideo poſſe reſponderi, quia Deus ita voluit: *Deo*, inquit *volente & Angelis ſubminiſtrantibus.* Sed quia non caſu, vel ſine aliquo altiſſimo myſterio voluit Deus expectare totum illud tempus ſex horarum,remanet adhuc reddenda ratio huiuſmodi dilationis.

Sed hæc omnia ad hominem dicta ſint,& admittendo quod Conceptio B.Uirginis facta ſit intra dictum ſex horarum ſpatium per concurſum ſupernaturalem Diuinæ Omnipotentiæ, & Angelorum miniſterium pariter ſupernaturale. At revera concurſum, quo Deus ad aliorum hominum communem conceptionem,operatur,intra tempus ſimile, vel ad ſum-
6 mum intra ſpatium trium dierum, computandum à tempore Medicæ conceptionis eſſe omnino naturalem, & Hippocratis, & aliorum Medicorum regulis conformem,ſupra *ſect.*3.4. & 5.ſatis oſtendi.

Præterea dum conſidero id quod in tali revelatione ſuperadditur,videlicet,quod licet conceptio Mariani Corporis,non dicatur facta in inſtanti, ſicut Chriſti corpus; non tamen inquit *tantum temporis expectavit ſicut aliorum corpora expectant, quæ perficiuntur in diebus multis.* Ualde etiam ſuſpicor,quòd B.Amadeus adhærens iam prius illi ſententiæ,quæ Ariſtoteli falſo adſcribitur,& communis tunc, verior exiſtimabatur, maſculum ſcilicet quadraginta,fœminam vero octoginta, vel nonaginta dies expectare;ideo non inſtinctu divino, ſed humano,& pro-
7 prio ſibi ignoto,id crediderit eſſe revelatum; atque ideo non revelatio divina, ſed humana fuerit excogitatio.

8 Secundo,non deſunt Doctores, *vt Caiet.*2.2. *q.*174. *artic.*6 *Abraham Bzovius tom.* 18. *ſuæ Hiſt. Eccleſ.à folio* 28. *vſq. ad* 30 &

& alij qui revelationem hujuſmodi Beati Amadei impugnent, & falſitatis condemnent.

9 Tertio. Regula eſt ordinata à *D. Paulo ad Heb. cap.* 1. 14. quod revelatio boni Angeli non eſt vana, & inutilis; ſed ſemper ordinatur ad noſtrum particularem, vel univerſalem Eccleſiæ profectum. *Omnes*, ait, *ſunt adminiſtratorij Spiritus in miniſterium miſſi propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis. Et ſecunda ad Timotheum c.* 3. 16. *Omnis ſcriptura divinitus inſpirata utilis eſt ad docendum, &c.* & talis ſine dubio fuit revelatio de die 8. Decembris Conceptioni Deiparæ addicta; quæ facta fuit Elſino Abbati, vel aliis ut ſupra dixi *ſect.* 2. *n.* 5. & Baronius notat *in annot. martyrol.* die 8. Dec.

Quia in aliqua Eccleſia. v. g. Anglicana primum, de ann. 1070. & Gallicana, deindè de Anno 1171. Occaſione hujus revelationis à D. Anſelmo publicatæ, Conceptionis Deiparæ feſtum cæpit coli ut notavit Scortia in Selectas Pontificum Theoremata 301. & deindè in univerſa Eccleſia Latina; eadem die 8. Decembris celebrari, ut Patres Concilij Baſileenſis à me relati *dicta ſect.* 2. *num.* 4 affirmant; id quod negari non poteſt ceſſiſſe in utilitatem Eccleſiæ, & evidentiſſimum animarum profectum: hoc enim motivo à D. Anſelmo in Epiſtola ad Angliæ Epiſcopos ſcripto, quia nimirum non eſt verus amator Beatæ Virginis, qui eius Conceptionem non colit, omnes paulatim excitati ſunt ad maiorem pietatem erga Deiparam, & à Fidelibus dies illa octava Decembris cæpit eſſe ſolemnis. Et inde Societates, & Eccleſiæ dedicari in eius honorem. Indulgentiæ concedi, & publicæ Academiæ Immaculatam Deiparæ Conceptionem defendere, cæperunt.

Cæterum quod horarum duarum ſpatio, vel quatuor, vel ſex illius diei, facta fuerit Conceptio B. Virginis, non video quam 10
utilitatem exinde Fideles retraxerint, qui tempore Beati Amadei, iam erant devotione accenſi erga Deiparæ Conceptionem, & Feſtum: Niſi forte quis talem revelationem defendens, dixerit, ideo magis ad pietatem excitari Fideles, quia cognoſcunt ſupernaturali concurſu, & per miraculum conceptam fuiſſe.

Sed jam hæc responsio cessat ex dictis; & Ecclesia Romana nunquam talem temporis circunstantiam, in qua sola miraculum consisteret, proposuit fidelibus venerandam. Etenim decernit, quidem Sixtus IV. celebrandum esse Festum Conceptionis, & recitandum eius officium. Patres Tridentini declarant B. Uirginem non comprehendi sub Decreto peccati Originalis, Paulus V. prohibet in publicis actibus asseri esse in peccato originali conceptam; quam prohibitionem Greg. XV. extendit ad actus privatos, & statuit, quod in Officio, & Missa nemo utatur nomine Sanctificationis, sed Conceptionis, SS. D.N. Alex. PP. VII. quod non afferantur argumenta contra piam sententiam, ita ut remaneant insoluta: quod nullus directe, vel indirecte festum Conceptionis frustretur; quod vetus fuit Christi fidelium pietas, sentire B. Uirginem in primo instanti suæ Creationis præservatam fuisse à peccato originali, & in hoc sensu eius Conceptionis Festivitatem celebrari. Hæc omnia Divinus instinctus in Sum. Pontificibus, Constitutionibus, & Decretis ordinari fecit, & inspiravit: & à Christi fidelibus devotè, & exactè observantur. Cæterum nulli unquam ex istis, huc usque inspiravit, ut declararet ipsam Deiparam spatio sex horarum fuisse conceptam.

Quare quia sicubi datur Divinus instinctus, hic sine dubio est in Ecclesia Dei, quæ est ex *D. Paulo Ep. 1. ad Thim. c. 3. 15. Columna, & firmamentum veritatis.* Mihi omnino videtur difficile, quod B. Amadeus per Angelum talem differentiam Marianæ Conceptionis ab aliis conceptionibus cognoverit. Sed primam eius revelationis partem fuisse piissimæ eius mentis meditationem: secundam vero partem, quod scilicet post multos dies animentur humani fœtus, fuisse sententiam jam pridem in ejus intellectu firmatam, mihi facile persuadeo.

Quarto tandem respondeo; quod licet hujusmodi Reve-
10 lationes B. Amadei Romæ existant in celebrioribus Bibliothecis manuscriptæ; nempe, in Uaticana, Altempsiana, Sforziana, Sirletina; Lugduni in Dominicana, Barchinone in Franciscana, & Romæ apud P. nostrum Hippolytum Marraccium in Biblotheca S. Mariæ in Porticu Campitelli: Tamen huc usque,

nunquam,

nunquam ab Apoſtolica Sede fuerunt approbatæ. Ideo ſalva debita reverentia Authori tam Sancto,& docto,non eſt cur illis adhærere,& fidere debeamus:præſertim,cum nemo Sanctorum Patrum, uſque adhuc affirmaverit, Conceptionem B. Mariæ in acceleratione temporis fuiſſe ſingularem, miraculoſam , & ab aliis hominum Conceptionibus diſſimilem;& rationes ex Medicina,& Philoſophia petitæ contrarium ſuadeant.Quare optima eſt ab eius Conceptione,ad alias illatio.

SECTIO III.

An cohæreat cum doctrina Catholica , quod ante formationem membrorum Anima rationalis ſit in corpore?

SVMMARIVM.

1 *Error in Concilio Viennenſi damnatus eſt,quod Anima rationalis ſit forma extrinſeca,& aſſiſtens humano corpori.*

2 *Anima rationalis eſt per ſe , & eſſentialiter corporis humani forma.*

3 *Corpus Chriſti tempore Incarnationis,an fuerit formatum, Concilium non definit.*

4 *Fuit corpus organicum,cuius,Anima rationalis,eſt actus.*

5 *An autem per organizationem ſubſtantialem,an verò per accidentalem,diſputatur.*

6 *Communior Sententia eſt,quod ſit per ſubſtantialem organizationem,quæ tamen animam non præcedat.*

IN Concilio Viennenſi Clemens V. ut refertur in *Clement. unic. de Summ. Trinit.& fid.§.Porrò,&c.* contra Petrum Joannem,& alios,qui aſſerebant Divinum Verbum in Incarnatione , aſſumpſiſſe quidem hypoſtatice Corpus , ſed non Animam rationalem Chriſti ; quia dicebant , Animam noſtram 1

eſſe

esse extrinsece tantùm unitam, seu assistentem corpori; sicut Motor Mobili,& sicut Nauta Navi, determinat, Animam rationalem, esse formam vere per se, & essentialiter corporis
2 humani,& contrariam propositionem esse *Fidei,& veritati Catholicæ inimicam,veluti erroneam,& qui illam pertinaciter tenere præsumpserit,tanquam hæreticum esse censendum*; quæ omnia patent, cum ex textu,tum etiam *ex glo; a verb. intellectivæ. ex Eymerico in direct.inquisit.part. pr. comm.3. & Spondano anno Christi* 1311. *num.*10.Sed hæc doctrina non potest verificari,si dicamus,fœtum primis diebus esse animatum; cum enim materia tunc tenuis sit,& fluxibilis,non potest habere organa,& partes etherogeneas, & dissimilares, quæ constituunt corpus humanum Ergo non potest cum doctrina catholica cohærere, quod antei illam formationem,fœtus sit animatus,

Respondeo primo,satis fuisse Summo Pontifici, & Concilio declarare, Animam Christi, esse formam essentialiter humano eius corpori unitam,ut doctrina Catholica constaret,quod non solùm corpus,sed Animam,etiam illi unitam,& totum compositum humanum hypostatice assumpserit;Id quod expressis verbis, deinde definivit in Concilio Lateranensi Innocentius III. ut refertur *in cap.firmiter de Sum. Trin. & fid.Cath.* & patet ex illis verbis,quibus Filius Dei dicitur,*verus Homo factus ex Anima rationali,& humana carne compositus,*

Quale autem esset huiusmodi corpus, tempore ipsius Incar-
3 nationis,Concilium noluit definire; neque ad prædictum errorem profligandum erat necessarium;ideo neganda est minor argumenti,& tota eius probatio,& consequentia,iuxta probabiles sententias à me relatas,& suppositas.

Sed,ut abundantius explicem solutionem,& ostendam quantum deviet à communi doctrina argumentum factum.

Respondeo secundo,corpus humanum,de quo utrumque Concilium loquitur,esse intelligendum corpus hominis,verum Animæ subiectum,ex quo,& Anima rationali, Sanctissima illa humanitas, & verus homo Filius Dei factus est:quare libentissime admitto,esse illud corpus,de quo in famosa,& ab omnibus rece-
4 pta definitione Animæ,Philosophi cum Arist. *lib.2. de Anima text.6.*

text.6.asserunt, esse corpus organicum, dum dicunt. *Anima est actus primus corporis organici potentia vitam habentis*: At vero magna est inter Philosophos controversia, ut videre est apud *Suarez. de Anim. lib.1. cap.2. num.7. Arriaga de Anim. disp.1. num.3. & Oviedo de Anim. contr. pr. punct. pr. à num.6. & deinceps.* An istud corpus organicum debeat esse tale per organizationem substantialem, an vero per solam accidentalem, & sufficienter intelligi corpus esse ipsam materiam cum accidentalibus dispositionibus, per quas satis præparatur, & est in potentia proxima ad vitam substantialem recipiendam, & constituendum humanum compositum, censet idem Suarez. *ibidem num*30. & Arriaga *loc.cit. num.*10. quamvis Suarez *num.*31. magis propendeat in organizationem substantialem ; sed hanc asserit esse ab Anima iam informante in eodem instanti, & momento, quo corpus incipit esse animatum ; & est communior sententia Thomistarum, & aliorum apud *Avers. tom.2. phil. q.45. sect.1.* 5
Itaque sive organizatio accidentalis requiratur sive substantialis ad constituendum corpus organicum, non est necesse, quod substantialis organizatio, seu prima fœtus formatio, tempore præcedat animationem; cum in ipso instanti creationis Animæ rationalis, eiusque unionis cum materia, diversæ, & dissimilares partes unionis producantur, ut ibidem explicat Suar. num.22. consentiunt sancti Patres relati *disp.3. S.6* atque ideo satis constituitur corpus organicum, & humanum, quod sufficit ad excludendos illos errores, qui erant contra unionem Animæ Christi cum Verbo; & consequenter contra veram Animæ informationem in illa materia, licet tenui, & fluida. 6

SECTIO IV.

Declaratur quomodo Animam rationalem esse in fœtu primis diebus, non sit error Traducianorū.

SVMMARIVM.

1 *Quid sit Animam fieri ex Traduce.*

2 *D. Augustinus semper dubius fuit, an Anima rationalis esset ex traduce.*

3 *Conceptio humana distinguitur à prima seminis, tum receptione, tum fermentatione.*

4 *Sententia asserens Embryonem præcedere Animam rationalem cum substantiali organizatione, jam recessit à scholis.*

5 *Et magis communiter recipitur, quod præcedat cum sola accidentali organizatione.*

6 *Conceptio hominis est in illo brevissimo tempore, vel instanti, quo nunc primo, forma seminis non est in materia.*

SEmen fermentatum, esse animatum Anima rationali Hæretici asserunt, quatenus dicunt, Animas rationales, non minus trahi à Parentibus, quàm corpora; ergo statim, postquam semen fermentatum est, dicere, quod sit pobabile, Animam rationalem esse in fœtu humano, ac proinde esse baptizandum sub conditione, est sentire cum Hæreticis.

1 Respondeo; Animam rationalem fieri ex Traduce, seu traduci, & seminari cùm corpore voluerunt Hæretici, quatenus dixerunt, non minus à Parentibus trahi Animas, quam corpora: Jtaut Anima filij propagetur, & fiat ex Anima Patris, quomodo ex corpore Patris seminatur, propagatur, & traducitur corpus filij. Et si D. Hieronymo credamus in *Epist. ad Marcellinum, & Anapsichiam,* quæ est 27. inter Epistolas D. Augustini, & 82. inter Epistolas D. Hieronymi, & in *libr. 2. contra Ruffinum, & epist.* 61. ad Pamachium. Hic error fuit primùm inter Christianos Tertulliani, quem sequutus est Apollinarius, & plures Occidentales. Et *D. Augustinus lib. de hæresibus. cap.* 81. dicit, fuisse Luciferianorum, à Lucifero Calaritano Episcopo; Et constat etiam 2 fuisse Pelagij; Nam ejus argumenti excogitans solutionem, idem D. Augustinus, ut explicaret contra Pelagium, quomodo contraheretur peccatum originale in Anima, semper dubie loquutus est de Animæ origine, ut notavit Fromondus *de Anim. lib. 1. c. 2. art. 2.* Et quidem D. Hieronymum non semel rogavit D. Augustinus, ut solveret difficultatem; id quod etiam ex ejusdem D. Augustini Epistola 28. satis constat.

At vero quando ſententias illas aſſerentes, Animam rationalem primis diebus eſſe in corpore, dixi probabiles, nunquam dixi, eſſe in ſemine fermentato; ſed ſolum, quod fœtus abortivus elapſo quocumque tempore à conceptione, probabile eſt quod vivat Anima rationali, & ideo non licere illi Baptiſma denegare. Sed, ut video, verba iſta, *elapſo quocumque tempore à conceptione*, quibuſdam ſcandalo fuerunt: Oportet itaque illa magis explicare.

Quare cum eruditiſſimo Fromondo *lib.2. de Anim. cap.6. art. 14. in princ.* adverto ſeminis in utero receptionem, non eſſe hominis, ſed materiæ ad hominem gignendum conceptionem: quomodo dicebat Fernelius *lib.7. c.8. de hom. procr. Neque ſeminis attractio, neque retentio, conceptio eſt. Tametſi id ratio nominis videatur indicare. Sed conceptio eſt*, inquit idem Author, *propria, & peculiaris uteri actio, qua ſeminis poteſtas excitatur, & inſitum ſibi munus, re ipſa obit, & exequitur.* Hanc autem actionem, quam Medici conceptionem vocant, licet ante ſeptimam diem Ariſtoteles non videatur concedere. *lib.7. de hiſt. Anim. c.3. quia effluxiones*, inquit, *vocantur quæ intra ſeptimum diem incidunt.* Tamen iuxta probabilem ſententiam Galeni, & aliorum, quos *diſp.3. ſect.5. citavi*. poſt aliquas horas à viri, & fœminæ congreſſu, ſemina in vtero confuſa, & permixta calore, & occultis vteri facultatibus, incipiunt in unam maſſam fermentari, & coagulari, & ne defluant, membrana quadam involui. Et ideo Berſabea, ut notavi ſupra *diſp.1. ſect.7. n.7.* non ſtatim habita copula dixit Regi, ſe ex eo concepiſſe, ſed poſt elapſam noctem, in mane, domum reverſa, ideſt poſt aliquot horas, Nuncium ad eum remiſit, qui diceret, concepiſſe. Itaq; ab huiuſmodi conceptione elapſo quocumque tempore dixi, & iterum repeto, probabile valde eſſe, quod Anima rationalis ſit in fœtu.

3

4

Et ut clarius pateat, omiſſa ſententia à me relata *diſp. pr. ſect.2. num.3.* de forma embryonis, quæ jam fere receſſit à ſcholis Philoſophorum, & contraria prævaluit, ut notavit Arriaga, de Anima *diſp.1. ſect.12. num.318.* Exiſtimo, quod permixtis, ut jam dixi, maris, & fœminæ ſeminibus fiat accidentalis organizatio, quam me non excogitaſſe, (ut dicit Neotericus) ſed

didicisse à *Scoto, Suar. & Hurtad.* patet ex adnotatis à me *sect.* 1. *n.* 9. quibus addo *Caiet. in pr. part. q.* 118. *art.* 2. *in respons. ad quartum versus finem*, & alios communiter relatos paulo ante *sect.* 3. *n.* 5. *huius tertiæ disputationis.* Et tenentur admittere etiam illi, qui formam embryonis, & formas quas dicunt partiales, præce-
5 dere affirmant: Omnes enim fateri debent, & concedere, ut antequam educantur huiusmodi formæ substantiales de potentia materiæ, vel antequam corrumpatur forma seminis præcedant dispositiones aliquæ accidentales, quæ ad prioris formæ seminis corruptionem, & novæ formæ generationem, illam materiam disponant. Quare illud instans, seu brevissimum tempus, in quo virtute præcedentis alterationis corruptum est semen, ut verum est dicere, nunc primo non est semen: Verum est etiam dicere, nunc primo est unio, & unita est anima rationalis cum materia. Concesso igitur antecedente, negatur consequentia.

SECTIO V.

An argumentum ductum ab animatione Pulli Gallinacei per regulam auream probet Animationem fœtus non fieri nisi post 40. aut 80. dies.

SUMMARIUM.

1 *Proponitur argumentum deductum ex regula trium.*
2 *Absurdum est argumentum in præsenti materia.*
3 *Inter pullificationis, & humanæ generationis tempus nulla datur proportio.*
4 *Inter animationem masculi, & fœminæ non datur differentia temporis duplicati.*
5 *Difformis est actio generativa, & à pluribus pendet.*

6 *Pullus Gallinaceus non excluditur ab ouo die 21. præcisè, ſed aliquando 18. aliquando 20. die.*

7 *Regula trium fundatur in proportione, quam habent vnitates ad inuicem.*

8 *Hæc autem inuariabilitas non datur in actione generatiua.*

9 *Maior efficacia virtutis actiuæ animationem anticipat, & ideo dubium eſt animationis tempus.*

EXiſtimant, aliqui, me valde inconſequenter ſentire cum Fieno. Cum enim *diſp.* 1. *ſect.* 1. *num.* 15. præmittam in ouo gallinaceo ad finem tertiæ diei ab incubitatione, ex obſeruatione Gulielmi Harvei, reperiri punctum ſaliens, ſignum videlicet animationis; & cum *Hippocrate lib. de nat. puer.* dixerim, quod in illo ſex dierum abortu mulieris ſaltatricis, detracto oui putamine, *eſſet corpuſculum rubrum; Et circa ipſum fibræ, & venulæ ſanguineæ, & in medio tenue quid, quod ipſi vmbelicus videbatur,* quo reſpiraret. Et ego addiderim, quod ita prorſus contingit in prima hominis generatione: contra me ſic argumentantur vt probent, non primis diebus, ſed quadrageſima tantùm die viuere humanum fœtum. Pullus Gallinaceus 1
non naſcitur, inquiunt, niſi vigeſima prima die ab incubatione, vt noſtræ mulieres quotidie experiuntur; ſed tres dies, quorum finis eſt principium animationis habent ad viginti, & vnum, proportionem ſeptuplam: Nam ter ſepties faciunt 21. Ergo ſi ita prorſus contingit in prima hominis generatione, quia homo naſcitur, poſt nonum menſem, id eſt vt ipſi aſſumunt pro certo, 280. die; erunt, iuxta regulam auream, quam trium appellant, ut 21. ad 3. ita 280. ad aliud. Et facta calculatione inuenitur numerus 42. dierum ergo non primis diebus, ſed quadrageſima tantum die erit animatus humanus fœtus. Addunt tamen propter maiorem efficaciam virtutis formatricis, anticipari aliquando formationem.

Reſpondeo primo, ſi hoc argumentum aliquid probaret 2
etiam omnes homines debere eſſe Gigantes probaret, quod ſic oſtendo: Homines quando legitimo tempore veniunt ad lucem, id eſt nono mẽſe, licet non omnes ſint eiuſdem magni-

tudinis ut videre eſt etiã in adultis: tamẽ regulariter maior pars eſt longitudinis unius cubiti Italici, ſeu duorũ palmorũ vulgarium; ita peritiſſimæ obſtetrices à me interrogatæ teſtantur: Argumentum autem factum, nullo habito reſpectu ad virtutem plaſticam, & ad uteri maiorem, & minorem activitatem, fundatur in proportione quantitativa, ſive in habitudine quantitatis ſucceſſivæ temporis videlicet, quo homo concipitur, & uterum egreditur; ad illud, in quo pullus naſcitur, & excluditur ab ovo; ſi ergo ſola hæc habitudo conſideranda eſt, ſic argumentor. Ut primi novem menſes ſe habent ad magnitudinem infantium tempore Nativitatis, ita tempus conſiſtentiæ, quo ſolet homo ceſſare ab augmento ſui corporis, ad magnitudinem tali tempore acquiſitam: quia tempus conſiſtentiæ ſolet eſſe ætas 22. annorũ, vel, ut Ariſtoteles aſſerit *ſect.* 20. *prob. prob.* 7. ætas 30. annorum: aſſumpta etiam minori ætate 22. annorum, ſive menſium 264. erit tunc regula, ut menſes novem ad duos Palmos, ita menſes 264. ad aliud, & invenitur quartus numerus per calculum palmorum 48. totidem igitur palmorum deberet eſſe ordinaria hominum ſtatura; cum de facto, ut videmus, ſit ſolum novem palmorum circiter, ergo deberent eſſe Gigantes.

Præterea oſtendo alio diſcurſu, habitudinem, ſeu proportionem ſolam quantitatis, non poſſe hic eſſe regulam ad indagandum tempus, quo animatur humanus fœtus, ſed conſiderandam eſſe Analogiam actionis generativæ. Habeo apud me corpuſculum humanum Abortivi fœtus, quod certiſſimè ſcio à matre fuiſſe unico concubitu conceptum, & die 80. præciſe effuſum, & abſolute baptizatum; Tunc enim habebat motum: & nunc apparent omnia membra formata, pedes manus, digiti, thorax, coſtulæ, oculi, & omnia membra, quæ adhuc excitata conſervantur ita diſtincta, ut commodiſſime videantur. Jſtud corpuſculum non excedit longitudine tres digitos communes, ſecundum latitudinem inter ſe coniunctos. Si ſupradictus computus procedit; probo Jnfantem tempore nativitatis non debere eſſe longiorem digitis decem cum dimidio; Nam erit regula aurea ſic: ſi dies 80. dant longitudinem trium digitorũ, quam

quam dabunt dies 280. & inveniuntur digiti decem cum dimidio. At ex testimonio supradicto obstetricum, & patet ad oculum longitudo ordinaria est duorum palmorum, ergo computus, & regula trium in præsenti non valent. Rationem reddam paulo infra. 3

Respondeo secundo, vanum esse, & inutile, quod argumentum vim faciat in verbis à me positis *d. sect. 1. n. 15.* Nam aliud est humanum fœtum esse intra tunicas inclusum, animatum primis diebus, ac proinde intra ovum contineri; quod solùm volui, cum dixi, *ita prorsus contingit in prima hominis generatione*: & aliud est, inter animationem, & nativitatem hominis, quæ exclusioni pulli correspondet, servari eandem temporis proportionem, quod nunquam dixi, nec dicere potui, ut manifestum est ex eo, quod *d. n. 15.* post allatã observationem Haruei, statim attuli experientiam ab Hippocr. relatam de ovo humanæ conceptionis; in quo sexta die à conceptione non solum punctum sanguineum saliens, sed alia deprehendit Hippocr. quæ ibi existentem Animam indicabant. Itaque argumentum tenetur probare, quod supponit, nempe solam proportionem temporis, esse attendendam, ut calculatio procedere possit.

Sed esto permittamus illis, quod deberent probare, cum adhuc illorum aliquis persistat in hoc, ut fœtus humanus masculinus non animetur ante 40 diem, & fœmininus ante 80. tempore nimirum, quod respectu illius est duplicatum, rogo, fœtus gallinaceus fœmininus ut animetur expectatne tempus duplicatum sex dierum, sicuti fœtus humanus fœmininus expectat tempus duplicatum octoginta dierum? Sed Harueus hanc duplicatam temporis dilationem in pullificatione non obseruavit, & contra illã nostræ mulieres, quæ gallinarum incubationi student vociferantes reclamant; Asserunt enim, se ita expertas fuisse, vt si ova, quæ gallinæ supponuntur, essent omnia pariter recentia. & eodem tempore nata, ab iis pulli tam masculi, quàm fœminæ indiscriminatim eadem die simul ab ovo prodirent; sicuti vere in humanis fœtibus, tã masculus, quàm fœmina circa nonum mensem ab utero Matris sine differentia temporis egrediuntur; quod plane indicat eodem tẽpore animari, atque ideo illam dierum quadraginta, & octoginta differentiam nõ 4

esse principium animationis, sed esse excogitatam à Criminalistis, & communiter receptam; ne causantes abortum insontes punirentur; ut dixi *disp. pr. sect. 5. per tot.*

Respondeo tertio, quòd difformis est actio generativa: sed
5 hæc difformitas ex aliis, & pluribus capitibus pendet; puta ex majore, vel minore calore utriusque seminis; ex diversa activitate uteri materni; ex maiori vel minori crassitie humorũ, & aliorum etiam accidentium, quæ humanam generationem, ratione loci, temporis, qualitatis ciborum & aliorum huiusmodi afficere possunt: quare etiam admisso, quod gratis assumitur, nempe quod pullus excludatur ab ovo die 21. præcise, cuius oppositum docet *Vlysses Aldrouan. in ornithol lib. 14. de gallin. incubat. & exclus. fol. mihi* 224. Et advertit cum Petro Gregorio die 19. pipire pullum, & exire ab ovi putamine, *& Arist. lib. 6. hist. anim. cap. 2.* his verbis docet, quod *Gallinæ excludunt celerius æstate, quam hyeme, ideo in æstate duo de vigesimo die fœtum excludunt hyeme aliquando vigesimo die.* Et admisso etiam, quod
6 præcise spatio dierum 280. mulier gestet uterũ, quod *vt disp. 3. sect. 4. n.* 10. vidimus, non semper contingit; adhuc negatur illata consequentia, quod solùm post quadraginta dies, humanus fœtus sit animatus, cum ex tot capitibus actio generatiua possit esse difformis.

Respondeo quarto; directè ad argumentum, non posse in rem nostrã adhiberi regulã trium; Nos enim agimus de animatione, quæ procedit ab agente naturali per actionem generativam. Et regula illa fundata est in commensuratione invariabili quam habent numeri ad invicem, quatenus totidem determinatis, & indiuisis unitatibus, non pluribus constant, Nam ut bene cum Euclide demonstrat *Clavius in Epit. arith. c.* 17. per tres numeros notos invenitur quartus proportionalis ignotus; quia debet toties continere tertium, vel contineri ab ipso, quoties secundus continet primum, vel ab eo continetur: id est tot unitates sunt de tertio numero in quarto, vel è contra quot sunt
7 de primo numero in secundo, &c.

At vero ista commensurabilitas nullo modo potest considerari in actione generativa, & animatione humani fœtus; Nam

Nam virtus plaſtica,ſeu generativa,non ſemper operatur eadem velocitate in principio,medio,& fine;ideſt verſus vltimum terminum,qui eſt animatio.Et ratio eſt evidens, quia in principio 8
operatur ad expellendas diſpoſitiones conſervativas formæ incompoſſibilis V.G.ſeminis,vel embryonis,cum Anima rationali;& ad introducendas illas,quæ ſunt productivæ unionis:Cum ergo inveniat in materia dum eſt ſub forma ſeminis majorem reſiſtentiam in principio,minorem in medio, nullam in fine; ideo magis tardat in principio,minus in medio, & inſtantaneè operatur in fine. Quare illa argumentandi ratio per regulam Trium,non valet in præſenti.

Quinto, & ultimo dico, quod Author argumenti eſt, qui (ut mihi videtur) parum conſequenter loquitur; Nam fatetur, quod aliquando animatio anticipatur propter majorem virtutis formatricis efficaciam.Hoc poſito,tunc inquiro,quid in tali ca- 9
ſu faciet pius Neotericus? inveſtigabitne quanta ſit major efficacia virtutis formatricis? an verò in dubio iſto baptizabit ſub conditione? Non primum, quam enim menſuram quæſo adhibebit tunc,ut cognoſcat,quanto tempore anticipaverit,& quot lapſi ſint dies à conceptione,ut certo poſſit dijudicare,an fœtus ſit animatus?Puto,quod diù hæſitans, multoque tempore inutiliter conſumpto,& fortè pluribus interim mortuis fœtibus, & damnatis Animabus,tenebitur fateri,id eſſe moraliter impoſſibile.Ergo tenetur, & ipſe in hujuſmodi caſu dubio concedere, quod ſub conditione fœtibus abortivis miniſtrandum ſit Baptiſma.

SECTIO VI.

An poſſeſſio,quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet quominus baptizandi ſint abortivi.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur regula Iuris pro eo,qui eſt in poſſeſſione.*

2 *Regula fundatur in ratione, quia poſſidens habet duos titulos.*
3 *Regula hujuſmodi videtur aliquibus habere locum dumtaxat in materia Iuſtitiæ: Alij verò extendunt ad omnem materiam.*
4 *Solvitur argumentum juxta primam ſententiam.*
5 *Solvitur etiam juxta ſententiam aliorum.*
6 *In materia Sacramentorum, & quando agitur de Animæ periculo, quomodo valeat iſta regula.*
7 *Tutior pars eſt ſequenda, quia poſſeſſio eſt pro Deo; & pro eodem ſtat regula.*
8 *In dubio etſi non conſtet de intentione Conjugum, judicatur ad favorem Matrimonij.*
9 *In dubio an res legata debeatur, quæ eſt melioris conditionis debetur.*
10 *Si dubium ſit, an petens Baptiſmum habeat vſum rationis, baptizandus eſt.*
11 *Inungendus eſt ægrotus, ſi dubium ſit, an morbus ſit periculoſus.*
12 *In dubio, an monſtrum ſit homo, Rituale Romanum præcipit ſub conditione baptizari.*

ESto, & propter diſcurſum factum, & propter probabiles illas ſententias dubium ſit, an fœtus humanus primis diebus vivat Anima rationali. Probo nullo modo etiam ſub conditione miniſtrandum eſſe Baptiſmum in tali dubio. Nam prius eſt, fœ-
1 tum non eſſe Animatum, quàm eſſe animatum, ſed in dubio iuxta regulam vulgatam, quæ eſt *65. l. in pari ff. de reg. jur. in 6. In pari cauſa melior eſt conditio poſſidentis.* Ergo judicandum eſt pro fœtu non animato: & ideò nullo modo eſt baptizandus, etiam ſub conditione.

Hujus argumenti, ut reſponſio magis pateat, præmittendum eſt, regulam eſſe quidem in ratione fundatam; Nam ut bene Sanch. *libro primo in decal. cap.* 10. *num.* 11. & Tambur. *in decal.*
2 *libro primo cap.* 3. §. 6. *numero quinto* poſſidens habet duos titulos, unum dubium, an ſcilicet res, de qua agitur ad ſe pertineat; & in hoc convenit cum alia parte non poſſidente; Alterum vero, & eſt certitudo, qua de facto poſſidet, & hoc titulo caret pars altera. Ergo poſſidens cum habeat duos titulos prævalere debet

debet,& præferri:Et hanc regulam fuisse traditam à duobus Jureconsultis Juliano,& Paulo:& à Jure Civili receptam:ut constat ex *l.si seruus ff.de verb.signif.*ibi,*dum quæritur de damno , & par utriusque causa sit:quare non potentior sit qui tenet , quàm qui prosequitur?* Ex hac lege desumpta est supradicta regula,quæ est 170.in Jure Civili *ff. de reg. jur.* & in Jure Canonico *reg.65.de reg Iur.in 6.*

His præmissis sciendum est, aliquos Theologos *Majol. Terez..Azor.Vasq.Salas.Sayr.Turr.& Comit.*apud *Dian p.4.tract.3. resol.1.*voluisse,Regulam habere locum solummodo in materia Justitiæ,ad quam pertinet titulus possessionis.Aliosvero,ut *Suarez.Sanch.Coninch.Henriq.Filiucc.Sanci.Villalob.Sanctarell.Tanner. Malder.Mercll,& Castro Pal.apud.Dian.*ibi quibus addo *Tambur. d.§.6. num.*10.*Bassæ.in flor verbo dubium n.pr.& Busemb. lib.pr. tract. pr. cap.2. dub.*3. extendere supradictam regulam etiam ad materias aliarum virtutum ; sed juxta utriusque sententiæ fundamenta facile soluitur argumentum , & primo juxta primam sententiam.

Respondeo fœtui non vivo,de quo tamen dubitatur , an vivat, nullam fieri iniustitiam, si baptizetur sub conditione , tum quia si non est vivus , est injustitiæ incapax , cum non sit Iustitiæ, aut dominij alicuius capax , quod supponit regula citata: Neque aliquod damnum ipsius potest considerari in hoc dubio,ut voluerunt Jurisconsulti Authores huius regulæ esse considerandum:& patet ex illis verbis, *dum quæritur de damno, &c.*

Respondeo secundo , juxta alteram sententiam dicentem, quod etiam in materia charitatis valeat regula,esse quidem pro utraque parte rationes dubitandi , sed pro lege charitatis , esse certum titulum possessionis,quod nimirum , proximo extremè indigenti sit adhibendum remedium , adeo facile , & Ministro non onerosum.Uerùm quia non est certum , sed dubium,quod in fœtu illo sit Proximus,propterea non obligat ad absolutam, sed ad conditionatam baptismi collationem. Hæc responsio quo ad Parochum probat , ipsum teneri etiam ex justitia , quia lex justitiæ quæ ipsum obligat,est in certa possessione suæ obligationis.

Reſpondeo tertio quæcumque ſit illius regulæ vis, & efficacia, in ratione quidem, vt vidimus fundata; ſed quæ pluri-
6 mum pendet ab vtroque Iure poſitivo; jam Eccleſiæ Authoritas, à qua, ſi opus eſſet, limitari deberet, eſt in contrarium; vt nimirum, quando agitur de vitando animæ periculo, & de valore Sacramenti, judicium ſit ad favorem animarum, & Sacramenti, & partem tutiorem eligamus. Quam regulam, eligendi nimirum partem tutiorem, non tanquam novam, ſed tanquam veram, & naturali Iure fundatam, Sacri Canones non ſemel, ſed ſæpius repetunt, & approbant *c. ad audientiam, & cap. ſignificaſti 2 de homicidio, & cap. Iuvenis de ſponſ.* & late proſequi-
7 tur Vaſq. 1. 2. *diſp. 65. n. 9. & deinceps.* Cum enim tam in dubio facti, quàm Iuris ſint pro vtraque parte rationes dubitandi, & poſſeſſio ſit pro Deo, qui vult, *omnes homines ſalvos fieri*, & ad hunc effectum, iuxta *cogitationes ſuas antiquas, & fideles agnum occiſum ab origine mundi filium ſuum vnigenitum dedit*, quis poteſt opponere contra illum, quod melior ſit conditio poſſidentis? Vt bene Illuſtr. Dominus Fagnanus conſideravit *comment. ad c. Ne innitaris de conſt. num.* 194. Nemo ſane eſt, qui poſſit cum Deo, de anterioritate temporis contendere, & ante Sacramentorum inſtitutionem ſuam poſſeſſionem tueri. Ideò Sum. Pontifex, & Doctores hanc certiſſimam doctrinam ſequuti, à vulgata illius regulæ intelligentia receſſerunt; Et quoties de animarum periculo agitur, toties pro Deo ſalutem animarum procurante, intellexerunt: vt patet ex ſequentibus.

Primo quia *in cap. fin. de condit. appoſit.* Gregorius IX. dicit, quod ſi propter aliquam conditionem appoſitam in con-
8 tractu matrimonij dubitetur de valore eiuſdem matrimonij, & non ſatis conſtet de intentione vtriuſque contrahentis, iudicandum eſt ad favorem matrimonij, quod valeat; quia licet in alijs contractibus ſi qua conditio, vel impoſſibilis, vel etiam turpis appoſita fuerit, viciaret contractum, & ipſa conditio non viciaretur, vt §. *ſi impoſſibilis Inſtitut. de inutil. ſtipulat. & leg. non ſolum ff. de action. & obligat.* Eſſet enim argumento, quod contrahentes non habuerunt intentionem

ſe

se invicem obligandi. A ttamen in contractu matrimonij, prædictæ conditiones non vitiant, sed vitiantur, & habentur pro non adjectis. Et hoc propter favorem matrimonij est specialiter introductum, ut dicit textus, & notant Sanch. *l.5. de matr. disp.3. n.7.* Card. de lugo *de Iust. disp.22. n.*342. & Dom. Fagnanus *ad dictum c fin. n.*10.

Secundo in *c. cum dilectus de donat.* In dubio, an hæres debeat rem, quæ erat majoris valoris, an verò quæ erat minoris, & eodem nomine vocabatur, respondet Sum. Pontifex, hæredem debere rem majoris valoris; quia *in contractibus plena, in testamentis plenior, & in beneficiis plenissima interpretatio adhibenda est.* Nomine autem beneficiorum pias donationes, seu legata pia intelligit Glossa, & Sanch. *de matrim. lib.2. disp.*41. *n.*33. quia nimirum res jam erat ab hæredis proprietatte abdicata, per donationem; & quia non poterat, sine injustitia, ab eodem, contra Ecclesiam donatariam, vel quemcumque alium donatarium, retineri; ideò in hoc dubio contra hæredis possessionem judicat Jus Canonicum à regula illa recedens, ne hæres sit in periculo peccandi. 9

Tertio Filius Patris Gentilis petens Baptismum in ætate, qua dubitatur de usu rationis, & Parentes resistunt; etiamsi aliqui putent, non esse baptizandum, quia carentia usus rationis est in possessione, & etiam Parentum Authoritas; præsertim ante septennium; tamen esse baptizandum censet Soto 4. *distinct.5. art.*10. §. 10 *sed alterum.* Suar. *in 3. part. tom.3. disp.25. sect.3.* Uasquez *in 3. partem tom 2. disp.* 115. Layman. *lib.1. tract.1. c.5. §.4. n.*41. & Tambur. *d. cap.3. §.7. lit. B. n.3.* quia in dubio judicandum est ad favorem Animæ, Sacramenti, & Fidei.

Quarto si dubitetur, an ægrotus laboret morbo periculoso, extra quem non potest ministrari Sacra unctio, & Medici dubium non tollant, neque per tempus liceat dignoscere; Etiamsi in hoc casu possideat morbus non periculosus, qui prior est, quàm periculosus; tamen ungi debere sub conditione docet *Chapeauil. de ministr. unct. c.5. q.*11. Tamb. *d. §.7. Verbo Oleum n.*1 *ibidem.* quia bonum ægroti præponderare debet, ut non privetur tali auxilio, quando nullum sequitur inconveniens.

Quinto; quia *in Rituali Romano sub Paulo V.* cuius authoritas quanta sit, & quantum excedat limites opinionis probabilis, videatur Card. de Lugo, qui id efficaciter probat *de pæn. disp. 17. sect. 2. à n. 45.* dicitur, quod si dubitatur, an infans monstrum, sit homo baptizetur sub conditione.

Patet igitur illam regulam esse approbatam, & receptam à Doctoribus, vt quando animarum salus, etiam dubia periclitatur, iudicium sit pro animarum salute, & ideo tollitur obiectio.

SECTIO VII.

An doctrina probabilis S. Thomæ de præcessione Animæ vegetativæ, & sensitivæ in humanis fœtibus ostendat, quod primis diebus fœtus non sit animatus anima rationali?

SVMMARIVM.

1 *Repetitur sententia S. Thomæ de pluribus animabus.*
2 *Huic doctrinæ inhærens si non baptizaret, an peccaret.*
3 *Productiones huiusmodi animæ vegetativæ, & sensitivæ fiunt quam citissime in sententia S. Thomæ.*
4 *Et videtur consentire Aristoteles.*
5 *Non est sententia S. Thomæ quod abortiui non baptizentur ante mensem.*
6 *Qui sentit primis diebus non adesse animam rationalem in fœtu non est certus, sed dubitat de opposita veritate.*
7 *Medium probabile non adeo determinat intellectum, vt faciat firmiter adhærere.*

1 S. Thomas supra *Disp. 1. sect. 2. num. 3.* relatus cum suis, constanter asserit in humano fœtu prius generari animam vegetativam, deinde sensitivam, vegatativæ corruptæ succedere, & tandem sensitivæ pariter desinenti advenire per

per creationem animam rationalem;qui modus loquendi tam certus, & non ſemel à S.Doctore vſitatus,reddit eius ſententiam, adeo firmam, ut non poſſit commode intelligi, interpretando de prioritate, ſeu de poſterioritate naturæ; ſed uti ſimpliciter dicit,& repetit unam animam alteram anteire, ita ſimpliciter, & humano more de temporanea ad invicem ſucceſſione debet intelligi.

Nec videtur obſtare, quod ibidem. *n*.4. notavi S.Thomam dixiſſe quidem,unam animam alteram præcedere, nullam tamen temporis diſtantiam inter illarum ſucceſſionem præſcripſiſſe,& ideo ipſum non bene fieri Authorem illius ſententiæ, quæ dicit fœtum non eſſe ante primum menſem baptizandũ.

Nam reſpondent aliqui, hoc argumentum eſſe ab authoritate negativum,quod ſine dubio nihil probat; ſi quis ergo ſequutus ſententiam S. Doctoris, & aliorum fœtum abortivum ante menſem editum non baptizaret, non peccaret: poſſet enim huic opinioni probabili adhærens non formidare de oppoſitæ ſententiæ probabilitate.Siquidem eſt probabiliſſima 2 illa doctrina,quam ſequitur Arriaga *in ſua logic.ſect.vlt. n*.80. quod aſſenſus opinatiuus non ſit iſta formido de oppoſito,neque formidinem habeat annexam.

Reſpondeo S.Thomam,non poſſe quidem intelligi de prioritate naturæ, ſed neceſſario de temporis ſucceſſione eſſe accipiendum ſiquidem poſt generationem Animæ illius vegetativæ duas alias mutationes ſubſtantiales affirmat ſuccedere; generationem ſcilicet ſenſitivæ, & rationalis animæ creationem,quæ à parte rei ſibi ſuccedunt, ac proinde temporariam durationem exigunt.Sed quod S.Doctor nullum temporis ſpatium determinaverit, ante animæ rationalis creationem,non attuli ego tanquam argumentum,ex quo inferrem,ſententiam eſſe probabilem: Huius enim probabilitas ſuis rationibus & argumentis innititur: Sed ſolum, ut oſtenderem illam ſententiam, quæ dicit, non eſſe baptizandum fætum ante menſem, non fuiſſe à S.Thoma expreſſam, neque illi eſſe adſcribendam.

Jmo credo, S.Thomam longè ab huiuſmodi ſententia abeſſe,

esse, nam *pr. part. q.* 118. *art.* 2. *ad secundum*, suam hujusmodi de generatione hominis doctrinam explicans, dicit quidem *per multas generationes perveniri ad vltimam formam substantialem, tam in homine, quàm in aliis Animalibus*: Sed quod hujusmodi generationes requirant tempus menstruum, neque dicit, neque ex eius discursu colligitur. Imò totum oppositum, quod nimirum brevissimo tempore fiant, videtur sentire: Nam vt probet suam sententiam de pluribus illis in humano fœtu generationibus, statim subdit. *Et hoc ad sensum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil magis constat, quàm Ranas
3 verbi gratia tempore æstivo, guttis pluvialibus, vix in terrenum pulverem cadentibus, mira celeritate ad multas myriades nasci, & subito gregatim exilire: In quarum generatione, iuxta hanc doctrinam, antequam anima sensitiva Ranæ educatur de potentia materiæ, debet tempore præcedere anima vegetativa, & ante illam prævia dispositio accidentalis, ad ejusdem animæ vegetativæ productionem: Et tamen non est qui non videat, quanta festinatione exurgant illicò, & saltent in solo animalia hujusmodi, statim ac pulveris & aquæ pluvialis mixtura fermentata est, vt idem omninò videatur esse lutum fieri, & ranas nasci; quod etiam S. Augustinus admiratus dicebat *lib.* 6. *cap.* 8. *contra Faustum*, *Ranas repente ex vna pluvia terra generat*, *&c.*

Et idem S. Thom. 2. *contra gentes c.* 89. *vers. Nec est inconveniens, &c.* expresè fatetur, non esse inconveniens, hujusmodi animam vegetativam, & sensitivam, quæ rationalis animæ creationem præcedunt, statim genitas corrumpi, quia non sunt à natura genitæ, vt permaneant, sed vt sint via, & transitus ad vltimam formam rationalem. Quare manifestè patet, sententiam S. Doctoris esse, quod istæ tres productiones animæ vegetativæ, sensitivæ, & rationalis brevi tempore fiant, & mensem non exigant, ut videre est in generationibus animalium ex putri.

Consonat S. Thom. Philosophia cum Aristotele *in l. de caus. propriet. element. & plant. c.* 1. quem ipse S. Doctor citat *opus.* 28. *art.* 5. dicit enim Arist. *cum cadit semen viri in matricem mulieris,*
4 *decoquitur in ea decoctione forti, & fit frustum carnis, & creatur in ea*

ea anima iuſſu Dei , &c. quæ omnia non longo, ſed brevi tempore fieri,cum ſcilicet cadit ſemen viri in vterum mulieris, teſtatur Ariſtot.& recipit S.Thomas.Et quamvis ſecundum aliam tranſlationem,poſtquam factum eſt fruſtum carnis,addat Ariſt. *deinde formatur , & ſic fit ſpiritus vitæ in ea iuſſu Dei* ; per quæ verba actio formativa ſuperadditur,non tamen hæc actio longi temporis ſpatium exigit, vt in exemplo allato à S. Thoma de generatione animalium ex putri , apparet ad ſenſum. Ranæ enim , & Vermes à muſcis ſeminati æſtivo tempore ſuper carnibus , & aliæ hujuſmodi beſtiolæ, quàm citiſſimè producuntur.

Quare conſtat, non eſſe ſententiam S. Thomæ , quod expectandus ſit terminus vnius menſis ab baptizandum fœtum abortivum; cum ex eius doctrina,breviſſimo tempore inferatur fie- 5
ri animationem.

Cæterum,vt omninò ſolvatur argumentum,admitto ego eſſe ſententiam probabilem quorundam , quod fœtus non ſit ante menſem anima rationali vivus ; Nego tamen in eo , qui illam ſequitur non adeſſe ſemper formidinem de oppoſito : Nam
etiamſi philoſophemur cum illis,qui aſſerunt actus fidei,ſcien- 6
tiæ ; & opinionis circa idem objectum , eſſe poſſe in eodem intellectu ; Exiſtimo tamen tunc actum opinativum eſſe ſine formidine , quando in tali intellectu , de eodem objecto ſit actus fidei, vel ſcientiæ ; qui loquendo de tempore , quo fœtus humanus vivit anima rationali , de facto in nullo homine naturaliter reperiuntur; Exiſtimo, inquam, quod aſſenſus opinativus licet eſſentialiter non includat formidinem,iſtam tamen habeat connexam ; Neque id negat citatus Arriaga ; Jmò diſertis verbis monet *d. num.80. opinionem non eſſe ipſam formidinem,neque illam ſemper habere connexam , niſi quando in intellectu non eſt alia cognitio certa de eodem objecto*. Et ratio eſt , quia motivum illud , quod cauſat aſſenſum , qui eſt tantùm probabilis , non operatur , vt intellectus tanta firmitate adhæreat objecto , vt de oppoſita veritate interim non dubitet, aut dubitare ſaltem poſſit ; & quia in caſu noſtro occurrit res gravis , & valde periculoſa , ſalus nimirum animæ exiſtentis

in abortiuo fœtu, excitari etiam debet ad considerandas rationes probabiles partis oppositæ.

SECTIO VIII.

Defenditur argumentum ex S. Thoma superiori sectione allatum,

SVMMARIVM.

1 *Inter Ranas ex putri genitas, aliæ sunt, aliis adultiores.*
2 *Huiusmodi perfectè formatæ apparent, imperfectè autem quæ gignuntur in stagnis.*
3 *Generantur in aëre ex semine cum vaporibus eleuato.*
4 *Non solæ Ranæ, sed etiam vermiculi repentè gignuntur,*
5 *Ranas ex putri nasci, sacrarum literarum testimonio probatur.*
6 *Quomodo productæ fuerint à Magis, ex S. Thoma.*
7 *Cum S. Thoma, D. Augustinus, Theodoretus, & alij idem sentiunt.*
8 *Et ratione probatur.*
9 *Dantur animalia ephemera, & quæ breuissimo tempore gignuntur.*
10 *Etiam ex Ranis perpluto solo genitis, aliquæ sunt semiformatæ.*
11 *Ranas aliquando cum pluuia cecidisse testantur aliqui, & non negatur.*
12 *Gigni in nubibus ex vaporibus præseminatis, refellitur.*

Opponit doctissimus ille P.G.H. Theologiæ, & Philosophiæ Professor, me non benè exemplum attulisse Ranarum, quæ æstiuo tempore ex putri cum aqua pluuia, puluere fermentato repente generantur; vt probarem esse ad mentem S. Thomæ quod anima rationalis primis diebus sit in fœtu, vide *sect. præced. n.* 3. Nam inquit, Ranas illas neque in terra, neque subito generari. Et quod subito non gerentur probat.

Primò

Primo quia quæ apparent ibi grandiuſculæ, minoribus ad- 1
mixtæ, notabiliter differunt inter ſe, hoc eſt dupla, imo tripla differentia; quod ſignum eſt alias, alijs eſſe adultiores.

Secundo non apparent ibi Ranunculæ illæ, embryones tantùm, hoc eſt clauſæ adhuc ovo per caudulam mobili: ſicut decocto Ranarum ſemine, ſemper apparent in ſtagnis: ſed expeditæ ſecundinis illis omninò, & exterius organizatæ, ac mobiles, ad modum adultiorum: ſi autem ſubitò ad mixturam æſtivæ pluviæ cum perpluto ſolo generarentur, deberent non perfectius primò apparere illis quæ prodeunt ex Ranarum ſemine ipſo, & quidem tandiu à Sole decocto. Cum ſi qua ineſſet ſe- 2
mentina vis, aut ſolo, aut æſtivæ pluviæ Ranarum generativa, certè non eſſet illa perfectior, promptiorque ad generationem, quàm inſit Ranarum ipſi ſemini. Et patet ſanè animalcula ex putrefactione nata, paſſim omnia longè diutius fermentari, ac tardius prodire in vitam, quàm ea, quæ naturalibus via, ac ſemine naſcuntur.

Deindè probat, ſeu potius explicat, quod non ibi generentur pluviales Ranunculæ ab æſtiva pluvia in ſolo perpluto, ſed alibi, & aliunde; Nimirum ex ipſo Ranarum ſemine, quod in ſtagnis effuſum, à Sole, cum vaporibus aliis, elevatur in nubes, 3
etiam illas denſiores, ſupra noſtrum aërem, vtrinque aquis clauſum; vbi in Ranas, decocto ſemine, ibidem illæ vagãtur, tum embryones, tum ſecundinis exutæ, & formatæ Ranunculæ: Ac denique vnà cum imbre valido ſoluta, & effuſa nube, deferuntur in terram; in qua excitatæ impulſu, impatientius ſubſultant. Hæc ingenioſiſſimus Pater.

Ad primam partem argumenti, in qua conatur probare, Ranas non ſubitò naſci, ex fermentato pulvere, & æſtiva pluvia, reſpondeo; me non ſolùm attuliſſe exemplum Ranarum, ſed etiam Uermiculorum, qui apparent ſuper carnibus exſectis, & æſtivo tempore à Muſcis prolifico contactu fæcundatis: Hos 4
enim Vermes; horario tempore generari, vivere, & organizatos ibi repere, & moveri, experientiâ notiſſimâ compertum eſt. Ranas autem, cum D. Auguſt. dixi repente generari, & nunc iterum repeto, & confirmo ex Sacris literis; Etenim *c.8. Exodi*

5 à Magis Pharaonis veras Ranas procreatas fuisse certum est apud S.Thomam, cuius de prima hominis vita doctrinam defendo; ipse enim *p.part.q.14.art.4.*docens, Magos non per oculorum præstigiosam illusionem, fecisse Ranas, neque aliunde illas, ope Dæmonnm velocissime adduxisse, vt aliqui gratis opinantur, sed veras, & reales Ranas in conspectu Moysis, & Pharaonis procreari fecisse, ait. *Magi Pharaonis per virtutem Dæmonum, veros serpentes, & veras Ranas fecerunt, quæ Phantasmata non fuerunt, vt Augustin.dicit* 20.*de Ciuit.&c.*& 2.2.*q.*178.
6 *art.*1.*ad* 1.dicit, quod, *Magi Pharaonis fecerunt veras Ranas, & veros Serpentes, &c.*& *q.6.de potentia art.5.ad* 8. explicans modum huiusmodi conversionis ait; *Hoc fecerũt Dæmones per aliqua semina collecta, quæ habebant vim putrefaciendi virgas, & in Serpentes convertendi, &c.*& ibidem *q.*16.*art.9.ad* 10.*Magi Pharaonis fecerunt Ranas adhibendo quædam activa naturalia, quæ August.* 3.*l.de Trin.c.*7.*&* 8.*nominat semina ex occultis elementorum finibus accepta, &c.*

Constat igitur S.Doctor.in ea esse sententia, vt credat, etiam in rerum natura, esse virtutem, per quam activa passivis applicata, animalia, Ranæ scilicet, & Serpentes veri efficiantur, & huiusmodi effectus brevissimo tempore producantur: Sicut enim Magi tanto tempore, quantum insumpsit Aaron in proiectione suæ virgæ in terram, vt supernaturali virtute converteret in Serpentem, proiiciendo suas virgas pariter in terram, vt *Exod.c.*7.12.naturali virtute verterunt in colubros; & sicut idem Aarone extendente virgam suam super aquas Ægypti, infinitæ Ranæ sunt exortæ, ita illi *per incantationes suas*, idest coniurando Dæmones, *fecerunt similiter, & eduxerunt Ranas super terram Ægypti Exod.c.*8.7.

7 Et non solùm *S. Thomas cum D. Augustino, sed etiam Theodor. Lyran. Abulens. Burgens. Cajet. Petr. Com. in Gen. cap.* 8. *Glycas* 2. *part. annal. Martin. Delrius lib. secund. disquis. magic. quæst.* 6. *Cornel. à Lapid. Bulal. de Angel. quæst.* 12. *artic.* 1. *difficult.* 2. §. 6. sunt in hac sententia, vt credant Serpentes & Ranas veras fuisse repente productas: Nam certum est, Aaronis virgam in verum Serpentem fuisse mutatam, & veras

Ranas

Ranas ad ejusdem imperium fuisse procreatas; Sed Sacra scriptura eodem modo loquitur de istis, ac de Serpentibus, & Ranis 8
Magorum. Secundo quia si quæ illusiones fuissent à Magis factæ, vel phantasticæ apparentiæ, causantibus Dæmoniis; vel hujusmodi animalia vera, illuc velocissimè asportantibus, Moyses illuminatus à Deo cognovisset, & detexisset; ne Pharao excusationem haberet. Tertio quia Dæmon larvas Serpentum, & Ranarum non adduxisset; siquidem vereri poterat, ne Moyses fraudem detegeret, magna sua, & Magorum ignominia.

Et de animalculo, seu parva Musca, latine Ephemera, quæ ex vini exhalationibus generatur, dicit *Tetr. Com. c.8. in Genes.* quod 9
ante clepsydram nascitur, hoc est intra unius horæ spatium. Dari etiam animalculum quadruplex, quod volat, & vivit, usque in pomeridianum diei tempus, & Diarium appellatur, quia occidente Sole emoritur, testis est *Aristoteles lib. 5. de hist. Anim.* c. 19. Et de pinguedine Blattæ vermiculi, docet *Plinius lib. 29. c. 6.* lanæ infusam, cum rosaceo auribus prodesse: Sed hujusmodi lanam post paululum extrahendam, monet. *Celerrimè enim,* inquit, *id pingue transire in Animal, & fieri vermiculum.* Et de quodam viro, qui ubi excreasset, intra horæ dimidiæ spatium, Ranam exiguam pro sputo ostendebat, refert *Cardan. lib. 16. de subtilit. Aldrovand. & Ambrosium de quadrup. dignitat. libro primo cap. 4.*

Tandem D. *Basilius in Hexam.* ad verba Genesis, *& fecit Deus omne reptile terræ &c. c. 1. 24.* dicit, *Præceptum hoc, sic impressum est Terræ elemento, ut ne hodie quidem desinat subservire suo Creatori, &c. Non solùm enim Cicadas, humus, pluvio tempore edit, & innumeras alias bestiolas in Aëre pervolantes, quarum plurimæ præ tenuitate nullam sortitæ sunt nomenclaturam: quin & mures, Ranasque ex seipsa jam profert, &c.* Certissimum igitur est, & communiter receptum, Ranas, non solum ex naturali seminatione; sed etiam ex putrefactione generari in perpluto terrę pulvere.

Nec obest, quod Ranę pluviales non omnes sint ejusdem magnitudinis: Nam hęc differentia non provenit, ex eo quod, 10
omnes eodem brevissimo tempore, non sint productę; Sed

ex majori, vel minori terræ cum imbre fermentatione. Sicuti non obstat, quod non appareant ibi Ranunculæ; ut in stagnis semiproductæ: Nam ego ipse non semel vidi, aliquas ex illis in solo subsultantes, partem extremam sui corpusculi, adhuc lutosam, & informem trahere.

Jam ad secundam argumenti partem, prompta est solutio; Et in primis non nego, Ranas aliquando cum pluvia cecidisse; id enim *Athenæus, Heraclides, Ælianus, Diodorus, Beda, Plinius, Car-*
11 *danus, & Io. Baptista Porta de aer. transmut. lib.* 1. *cap.* 20. & alij affirmant; & Heraclides testatur, circa Dardaniam, & Pæoniam, tam copiosè Ranis pluisse, ut Incolæ non haberent, ubi pedem figerent, & postquam multas occiderunt, demortuarum odore ad extremum vexati, Patriam deserere coacti sunt. Sed, quod in nubibus ex elevatis à Sole vaporibus, iisque ex lacubus, & stagnis Ranarum ovis præseminatis, gignantur, commentum est; quod Porta, non leviter redarguit, & irridet.

Et quis non videt, quod si Raninis ovis in aërem elevatis, ait Porta, genitæ fuissent ibi tot Ranæ, debuissent regiones illæ, ne dum in stagnis, & lacunis, sed in omni loco esse ovis præsemi-
12 natæ, & opertæ? Deinde cur æstivæ guttæ in solo pulverulento, non autem cadentes in tectis, & lapidibus stratis, qui pulvere carent, Ranas gignunt? Tertio cur non in vere, quo tempore, jam aquæ stagnantes hujusmodi ovis abundant, & vapores plurimi ascendunt in aëra; ac proinde frequentiores, quàm in æstate sunt imbres, Ranæ cum pluvia cadunt è nubibus; sed in æstate tantum? Nisi quia hoc tempore ab æstivo calore fit fermentatio pulveris cum aqua. Tandem quia mirum est, Itinerantes hoc tempore pluviam, tum pallio, tum pileo excepisse sæpius, Ranas vero nunquam.

SECTIO

SECTIO IX.

Proponitur argumentum Guillielmi Harvæi, quo ipse probare intendit, ante mensem exactum nihil ad fætum pertinens, esse in utero mulierum.

SUMMARIUM.

1 *Guillielmi Harvæi refertur sententia de tempore quo mulier incipit uterum gestare; argumento sumpto à Cervis & Damis.*
2 *Andreas Vesalius notat Galenum, quod numquam secuerit hominum corpora, eumque reprehendit.*
3 *Eadem diligentia videtur desiderabilis in Harvæo.*
4 *P. Honoratus Fabri reprehendit Harvæum dicentem, primis diebus nihil inveniri in utero mulieris.*
5 *Maior in argumento Harvæi non est universaliter vera.*
6 *Equa, & Asina gestant uterum menses duodecim, Et tamen Asina tardius format.*
7 *Idem de Camelo fæmina respectu Equæ.*
8 *Cerva est muliere frigidior.*
9 *Mulier concipit fætum in cavitate uteri: non autem Cerva, & Dama.*
10 *Etiam Minor in argumento Harvæi falsa est.*
11 *Guillielmus Harvæus de re anathomica summa dignus laude.*

INstat contra meam propositionem Præstantissimus D. Guilielmus Harvæus inter nostri temporis primarios Anathomicos, nemini secundus, in suo *tract. de generat. anim.* & quia ex accurata sectione Cervarum, & Damarum observavit post concubitum maris, & feminæ, & post lapsum integrum mensem, 1
nihil omnino seminis, aut cujusvis humoris ad conceptum spectantis in utero hujusmodi animalium inveniri, intulit ad uterum

rum mulieris; ea ſuaſus ratione quod tam mulier, quam Damæ, & Cervi eodem novem menſium tempore geſtant uterum, Concubitum horum animalium incepiſſe à medio ſeptembre uſque ad medium Octobrem aſſerit, exercit. 66 inſtituta quotidie eorumdem animalium ſectione. Atvero Exercit. 68. fatetur die 18. aut etiam die 21. Novembris inveniſſe non quidem intra cavitatem uteri; ſed in ſiniſtro vel dextro aut utroque uteri cornu, materiam colliquatam, quam in Ovo gallinaceo, oculum, ſive colliquamentum appellaverat: & hanc eamdem materiam intra tunicam orbicularem vidit contineri; in medio hujus colliquamenti fibras ſanguineas, & punctum ſaliens apparere; quod eſſe futuri fætus primordium Ariſloteles, & omnes alij conveniunt. Eſt autem argumentum Harvæianum in forma, ut ſequitur.

Animalia vivipara, quæ æquali tempore geſtant uterum, æquali etiam tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Sed mulieres, Damæ, & Cervæ æquali tempore geſtant uterum. Ergo, æquali tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Et ſubſumens, ait, ſed non inveniuntur prima fœtus rudiméta in uteris horum animalium niſi tranſactis à congreſſu diebus 58. aut etiam 64 hoc eſt, integro circiter bimeſtre: Ergo non primis diebus à conceptione ſeminali, ſed ad ſummum, poſt elapſum bimeſtre tempus affirmari cum fundamento poteſt, fœtum humanum, eſſe animatum. Ita diſcurrit Harvæus cum ſuis.

Sed ego vereor, ne quod Andreas Ueſalius, inſignis in ſuperiori ſeculo Anatomicus, contra Galenum dixit initio præ-2 fationis ſui operis cui nomen dedit, *De Fabrica hum. corp.* idem contra Harveum dici merito poſſit. Galenus enim ex anatomia, & ſectione ſimiarum ad humani corporis fabricam, paſſim argumentatus, illa neglexit ad oſſium inſpectionem parata hominum cadauera, quæ ſibi frequenter occurrebant; & hac de cauſa, illam contra ſe infamiam, ab eodem Ueſalio creari promeruit lib. 3. c. 8. ut numquam hominum corpora ſecuiſſe videretur. Eodem modo peritiſſimus Harveus tanto ſtudio ad Damarum & Cervarum ſectionem incubuit ut quia hæc animantia in geſtatione

gestatione uteri, cum mulieribus conveniunt, superfluum sibi visum fuerit, muliebres, nedum abortiones observare, id quod antiquiores, & noviores Medici præstiterunt, sed neque uterum 3
mulierum unquam forte secuerit; ratus quod argumentum à pari bene procederet.

Sed ne quis mihi audaciæ notam imponat, quod primus contra præclarissimum virum ausim scribere, quem ex medicorum schola plurimi magni faciunt, præmitto adm. R. Patrem & Dominum meum P. Honoratum Fabri insignem Theologum soc. Jesu, & in Romana Curia Apostolicæ Basilicæ SS Petri & Pauli Penitentiarum in suo eruditissimo Opere de plantis, & gener. anim. tract. 1. lib. 6 propos 65. Harvæum efficaciter arguere, quia scripserit masculi genituram non retineri in utero à fœmina, hac nimirũ ratione ductus, quia primis diebus elapsis, à concubitu, talis materia non invenitur, neque in uteri cavitate, neque 4
in tubulis, aut cornibus eius; immemor fortè illius, quod exercit. 56. scripserat *multa insunt, quæ non apparent*: nam attrahitur statim, & imbibitur genitura intra substantiam uteri, & hoc modo fœcundat uterum, ut Pater Honoratus efficaciter, & solide discurrit numero sexto, & septimo ubi, hæc *falsissima & mera figmenta* dicit.

Dico igitur majorem propositionem argumenti, non esse 5
universaliter veram; cum enim virtus, & facultas formativa sive sit ipsa animalis substantia, quæ immediatè ageret ut ex Philosophis, nonnulli sentiunt sive mediatè, & per facultatem quamdam ab ipsa substantia, ad instar proprietatis derivatam, evidens est quod juxta talis animantis naturam, & substantiam, non præter aut supra ipsam operari debet Quis autem credet quod in leena verbi gratia quæ audacissimum, robustissimum, & calidissimum est animal, spiritibus ignitis, & ferventibus munitum, hæc facultas formativa, seu plastica, non superet in activitate virtutem formativam quam natura concessit Cuniculis & leporibus, quæ sicut sunt animalia timidissima, ita spiritus valde frigidos, languidos, & remissos habent: ergo ex parte virtutis formativæ quæ vel provenit à substantia specie diversa, vel est ipsa substantia, seu anima specie differens ab altera alterius ani-

malis,non potest esse idem, & æquale tempus formandi fœtum, sed vnum animal celerius,& aliud tardius formabit.

Deinde,etiam si ex parte virtutis activæ,seu causæ efficientis huiusmodi tempus esse possit æquale: ex parte tamen dispositionum materialium, seu causæ materialis, multa, & notabilia concurrere possunt impedimenta,quæ formationem retardent. Ergo non erit semper verum,quod animalia, quæ conveniunt in tempore gestandi uterum,conveniant etiam in tempore formandi fœtum: sed age quæ modo tanquam possibilia speculamur,videamus an practice sint vera, & quæ in Philosophia, ut possibilia contemplamur, ex historia animalium de facto ita contingant.

Primo sint duo animalia specie diversa, que conveniant in tempore gestandi uterum, Equa verbi gratia & Asina:utraque
6 enim ex Aristotele *lib.2.de gen.ani. c.8.* gestant uterum menses duodecim, & omnes nostri vectores bene norunt:eodem enim tempore post annum pariunt,quò conceperunt,ut ibi.argumentatur Aristoteles: sed Asina respectu Equæ frigidum est animâl cujus signum est, quod in frigidis regionibus non nascitur; & frigidum etiam hâbet semen,ut ibi probat Aritoteles.Ergo formatio fœtus in utero Asinæ,fit multo tardius,quamvis simul,& æquali tempore cum Equa gestet uterum. Secundo sint alia duo animalia,Equa nimirum, & Camelus fœmina,quæ pariter gestant uterum menses duodecim; de Equa Author est Aristoteles *lib.4.de generat. anim c.*10 Varro Columella,& Aldrovan. *de Quadrup. lib.1.* de Camelo idem Aristoteles *lib.5. histor. anim.cap.*14.Plin *lib.*10.*cap.*63.Conrad.Gesner,& Aldrovan. *de bisulcis.* At vero quod Equa Camelo tardius formet fœtum, duo sufficienter probant. Primum est quod Equa non solum menstruosa non est ut tradit Arist. *lib.2. de gener anim. cap.*8.sed, ut ib.addit, quandocumque purgatur à superfluo sanguine, inter quadrupedia minimum solet emittere id quod *de histor. anim. lib.6:cap.*18.declarat esse minimum respective ad corporis magnitudinem. At vero supra *sectio quinta numero quinto* vidimus plurimum conducere ad celerem, & expeditam fœtus formationem

tionem, quod per uteri acetabula, seu venarum, quæ sunt in utero capita, sanguis in uterum derivatus misceatur cum maris genitura, jam in uterum iniecta: statim enim membranæ fiunt & intra illas mox incipit fœtus prima formatio. Cum ergo in Equa sanguis respectu cæterorum quadrupedium, & consequenter, etiam Cameli sanguis sit minimus, sequitur respectu formationis fœtus in utero Cameli, formationem in utero Equæ esse tardiorem Secundum est quod pariter necessarium est in Equa retardare primam fœtus formationem, quod ut ait *Arist. 10. sect. probl. 10.* Equa uterum habet valde durum: & *quo modo ait ager sitiens haud cito suas stirpes enutrit, sic durior vulva Equarum in formando, nutriendoque suo fœtu, remorat.* subscribunt Aristoteli Gesner. *de Equo fol. mihi* 487. & Aldrovandus *lib. 1. de quadrupedibus*

Constat igitur in genere & universaliter loquendo veram non esse majorem illam in argumento Harvæjano positam. Uideamus nunc, an saltem verificetur in casu particulari, de conceptione mulierum comparata cum conceptione Cervarum & Damarum: & quamvis etiamsi verificaretur, non satis esset verificari in casu particulari ad probandam universalem propositionem, quod quæ æquali tempore gestant uterum æquali tempore formant fœtum; tamen existimo, neque in casu particulari esse veram.

Primo quia, si Cervarum, & mulierum qualitates inter se comparentur, quis dixerit eas notabiliter non differe. Illud apud omnes, certum est, Cervas à natura complexionem frigidissimam fuisse sortitas, Ita docet Arist *lib. 4. de part. anim. cap. 4.* Plutharc. *in Quest. natur.* & Aldrov. *de Bisulc. lib. 1. cap. 27.* & ideo 8 earum sanguis, ut Arist. ib. docet fibras non habet. Ergo non bene infertur, eò quod animalia frigidiora differant formationem fœtus, usque ad diem verbi gratia quadragesimam, quod ad æquale tempus differant etiam animalia calidiora, ut sunt mulieres, quæ inter omnes fœminas, calidiores sunt, ut sanguis fibrosus, & eiusdem menstruum profluuium demonstrant; ut notavit *Arist. lib. 2. de part. anim. c 2.*

Secundo; quia uteri cavitas in Cervis & Damis minima est,

& exigua, & ideo in istis animantibus locus generationis non uterus sed uteri cornua sunt, in quibus fœtus concipitur, ut idem Harvæus docet *exercit.*64. ubi idem contingere in aliis viviparis,
9 præterquā in muliere, & in simia opinatur. At in muliere præcipua pars uteri est ejus cavitas, in qua, nō autem in cornibus cōceptus incohatur, fœtusque formatur, & perficitur, teste eodem Harvæo ib. ergo in muliere formatio fœtus, quò minus impedimenti habet ab utero, eò celerius à virtute plastica sollicitabitur.

Tertio; quia fibræ sanguineæ, in sententia Harvæi, & punctum saliens in ovo Damarum non apparent nisi post mensem & amplius elapsum, à conjunctione, ut *in d. exercit.*68. ipse testatur & non nisi post alios sex, aut septem dies fœtus illarum apparet formatus. At vero conceptus humanus apparet inchoatus, & formatus post primos tres dies, ut diligentissima experientia notatum reliquit Theodorus Kerkringius à me citatus *Disp.*2. *sect.*1. *num.*9. aut saltem septima die à conjunctione ut ex Hippocrate, & Platerio *Disp.*1. *sect.*10. *par.*3. *n.*3. 4. 5. & habet nedum fibras sanguineas, sed in tenello corpusculo, omnia membra quæ corpus habere potest.

Quarto quia ex Hippocrate citato sup. *Disp.*3. *sect.*5. *num.*13. signum conceptionis in muliere est si ex utero intra septem dies nihil exciderit. At verò Damas, nihil habere in utero per mensem & ultra quod posset excidere affirmat ille constantissimè. Quare nihil mirum si mulieres citius concipiant, & membranas subito gignant.

10 Quintò, quia quicquid sit de Cervis Anglicanis Arist. *lib.*6. *Histor. anim. c.*29. Cervas ab arcturo, mense Augusto, & septembri coire, & uterum non menses novem gestare, sed octo, disertis verbis testatur. Atque ideo in prædicto argumento, etiam minor propositio, si negetur tamquam falsa, erit totum argumentum, non syllogismus, sed Paralogismus. Illud hic pro colophone superaddo; excellentissimum Anathomistam Haruæum tamquam de re anathomica bene merentem, summis laudibus dignum esse; & maxime commendandum quod exactissimam diligentiam, & summum studium in Cervis, Damisque secandis, adhibuerit: cæterum in re philosophica, ejus authoritatem

non

non eſſe tanti faciendam, ut vidimus, quod propter illam, ab antiquis facile recedamus; præſertim ab Hippocrate & Galeno; Fieno etiam, Platerio, & alijs recentioribus, qui veſtigijs priorum inhærentes, in hac via adeo invia, non ſine magno labore, & induſtria in ſudarunt, vt nobis accenſa face præirent, & variis obſervationibus veritatem demonſtrarent, in tenebricoſis licet mulicbris vteri ſinibus deliteſcentem.

SECTIO X.

An Fœtus humanus primis diebus exiſtens in vtero matris mox morituræ, ſit baptizandus.

SVMMARIVM.

1 *Quod nondum natum eſt, non videtur poſſe baptizari.*
2 *Sed re vera fætus, qui eſt in utero, natus eſt.*
3 *Impracticabile tamen eſt hujuſmodi Baptiſma;*
4 *Si poſſet practicari non eſſet abſurdum.*

PRæterea addunt aliqui, quod ſi rationes, & authoritates pro mea concluſione adductæ aliquid probant; probant etiam 1 baptizandos eſſe in vtero matris Parvulos recentes, & nondum editos, quando periculum eſt, quod moriente matre, verbi gratia propter imminens naufragium, pereat etiam filius incluſus in vtero: ſed id videtur abſurdum, quia quod nondum natum eſt, renaſci non poteſt, & per baptiſmum regenerari; Ergo abſurdum eſt etiam id vnde ſequitur, & proſequitur Comitolus *l.* 1. *q.* 13 *n.* 2.

Reſpondeo non eſſe abſurdum baptizare fœtum in vtero propter rationem illam allatam de regeneratione, quæ fit per 2 Baptiſmum: Nam tunc re vera natus eſt homo, cum vivit in utero, & conſtat ex Anima, & corpore ſeorſim à corpore, & anima

Matris, licet nondum ſit egreſſus ad lucem, vt bene advertunt *Valent. Suar. Coninch.* & ante ipſos, alii antiquiores, quos citat, & ſequitur *Diana part. 2. tract. 15. reſolut. 43. & part. 5. tract. 3. reſolut. 12.* Et ſupponit Concilium Carthaginienſe à me relatum *diſp. 1. ſect. 13. num. 3.* tunc enim ex non homine genitus eſt homo, & verè contraxit peccatum originale. Vide infra ſect. 15. num. 2.

Sed eſt alia ratio, propter quam convincitur Baptiſmi functionem eſſe in tali caſu regulariter impracticabilem: Nam ut teſtatur Ariſt. *de hiſt. anim. c. 4. cum ſemen conceperit, vterus ſtatim contrahitur, donec ad ſeptimum menſem ventum ſit, &c.* & Galen. *l. 15. de vſu part. c. 7. Os matricis, quo tempore mulier fert vterum, eſt omninò conſtrictum, & conglutinatum, vt nec ſpiculi quidem cuſpidem queas in matricis collum immittere, &c. qui autem id fiat, ſuperat humanam ingenium, &c.*

Cum igitur neque per fiſtulam, neque alio ſimili modo poſſit actio miniſtrantis Baptiſmum ad fœtum adeo recentem in vtero incluſum pervenire, illumque aqua Baptiſmali abluere, redditur regulariter impracticabilis mea concluſio, quò ad hujuſmodi fœtum in vtero baptizandum, ideò de illo non ſum ex profeſſo loquutus, ſed ſi eſſet practicabilis, admitto eſſe baptizandum in prædicto, vel ſimili caſu, & nego abſurdum, vt patet ex ratione jam allata, & Doctoribus citatis.

SECTIO XI.

Rurſus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi Abortivos tanquam nova, ſit ab univerſali Eccleſia eliminanda?

SVMMARIVM.

1 *Nihil innovandum in Eccleſiæ ritibus.*
2 *S. Cyprianus hæreticos converſos rebaptizabat.*

3 *Solùm*

3 *Solùm in Ecclesia Catholica est verum baptisma, quod tamen etiam ab Infidelibus potest ministrari.*

4 *Propositio de Baptizandis sub conditione Abortivis non est contra fidem, neque contra aliquam Ecclesiæ consuetudinem.*

5 *Ex eo quod huc usque non fuerit usitata, non potest inferri, quod opposita propositio sit contra legem, vel consuetudinem Ecclesiæ.*

6 *A D. Gregorio pravisa est, & ordinata.*

7 *Sed etiamsi per impossibile daretur consuetudo contraria, illa non esset attendenda, quia esset contra Ius Divinum.*

8 *Non semper Ecclesia novitatem abhorruit, sed solùm quando inutilem, & illicitam consideravit.*

9 *Ecclesia, & Apostoli ab initio novitatem utilem prævidentes amplexi sunt.*

10 *Animalia strangulata, & suffocata Iudæi manducare sunt prohibiti; quæ etiam Gentiles non manducabant ex causa superstitionis.*

11 *In re levissima D. Petrus, Spiritu Sancto dictante, ordinavit aliquid legale esse observandum à primis Christianis.*

12 *Licet pro brevi tempore, & postea abrogandum.*

13 *Innovavit S. Mater Ecclesia de anno 329. contra Paulinistas.*

14 *Innovavit anno 680. contra Monothelitas.*

15 *Innovavit anno 1336 contra plures Theologos, circa Animas Sanctorum.*

16 *Innovavit anno 1547. declarando gratiam inhærentem.*

17 *Innovavit anno eodem declarando SS. Virginem nunquam actualiter peccasse.*

18 *Innovavit anno 1562. decernens Laicorum Communionem sub una tantùm specie.*

19 *Innovavit definiens in SS. Sacramento nullam remanere substantiam panis, & vini.*

20 *Praxis contraria non est universalis in Ecclesia.*

OPponitur rursus Argumentũ alias propositum *disp. 1. sect. 12. & sect. 14.* resolutum, quod nimirum cum in re tanti momenti, nunquam antea S. Mater Ecclesia aliquid definierit, quando

quando Sacros de Baptiſmo ritus præſcripſit, nunc noviſſimis
1 his temporibus non expediat, quod aliquid ab eadem innovetur, ſed præſtet in antiqua conſuetudine, ut abortivi non baptizentur, permanere; quod olim benè in ſimili contra S. Cyprianum, S. Stephanus Primus Papa de anno 158. decrevit. Aſſerenti enim S. Cypriano rebaptizandos eſſe hæreticos, qui ad Eccleſiam revertebantur; Reſpondit, & reſponſio eſt in fragmento Epiſtolæ ab eodem S. Stephano ſcriptæ, ad S. Cyprianum illam referentem in ſua *epiſt.*74. reſpondit, inquam, his verbis. *Nihil innovandum, niſi quod traditum eſt ſervetur.* Cum igitur S. Romana Eccleſia huc uſque nihil de Abortivis decreverit, & per ſeptuaginta & ſexcentos ſuper mille annos Spiritu Sanct. illuſtrata, ſemper ſatis, ſuperque animarum ſaluti providerit; Non decet modo aliquid innovando decernere contra illud, quod traditum eſſe videtur ex tam longa conſuetudine.

Cæterum, vt hoc argumentum; quod videtur inter omnia graviſſimum, ſolvatur; animadvertendum eſt, S. Cyprianum vna
2 cũ pluribus Epiſcopis Eccleſiæ, tum Oriẽtalis tum etiã Occidentalis in Concilio Jconienſi, Carthaginenſi, & Africano, hac de re non ſemel habitis, voluiſſe, & ſæpius definiri feciſſe, vt Hæretici ad Eccleſiam Catholicam venientes rebaptizarentur; eo permotum fundamento, alioquin veriſſimo, quod ſolùm in Eccleſia Catholica eſſet verum Baptiſma; Sed quia ipſe non adverterat, quod poſtea à SS. Pontificibus Leone, & Gelaſio relatis *in c. hi de quibus*; *& in c. ſi re vera de conſecr diſt.*4. & à Ni-
3 colao I. *in c. à quodam Iudæo, & in c. Romanus. dicta diſt.*4. & tandem in Concil. Florent. *ſeſſ. vlt. in decreto pro Armenis.* Statutum eſt, quod etiam Pagani, Iudæi, & Hæretici baptizare validè poſſunt, & ſunt in Eccleſia Catholica Miniſtri dummodo formam, & materiam ab Eccleſia probatas adhibeant, & intendant facere, quod ipſa facit; Ideo S. Stephanus Pontifex, & ſi non Eccleſiæ decretis, quæ nondum condita erant; ſed antiſquiſſima ejuſdem traditione ductus, quam ſemper Eccleſia ſervaverat, conſtantiſſimè reſcripſit illis verbis. *Nihil innovandum, &c.* Innovabant enim contra fidei veritatem, & antiquam Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem, de non rebaptizandis Hæreticis

reticis ad Eccleſiam reverſis, ut videre eſt apud D. Auguſt. *lib. 3. de Baptiſm. contra Donat. à cap. 4. & deinceps, & lib. 7. à cap. 5.* qui illos acriter reprehendit & ſingulorum argumenta redarguit. 3

At verò mea propoſitio de Baptizandis Abortivis ſub conditione, nihil continet contra fidem, aut antiquæ Eccleſiæ conſuetudinem cum ut dixi ſupra *Diſp. 3. ſect. 1. n 6.* contineatur ipſa ſub univerſali illa propoſitione in Tridentino definita. *Parvuli recentes ab utero matris ſunt baptizandi.* 4

Nec dici poteſt eſſe contra antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, ut gratis ſupponitur; Primo, quia ſi hujuſmodi conſuetudo daretur, eſſet introducta ſolùm à mulierculis obſtetricibus, & à vilioribus, & indoctis perſonis, quæ ſolæ ut plurimum interſunt, dum fœminæ abortiuntur: quare ex ignorantia, vel inadvertentia talium perſonarum proceſſit, ac proinde non cum animo, & intentione requiſita ad abrogandam legem contrariam: Nam ad hunc effectum, requiritur non ſolùm in ſubditis animus, & voluntas eximendi ſe ipſos ab obſervantia talis legis. Suar. *de leg. lib. 7. c. 18. n. 4. ad 9.* Sed etiam in Principe requiritur conſenſus, & voluntas illam abrogandi; vel ſaltèm 5
conniventia, & taciturnitas Sum. Pontificis, qui in hac materia eſt Princeps, & legiſlator; Sed neutrum in præſenti poteſt dici: Non animus Populi Chriſtiani; quia omiſſiones, quæ huc uſque contigerunt in iſto caſu, non ex malitia, quæ cum non conſtet, non præſumitur: ſed provenerunt ex ignorantia, & inadvertentia rudium perſonarum: Non conniventia, Sum. Pontificis: quia quod in privatis ædibus omiſſũ eſt, ex inconſideratione eorum, qui aderant, non potuit ullo tempore ad Sum. Pontificis notitiam pervenire. Sed vigilantiſſimus Paſtor D. Gregor. Papa à me relatus *diſp. 1. ſect. 13. n. 8.* videtur id ſatis prævidiſſe, & propterea, monet & mandat, *vel ipſa hora, qua mater gignit, vel hoc, quod gignitur eadem, qua natum eſt, ſi mortis periculo urgetur, eſſe baptizandum, ne interveniente paululum mora, inveniri non valeat, qui redimatur.* 6
Quibus verbis clarè deſcribitur nativitas, & periculum Abortivorum.

Kk Quod

Quod autem ſive inadvertentia, ſive ignorantia in hujuſmodi perſonis concedenda ſit, patet; quia præſens difficultas, neque à Theologis ſcholaſticis, neque à Caſuiſtis fuit vnquam, vel diſcuſſa, vel indicata; Si ergo à Uiris doctis, & Profeſſoribus fuit diſſimulata, multo magis idiotas, & indoctos potuit inculpabiliter latere.

Secundo quia etiamſi hujuſmodi conſuetudo eſſet poſſibilis aut de facto daretur, nullo pacto eſſet attendenda. Cum enim de Jure Divino, & de fide ſit certa iſta propoſitio *Infantes Abortivi ſi vivant, ſunt baptizandi.* Jam conſuetudo hujuſmo-
7 di eſſet contra Jus Divinum, & contra fidem; ergo non conſuetudo, ſed hominum traditio dicenda eſſet; vt notavit *Suarez de legib. lib. 7. cap. 6. n.* 13. & ſicuti verè à Chriſto Domino dicta fuit *Matth. cap.* 15. illis verbis. *Quare, & vos tranſgredimini Præceptum Dei propter traditiones veſtras?* Hæc autem traditio nullum effectum moralem poteſt producere, cum tota ſit ab homine; ut notavit S. Thom. 1. 2. *q.* 97. *art.* 3. & Suar. *d. lib.* 7. *cap.* 4. *n.* 13. Et homo non poſſit contra Divinam legem prævalere. Quare meritò *in cap. fin. de conſuet.* appellatur *corruptela*, & quantum vis vetuſta ſit, & vulgata, eſt abolenda. Quia vt dicitur *in c. ſi conſuetudinem diſt.* 8. Dominus dicit. *Ego ſum Veritas, & non dicit ego ſum conſuetudo*; Ergo veritas non conſuetudo contraria eſt attendenda in caſu noſtro.

Dices Eccleſia ſemper abhorruit novitatem. Ergo cum Eccleſia, ſine hac lege tanto tempore permanſerit, non debet novam legem publicare de Baptizandis fœtibus abortivis.

8 Reſpondeo negando, talem legem ſub generali lege de Baptizandis parvulis recenter ab vtero matrum egreſſis contentam, non eſſe publicatam. Nego etiam S. Matrem Eccleſiam ſemper abhorruiſſe novitatem, ſed tunc ſolùm, quando nedum inutilem: ſed omninò illicitam eſſe judicavit: vt in prædicto caſu contra S. Cyprianum. At verò quando vel utilitatem, vel neceſſitatem agnovit, veras & catholicas doctrinas declarandi, tam promptè, quàm conſtanter innovavit. Sufficeret ſola S. Auguſtini authoritas ad hoc probandum qui *lib. 2. de Bapt. con. Don. c.* 3. dixit *quod ipſa plenaria Concilia ſæpe priora à poſterioribus*

emendan

emendant. Sed juvat hic aliquos casus præter eos quos *disp. 2 sect.*
9. adduxi, etiam ex ecclesiastica super addere historia sufficeret.

Et primo in Concilio Hierosolymis celebrato, quod fuit pri-
mum omnium in Ecclesia Dei congregatum, convenientibus
sub D. Petro Primo Sum. Pontifice quibusdam ex Apostolis, & 9
discipulis, ut legitur *in Act. Apost. c. 15.* hujus innovationis oc-
casio voluntaria præcessit, & exemplar. Siquidem cum magna
esset contentio, & controversia, an Gentiles, qui ad Evange-
lium convertebantur, deberent circumcidi, & servare legem
Moysi: id quod Iudæi nuper conversi volebant. D. Petrus om-
nibus in Concilio auditis, tandem decreuit in hæc verba. *Visum
est Spiritui Sancto, & Nobis nihil vltra imponere vobis oneris, quàm
hæc necessaria; vt abstineatis vos ab Immolatis simulacrorum, & san-
guine, & suffocato, & fornicatione: A quibus custodientes vos, benè
agetis. Valete.*

Ad hoc Decretum intelligendum, oportet supponere, quod
tam Iudæi, quàm Gentiles, non comedebant carnem Anima- 10
lium, quæ mortua essent, sine effusione sanguinis: strangulata
videlicet, aut suffocata. Iudæi quidem juxta præceptum Domi-
ni traditum olim Noè *Gen. c. 9. 4 carnem cum sanguine non come-
detis*: At verò Gentiles, vt ait Origen. *lib. 8 contra Celsum*, nole-
bant hujusmodi carnes suffocatas comedere, propter aliam ra-
tionem: scilicet quia superstitiosè credebant, esse cibum Dæ-
monum. Uolens igitur D. Petrus, & totum Concilium, hujus-
modi dissensionem de Circumcisione tollere, & non impone-
re Gentibus gravissimum iugum Circumcisionis, decrevit, ut in
hoc convenirent, nimirum, ut tam Gentiles, quàm Iudæi nuper
conversi abstinerent *ab immolatis Simulacrorum, & sanguine, &
suffocato*. Et ideo ordinavit, ut in re licet levissima, remaneret
aliquis usus legalium observationum, in Iudæis: ut adnotavit ex
communi SS. Patrum Baron. *ad ann. Christ. 51. n. 20.* Ad hoc 11
ut Gentiles facilius cum eis convenirent, & duo isti parietes,
in Christo lapide angulari, compaginarentur in ædificatio-
nem Ecclesiæ: quamvis tam D. Petrus, quàm cæteri Apostoli,
qui aderant, distinctè, & explicitè spiritu Sancto illuminan-
te, ut Theologi fatentur, cognoscerent, hanc observantiam

Kk 3 non

non esse diuturno tempore duraturam. Sed cessante causa, nempe illa controversia, abolendam esse, & antiquandam: uti de facto totius Ecclesiæ Occidentalis consensu, quicquid Græci submurmurent, abrogata est. Ideo D. August. contra Faustum *lib. 32. c. 13. ait*. *At ubi Ecclesia gentium talis effecta est, ut nullus carnalis Israelita appareat; quis jam hoc Christianus observat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat, nisi quorum sanguis effusus est?*

12 Constat igitur, jam à principio nascentis Ecclesiæ, Spiritum Sanctum una cum D. Petro tanquam primo Christi Vicario, & alijs in Concilio Assessoribus, ad utilitatem Ecclesiæ, talem legem condidisse, à qua postea futuris temporibus; per innovationem esset utilius recedendum; etiam ut Apostolorum successores, quandocumque daretur occasio, ad imitationem haberent exemplum.

13 Innovavit quando in *Trid. ead. sess. 6. can. 23.* nullo actuali peccato, vel etiam veniali, peccasse unquam Beatissimam Dei Matrem, pronunciavit.

14 Innovavit *ead. sess. 13. cap. 4. & can. 2.* quando in SS. Eucharistiæ Sacramento post consecrationem, nullam panis, & vini, substantiam remanere determinavit, & suo tempore speramus fore, ut cum universali Orbis Christiani gratulatione & plausu innovet, Immaculatam Deiparæ Conceptionem definiendo.

15 Itaque si modo Ecclesia decerneret, Abortivos esse sub conditione saltem baptizandos, quod hucusque non fecit, non propterea sequeretur, quod à seipsa differret; cum semper in novitate spiritus progredi consueverit; si tamen propterea innovasse alicui videretur; tunc, potius antiquam doctrinam magis extendere, ut paulò infra constabit, quàm innovasse dicenda esset.

16 Tandem, ut huic sectioni Colophonem imponam: adverto: non esse absolutè concedendum, quod praxis contraria non baptizandi recentes Abortivos in Ecclesia fuerit, huc usque universaliter observata: Nam ego cum superioribus annis in Visitatione hujus Lucanæ Diœcesis Eminentissimo, &

& Reverendiss. Domino meo, D. Hieronymo Cardinali Bonvisio Episcopo, in muneribus ejusdem Uisitationis assiduus inservirem, & rusticas Obstetrices, diligenter ubique locorum interrogarem, de iis præsertim, quæ ad privatam Baptismi collationem spectant, nonnullas inveni tam accuratè à Parochis instructas, ut hanc doctrinã de Abortivis sub conditione Baptizandis, ne dum probe tenerent, sed eam aliquando ad praxim reduxisse firmiter asserverint. Quare merito Doctissimus, & oculatissimus Theologus Adm. R. P. Nicolaus Martinez Societatis Jesu Doctor Theologus, & nunc in Collegio Romano S. Thheologiæ Lector Primarius, in sua Censura, qua meam Prothesim illustrare dignatus est, dixit, Praxim, hac de re, in Ecclesia, *ancipitem esse, & variam, secundum opinionem Medicorum, & obstetricum; nec posse probari in Vniversa Ecclesia viguisse, aut etiam nunc vigere, praxim uniformem omninò contrariam, &c.*

SECTIO XII.

Hujusmodi praxis baptizandi recentes Abortivos, non est inconveniens.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia pro temporum opportunitate innovavit, ne dum declarando doctrinas, sed etiam definiendo modum admistrandi Sacramenta.*

2 *Olim Problema erat, an absolvendus esset Infirmus, quem per extrinsecam testimonium Confessor noverat confessionem postulasse*

3 *Sed modo in Rituali Rcmano, Paulus V. affirmatiuam sententiam decrevit.*

4 *Confessionem per Epistolam, & Absolutionem in absentia ex probabili sententia jam defendebant aliqui.*

5 *Nunc a Clemente VIII. damnata est tanquam falsa, & scandalosa.*
6 *Non propterea infertur, quòd Ecclesia antea defecerit in necessariis, cum generalem Doctrinam jam tradidisset.*
7 *Idem infertur de Baptismo Abortivorum.*
8 *Et ideò lex de illorum baptismo, post novam ex humanis doctrinis notitiam, conveniens esset.*

Esto innovaverit Ecclesia, & innovatura sit, quò ad Fidei Dogmata, & doctrinas, quæ progressu temporis magis clarescunt, & contra hæreses de novo exortas, & exorituras necessariæ, aut fuerunt, aut futuræ sunt. Sed cum iis mediis, quæ ad Animarum salutem sunt omninò necessaria, cujusmodi sine dubio est Sacramentum Baptismi, Ecclesia semper habuerit illam Divini Spiritus assistentiam, & illuminationem, qua omnia media providerit, ut illis adhibitis, quilibet salvari posset, incredibile prorsus videtur, ut omiserit publicare legem de Baptizandis hujusmodi Abortivis si hæc fuisset necessaria. Vel ergo universalis Ecclesia in hoc defecit, quod nullo modo est asserendum; vel non est conveniens hujus legis publicatio.

Respondeo, hoc argumentum parum à præcedente differre, nisi quòd magis urget repetendo, vel quod defecit Ecclesia in necessariis, vel quod hujusmodi lex non sit de novo publicanda. Et utrumque falsum existimo. Et primo ostendo quod
1 Ecclesia, quando necessitas postulavit non solùm doctrinas, & articulos, ad hæreses profligandas necessarios definivit; sed etiam circa administrationem Sacramentorum, quam ad salutem Animarum necessariam judicavit, quid à Ministris esset observandum, decrevit, & publicavit, quæ hactenus antea non publicaverat; ut constat ex duobus infrascriptis casibus.

Jacebat V. G. infirmus aliquis repentino morbo correptus, qui vel nunquam, vel raró per Sacramentalem Confessionem suorum peccatorum remissionem receperat; & videns se ipsum in extremo vitæ periculo constitutum, Confessionem postula-

bat,

bat, & Confessarium vocari clamabat: Tunc ex astantibus, aliquis accurrere ad Confessarium quærendum, inveniendum, & deducendum. Interim Infirmus linguæ, & auditûs usum pœnitus amisit. Quid faceret tunc Confessarius jam adductus, qui ab hujusmodi pœnitente nullam per se ipsum, vel immediatè 2
Confessionem peccati excepit, sed solùm quasi per Interpretem, & mediante illo, à quo fuit vocatus? an absolvere Sacramentaliter posset Infirmum? Negabant plures Theologi, & numero, & authoritate non infimi, qui Canones, & Concilia in contrarium sibi objecta, commodè explicare putabant. Affirmabant è contra alij plures, quos omnes *Diana part.3. tract.3. resol.4.* & Eminentiss. de Lugo *de pœnit. disput.17. sect.4.* enumerant. Resolutio igitur erat problematica, & in utramque partem versatilis.

Sed Fel. record. Paulus V. omnem de medio sustulit difficultatem; quando in Rituali Romano sua authoritate, & diligentia restaurato, & per Bullam particularem confirmato, hujusmodi ægrotum mandat absolui; & quidem non tanquam privatus 3
Doctor, sicuti fecerat olim *S. Leo Magnus epist.91. ad Theod.* sed tanquam Pontifex, & Supremus Pastor; ut advertit, & probat Card. de Lugo supra citatus; ita ut sententia negativa, jam non sit amplius probabilis.

Tandem S. memoriæ Alex. VII. de anno 1665. propositiones 28. & rursus de anno 1666. alias propositiones n.17. quas prius 4
multi authores existimabant probabiles, prohibuit & damnavit, ut minimum tanquam scandalosas, & inter istas non nullæ erant de sacramentali absolutione impendenda.

En igitur plures casus, in quibus S. Romana Ecclesia nuper innovavit contra sententias ab aliquibus antea probabiles reputatas, circa administrationem Sacramenti pœnitentiæ, tam in casibus necessitatis extremæ, & in articulo mortis administrandi, quam in aliis casibus.

Quod autem Ecclesia non defecerit in necessariis constat ex iis, quæ *disp.1.* in citata *sect.14. à num 6 usque ad* 18. dicebam. Quod in hac materia Dei providentia intelligenda est, juxta sententiam illam D.Pauli *pr. ad Timot. c.2. Deus vult omnes homines*

mines

TAndem præmiſſis ſupradictis argumentis in hac diſputatione *ſect.* 1, 7. 15. 16. allatis; P. G. H. contra meam Protheſim, de Baptiſmo Abortivis ſub conditione Miniſtrando, recollectis viribus argumentum ſic proponit.

Si rationaliter viveret, adeoque antehac ſemper vixiſſet humanus quivis fœtus editus in lucem, etiam primis diebus à conceptione: pertinuiſſet ad providentiam Dei Servatoris Noſtri, qui vult, omnes homines. maximè parvulos ad ſe venire, ſaltem per Baptiſma, cum aliter non poſſint, hanc animati, novelli fœtus veritatem indicare Eccleſiæ ſuæ, quacumque vel naturali Phyſicorum, vel Theologorum, vel ſupernaturali revelationis via: ne tot milliones parvulorum ſexdecim, & amplius ſeculis deſtituerentur debito, & parato Baptiſmate, præcipuè parvulorum, qui nullo alio remedio, neque contritionis, neque martyrij, quo poſſunt adulti, ſervari poterant.

Sed vivere rationaliter recenter conceptos, & effuſos fœtus nulla adhuc ratione indicavit Eccleſiæ ſuæ, ergo non vivunt.

Reſpondeo huius argumenti ſolutionem docebit me, vt ſpero, humaniſſimus ipſe P. G. H. Nam cum ab animatione primorum dierum, ſit valde alienus, fortè non repugnabit animationi poſt ſeptimum diem, teſtante Hippocrate illis verbis à me *diſput.2.num.*12.relatis: *Porrò vita hominis ſeptem dierum eſt.*

Idem igitur argumentum retorqueo ex abortivis, qui in vtero materno exactis ſeptem, vel etiam quindecim, infra menſem, ſeu etiam quadraginta diebus moriuntur; de his nimirum, qui iam animam rationalem ſunt adepti. Ideo ſic argumentor, & iiſdem pene verbis vtor. Si prædicti infantes, ſeptem, triginta, vel quadraginta dierum anima rationali viverent, & antehac ſemper vixiſſent; pertinuiſſet ad providentiam Dei Servatoris Noſtri, qui vult, omnes homines ſalvos fieri, & maximè parvulos ad ſe venire, ſaltem per Baptiſma, cum aliter non poſſint Ec-

clesiæ suæ indicare quacumque; vel naturali Physicorum, vel Theologorum, vel supernaturali revelationis via; ne tot parvulorum milliones sexdecim, & amplius sæculis, imò à creatione Mundi destituerentur debito, necessario medio ad salutem. Hi enim infantes nullo remedio, neque contritionis, neque martyrij, quo possunt adulti, servari possunt.

Sed vivere anima rationali huiusmodi infantes nulla adhuc ratione clare, & distinctè Deus indicavit Ecclesiæ.

Ergo non vivunt, Ergo non sunt baptizandi.

Maior propositio tota est ipsius Authoris. Minorem dicit esse certam. Consequentia verò est falsa; nam est contradictoria illius, quam P. G. H. puto non negabit, scilicet abortivos formatos, quales sunt triginta, vel quadraginta dierum quia dant signa vitæ, sunt baptizandi. Ergo aliquod vitium latet in maiori.

Hoc autem vt detegamus, in primis considerandum est, voluntatem, quam Deus habuit de abortiuorum vivorum salute, esse illam eandem, quam Deus habuit ab æterno, erga vniuersam naturam humanam, & etiam Angelicam: vtramque enim creaturam voluit creare, & de facto creauit propter finem supernaturalem, siue Adam conseruaret, siue non conseruaret Iustitiam originalem, vt ex-
3 plicat Suarez. *tom. pr. in pr. part. de Prædestin. lib.* 4. *cap.* 1 *nu.* 9. Hæc autem non est, nisi voluntas quædam generalis, & antecedens omnium operum præuisionem, vt cum Chrisostomo Damasceno, & Angelico Doctore explicat Vasquez, *tom.* 1 *in part.* 1. *disput.* 83. *cap.* 3. *&* 4. quam Deus habet, vt omnes, quantum est ex parte sua, salutem consequantur.

4 Et ita S. Patres, tam Græci, quam Latini cum S. Thoma apud Suarez. *d. cap.* 1. *num.* 5. *& Cornel. à Lapide.* interpretantur D. Paulum 1. *ad Tim c.* 2 4. dicentem, & admonentem, quod oremus Deum, & Christum pro omnium salute, quia *Deus*, inquit, *vult omnes homines salvos fieri.*

Considero secundo loco, hanc voluntatem, quam Deus habet de salute omnium, non esse solam simplicem quan-

dam

dam complacentiam de hominum, salute Deo proposita, 5
tanquam de obiecto in se bono, & apto terminare simplicem complacentiam: Nam si huiusmodi voluntas; iuxta quàm à D. Paulo, à SS. Patribus, & à Theologis communiter dicitur, quod orandus est Deus, quod omnes homines salvos faciat, tanquam eorum redemptor & Saluator, esset huiusmodi simplex complacentia, posset orari Deus & Christus, vt salvaret omnes Dæmones, & homines iam damnatos; quia scilicet posset proponi, & occurrere Divinæ voluntati illorum salus, & glorificatio possibilis; esset enim tale obiectum de se bonum, & aptum terminare actum simplicis complacentiæ: Similiter inquit Suarez ibid. *n.* 7. posset Deus per actum simplicis complacentiæ velle vnionem hypostaticam omnium naturarum hominum, & Angelorum, quia hoc obiectum est de se terminativum complacentiæ; cum sit melius, quàm universa salus omnium parvulorum imò in se optimum, & perfectissimum. Sed nemo dixit, aut dicet propter huiusmodi aptitudinem obiectivam, Deum velle salutem Dæmonum, & damnatorum, vel vnionem hypostaticam omnium hominum, & Angelorum, ergo huius- 6
modi voluntas non est simplex complacentia, seu actus respiciens bonitatem obiecti in se: sed præterea est intentio; & voluntas quantum est ex parte Dei de omnium, & parvulorum præsertim infantium, salute comparanda.

Tertio Considero, quod agens nobilissimum; quale sine dubio est Deus, cum prudenter operetur, vult simul finem & media necessaria ad illum consequendum, præsertim cum omnia simul, propter nobilissimum modum tendendi in obiectum cognoscat; quare eo saltem modo, quo ta- 7
lem finem intendit, vult etiam media: Nam vt benè *S. Thomas*, 1. 2. *q.* 12. *art. in* 4. *ad* 4. motus voluntatis, qui fertur in finem, secundum quod per media est comparabilis, est vera finis & mediorum intentio; Alioquin si media non vellet aut formaliter, aut virtualiter; vellet, & non vellet simul. Ergo si Deus voluntate illa, quam habuit, &

8 qua creavit omnes homines ad finem supernaturalem, voluit omnium parvulorum salutem, voluit etiam illis providere media sufficientia ad talem finem ita intentum, & eo modo, quo fuit intentus; quia verò talis intentio, seu voluntas consideratur in Deo antecedenter ad humanam
9 cooperationem, & cursum secundarum causarum; quia, ut dixi, solùm est voluntas, vt homines sint creati ad finem supernaturalem, quantum est ex parte Dei, consequenquendum: Jam intelligitur quidem Deus per huiusmodi voluntatem determinatus ad danda infantibus auxilia sufficientia, ad finem salutis; sed nonnisi illa, quæ à se solo dependent. Cum enim ista voluntas finis sit limitata, scilicet quantum est ex parte Dei erga finem, limitata etiam debet intelligi circa media, & ad illa solùm danda, ex vi talis in-
10 tentionis, quæ ex parte solius Dei sunt necessaria. Ergo non tenetur ex vi talis voluntatis ad mutandum ordinem aliarum causarum, V. G. ad fovendum aliquo modo, extra ordinarium naturæ cursum, Matris uterum ut partus legiti-
11 mo tempore nascatur, & Baptismum recipiat; vel ad revelationem clarè, & distinctè, per scientiam physicam naturalem, vel per Theologiam, aut per Sacras litteras, quo tempore præcisè fœtus sit animatus participandam, ut
12 possit illi applicari Baptisma; Cum enim ista cognitio involvat ea, quæ pendent à causis secundis, iam excederet illam generalem voluntatem & providentiam,& extenderet se ad ea, quæ ad specialem Providentiam pertinent, egrederetur extra illam conditionem intellectam in generali intentione salvandi pueros, & infantes, quantum est in se, & vt proportionata voluntati limitatæ ad ea media, & auxilia danda, quæ à se solo pendent.

Jdeò benè intelligitur, quomodo ex vi talis voluntatis
13 Christus pro istis Abortivis, si sunt rationaliter animati, mortuus est; quomodo pro istis redemptionem suam Divino Patri obtulit; quomodo etiam pro illis Baptismum instituit: non quidem applicandum per Ministros, sed quantum est de se aptum ad salutem, & in confuso, quatenus me-

dium de ſe ſufficiens ad illam acquirendam: Et alia ſimilia,
quia nimirum in his impletur illa conditio, *quantum eſt ex
parte Dei*. Et ſimiliter intelligitur ratio, quare Divina Sapien-
tia ita diſpoſuerit, ut ſacræ literæ de tẽpore, quo fœtus huma- 14
nus primo vivit ita generaliter loquantur, ut dubia ſit ani-
mæ exiſtentia primis diebus in fœtu; & non niſi adhibito
ſtudio, humana diligentia, & Anatomicorum obſervatio-
ne, & Phyloſophorum doctrina poſſit probabiliter cognoſ-
ci; quia iſta non poſſunt eſſe à Deo volita, illa generali vo-
luntate, quæ prævisionem operum antecedit.

Jntelligitur etiam ex hoc diſcurſu, quomodo voluntas 15
illa antecedens in Deo, erga omnium ſalutem, ſit abſoluta,
& efficax & quomodo poſſit dici conditionata, & inefficax:
Nam in ordine ad media, quæ pendent à ſolo Deo, eſt ab-
ſoluta, & efficax, in ordine vero ad illa quæ pendent
etiam à ſecundis cauſis, cum non operetur effectum ſa-
lutis, niſi impleta hac conditione; ſi ſecundæ cauſæ co-
operentur; eſt conditionata, & inefficax.

Ex dictis patet ſolutio ad argumentum à me retortum,
contra P. G. H. Neganda eſt enim ſequela maioris, quia ex
voluntate antecedente, quam habet Deus de ſalute om-
nium hominum, inter quos Abortivi comprehenduntur, ſi
vivant, infertur, & extenditur conſequentia, ad illa me-
dia, quæ cooperationem involvunt ſecundarum cauſarum, ut
eſt Divina illuminatio communicanda per ſcientiam phy-
ſicam naturalem, per Theologiam, vel per Sacras literas,
cum cognitione temporis, & aliorum accidentium, ex qui-
bus iam eſſet proviſum homunculis illis, non ſolum de me-
diis, quæ ſe tenent ex parte Dei, ſed etiam de illis quæ ſe
tenent ex parte hominum, qui illa applicarent, & coope-
rarentur; Negata igitur majore, & conceſſa minore, quæ
procedit de notitia, & revelatione diſtincta, iuxta ea, quæ
ſupra *n.* 11. adnotavi, negatur conſequentia.

Hac eadem reſponſione vtor ego, & reſpondeo ad argu-
mentum ipſius Patris G. H. contra me factum, negando ſe-
qualem

quelam maioris, & conſequentiam Quare quia argumentum retortum oſtendit difficultatem illi, & mihi eſſe communem, iuvat idcirco mihi perſuadere, quod P. G. H. qui in prima parte ſui doctiſſimi ſcripti, ex iis, quæ iam pridem ſcripſeram in illo folio, cuius ſupra memini n. 1. omnia admiſit, & comprobat, contra ſecundam partem argueritnon ex animo, & ex voluntate, ſeu ex intellectu contrario: ſed ut ad reſpondendum me excitaret, & ut veritas impugnatæ propoſitionis magis appareret: quare maximas habeo gratias & me totum illi ad obſequia ſubmitto.

Hæc ſunt quæ diſputationibus quatuor comprehenſa, circa abortivorum baptiſma tam ad probationem piæ protheſis, quam ad eiuſdem defenſionem in lucem dare neceſſarium duxi, non quidem vt aliquid certum ſtatuam neque vt definiri à S. ſede tanquam catholicam meam propoſitionem voluerim; ſed ſolum, ut eiuſdem probabilitatem cum pietate coniunctam oſtenderem; & ut ſapientiſſimis viris, necnon fidelium zelo, & religioni, plurimarum animarum ſalutem commendarem. Quare ſi vel vnicam abortivorum animulam in cæleſtem theſaurum tranſmittere datum fuerit, hæc pauca non omnino inutiliter ſcripſiſſe putabo.

Cæterum hæc omnia ſanctæ Romanæ Eccleſiæ infallibili iudicio, & prudentiſſimæ cenſuræ non ſolum ex debito, ſed ex libera, ſpontanea, & pleniſſima voluntate imo ex tota animi propenſione; iterum ſemperque volo eſſe ſubiecta.

F I N I S.

INDEX

INDEX RERVM.

In quo primus Numerus paginam, Secundus Numerum marginalem indicat.

A

fœminam

non

FINIS.

HVMANISSIME LECTOR, QVE TYPOgraphum latuerunt, condona; quæ ille deprehendit notiora, tu ipse.

Errata in censuris ita corrige.

* Pag.4.lin.4.tota hac, *lege* tota prima. ** p.6.l 28.caullaudarunt, *l*.cõlaudarunt. *** p.5.l.33.analongiam, *l*.analogiam. *** p.6.l.17. Philomarum, *l*.Philomatum. **** p.2.l.16.Presbitere, *l*.Padre. †† p 3.l.34. quantitate obſervetur, *l*.quantitate non obſervetur. †† p.4.l 2 perectamque, *l*.perfectamque. ††† p.2.l.vlt.martialis, *l*.martiali.

Errata in disputationibus ita corrige.

Pag.12.lin.17.Immegãtur, *l*.immergãtur.p.13.l.32.c.vers.2.vers ſed.licet, *l*.c.1.vers.ſed licet. p.23.l.11.P.Bambianus, *l*.P.Barbianus. p.24.l.20.impotentia operationem, *l*.impotentia ad operationem. p.30.l.29. eſſe humanum, *l*.eſſe vt humanum. p.32.l.26.levius lēnius, *l*.Levinius Lemnius. p.36.l.33 licet adhuc, *l*.licet non ſit adhuc. p 40.l.12.habeatur tali, *l*.habeatur pro tali.p.41.l.21.verſellis, *l*.vercellis p 42.l.21.fætus ſignificat, *l*. fætus vivificatus ſignificat. p.52.l.9.perferetam, *l*.perfectam.p.54.l.1.vitim. *l*.vltim. p.54.l.13.nũcia, *l*.nnnciavit.p.55.l.32.conformentur, *l*.conformãtur. p.57.l.vlt.farſinac. *l*.farinac. p.59.l.25.videre, *l*.vt videre. p.60. *l*.6.non ex, *l*.nõ eſt ex.p.64.l.5.iumetorũ, *l* iumentorum.p 68.l.14.Eilios, *l*. filios. p.70.l.3.Auguſtini, *l*.Auguſtinus. p.79.l.33.iure, ſed ex facto, *l*.ex iure, ſed ex facto. p.93.l.22.diſp.3.ſect.19. *l*.diſp.4.ſect.18. p.95.l.33.ſub cõditionet, *l*.ſub cõditione p.95.l.34.ſun, *l*.ſunt. p.100.l.2.patuo, *l*.parvo p.108.l.13.vide d.4.l.7. dele. p.110.l.1.tit. *l*.tom. p.113. l.13. 23. *l*.13. p.117.l.21.quadtaſimum, *l*.quadrageſimum. p.119.l.vlt.Thonologis, *l*. Theologis. p.145 l.2.peſtringam, *l*.perſtringam. p.150.l.28.prænotavit, *l*. prænotavi. p.158.l.26.illam, *l*. illud. p.162.l.13.incarnali, *l*. incarnati. p.163.l.11.art.40. *l*.art.4. p.165.l.21.pœnalites, *l*.pœnalitates p.66 l 26. inter, *l*.iter. p.167.l.10.oppera, *l*.opera. p.170.l.4.hor.1.11.m.10. *l*.hor. 5.11.10. p.176. in margine 61. *l*.16. p.177.l.13. in 6.num. *l*.in 6. Numeror. p.178.l.31.qnod, *l*.quid. p.187.l.28.tunc, *l*.ſi tunc. p.198. accipiebat, *l*.incipiebat. p.201.l.17.martialis, *l*.mercurialis. p.230.l.30. excitata, *l*.exſiccata. p.242 l.vlt.gerentur, *l* generentur p.254.l.13 ſpiculli *l*.ſpecilli.p.259.l.1.emendant, *l*.emendantur. p.259.l.2. ſufficeret, dele. pag. 271.l.29. membrani, *l*.membranis. pag.273. lin.16 innitur, *l*. innititur.

5-4